

MINISTERUL EDUCAȚIEI
INSPECTORATUL ȘCOLAR JUDEȚEAN VÂLCEA
CENTRUL JUDEȚEAN DE RESURSE ȘI ASISTENȚĂ EDUCAȚIONALĂ VÂLCEA

DIALOGURI

---DESPRE EDUCAȚIE
---DESPRE EDUCAȚIE,

Nr. 10

**ANUL 2024
RM. VÂLCEA**

**ISSN 2393 - 5510
ISSN - L2393 - 5510**

Dialoguri despre educație

Educația este un proces complex cu impact în toate aspectele vieții sociale, economice și culturale. Eforturile factorilor responsabili de acest demers trebuie integrate astfel încât efectele să fie durabile și eficiente. În acest context colaborarea specialiștilor, schimburile de bune practici, diseminarea proiectelor și experiențelor reprezintă un deziderat pentru educația de calitate.

Acțiunea corelată școală-familie-comunitate își găsește expresia în simpozionul *Dialoguri despre educație* organizat de Centrului Județean de Resurse și Asistență Educațională Vâlcea. Această manifestare anuală reunește specialiști din domeniul educației, profesori consilieri școlari, logopezi, profesori de sprijin și cadre didactice de diferite specialități.

Materialele elaborate de participanți se regăsesc în publicația cu același nume și constituie o sursă de inspirație pentru toți factorii interesați de acest domeniu. Experiențele didactice, reperate teoretice și studiile de caz expuse cu ocazia acestei manifestări sunt surse de informare cu relevanță pentru școala românească.

Un segment reprezentativ pentru perioada actuală îl constituie domeniul educației integrate. Acest aspect se regăsește în paginile publicației, oferind posibilitatea unei documentări specifice domeniului psihopedagogic, cu implicații în acțiunile de individualizare a învățării.

Efortul echipei Centrului Județean de Resurse și Asistență Educațională Vâlcea de a reuni în acest volum inițiative didactice și exemple de bună practică este primit cu entuziasm profesional, fapt relevat de numărul edițiilor.

Dialoguri despre educație reprezintă o resursă educațională de interes pentru cadre didactice, părinți și membrii ai comunității.

Lect. Univ. Dr. Calotă Elena Daniela

Universitatea Națională de Știință și Tehnologie Politehnica București, Centrul Universitar Pitești, Departamentul de Științe ale Educației

PLANUL NAȚIONAL DE REDRESARE ȘI REZILIENȚĂ ÎN ROMÂNIA

PROF. MIHAELA ANDREIANU
INSPECTOR ȘCOLAR GENERAL – ISJ VÂLCEA

Reziliența națională se referă la capacitatea unui stat de a anticipa, de a se adapta și de a răspunde eficient la diferite tipuri de crize sau șocuri, menținându-și stabilitatea economică, socială și politică. Aceasta include abilitatea de a face față unor provocări imprevizibile, cum ar fi dezastre naturale, crize economice, conflicte interne sau externe, pandemii și alte amenințări care pot afecta funcționarea normală a societății și a statului. Presupune nu doar o reacție rapidă în fața crizelor, ci și o planificare anticipativă, astfel încât resursele și infrastructurile vitale să fie protejate și să poată funcționa în continuare chiar și în condiții extreme. De asemenea, aceasta include și capacitatea de a învăța din crizele trecute pentru a preveni sau pentru a atenua impactul unor evenimente viitoare.

Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR) este un document strategic prin care România își propune să identifice și să gestioneze riscurile majore care ar putea afecta țara în fața unor crize economice, sociale, ecologice sau chiar de securitate. De asemenea, PNRR are scopul de a întări capacitatea de reacție a autorităților și instituțiilor statului în fața unor astfel de crize.

Planul Național de Redresare și Reziliență din România urmărește obiectivele generale ale Mecanismului de Redresare și Reziliență (MRR), mecanism creat la nivelul Uniunii Europene (UE) ca instrument financiar temporar pentru a sprijini redresarea în urma crizei provocate de pandemia de COVID-19. Regulile și principiile pe care se fundamentează implementarea PNRR sunt stabilite în Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 februarie 2021 de instituire a Mecanismului de Redresare și reziliență 2021-2027, precum și în Decizia de punere în aplicare a Consiliului din 3 noiembrie 2021 de aprobare a evaluării Planului de Redresare și Reziliență.

PNRR din România cuprinde un pachet de reforme și investiții publice care trebuie implementate până în anul 2026. Alocarea financiară totală pentru România, este de 29,2 mld euro, din care 14,24 mld euro sub forma de granturi și 14.94 mld euro sub formă de împrumuturi.

Obiectivele Planului Național de Redresare și Reziliență:

- Creșterea capacității naționale de a răspunde la crize
- Protejarea infrastructurilor critice
- Reducerea impactului asupra populației și economiei
- Asigurarea unei gestionări eficiente a resurselor

Principalele domenii vizate de plan sunt:

- **Securitate națională:** protecția infrastructurilor sensibile și a sistemelor critice
- **Schimbări climatice și mediu:** măsuri de adaptare la efectele schimbărilor climatice
- **Sănătate publică:** dezvoltarea unui sistem de sănătate capabil să facă față crizelor, cum ar fi pandemii
- **Economie:** sprijinirea unui sistem economic flexibil și capabil să răspundă provocărilor economice mondiale
- **Societate:** protecția populației vulnerabile în fața crizelor

Strategii și Măsuri:

- Măsuri de prevenire și pregătire
- Reacția rapidă în fața crizelor
- Recuperare și reconstruire post-criză
- Colaborarea între instituțiile publice și private
- Utilizarea tehnologiilor inovative pentru gestionarea crizelor

Implementarea cu succes a Planului Național de Redresare și Reziliență are o importanță majoră pentru România, din mai multe motive:

1. Protejarea vieții și sănătății cetățenilor

Un PNRR bine implementat asigură o reacție rapidă și coordonată în fața crizelor de sănătate, cum ar fi pandemii, dezastre naturale sau alte situații de urgență. Prin măsuri de prevenire, protecție și răspuns rapid, se pot salva vieți și se pot reduce efectele negative asupra sănătății publice.

2. Creșterea stabilității economice

Crizele economice, financiare sau de altă natură pot destabiliza economia unei țări. Implementarea unui plan de reziliență ajută România să devină mai puțin vulnerabilă la șocuri externe, cum ar fi recesiunile globale sau crizele economice. Prin măsuri de sprijin pentru întreprinderi și protecția locurilor de muncă, se asigură o economie mai stabilă și mai puțin predispusă la colaps în perioade de instabilitate.

3. Protejarea infrastructurilor critice

Un PNRR bine pus în aplicare garantează protecția infrastructurilor esențiale, cum ar fi rețelele de energie, transporturi, telecomunicații sau aprovizionarea cu apă. Aceste infrastructuri sunt vitale pentru funcționarea normală a societății și economiei, iar într-o criză, asigurarea continuității acestora este crucială.

4. Asigurarea unei reacții rapide în fața crizelor

Planul Național de Redresare și Reziliență permite autorităților să aibă un cadru organizat și structurat de intervenție în cazul unor crize majore. Fără o implementare corectă, instituțiile statului ar putea să fie nevoite să răspundă într-un mod haotic și ineficient, ceea ce ar duce la pierderi mai mari și la o reconstrucție mai dificilă.

5. Adaptarea la schimbările climatice

Un aspect tot mai important al rezilienței naționale este adaptarea la schimbările climatice. Implementarea unui PNRR de succes include măsuri pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și protejarea comunităților vulnerabile la fenomenele meteorologice extreme (precum inundații, secete sau furtuni devastatoare).

6. Îmbunătățirea relațiilor internaționale și a cooperării regionale

România face parte din Uniunea Europeană și din diverse organizații internaționale, iar implementarea Planului Național de Redresare și Reziliență arată angajamentul țării față de siguranța și stabilitatea regiunii. De asemenea, un astfel de plan permite o mai bună colaborare cu partenerii internaționali, mai ales în domenii precum securitatea, economia sau sănătatea publică.

7. Sprijinirea dezvoltării pe termen lung

Un plan de reziliență bine implementat asigură nu doar gestionarea crizelor, ci și dezvoltarea sustenabilă a țării pe termen lung. Prin măsuri de protejare a mediului, protecție socială și infrastructură, PNRR poate contribui la o creștere economică durabilă, care să fie mai puțin afectată de fluctuațiile economice mondiale.

8. Consolidarea încrederii populației în instituțiile statului

Un PNRR eficient arată că statul este pregătit să facă față crizelor și că autoritățile pot răspunde rapid și eficient la orice provocare. Acest lucru ajută la consolidarea încrederii cetățenilor în guvern și în instituțiile statului, ceea ce este esențial pentru coeziunea socială și stabilitatea politică.

Implementarea cu succes a planului este esențială pentru ca România să devină mai rezilientă în fața crizelor viitoare, să asigure protecția cetățenilor și să promoveze o dezvoltare economică și socială sustenabilă.

Rolul Uniunii Europene în Implementarea PNRR:

- Finanțarea și sprijinul european pentru proiectele de reziliență;
- Alinierea la strategiile UE de reziliență și securitate.

ROLUL FAMILIEI ÎN PREVENIREA TULBURĂRILOR DE LIMBAJ

Insp. Prof. Oana-Elena Stan
Inspectoratul Școlar Județean Vâlcea

Logopedia are un caracter aplicativ: de prevenire și înlăturare a tulburărilor de limbaj în vederea dezvoltării psihice generale a persoanei, de a stabili sau restabili relațiile cu semenii săi, de a facilita inserția în comunitate, de a se forma și dezvolta pe măsura disponibilităților sale.

Conform literaturii de specialitate vârsta după care o tulburare de pronunție, „o abatere de la limbajul standardizat” (M. Guțu, 1975), ar trebui să ne preocupe este 4,5-5 ani. Până la această vârstă orice abatere de la pronunția corectă este încă „devreme” să o numim tulburare de limbaj pentru care trebuie să apelăm la terapia logopedică.

„Prin tulburări ale limbajului înțelegem toate abaterile de la limbajul normal, standardizat, de la manifestările verbale tipizate, unanim acceptate în limba uzuală atât sub aspectul reproducerii cât și al percepției, începând de la dereglarea diferitelor componente ale cuvântului și până la imposibilitatea totală de comunicare orală sau scrisă”. (M. Guțu, 1975)

Particularitățile vorbirii individuale sunt modificabile, formându-se treptat din fragedă copilărie în procesul de comunicare verbală, prin educație și învățare. De aici rezultă dependența calității vorbirii de procesul social al educației și învățării, care implică participarea familiei, creșei, grădiniței, cu atât mai eficiente cu cât mai timpurii. „După încheierea perioadei favorabile scade plasticitatea structurilor cerebrale și în consecința exercițiile vor fi mai puțin eficiente” (Penfield și Roberts, 1973, în Guțu, 1975).

Prima și cea mai importantă măsură de prevenire a tulburărilor de limbaj, constă în oferirea de modele corecte de pronunție din partea adulților. Familia este prima care printr-o stimulare rațională a gânguritului, a strigătelor, a pronunției onomatopeelor, a expresiei mimico-faciale, a orientării vizuale, contribuie la dezvoltarea interesului pentru vorbire, a atenției și capacității auditive și implicit a pronunției corecte. Copilul imită modelul de comunicare al adulților, de aceea lipsa efortului educativ de prevenire a defectelor de vorbire poate handicapa dezvoltarea ulterioară a pronunției, dar și dezvoltarea intelectuală, știind că acestea sunt strâns legate între ele. Greșeli frecvente, cum ar fi utilizarea excesivă a diminutivelor, satisfacerea anticipată a dorințelor, repetarea insuficientă sau excesivă a cuvintelor dificile, atitudinile punitive sau forțarea peste capacitățile actuale de dezvoltare, duc la instalarea negativismului verbal sau la accentuarea dificultăților vorbirii.

Pentru dezvoltarea vorbirii, posibilitatea comunicării de la vârsta cea mai timpurie cu alți copii, oferă o stimulare puternică pentru o comunicare vie adecvată vocabularului său.

Familia este cea care oferă copilului "baia de cuvinte" comunicând cu el. În practica logopedică, adițional diverselor teste utilizate de psihologi, logopezi, o relevanță deosebită în evaluare o au informațiile obținute de la părinți, deoarece, mai înainte de oricine și orice, ei își cunosc cel mai bine copilul, ei își petrec cel mai mult timp împreună cu el. Rolul părinților nu se restrânge doar la oferirea de informații ci, ei își pot aduce un aport însemnat chiar și în procesul terapeutic, în timpul desfășurării activităților corectiv compensatorii, ci și continuând aceste activități terapeutice acasă, realizând astfel transferul achizițiilor copilului din contextul activităților desfășurate în cadrul cabinetului, în mediul familial, cotidian, precum și prevenirea "uitării" sau a pierderii celor însușite în ședințele de lucru.

Pentru dezvoltarea vorbirii, interacțiunea comunicativă cu alți copii, oferă o stimulare puternică pentru o dezvoltare adecvată vocabularului său.

Evoluția copiilor depinde în foarte mare măsură de părinți prin modelul de comportament pe care îl oferă aceștia. Evoluția copiilor depinde de părinți din toate punctele de vedere, implicit prin aportul pe care aceștia îl pot aduce în dezvoltarea limbajului.

Participarea activă a familiei la aplicarea programului terapeutic elaborat, pe lângă beneficiile aduse în corectarea tulburărilor limbajului, are un rol deosebit de important în îmbunătățirea relațiilor părinte-copil.

Recunoașterea dreptului familiei, respectiv al părinților de a participa și de a se implica în procesul terapeutic s-a făcut pentru prima dată în anul 1980 în SUA printr-o lege federală.

De atunci și până în prezent, "părinții și-au câștigat dreptul de a contribui la modelarea procesului de educare a copiilor lor", permițându-li-se să contribuie și să participe la elaborarea și aplicarea programelor recuperatorii, sau, cel puțin să-și exprime acordul sau dezacordul cu privire la conținutul programului de intervenție personalizat pentru copilul lor. Legătura părinte –specialist trebuie avută în vedere, deoarece, aceștia au cea mai mare responsabilitate asupra evoluției și dezvoltării armonioase a copilului .

Familia va reuși să îi ajute pe copii dacă identifică tulburările de limbaj cât mai devreme și dacă folosim metodele adecvate specificului dificultății. Nu trebuie să amâne rezolvarea problemelor în speranța că acestea se vor rezolva de la sine pe măsură ce copilul crește. Riscă agravarea acestora și efortul pentru recuperare va fi mult mai mare.

Va fi consultat un logoped pentru examinarea copilului, pentru a stabili obiectivele și metodele cele mai adecvate de corectare. Se va începe cu stabilirea cauzelor care au provocat dificultatea de vorbire și se va urmări înlăturarea lor.

În funcție de specificul dificultății se adoptă atât atitudini cât și metode diferite. Pentru corectarea tulburărilor de pronunție este necesară conștientizarea și dezvoltarea autocontrolului, pe când în bălbâială tocmai acest lucru este contraindicat.

Depășirea tulburărilor de limbaj depinde de părinți, educatori, logoped. Prin colaborare, direcționarea eforturilor spre aceleași obiective și adoptarea unei atitudini comune, copilul va beneficia de un ajutor eficient și va înregistra progrese.

Dacă părinții sesizează anumite probleme, ei nu trebuie să ezite să ceară sfatul unui logoped. Acesta vă va spune dacă este cazul să începeți un program terapeutic și care este acesta.

Comunicarea din cadrul familiei este, de asemenea, foarte importantă pentru dezvoltarea vocabularului, deoarece copiii au o capacitate foarte bună de a imita și a fi atenți la ceea ce vorbesc adulții, încercând să înțeleagă sensul celor spuse. Dacă îi acordăm atenție ca unui interlocutor, vom găsi nenumărate ocazii în cadrul discuțiilor din familie, de a-l învăța să comunice.

Foarte mulți copii prezintă tulburări de limbaj, însă părinții cred ca e doar o problemă de timp până când aceștia vor începe să vorbească sau să scrie corect. În multe cazuri problemele limbajului se rezolvă odată cu trecerea timpului , altele însă este nevoie de o intervenție logopedică din partea unui specialist.

Părinții trebuie să respecte următoarele reguli pentru a-i ajuta pe copii să-și dezvolte limbajul:

- întotdeauna să vorbească corect cu copilul, să nu stâlcească cuvintele și nu le deformeze pentru a fi mai amuzanți sau pentru ca este foarte mic și oricum nu înțelege;

- îi va cânta și îi va citi copilului cât mai des, acest lucru îi va facilita deprinderea limbajului;

- când este curios ce înseamnă un cuvânt, îi va explica cât mai pe înțelesul său, încurajându-l să folosească acel cuvânt în limbajul curent;

- va folosi ilustrații, cărți cu povești, atlase cu imagini, cartonașe ilustrate, vederi, pentru a crea împreună cu copilul povești despre imaginile vizualizate, pentru a-l învăța cuvinte noi, cu ajutorul imaginilor; în felul acesta cuvintele au mai multe șanse de a se fixa, prin asociere cu imaginea;

- îi va încuraja să socializeze cu alți copii, în cadrul jocului. Copiii au capacitatea de a învăța unii de la alții, în colectivitate.

Bibliografie:

Guțu M., *Logopedia I*, Universitatea Babeș Bolyai, Cluj-Napoca, 1975

Zidaru C., *Metode și procedee utilizate în depistarea și corectarea deficiențelor de vorbire*, 2008

Buica C.B., *Bazele defectologiei*, Bucuresti, Editura Aramis, 2004

Popovici D.V., *Dezvoltarea comunicării la copiii cu deficiente mintale*, Bucuresti, Editura Pro Humanite, 2000

Verza, E., *Tratat de logopedie*, Ed. Fundatiei Humanitas.

TENDINȚELE INTEGRATIVE ÎN CONSILIEREA PSIHOPEDAGOGICĂ

*Profesor Nițu Larisa Mihaela
Inspector școlar ISJ Vâlcea*

Tendințele integrative în consilierea psihopedagogică s-au datorat complexității și diversității situațiilor reale. Prin specific, acest tip de consiliere se bazează pe ”un model psihoeducațional privind asigurarea funcționării optime a persoanei, care se adresează oamenilor normali și urmărește sprijinul, ajutorul, îndrumarea și orientarea clienților în vederea dezvoltării optime a personalității lor”.

În atingerea obiectivelor propuse, consilierea psihoeducațională ar trebui să utilizeze modelele eclectic-integrative de acțiune. Aceste tendințe integrative, cu origini în psihoterapie, se manifestă la următoarele niveluri:

- tehnici utilizate,

Electismul tehnic include terapia multimodală a lui Lazarus (BASIC IDEA: comportament/ afect/ senzație/ imaginație/ cogniție/ interpersonal/ dietă/ expectații/ așteptări) și psihoterapia eclectică sistematică dezvoltată de Beutler cu cele trei principii de bază: focalizare pe client, rezultate și schimbarea evolutivă.

- moduri și modele practice,

După Lambert și Bergin există o listă de factori comuni în obținerea unor rezultate pozitive în consiliere și se pot grupa în trei mari categorii: factori de susținere (catharsisul, identificare, confidențialitate, relaționare pozitivă, securizare, coparticipare, încredere, respect, empatie, autenticitate, etc.), factori de învățare (sfaturi, trăire afectivă, asimilare, modificare, explorare, retroacțiune, feedback, priză de conștiință, justificare, etc.) și factori de acțiune (reglare comportament, control cognitiv, încurajare, modelare, antrenament, confruntare, trăire succes, perlaborare, etc.).

Rogers nota ”condițiile necesare și suficiente” pentru schimbarea evolutivă a consiliatului: abordarea pozitivă necondiționată, empatia, căldura nonposesivă, autenticitatea și naturalitatea manifestărilor iar Garfield dezvoltă o viziune unitară bazată pe: relația consilier-client, iluminarea, modificarea cognițiilor, înțelegerea, interpretarea, catharsisul, exprimarea emoțiilor, eliberarea, întărirea desensibilizarea, informarea, reasigurarea, suportul, așteptările pozitive, confruntarea.

- teorie,

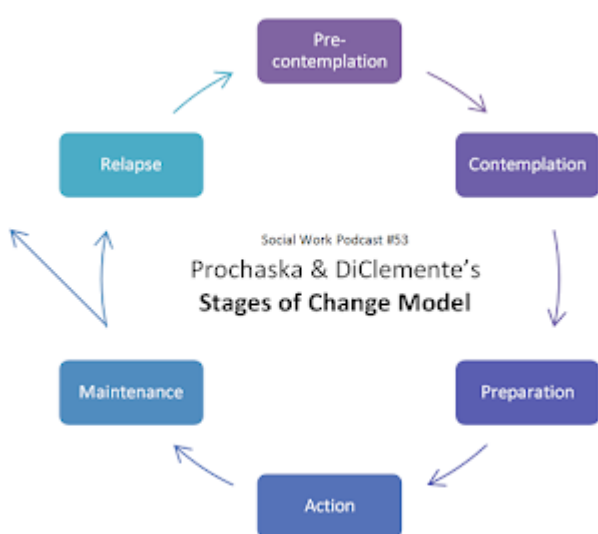
Integrarea teoretică reprezintă demersul de constituire a unor modele de consiliere, rezultatul fiind, conform lui London ”un piure de teorii”.

Dollard și Miller au realizat o primă încercare cu scopul declarat de a combina vitalitatea psihanalizei cu rigoarea științifică a științelor experimentale și cu faptele culturii.

După Wachtel, un student a celor doi de mai sus, folosind tehnici de înlăturare a comportamentelor disfuncționale și de învățare a unor comportamente adaptative eficiente (TCC) consiliații pot să-și conștientizeze nemulțumirea, frustrările, etc. și să se elibereze de anxietate, adaptându-se flexibil la solicitările realității.

- transteorie

Integrarea transteoretică reprezintă o abordare în consiliere și psihoterapie elaborată de Prochaska și DiClemente. Aceștia au observat că pe parcursul procesului de consiliere psihopedagogică clienții trec prin cinci stadii ale schimbării lor evolutive: precontemplarea, contemplarea, pregătirea, acțiunea și menținerea.

Bibliografie

1. Băban, A. , "Consiliere educațională – Ghid metodologic pentru orele de dirigenție și consiliere", Ed. Asociația de Științe Cognitive din România, Cluj-Napoca, 2009
2. Dumitru, I. Al., "Consiliere psihopedagogică – Baze teoretice și sugestii practice", Ed. Polirom, Iași, 2008
3. Sălăgean, D., Eliade, S., Plosca, M., Bogorin, V., Vasilescu, R. , "Consiliere și orientare pentru profesori dirigenți și învățători", Ed. Eurodidact, Cluj-Napoca, 2007
4. Lemeni, G., Tarău, A. , "Consiliere și orientare – ghid de educație pentru carieră", Ed. Asociația de Științe Cognitive din România, Cluj-Napoca, 2004
5. Sălăvăstru, D., "Psihologia Educației", Ed. Polirom, Iași, 2004
6. <http://socialworkpodcast.blogspot.com/2009/10/prochaska-and-diclementes-stages-of.html>

PROVOCĂRI ÎN CONSILIEREA ȘCOLARĂ

*Prof. Georgescu Maria
Director CJRAE Vâlcea*

Consilierea școlară este un serviciu educațional care are ca scop sprijinirea elevilor în dezvoltarea personală, emoțională, socială și academică, prin oferirea de ghidaj, consiliere și intervenție profesională. Aceasta se desfășoară în cadrul instituțiilor de învățământ și este realizată de către consilieri școlari, profesioniști care sunt specializați în a sprijini elevii să depășească diverse dificultăți, să își identifice punctele forte și să-și îmbunătățească abilitățile de adaptare la diferite situații.

Scopurile consilierii școlare:

1. **Sprijin emoțional și psihologic:** Consilierul școlar ajută elevii să înțeleagă și să gestioneze emoțiile, stresul, anxietatea, conflictele interpersonale sau problemele legate de familie.
2. **Dezvoltarea personală:** Consilierea ajută elevii să își cunoască mai bine abilitățile, interesele și valorile, sprijinindu-i în luarea deciziilor legate de viața personală și profesională.
3. **Consiliere educațională:** Consilierii școlari sprijină elevii în alegerea unui parcurs educațional adecvat, oferindu-le informații și ghidaj pentru a face alegeri corecte în privința orientării școlare și a viitorului profesional.
4. **Intervenție în cazuri de criză:** În situațiile în care elevii se confruntă cu probleme majore, cum ar fi bullying-ul, abuzul sau depresia, consilierul școlar intervine pentru a oferi suport și a ajuta la gestionarea acestor crize.
5. **Prevenirea comportamentelor deviante:** Consilierii sunt implicați în activități de prevenire a comportamentelor problematice, precum bullying-ul, consumul de substanțe sau delincvența juvenilă, oferind elevilor strategii de gestionare a conflictelor și de luare a deciziilor responsabile.

Tehnici și abordări utilizate în consilierea școlară:

- **Consilierea individuală:** Sesiuni unu-la-unu între consilier și elev, pentru a discuta probleme personale sau academice.
- **Consilierea de grup:** Sesiuni în care un consilier lucrează cu un grup de elevi pentru a dezvolta abilități sociale sau pentru a rezolva conflicte comune.
- **Activități educative și workshops:** Ateliere pe teme de educație emoțională, dezvoltare personală sau orientare în carieră.

Provocări comune în consilierea școlară

a. Lipsa de resurse și sprijin

- **Resurse financiare limitate:** Bugetele școlare insuficiente pentru a susține toate activitățile de consiliere și pentru a angaja un număr suficient de consilieri.
- **Număr insuficient de consilieri școlari:** În multe școli, numărul consilierilor este prea mic pentru a acoperi nevoile tuturor elevilor, în special în școlile mai mari.
- **Lipsa materialelor educaționale și a formării continue:** Consilierii pot întâmpina dificultăți în a rămâne la curent cu tehnici noi de consiliere sau cu nevoile emergente ale elevilor din cauza lipsei de formare profesională continuă.

b. Stigma și percepția negativă asupra consilierii școlare

- **Percepția greșită a consilierii:** Mulți elevi, părinți și profesori încă pot considera consilierea școlară ca fiind destinată doar elevilor cu probleme grave de comportament sau psihologice, ceea ce poate descuraja elevii să caute ajutor.
- **Lipsa de înțelegere din partea părinților:** Părinții pot să nu înțeleagă pe deplin importanța consilierii și să nu sprijine acest tip de intervenție, considerându-l mai degrabă un „mofi” decât un suport necesar.

c. Diversele nevoi ale elevilor

- **Diversitatea culturală și socială:** Consilierii școlari trebuie să răspundă unui spectru larg de nevoi, incluzând elevi din medii socio-economice diferite, cu probleme de integrare sau cu probleme legate de identitatea lor culturală.
- **Problemele emoționale și psihologice ale elevilor:** Provocările emoționale și psihologice ale elevilor pot varia de la stres și anxietate, la depresie sau dificultăți legate de familie și relații, ceea ce face consilierea mai complexă.
- **Comportamentele deviante și problemele de disciplină:** Consilierii trebuie să abordeze și comportamentele problematice din școli, cum ar fi bullying-ul, consumul de substanțe sau comportamentele violente, care pot afecta nu doar victimele, ci și întreaga comunitate școlară.

d. Colaborarea cu cadrele didactice și conducerea școlii

- **Colaborarea insuficientă între consilieri și profesori:** Uneori, consilierii nu sunt suficient integrați în activitățile școlii, iar comunicarea între aceștia și profesorii care au contact direct cu elevii poate fi limitată, ceea ce face mai greu identificarea problemelor și implementarea unor soluții eficiente.
- **Lipsa sprijinului din partea conducerii școlii:** Dacă conducerea școlii nu susține sau nu înțelege rolul consilierilor școlari, aceștia pot întâmpina dificultăți în a-și îndeplini sarcinile sau în a implementa programe de consiliere.

Soluții și măsuri pentru îmbunătățirea consilierii școlare

- **Creșterea numărului de consilieri școlari:** Autoritățile ar trebui să investească mai mult în formarea și angajarea de consilieri școlari, astfel încât aceștia să poată răspunde unui număr mai mare de elevi.
- **Sprijin financiar și materiale educaționale:** Asigurarea unui buget adecvat și acces la formare continuă ar ajuta consilierii să își îmbunătățească competențele și să folosească cele mai noi tehnici.
- **Campanii de informare:** Educația părinților și elevilor despre importanța consilierii școlare ar contribui la eliminarea stigmei asociate cu aceasta și ar încuraja elevii să caute ajutor atunci când au nevoie.
- **Îmbunătățirea colaborării între profesori, consilieri și conducerea școlii:** Crearea unui cadru de lucru colaborativ între profesori și consilieri poate duce la o identificare mai rapidă a problemelor și la găsirea de soluții adecvate.
- **Formarea unui sistem de suport pentru consilieri:** Crearea unor rețele de suport între consilierii școlari ar ajuta la schimbul de experiență și resurse, contribuind la dezvoltarea lor profesională continuă.

SITUAȚIA COPIILOR CU PĂRINȚI PLECAȚI ÎN STRĂINĂTATE LA NIVELUL JUDEȚULUI VÂLCEA

*Consilier școlar Gîrban Simona Elena
CJRAE Vâlcea - Coordonator CJAP Vâlcea*

Date statistice la nivelul Județului Vâlcea pentru anul școlar 2023-2024

- 2666 elevi cu părinți plecați în străinătate (1290 elevi urban/ 1376 rural) reprezentând 7,55% din numărul total al elevilor din învățământul preuniversitar, (nu au fost luați în considerare elevii de la învățământul seral, frecvența redusă și a doua șansă);
- 2032 elevi cu un singur părinte plecat în străinătate (1290 elevi urban/ 742 rural);
- 606 elevi cu ambii părinți plecați la muncă în străinătate (290 elevi urban/ 316 rural);
- 28 elevi cu părinte unic susținător plecat în străinătate (8 elevi urban/ 20 rural)

Modalitatea de colectare a datelor:

La solicitarea Direcției de Asistență Socială Rm. Vâlcea (DAS) din cadrul Consiliului Local al Municipiului Rm. Vâlcea (în baza HG 691/2015), Inspectoratului Școlar Județean Vâlcea în colaborare cu CJRAE Vâlcea a demarat procedura de identificare a copiilor cu părinți plecați în străinătate.

La începutul anului școlar, CJRAE Vâlcea a adresat solicitarea unităților școlare din județ în vederea realizării bazei de date, conform machete transmise de DAS.

Colectarea datelor s-a realizat prin intermediul profesorilor pentru învățământ preșcolar și primar/ diriginților/ consilierilor școlari prin completarea unei machete cu datele de identificare ale copiilor (CNP, adresă, școală, diriginte, părinte/părinți plecați, persoana în grija căreia a rămas elevul, gradul de rudenie, numărul de telefon al acesteia). Datele au fost centralizate de CJRAE Vâlcea și transmise DAS la nivel de municipiu, în luna noiembrie

De asemenea, în luna februarie a anului current, Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială din cadrul Ministerului Muncii și Solidarității Sociale a trimis o solicitare către ISJ Vâlcea de comunicare de informații în vederea demarării Campaniei Naționale ”Verificarea respectării de către serviciile publice de asistență socială a prevederilor legale cu privire la monitorizarea modului de creștere și îngrijire a copilului cu părinți plecați la muncă în străinătate și serviciile de care aceștia pot beneficia.”

Situația transmisă în acest caz de CJRAE Vâlcea a vizat datele de identificare ale copilului (nume, CNP, localitate) și situația specifică în care se află: cu ambii părinți plecați la muncă în străinătate, cu un singur părinte plecat în străinătate, cu părinte unic susținător plecat în străinătate.

Dificultăți întâmpinate privind susținerea copiilor cu părinți plecați în străinătate:

- Relație interinstituțională deficitară între școală și sistemul de asistență socială - lipsa unor proceduri eficiente de transfer a informațiilor de la învățători, diriginți și consilieri școlari către asistenți sociali și în sens invers, din perspectiva evoluției situației școlare (scăderea randamentului școlar).
- Deficiențe în managementul de caz, din partea DGASPC Vâlcea, în situația elevilor aflați în dificultate/situații de risc, pentru care instituțiile școlare solicită ajutorul. Intervenția din partea Serviciului pentru protecția copilului nu are o finalitate concretă comunicată instituției școlare de proveniență a preșcolarului/elevului. Concret, atunci când unitatea școlară sesizează DGASPC conform procedurii, suspiciuni sau fapte de abuz, violență, realizate de către elev sau asupra acestuia, școala transmite informații suplimentare cerute de DGASPC, dar nu primește feedback, corelat cu situația semnalată.
- Nerespectarea de către unii dintre părinți (când ambii părinți pleacă sau unicul susținător legal) a reglementărilor legislative cu privire la delegarea temporară a autorității părintești. Părinții pleacă în străinătate fără a parcurge procedura de numire a unei persoane care să fie reprezentat legal al elevului pe perioada absenței sale.

Uneori, nu se fac demersuri, chiar dacă în urma modificărilor legislative adoptate în 2022 s-au introdus facilități:

- posibilitatea inițierii procedurii de delegare temporară a autorității părintești de către părinții deja plecați la muncă în străinătate, prin transmitere online a documentelor;
- posibilitatea desemnării drept persoană care să asigure creșterea și îngrijirea copilului, pe lângă rudele până la gradul III, inclusiv, a persoanelor care fac parte din rețeaua socială a copilului, față de care acesta a dezvoltat relații de atașament.

- Plecarea unuia sau a ambilor părinți provoacă dificultăți în identificarea, de dorit timpurie, a cerințelor educaționale speciale ale copiilor. Apare dificultatea din partea unui singur părinte, dar mai ales din partea reprezentantului legal, de a accepta nevoile speciale/dizabilitatea și de a face demersuri specifice în vederea obținerii certificatului CES și sau a certificatului de handicap.

Pentru a răspunde nevoilor copiilor și persoanelor în grija cărora au rămas, în context educațional, sunt oferite următoarele **intervenții specifice:**

- suport educațional și asistență psihopedagogică copiilor și familiilor acestora prin intermediul a 60 de consilieri școlari ce deservește 122 de unități școlare din județul Vâlcea. (numărul acestora s-a dublat în ultimii 2 ani, regăsindu-se și în unitățile școlare din mediul rural);

- activități școlare și extrașcolare din cadrul proiectelor educaționale derulate la nivel județean și instituțional ce vizează dezvoltarea abilităților sociale, psihoemoționale, gestionarea situațiilor de stres, dar și de prevenire a situațiilor de risc: violență, consum de substanțe interzise, dependențe digitale.

Recomandări:

- Întărirea legăturii între școală și sistemul de asistență socială prin definirea unor proceduri eficiente de transfer a informațiilor de la învățători, diriginți și consilieri școlari către asistenți sociali și în sens invers, cu privire la progresul/regresul școlar.
- Coerență în intervenția DGASPC în managementul cazurilor copiilor aflați în situații de risc pentru care unitățile școlare fac sesizări;
- Campanii de informare și conștientizare a părinților cu privire la beneficiile îndeplinirii procedurilor legale de delegare temporară a autorității părintești, dar și cu privire la consecințele neinițierii acestora.
- Dezvoltarea serviciilor de consiliere pentru persoanele care au în îngrijire copii cu ambii părinți plecați (cursuri și training-uri, în special pentru bunicii care rămân cu unul sau mai mulți copii cu părinții plecați);

Bibliografie:

HOTĂRÂRE Nr. 691 din 19 august 2015 pentru aprobarea Procedurii de monitorizare a modului de creștere și îngrijire a copilului cu părinți plecați la muncă în străinătate și a serviciilor de care aceștia pot beneficia, precum și pentru aprobarea Metodologiei de lucru privind colaborarea dintre direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului și serviciile publice de asistență socială <https://copiisinguriacasa.ro/pentru-specialisti/studii-si-cercetari/situatia-copiilor-ai-caror-parinti-sunt-plecati-la-munca-in-strainatate/>

STRATEGII EDUCAȚIONALE PENTRU PREVENIREA ȘI COMBATEREA ABANDONULUI ȘCOLAR

*Prof. Albinaru Maria-Corina
Liceul Tehnologic de Turism, Călimănești*

Metodologia centrată pe elev

Centrarea pe elev este o condiție de calitate și eficientă a procesului formativ, cât și una dintre cele mai la îndemână căi de rezolvare a numeroaselor dificultăți pe care le cunoaște și amplifică învățământul contemporan.

Se poate considera că centrarea pe elev este o cale de abordare a procesului instructiv-educativ ce are ca finalitate valorificarea optimă a elevului ca subiect al învățării.

Centrarea pe elev este o strategie activă, ce necesită construirea în timp real a unei experiențe de învățare pozitivă și semnificativă, într-o relație democratică, nondirectivă.

Clasa de elevi este un grup social, microstructural, favorabil dezvoltării inteligențelor multiple. În stabilirea strategiei didactice, profesorul va porni de la faptul că, instruirea fiind centrată pe elev, trebuie să i se formeze acestuia o atitudine activă și creatoare, caracterizată prin

exploatare, curiozitate, învățare euristică, într-o atmosferă în care sunt anulați factori de blocaj generați de teamă, tensiune, imitație, frică.

De aceea, se îmbină metodele clasice cu cele de cunoaștere științifică, inductiv și deductiv, prioritar fiind problematizarea, simularea, conversația euristică, dezbateră și modelarea cu rol în activizarea inteligențelor multiple și în stimularea cognitivă.

Consiliere individuală

Unii experți consideră că soluția crizei școlii ar sta într-o abordare proactivă a posibilelor probleme cu care actualii elevi, viitorii absolvenți, se pot confrunta peste câțiva ani. Sociologi, antropologi, istorici, analiști economici, asistenți sociali – sunt chemați să facă echipă cu specialiștii în consiliere școlară. Elevul va fi beneficiarul unor programe echilibrate, de prevenire și de intervenție a consilierilor școlari.

Se pot identifica diferite niveluri de consiliere care se pot desfășura în școală :

- Un prim nivel este cel al sfatului/sprijinului continuu pe care orice profesor îl acordă elevilor, prin însăși exercitarea profesiei didactice, care presupune o comunicare continuă, directă.

- Un al doilea nivel îl constituie consilierea școlară pe care o poate acorda orice cadru didactic care s-a format suplimentar – prin studii aprofundate sau cursuri de formare continuă și practică – pentru asemenea activități. Obiectul acestui tip de consiliere îl constituie problemele personale/dificultățile elevilor, atât cele provenite din viața lor de școlari cât și cele din afara școlii.

- Cel de-al treilea nivel de consiliere din școală este cel desfășurat de specialiști: psihologi, pedagogi, psihopedagogi, psihosociologi, fiind vorba de asistență psihopedagogică calificată acordată elevilor prin Centrele Județene de Resurse și de Asistență Educațională, respectiv Cabinetele Școlare de Asistență Psihopedagogică.

Consilierea educațională, așa cum ni se înfățișează ea astăzi, este un fenomen social, mai mult decât o profesiune oarecare. Este probabil una dintre foarte puținele “meserii” care presupune un efort interdisciplinar și o viziune de ansamblu asupra persoanei copilului, elevul de astăzi, adultul și specialistul de mâine.

Stiluri diferite de învățare

Educația formală este structurată ierarhic și gradată cronologic în sistemul de învățământ. Se desfășoară de la nivelul preșcolar până la cel universitar și include o varietate de programe specializate și instituții care asigură pregătirea integrală din punct de vedere profesional. Calitatea în educație este determinată de toate componentele curriculumului școlar, obiective, conținuturi, strategii didactice, evaluare.

Educația informală este parte componentă a educației continue prin intermediul căreia fiecare, în mod individual, asimilează noi informații și își formează noi competențe și atitudini ce își au sursa în experiența zilnică și în influențele educative ale mediului propriu – familie, vecini, colegi, prieteni etc.; acest tip de educație, are în general, un caracter liber. Persoana care dorește să se dezvolte caută surse de informare pe care le consultă și astfel își completează sau își consolidează cunoștințele și competențele, aflând noutățile din diverse domenii care îi satisfac interese, dorințe, nevoi personale.

Educația non-formală cuprinde orice activitate educațională organizată din afara sistemului formal, care operează separat sau ca o caracteristică a unor activități realizate în completare, al căror sens este acela de a oferi o alternativă aceluiași beneficiari și obiective educaționale propuse.

Prin strategiile folosite profesorul urmărește dezvoltarea unor sisteme cognitive bazate pe stimularea gândirii reflexive prin implicarea elevilor în situații de viață reală, precum și utilizarea în contexte variate a cunoașterii acumulate și a abilităților formate.

Există mai multe măsuri de prevenire și combatere a abandonului școlar care au fost aplicate de diverși specialiști, dintre care amintim:

1. Apelarea la factorul psihologic. Astfel, primul pas este diagnosticarea cauzelor abandonului în cazul fiecărui copil, urmând ca apoi să fie luate măsuri de intervenție, integrate, specifice fiecărui caz.

2. ”Educația remedială” derulată pe perioada vacanțelor școlare, în cadrul căreia elevii desfășoară activități educative atractive, chiar în ideea de a menține legătura permanentă cu instituția și de a crește atractivitatea școlii în ochii elevilor.

3. Programele de tip „Școala după școală” sunt măsuri integrate întreprinse la nivel local în vederea corectării disfuncționalităților școlare în cazul elevilor proveniți din medii defavorizate. Elevii sunt receptivi la acest gen de programe întrucât, pe lângă sprijinul didactic și de consiliere, ei pot beneficia de o masă caldă pe zi.

4. Implicarea mediatorului școlar în combaterea abandonului școlar este una de succes întrucât, acesta este aproape de elevi și de părinți, deopotrivă și poate semnală în timp util eventualele probleme apărute.

Participarea părinților, a școlii, a elevilor și a autorităților locale la diverse activități de informare-formare pe teme variate (de exemplu relația școală – familie, școală – comunitate; rolul familiei în asigurarea succesului școlar al copilului), este oportună demersului de reducere a abandonului școlar.

Nu trebuie neglijat efectul pe care îl pot avea taberele și excursiile cu colegii, activități care, pe lângă caracterul educativ și de socializare, ajută, de asemenea, la cristalizarea sentimentului de apartenență la școală și, deopotrivă, duc la creșterea atractivității unității în ochii copiilor.

Un alt lucru care se poate face pentru a preveni scăderea încrederii în educație este utilizarea experienței celor ce au renunțat la școală. Astfel, intrarea în contact a elevilor în situație de risc cu tinerii care au renunțat prematur la școală pentru a le afla perspectiva curentă despre școală, precum și povestea despre cum a decurs viața lor post-școlară, este oportună.

Monitorizarea îndeaproape a elevilor în situație de risc, intervenția promptă în cazul în care aceștia lipsesc nemotivat de la școală și semnalarea autorităților competente a cazurilor de absentism nemotivat repetat și conlucrarea cadrelor didactice cu acestea, în vederea aducerii copilului la școală sunt măsuri foarte eficiente care se pot aplica în vederea restabilirii unui traseu benefic pentru elev.

Abandonul școlar este o realitate socială complexă având o multitudine de cauze și având nevoie, în consecință de răspunsuri diversificate. Școala are un rol important pentru viitorul tinerilor și implicit pentru viitorul societății. Ea are în același timp un rol formator, de educare, un rol integrator și de socializare. Ca orice instituție și școala prezintă o serie de dificultăți, abandonul școlar fiind una dintre acestea. Abandonul școlar are consecințe negative atât asupra tânărului care abandonează cât și asupra societății.

Abandonul școlar nu este o problemă nouă, de-a lungul timpului au fost realizate multiple cercetări pentru identificarea și prevenirea eșecului școlar. Odată cu trecerea timpului și apariția unor noi factori ce contribuie la acest fenomen negativ în rândul elevilor, schimbarea viziunii educativ – informative și formative, egalitatea de șanse privind educația, suportul psihopedagogic oferit în școli, este necesară o implicare a tuturor factorilor ce contribuie la educația școlară pentru stoparea și eventual eradicarea acestui fenomen.

Bibliografie:

Băban, Adriana (coord.) - *Consiliere educațională. Ghid metodologic pentru orele de dirigenție și consiliere*, Cluj-Napoca, 2001

Cosmovici, A., Iacob, L., (coord.) - *Psihologie școlară*, Editura Polirom, Iași, 1999

Crețu, E. - *Psihopedagogia școlară pentru învățământul primar*, Editura Aramis, București, 1999

Cristea, C.G. - *Psihologia educației*, Editura București, 2003

Drăgan, I., Nicola, I. - *Cercetarea psihopedagogică*, Editura Tipomur, Tg. Mureș, 1993

Gal, D. - *Educația și mizele ei sociale*, Ed. Dacia, Cluj – Napoca, 2002

Jinga, I., Negreț, I. - *Învățarea eficientă*, EDP, București, 1994

Iluț, P. - *Abordarea calitativă a socio-umanului*, Editura Polirom, Iași, 1997

Neacșu, I. - *Instruire și învățare*, Editura Științifică, București, 1990

ROLUL CADRELOR DIDACTICE ÎN ORIENTAREA ȘI CONSILIEREA ELEVILOR PRIVIND CARIERA LOR VIITOARE

*Prof. Alexie Carmen – Petronela
Prof. Staicu Gabriela
Liceul Tehnologic Forestier, Râmnicu Vâlcea*

Profesorul are un rol deosebit de important în orientarea și consilierea elevilor în vederea alegerii viitoarei lor cariere.

Orientarea și consilierea elevilor este un proces complex de pregătire și îndrumare a elevilor, în funcție de aptitudinile și interesele lor, spre acele forme de activitate școlară sau academice, care să le permită să opteze spre anumite domenii profesionale. Este necesar să se cunoască personalitatea elevului, să se realizeze educarea sa în vederea alegerii carierei, să fie informat cu privire la rețeaua școlară, la profesiile existente, să se consolideze și să se îndrume efectiv.

Educarea elevilor în vederea alegerii carierei, astfel încât acesta să efectueze opțiuni școlare și profesionale realiste, presupune transmiterea și însușirea unor informații despre diferitele domenii ale realității, formare de priceperi și deprinderi, dezvoltarea intereselor, a aptitudinilor generale și speciale, formarea unor trăsături de caracter, volitive pozitive solicitate în profesia pentru care optează elevul. Această activitate are un caracter permanent și vizează echilibrul între ceea ce vrea, ceea ce poate și ceea ce trebuie să facă elevul.

Conținutul obiectelor de studiu, stabilirea unei legături permanente între procesul de învățământ și activitatea social-productivă, activitatea individuală cu elevii, influența personalității profesorului constituie modalități ce mijlocesc educarea elevului.

Consilierea și îndrumarea efectivă a elevului presupune acordarea unui sfat de orientare cu caracter facultativ. Elaborarea sfatului de orientare are în vedere trecutul elevului perspectivele de evoluție ale lui.

Cunoașterea, informarea și educarea elevilor constituie un sistem a cărui rezultanță este consilierea și îndrumarea.

Direcțiile de evoluție vizează orientarea educativă, legătura dintre orientarea școlară și cea orientarea profesională și integrarea lor în învățământ, caracterul permanent al orientării condiționat de conturarea orientării școlare și profesionale, mobilitatea profesiunilor pe verticală - cronologic și pe orizontală - în conținut, de posibilitate a apariției unor modificări în structura persoanei, de erorile posibile în procesul orientării, de extinderea acțiunilor de orientare la nivelul întregului sistem de învățământ, de urmărirea subiecților orientați, de reorientarea școlară și profesională.

Activitatea de orientare a carierei elevilor include o serie de metode specifice de cunoaștere a personalității elevilor. Privită dintr-o perspectiva mai amplă, acțiunea de consiliere și orientare a carierei cuprinde patru activități de bază, și anume: cunoașterea personalității elevilor, educarea elevului spre alegerea carierei din punct de vedere al aptitudinilor, o bună cunoaștere a rețelei școlare și a tuturor profesiilor din cadrul pieței muncii, actul propriu-zis de consiliere și îndrumare a elevilor spre scopul propus.

Cunoașterea personalității elevilor se efectuează prin intermediul unei conlucrări cu profesorii diriginți, cu familia și chiar cu colectivul clasei din care face parte elevul. Activitatea necesită un anumit timp și se apelează la metodele așa-zis clasice de cunoaștere, cum sunt: observația, analiza rezultatelor activității elevilor, convorbirea, teste psihologice, chestionarul, analiza datelor biografice, autocaracterizarea și alte metode în funcție de fiecare caz în parte.

Faza de începere a ședinței de consiliere a carierei este un prim pas în colaborarea dintre elev și profesorul consilier, punându-se bazele de încredere, sprijin, confidențialitate și totul se inserează pas cu pas. Pentru început, profesorul consilier trebuie să-i ofere elevului multă susținere

în amplul proces de autocunoaștere a propriei personalități, care este într-o profundă etapă a transformărilor. Este indicat să-și definească într-un mod evident, clar, adevăratele obiective pe care vrea să le atingă din punct de vedere profesional. Profesorul consilier identifică și ghidează căile optime, structurează mijloacele și corelează metodele și tehnicile potrivite în vederea atingerii telurilor fiecărui elev în parte.

Ședința de consiliere și orientare școlară are un prim obiectiv, o amplă vizualizare a personalității elevului cu diverse contexte de viață, relații cu colegii, cu prietenii, cu profesorii cu părinții în diverse contexte de viață, respectiv timp liber - aici se includ unele pasiuni extrașcolare, se caută existența unor obstacole sau dificultari care obstrucționează dezvoltarea armonioasă a personalității elevului. Toate aceste aspecte sunt cuprinse într-un interviu structurat metodic și desfășurat în timp, care se completează ulterior cu aplicarea de teste pentru interese sau cu cele de evaluare a aptitudinilor ori a deprinderilor specifice fiecărui caz în parte. De asemenea, se folosesc chestionare de interese, de motivație precum și chestionare de evidențiere a valorilor personale.

Concomitent se pot utiliza și testele de inteligență, cele de personalitate, care evidențiază un anumit profil concret al fiecărui elev în parte, luat singular, ca personalitate distinctă pentru vârsta lui.

Paralel cu metodele expuse anterior consilierul școlar uzează și de analiză rezultatelor activității respectiv o amănunțită evaluare a produselor lor care sunt amprentate de individualitatea Eu-lui propriu fiecărui elev în parte.

Aceste produse specifice pot fi: compuneri, eseuri, compoziții artistice de tip plastic respectiv picturi, desene, sculpturi, machete ori lucrări de tip artizanal, de tip muzical compoziții etc. Toate acestea încununează un anumit stil de personalitate care este unică în felul ei și posedă calități care-l individualizează pe fiecare elev în parte.

Metoda convorbirii este foarte des folosită, oferindu-ne date referitoare la anumite cunoștințe ale elevilor în diverse sfere; se face ulterior o aprofundare a stilului de personalitate, a caracteristicilor temperamentale și a stilului caracterial precum și evidențierea unor complexe, diferite opinii, aprecieri chiar unele fobii sau alte probleme strict personale sau de context cu mediul.

Ședința de consiliere se aprofundează prin întrebarea unor chestionare de interese prin intermediul cărora se obțin date privind aspirațiile, opțiunile pentru viitor, unele atitudini și idealuri care îl motivează pe un elev în momentul respectiv și îl conduc spre unele scopuri de viitor și îl angrenează în alegerea carierei.

Analiza datelor biografice este o metodă care oferă nenumărate informații referitoare la situația elevului în cadrul familiei, referitoare la dezvoltarea personală, date ce includ unele probleme de sănătate sau diverse atitudini în raport cu activitățile școlare și extrașcolare pe diverse paliere.

Autocaracterizarea este o altă metodă de investigație psihologică foarte apropiată de analiză datelor biografice și totuși distinctă. Ea constă într-o introspecție profundă, greu accesibilă consilierul școlar, este practic o sursă de informații proprii asupra atitudinii elevului față de el însuși, o autoanaliză profundă corelată de o sinceritate specifică vârstei.

Metoda testelor este un instrument des întrebuițat de consilierul școlar în cadrul evaluării cât mai obiective și standardizate a unor abilități, stiluri comportamentale sau aptitudini ale elevilor, ce se cer evidențiate în cadrul ședințelor de consiliere a carierei. Aceste teste trebuie aplicate în funcție de anumite etape și în funcție de scopul vizat. Testele cele mai întrebuițate în cadrul ședințelor de consiliere a carierei sunt cele de aptitudini (aptitudini verbale, matematice, tehnice, artistice sportive).

Finalitatea urmărită prin aceste metode trebuie să fie în acord cu o anumită atmosferă de calm, liniște în cadrul cabinetului de consiliere școlară, dublată de o atitudine empatică, de echilibru a consilierului școlar, acesta putând să ofere elevului acel nivel de confidențialitate și încredere absolut necesară în procesul de orientare spre carieră.

Aplicarea unui model de Orientare și Consiliere cu privire la dezvoltarea carierei, presupune aducerea individului în centrul preocupărilor directe ale activității consilierului simultan cu focalizarea atenției pe următoarele direcții:

- dezvoltarea personală și socială a individului:
  - autocunoașterea generală,
  - autoevaluarea potențialului intelectual,
  - înțelegerea identității sinelui, ca parte și întreg,
    - dezvoltarea în planul educației și formării profesionale:
  - înțelegerea lumii educației, a rolului și finalității acesteia,
  - identificarea motivelor care dinamizează activitatea de învățare și dezvoltare intelectuală,
    - dezvoltarea în planul carierei:
  - înțelegerea proceselor economice și sociale care îi sunt accesibile: familie, economie, profesie, salariu, proprietate, bani, bunuri materiale și culturale etc.,
  - înțelegerea ambianței sociale și economice în care trăiește,
  - conștientizarea valorii personale pe piața forței de muncă,
  - diversitatea conținutului muncii,
  - timp liber, activități comunitare, viață personală, familie etc.

Informarea despre posibilele rute școlare care pot fi urmate de orice elev care a absolvit un anumit nivel de învățământ, trebuie să cuprindă: denumirea școlii, adresa, numărul de telefon și fax, eventual adresa E-mail; persoanele de contact; tipurile de școli existente în diferite zone sau medii; profilurile de pregătire; condițiile de admitere; condițiile de școlarizare; dotări speciale ale școlii; calitatea pregătirii; modalitățile de a ajunge la sediul școlii.

Aceste informații trebuie oferite într-o formă sistematizată, după anumite criterii și, la cerere, în mod neutru, cu avantajele și dezavantajele fiecărei unități (de exemplu: este situată la mare distanță de casă, dar are dotări deosebite: cămin, ateliere etc.; este situată în mediul rural, dar cu condiții foarte bune de învățare și rate înalte de plasare/integrare a forței de muncă tinere etc.).

Principalele mijloace utilizate în orientarea școlară și profesională, modernizate, actualizate și integrate în noile conținuturi ale învățământului sunt:

- vizitarea altor școli, universități, întreprinderi și instituții în scopul cunoașterii, informării, orientării,
  - efectuarea de exerciții de autocunoaștere și interevaluare desfășurate în clasă,
  - discutarea preocupărilor de timp liber, a hobby-urilor, pasiunilor personale,
  - prezentarea profesiilor părinților,
  - invitarea în școală de personalități, oameni de diferite profesii și prezentarea activității lor,
  - analizarea diferitelor lucrări, cărți, articole, emisiuni de radio și televiziune, filme documentare, ziare specializate în reportaje economice și despre muncă, a ziarelor de reclamă și a rubricilor de anunțuri etc. care au conținuturi ajutoare consilierii și orientării,
    - încurajarea participării elevilor la cercurile de specialitate organizate în școală și/sau în afara acesteia,
    - invitarea de directori de școli profesionale, de licee, rectori din instituțiile de învățământ superior,
    - organizarea de întâlniri cu foști elevi ai școlii și care au realizări profesionale remarcabile,
    - simularea în clasă a diferitelor contexte de viață și profesionale,
    - organizarea de întâlniri comune elevi, părinți, profesori pe teme de consiliere și orientare.

Bibliografie:

<https://www.academia.edu/>

<https://www.scribd.com/>

<https://www.eduform.sns.ro/>

INTEGRAREA COPIILOR CU CES - ÎNTRE TEORIE ȘI PRACTICĂ

*Educatoare Andrei Alina
Gpp Nord 1, Rm. Vâlcea*

Frumusețea omenirii constă în diversitatea etniilor de pe pământ, fiecare dintre acestea contribuind la patrimoniul cultural mondial, cu specificul ei.

Fiecare copil este unic și își are propria sa valoare, indiferent de problemele pe care le prezintă în procesul de învățare școlară. Recunoașterea drepturilor egale pentru toți oamenii, în general și pentru toți copiii, în special, fără discriminare, subliniază faptul că nevoile fiecăruia sunt la fel de importante.

În Declarația Mondială asupra „Educației pentru toți”, la articolul 3, se afirmă: „Nevoile școlare ale persoanelor deficiente/cu handicap cer o atenție specială. Trebuie întreprinse măsuri pentru asigurarea accesului la educație fiecărei categorii de persoane deficiente, ca parte integrantă a sistemului de învățământ”.

Educația specială este o formă adaptată de pregătire școlară și asistență complexă (medicală, educațională, socială, culturală) destinată persoanelor care nu reușesc să atingă temporar sau pe toată durata școlarizării nivelurile instructive-educative corespunzătoare vârstei, cerute de învățământul obișnuit.

În România sunt utilizate multe concepte referitoare la persoanele care fac obiectul educației speciale: deficiență, incapacitate, handicap, dizabilitate, cerințe educative speciale.

Cerințele educative speciale (CES) desemnează necesități educaționale suplimentare, complementare obiectivelor generale ale educației, adaptate particularităților individuale și celor caracteristice unei anumite deficiențe sau tulburări/dificultăți de învățare, precum și o asistență complexă (medicală, educațională etc.).

Integrarea școlară desemnează un proces de adaptare a copilului la cerințele școlii pe care o urmează, de stabilire a unor raporturi afectiv-pozitive cu membrii grupului școlar (clasă) și de desfășurare cu succes a prestațiilor școlare. Asimilarea de către copil a statutului de elev este rezultatul unor modificări interne în echilibrul dintre anumite dominante de personalitate cu consecințe în planul acțiunii sale.

Integrarea școlară a copiilor cu CES este o problemă stringentă care în ultimii ani a început să-și găsească rezolvarea și în țara noastră. O școală obișnuită cu o orientare incluzivă reprezintă mijlocul cel mai eficient de combatere a atitudinilor de discriminare, un mijloc care creează comunități primitoare și construiesc o societate incluzivă care oferă educație pentru toți copiii. Mai mult, asigură o educație eficientă pentru majoritatea copiilor și îmbunătățesc eficiența, chiar și rentabilitatea sistemului de învățământ. Să nu uităm că și confortul psihologic oferit de mediu este determinant într-o evoluție a formării și dezvoltării personalității umane. Uităm adesea că ne naștem cu drepturi egale și că doar șansele nu sunt egale? Nu putem face abstracție de faptul că în țara noastră avem și copii instituționalizați. Important este să dorim să ne schimbăm atitudinea vis-à-vis de aceștia. Rolul nostru al tuturor este de a participa efectiv la schimbarea mentalității societății, oferind informații și practici ancorate în realitate. Trebuie să găsim diverse modalități de integrare socială a copiilor cu CES, pentru a diminua factorii care duc la o instabilitate emoțională, la un limbaj insuficient dezvoltat, la un comportament dificil.

Progresele înregistrate de psihologia și pedagogia diferențiată, perfecționarea tehnicilor de cunoaștere a dezvoltării psihice a copiilor au permis să se distingă categorii mai nuanțate de copii în raport cu capacitatea lor de răspundere la exigențele școlare. În rândul acestora, alături de elevii cu CES integrați individual, există și elevi cu dificultăți de învățare, cu ritm lent de acumulare de achiziții dar cu intelect normal. Confundați adesea cu elevii din prima categorie sunt nestimulați sau categorizați ca atare. Alternativă a învățământului special, educația integrată permite acordarea serviciilor de sprijin pentru copiii cu posibilități reale de recuperare și reintegrare, care altădată ar fi fost orientați către școala specială. Pentru a realiza integrarea copiilor cu CES, trebuie să acționăm

asupra diferitelor nivele de dezvoltare a personalității lor, și anume: la nivel biologic, la nivel psihic, la nivel social.

Scopurile principale ale relației dintre școală, familie și comunitate, în vederea integrării copiilor cu nevoi speciale sunt:

- informarea și sensibilizarea comunității locale cu privire la posibilitatea recuperării educației chiar și pentru copiii ce au abandonat școala;
- sporirea conștientizării din partea comunității școlare a necesității implicării în transformarea școlii într-o școală integrativă;
- schimbarea mentalității și atitudinii opiniei publice față de copiii cu nevoi speciale;
- dezvoltarea unei rețele de cooperare în domeniul educației, implicată în procesul de integrare (ex.: poliția, serviciile sociale, spitale, etc.);
- implicarea părinților copiilor din clasă în vederea reacționării mai rapide la probleme și acordarea sprijinului suplimentar copiilor cu nevoi speciale;
- implicarea comunității în sprijinul acordat copiilor cu nevoi speciale;
- elaborarea programelor școlare de informare și pregătire a comunității locale pentru educația incluzivă, prin aceasta înțelegând adaptarea școlii la cerințele speciale ale fiecărui copil, indiferent de problemele acestuia, și nu a copilului la cerințele școlii, găsirea unor strategii didactice adecvate, a unor metode și tehnici de lucru specifice: planificare, instruire, evaluare.

Integrarea școlară a copiilor cu cerințe speciale în învățământul de masă presupune:

- ✓ a educa copiii cu cerințe speciale în școli obișnuite, alături de copiii normali;
- ✓ a asigura servicii de specialitate (recuperare, terapie educațională, consiliere școlară, asistență medicală și socială etc.) în școala respectivă;
- ✓ a acorda sprijinul necesar personalului didactic și managerilor școlii în procesul de proiectare și aplicare a programelor de integrare;
- ✓ a permite accesul efectiv al copiilor cu cerințe speciale la programul și resursele școlii obișnuite (biblioteca, terenuri de sport etc);
- ✓ a încuraja relațiile de prietenie și comunicarea între toți copiii din clasă/școală;
- ✓ a educa și ajuta toți copiii pentru înțelegerea și acceptarea diferențelor dintre ei;
- ✓ a ține cont de problemele și opiniile părinților, încurajându-i să se implice în viața școlii;
- ✓ a asigura programe de sprijin individualizate pentru copiii cu cerințe speciale;
- ✓ a accepta schimbări în organizarea și dezvoltarea activităților instructiv-educative din școală.

Toți copiii sunt educabili și au dreptul la o formă de educație pe măsură. Guvernul și autoritățile locale sunt obligate să asigure condițiile necesare pentru educația tuturor copiilor. Reformele în educație iau în considerare și copiii cu dizabilități și/sau aflați în situații de risc.

Școlile obișnuite dezvoltă o serie de servicii de sprijin pentru copiii cu diferite cerințe educative speciale:

- Pentru copiii cu tulburări de limbaj și cu dificultăți de învățare există „centre logopedice interșcolare” care au specialist care desfășoară terapii specifice pentru corectarea tulburărilor de limbaj și pentru depășirea dificultăților de învățare. În aceste cabinete au acces toți copiii care frecventează învățământul obișnuit și care au fost depistați de către profesorii logopezi care funcționează aici ca având o tulburare de limbaj.
- Pentru copiii cu tulburări de comportament și dificultăți de adaptare există „centrelor de asistență psihopedagogică” care dispun de consilieri psihopedagogi care oferă servicii atât copiilor aflați în situație de risc și criză cât și familiilor acestora. Pentru copiii cu deficiențe diagnosticate în comisiile de orientare școlară există serviciile profesorului de sprijin/intinerant.

Copiii cu deficiențe integrați în învățământul de masă au dreptul la terapii specifice de recuperare realizate de specialiști în domeniu, în funcție de dizabilitatea lor și, în plus, profesorul de sprijin realizează un plan de intervenție personalizat și adaptarea curriculară necesară, în urma consultării cu cadrul didactic de la clasă.

Pentru integrarea cu succes a copiilor cu CES în învățământul de masă, în grupele obișnuite de copii sunt necesare:

- ✓ Existența unor centre de resurse, informare și comunicare;

- ✓ Formarea inițială și continuă a cadrelor didactice în problematica CES;
- ✓ Adaptarea și flexibilitatea curriculum-ului (pre)școlar;
- ✓ Evaluarea progresului școlar al copiilor cu CES integrați în grădinițele obișnuite;
- ✓ Implicarea, încurajarea participării părinților, schimbul de informații, consilierea părinților în măsura solicitărilor și a necesităților, mobilizarea resurselor umane disponibile și competente.

Prezența în colectivul grupei a unor astfel de copii, solicită efort crescut din partea dascălului sub toate aspectele: pregătirea pentru lecții, pentru activități extrașcolare; atitudinea față de toți copiii grupei. Educatoarea trebuie să ofere copilului cu CES tratarea individuală de care are nevoie în toate etapele unei activități, pentru ca acesta să recupereze neajunsurile, să valorifice în mod compensatoriu potențialul sănătos, dar să nu neglijeze pe ceilalți copii din grupă. Intervenția educațională trebuie însoțită de atitudinea pozitivă a cadrelor didactice și a familiei față de copiii cu cerințe educative speciale.

Bibliografie:

Alois, Gherguț - *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale – strategii diferențiate și inclusive în educație*, Editura Polirom, București, 2006

****Dezvoltarea practicilor inclusive în școli - Ghid managerial*, UNICEF, 1999

****Integrarea școlară a copilului cu dificultate/cu nevoi speciale – Ghid pentru directorul de școală*, Colecția CRIPS – Resurse pentru formare, 2002

FACILITAREA INTEGRĂRII ȘCOLARE A COPILOR CU CERINȚE SPECIALE

*Profesor Andrei Simona
C.N.I. Matei Basarab, Rm. Vâlcea*

Experiențele de ordin teoretic și aplicativ pun în evidență o serie de acțiuni concrete ce se pot pune în aplicare pentru ameliorarea și dezvoltarea în instituțiile școlare a acestor categorii de elevi. Literatura de specialitate identifică, mai întâi, perspectiva individuală. Aceasta pune accentul pe identificarea și scoaterea în relief a problemelor specifice de învățare ale fiecărei categorii de elevi cu cerințe speciale. Există și o perspectivă de grup, care se referă la relațiile elevului cu ceilalți colegi de clasă și la modalitățile de rezolvare în grup a problemelor de învățare sau la modalitățile de intercunoaștere între elevii cu cerințe educative speciale și restul elevilor ca o condiție a acceptării și recunoașterii reciproce a valorii lor în grupul-clasă.

În perspectiva integrării copiilor cu cerințe speciale, se impun mai multe moduri de acțiune:

Modelul cooperării școlii speciale cu școala obișnuită. Școala obișnuită are rolul de coordonare a activității de integrare și stabilește un parteneriat activ între profesorii din cele două școli care vor proiecta și transpune în fapt un nou mod de desfășurare a activităților didactice, pregătind împreună conținutul lecțiilor, adaptând materialele și mijloacele de învățare folosite în timpul orelor de curs. Acest model are avantajul că permite valorificarea resurselor și experiențelor deja existente în cele două tipuri de școli, dar constituie și o ipostază secvențială de integrare, deoarece elevul cu cerințe educative speciale își va continua activitatea extrașcolară în spațiile școlii speciale de care aparține.

Modelul itinerant favorizează integrarea într-o școală de masă a unui număr mic de copii cu cerințe speciale, aflați la mică distanță de școală care, sprijiniți de un profesor itinerant, specializat în munca la domiciliul copiilor cu un anumit tip de deficiență, participă la activitățile didactice.

Modelul bazat pe organizarea unei clase speciale în școala obișnuită presupune integrarea efectivă a copiilor deficienți în școli de masă unde au posibilitatea să interacționeze cu elevii

normali. Astfel, există o mare posibilitate de intercunoaștere și interrelaționare a celor două categorii de copii.

Modelul comun este cel în care profesorul itinerant este responsabil de toți copiii cu deficiențe dintr-un anumit spațiu și oferă servicii de specialitate, respectiv de sprijinire a copilului și familiei, îi ajută pe părinți la alcătuirea programelor de învățare, urmărește evoluția școlară a copilului, colaborează cu profesorii școlii obișnuite în care este integrat copilul și intervine atunci când apar probleme de învățare sau de adaptare a acestor categorii de elevi.

În perspectiva pregătirii inițiale și continue a profesorilor apar trei categorii de obiective spre care trebuie să tindă, respectiv atitudinea pozitivă privind educația pentru toți, stăpânire competențelor necesare activității practice, precum și stăpânirea unui orizont de cunoaștere psihopedagogică și metodologică.

Se impune, așadar, acceptarea diversității psihologice, sociale și spirituale, în rândul populației școlare, ca și resursă pozitivă. Copiii, în diversitatea lor, pot fi educați împreună atât din punct de vedere intelectual, cât și social, profesional. Cadrele didactice nu trebuie să marginalizeze elevii cu cerințe speciale din clasă, ci să le atribuie roluri noi, prin confruntarea conștientă cu dificultățile de învățare ale unor elevi, prin însușirea rolului de agent al cooperării cu alți specialiști și cu părinții în proiectarea unor experiențe de învățare benefice pentru toți. Din punctul de vedere al capacităților psihopedagogice și metodologice, profesorii trebuie să aibă în vedere stabilirea unui mediu tonifiant, pozitiv, în relația cu elevii, comunicarea cu copiii, cu ceilalți profesori și cu părinții, dezvoltarea abilităților în proiectarea și dirijarea experiențelor de învățare la copiii cu cerințe speciale. Se pune accentul și pe identificarea și utilizarea celor mai adecvate resurse de instruire, pe dobândirea capacității de autoevaluare a prestației didactice. Părinții trebuie ajutați în a identifica instituțiile cu potențial educativ și corectiv-compensator cele mai potrivite nevoilor specifice copiilor aflați în dificultate. Aceștia trebuie să-și însușească abilități și tehnici speciale de educație a copilului deficient, conlucrând într-un mod corespunzător, adecvat cu profesioniștii. Familia copilului trebuie informată, consiliată în ceea ce privește potențialitățile reale ale acestuia și mijloacele care îi pot favoriza dezvoltarea. Se pune accentul și pe informarea cu privire la diferite tipuri de servicii care pot asigura cel mai bine educarea și dezvoltarea copilului cu nevoi speciale, cauzate de anumite deficiențe.

Procesul de recuperare și inserție în social devine optim atunci când acțiunea educațională demarează la timp, de obicei cât mai devreme. Fiecare copil are dreptul la educație, iar școlile de masă trebuie să-și adapteze procesul didactic în conformitate cu o pedagogie centrată pe copil, capabilă de a răspunde adecvat nevoilor de cunoaștere ale fiecărui elev în parte.

Bibliografie:

Preda, Vasile - *Educația copiilor cu cerințe speciale*, Editura Tribuna Învățământului, București, 1998, pag. 49-72

Vrășmaș, Traian - *Învățământul integrat și /sau incluziv*, Editura Aramis, București, 2001, pag.34-48

CERINȚELE EDUCATIVE SPECIALE (CES)

*Prof. înv. primar, Bădescu Ruxandra Florentina,
Școala Gimnazială Nr. 5, Rm. Vâlcea*

Noțiunea de CES reprezintă necesitățile educaționale complementare obiectivelor generale ale educației școlare. Aceste necesități solicită o școlarizare adaptată particularităților individuale și/sau caracteristice unei deficiențe, precum și o intervenție specifică, prin reabilitare/recuperare corespunzătoare. CES presupune acordarea o atenție și o asistență educațională suplimentară anumitor copii.

În accepția UNESCO (1995), registrul acestora cuprinde:

- întârziere/deficiență mintală/dificultăți, dizabilități severe de învățare/dizabilități intelectuale;
- deficiențe fizice/motorii;
- deficiențe vizuale;
- deficiențe auditive;
- tulburări emoționale (afective) și de comportament;
- tulburări (dezordini) de limbaj;
- dificultăți/dizabilități de învățare.

CES apare și cu notația prescurtată de "cerințe/nevoi speciale". Această expresie are adeseori o semnificație mai amplă, cuprinde pe lângă deficiențe sau tulburări și problemele educaționale puse de copiii care cresc în anumite medii defavorizate, copii delincvenți, copiii străzii sau chiar cei care aparțin unor anumite grupuri etnice minoritare, copiii bolnavi de SIDA etc.

Țările membre ale Uniunii Europene și UNESCO acordă noțiunii de CES o semnificație mai largă decât cea legată de necesitățile speciale de educație ale copiilor cu deficiențe ori cu tulburări de învățare - în formula "educația cerințelor speciale" (ECS). Ambele formule terminologice – CES și ECS - circulă în prezent în paralel.

Educația cerințelor (nevoilor) speciale (engl. "special needs education"), sintagmă introdusă recent de UNESCO, se referă la adaptarea și completarea educației pentru anumiți copii, în vederea egalizării șanselor de participare și integrare școlară. Rațiunea acestei nuanțări terminologice – care aspiră să înlocuiască „educația specială” - este legată de faptul că formula pune accentul pe faptul că dacă anumiți copii au anumite cerințe/nevoi speciale, acestea pot fi satisfăcute și în medii de învățare obișnuite, incluzive – nu numai în medii școlare separate - în vreme ce educația specială sau chiar CES sugerează mai degrabă o abordare „specială”. Ambele concepte (CES și ECS) sunt greu definibile și produc unele confuzii.

Învățământul (educația) incluziv(ă) constă în extinderea scopului școlii obișnuite - în bună măsură transformarea acesteia - pentru a putea răspunde unei diversități mai mari de copii - în speță copiilor marginalizați, defavorizați și/sau excluși de la educație.

„Educația incluzivă presupune un proces permanent de îmbunătățire a instituției școlare, având ca scop exploatarea resurselor existente, mai ales a resurselor umane, pentru a susține participarea la procesul de învățământ a tuturor elevilor din cadrul unei comunități” (MEN&UNICEF, 1999).

Expresia relevă o definiție a dificultăților de învățare și evidențiază posibilitatea ca schimbările organizaționale și metodologice, realizate în școli, ca reacție la dificultățile de învățare ale unor copii, să conducă la ameliorarea predării-învățării pentru toți elevii. Dacă educația incluzivă constituie de cele mai multe ori o provocare pentru școala obișnuită, în unele țări (și în România) se distinge o nuanță cu privire la necesitatea realizării incluzivității școlare și pentru copiii cu deficiențe grave sau severe - excluși anterior de la orice formă de învățământ.

Înțelegerea și mai ales adevărată adăugarea la educația/școala incluzivă pune în evidență necesitatea dezvoltării școlii, pregătirea și schimbarea acesteia, pentru a primi și satisface corespunzător

participarea copiilor cu dizabilități (ca și a altor grupuri marginalizate) în medii școlare obișnuite, ca elemente componente ale diversității umane - cu diferențele ei specifice.

În ceea ce privește introducerea și aplicarea acestui concept, de largă rezonanță asupra modului în care este organizată și funcționează școala, există mai multe dimensiuni și provocări contemporane, precum:

- ❖ centrarea pe copil, pe unicitatea acestuia;
- ❖ răspunsul la situații educaționale diverse;
- ❖ comprehensivitate – înțelegere, acceptare a diferențelor între copii;
- ❖ democrație și solidaritate umană - o școală mai echitabilă, mai naturală;
- ❖ o școală deschisă, prietenoasă;
- ❖ o școală flexibilă, care se adaptează, învață și se schimbă.

Putem afirma că, dacă prin educația integrată se aveau în vedere în special obiective legate de școlarizarea „normalizată” a copiilor cu CES, incluzivitatea educației, are ca sens și obiectiv principal adaptarea școlii la cerințele speciale de învățare ale copiilor, iar prin extensie, adaptarea școlii în general la diversitatea copiilor dintr-o comunitate - ceea ce presupune reforma și dezvoltarea de ansamblu a școlii.

Bibliografie:

Revista Învățământului primar nr. 1/2000, Editura Discipol, București, 2000

Verza, E. - *Psihopedagogie specială*, manual pentru clasa a XIII-a, Școli normale, E.D.P., București, 1994

Blândul, V. - *Introducere în problematica psihopedagogiei speciale*, Editura Universității din Oradea, 2005

Gheruț, A. - *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale. Strategii de educație integrată*, Editura Polirom, Iași, 2001

INFLUENȚA MUZICII TRAP ASUPRA ADOLESCENȚILOR

*Profesor consilier școlar Oana Bădoiu
C.J.R.A.E. Vâlcea - Colegiul Energetic Rm. Vâlcea*

Muzica trap își are originea în sudul Statelor Unite ale Americii, mai precis în orașul Atlanta, Georgia, în jurul anilor 1990. Termenul "trap" provine din argoul urban care se referă la locurile unde se desfășura traficul de droguri, cunoscute sub numele de "trap houses". De asemenea termenul face referire și la dificultatea de a te elibera de un asemenea stil de viață („trap” = capcană; „entrapped” = prins în capcană).

Muzica trap împrumută multe din caracteristicile hip-hop-ului, cum ar fi ritmurile sincopate și accentul pe versuri, dar adaugă și elemente distincte, precum: basul profund și puternic (beat-urile înalte și basurile grele care produc o senzație puternică și energică, caracteristică acestui gen); utilizarea sintetizatoarelor și a efectelor electronice pentru a crea sunete complexe și inovatoare; percuția complexă care adaugă profunzime și dinamică pieselor; versurile care reflectă viața în cartierele defavorizate (tematica lirică a muzicii trap abordează adesea subiecte precum viața în mediile urbane marginalizate, traficul de droguri, violența stradală și perseverența în ciuda adversităților); inovații în producție (producătorii de muzică trap sunt cunoscuți pentru inovațiile lor tehnice și abilitatea de a experimenta cu sunete noi și inovatoare, contribuind la evoluția și diversificarea genului).

Unul dintre primii artiști care s-au remarcat în muzica trap este producătorul și rapperul DJ Screw din Houston, Texas, care a devenit cunoscut pentru stilul său distinct de producție și pentru popularizarea "chopped and screwed", o tehnică de remixare a muzicii hip-hop caracterizată prin încetinirea și distorsionarea sunetelor. Însă rapperul T.I. din Atlanta a fost cel care a contribuit în mod semnificativ la popularizarea muzicii trap prin albumele sale din anii 2000, care au adus genul în atenția publicului larg. Astăzi, muzica trap este omniprezentă în cultura muzicală contemporană și a devenit unul dintre cele mai influente genuri muzicale la nivel global, inspirând și influențând o gamă largă de artiști și ascultători din întreaga lume.

Muzica trap a devenit din ce în ce mai populară și în România, reflectând nu doar influențele culturale internaționale, ci și aspecte psihologice, sociologice, antropologice, tehnologice și culturale specifice contextului local. În România, trap-ul și-a făcut debutul odată cu Șatra Benz, în 2015 și, în teorie, se învârtă în jurul aceluiași concept: pătura inferioară a societății care aspiră la stratul social superior.

Muzica trap în România împrumută atât elemente internaționale, cât și locale, reflectând o combinație între influențe globale și experiențe culturale românești unice. Este adesea asociată cu subcultura urbană, fiind adoptată de tinerii din mediile urbane, în special din marile orașe. Prin versurile sale, trap-ul abordează teme precum viața în cartierele defavorizate, presiunile sociale și lupta pentru succes.

Unul dintre aspectele psihologice relevante legate de muzica trap este legat de emoționalitate și identitate: oferă generației tinere românești o modalitate de exprimare a emoțiilor, în special a frustrărilor și aspirațiilor. Pentru mulți tineri, versurile și vibe-ul pieselor trap reflectă realități cu care se confruntă în viața de zi cu zi, consolidând astfel un sentiment de identitate și apartenență la o comunitate. De asemenea, beat-urile intense și versurile puternice ale muzicii trap servesc ca un mijloc de eliberare emoțională pentru ascultători, oferindu-le posibilitatea de a-și externaliza grijile și tensiunile cotidiene, având deci rol cathartic și de eliberare emoțională.

Adolescenții se identifică adesea cu versurile care reflectă experiențele sau aspirațiile lor și consideră ritmurile, sunetele captivante și energizante. De asemenea, cultura trap include aspecte precum modul de îmbrăcăminte, limbajul și atitudinea, care atrag, de asemenea, adolescenții în acest gen muzical. Multe vedete ale muzicii trap au devenit idoli pentru tineri, iar influența lor este vizibilă în modul în care aceștia își identifică și își exprimă propria personalitate și propriul stil.

Cu toate acestea, este important să recunoaștem și să înțelegem faptul că mesajele din muzica trap pot varia, iar unele dintre ele pot fi controversate sau pot avea o influență negativă, așa că este esențial ca adolescenții să înțeleagă diferența între ficțiunea artistică și realitatea vieții de zi cu zi.

Există mai multe moduri în care muzica trap poate avea influențe negative asupra adolescenților, printre care: **promovarea comportamentelor antisociale** - unele versuri din muzica trap pot promova violența, consumul de droguri, comportamentele delincvente și disprețul față de autoritate, ascultarea constantă a acestor mesaje poate influența adolescenții să adopte aceste comportamente sau să le considere normale; **normalizarea consumului de droguri** - referiri frecvente la consumul de droguri, în special la substanțe precum marijuana, cocaină sau pastile, referințe care pot normaliza sau chiar promova consumul de droguri printre adolescenți, având un impact negativ asupra sănătății și bunăstării lor; **expunerea la imagini și comportamente misogine** - unele piese de muzică trap conțin versuri misogine și obiectificarea femeilor, ceea ce poate contribui la perpetuarea unor atitudini negative față de femei; **impactul asupra sănătății mintale** - anumite teme abordate în muzica trap, cum ar fi viața în sărăcie, lupta pentru succes și stresul asociat cu acestea, ar putea avea un impact negativ asupra sănătății mentale a adolescenților, amplificând anxietatea și depresia; **perpetuarea stereotipurilor negative** - muzica trap poate perpetua stereotipuri negative asociate cu anumite comunități sau grupuri sociale, contribuind la diviziunea și discriminarea bazată pe rasă, clasă socială sau alte caracteristici.

Este important să recunoaștem că nu toată muzica trap este dăunătoare și că există și artiști care abordează teme pozitive sau inspiraționale în versurile lor. Totuși, este esențial ca adolescenții

să fie educați, ghidați să înțeleagă și să evalueze critic mesajele pe care le primesc din muzică și să-și dezvolte un discernământ sănătos în ceea ce le privește.

Bibliografie:

- Adaso, H. - *The history of trap music*, [The History and Origin of Trap Music \(liveabout.com\)](https://www.liveabout.com), 2017
Besora, M. - *Extremely Short History of Trap Music*, <https://lab.cccb.org/en/extremely-short-history-of-trap-music/>, 2020
Kaluža, J. - *Reality of Trap: Trap Music and its Emancipatory Potential*, *Journal of Media Communication & Film* 5(1), 2018

TULBURĂRILE OROFACIALE MIOFUNCȚIONALE DIN PERSPECTIVĂ LOGOPEDICĂ

*Prof. logoped Băiașu Mihaela-Anca
C.J.R.A.E Vâlcea - Școala Gimnazială Mihai Eminescu, Rm. Vâlcea*

În terapia logopedică încep să apară din ce în ce mai multe cazuri de copii ce prezintă disfuncționalități la nivelul aparatului fonoarticular, cazuri care îngreunează recuperarea din punct de vedere logopedic deoarece este nevoie de corelare și abordare interdisciplinară în vederea unei delimitări corecte, dar și a unei intervenții terapeutice adecvate.

Tulburarea orofacială miofuncțională este distinctă de tulburarea de limbaj și comunicare. Specificul acestei categorii de tulburare constă în disfuncționalități la nivelul aparatului fonoarticular.

În 2012, Paskay, a definit tulburările orofaciale miofuncționale ca fiind acele disfuncționalități ale feței și gurii, care afectează în mod direct sau indirect mestecatul, înghițitul, vorbirea, concluzia dinților, mișcările maxilarelor, estetica sau simetria feței, precum și creșterea și dezvoltarea scheletului. Toate aceste disfuncționalități observate la un moment dat, sunt cauzate de obiceiurile pe care le avem, obiceiuri proaste care impactează negativ asupra musculaturii și scheletului osos ce intră în alcătuirea aparatului fonoarticular.

Disfuncționalitățile întâlnite în cadrul tulburării orofaciale miofuncționale sunt la nivelul musculaturii limbii și maxilarelor, al respirației și al fonației.

Poziționarea corectă și întărirea musculaturii linguale este deosebit de importantă, căci limba este un organ complex compus din opt mușchi (patru mușchi extrinseci și patru mușchi intinseci) ce sunt responsabili pentru mișcările în actul masticăției, deglutiției și a vorbirii, iar poziționarea incorectă a ei în repaus duce la respirația pe gură ce poate cauza numeroase probleme (astm, alergii, amigdalită, respirație urât mirositoare). În poziția corectă, în repaus, limba trebuie să stea lipită de planșeul bucal.

Pe lângă această problemă,cauzată de postura incorectă a limbii, mai amintim: sforăitul și apneea în somn, disfagia (20% din populație), malocluzii dentare și nu în ultimul rând - tulburări de pronunție.

Respirația pe gură este întâlnită la aproape 50% dintre copii, prin urmare, ei trebuie ajutați și reeducați să respire corect, pe nas. Ea este o manifestare incorectă de a respira și are multiple efecte negative: creșterea polipilor nazali și a amigdalelor, îngustarea cavității nazale, deformarea vălului palatin (îngustarea și alungirea lui în sus), deformarea dentiției superioare (în formă de „V”), creșterea incorectă a dentiției, alergii, rinite, etc.

Alături de educarea respirației nazale și poziționarea corectă a limbii, este nevoie și de întărirea musculaturii frenurilor. Frenurile musculare - două labiale și unul lingual - pot afecta

funcționalitatea și dezvoltarea normală a întregului organism (la sugar, de exemplu, sunt întâlnite probleme de deglutiție): alimentație, fonație, fizionomie, dar și social.

Pentru depistarea și intervenția precoce a acestor disfuncționalități este nevoie să observăm o serie de semne și simptome: respirație pe gură, gura deschisă, limbă la vedere, dificultăți de masticatie și de înghițire, mișcări viciate și limitate la nivelul limbii, mușchi faciali disfuncționali, polipi nazali sau amigdale mărite, apnee, malocluzii, vălul palatin îngust și înalt, disfuncții craniofaciale, hipotonie la nivelul mușchilor feței, dificultăți de articulare, tinitus, bruxism; mușcătură deschisă, inversă, prognatism; limbă poziționată în partea de jos a gurii, sforăit, dificultăți de alimentație la sugari, dentiție implantată greșit, tulburări articulatorii (sunetele linguale: s, z, j, ș, ț etc.), hipersalivație precum și postura deficitară a capului sau a întregului corp. Imagini specifice acestei tulburări pot fi găsite pe site-ul <https://aominfo.org/myofunctional-therapy>.

Cercetătorii au fost interesați de complexitatea tabloului simptomatologic al tulburării orofaciale miofuncționale. Astfel, în urma studiului condus de Korbmacher et al, s-a concluzionat că:

- ✓ Postura corporală deficitară se corelează cu principalele variabile orofaciale miofuncționale (postura corporală poate influența poziția limbii, a maxilarelor, implantarea dentiției, tonusul muscular, coordonarea grupelor musculare)
- ✓ Poziția capului – poate fi asociată cu tulburări orofaciale miofuncționale
- ✓ Tulburări la nivelul articulației iliace – pot determina tulburări articulatorii și deficit la nivelul utilizării corespunzătoare a limbii
- ✓ Asimetria funcțională de la nivelul cervical – duc la deficite la nivelul buzelor.

Toate concluziile au fost trase după ce toți participanții la studiu (un număr de 352 de participanți cu diagnostic de asimetrie la nivelul regiunii occipitocervicale) au fost examinați și din punct de vedere miofuncțional, constatându-se că 70% dintre ei prezentau și tulburări orofaciale miofuncționale.

Prin urmare, a fost demonstrată legătura dintre ”tulburările de creștere, postulare, legate de dezvoltarea coloanei vertebrale și deficitele miofuncționale orofaciale” rezultând nevoia unei abordări complexe, pluridisciplinară a acestui tip de diagnostic.

Dintre cauzele care contribuie la apariția tulburării orofaciale miofuncționale putem aminti:

- alergii sau vegetații adenoide; fosele nazale sunt blocate total sau parțial, nepermițând trecerea corectă a aerului;
- existența țesutului amigdalian;
- asimetrie facială;
- suptul degetului;
- utilizarea îndelungată a suzetei;
- tulburări la nivelul limbii, ce duc la funcționarea deficitară a ei;
- fren lingual scurt;
- deficite locomotorii, fizice sau de postură.

În urma studiilor efectuate, ASHA vorbește despre o incidență diferită în funcție de simptomatologia observată la fiecare caz în parte astfel:

- protuzia limbii printre dinți în procesul înghițirii este întâlnită în proporție de 33-50,5% dintre copiii de vârstă școlară;
- tulburările de articulare observate sunt asociate cu protuzia limbii în procesul de înghițire la 55,3% din cazuri;
- tulburările de articulație sunt prezente la copiii cu respirație orală cronică în 31% dintre cazuri;
- o incidență de 62-73,3% în a dezvolta tulburări orofaciale miofuncționale s-a observat la copiii cu probleme ortodontice sau cu malocluzii ale cavității bucale;
- un procentaj crescut, de 97,92%, a fost observat la copiii care au asociată tulburării miofuncționale orofaciale și tulburarea temporomandibulară (aceasta indică deficite la nivelul articulației osoase craniene temporale și a oaselor feței și maxilarelor).

Pentru îmbunătățirea vieții copilului sau adultului care suferă de tulburare miofuncțională orofacială, este nevoie de o terapie specifică, bazată pe exerciții și tehnici ce antrenează și reeducă mușchii și scheletul osos ce alcătuiesc aparatul fonoarticular, exerciții de mobilitate, de întărire a musculaturii, dar și de exerciții de respirație corectă și stimulare tactilă la nivelul cavității bucale.

Putem aminti aici câteva exerciții utile ce pot fi exersate și acasă nu doar cu specialistul:

- exerciții de întărire a musculaturii limbii (împingerea limbii în obraji, mișcarea limbii stânga-dreapta, sus-jos, spre bolta palatină)
- exerciții de întărire a musculaturii buzelor (suflatul în balon, baloane de săpun, pupic)
- exerciții de întărire a mușchilor obrazilor (umflarea alternativă cu aer a obrazilor)
- exerciții de coordonare a maxilarului (mestecat, închiderea și deschiderea gurii etc.)

Efectuând exercițiile recomandate în terapia miofuncțională orofacială, s-a observat o îmbunătățire / ameliorare și o corectare a unor tulburări ce țin de sfera limbajului precum:

- dislalia
- rinolalia
- dizartria
- tulburări de ritm și fluentă
- disfuncții respiratorii.

Exercițiile și tehnicile utilizate pot varia de la simplu la complex. Pot fi utilizate diferite instrumente care să reeduce musculatura sau scheletul osos: aparate ortodontice pentru dentiție și poziționarea corectă a dinților și maxilarului, benzi nazale și de buze care contribuie la reeducarea respirației nazale (<https://myospots.com/>), dar și Myospots – bombonele mici dizolvabile care aderă la cerul gurii pentru a corecta postura limbii și pentru îmbunătățirea respirației prin exerciții de ridicare a acesteia pe planșeul bucal, locul corect în care trebuie să stea în momentul de repaos.

Rolul exercițiilor și instrumentelor ajutătoare constă în reeducarea creierului, acele zone care sunt responsabile cu mușchii limbii, a buzelor, pentru ca ele să fie utilizate corespunzător pentru o îmbunătățire a sănătății personale.

În concluzie, putem afirma că practicând tehnici și exerciții specifice, terapia miofuncțională orofacială contribuie la îmbunătățirea controlului mușchilor și a expresiei faciale, la corectarea poziției limbii și a buzelor, precum și la coordonarea corectă a tuturor pentru producerea sunetelor, la ameliorarea problemelor de deglutiție și respirație, precum și la o dezvoltare a funcționării orale sănătoase.

Bibliografie:

AOMT. *What is Myofunctional Therapy* (cited 2019 February). Available from: <https://aomtinfo.org/myofunctional-therapy>

ASHA. *Orofacial Myofunctional Disorders. Symptoms* (cited 2019 February). Available from: <https://www.asha.org/public/speech/disorders/orofacial-myofunctional-disorders/#symptoms>

Carolina Bodea Hategan - *Logopedia: Tulburările de limbaj. Structuri deschise*

Korbmacher H, Koch LE, Kahl-Nieke B. *Orofacial myofunctional disorders in children with asymmetry of the posture and locomotion apparatus*, International Journal of Orofacial Myology. 2005; 31:26-38.

Paskay, OMD - *Orofacial Myofunctional Disorders, Assesment, prevention and treatment*, JOAS 2012

Patrick McKeown - *Close Your Mouth: Buteyko Clinic Handbook for perfect Health*

<https://helpautism.ro/autism/terapia-tulburarilor-orofaciale-miofunctionale-si-interventia-logopedica>

<https://myospots.com/>

<https://lalogoped.ro/ce-este-terapia-miofunctionala/>

<https://omft.ro/terapie-omft-pentru-copii/>

<https://www.medichub.ro/reviste/orl-ro/tulburarile-orofaciale-miofunctionale-id-2402-cmsid-63>

CONSILIEREA ȘCOLARĂ

*Prof. înv. primar Bălan Elena-Lăcrămioara
Școala Gimnazială, sat Măgura, Mihăești*

Școala este instituția social creată în mod special pentru educarea tinerei generații. Tocmai din acest motiv, este prima care se implică în consilierea copiilor cu dificultăți de adaptare, de învățare, de înțelegere.

Consilierea școlară are trei direcții de acțiune:

- a. Consilierea cu accent pe dezvoltare, cizelare, transformare;
- b. Psihoterapia, cu accent pe recuperare, în colaborare cu alți factori;
- c. Orientarea, cu accent pe prevenire, colaborarea cu familia.

La primele clase primare, este necesară o orientare și consiliere realizată de un psiholog școlar sau psihopedagog pentru a fi depistați elevii cu dificultăți de învățare, comunicare, adaptare, tulburări de comportament.

După aceea, consilierea va intra în mod obligatoriu și în sarcina cadrului didactic și familiei. Pentru aceasta, este absolută nevoie de colaborare, de conlucrare pentru a fi găsite soluțiile cele mai bune pentru depășirea situațiilor dificile de către copiii în cauză. Pe profesor îl interesează cel mai mult atitudinea copilului în raport cu situațiile de învățare și comportare la școală. Inevitabil, această atitudine a copiilor se va răsfrânge și în afara școlii, în familie, în mediul de joacă.

Se va începe, la școlarul mic, cu a i se permite să deseneze, să picteze, să modeleze, să construiască. Cel dintâi avantaj ce va decurge din astfel de activități va fi, cu siguranță, deprinderea perseverenței, a tenacității, ușor transferabile în actul de învățare. Copilul trebuie obișnuit să facă din eșecul înregistrat la un moment dat, un punct de unde să se ridice, de unde să meargă mai departe, un fapt de ambiție. Sunt atâtea și atâtea situații în care învățătorul trebuie să ajute copilul aflat în dificultate, urmărind cu atenție evoluția lui fizică și psihică. Poate face acest lucru prin diverse moduri : explicații suplimentare, exemplificări concrete, repetări, demonstrații instructive, comparații, analogii, cuvinte de încurajare etc. Cel mai important lucru este acela de a-l obișnui pe copil să învețe, să lucreze sistematic, să se concentreze, să-și autoimpună o disciplină a muncii, să simtă trebuința și plăcerea de a învăța, să-și facă singur temele, să învețe să-și asume și corecteze greșelile.

În școală, între profesor și elevi se stabilesc *relațiile informațional-cognitive și afective*, care sunt subordonate relației de *conducere-influențare*. *Influențarea* elevilor de către profesor se poate face *direct*, prin atitudine, mesaj verbal, gestică, mimică, stare afectivă, exemplul personal etc. *Indirect*, cadrul didactic influențează prin intermediul altor factori educaționali : colectivul de elevi, familia, consiliul profesoral, comitetul de părinți. Influențarea în sens bun a elevilor de către profesori este condiționată și de:

- a. *Tonul afectiv* al relațiilor acestora cu copii;
- b. *Climatul afectiv* al clasei;
- c. Cadrul didactic trebuie să cultive în clasa pe care o conduce sentimente de grup (colegialitate, solidaritate, prietenie, simpatie, colaborare, întraajutorare) și spiritul comunitar (dragoste, respect, mândrie, apărarea grupului).
- d. *Intervențiile discrete, indirecte, mijlocite de colectivul de elevi* să se îmbine cu intervențiile directe.

Efectul educativ al valorilor culturale cu care operează școala, precum și al mijloacelor de educație, diferă în funcție de modul în care au fost valorificate de către cei investiți cu rolul de a conduce acțiunea educațională.

O cerință obligatorie însă pentru a realiza învățarea și consilierea cu succes în școală, este cunoașterea copilului de către cadrul didactic. Aceasta este una din cele mai dificile încercări din școală. Elevul este centrul acțiunii ce se desfășoară la catedră. El constituie un univers aparte și

diferă de la un individ la altul, în funcție de ereditate, mediul social, educația primită în familie până a veni la școală și chiar după aceeași de nivelul economic și cultural al familiei.

Copilul vine pe lume cu anumite predispoziții, cu anumite înclinații. Unele sunt bune, folositoare pentru a răspunde cerințelor societății ; acestea trebuie dezvoltate cu mare pricepere și abilitate de către cadrul didactic. Altele sunt rele, respinse de societate ; acestea trebuie combătute. Combaterea lor trebuie făcută cu atâta pricepere încât să nu creeze conflicte interne, căci aceste conflicte sunt cele care dau atât de muncă educatorului, mai mult decât însuși procesul integral al educației. Aceste conflicte interne care se declanșează duc la necesitatea consilierii unor elevi, la sprijinirea lor în a depăși situațiile-problemă. Cadrele didactice din ciclul primar pot observa mult mai ușor, la școală, starea de emoție, întristare sau tulburare în care se află copiii, decât oricine altcineva, chiar din familie și transmit colegilor profesori informațiile când copiii trec la ciclul gimnazial.

În cadrul activităților educative și de consiliere, cadrul didactic va ține obligatoriu cont de factorii ce intervin în educația copiilor și carențele acestora spre a încerca a le ameliora, de profilul psihologic al fiecărui subiect și, în intervențiile sale, va respecta principiul tratării individuale, diferențiate.

Bibliografie:

Șincan, Eugenia - *Școala și familia*, Editura Gheorghe Cârțu Alexandru, Craiova, 1993
Truța, Elena - *Relația profesor-elevi: blocaje și deblocaje*, Editura Aramis, București, 2005
Mardar, Sorina, Tudoran, Dan - *Consiliere educațională*, Editura Presa Universitară Română, Timișoara, 2002

INTEGRAREA ELEVILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE (CES) ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ

*Prof. înv. primar Bălana Dorina
Liceul "Preda Buzescu", Berbești*

Cerințele educaționale speciale desemnează acele cerințe ori nevoi speciale față de educație care sunt suplimentare dar și complementare obiectivelor generale ale educației pentru copil. Fără abordarea adecvată a acestor cerințe speciale nu se poate vorbi de egalizarea șanselor de acces, participarea și integrarea școlară și socială. Fiecare copil prezintă particularități individuale și de relație cu mediul, trăsături care necesită o evaluare și o abordare personalizată. Copiii cu deficiențe au și ei aceleași trebuințe în creștere și dezvoltare. Acești copii au în aceleași timp și anumite necesități, particulare, specifice, individualizate. Ei sunt diferiți din punct de vedere al temperamentului, motivațiilor, capacității chiar dacă prezintă același tip de deficient. Conceptul de cerințe educaționale speciale aspiră la depășirea tradițională a separării copiilor pe diferite categorii de deficiențe, printr-o abordare noncategorială a tuturor copiilor. Educația sau școala incluzivă implică cu necesitate pregătirea de ansamblu a școlii și societății, pentru a primi și satisface participarea persoanelor cu handicap la medii școlare și sociale obișnuite, ca elemente componente naturale ale diversității umane, cu diferențele ei specifice.

Educația sau școala incluzivă implică ideea de schimbare, a școlii și societății în ansamblu, cu scopul de a răspunde dezideratului societății viitorului. Educația incluzivă a apărut din nevoia de schimbare a atitudinilor și mentalităților, dar și a politicilor și practicilor de marginalizare. Incluziunea se constituie tot mai mult ca fiind cea mai potrivită abordare pentru înțelegerea și

satisfacerea nevoilor de învățare a tuturor copiilor în școlile publice, cât mai aproape de casa fiecăruia, de grupul din care face parte. Înseamnă că școlile trebuie să fie ale tuturor copiilor.

Crearea școlilor care să-i primească pe toți copiii, indiferent de caracteristicile, dezavantajele sau dizabilitățile acestora, înseamnă un sistem educațional largit care folosește toate resursele comunității pentru a asigura îndeplinirea cerințelor celor care învață.

Fiecare individ deține un stil propriu de dezvoltare și de învățare. Fiecare are, la un moment dat, probleme de adaptare. Rezolvarea lor eficientă determină progresul copilului, iar nerezolvarea lor duce la reducerea șanselor acestuia de a participa la viața socială, adică scad șansele de a fi integrat.

Integrarea elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES) în învățământul de masă este o necesitate și în același timp o obligație morală a societății contemporane. Această practică poate aduce numeroase beneficii atât elevilor, cât și societății în ansamblul său.

Un prim argument în sprijinul integrării elevilor cu CES în școlile de masă este promovarea incluziunii sociale și a diversității prin crearea unui mediu școlar complex, în care elevii pot învăța să interacționeze cu persoane care au nevoi educaționale diferite. Acest lucru contribuie la dezvoltarea empatiei și a respectului pentru diversitate. Oferind copiilor cu CES oportunitatea de a învăța alături de colegii lor tipici, se elimină stigmatizarea și izolarea lor, promovând în același timp acceptarea și înțelegerea diversității umane.

Totodată, integrarea elevilor cu CES în învățământul de masă favorizează formarea/educarea unei societăți mai tolerante, în care toți copiii au drepturi egale și acces la orice formă de educație. Elevii tipici pot învăța prin interacțiunea permanentă cu elevii cu CES lucruri noi despre toleranță, empatie, solidaritate și respect față de diferențele dintre ei, față de deficiențele fizice, mentale, cognitive și educaționale ale colegilor lor.

Un alt argument important al integrării elevilor cu CES în învățământul de masă este pregătirea acestora pentru viața de adult. Prin interacțiunea cu colegii lor, acești copii deprind abilități sociale și de comunicare esențiale pentru integrarea lor în societate după terminarea școlii.

Integrarea în învățământul de masă poate facilita, de asemenea, tranziția acestor elevi de pe băncile școlii către locuri de muncă, către independență socială, financiară, emoțională sau de altă natură în viața de adult.

Scopurile principale ale relației dintre școală, familie și comunitate, în vederea integrării copiilor cu nevoi speciale sunt:

- informarea și sensibilizarea comunității locale cu privire la posibilitatea recuperării educației chiar și pentru copiii ce au abandonat școala;
- sporirea conștientizării din partea comunității școlare a necesității implicării în transformarea școlii într-o școală integrativă;
- schimbarea mentalității și atitudinii opiniei publice față de copiii cu nevoi speciale;
- dezvoltarea unei rețele de cooperare în domeniul educației, implicată în procesul de integrare (ex: poliția, serviciile sociale, spitale, etc.);
- implicarea părinților copiilor din clasă în vederea reacționării mai rapide la probleme și acordarea sprijinului suplimentar copiilor cu nevoi speciale;
- implicarea comunității în sprijinul acordat copiilor cu nevoi speciale;
- elaborarea programelor școlare de informare și pregătire a comunității locale pentru educația incluzivă, prin aceasta înțelegând adaptarea școlii la cerințele speciale ale fiecărui copil, indiferent de problemele acestuia, și nu a copilului la cerințele școlii, găsirea unor strategii didactice adecvate, a unor metode și tehnici de lucru specifice: planificare, instruire, evaluare.

Integrarea în școlile de masă le oferă elevilor cu CES accesul permanent la resurse educaționale variate, parcurse cu sprijinul unor profesori calificați, specializați în lucrul la clasă cu elevii cu cerințe educaționale speciale. Ei pot beneficia de suportul și de experiența profesorilor – elemente necesare pentru a-și atinge potențialul maxim. Cu toate acestea, pentru a asigura o integrare de succes a copiilor cu CES în învățământul de masă, este crucial să li se ofere tuturor sprijinul adecvat, precum și adaptări curriculare și metode de predare personalizate. De asemenea, asigurarea bazei materiale și formarea profesorilor în domeniul educației incluzive sunt elemente

esențiale pentru a ne asigura că fiecare elev primește suportul de care are nevoie. Din păcate, însă, deși sunt în sistemul de învățământ românesc profesori calificați pentru lucrul la clasă cu elevii cu CES, numărul lor este mult prea mic în comparație cu necesitățile școlii. Avem nevoie de cursuri de perfecționare bine structurate și documentate în ceea ce privește metodele eficiente de lucru cu elevii cu CES, la care să aibă acces cât mai mulți profesori.

În concluzie, integrarea elevilor cu CES în învățământul de masă este nu doar o necesitate, ci și un pas esențial către o societate inclusivă, tolerantă, mai echitabilă și mai bogată în diversitate. Acest proces necesită timp, angajament, resurse umane și materiale, dar beneficiile pentru toți elevii și pentru societate în ansamblu sunt cu adevărat semnificative.

MODELE EXPRESIV CREATIVE FOLOSITE ÎN CONSILIEREA COPILOR ȘI ADOLESCENȚILOR

Prof. cons. școlar Bălțeanu Claudia

CJRAE Vâlcea

Având o mai mică capacitate de conștientizare și de verbalizare a stărilor prin care trece, copilului îi este adesea dificil să-și spună opinia privitoare la problemele pentru care familia sa se adresează profesorului consilier școlar. În schimb, el oferă informații deosebit de prețioase prin intermediul mijloacelor expresiv-creative. Dramatizarea, jocul cu păpuși și marionete, imageria și fantezia, desenul, pictura, colajul, lucrul cu lutul, povestirile, au fost folosite de-a lungul secolelor de oameni din toate culturile pentru a se exprima și pentru a comunica. „Putem spune că dăm înapoi copiilor modalități de exprimare care sunt ale lor prin ereditate culturală.” (Violet Oaklander, 1988).

Amuzante și distractive, aceste mijloace expresive servesc la două scopuri: în primul rând, dau copiilor ocazia de a se experimenta pe sine, în al doilea rând, datorită caracteristicilor lor proiective, copiii pot exprima sentimentele, atât pe cele care sunt la suprafață cât și cele ascunse. Fiind o modalitate indirectă de comunicare, metodele expresiv-creative sunt mai puțin amenințătoare pentru copil. Ceea ce el exprimă prin desen, modelaj, povestiri poate arăta fanteziile sale proprii, anxietățile, fricile, frustrările, atitudinile, resentimentele, dorințele, nevoile și sentimentele sale. Adesea, proiecția va fi singura cale prin care copilul vorbește despre el însuși. Metodele expresiv-creative sunt vehicule care aduc conținuturile inconștientului la nivelul conștiinței prin intermediul simbolurilor. Profesorul consilier școlar nu-i interpretează copilului materialul pe care acesta îl oferă prin proiecție, deși el traduce pentru sine ceea ce aude și ce vede, pentru a ghida interacțiunea sa cu copilul. Prin realizarea de asociații între tehnicile expresive și situațiile din viață reală a copilului sau, altfel spus, prin echilibrarea elementelor din joc, fantezie și desene cu constringerile realității, crește capacitatea copilului de a fi conștient de sine și de existența sa în lume.

Folosirea desenului problemei

Scopul acestui exercițiu provocativ este ca persoana să se concentreze pe o problemă, o dificultate din viața sa pe care vroia să o rezolve, apoi să-și stabilească un obiectiv clar de atins și drumul pe care-l avea de parcurs până acolo. Pașii rezolvării depind de obstacolele de pe drum și de găsirea resurselor pe care le putea folosi pentru a îndepărta aceste obstacole. Prin acest demers, copiii/ adolescenții își pot asuma responsabilitatea pentru rezolvarea problemelor cu care se confruntă și pot descoperi că au resurse și strategii adaptative.

Consemn: „Te rog să te gândești la o problemă pe care o ai acum, ceva care te deranjează și ai vrea să depășești, să rezolvi. În colțul din stânga jos al foii de hârtie pe care o ai în fața ta, fă un desen al problemei. Poate avea orice formă. Poate fi un desen mai concret sau mai abstract. Important este ca tu să-l găsești reprezentativ pentru problema ta... Acum te gândești cum ar arăta rezolvarea problemei, soluția. În partea din dreapta sus a foii tale faci un desen al aceste soluții... Acum privește-ți foaia de hârtie și imaginează-ți cum arată drumul care duce de la problemă la rezolvare. Este mai direct sau mai sinuos? Te invit să-l desenezi pe foaie. Foarte bine... Deja lucrurile încep să prindă contur, ca într-o poveste. Am plecat de la ideea problemei și, dacă există problema, înseamnă că sunt niște obstacole care stau în calea rezolvării ei. Gândește-te care pot fi aceste obstacole și desenează-le pe drum... Când ai terminat, gândește-te de ce ai avea nevoie pentru a depăși fiecare obstacol și deseneză în dreptul fiecărui obstacol ajutoarele de care ai nevoie (resursele)... Acum privește foaia și observă ce poveste îți se derulează în fața ochilor. Vrei să spui ce poveste apare în desen?”

Desenul metaforic al problemei ajută copilul să își identifice situația din viața sa pe care vrea să o schimbe și să se proiecteze pozitiv în viitor în direcția schimbării. Astfel poate să conștientizeze mai bine care sunt obstacolele care îl împiedică să rezolve problema și care sunt resursele, ceea ce poate face concret pentru a se adapta mai bine. Ca și alte tehnici provocative și Tehnica desenului metaforic are atât un rol diagnostic cât și unul terapeutic, mobilizând procesul schimbării.

Bibliografie

- Mitrofan, I. (coord.) , (2000) - *Orientarea experiențială în psihoterapie*, București, Ed. SPER
- Mitrofan, Iolanda (2004) – *Terapia Unificării. Abordare holistică a dezvoltării și transformării umane* Ed. SPER, București
- Oaklander, V., (1988) - *Windows to our children: A Gestalt Therapy Approach to Children and Adolescents*, N.Y., The Gestalt Journal Press, Highland
- Vladislav, E., (2003) – *În Cursa cu obstacole a dezvoltării umane. Psihologie, psihopatologie, psihodiagnoză, psihoterapie centrată pe copil și familie.* coord. Mitrofan, I., Iași, Ed. Polirom

ȘANSE EGALE PENTRU TOȚI COPIII

*Prof. înv. primar Bălțatu Laura
Școala Gimnazială Frâncești*

„Fericit este copilul care găsește în fiecare etapă a drumului său pe educatorul capabil să-i insufle treptat forța și elanul necesare împlinirii destinului său ca OM.” (Maurice Debesse)

Johann Amos Comenius, în lucrarea sa „Didactica magna”, considera că la naștere, natura înzestrează copilul numai cu „semințele științei, ale moralității și religiozității” și devin un bun al fiecărui om numai prin educație. Rezultă că în concepția sa, educația este o activitate de stimulare a acestor „semințe”, și implicit, de conducere a procesului de umanizare, omul ”nu poate deveni om decât dacă este educat”. Platon definea educația ca fiind „arta de a forma bunele deprinderi sau de a dezvolta aptitudinile native pentru virtute ale acelor care dispun de ele.” Aristotel, în lucrarea sa „Politica”, considera că „educația trebuie să fie un obiect al supravegherii publice, iar nu particulare”.

Educația pentru diversitate este un răspuns la pluralismul de toate felurile cu care ne confruntăm. Valorificarea diversității permite toleranța; recunoaște, apreciază și facilitează procese

implicate în explorarea și descoperirea noului, conduce la întărirea relațiilor în cadrul comunității și mărește posibilitățile tinerilor de a se realiza într-o societate pluralistă, din ce în ce mai complexă. Educația este un drept fundamental al omului (toți copiii trebuie să aibă dreptul la o educație gratuită și de calitate) ce permite fiecăruia să dobândească cunoștințele necesare pentru a înțelege lumea de astăzi și pentru a putea participa în mod activ la aceasta. Ea contribuie la păstrarea valorilor, stă la baza învățării de-a lungul vieții, creează încredere, te face mai independent și totodată conștient de drepturile și posibilitățile proprii. Ea îl învață pe individ cum să se comporte în calitate de cetățean responsabil și informat. Instituțiile de învățământ trebuie să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor.

Discriminarea în educație și pe piața muncii creează indivizi neadaptați condițiilor sociale, care nu fac față cerințelor, fie că este vorba despre femei, romi, persoane cu dizabilități sau alte grupuri vulnerabile. Pentru un stat, asta înseamnă că, în loc să formeze cetățeni care să contribuie la dezvoltare, formează cetățeni care devin cazuri sociale. Așadar, există un avantaj economic al aplicării principiilor egalității de șanse.

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Egalitatea de șanse are la bază asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități etc.

Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă dăruită de Dumnezeu.

Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii:

- *dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor;

- *nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități;

- *școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă.

Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor.

Incluziunea presupune efortul de a asigura tuturor elevilor - de limbă și cultură diferite, din familie diferite, cu orice probleme de sănătate, cu interese și moduri de învățare diferite - strategii de predare-învățare adecvate și individualizate, fără a stigmatiza sau a separa. Includerea îmbunătățește procesul de învățare pentru toți elevii, cu și fără nevoi speciale. A asigura șanse egale elevilor înseamnă a asigura posibilități maxime de dezvoltare fiecăruia, în funcție de aptitudinile și interesele sale.

Fiecare persoană care locuiește pe această planetă posedă o abilitate deosebită de a urca culmile sau de a cădea în disperare, dar ni se oferă tuturor șansa de a putea încerca. Toți avem "daruri" și "talente". Toți suntem identici și, totuși, deosebiți. Un suflet inocent ca cel al unui copil este ca o pasăre care dorește să își ia zborul. Zborul spiritului nu poate fi îngrădit sau restricționat, el dorește să fie liber să poată atinge imensitatea albastrului de o claritate orbitoare. Egalitatea între copii ar trebui să reprezinte un mod de viață existent, nu doar o concepție care pare imposibil de atins din cauza unor lucruri minore care în ochii unora iau proporții colosale. Este deplin acceptat că persoanele cu nevoi speciale au, în general, mai puține posibilități de afirmare și o calitate a vieții mai scăzută.

„Vânturile și valurile sunt întotdeauna de partea navigatorilor pricepuți”, spunea Edward Gibbon. Analizând această idee, putem spune că noi, în desfășurarea actului educațional, suntem "navigatori", iar în „barca” noastră se află pasageri, acei elevi ce doresc să ajungă la destinație iar soarta lor se află în mâinile noastre. Suntem sau nu pricepuți? Fiecare „pasager” este diferit în felul său, iar noi avem obligația să ajungem la destinația fiecăruia. Cum procedăm?

Trebuie să admitem că oamenii sunt diferiți unul de celălalt, unii sunt veseli, adaptabili, alții au probleme, se adaptează lent, au dispoziție negativă, sunt greu de liniștit, cu un nivel scăzut al activității. Pentru acești copii, etichetați ca fiind „dificili”, școala românească trebuie să intervină,

deoarece societatea a reușit să înțeleagă că fiecare persoană este utilă și poate contribui la progresul general în felul său.

Educația incluzivă are ca scop adaptarea continuă a școlii la cerințele speciale de învățare ale elevilor și se realizează prin eliminarea barierelor în învățare și asigurarea participării tuturor celor vulnerabili la excludere și marginalizare printr-o abordare strategică menită să faciliteze necesarul învățării pentru toți copiii.

Educația incluzivă a devenit parte integrantă a educației pentru toți și constituie răspunsul școlii la nevoile ce decurg din diversitatea copiilor. Incluziunea presupune efortul de a asigura tuturor elevilor - de limbă și cultură diferite, din familii diferite, cu orice probleme de sănătate, cu interese și moduri de învățare diferite - strategii de predare-învățare adecvate și individualizate, fără a stigmatiza sau a separa. Incluziunea îmbunătățește procesul de învățare pentru toți elevii, cu și fără nevoi speciale. A asigura șanse egale elevilor înseamnă a asigura posibilități maxime de dezvoltare fiecăruia, în funcție de aptitudinile și interesele sale. Fiecare copil este unic, cu necesități diferite. Însă există copii marginalizați, defavorizați și/sau excluși de la educație. Aceștia sunt cei pentru care educația incluzivă a devenit o șansă pentru o dezvoltare armonioasă. Școala de tip incluziv este școala de bază, accesibilă, de calitate și care își îndeplinește menirea de a se adresa tuturor copiilor, de a-i transforma în elevi și de a-i deprinde și abilita cu cunoștințele și aptitudinile de bază.

“Școala pentru toți” reprezintă dezideratul maximei flexibilități și toleranțe în ceea ce privește diferențele fizice, socio-culturale, lingvistice și psihologice existente între copii, scopul fiind acela de a le oferi tuturor posibilitatea de a învăța în funcție de ritmul, capacitatea și nevoile proprii și de a se exprima conform trăsăturilor individuale de personalitate. Acest fapt impune gândirea unei structuri care să îmbine flexibil și eficient demersurile din toate domeniile, proces care implică formarea unei atitudini pozitive față de incluziune.

Imaginea reală a ceea ce înseamnă ȘCOALA PENTRU TOȚI trebuie promovată, iar elevii, părinții și cadrele didactice din școlile de masă trebuie convinși de necesitatea și avantajele integrării acestor copii în sistemul obișnuit de învățământ, pentru că, învățând împreună, copiii învață să trăiască împreună.

„Copiii învață ceea ce trăiesc!

Dacă trăiesc în încurajare, copiii învață să fie încrezători.

Dacă trăiesc în acceptare, copiii învață să iubească.

Dacă trăiesc în aprobare, copiii învață să se placă pe sine.

Dacă trăiesc înconjurați de recunoaștere, copiii învață că este bine să ai un țel.

Dacă trăiesc împărțind cu ceilalți, copiii învață generozitatea.

Dacă trăiesc în bunăvoință și considerație, copiii învață respectul.

Dacă trăiesc în prietenie, copiii învață că e plăcut să trăiești pe lume.”, Dorothy Law Nolte

Este nevoie ca dascălul să aibă în vedere faptul că “fiecare om în același timp seamănă cu toți, seamănă cu unii și nu seamănă cu nimeni” (V. Pavelcu), căci așa cum nu există doi fulgi de nea în natură care să aibă același desen, două apusuri de soare identice, tot așa omul – copil este unic - unicitate irepetabilă. Esențială este modalitatea prin care putem stârni curiozitatea și imaginația fiecărui copil. Stă în puterea educatorului să găsească bobul de rouă și raza de lumină pe care să le insereze în sămânța cu rod curat a minții copilului, astfel încât acesta să rodească și să înflorească. Și totuși, cel mai important lucru este să putem să facem ca rozul zâmbetului să persiste pe fețele pure ale copiilor noștri. Zâmbetul este un gest tandru de prietenie. El destinde sufletul împovărat și redă speranța celui descumpănit. Este nevoie uneori de un singur zâmbet, căci el durează un moment, dar se păstrează în minte, veșnic!

Educația incluzivă reprezintă așadar soluția nu doar pentru creșterea șanselor de acces egal tuturor copiilor la educație, ci și pentru ameliorarea calității în educația contemporană. Așadar o școală incluzivă este o școală deschisă către orice elev, o școală care primește orice elev. Îi valorizează și îi fac să se simtă ca acasă, o școală care oferă sprijin accentuat pentru acei copii, o școală ideală unde sunt ajutați să-și atingă potențialul nativ, **unde toți sunt diferiți, dar egali** în șansa de a se educa.

În concluzie, fiecare copil are dreptul fundamental la educație și trebuie să aibă șansa de a-și atinge și menține un nivel acceptabil de dezvoltare și învățare. Educația copiilor cu cerințe educaționale speciale este parte integrantă a sistemului de învățământ. Educația incluzivă înseamnă adaptarea școlii la nevoile copilului și nu adaptarea copilului la cerințele acestora. Fiecare copil are caracteristici, interese, abilități și nevoi educaționale individuale. Școlile incluzive sunt factorul cel mai puternic în lupta împotriva atitudinii discriminatorii și spre crearea unei societăți incluzive și a unei educații pentru toți.

Bibliografie:

Gherguț, A. – *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale. Strategii de educație integrată*, Editura Polirom, Iași, , 2001

Popovici, D.V. – *Elemente de psihopedagogia integrării*, Editura Pro Humanitate, București, 1999

Vrășmaș, T. - *Școala și educația pentru toți*, Editura Miniped, București, 2004

IUBIRE ȘI ACCEPTARE

*Prof. inv. preșc. Băluță Mihaela
Grădinița P. P. Nord 1, Rm.Vâlcea*

Fiecare copil este diferit și special și are propriile nevoi, fie că este sau nu un copil cu dizabilități. Toți copiii au dreptul la educație în funcție de nevoile lor.

Educația incluzivă are ca principiu fundamental un învățământ pentru toți, împreună cu toți, care constituie un deziderat și o realitate ce câștigă adepți și se concretizează în experiențe și bune practici de integrare/ incluziune. Educația de tip incluziv este o educație de calitate, accesibilă și care își îndeplinește menirea de a se adresa tuturor copiilor, fără discriminare. În întreaga lume, din ce în ce mai mulți copii care provin din medii defavorizate urmează grădinițele, școlile primare sau gimnaziale. În cele mai multe țări se stipulează prin lege că toți copiii trebuie să beneficieze de educație.

În acest sens, integrarea educativă vizează reabilitarea și formarea persoanelor cu nevoi speciale, aflate în dificultate psihomotorie, de intelect, de limbaj, psihocomportamentală, senzorială, printr-o serie de măsuri de natură juridică, politică, socială, pedagogică.

În pedagogia contemporană există o preocupare intensă pentru găsirea căilor și mijloacelor optime de intervenție educativă, încă de la vârstele mici, asupra unei categorii cât mai largi de populație infantilă. Astfel, conștiința copiilor, de la cea mai fragedă vârstă, trebuie formată și dezvoltată, învățându-i pe aceștia că primirea copiilor „diferiți”, alături de toți ceilalți, trebuie făcută nu de dragul lor, în primul rând, și nu din milă pentru ei, ci pentru că fiecare individ are dreptul de a participa la acțiuni comune care au ca rezultat dezvoltarea lui ulterioară, ceea ce îi va permite să contribuie la dezvoltarea comunității în care trăiește. Incluziunea poate fi pusă în practică prin tehnici concrete de predare și adaptare curriculară individualizată, prin formarea și dezvoltarea conștiinței tuturor copiilor pentru acceptiunea diversitară de orice tip.

Grădinița are ca scop crearea unui program coerent și coordonat de incluziune a copiilor preșcolari cu diferite dizabilități, de alte etnii, proveniență socială etc. și pregătirea celorlalți copii în vederea acceptării acestora alături de ei, fără diferențe de manifestare comportamentală sau verbală. De asemenea, se impune și implementarea unor strategii coerente de dezvoltare a conștiinței și a comportamentelor copiilor în spiritul toleranței și nediscriminării, a acceptării principiului egalității de șanse pentru toți copiii.

Integrarea/ incluziunea poate fi facilitată de existența unui cadru legislativ flexibil și realist, de interesul și disponibilitatea cadrelor didactice din școala de masă și din școala specială, de acceptul și susținerea părinților copiilor integrați, de implicarea întregii societăți civile, dar și de tipul de relații ce se formează și se dezvoltă la nivelul clasei integratoare și care se bazează pe toleranță și respect față de copilul cu probleme.

Grădinița care îi receptează în colectivitatea sa pe copiii defavorizați și își determină intern „direct și indirect”, atitudinea față de aceștia este alcătuită din: educatoare, părinți, copii, iar la nivel extern, societatea cu numeroase instituții și diverși factori media.

O condiție esențială pentru reușita acestor acțiuni comune ale celor trei factori activi din grădiniță este existența unor relații de înțelegere, constructive care se realizează prin atitudini deschise, prin disponibilitate, printr-un „pozitivism” specific ce se cimentează cu voință și convingere. Educatoarea trebuie să cunoască deficiențele copiilor pe care îi va primi în grupă în scopul înțelegerii acestora și pentru a-și putea modela activitățile, în funcție de necesitățile copiilor. Grupa în care va fi integrat copilul cu cerințe speciale va trebui să primească informații într-o manieră corectă și pozitivă despre acesta. Este foarte importantă sensibilizarea copiilor și pregătirea lor pentru a primi în rândurile lor un coleg cu dizabilități. Sensibilizarea se face prin simulări: crearea și aplicarea unor jocuri care permit simularea unor deficiențe (motorie, vizuală, auditivă), ceea ce determină copiii să înțeleagă mai bine situația celor ce au dizabilități: prin povestiri, texte literare, prin discuții, vizitarea/ vizita unor persoane cu deficiențe.

Primirea în grupă a copilului cu cerințe educative speciale, atitudinea față de el trebuie să păstreze o aparență de normalitate, copilul trebuind să fie tratat la fel cu ceilalți copii din grupă, conduita și atitudinea educatoarei trebuie să demonstreze celorlalți copii că i se acordă preșcolarului cu dizabilități aceeași atenție pe care o primesc și ei. De asemenea, trebuie să-i încurajeze și să-i stimuleze ori de câte ori este nevoie pe aceștia, dându-le încredere în forțelele proprii, evidențiind acele abilități sau interese speciale proprii lor, în dezvoltarea și sprijinirea cărora trebuie implicate și familiile copiilor. Copiii cu cerințe educative speciale integrați în programul grădiniței trebuie să beneficieze de buna colaborare între educatoare, părinți, psihologi și profesorul logoped.

Bibliografie

Vrășmaș, E., *„Educația copilului preșcolar”*, Editura ProHumanitas, București, 1999;
Vrășmaș, E., *„Introducere în educația cerințelor speciale”*, Editura Credis, București, 2004.

PREVENIREA COMPORTAMENTELOR DE TIP BULLYING PRIN METODE DE CONECTARE POZITIVĂ A ELEVILOR

*Profesor consilier școlar, Banea Silvia
Liceul Teoretic „Emil Racoviță”, Galați*

Fenomenul de bullying în școli a devenit tot mai pregnant, având efecte negative atât asupra victimelor, cât și asupra întregului mediu educațional. Din nefericire, izolarea impusă de condițiile de pandemie a condus la deteriorarea relațiilor dintre elevi, cât și la degradarea abilităților lor de adaptare în diverse contexte sociale, ceea ce îi face mult mai vulnerabili în fața răutăților din partea colegilor. Încă dinaintea crizei sanitare, România se clasa pe locul 3 în Europa în ceea ce privește rata de bullying în școli (în special în rândul adolescenților), potrivit unui raport al Organizației

Mondiale a Sănătății. Pentru a putea preveni și combate acest fenomen, sporirea conștientizării este esențială, de aceea problema trebuie analizată mai în profunzime pentru a înțelege ce presupune și ce implicații are pentru actorii bullyingului.

Bullying-ul (*engl. intimidare*) reprezintă o formă de abuz, în detrimentul stării de bine și a dezvoltării sănătoase și armonioase a elevilor. Poate fi o formă simplă de neglijare sau se poate extinde la forme complexe de abuz fizic, emoțional și sexual. Unii specialiști consideră *bullying-ul* ca fiind un comportament sau o atitudine de „intimidare” în mod repetat și intenționat, ca modalitate de a câștiga puterea asupra altei persoane. (*Besag, 1989*)

Comportamente de tip *bullying*:

- șicanări, umilinte, injurii, altercații, admonestări, constrângeri, țipete, sâcâieli, bravări, reproșuri, atingeri nepotrivite, obstrucții, loviri, hărțuiri, trasul de păr, zgârieturile, ciupitul, imitarea, luarea în derâdere;
- aruncarea lucrurilor personale (caiete, ghiozdane, pixuri, etc.);
- ruperea unor obiecte dragi;
- sufocarea cu diverse obiecte;
- eliminarea din clasă;
- manipularea, bârfa, constrângerile, criticile, minciunile, zvonurile, satirizarea, batjocorirea unei persoane sau unui grup de persoane (în clasă, în cancelarie, pe holuri, în curtea școlii etc.), pe baza diferențelor pe care acestea le prezintă (înălțime, greutate, culoarea ochilor, culoarea părului, nivelul cognitiv, potențialul de învățare, rasă, etnie, religie, dizabilitate, tipul de familie, nivelul de cultură etc.)

Factori de risc în apariția *bullying-ului* pot constitui familiile unde se folosește adesea pedeapsa corporală, fapt ce reprezintă un mediu „prielnic” pentru dezvoltarea comportamentelor deviate de tip *bullying*. Multe studii arată că invidia și resentimentele pot fi motive care produc *bullying*. Există dovezi care sugerează că un deficit de stimă de sine contribuie semnificativ la actele de tip *bullying*, ca și stările de anxietate sau de vinovăție. Lipsa abilităților sociale, utilizarea forței, dependența de comportamente agresive, mânia / furia, statutul în grupul de apartenență, existența unor antecedente de acest tip în copilărie sunt alți factori de risc.

Efectele *bullying-ului* sunt diverse, fenomenul poate fi prezent în orice tip de comunitate sau de grup social, acolo unde persoanele interacționează unele cu altele: la școală, la locul de muncă, în familie, în cartiere, în biserică, în mass-media, pe Internet, chiar între țări, etc. Se creează astfel o stare de conflict, care nu poate fi depășită decât dacă se conștientizează existența fenomenului. Efectele *bullying-ului* pot fi grave, chiar fatale. Se indică faptul că persoanele, indiferent dacă sunt copii sau adulți, care sunt supuse permanent comportamentului abuziv, prezintă risc de stres, îmbolnăviri (creșterea frecvenței acestora) și chiar sinucidere. Victimele hărțuirii pot suferi pe termen lung probleme emoționale, probleme de comportament, probleme sociale, singurătate, depresie, anxietate, stimă de sine scăzută, scăderea performanțelor în activitate.

Aplicații practice pentru dezvoltarea abilităților relaționale între elevi și cultivarea comportamentelor prosoziale

1. Plicurile zâmbărețe

Fiecare elev a avut la dispoziție un plic pe care l-a personalizat, folosind culorile ori simbolurile preferate. Doar și această activitate în sine a spus ceva despre fiecare elev, o părțică din personalitatea sa exprimată în mod spontan și creativ. Plicurile și-au găsit loc pe ușa clasei, pentru a fi admirate cât mai des. Și nu doar atât. Provocarea adresată elevilor a fost să ofere fiecărui coleg și să așeze în plicul său cel puțin un mesaj de apreciere (un compliment, o încurajare, un gând motivațional). Este important ca exercițiul să continue în fiecare zi...și să facem din limbajul pozitiv, aprecierea celorlalți, oferirea de mesaje sensibile o practică curentă.

2. Culoarul COMPLIMENTELOR

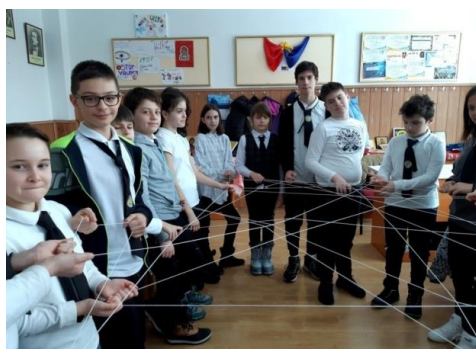
Elevii s-au așezat pe două linii, față în față, pentru a se privi cu mai multă atenție unii pe alții. Iar apoi, fiecare elev a trecut încet și cu atenție prin acest culoar, primind de la colegi (cel din dreapta, cel din stânga) un compliment, o apreciere, o calitate a sa care este văzută și de către ceilalți. Iar la final, un rând de aplauze pentru elevul / eleva cu buchetul său de calități speciale!

3. Țesătura RELAȚIILOR

Construim RELAȚIILE dintre noi, în fiecare zi, prin comportamentele, cuvintele, gesturile și acțiunile noastre! E un proces care implică răbdare, empatie, atenție la nevoile celorlalți, comunicare asertivă, încredere și mult RESPECT! Fiecare elev își găsește locul și rolul potrivit în țesătura de conexiuni a clasei. Doar să existe bunăvoință, deschidere și dorința de a construi împreună lucruri frumoase!

- * Ghemul - suma experiențelor pe care le trăim împreună, învățarea, începutul cunoașterii
- * Firele - relațiile, conexiunile
- * Nodurile - punctele care ne unesc, interesele comune
- * Firele suprapuse - comunicarea, lucrurile împărtășite, emoțiile care se transmit, bucuriile care se amplifică alături de colegi
- * Părțile goale dintre fire - lucrurile pe care urmează să le aflăm unii despre ceilalți, alte relații pe care le vom construi

4. Elevul secret

Se scrie numele tuturor elevilor pe bilețele, iar la începerea orelor se extrag un bilețel. Acela va fi „elevul secret”, însă doar cadrul didactic / consilierul va cunoaște numele. Elevii îl vor afla abia la finalul programului. Dacă „elevul secret” se va comporta frumos, va respecta regulile, va participa la activitățile didactice, acesta va primi o recompensă. Recompensa poate fi materială (un creion, o gumă, stickere etc.) sau simbolică (o zi fără teme etc.).

5. Acesta sunt eu!

Este o activitate de intercunoaștere și comunicare pozitivă. Fiecare copil a ales din clasă un singur obiect reprezentativ pentru propria persoană. În cercul de discuții, fiecare participant explică alegerea făcută. „Am ales un magnet cu o figură veselă pentru că și eu gândesc mereu pozitiv”. „Ceasul spune despre mine că prețuiesc timpul și sunt punctual”. „Am ales calculatorul pentru că iubesc matematica”...

6. Mesaje motivaționale oferite elevilor în diferite forme

Bibliografie:

1. Băban, A., „Consiliere educațională. Ghid metodologic pentru orele de consiliere și orientare”, Editura Psinet, Cluj-Napoca, 2011
2. Bogorin, V., Tudose, R., „Jocul de-a viața. Exerciții pentru orele de dirigenție”, Editura Eikon, Cluj Napoca, 2003
3. Banea S., Morărașu C. „Ghid de de resurse practice pentru activitatea de consiliere și orientare a elevilor”, Editura Performantica, Iași, 2009
4. <http://dirigentia.blogspot.com>
5. <http://www.educatiecopii.ro>

CARACTERISTICILE ELEVILOR CU CERINȚE EDUCATIVE SPECIALE

Prof. Barbu Dina-Raluca
Școala Gimnazială, Comuna Bunești, județul Vâlcea

Din perspectiva practicilor educaționale, educația incluzivă pornește de la următoarele ipoteze validate de argumentele legislației, cercetătorilor și practicii internaționale:

1. Fiecare copil are trăsături, particularități și ritmuri unice de învățare și dezvoltare;
2. Fiecare copil, indiferent de ritmul și de modul lui de învățare și dezvoltare, este important și valoros pentru educație;

3. Orice copil poate învăța și se poate dezvolta sub influența factorilor educaționali adecvați.

Educația incluzivă presupune un proces permanent de îmbunătățire a instituției școlare, având ca scop exploatarea resurselor existente, mai ales a resurselor umane, pentru a susține participarea la procesul de învățământ a tuturor elevilor din cadrul unei comunități

Atât procesul integrării, cât și cel al incluziunii educaționale formează domeniul educației cerințelor speciale, care respectă, ca principii, următoarele direcții normative și valorice:

1. Principiul drepturilor egale, care statuează egalitatea în drepturi și responsabilități a tuturor copiilor, indiferent de caracteristicile lor determinate de nivelul proceselor de învățare și dezvoltare, de mediul de viață și de relațiile care îi modelează.
2. Principiul egalizării șanselor, care se referă la nevoia de a interveni cu măsuri specifice, care să egalizeze șansele copiilor și să permită ca fiecare să-și dezvolte potențialul optim.
3. Principiul intervenției timpurii se referă la faptul că orice intervenție educațională sau de sprijin pentru dezvoltarea copiilor, devine cu atât mai eficientă cu cât se realizează mai devreme.
4. Principiul asigurării accesului și participării tuturor copiilor la programele de educație la care sunt înscriși copiii din comunitate.
5. Principiul serviciilor individualizate propune activitatea personalizată în cel mai util mod de a sprijini învățarea și dezvoltarea copiilor.
6. Principiul cooperării și parteneriatului definește eficiența colaborării factorilor educaționali și a celor care intervin cu măsuri specifice de ordin medical, psihopedagogic, educațional sau social, pentru integrarea optimă a copiilor cu dificultăți de învățare.
7. Principiul designului universal al mediului educațional precizează că ambientul în care se produce actul educațional este comun și adaptat tuturor copiilor, inclusiv celor care au cerințe educative speciale.

Mai mult ca în oricare altă perioadă din viață, copiii la vârste mici sunt foarte diferiți din perspectiva particularităților lor de învățare și dezvoltare. Fiecare copil, în funcție de particularitățile și de nevoile sale, prezintă pentru profesor anumite cerințe educative. Acest lucru este valabil pentru toți copiii, fie că sunt considerați obișnuiți, fie de excepție sau cu probleme serioase ale dezvoltării (deficiențe, incapacități, tulburări). Copiii manifestă diferențe semnificative în dezvoltarea lor fizică, psihică, socială și culturală: ritmul personal de creștere și dezvoltare, nivelul dezvoltării atins de fiecare, stilul de experimentare și de învățare, particularitățile determinate de ereditatea de tip biologic, trăsăturile personale imprimare deja de ambientul familial, experiența de viață trăită.

Elevii cu dificultăți de învățare nu pot prelucra anumite tipuri de informații, ceea ce determină diverse dificultăți: lipsa organizării, socializare dificilă, hiperactivitate sau chiar letargie. Deși au aptitudini în unele domenii, acești elevi nu evoluează în altele. Expresia dificultăți de învățare se referă la un grup eterogen de elevi. Studii recente relevă că acestea pot fi împărțite în trei categorii în funcție de dificultățile de percepție vizual-spațială, de limbaj și de atenție.

Iată câteva dintre caracteristicile elevilor cu cerințe educative speciale:

- Le lipsește deseori maturitatea și au un comportament narcisist și egocentric. Din această cauză, indiferent de vârsta lor, adulții îi tratează ca pe niște copii.
- Deseori, ei sunt speriați de școală, dar colegii îi pot ajuta să depășească această frică.
- Este posibil să înțeleagă informațiile, dar sunt incapabili să răspundă la întrebări. Ei au capacitatea de a înțelege, dar le lipsește aceea de a reda cele știute.
- Uneori sunt copleșiți de sarcinile pe care trebuie să le execute. Ei pot „ști să...” rezolve o problemă, dar nu o pot rezolva practic.

Există două criterii principale pentru depistarea dificultăților de învățare. Primul este criteriul excluziunii. Cu ajutorul lui se determină dacă un elev are o anumită dificultate de învățare sau dacă dificultățile sunt asociate altor afecțiuni.

Dificultățile de învățare nu au întotdeauna cauze bine determinate. Unii elevi cu dificultăți de învățare prezintă deseori simptomele unui comportament ce indică tulburări afective (agitație, impulsivitate, etc). Ori, aceleași simptome indică, în egală măsură, o dificultate de învățare numită de Asociația psihiatrilor americani „tulburări de atenție însoțite sau nu de hiperactivitate.

O caracteristică comună a elevilor cu dificultăți de învățare este prăpastia care se formează între aptitudini și realizările acestora. De exemplu, un elev poate avea aptitudini superioare la nivelul limbajului vorbit, dar să prezinte grave deficiențe în limbajul scris. Această diferență este al doilea criteriu tradițional de depistare a dificultăților de învățare. În general, se ia în considerare această abatere pentru stabilirea profilului elevului, cum sunt diferențele cele mai importante dintre elevii ce prezintă dificultăți de învățare și cei care au alte probleme.

Iată unele dintre caracteristicile generale ce pot indica o dificultate de învățare:

- Hiperactivitate
- Deficit de atenție
- Orientare confuză în spațiu și timp
- Incapacitate de a urmări instrucțiuni orale
- Poftă necontrolată de dulce
- Inversează literele sau cuvintele
- Prinde greu o minge
- Nu poate sări coarda
- Dificultăți la încheierea nasturilor și la legarea șireturilor
- Caligrafie mediocră
- Mers dificil, etc

Bibliografie:

1. Asociația Reninco România (coordonator, prof. Ionel Mușu - *Ghid de predare-învățare pentru copiii cu cerințe educative speciale*, Editura Marlink, București, 2000- pagina 12
2. Ion Albușescu, Horațiu Catalano - *Sinteze de Pedagogia învățământului preșcolar*, Editura DPH, București, 2019-pagina 552

INTEGRAREA COPIILOR CU CES (DIFICULTĂȚI DE COMUNICARE, SOCIALIZARE SAU ÎNVĂȚARE) LA ORELE DE EDUCAȚIE FIZIĂ ȘI SPORT

*Prof. Berbece Anca-Ștefania
Școala Gimnazială, sat Măgura, com. Mihăești, jud. Vâlcea*

Educația fizică și sportul au un rol esențial în dezvoltarea fizică, mentală și socială a copiilor. Cu toate acestea, integrarea copiilor cu dificultăți de comunicare, socializare sau învățare (CES) la orele de educație fizică poate fi un proces complex și sensibil. Este important ca acești copii să beneficieze de aceleași oportunități de dezvoltare și învățare, precum ceilalți colegi. Prin urmare, se impune implementarea unor strategii adecvate de integrare și adaptare pentru a le sprijini participarea activă în aceste activități.

Informații generale despre dificultățile de comunicare, socializare sau învățare:

CES reprezintă o gamă largă de nevoi speciale, care pot afecta abilitățile lingvistice, sociale sau academice ale copiilor. Aceste dificultăți pot include autismul, tulburările de vorbire și limbaj, tulburarea hiperkinetică cu deficit de atenție (ADHD), tulburări de spectru ADHD și alte condiții care influențează capacitatea de comunicare și socializare.

Strategii de integrare și adaptare:

➤ Evaluarea individuală: Fiecare copil cu CES are nevoi și abilități diferite. Prin urmare, planificarea integrării lor în activitățile de educație fizică și sport ar trebui să înceapă cu o evaluare individuală pentru a identifica nevoile și abilitățile specifice ale fiecărui copil.

➤ Comunicare și instrucțiuni clare: Este important ca profesorii și antrenorii să ofere instrucțiuni clare și simple, utilizând indici vizuali și gesturi, pe lângă explicațiile verbale. Acest lucru facilitează înțelegerea copiilor cu dificultăți de comunicare.

➤ Adaptați activitățile: Activitățile fizice și sportive ar trebui adaptate pentru a răspunde nevoilor și capacităților copiilor cu CES. Aceste adaptări pot include folosirea echipamentului adecvat, modificarea regulilor jocului și adaptarea timpului sau spațiului de desfășurare a activității.

➤ Lucrați în echipă cu profesioniști specializați: În cazul copiilor cu CES, este recomandat să se colaboreze cu terapeuții ocupaționali, logopezi, psihologi sau alți specialiști care pot oferi un sprijin suplimentar în procesul de integrare și adaptare.

➤ Promovați colaborarea și interacțiunea socială: Încurajați copiii să lucreze în perechi sau grupuri mici, facilitând interacțiunea și colaborarea între ei. Aceasta promovează dezvoltarea abilităților sociale și relațiilor interpersonale.

➤ Flexibilitate și sprijin emoțional: Fiți flexibili cu cerințele și așteptările, adaptându-le în funcție de capacitățile copiilor cu CES. Fiți sensibili la nevoile lor emoționale și oferiți sprijin și încurajare constantă.

Beneficiile integrării copiilor cu CES la orele de educație fizică și sport:

- Dezvoltarea abilităților motorii și coordonare a copiilor cu CES
- Îmbunătățirea abilităților sociale și relaționale prin interacțiunea cu colegii
- Creșterea încrederii și stimei de sine
- Promovarea unei atitudini pozitive față de activitatea fizică și sport

Integrarea copiilor cu CES la orele de educație fizică și sport este esențială pentru a le oferi oportunitatea de a se dezvolta și de a se bucura de toate beneficiile pe care aceste activități le pot aduce. Prin implementarea strategiilor adecvate, putem crea un mediu în care toți copiii, indiferent de dificultățile lor, se pot implica activ și pot avea o experiență pozitivă în cadrul educației fizice și sportului.

Bibliografie :

1. Alois, Gherguț, *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale – strategii diferențiate și inclusive în educație*, Editura Polirom, București, 2006
2. Neamtu C. , Gherut A. - *Psihopedagogie specială*, Polirom, Iasi, 2000
3. Verza F., *Introducere în psihopedagogia specială și asistența socială*, Ed Fundatiei Humanitas, 2002
4. <https://conil.ro/integrarea-copiilor-cu-cerinte-educationale-speciale-in-invatamantul-de-masa/>

RELAȚIILE CU COPIII DE ACEEAȘI VÂRSTĂ. CONTRIBUȚIA RELAȚIILOR CU ALȚI COPII LA DEZVOLTARE

*Prof. inv. preșcolar, Bîrzescu Claudia-Laura
CȘEI Băbeni*

Pe măsură ce cresc, copiii formează relații interpersonale mai variate. Dintre acestea, legăturile cu copiii de aceeași vârstă joacă un rol semnificativ în viața lor. Asumpția veche conform căreia doar părinții (sau, mai mult, doar mamele) contează pentru dezvoltarea psihologică nu se mai susține: în toate culturile copiii petrec mult timp în compania altor copii, în plus, de la o vârstă

destul de timpurie, se află mai mult în compania copiilor decât a adulților. Acest lucru sugerează că relațiile cu partenerii de aceeași vârstă pot să aibă o influență notabilă asupra diferitelor forme de comportament și gândire.

Chiar și bebelușii foarte mici sunt interesați de alți bebeluși, chiar dacă inițial e vorba mai ales de privire prelungă, atingere și apucare ocazională de jucării. Începând cu vârsta de doi-trei ani, interacțiunile devin mai sofisticate: copiii devin capabili acum să se joace *împreună* și nu doar unul lângă celălalt. Astfel, secvențele de comportament relaționat devin mai lungi și mai frecvente; apare jocul cooperativ și reciproc; în plus, copiii devin mai selectivi în alegerea partenerilor. Acest aspect se poate observa în segregarea tot mai marcată a grupurilor de copii în funcție de gen: începând cu aproximativ trei ani, băieții preferă să se joace cu băieți, iar fetele fete, o tendință care continuă de a lungul copilăriei. Selectivitatea se observă de asemenea și în preferința copiilor pentru anumiți indivizi: prietenia devine un lucru semnificativ și important, iar copiii se vor asocia mai ales cu copiii care le plac și pe care îi apreciază, a căror companie o caută activ. Mare parte din utilitatea relațiilor cu cei de aceeași vârstă vine așadar din căutarea deliberată a copiilor care pot determina o influență tot mai importantă asupra vieții zilnice a copilului.

Contribuția relațiilor cu parteneri egali la dezvoltarea copiilor îmbracă două forme, și anume *socială* și *intelectuală*. Referitor la dezvoltarea socială, una dintre sarcinile de bază ale copilăriei este stabilirea unui simț al identității, adică, o încercare de a găsi un răspuns la întrebarea esențială „Cine sunt eu?”. Acest simț al sinelui este construit în primul rând în contextul relațiilor, inițial cu părinții, iar apoi tot mai mult cu parteneri de aceeași vârstă. Ceea ce gândesc ceilalți despre individ și modul în care se comportă față de copil contează enorm începând din anii preșcolară și până în adolescență. Aceasta este cauza pentru care prietenia contează atât de mult în copilărie: ea implică faptul de a fi apreciat și acceptat și de aceea ajută la formarea unei stime de sine pozitive. („Ei mă plac, deci sunt bun.”)

Copiii pot de asemenea să descopere în interiorul grupului lor ce tip de rol social este potrivit să adopte, ca lider sau ca membru, ca agresor sau ca victimă, ca și clown, strateg, binefăcător financiar sau oricare alta din multiplele identități posibile pe care grupul le acordă în mod natural membrilor săi. În plus, apartenența la un grup înseamnă încorporarea în sinele copilului a unor norme de înfățișare și comportament și eventual a unor valori morale, care vor dicta ce este acceptabil și ce nu. Grupurile de copii adoptă de obicei anumite rutine și obiceiuri la care se așteaptă ca membrii să se conformeze: pot avea felul lor de a saluta și de a se îmbrăca, glumele lor și obiceiurile de joc verbal, preferințe particulare pentru trupe muzicale, opinii despre profesori sau figuri publice, valori comune despre ce e bine și ce e rău în viața cotidiană. În acest mod se dezvoltă o cultură a grupului, care poate să difere de cultura împărtășită cu adulții, una cu care copiii sunt foarte motivați să se identifice și care poate afecta semnificativ felul în care copiii ajung să gândească despre ei și despre alții. Astfel, pe de o parte, ceilalți copii ajută la desemnarea unei individualități distincte la fiecare copil și, pe de altă parte, îi conferă similaritate membrilor grupului prin presiunea de a se conforma la normele acestuia.

Influențele covârșnicilor asupra dezvoltării intelectuale a copiilor este de asemenea notabilă. Asumția conform căreia copiii dobândesc cunoștințe doar de la adulți, iar educația reprezintă doar transmiterea de la părinți și educatori a ceea ce știu la cei care nu știu, este o suprasimplificare. Să luăm în considerare cercetările privind colaborarea între parteneri egali: există astăzi multe date care indică faptul că atunci când abordează o problemă în colaborare, copiii începători vor avansa mai mult în înțelegerea acesteia decât atunci când lucrează singuri. Acest lucru implică dezvoltarea abilităților în diverse arii precum matematica, compoziția muzicală, calculul, raționamentul moral etc și se referă la o mare varietate de vârste. Încercați să confrunțați doi copii, la fel de ignorați, cu o problemă intelectuală pe care trebuie să o rezolve. Nu este nevoie de prezența unui profesor pentru a-i instrui; relația se bazează mai degrabă pe interes reciproc decât pe autoritate. Totuși, prin discuții active și schimb de idei, prin împărtășirea perspectivelor lor parțiale și incomplete, copiii vor ajunge probabil la o soluție chiar dacă niciunul nu a fost capabil să o identifice singur. Învățarea este o problemă de descoperire în colaborare: se pare că două capete sunt mai bune decât unul singur. Interacțiunea cu cineva care are o altă perspectivă asupra

problemei îl instigă pe copil să își examineze propriile idei și, ca rezultat, va emerge o nouă abordare care este mai potrivită ca soluție decât concepțiile individuale ale copiilor. Nu este stabilit încă motivul pentru care colaborarea cu alți copii poate, cel puțin în anumite circumstanțe, să fie un instrument atât de eficient pentru învățare, respectiv dacă procesul esențial presupune cooperarea copiilor sau, dimpotrivă, conflictul ideilor lor diferite. Ceea ce e sigur este că discuțiile relativ libere dintre copii la fel de ignoranți față de problema cu care se confruntă și variatele soluții pe care le pot adopta, generează viziuni noi și promovează învățarea la nivel individual. Se pare că situația de colaborare cu partenerii egali poate accelera atât dezvoltarea cognitivă cât și pe cea socială.

În concluzie, relațiile orizontale au o natură egalitară iar interacțiunile pe care se bazează tind să fie mai mult reciproce decât complementare: un copil ascunde, celălalt caută; unul aruncă o minge, celălalt o prinde. Rolurile pot fi inversate deoarece partenerii au abilități similare. Funcția relațiilor orizontale este de a dobândi doar acele abilități care pot fi învățate între egali, cum sunt cele care angajează cooperarea și competiția. Astfel, copiii deprind în compania altor copii ceea ce nu ar învăța în compania adulților: calități de conducere, abilități de rezolvare a conflictelor, rolul împărtășirii, conformismul, adaptarea la ostilitate și agresiune și așa mai departe.

Bibliografie:

Bergen, D. (fără an). *The Role of Pretend Play in Children's Cognitive Development*. Preluat de pe <https://ecrp.illinois.edu/index-2.html>: <https://ecrp.illinois.edu/v4n1/bergen.html>

Bjorklund, D., & Pellegrini, A. (2002). *The Origins of Human Nature: Evolutionary Developmental Psychology*. Washington, DC: APA.

Schaffer, H. R. (2010). *Introducere în psihologia copilului*. Cluj- Napoca: ASCR.

IMPORTANȚA CONSILIERII ȘI ORIENTĂRII PROFESIONALE ÎN ȘCOALĂ

*Profesor inv. preșc. Bologa Maria Mihaela
Școala Gimnazială Sat.Măgura, Com. Mihăești, jud.Vâlcea*

Orientarea profesională trebuie să asigure o concordanță între ce poate realiza, ce dorește elevul respectiv și opțiunile profesionale de care dispune. În practica școlară curentă, alăturând cele două concepte, consiliere școlară și orientare profesională și înțelegând complementaritatea acțiunilor specifice pe care le definește fiecare concept, ne referim, de fapt, la identificarea resurselor personale la nivel de aptitudini, abilități, interese, personalitate și la valorificarea acestora, în corelație cu profesia aleasă și cu cerințele actualei piețe a muncii. În acest proces se urmărește și atingerea unui echilibru între viața profesională și cea personală. Din perspectiva beneficiilor pentru elevul implicat în procesul de consiliere și orientare școlară, pornim de la premisa că acesta devine mai conștient și mai motivat în activitatea sa. În mod specific, consilierea și orientarea profesională îi ajută pe elevi:

- să fie mai realiști, raportat la propria persoană, în privința calităților, aptitudinilor, competențelor demonstrabile, intereselor manifestate etc.;
- să-și clarifice valorile, aspirațiile și domeniile profesionale de interes și să ia decizii în ceea ce privește parcursul educațional și profesional;
- să evalueze în mod corect situațiile cu care se confruntă și să aloce resursele necesare rezolvării situației;
- să gestioneze adecvat situațiile conflictuale și cele care necesită controlul emoțiilor;
- să exploreze noi opțiuni educaționale și noi domenii profesionale;

- să-și îmbunătățească comunicarea intrapersonală și interpersonală.

În cadrul procesului de consiliere și orientare școlară și profesională, elevul ajunge să conștientizeze relația dintre calitățile personale, interesele și aspirațiile profesionale, traseul educațional, domeniile profesionale și piața muncii. Nu în ultimul rând, este important să aruncăm o privire asupra principalilor factori implicați în procesul de consiliere și orientare profesională care sunt: școala, familia, unitățile economice, mass-media, alte instituții specializate (A. Szilagy, 2007).

Școala, prin toate structurile sale, reprezintă o instituție cu responsabilități majore în procesul de consiliere și orientare. La diferitele niveluri educaționale, fiecărei discipline de învățământ îi revine o parte din responsabilitatea aferentă dezvoltării elevilor în plan personal, social și profesional. În cadrul ariei curriculare Consiliere și orientare, preocuparea pentru autocunoaștere, pentru dezvoltarea personală și informare profesională devine centrală și permite conștientizarea conexiunilor dintre ceea ce învață ei și utilitatea cunoștințelor și abilităților dobândite pentru viața reală.

Familia, exercită la rândul ei o influență puternică asupra opțiunilor școlare și profesionale ale elevilor și studenților, atât prin transferul unor modele culturale și educaționale ale părinților către generațiile următoare, cât și prin faptul că aceștia proiectează unele dintre ambițiile și neîmplinirile lor în planurile de carieră ale elevilor. În lipsa unei tradiții consacrate și recunoscute a acțiunii procesului de consiliere școlară, rolul major al familiei în alegerile de carieră ale elevului/studentului este binecunoscut.

Mass-media, prin programele sale educative, prin prezentarea diverselor tipuri de școli și specializări etc., se înscrie în ansamblul factorilor implicați în orientarea școlară și profesională. Alături de mijloacele de comunicare în masă clasice ar trebui să luăm în calcul și contribuția platformelor de social media și a internetului la tot ceea ce reprezintă generic informarea elevilor în scop educativ pentru o bună orientare școlară și profesională. Instituțiile specializate vizează cabinetele de orientare școlară și profesională, centrele județene de asistență psihopedagogică, centrele universitare de consiliere și orientare în carieră, Institutul de Științe ale Educației, aflate sub jurisdicția Ministerului Educației, precum și centrele de consiliere profesională și direcțiile aferente Ministerului Muncii, Familiei și Solidarității Sociale. Pe plan internațional, în domeniul specific al consilierii funcționează diferite organizații, cum ar fi Asociația Internațională de Orientare Școlară și Profesională. Dincolo de influența factorilor menționați anterior, piața muncii este într-o continuă schimbare, evoluția științei și tehnicii este rapidă și necesită adaptarea la dinamica profesiilor.

Din această perspectivă, nevoia de consiliere și mai ales, conștientizarea acestei nevoi, reprezintă o abordare realistă și eficientă a demersurilor specifice unei persoane care se confruntă cu alegerea unui traseu educațional adecvat sau a celui mai potrivit loc de muncă. În general, elevii sau studenții reușesc să perceapă corect și în ansamblu necesitatea alegerilor importante din viața fiecăruia; însă din multitudinea de soluții, oportunități sau variante existente, trebuie alese cele care sunt conforme cu dorințele, aspirațiile, atitudinile, aptitudinile și abilitățile persoanei în cauză. Din acest motiv este nevoie de consiliere și orientare școlară și profesională.

Rolul profesorului-diriginte și valoarea educativă a activităților desfășurate în cadrul ariei curriculare Consiliere și orientare În actualul sistem educațional, în unitățile școlare, activitatea de consiliere și orientare școlară și profesională a elevilor este realizată atât de către dirigintele clasei, în cadrul orelor dedicate ariei curriculare Consiliere și orientare, cât și prin intermediul serviciilor specializate oferite de consilierul/ psihologul școlar, prin intermediul cabinetelor școlare/interșcolare și al centrelor de asistență psihopedagogică.

Controversata oră săptămânală de diriginție, transformată în oră de consiliere și dezvoltare personală, a devenit de multă vreme subiect de discuție, mai ales din perspectiva nevoii de sprijin pe care cadrele didactice au resimțit-o și încă o resimt în ceea ce privește metodele și instrumentele de lucru. Dar, în aceeași măsură, ar trebui să luăm în considerare nevoia acestora de a-și dezvolta propriile abilități: de comunicare (ascultare activă, comunicare asertivă, formularea feedback-ului etc.), de empatie și de management al timpului și al conflictelor etc. În microuniversul clasei de

elevi, atmosfera creată de profesor și relațiile pe care acesta le construiește cu elevii săi, au o influență directă asupra dezvoltării personalității lor. Participarea elevilor la aceste ore de dirigințe/ consiliere reprezintă un nucleu important în jurul căruia se structurează tot setul de cunoștințe, deprinderi și atitudini necesare unui comportament responsabil în viața de zi cu zi și care să faciliteze luarea deciziilor adecvate în situațiile cu miză ridicată cu care se vor confrunta. Faptul că există doar o oră pe săptămână pentru a analiza, în principal, toate aspectele comportamentale și atitudinale menționate mai sus, incluse prin conținut și finalități în cadrul ariei curriculare Consiliere și orientare, înseamnă că este necesară o schimbare de abordare a acestei ore de curs. Astfel, se impune deplasarea accentului de la aspectele administrative-organizatorice specifice managementului clasei de elevi, așa cum se întâmplă în realitate, la crearea unor situații de învățare/dezvoltare și exersare a abilităților în care elevii să relaționeze, să comunice, să se exprime prin evidențierea calităților personale, să aibă încredere în sine și în ceilalți, să ia decizii și să-și asume responsabilități, să negocieze în situații conflictuale, dar și în privința sarcinilor de lucru, să-și exprime emoțiile și să înțeleagă consecințele.

Dirigintele este una din acele persoane adulte cu care elevul interacționează frecvent și cu care construiește relații bazate pe încredere și respect reciproc; el ajută elevii să se adapteze la tot ceea ce presupune viața internă a clasei/școlii și ulterior viața socială, în ansamblul său. Acolo unde profesorul-diriginte își înțelege misiunea și rolul său în dezvoltarea personalității elevilor pe care îi îndrumă, cunoașterea istoricului familial al fiecărui elev, cu problemele personale specifice, nu este în zadar, chiar dacă este un proces care necesită mult timp; este un timp câștigat, el ajutându-și astfel elevii să depășească situații problematice și să învețe din aceste experiențe, formându-și caracterul. Pentru a-și pune în valoare rolul important în cadrul educației pentru carieră, profesorul-diriginte poate apela la o serie de metode și tehnici de cunoaștere a personalității elevilor, ca de exemplu: observarea sistematică a comportamentului elevilor, discuțiile, chestionarul, analiza realizărilor și a activității elevilor, analiza datelor biografice, autocaracterizarea etc. Acestor metode li se adaugă cele referitoare la informarea elevilor ținând cont de specificul consilierii carierei; ele includ dezbateri pe teme specifice, cursuri, precum și alte modalități de informare, cum ar fi conferințele tematice, vizionarea materialelor informative, întâlnirile cu specialiști, vizitele la diferite instituții etc. De asemenea, pe baza analizei performanțelor școlare generale ale elevului sau în funcție de anumite domenii de interes, profesorul-diriginte poate semnală potențialul pentru performanțe viitoare deosebite sau poate susține elevul să-și configureze un traseu educațional, discutând despre acesta cu elevul și cu părinții lui înainte de a lua decizii de carieră.

Bibliografie:

Alexe, Cătălin; *Inovarea afacerii – suport de curs*. Ed. Printech. București, 2013;

Andre, Christophe; Lelord, Francois; *Cum să te iubești pe tine pentru a te înțelege mai bine cu ceilalți*. Ed. Trei. București, 2011;

PROFESORUL DIRIGINTE ȘI CONSILIERUL ȘCOLAR, PARTENERI ÎN ORIENTAREA ȘCOLARĂ ȘI PROFESIONALĂ A ELEVILOR

*prof. Boroșanu Anca-Nicoleta
Liceul Tehnologic „Brătianu”, Drăgășani, jud. Vâlcea*

Orientarea școlară și profesională a elevilor este un proces complex și continuu, care îi ajută pe elevi să își descopere interesele, abilitățile, valorile și să își exploreze opțiunile educaționale și

de carieră. Scopul acestui proces este să îi sprijine pe elevi să ia decizii informate și să își dezvolte planuri de carieră adecvate.

Elevii sunt ajutați să își identifice interesele și aptitudinile prin intermediul diferitelor activități și instrumente de evaluare. Acest lucru îi poate ajuta să își aleagă domeniile academice și de carieră care se potrivesc cel mai bine cu profilul lor personal.

Elevii sunt expuși la o varietate de opțiuni de carieră prin intermediul prezentărilor, târgurilor de cariere, interviurilor cu profesioniști din diverse domenii și alte activități de orientare. Aceste informații îi ajută să înțeleagă mai bine diferitele domenii de muncă și cerințele acestora. Elevii sunt ghidați în procesul de aplicare și selectare a programelor educaționale postliceale, cum ar fi liceele, universitățile sau programele de formare profesională. Acest lucru implică informații despre cerințele de admitere, procesul de aplicare și asistență în identificarea resurselor financiare.

Elevii beneficiază de consiliere individualizată pentru a discuta despre planurile lor academice și de carieră, precum și despre orice întrebări sau preocupări pe care le au. Această consiliere le oferă oportunitatea să exploreze mai în profunzime opțiunile lor și să ia decizii informate.

Prin intermediul activităților și exercițiilor specifice, elevii își dezvoltă abilități de luare a deciziilor și de planificare a carierei. Aceste abilități îi ajută să se simtă mai încrezători în procesul de orientare și să își conducă propria dezvoltare profesională în viitor. Prin intermediul acestor eforturi integrate, orientarea școlară și profesională își propune să ofere elevilor resursele și sprijinul de care au nevoie pentru a-și construi viitorul academic și profesional în mod conștient și informat.

Rolul dirigintelui în orientarea școlară și profesională a elevului este unul esențial pentru sprijinirea dezvoltării academice și profesionale a elevilor. Dirigintele urmărește îndeaproape progresul academic al elevilor săi și identifică eventualele dificultăți sau probleme cu care se confruntă. Prin intermediul acestei monitorizări, poate interveni prompt pentru a oferi sprijin suplimentar sau pentru a direcționa elevii către resursele necesare.

Dirigintele oferă consiliere și îndrumare personalizată pentru elevi în ceea ce privește parcursul lor școlar și deciziile legate de carieră. Aceasta poate include discuții despre opțiunile academice, planificarea cursurilor, identificarea intereselor și abilităților elevilor și explorarea posibilităților de carieră. El servește adesea ca intermediar între elevi și părinți în ceea ce privește progresul școlar și nevoile elevilor. Comunicarea eficientă și colaborarea cu părinții sunt esențiale pentru a asigura sprijinul continuu al elevilor în procesul lor de orientare școlară și profesională.

Dirigintele poate organiza sau participa la activități de orientare școlară și profesională, cum ar fi târguri de cariere, prezentări ale diferitelor domenii de studiu și profesii, precum și discuții cu profesioniști din diverse domenii. Aceste activități oferă elevilor oportunități de a explora opțiuni și de a obține informații despre viitoarele lor alegeri de carieră.

Dirigintele ajută elevii să evalueze opțiunile lor și să ia decizii informate în ceea ce privește planurile lor academice și profesionale. Aceasta poate implica discuții despre opțiuni postliceale, universitare sau de formare profesională, precum și despre strategii pentru atingerea obiectivelor lor.

Prin implicarea activă și sprijinul oferit, dirigintele joacă un rol crucial în ghidarea elevilor în procesul lor de orientare școlară și profesională, contribuind la pregătirea lor pentru succesul viitor.

Rolul consilierului școlar în orientarea școlară și profesională a elevului este extrem de important și include o varietate de activități menite să sprijine dezvoltarea academică, emoțională și profesională a elevilor.

Consilierul școlar oferă consiliere individuală sau în grup elevilor pentru a-i ajuta să își dezvolte obiective academice realiste, să își identifice punctele tari și să își depășească dificultățile academice. Ei pot lucra împreună cu elevii pentru a stabili planuri de învățare personalizate și pentru a-i ghida în alegerea cursurilor potrivite pentru a-și atinge obiectivele lor academice.

Consilierul școlar poate administra instrumente de evaluare pentru a ajuta elevii să își identifice interesele, aptitudinile și valorile personale. Aceste informații pot fi folosite pentru a

ghida elevii în luarea deciziilor legate de carieră și pentru a-i îndruma către domeniile în care ar putea avea succes și satisfacție.

El oferă informații și resurse elevilor pentru a-i ajuta să exploreze o gamă largă de opțiuni de carieră. Aceasta poate include informații despre diferite domenii de muncă, tendințe în domeniul ocupării forței de muncă și cerințele de formare și educație pentru diferite profesii. Consilierul școlar poate oferi ghidare și sprijin elevilor în procesul de aplicare la liceu, universitate sau alte programe de învățământ post-liceal. Aceasta poate include asistență în completarea aplicațiilor, pregătirea pentru interviuri și identificarea resurselor financiare pentru educația post-liceală.

Pe lângă aspectele legate de orientarea academică și profesională, consilierul școlar oferă și suport emoțional și social elevilor. Ei pot ajuta elevii să facă față stresului școlar, să gestioneze relațiile interpersonale și să depășească dificultățile personale sau familiale care ar putea afecta succesul lor școlar și profesional.

Prin implicarea lor în toate aceste domenii, consilierii școlari joacă un rol esențial în ghidarea elevilor în procesul lor de orientare școlară și profesională, contribuind la pregătirea lor pentru succesul viitor.

Profesorul diriginte și consilierul școlar sunt doi factori extrem de importanți în orientarea școlară și profesională a elevilor. Deși îndeplinesc roluri diferite în școală, acești doi profesioniști lucrează împreună pentru a sprijini elevii în dezvoltarea lor academică, emoțională și profesională.

Profesorul diriginte poate furniza informații despre performanțele academice ale elevilor și poate identifica eventualele probleme sau dificultăți cu care aceștia se confruntă. Împreună cu consilierul școlar, poate identifica strategii pentru a aborda aceste dificultăți și pentru a ajuta elevii să își atingă potențialul maxim.

Consilierul școlar are expertiza în oferirea de consiliere academică și profesională elevilor. Profesorul diriginte poate contribui la această activitate prin furnizarea de informații despre interesele, abilitățile și performanțele academice ale elevilor, care sunt esențiale în procesul de consiliere.

Profesorul diriginte și consilierul școlar pot colabora pentru a identifica nevoile specifice ale elevilor și pentru a le oferi sprijin adecvat. Aceasta ar putea include consiliere emoțională, orientare academică sau suport pentru a face față problemelor personale sau familiale care ar putea afecta succesul lor școlar și profesional. Împreună, acești profesioniști pot organiza evenimente și activități de orientare școlară și profesională, precum târguri de cariere, prezentări ale diferitelor domenii de studiu și profesii, precum și discuții cu profesioniști din diverse domenii.

Profesorul diriginte și consilierul școlar pot lucra împreună cu părinții pentru a împărtăși informații și pentru a colabora în sprijinirea elevilor în procesul lor de orientare școlară și profesională. Comunicarea deschisă și colaborarea cu părinții sunt esențiale pentru a asigura că elevii primesc sprijinul de care au nevoie.

Împreună, profesorul diriginte și consilierul școlar pot crea un mediu de învățare și dezvoltare în care elevii să se simtă susținuți și încurajați să își exploreze interesele, să își dezvolte abilitățile și să își aleagă căile de carieră potrivite pentru ei. Partea superioară a formularului

CORELAȚIA BIBLIOTECONOMIE - DOCUMENTARE ȘI IMPLICAȚIILE EI CONTEMPORANE

*Documentarist: Bratu Alexandra Marieta
Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Vâlcea*

Documentele grafice constituie în prezent și vor constitui, probabil, și în viitor atât principala sursă de informare cât și principalul mijloc de transmitere a informațiilor, în timp și în spațiu. Lumea contemporană nu poate fi concepută fără o comunicare efectivă și, pentru ca noi trăim într-o lume a ordinii, în care milioane de oameni și distanțe vaste sunt implicate, se impune ca tot mai multă comunicare să fie înregistrată.

Comunicarea este atât de importantă în procesul de dezvoltare a societății umane, încât ar fi imposibil să concepem orice formă a ordinii sociale fără un mecanism sau o tehnică pentru "transferul" acesteia de la un om la altul.

Organizarea oamenilor chiar în societatea primitivă ar fi fost imposibilă fără invenția limbajului, dar potențialitatea comunicării în acel moment era dependentă de o formă de transmitere orală prin "mesager". "Mesagerul" - persoana care posedă noțiuni și le transmite prin viu grai - a fost totdeauna și este și astăzi cel mai important transmițător individual al cunoștințelor.

"Mesagerul" zilelor noastre, cunoscut sub numele de "expert" sau "specialist" în diverse domenii, transmite grafic infinit mai mult decât o face în mod direct, prin viu grai. Instrumentele mecanice de înregistrare a comunicării - penița, presa tipografică, mașina de scris, filmul, discul și banda magnetică - nu numai că au extins potențialitatea socială a "mesagerului", dar au contribuit la dezvoltarea capacității de cuprindere a însuși sistemului de comunicare, lărgind granițele temporale și spațiale ale umanității spre "o lume" de mâine.

Sistemul comunicării sociale - în toate elementele sale - este *instrumentul* realizării scopurilor societății umane. Progresul se întemeiază pe un rafinament al relațiilor dintre oameni și depinde de o mai bună ordonare a liniilor de comunicație. Astăzi, radioul și televiziunea au eliminat aproape distanțele, introducând o nouă vârstă a vieții oratorice.

Biblioteconomia este știința care s-a ocupat întotdeauna cu "înregistrarea civilizației" și, de aceea, este firesc ca și astăzi bibliotecarii să fie implicați direct în una din problemele cele mai arzătoare ale contemporaneității - *controlul literaturii publicate în lume*. Rolul bibliotecilor zilelor noastre nu se rezumă la păstrarea cărților și documentelor; biblioteca contribuie intens și la răspândirea informațiilor cuprinse în publicații. Pentru aceasta se cere luarea inițiativei pentru crearea și multiplicarea canalelor de-a lungul cărora informațiile să treacă cu ușurință din biblioteca spre cititor.

Explozia informațională, sporirea numărului de cercetători și savanți (în prezent în lume activează aproximativ două milioane de savanți - nouăzeci la sută din savanții care i-a dat omenirea în aproape patru milenii ne sunt contemporani), precum și a institutelor special constituite pentru cercetare, accesul spre învățământul superior a mii și mii de oameni - toate acestea creează serioase dificultăți acelor care răspândesc informația tipărită sau documentele. În procesul de adaptare la cerințele epocii noastre, bibliotecile, instituții prin tradiție conservatoare, întâmpină și ele mari dificultăți. Acumularea într-un ritm rapid a publicațiilor în biblioteci a rupt echilibrul tradițional între carte și bibliotecar. Acesta din urmă nu mai poate cunoaște decât un număr neînsemnat din cărțile bibliotecii sale, fiind, de fapt, dominat de ele. Unii specialiști vorbesc chiar despre un proces de alienare pe care l-ar trăi bibliotecarul contemporan.

Epoca modernă a generat însă un nou tip de bibliotecar, care-și propune să cunoască, nu toate publicațiile, ci doar un număr bine delimitat dintre acestea - documentaristul. Așadar, de câteva decenii, alături de bibliotecar, vorbim de documentarist, iar alături de biblioteconomie, de documentare.

Activitatea desfășurată de documentarist cuprinde în *esență prelucrarea, înmagazinarea, regăsirea și difuzarea informațiilor din documente*, depunându-se eforturi ca toate aceste operații să se desfășoare într-un timp record și cu o maximă eficiență. De aici necesitatea introducerii mașinilor, în special a calculatoarelor electronice, care sporesc randamentul inteligenței umane, având o capacitate de memorizare aproape nelimitată. Pe lângă mașini, s-a dezvoltat un numeros personal științific de înaltă calificare format din programatori, informaticieni, analiști etc., capabil a organiza și conduce cu competența activitatea de informare.

Informarea documentară reprezintă o problemă de mare actualitate, întrucât schimbul de informații între cei care le produc și cei care le folosesc constituie un element esențial al progresului. Atât biblioteconomia cât și documentarea au același scop: utilizarea tuturor metodelor și proceselor posibile privind accesul deplin al beneficiarilor la toate tipurile de informații. Pentru cercetător, este mai simplu să identifice și să descrie punctele comune ale activității acestor două domenii, decât să găsească adevăratele elemente care le diferențiază, în teorie și în practică.

Fie că intră în preocupările bibliotecilor, centrelor de informare sau documentare, fie a altor institute specializate, documentarea este o "sursă de energie intelectuală" indispensabilă societății noastre. Mii de specialiști muncesc în această nouă "știință a științei", care cuprinde problemele informării. Se poate vorbi de documentare la toate nivelurile, de la stadiul elementar al consultării unei opere de referință până la sistemul complex al recuperării informației prin ordinator. Faptul că se cheltuiesc în lumea întreagă sume uriașe în acest domeniu relevă importanța deosebită acordată muncii de informare. Se pune din ce în ce mai frecvent problema realizării unui sistem de cooperare prin participarea bibliotecarilor, documentariștilor și oamenilor de știință din toate domeniile de activitate .

Bibliografie:

LAZARESCU, Georgeta. *Introducere în indexarea coordonată*. Ediția a II-a revazută și adăugită, București: Academia Republicii Socialiste România. Centrul de documentare științifică
POINDRON, Paul. (Discuții la tema: *Biblioteca-documentare*). In: *Actes du Conseil général/Proceedings of the General Council*. 32e Session La Haye/The Hague, 1966
"Bibliotecile, centrele de documentare și alți producători de informații ai unei țări trebuie puși în contact unii cu alții, precum și cu beneficiarii publici sau particulari, în așa fel, încât să constituie un sistem global, ale cărui diverse elemente să fie coordonate" (Helmut Artz, op.cit.,).

EDUCAȚIA RELIGIOASĂ

*Pr. Bratu Ion
Parohia Goranu*

Educația este un proces evolutiv și complex desfășurat pe parcursul mai multor etape și vizând o anumită finalitate, finalitate care are în vedere formarea și dezvoltarea însușirilor intelectuale, morale și fizice ale copiilor și ale tineretului, ale oamenilor și ale societății.

De-a lungul secolelor, educația a fost strâns legată de religie. În Antichitate, în Orient, școlile funcționau în general pe lângă temple. În Occident, mănăstirile erau centre de cultură pe lângă care funcționau școli, atât pentru viitorii clerici (școala interioară), cât și pentru laici (școala exterioară). În țara noastră încă din sec. al XI-lea existau școli pentru pregătirea preoților pe lângă mănăstiri și centre episcopale, cu predare în limba latină, greacă și slavă. Despre sensul și

importanța educației religioase, vorbește și filosoful culturii și esteticianul Tudor Vianu care, scriind despre interacțiunea valorilor preciza că, dacă toate celelalte domenii au o valoare integrativă, religia se constituie ca o valoare ce dă sens integrator celorlalte direcții ale cunoașterii.

Prin educația religioasă trebuie să realizăm de fapt o reală cultivare a spiritului. Ea ne ajută să construim un sistem de valori spirituale, etice, estetice etc. racordate la personalitatea fiecăruia dintre noi și materializarea în comportamente integratoare în viața comunității din care facem parte și a societății în ansamblu. În aspirația noastră către perfecțiune, ne raportăm la ființa divină, la Dumnezeu, pentru că El este singurul model formativ existențial. În cultivarea sufletului educația religioasă nu este unilaterală; ea apelează și, chiar mai mult, își găsește unele premise care o fortifică în educația civică, estetică, morală.

Cercetările în domeniul psihologiei copilului ne arată că educația moral-religioasă este posibilă de la cea mai fragedă vârstă, iar preșcolarii cu trăsăturile de voință și caracter în formare sunt receptivi la influențele exercitate asupra lor. Dacă educația morală reprezintă acea latură a procesului de pregătire a copilului pentru viața care are în vedere cunoașterea, înțelegerea și practicarea binelui în viața socială și adaptarea la viața comunității, educația religioasă trebuie privită într-o strânsă legătură cu educația morală acordându-i fundament divin. Educația moral-religioasă trebuie să înceapă încă din primii ani de viață în familie. Apoi se continuă potrivit nivelului de înțelegere a copilului pentru a se forma în sufletul acestuia impresii, deprinderi de conduită și sentimente cu ajutorul cărora să devină o adevărată persoană deschisă comuniunii cu Dumnezeu și cu semenii. Educația este posibilă în toate perioadele vieții omenești, de asemenea educația religioasă este posibilă în vârsta copilăriei deoarece însuși sufletul copilului are în interiorul său cele necesare pentru aceasta. Sufletul copilului poate fi întărit ca o cetate; simțurile sunt porțile acestei cetăți sau înrîtăturile lui. Educația religioasă creștină este posibilă numai dacă Hristos însuși este primit în sufletul omului și dacă acest suflet lucrează împreună cu Hristos la desăvârșirea sa.

Educația religioasă și catehizarea presupun o introducere a subiectului în marile mistere, facilitând întâlnirea și înțelegerea religiei și tradiției creștine. Experiența religioasă îl face pe om să înțeleagă și să acționeze mai bine, îl invită la reflexie, îi luminează interiorul. Ea are drept obiectiv cultivarea și dezvoltarea religiozității la individul copil sau adult. Esența religiei constă în fenomenul de credință. Religiozitatea este o stare psihică derivată din credința într-un principiu suprem, etern și imuabil. Educația religioasă creștină, de pildă, are ca proiect formarea și desăvârșirea profilului moral-religios, întru partea la nivelul uman a unor virtuți, într-un fel “îndumnezeirea” omului, în măsura “coborârii” acestui atribut la dimensiunea și condiția umanului.

Din încercările de a surprinde specificul educației religioase, se pot extrage următoarele trăsături ale educației religioase:

1. Doar omul poate fi educat în perspectivă religioasă; această latură formativă, ca și educația în general, nu poate fi apanajul lumii subumane;
2. Educația religioasă presupune, în afară de om, prezența dimensiunii transcendente, a unui factor informat mai presus de om și de lume;
3. Educația religioasă nu se realizează de la sine, instantaneu, ci presupune o intervenție exterioară conștientă, o serie de tactici procedurale și metodologice, deliberate, dimensionate de factorii care înfăptuiesc o atare educație;
4. Intenționalitatea acestei laturi a educației este imprimată și de prezența unui scop, a unui proiect al devenirii personalității umane în perspectiva unei valori ce merită să fie încorporate de individul copil sau adult.

Formarea conștiinței religioase comportă trecerea prin anumite stadii, intervale de timp în care chestiunile fundamentale ale omului sunt percepute și primesc rezolvări particulare.

NECESITATEA EDUCAȚIEI INCLUZIVE ÎN CONTEXT ACTUAL

*Prof. înv. preșc. Bunescu Mihaela
Școala Gimnazială, „Nicolae Bălcescu”, Nicolae Bălcescu, Vâlcea*

Un învățământ de calitate este acela în care toți elevii, indiferent de mediul de proveniență și de nivelul dezvoltării intelectuale, sunt sprijiniți și încurajați în dezvoltarea lor. Cunoașterea individuală a elevului, cât și tratarea diferențiată este nu numai o modalitate a prevenirii eșecului școlar, ci și garanția unor satisfacții deosebite în munca dascălului. Școala incluzivă presupune, în primul rând, recunoașterea dreptului fiecărui copil la educație și apoi înțelegerea diferențelor de adaptare și învățare specifice fiecărui copil în parte, ca fiind naturale. Principiul fundamental al educației incluzive este acela că toți copiii trebuie să învețe împreună, oriunde este posibil acest lucru, iar diferențele care pot exista între ei sau dificultățile în care se pot afla să nu mai aibă nici o importanță. Astfel, procesul de diferențiere trebuie să cuprindă: diferențierea obiectivelor de învățare; a activităților de învățare; diferențierea evaluării. Aceasta impune crearea unui mediu de învățare care să asigure condiții ca elevii să lucreze împreună, să învețe cum să învețe, să-și acorde sprijin, să-și dezvolte respectul față de sine și față de ceilalți. În caz contrar, la elevii care necesită o tratare diferențiată și nu o primesc, poate să apară indiferența sau chiar o atitudine negativă față de activitatea la lecții, față de învățătură, colegi, cadre didactice, față de școală în general. Incluziunea copiilor cu cerințe educaționale speciale în învățământul de masă este un proces complex.

Școala și politicile școlare trebuie să se schimbe în funcție de nevoile fiecărui copil. Tipul dizabilității, atitudinea cadrelor didactice, a copiilor, implicarea familiei sunt factorii care influențează educația incluzivă. Fiecare copil are nevoie de școală, de educație și chiar și școala are nevoie de fiecare dintre ei. Astăzi, nu ni se mai pare ciudat ca un elev să aibă dificultăți de învățare pentru că ne pasă, ne punem întrebarea “Cum îi putem ajuta?”. Cel mai greu e să găsim metodele potrivite pentru a-i sprijini pe acești elevi să învețe, să progreseze, să se adapteze, să răspundem nevoilor lor atât de diferite. Fiecare elev este unic; chiar și atunci când crezi că ai descoperit o metodă potrivită, aceasta poate deveni imediat mai puțin eficientă. Integrarea educativă vizează reabilitarea și formarea persoanelor cu nevoi speciale aflate în dificultate psiho-motorie, cu dizabilități senzoriale, intelectuale, de limbaj, psiho-comportamentale, printr-o serie de măsuri de natură juridică, politică, socială și pedagogică. Principiul de bază al acestei tendințe este acela de a adapta școala și educația la diversitatea tipurilor și a posibilităților de învățare, la interesele și abilitățile de care aceștia dispun.

Această nouă orientare în realitatea educațională presupune adoptarea unor reforme atât la nivel social cât și la nivelul sistemului de învățământ. Existența copiilor cu CES a pus în fața învățământului probleme dintre cele mai diverse, de la forme de organizare a activității, metodologia didactică, strategiile de evaluare, strategiile de predare/învățare, modalități de diferențiere a activității și/sau a conținuturilor învățării, etc, până la complexa problemă a segregării sau/și integrării acestor copii în învățământul de masă. Copiii cu CES nu se pot adapta ritmului și cerințelor școlii, ei pot participa conform abilităților și propriului nivel de dezvoltare. De aceea, școala în general, a început să se transforme pentru a răspunde nevoilor de învățare și dezvoltare ale copilului. Toți copiii, cu sau fără dizabilități, trebuie să învețe împreună, indiferent de mediul social sau cultural din care provin, de religie, etnie, limbă. Este foarte important să reducem, ba chiar să eliminăm excluziunea și discriminarea, indiferent ce formă ar avea ele, să oferim copiilor cu tipuri și niveluri diferite de handicap șanse egale să participe la educație în cadrul sistemului general de învățământ. Educația incluzivă este un proces permanent care presupune școlarizarea copiilor cu cerințe educative speciale, adaptarea școlii la nevoile acestora, participarea lor la activități educative formale și nonformale, care să le asigure învățarea și dezvoltarea. Incluziunea presupune identificarea și eliminarea barierelor, bariere care pot avea legătură cu modul de organizare a școlilor, cu modalitățile de predare și evaluare a progresului elevilor.

Integrarea unui copil cu CES în învățământul de masă depinde de familia acestuia. Mulți părinți refuză să accepte că propriii lor copii ar avea probleme. Pentru a-i determina să conștientizeze deficiențele pe care le are copilul, cadrele didactice pot apela la consilierul școlar. Colaborarea familiei cu echipa de caz este necesară. O școală incluzivă pune accent pe progresul individual și nu pe diferențele dintre elevi; este promovată învățarea prin cooperare, în cadrul căreia copiii sunt încurajați să se ajute, învață unii de la alții și fiecare elev este valorificat. O școală și un profesor bun sunt aceia care obțin progres cu toți elevii. Educația incluzivă are ca principiu fundamental – un învățământ pentru toți, împreună cu toți - care constituie un deziderat și o realitate ce câștigă adepți și se concretizează în experiențe și bune practici de integrare / incluziune. În pedagogia contemporană există o preocupare intensă pentru găsirea căilor și mijloacelor optime de intervenție educativă încă de la vârstele mici asupra unei categorii cât mai largi de populație infantilă. Integrarea/ incluziunea poate fi susținută de existența unui cadru legislativ flexibil și realist, de interesul și disponibilitatea cadrelor didactice din școala de masă și din școala specială, de acceptul și susținerea părinților copiilor integrați, de implicarea întregii societăți civile, dar și de nivelul de relații ce se formează și se dezvoltă la nivelul clasei integratoare, care se bazează pe toleranță și respect față de copilul cu probleme. Educația incluzivă urmărește o modalitate instituționalizată de școlarizare a copiilor cu dizabilități, dar și a altor copii cu cerințe educative speciale în școli și clase obișnuite. Învățământul integrat pentru copiii cu probleme are mai multe dimensiuni: dimensiunea legislativă și administrativă, legată preponderant de politicile educaționale. Aceasta constă în aceea că școlarizarea acestor copii trebuie să fie o parte integrantă și o responsabilitate a sistemului național de învățământ. Incluziunea este strâns legată de recunoașterea diversității, dar este mai mult decât atât. Cadrele didactice sunt de acord că elevii sunt diferiți : învață diferit se manifestă diferit, au experiențe diferite, vin în școală cu un bagaj diferit de cunoștințe și deprinderi.

Caracteristicile individuale diferă și școala ar trebui să ofere fiecărui copil șansa de a participa la acțiunile comune pentru propria lor educație într-o școală pentru toți, în care contribuția fiecăruia este apreciată și necesară pentru ca fiecare elev să progreseze în învățare. Cadrele didactice acceptă faptul că educația incluzivă pune bazele unei societăți incluzive. Școala este un mediu important de socializare. Integrarea școlară exprimă: atitudinea favorabilă a elevului față de școala pe care o urmează; condiția psihică în care acțiunile instructiv-educative devin accesibile copilului; consolidarea unei motivații puternice care susține efortul copilului în munca de învățare; situație în care copilul sau tânărul poate fi considerat un colaborator la acțiunile desfășurate pentru educația sa; corespondență totală între solicitările formulate de școală și posibilitățile copilului de a le rezolva; existența unor randamente la învățatură și în plan comportamental considerate normale prin raportarea la posibilitățile copilului sau la cerințele școlare. Școala incluzivă reprezintă un pas mai departe în procesul de permeabilizare și eliminare treptată a barierelor educaționale dintre copiii obișnuți și cei cu diverse dizabilități. Consider că nu există "rețete" pentru integrarea copiilor cu CES în învățământul de masă. Cei care manifestă deschidere pentru integrarea acestora vor găsi și strategiile potrivite. Fiecare copil are dreptul la educație și merită să i se acorde o șansă. Problematika instruirii și educării diferențiate în vederea creșterii eficienței în procesul de învățământ trebuie înțeleasă prin mecanismele educației, succesul care vizează realizarea unor șanse pentru toți elevii, în ceea ce privește construcția edificiului personalității lor și ale analizării în vederea creșterii eficienței prin lecțiile din clasă și pregătirea suplimentară în condițiile muncii suplimentare. Învățând împreună, copiii învață să trăiască împreună, să se accepte și să se ajute la nevoie.

Integrarea copiilor cu CES conferă instituției școlare rolul de componentă fundamentală a sistemului social, aptă să răspundă concret imperativelor de moment ale evoluției din societatea contemporană și să rezolve o serie de probleme referitoare la nevoile de acceptare/valorizare socială a fiecărui individ și la capacitatea acestuia de a se adapta și integra într-o societate aflată în continuă transformare.

Bibliografie:

1. Blândul, V., *Introducere în problematica psihopedagogiei speciale*, Ed.Univ. din Oradea, 2005
2. Ghergu, A., *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale*, Editura Polirom, Iași, 2001.

CONSILIEREA ÎN CARIERĂ

*Profesor consilier școlar Butușină Maria
C.J.R.A.E. Vâlcea - Liceul Tehnologic Brătianu, Drăgășani
Profesor consilier școlar Băluță Claudia
C.J.R.A.E. Vâlcea – Școala Gimnazială „Costea Marinoiu”, Ocnele Mari*

Consilierea carierei este un proces de abordare globală a individului sub toate aspectele vieții sale personale, profesionale și sociale, având drept conținut acordarea de servicii de informare, consiliere și orientare în scopul sprijinirii acestuia - în orice etapă a vieții - pentru dezvoltarea carierei personale prin luarea unor decizii potrivite pentru sine în sfera educației, muncii și vieții comunitare.

În cadrul procesului de consiliere în carieră sunt investigate resursele și aspirațiile personale (caracteristici individuale, nivelul de educație, experiența acumulată, obiectivele de carieră), oportunitățile existente în mediu (oferta de educație și/sau formare profesională, apariția de noi ocupații, soluții flexibile de angajare).

Identificarea nevoilor este, poate, cel mai important pas din cadrul procesului propriu-zis de consiliere în carieră. *Metodele, tehnicile și instrumentele* utilizate în procesul de consiliere a carierei sunt selectate în funcție de *nevoile individuale ale persoanei consiliate* și de *competențele consilierului*, conferite acestuia prin pregătirea de specialitate.

A. Cosmovici (1972, p. 5) afirmă că „elaborarea oricărei metode are la bază o concepție”. Prin analogie, putem spune că utilizarea oricărei metode în cadrul procesului de consiliere are la bază un scop bine definit. Având scopuri educative complexe, activitatea de consiliere privind cariera are în vedere următoarele direcții de acțiune: cunoașterea personalității elevilor/tinerilor, educarea în vederea alegerii studiilor și a ocupației, informarea școlară și profesională, îndrumarea spre diferite tipuri de studii și grupuri de profesioniști.

Cunoașterea personalității elevilor/tinerilor vizează:

- obținerea de date cu privire la: nivelul de cunoștințe și capacități intelectuale, interesele și aptitudinile pentru un domeniu sau altul, posibilitățile de dezvoltare în domeniul respectiv, atitudinea față de muncă/învățare și față de profesiunea dorită, preferințele și aspirațiile persoanei, trăsăturile de caracter, nivelul stimei de sine, abilitățile de comunicare etc.;
- depistarea aptitudinilor (ce poate?), a aspirațiilor (ce vrea?), a atitudinilor și comportamentelor (ce face și cum face?);
- consilierul urmărește să sesizeze și gradul de conștientizare de către fiecare individ a aptitudinilor și posibilităților sale reale pentru un anumit domeniu, precum și descoperirea altor posibile aptitudini de valorificat în situația în care piața muncii îl va determina să se reorienteze și recalifice;
- motivațiile pentru a se instrui și forma într-un anumit domeniu, precum și natura acestora.

Educarea în vederea alegerii studiilor și profesiunii este un aspect principal al educației generale pe care o asigură școala. Ea presupune următoarele aspecte: asimilarea unui ansamblu de cunoștințe privind diversele domenii ale realității; formarea de abilități și deprinderi; dezvoltarea

unor interese de cunoaștere multilaterale și a unor interese profesionale dominante; formarea și susținerea unor aptitudini generale și speciale; formarea unei atitudini deschise, pozitive față de muncă, precum și a disponibilității de adaptare continuă la exigențele pieței muncii; educarea preferințelor și aspirațiilor personale, necesare satisfacerii cerințelor vieții sociale; dezvoltarea motivației învățării și acțiunii; formarea acelor trăsături volitiv – caracteriale necesare exercitării profesiei pentru care se optează.

Informarea subiecților asupra tipurilor și profilurilor de studii, profesiunilor și cerințelor vieții sociale se caracterizează printr-o succesiune gradată de acțiuni, care pornesc de la o informare cu caracter general spre una aprofundată și specializată.

Îndrumarea spre diferite tipuri de studii și grupuri de profesii reprezintă ultima fază a procesului de orientare. Ea presupune acordarea unei recomandări finale cu caracter facultativ, constând în informații și sugestii cu privire la profilul de studii și ramura de activitate profesională, în care elevul/ tânărul are șanse maxime de dezvoltare și afirmare.

Bibliografie:

1. Jigău, M., *Consilierea carierei. Compendiu de metode și tehnici*, Editura Sigma, București, 2007
2. Axinte, R., *Consilierea elevilor pentru carieră. Perspective constructiviste*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2018
3. <http://consilieresorientare.ro>
4. www.didactic.ro

DEZVOLTARE ȘI CRETIVITATE ÎN MICA ȘCOLARITATE

*Prof. psih. dr. Calotă Elena Daniela
CJRAE Vâlcea - CNI Matei Basarab Rm. Vâlcea*

Vârsta școlară mică reprezintă o etapă esențială în evoluția copilului din perspectiva dezvoltării fizice, cognitive și psihosociale. Achizițiile în planul fizic sunt multiple și se petrec într-un ritm variat fiind influențate de o serie de factori genetici și de stilul de viață, în special de alimentația și de sporturile practicate. Dezvoltarea gândirii, lărgirea sferei afectiv-motivaționale, perfecționarea voinței și structurarea trăsăturilor de personalitate sunt aspecte importante ale stadiului și constituie puncte de reper în organizarea activității didactice.

Școlăritatea reprezintă un moment important în viața copilului ce influențează în mod direct evoluția și performanțele ulterioare. Ca moment al dezvoltării, intrarea în școală constituie un fapt de referință ce determină schimbări în dinamica și regimul de viață al familiei.

Solicitările legate de adaptarea la programul școlar, noile sarcini de învățare, extinderea relațiilor în grupul clasei cât și rigorile statutului de elev aduc cu sine o serie de provocări cărora micul școlar trebuie să le facă față. Această perioadă este încărcată de o dezvoltare psihologică amplă, fapt ce determină sporirea capacităților de adaptare a copilului.

Succesul școlar este determinat de o serie de factori ce țin atât de dezvoltarea psihică cât și de nivelul maturizării socio-relaționale. Deprinderile de autoservire și igienă personală precum și respectarea normelor și a programului școlar constituie elemente ce facilitează integrarea optimă a copilului.

Limbaajul și performanța lingvistică este cel mai accentuat fenomen ce îl diferențiază pe elev la intrarea în ciclul primar și de care depinde, în mare măsură, adaptarea la mediul școlar. Capacitățile intelective și mediul de proveniență determină nivelul de dezvoltare al limbajului.

Deseori, se constată o serie de diferențe legate de volumul vocabularului, nivelul exprimării, structura fonetică și elementele lexicale.

În perioada școlară mică se dezvoltă toate formele de limbaj. Conduitele verbale încep să subordoneze toate celelalte comportamente, să le organizeze, să le dinamizeze, constituind principalul instrument de adaptare al copilului la viața școlară. Astfel, influențele educative care vizează stimularea și dezvoltarea limbajului sunt foarte oportune în această etapă de vârstă. Acest deziderat vizează atât cadrele didactice cât și adulții din familie.

Un indicator important al succesului școlar în ciclul primar este imaginația. În școală copilul este pus deseori să evoce evenimente la care nu a asistat și despre care aude pentru prima dată. Pentru a înțelege el trebuie să combine și să reconstituie o serie de imagini, să-și reprezinte evenimente istorice, să reconstituie plante și animale pe baza unor scheme date, să prelucreze mintal imagini concrete pentru a crea altele noi. Imaginația reproductivă înlesnește copilului accesul la evenimente necunoscute, face posibilă învățarea bazată pe înțelegere. Cu timpul se dezvoltă și imaginația creatoare ce reprezintă un nou stadiu în creșterea capacităților copilului de a transforma și modifica realitatea prin transformarea unor date, de a obține altele, de a crea o lume fantastică sau reală fundamentată logic.

Creativitatea, ca dimensiune a personalității, potențează dezvoltarea școlarului mic și contribuie în mod esențial la susținerea învățării.

Primul pas în dezvoltarea creativității îl presupune înlăturarea unor blocaje determinate de modelul socio-cultural și modul de organizare a procesului educațional. Aceste blocaje pot fi de natură cognitivă, psihosocială și afectivă.

Blocajele cognitive sunt datorate unor scheme și stereotipuri cognitive ce nu permit individului realizarea unor restructurări, a unor asociații noi, stabilirea unor utilități a structurilor existente.

Blocajele de natură psihosocială sunt întreținute de conformismul cognitiv, acțional, comportamental și de tendința oamenilor de a se ralia valorilor și reprezentărilor celorlalți.

Blocajele afective sunt identificate la nivelul unor temeri și a unor situații de neîncredere: teama de a nu greși, de a nu se compromite, de a nu se face de râs, tendința către perfecțiune, dorința de a fi la fel ca ceilalți.

În plan educațional este necesar să se abordeze aceste aspecte în scopul depășirii obstacolelor și a valorificării potențialului creativ.

Procesul didactic stimulează evoluția și dezvoltarea strategiilor de învățare, acumularea de informații și stimulează calitățile gândirii. Paralel cu dezvoltarea psihică se remarcă și o evoluție a învățării ceea ce determină apariția succesului școlar.

Caracteristicile și modul de funcționare a memoriei determină temeinicia achizițiilor școlare. La această vârstă sunt active formele legate de impresionabilitatea și atractivitatea informațiilor. Ca urmare a unor exerciții, păstrarea devine mai lungă și facilitează clasificarea și organizarea informațiilor. Procesul recunoașterii are tot mai multă importanță prin raportarea la asemănări și deosebiri între obiecte și fenomene. Un salt calitativ pe linia învățării și a memoriei se realizează o dată cu devenirea tot mai activă a reproducerii. Școlarul mic redă materiale verbale, diferite acțiuni și stări afective. La începutul școlarității reproducerile sunt mai puțin fidele devenind la sfârșitul ciclului primar din ce în ce mai fidele.

Motivația pentru școală constituie un element important în obținerea performanței. Dobândirea unui nou statut coincide cu apariția primelor forme de motivație și se manifestă încă din preșcolaritate când copilul dorește să devină școlar. După intrarea în școală o serie de factori interni și externi acționează asupra copilului în mod diferit determinând conduite diferite față de învățare. Rezistența la efort, renunțarea la activități plăcute și necesitatea de a se concentra pentru sarcinile școlare reprezintă realitatea cu care se confruntă copilul la intrarea în școală. În această perioadă motivația se manifestă intrinsec și extrinsec și se concretizează în dorința de a cunoaște cât mai mult, interesul pentru competiție, dorința de recompense și de a fi pe placul adulților. Curiozitatea dobândește amploare și rezultă din activități creatoare cum ar fi povești, desene, abilități manuale, perfecționarea scrisului.

O dată cu creșterea fizică copilul este capabil de efort susținut, dozat și imprezizibil în care se manifestă voința. Efortul voluntar îl face pe copil să fie mai atent la comportamentele sale și ale celorlalți, să se autoevalueze corect în raport cu ceilalți, să devină mai independent.

Atenția și capacitatea de mobilizare se dezvoltă sub influența activităților de învățare și se realizează prin desfășurarea mai multor activități în aceeași unitate de timp.

Aceste aspecte constituie premise fundamentale ale adaptării elevului în mica școlaritate și reprezintă fundamente ale succesului școlar.

ATELIER DE DEZVOLTARE PERSONALĂ ÎN CICLUL PRIMAR

*Prof. Calotă Ionel Adrian
CNI Matei Basarab Râmnicu Vâlcea*

Trăim într-o perioadă marcată de schimbări, în care toți suntem supuși provocărilor de a ne adapta unei lumi care nu mai este atât de sigură și predictibilă, iar pentru copii, creșterea și iminizarea sunt mai dificile decât au fost până acum. Cu toate că mulți dintre școlari sunt capabili să-și controleze aceste schimbări ale condițiilor de viață, stresul specific copilăriei a atins proporții mari, iar depresia la vârsta copilăriei este de asemenea, în creștere. Toate aceste aspecte pun problema dramatică a cât de dificil este pentru copiii să facă față solicitărilor contemporane, cât și crizelor tipice care traversează perioada copilăriei.

Activitățile de dezvoltare personală au rolul de forma abilități de autocunoaștere, de exersare a comunicării asertive și de exprimare emoțională. Inteligența emoțională este un factor important al maturizării și evoluției personale care favorizează adaptarea la diferite solicitări școlare.

În cadrul orelor de dezvoltare personală, prin intermediul exercițiilor experiențiale, am încercat să determin copiii să accepte și să integreze fiecare coleg în jocuri și am încurajat momentele în care se susțineau și se ajutau reciproc.

În ultima vreme s-a manifestat un interes crescut față de activitățile de asigurare a prevenției, cu scopul de a diminua sau elimina potențialele probleme pe care elevii le pot avea. Scopul acestor activități este de a dezvolta abilități de relaționare interpersonală prin îmbunătățirea stimei de sine, a strategiilor de rezolvare a unor probleme și de luare de decizii, prin achiziționarea unui sistem personal de valori și prin învățarea unor abilități de comunicare. Aceste ateliere de dezvoltare sunt folosite cu succes și în cazul copiilor care au probleme de adaptare.

Date fiind aceste realități, este necesar să acordăm o mai mare atenție dezvoltării sociale și emoționale a copiilor. Responsabilitatea noastră în calitate de dascăli este nu doar să oferim cunoștințe copiilor, ci să-i învățăm abilități emoționale pentru a se putea adapta cu succes vieții din lumea contemporană .

MATERIALE NECESARE:

Povestea „Lumea din vârful copacului”, creioane colorate, markere, fișă de lucru.

RESURSE IMPLICATE : elevi de clasa I - II

SCOPUL ȘI OBIECTIVELE ACTIVITĂȚII :

Scopul acestor activități este de a oferi elevilor modalități de asimilare a unor concepte pozitive (înțelegerea importanței respectului în crearea oricărui tip de relație, de interacțiune / încurajarea înțelegerii, formării și menținerii relațiilor de prietenie la această vârstă / stimularea abilităților de a se adapta la situații de mediu variate, cu caracter de noutate) .

Obiectivele atelierului :

- ✓ Identificarea regulilor clasei;
- ✓ Dezvoltarea deprinderii de exprimare emoțională;
- ✓ Dezvoltarea motivației pentru activitatea școlară;
- ✓ Dezvoltarea abilităților de autocunoaștere;
- ✓ Dezvoltarea sentimentului de apartenență la grup.

Obiective secundare:

- ✓ Dezvoltarea coeziunii și a dinamicii de grup ;
- ✓ Îmbunătățirea stimei de sine ;
- ✓ Conștientizarea și optimizarea atât a capacităților de autocunoaștere, cât și a limitelor proprii:
- ✓ Dezvoltarea empatiei și a respectului față de ceilalți.

INFORMAȚIILE TEORETICE CARE STAU LA BAZA APLICAȚIILOR

Activitățile sunt menite să fie utilizate în primul rând în cadrul activităților la clasă sau în contextul consilierii școlare de grup. Fiecare activitate conține trei părți principale: o activitate de stimulare, o discuție și o parte creativă. Durata unui atelier este de 90 de minute.

INTELIGENȚA EMOȚIONALĂ reprezintă capacitatea de a cunoaște și recunoaște propriile sentimente și a celor din jur; identificarea propriilor emoții și a cauzelor acestora.

CUNOAȘTEREA DE SINE reprezintă principala modalitate prin care se structurează identitatea și care oferă consistență dezvoltării personale. Este structurată pe trei dimensiuni: cunoașterea sau percepția de sine (self concept), formarea imaginii de sine (self image), evaluarea și aprecierea de sine (self esteem).

Autocunoașterea presupune:

- determinarea punctelor tari și a punctelor slabe;
- conștientizarea emoțiilor și a efectelor acestora asupra comportamentului, precum și impactul acestora asupra celorlalți;
- analiza comportamentului dintr-o perspectivă introspectivă;
- managementul emoțiilor;
- formarea abilităților de a face față stresului;
- flexibilitate și dorință de adaptare la schimbare;
- dezvoltarea unui simț de autoevaluare și încrederea în abilitățile proprii;
- motivarea prin nevoia de realizare și dezvoltare personală.

Formarea conceptului de sine începe de timpuriu, în copilăria mică și evoluează pe parcursul școlarității în funcție de rezultatele obținute și sub influența cadrului didactic și a familiei. De aceea inițierea și susținerea unor activități de dezvoltare personală în ciclul primar este o condiție esențială pentru dezvoltarea psihică a micului școlar.

METODE ȘI PROCEDEE: povestirea, conversația, problematizarea, exercițiul, jocul dramatic, munca independentă, munca în echipă.

FORME DE ORGANIZARE : individual, frontal, pe grupe.

FORME DE EVALUARE: evaluarea orală, observarea sistematică a comportamentului elevilor, analiza produselor activității.

BENEFICIILE ALE EDUCAȚIEI INCLUZIVE

*Prof. Calotă Luminița Elena,
Colegiul Energetic Rm. Vâlcea*

Principiile Cadrului European. Documentația UE cu privire la educația copiilor cu CES formulează un cadru de principii, direcții și propuneri pentru asigurarea accesului egal la educație de calitate. Acest cadru comun se bazează pe angajamentele pe care și le-au luat statele membre prin Carta de la Luxemburg din 1996, „Școală pentru toți”. Pornind de la aceasta, acordurile și legislația UE se vor referi la educație la toate nivelurile, pornind de la principiul incluziunii tuturor indivizilor în educația de masă. Carta se bazează pe rezultatele Helios Community Action Programme, derulat între februarie 1993 și decembrie 1996, care urmărea moduri de a îmbunătăți condițiile de viață ale persoanelor cu dizabilități și de a evita excluziunea sau izolarea socială a acestora.

Pe lângă garantarea accesului egal la învățământ de calitate la fiecare nivel al sistemului educațional, principiul incluziunii mai presupunea recunoașterea potențialului și nevoilor fiecărui elev și adaptarea actului educațional la nevoile individuale, nu invers (Charter of Luxembourg, 1996). Carta de la Luxemburg mai stabilește liniile generale asupra cărora se va concentra educația copiilor cu CES, stabilind ca prioritate intervenția timpurie, bazată pe recunoașterea nevoilor speciale ale copilului încă din primele sale stadii de dezvoltare, pentru a-i garanta în timp autonomia individuală, integrarea socială și bunăstarea personală. Intervenția timpurie trebuie urmată de o evaluare continuă a dezvoltării copilului și a derulării procesului educațional, precum și de sprijinirea indivizilor pentru formare continuă, având în vedere scopul director de a face persoanele cu CES autonome.

Construirea unui program sau plan individual de învățare ținând cont de aceste nevoi și capacități, precum și de dorințele persoanei în cauză, capătă o importanță centrală.

Planul de intervenție personalizat (**P.I.P.**) este un instrument de planificare și coordonare extrem de util, ce vizează intervenții de natură să asigure învățarea și dezvoltarea, ca răspuns la cerințele multiple și complexe ale copilului. El reprezintă un document de lucru elaborat pentru a sprijini copilul în învățare, identificând pe de-o parte dificultățile de învățare existente și avansând pe de altă parte modalitățile concrete de intervenție în vederea depășirii acestora și atingerii unor scopuri de învățare și dezvoltare.

Elementele planului de intervenție personalizat :

- informațiile de bază – precizează datele de identificare ale copilului;
- informații referitoare la starea actuală a copilului – vizează precizarea stării de sănătate, o prezentare sintetică a dificultăților de învățare existente precum și mai ales a abilităților, deprinderilor și capacităților ce pot constitui puncte de plecare în intervenție și precizarea eventualelor programe de stimulare, intervenții pe care copilul le-a parcurs anterior (consiliere, medicale, logopedice...).
- planificarea intervenției – se referă la: precizarea scopurilor, anticiparea resurselor de timp și constituirea echipei de intervenție.

Scopurile fixate, având un grad mediu de generalitate, vizează comportamente de dezvoltare, învățare mai complexe ce presupun un timp mai îndelungat și care de regulă au o determinare multiplă.

Recunoscând faptul că toți copiii pot să învețe, **educația incluzivă de calitate** se concentrează pe cei ce învață și se asigură că:

- Toate acțiunile desfășurate în mediul educațional sunt ghidate de interesul superior al copilului.
- Toți copiii sunt respectați ca indivizi. Punctele forte, abilitățile și diversitatea necesităților educaționale sunt recunoscute ca bază pentru proiectarea procesului educațional. Provocările în învățare sunt identificate, înțelese și adaptate.
- Toți copiii au dreptul să învețe într-un mediu pozitiv, prietenos.

- Mediul comun de învățare, inclusiv curriculumul și instruirea, este structurat și adaptat astfel încât toți copiii să își valorifice întregul potențial.
- Evaluarea învățării copiilor se realizează prin diverse modalități, este autentică, adecvată, relevantă și suficient de frecventă pentru a furniza informații privind evoluția copiilor.
- Personalul care lucrează cu copiii deține abilitățile, atitudinile și cunoștințele necesare pentru a asigura performanțe în învățarea copiilor, se dezvoltă profesional și respectă standardele profesionale stabilite.
- Toți copiii beneficiază de un spectru larg de programe, servicii, resurse, care respectă obiectivele individuale și cerințele lor educaționale, contribuie la dezvoltarea cognitivă, socială, psihologică, culturală.
- Sunt puse în aplicare măsuri sistematice ce au ca scop prevenirea, evaluarea și identificarea timpurie a cerințelor speciale, precum și intervenția bazată pe dovezi.

Așadar, educația incluzivă de calitate presupune relevanță, eficiență, eficacitate și adecvare la nevoile și așteptările beneficiarilor.

copiii cu CES	-beneficiază de o dezvoltare cognitivă, motorie, de limbaj, socială și emoțională; aceasta este consolidată prin intermediul interacțiunilor semnificative cu cei de aceeași vârstă cronologică -dobândesc încrederea în sine -descoperă/ învață să-și accepte propriile forțe și nevoi
copiii majoritari din școlile incluzive	-devin sensibili și empatici față de nevoile celorlalți, -învață să accepte diferențele, mult mai bine, față de persoane cu dizabilități
cadrele didactice	-descoperă noi tehnici de învățare, pentru a veni în ajutorul copiilor care întâmpină dificultăți reale în învățare; -își extind cunoștințele despre limitările/dizabilitățile/ potențialul copiilor;
familie	-învață să accepte potențialul și nevoile propriului copil; -devin mai participativi în educația copiilor lor;
comunitate	-mijloacele financiare care se alocă pentru întreținerea instituțiilor specializate (grădinițe/școli speciale de tip internat) pot fi redirecționate pentru suportul familiei copilului cu dizabilități și vor rămâne în comunitate

Bibliografie:

https://mecc.gov.md/sites/default/files/educatie_incluziva_final.pdf

<https://www.slideshare.net/LilianaPerevozniuc/educatieincluzivafinal-suport-de-curspdf>

<https://www.kinderpedia.co/ro/educatia-incluziva-in-sala-de-clasa.html?format=html>

DEFINIREA COPIILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE

*Prof. înv. preșc. Chera Alexandra Elena
Prof. înv. preșc. Dinu Elena Camelia
Școala Gimnazială Nr.13, G.P.P. Nr.6, Rm. Vâlcea*

Toți copiii și tinerii pot întâmpina dificultăți de învățare la un moment dat. Acest lucru nu este neobișnuit. Pentru majoritatea copiilor dificultățile sunt temporare și sunt curând depășite cu ajutor și încurajare din partea casei și a școlii.

Termenul „cerințe / nevoi educaționale speciale” este utilizat pentru a descrie dificultățile de învățare sau dizabilitățile care îngreunează învățarea copiilor decât majoritatea copiilor de aceeași vârstă.

Copiii cu nevoi educaționale speciale (CES) pot avea nevoie de ajutor suplimentar sau diferit de cel acordat altor copii de vârsta lor. Acest ajutor este cunoscut sub numele de dispoziție educațională specială. Copiii nu sunt considerați CES doar pentru că prima lor limbă nu este româna, deși unii copii pentru care româna nu este a doua limbă pot avea, de asemenea, dificultăți de învățare.

Copiii pot avea dificultăți într-una sau mai multe zone. Aici sunt câteva exemple:

- * Gândire, înțelegere și învățare: acești copii pot găsi dificile toate activitățile de învățare sau pot avea dificultăți speciale cu unele activități de învățare, cum ar fi cititul și ortografia.
- * Dificultăți emoționale și comportamentale: acești copii pot avea o stimă de sine foarte scăzută și nu au încredere. Le este greu să respecte regulile sau să se stabilească și să se comporte corect în școală.
- * Vorbirea, limbajul și comunicarea: acești copii pot avea dificultăți în a se exprima sau înțelege ceea ce le spun ceilalți. S-ar putea să le fie greu să-și facă prieteni sau să se raporteze la ceilalți. S-ar putea să fie dificil să înțeleagă lumea din jurul lor sau să se organizeze.
- * Dificultăți fizice sau senzoriale: acești copii pot avea un handicap sau o afecțiune medicală care are un impact asupra învățării lor. Pot avea deficiențe de vedere sau de auz.

Termenul folosit în legislația și practicile românești cu referire la copiii care au nevoie de îngrijiri speciale este handicapul. Pe locul doi, ca frecvență și zonă de utilizare, se află termenul de deficiență. Ambii termeni sunt definiți în cadrul legal și circulă în toate domeniile relevante: protecția copilului, educația și sănătatea.

Conceptul copilului cu nevoi speciale (educaționale) este utilizat fără o definiție legală cert și se referă la domenii mai limitate, în funcție de caz - protecția copilului sau educația. Actele legislative recente au început să folosească conceptul de handicap. Noul concept este destinat să acopere atât conceptele de handicap, cât și deficiența.

Măsuri de sprijin specifice

Copiii cu nevoi educaționale speciale constituie unul dintre grupurile țintă ale priorității strategice *Asigurarea accesului și îmbunătățirea calității educației pentru toată lumea*. Au fost luate o serie de măsuri pentru a sprijini procesul de integrare - inclusiv formare, ajutoare didactice și legislație specifică. Cu toate acestea, în urma diverselor evaluări și studii efectuate de Ministerul Educației Naționale și de alte organisme, se consideră că măsurile de sprijinire a integrării trebuie dezvoltate în continuare și să abordeze, printre altele, următoarele: instruirea resurselor umane pentru a pregătirea mai bună a școlilor mainstream pentru integrarea elevilor cu nevoi educaționale speciale.

Instruirea și, într-un sens mai general, pregătirea ar trebui să fie furnizate pentru:

- * Managementul - pentru a permite construirea unui mediu educativ incluziv.
- * Profesorii - să dezvolte competențe profesionale specifice pentru a lucra cu elevi cu nevoi educaționale speciale.

- * Elevii - pentru dezvoltarea toleranței, înțelegerii, sentimentelor de susținere.
- * Părinții tuturor elevilor - pentru a-și susține copiii spre dezvoltarea unui mediu educativ incluziv.
- * Dezvoltarea infrastructurii specifice pentru elevii cu deficiențe (căi de acces, săli de odihnă și toalete speciale, facilități de recuperare etc.).
- * Dezvoltarea programelor școlare și a activităților special concepute - pentru a sprijini progresul școlar al elevilor cu nevoi speciale de educație - de ex. pentru educație de remediere, programe de după-amiază, educație incluzivă etc.
- * Asigurarea unui număr crescut de cadre didactice de asistență și personal auxiliar.
- * Diversificarea și dezvoltarea în continuare a ajutoarelor didactice specifice, precum și lucrări de referință privind educația incluzivă.

Bibliografie:

Verza F., *Introducere în psihopedagogia specială și asistența socială*, Ed. Fundației Humanitas, 2002

<https://www.eduform.snsr.ro/baza-de-date-online-cu-bune-practici-pentru-educatie-incluziva-de-calitate/strategii-si-forme-de-integrare-a-copiilor-cu-cerinte-educationale-speciale>

PROFESORUL DIRIGINTE ȘI CONSILIERUL ȘCOLAR, SPRIJIN ÎN ORIENTAREA ȘCOLARĂ ȘI PROFESIONALĂ A ELEVILOR

*Prof. Ciochină Cristiana Daniela
Liceul Tehnologic "Căpitan Nicolae Pleșoianu"
Râmnicu Vâlcea*

Viața noastră reprezintă suma tuturor alegerilor pe care le-am făcut până în momentul de față și a celor pe care le vom face în continuare. Întrucât suntem liberi să alegem, avem controlul vieții noastre și o putem proiecta așa cum ne dorim sau visăm. Crearea carierei profesionale este un proces care se desfășoară de-a lungul vieții, începând de timpuriu cu traseul educațional și continuând cu cel profesional. Cariera nu înseamnă neapărat prestigiu sau câștiguri materiale mari, ci înseamnă un echilibru între lucrurile care contează cel mai mult pentru tine, indiferent de profesia pe care o ai.

Fiecare este bun sau cel mai bun într-un anumit domeniu. Dacă descoperi la ce te pricepi cel mai bine, deja ai făcut primul pas spre succes. Dar nu există o singură carieră potrivită pentru o persoană. Fiecare ocupație are o configurație flexibilă de cerințe aptitudinale și de personalitate, care permite o variabilitate a persoanelor în raport cu o ocupației, și în același timp o variabilitate a ocupațiilor în raport cu o persoană. O decizie și un plan bun de carieră cresc șansele de reușită. Dar, alegerea carierei nu este un proces ireversibil. Performanța adevărată se naște din pregătiri minuțioase; oamenii care au mare succes, indiferent de domeniu, folosesc mult mai mult timp pentru pregătire și planificare decât cei care au mai puțin succes.

Factori care influențează alegerea carierei:

a. Familia - Practica modernă a consilierii și orientării solicită în acțiunile sale și implicarea părinților; aceștia pot contribui la actul consilierii prin sprijinirea propriilor copii în alegerea liberă a viitoarei lor cariere, găsirea unui loc de muncă, slăbirea stereotipurilor și prejudecăților cu privire la muncă, încurajarea mobilității în vederea formării profesionale sau exercitării unei profesii. Posibilitățile de influență ale părinților sunt variate și se pot concretiza în: discuții pe tema alegerii carierei cu scopul de a le cunoaște punctul de vedere, temerile, ezitățile, succesele; oferirea de

sugestii, dar fără impunerea punctului de vedere; discuții cu profesorii; încurajări permanente; informarea în legătură cu ofertele de muncă, etc.

b. Grupul de prieteni reprezintă o sursă semnificativă de influență asupra planurilor de carieră ale adolescenților. În accepțiune pozitivă, acesta îl ajută pe copil să își contureze propria identitate și modul de relaționare socială.

c. Școala - În școală se face orientare școlară și preorientare profesională. Pentru ca elevul să devină un adult responsabil de propriile decizii privind cariera, școala trebuie să se axeze pe formarea următoarelor competențe: utilizarea calculatorului; rezolvarea problemelor; managementul resurselor umane, materiale, financiare; planificare personală și a carierei; relaționare interpersonală; valorificarea informațiilor.

d. Mass-media are o pondere tot mai mare în informarea tinerei generații privind dinamica pieței muncii, mobilitatea profesională, în promovarea unor modele ale succesului în carieră (site-uri specializate, anunțuri în ziare, târguri ale locurilor de muncă).

Astfel, identificăm rolul major al consilierii și orientării carierei elevilor din dubla perspectivă, socială și profesională și necesitatea sprijinirii acestui demers atât prin activități de consiliere și orientare oferite de profesorul diriginte cât și prin asistență psihopedagogică oferită de profesorul consilier școlar.

Aria curriculară Consiliere și orientare:

□ reprezintă una din modalitățile esențiale prin care școala trebuie să-și urmeze scopul primordial: de proces formativ centrat pe elev, capabilă să valorizeze tipuri diverse de elevi și abilități, să răspundă nevoilor comunității și să ofere societății persoane competente pentru viața privată, profesională și publică.

□ constituie cadrul organizat de întâlnire între profesori și elevi, în care profesorul poate să lucreze nu doar cu dimensiunea rațional – intelectuală a elevului, ci și cu cea afectivă, motivațională, atitudinală și socială.

Importanța ariei curriculare Consiliere și orientare rezidă în faptul că tinde să rezolve în prezent, simultan, următoarele aspecte:

□ dezvoltarea personală și înzestrarea elevilor cu cunoștințe și abilități necesare pentru managementul propriei vieți;

□ informarea elevilor privind oportunitățile de educație și formare în România;

□ facilitarea accesului la întreaga ofertă de educație și formare profesională;

□ sprijinirea bunei inserții socio-profesionale viitoare a tinerilor;

□ ameliorarea continuă a procesului de utilizare a resurselor umane de care societatea dispune. În urma parcurgerii orelor de consiliere și orientare, elevii vor conștientiza conexiunile între ceea ce învață și utilitatea cunoștințelor și abilităților dobândite pentru viața reală.

Conștientizarea transferului de abilități și cunoștințe în viața reală sporește motivația și interesul pentru învățare al elevilor

Orientarea școlară și profesională presupune coparticiparea unitară, convergentă a ansamblului factorilor educaționali (școală, familie, mass media etc). Menirea consilierii este și aceea de a asigura sensul pozitiv al acțiunii acestor factori și de a contribui la armonizarea influențelor acestora.

Educarea elevilor în vederea alegerii carierei este, în esență, un aspect principal al educației generale pe care o asigură școala. Ea presupune însușirea unui ansamblu de cunoștințe cu privire la diversele domenii ale realității, formarea de abilități și deprinderi, dezvoltarea unor interese multilaterale și profesionale dominante, dezvoltarea aptitudinilor generale și speciale, formarea atitudinilor pozitive față de muncă, dezvoltarea motivației superioare și a idealului profesional, formarea trăsăturilor volitiv-caracteriale pozitive necesare în exercitarea diverselor profesii pentru care optează elevii etc.

Destul de vaste sunt activitățile care pot fi folosite în scopul consilierii carierei. Printre aceste activități de orientare școlară și profesională, la nivelul unității școlare, pot fi:

1. Activități (lecții) de consiliere și orientare susținute de către diriginții claselor în colaborare cu psihologii, persoanele responsabile în domeniul consilierii carierei

2. Ședințe cu părinții la nivel de școală, la nivelul fiecărei clase
3. Proiecte educaționale
4. Orientare școlară și profesională în cadrul Centrelor de Informare și Orientare Profesională, la solicitarea beneficiarilor: elevi, părinți, profesori
5. Ghidul privind admiterea în clasa a IX-a, care constituie un suport informativ referitor la licee, școli profesionale
6. Participarea la Târgul de oferte educaționale.

Elevii, tinerii, adulții trebuie formați astfel încât să poată lua decizii optime legate de viața lor. În acest sens, atenția acestora și, implicit, a celor care educă trebuie să se orienteze spre crearea unor circumstanțe în cadrul cărora fiecare consiliat să aibă libertatea luării unor hotărâri pe care să le ducă la bun sfârșit și, în același timp, să-și asume consecințele ce decurg din el.

Bibliografie:

1. Băban, A., *Consiliere educațională - Ghid metodologic pentru orele de dirigenție*, 2001;
2. <http://www.cjraeiasi.ro/userfiles/files/Publicatii/GHID%20CARIERA%20PERSPECTIVE%20EUROPENE.pdf>

PROFESORUL DIRIGINTE ȘI CONSILIERUL ȘCOLAR

*Prof. Ciochină Luisa Ana
Școala Gimnazială "Take Ionescu", Râmnicu Vâlcea*

Practica educativă îndelungată a demonstrat necesitatea de a încredința unui diriginte o întreagă activitate de coordonare a tuturor influențelor educative ce se exercită asupra unei clase.

Dirigintele este un membru al colectivului pedagogic, desemnat în aceasta funcție după anumite criterii: o vastă experiență educativă, o evidentă autoritate morală și profesională, activitate de predare la clasa respectivă, etc.

Dirigintele reprezintă un model de conduită pentru elevi, demn de a fi urmat în activitatea și viața lor ulterioară. Fără a prelua sau a se suprapune sarcinilor celorlalți profesori, dirigintele are totuși funcții specifice și complementare față de toți ceilalți. El este pentru clasa sa ceea ce este directorul pentru școală: organizatorul, îndrumătorul și coordonatorul întregii activități instructiv - educative și a vieții colectivului de care răspunde.

Răspunderile sale fiind atât de mari el trebuie să aibă un profil moral deosebit și să dispună de alese calități psihice și pedagogice. Ca principal educator al clasei el orientează întreaga activitate a acesteia în așa fel încât sarcinile școlii să fie realizate cu succes.

În calitate pe care o are el trebuie să fie permanent preocupat de sistematizarea adâncirea și sporirea eficienței influențelor exercitate de toți factorii educativi (profesori, familie, mass - media) asupra elevilor.

Activitatea dirigintelui este foarte complexă și de mare responsabilitate, pretinzând un înalt grad de organizare și planificare, el trebuind să cuprindă în raza sa de acțiune toate laturile dezvoltării personalității elevilor (fizică, intelectuală, morală etc.). El trebuie să utilizeze un ansamblu de metode și procedee didactico - educative, generale și speciale, prin care să le formeze elevilor priceperi și deprinderi de muncă independentă, dându-le încredere în forțele proprii, ajutându-i în toate problemele care le au.

Aceste lucruri se pot realiza prin: convorbirile cu elevii și cu profesorii care predau la clasa respectivă, analiza rezultatelor la învățătură și a celor din activitățile extrașcolare, chestionare, asistențele la lecții, contactul permanent cu familiile elevilor, excursii și vizite, organizarea unor

întâlniri cu reprezentanți ai diferitelor profesii, organizarea unor schimburi de experiență între elevii clasei pe diferite teme (studiul individual, folosirea timpului liber etc.), organizarea unor dezbateri, concursuri etc.

Din toate posibilitățile dirigintele trebuie să aleagă pe acelea care corespund mai bine obiectivelor urmărite, particularităților de viață ale clasei, natura activității desfășurate etc., în așa fel încât ele să dea muncii sale o notă activă și creatoare.

De asemenea, el va ține seama și de faptul că acțiuni asemănătoare cu clasa pot organiza și alți profesori de specialitate și de aceea va urmări să evite paralelismul, supraîncărcarea și să dea o notă de varietate acțiunilor respective.

Un rol deosebit în ansamblul activității dirigintelui îl ocupa ora de dirigiență, care prin funcțiile și caracterul ei organizat și sistematic, îi permite dirigintelui un contact mai consistent și o urmărire periodică a progreselor obținute de colectivul clasei. Prin conținutul orelor de dirigiență, prin metodică acestora și prin legătura lor cu restul activităților desfășurate de diriginte, acesta poate ține un permanent contact cu clasa.

Ora de dirigiență poate avea un conținut variat, care să acopere în linii generale aproape toate sarcinile educației (morale, intelectuale, estetice, orientare profesională etc.). Temele adecvate nivelului de dezvoltare al elevilor și particularitățile de viață ale clasei, stabilite uneori cu consultarea clasei, pot prilejui dezbateri de teme fundamentale ale societății.

Metodică desfășurării acestor ore poate fi de asemenea foarte variată, începând cu expuneri și explicații științifice și sfârșind cu demonstrații practice sau cu utilizarea unor mijloace audio-vizuale moderne. Metodele didactice, în special cele ale educației morale (convorbirea etică, exemplificarea) sunt folosite deopotrivă. Caracterul activ al acestor ore este obținut prin utilizarea dialogului, al dezbaterilor, al întâlnirilor, referatelor, al analizelor de cazuri, al analizei muncii etc., care dau orelor de dirigiență o notă antrenantă, diferită de cea a lecțiilor obișnuite.

Ora de dirigiență este un punct de convergență a întregii activități comune a dirigintelui cu clasa și ea poate fi continuată, lărgită și consolidată prin activitățile din afara clasei, organizate și conduse de diriginte sau de către un alt factor educativ.

Profesorul diriginte interacționează și colaborează foarte bine cu consilierul școlar atât în orientarea școlară și profesională a elevilor, cât și în relaționarea în diferitele situații apărute la nivelul grupului de elevi.

Consilierul școlar are în vedere consilierea elevilor aflați în perioada preadolescenței, dezvoltarea atitudinilor pozitive față de sine și lume a elevilor, folosirea metodelor care conduc la dezvoltarea imaginii pozitive de sine, a celor care se bazează pe activități ludice, metaforice, joc de rol și colaborarea cu familia și profesorii.

Un consilier utilizează nu numai resursele personale, metodologice și temporale, ci ține cont și de colaborarea cu părinții, dirigintele și cadrele didactice care joacă un rol foarte important în dezvoltarea preadolescenților.

Întotdeauna părinții trebuie să se implice în viața propriilor copii; copiii să fie pe primul plan, să fie prioritatea lor căci trebuie să se implice de când aceștia sunt mici. Părinții trebuie să facă în așa fel încât să devină prietenii lor sau, chiar mai mult decât atât, confidentul acestora.

Colaborarea profesor diriginte - consilier școlar este benefică elevilor, părinților și profesorilor.

Bibliografie:

1. Baban, A., *Consilierea educațională, Psinet*, Cluj-Napoca, 2001.
2. Dumitru, I., A., *Consiliere psihopedagogică. Baze teoretice și sugestii practice*, Editura Polirom, Iași, 2008.

METODE DE ADAPTARE LA CLASĂ

*Prof. Ciortea Anca Teodora
Școala Gimnazială Nr. 5, Rm. Vâlcea*

Profesorul itinerant sau de sprijin are un rol major în organizarea și desfășurarea procesului educațional în clasele unde învață copiii cu CES.

Toți copiii trebuie să beneficieze de educație. Fiecare poate fi sprijinit prin măsuri pedagogice în clasă și cu sprijin suplimentar prin colaborarea cu alți specialiști și cu familia.

Sunt mai multe modalități de implicare a profesorului itinerant/de sprijin în cadrul lecției, acestea fiind schițate în proiectul didactic. Astfel:

- Poate sta, o anumită perioadă de timp, lângă copilul cu CES, acordându-i asistența necesară, pentru ca acesta să reușească să participe la activitățile realizate de toți copiii din clasă.
- În cazul în care se organizează lucrul în cooperare, poate sta în grupul unde este copilul cu CES, acordând asistență nu doar acestuia, dar și celorlalți membri ai grupului.
- În anumite situații educaționale, poate participa alături de profesor în procesul de predare-învățare-evaluare, acordând atenție specială copilului cu CES.
- În cazul în care copilul cu CES nu este în stare să stea la lecție întreaga oră academică, poate să plece cu elevul, după o anumită perioadă de timp, pentru a continua activitatea individuală cu copilul.

Este important ca, după încheierea orei, să aibă loc o discuție cu profesorul despre faptul cum s-a implicat copilul cu CES în activitățile din cadrul lecției, ce a fost reușit și ce a fost mai puțin reușit, ce soluții de îmbunătățire a procesului didactic propune etc.

De asemenea, ar fi util ca după ore profesorul itinerant/de sprijin să completeze jurnalul de reflecție, specificând anumite aspecte din cadrul orei referitoare la activitatea copilului cu CES, iar informația din jurnal poate fi utilizată ulterior în cadrul ședințelor din cadrul CIEC, a consiliilor profesionale, în lucrul cu familia copiilor cu CES, etc.

Scopul și obiective:

- Oferirea de instrucțiuni orale pe lângă cele scrise ;
- Descrierea cu voce tare a tuturor prezentărilor vizuale;
- Desemnarea un coleg care să-l ajute cu notițele cursurilor sau oferirea de copie a acestora;
- Acordarea de timp pentru a rezuma fiecare lecție;
- Acordarea de timp elevului pentru a pune întrebări în legătură cu prezentările și instrucțiunile;
- Înregistrarea cursurilor;
- Asigurarea unor sarcini de citit cu texte mărite;
- Asigurarea scrisului cu caractere mărite, a hârtiei cu linii mai late pentru a ajuta elevul să formeze literele în spațiul corect;
- Folosirea unei rigle pentru a-i ajuta să urmărească rândurile atunci când citesc;
- Folosirea audiobook-urilor;
- Folosirea unui marker pentru a evidenția informații atunci când citesc.

Tipuri de intervenții:

- Așezarea elevului aproape de profesor și departe de ferestre sau uși;
- Mărirea spațiului dintre bănci;
- Poziționarea cadrului didactic aproape de elev atunci când predă;
- Oferirea instrucțiunilor atât scrise, cât și cu voce tare;
- Folosirea materialelor didactice vizuale;
- Desemnarea unui coleg care să-l ajute pe elev să ia notițe;
- Oferirea rezumatului lecției;
- Verificarea elevului pentru a se asigura că a înțeles lecția;

- Folosirea unor instrucțiuni clare și simple;
- Permitearea procesării textelor pe calculator;
- Crearea unui ”semnal” pentru a atrage atenția elevului (de ex. atingerea elevului pe umăr);
- Punerea la dispoziția elevului dosare și diverse recipiente pentru a-l ajuta să își păstreze banca ordonată;
- Descompunerea cerințelor mai mari;
- Folosirea unui ”plan de comportament” cu un sistem de recompensare;
- Lăudarea comportamentului adecvat, ignorarea altor comportamente, atât timp cât acestea nu sunt distructive;
- Discutarea despre problemele comportamentale în privat;
- Monitorizarea frustrării, observarea elevului pentru a-i înțelege starea.

Evaluarea adaptată pentru copii cu C.E.S.

- Scrierea răspunsurilor pe o foaie separată pentru a se putea concentra pe răspunsuri și nu pe cum să le încadreze într-un spațiu mic;
- Asigurarea unor fișe ordonate cu instrucțiuni simple și câteva imagini explicative;
- Scrierea cerințelor cu o culoare diferită;
- Spațierea clară a cuvintelor și a problemelor pe pagină;
- Realizarea probei scrise prin dictarea conținutului acestuia de către copil către cadrul didactic;
- Descompunerea testelor și/sau instrucțiunilor în cerințe scrise, scurte;
- Punerea la dispoziția elevului un spațiu liniștit pentru ca acesta să poată citi cu voce tare cerințele testelor, fără a deranja alți colegi;
- Oferirea unor fișe de lucru cu mai puține întrebări și probleme;
- Oferirea frecventă a testelor scurte, în locul testelor mai ample care cuprind un întreg capitol;
- Anunțarea din timp a testelor și verificărilor, cu cel puțin 24 de ore înainte;
- Asigurarea unui timp suplimentar (30-60 de minute) pentru executarea probelor sau administrarea unor verificări cu mai puține cerințe ;
- Introducerea probelor informatizate ;
- Asigurarea citirii cu voce tare de către profesor a sarcinilor de efectuat în timpul verificărilor. Subiectele se citesc pe rând, în ordinea în care se elaborează lucrarea;
- Asigurarea folosirii instrumentelor compensative atât la probele scrise, cât și la cele orale (de ex. asigurarea folosirii calculatorului de buzunar/birou, tabla pitagoreică sau tabele cu formule);
- În funcție de situație, conceperea evaluărilor astfel încât să limiteze scrisul (de exemplu, exerciții cu spațiu de completat, exerciții de bifat, unit etc.) ;
- La notarea/evaluarea testelor scrise se ține cont de conținut, nu de formă.
- Prevederea verificărilor orale ca alternativă la cele scrise ;
- În notarea la probele orale se va ține cont de capacitățile lexicale și expresive ale elevului.

Concluzii:

Îmbunătățirea incluziunii școlare ca cel mai important pas în incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități din România nu ar face decât să ne apropie de o societate modernă și echitabilă, pentru toți.

Bibliografie:

1. Gherguț, Alois – *Sinteze de psihopedagogie specială*. Ed. Polirom; Iași, 2005;
2. Vrășmaș . E., *Introducere în educația cerințelor speciale*, București, Credis, 2004;
3. *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale*, Ed. Polirom Ghid CDS, RENINCO & UNICEF, 2005

EGALITATEA DE ȘANSE IMPLEMENTATĂ PRIN PREDAREA DIFERENȚIATĂ

*Prof. Ciucă Carmen Elena
Școala Gimnazială Mihai Eminescu, Rm. Vâlcea*

Societățile moderne au ales să acorde copiilor șanse egale de a atinge orice poziție în societate. Această nobilă opțiune este, încă, un deziderat ideal, ea nu este suficient instalată în practică. Dar, până la a identifica natura obstacolelor care se interpun șanselor unor copii în societatea contemporană, este important să reamintim faptul că, raportat la istoria civilizației, aspirația către egalitatea de șanse este ea însăși o achiziție relativ recentă. Această idee s-a născut din prea multă inechitate socială, apărută încă din cele mai vechi timpuri – tipul societății gentilice. Dar poate cel mai mult este vizibilă inegalitatea socială în India Antică, în sistemul castelor, accesul în ierarhia socială la care putea spera un nou venit pe lume era limitat la cel predefinit pentru casta căreia îi aparțineau părinții. Mult mai târziu, la doar câteva decenii de societatea contemporană, s-a petrecut tragedia holocaustului. Încă și mai aproape – atât în timp cât și geografic – fosta Iugoslavie a explodat într-un război stârnit prin exploatarea unor conflicte interetnice și interconfesionale. O atât de lungă istorie de persecuție, discriminare și stigmatizare a lăsat la nivelul mentalităților urme pentru ștergerea cărora actele normative – legile - sunt un instrument necesar dar nu suficient. Egalitatea, în acest sens, înseamnă că indivizii au șanse egale de acces la ceea ce își doresc: loc de muncă, profesie, statut decizional și economic. Discriminarea în educație și pe piața muncii creează indivizi neadaptati condițiilor sociale, care nu fac față cerințelor, fie că este vorba despre femei, romi, persoane cu dizabilități sau alte grupuri vulnerabile. Pentru un stat, asta înseamnă că, în loc să formeze cetățeni care să contribuie la dezvoltare, formează cetățeni care devin cazuri sociale. Așadar, există un avantaj economic al aplicării principiilor egalității de șanse. Egalitatea de șanse apare atunci când dispar stereotipurile, se manifestă comportamental, educațional, fizic sau comunicațional.

Într-o sală de clasă dintr-un liceu tehnologic cu 30 de elevi veniți din medii diferite, copii cu nevoi educaționale speciale, copii de etnie romă, copii cu un părinte sau cu ambii părinți plecați în străinătate, copii din comunități sărace, copii din mediul urban sau rural la prima vedere pare imposibil să-i determini să fie atenți și să învețe noțiuni noi. Am spus la prima vedere, pentru că experiența mi-a dovedit că nu este imposibil, ci este doar o provocare profesională. Am considerat că egalitatea de șanse prin educație o pot face printr-o abordare diferențiată a elevilor în funcție de particularitățile lor cognitive, sociale sau etnice. Printr-o abordare diferențiată a lecției am devenit partener în învățare pentru elevi, am ajustat conținutul în funcție de disponibilitatea, interesul și profilul de învățare a elevului și am devenit mult mai flexibilă față de nevoile elevilor.

Deși la prima vedere ar apărea discriminări, învățarea diferențiată se bazează pe acele aptitudini personale, pe dezvoltarea lor, astfel încât șansele elevilor la o carieră profesională să crească și să nu apară abandonul școlar atât de prezent în aceste categorii sociale vulnerabile. În primul rând elevii au lucrat grupați, ceea ce le-a permis unora dintre ei să comunice (până atunci comunicarea se oprise la situații în care fuseseră agresivi verbal unii față de alții, datorită faptului că nu se cunoșteau, dar nici nu doreau acest lucru), să fie nevoiți să lucreze împreună sarcinile de lucru, practic să colaboreze. Astfel copii de etnie romă au lucrat în echipă cu copii cu C.E.S., cu copii veniți din medii rurale sărace sau cu cei veniți din „școlile de la oraș“ (cum sunt numiți cei care provin din mediul urban), spre surprinderea lor s-au înțeles și au rezolvat cu succes sarcinile de lucru trasate. Prin ora aceasta predată diferențiat am reușit să le captez și să le mențin atenția, să-i determin să colaboreze și la finalul lecției schema acesteia au completat-o toți împreună cu informațiile dobândite. Scopul final al abordării diferențiate a fost atins, întrucât elevii au renunțat să mai fie agresivi verbal unii cu alții, să colaboreze și să se cunoască și să se aprecieze ca entități umane, diferențele care existau între ei au dispărut, preț de o oră au fost toți la fel, indiferent de culoarea pielii, de etnia de care aparțineau, de posibilitățile financiare sau mentale.

DIRIGINTELE ȘI COLECTIVUL DE ELEVI

Prof. Cîmpeanu Maria Florența
Școala Gimnazială „Mihai Eminescu”

Personalitatea dirigintelui influențează, în mod semnificativ, succesul desfășurării procesului de învățământ; la fel de mult personalitatea sa influențează formarea intelectuală și morală a elevilor cu care lucrează. Influența personală a dirigintelui nu poate fi înlocuită nici de manuale, nici de instrucțiuni, nici de pedepse și recompense, nici de noile tehnici moderne audio-vizuale. Dintre cele mai importante calități și trăsături ce caracterizează personalitatea dirigintelui pot fi luate în considerare următoarele:

- Un bun diriginte este acela care își iubește profund munca sa de instruire și educare, care vede în acesta rostul principal al exigenței sale.

- Sentimentul de dragoste față de poporul căruia îi aparține, sentimentul prieteniei cu alte popoare, sentimentul demnității personale.

- La acestea se adaugă calități de voință și trăsături de caracter, care se exprimă în energia, fermitatea și perseverența cu care se străduiește să-și îndeplinească sarcinile. Asemenea calități pot deveni trăsături de caracter statornice.

Dintre trăsăturile pozitive de caracter ce dau distincție personalității dirigintelui fac parte: *spiritul de inițiativă, stăpânirea de sine, spiritul de disciplină, cinstea și modestia, dăruirea în muncă, exigența față de sine, o temeinică pregătire profesională psiho-pedagogică și didactico-metodică.*

Un bun diriginte trebuie să dovedească un larg orizont cultural, să aibă cunoștințe bogate de literatură, artă, diverse domenii ale științei, să cunoască evenimentele social-politice, să stăpânească bine teoria instruirii și educației.

Există diferite tipologii ale personalității dirigintelui. Una dintre acestea identifică următoarele tipuri:

*Dirigintele responsabil. Este cel cu o riguroasă planificare a temelor, variate și interesante, întotdeauna bine pregătite. Desfășurarea orelor sale are o curbă ascendentă, cu efect de cele mai multe ori benefic asupra evoluției acestora. Atmosfera în astfel de clase este caldă, iar prezența dirigintelui întotdeauna dorită.

*Dirigintele formalist. Este corect în planificare, dar expediază dezbaterile planificate în câteva minute, ori nici n-o mai face deloc, alocând timpul respectiv pentru adâncirea cunoștințelor de la materia sa. Interesat în cea mai mare măsură de pregătirea științifică a elevilor, cu care îi place să se mândrească, formează de obicei colective unde la mare cinste stă doar competiția. Urmarea este că se produce o stratificare a clasei, dominată de „cei buni”, unii din aceștia devenind adevărate vedete, iar „incompetenții” rămân stigmatizați.

*Dirigintele evazionist. Își întocmește planificări cu teme potrivite sau mai puțin potrivite pentru clasă, fără să mai țină seama de ele apoi și nu face efort în vederea cunoașterii elevilor.

*Dirigintele neputincios. Dezinteresat și lipsindu-i puterea de analiză și sinteză, îi e greu să facă până și o planificare. Lecțiile au un aspect cu „de toate pentru toți”. Manifestarea dezordonată a dirigintelui aduce cu sine o reacție pe potrivă a școlărilor.

*Dirigintele absent. E tipul de om egocentrist, pentru care ceilalți există în raport cu interesele lui.

Gândurile sale rar se intersectează cu cele ale elevilor, iar orele, indiferent care, reprezintă un fel de corvoadă. Profită de orice ocazie favorabilă de a se eschiva de la obligațiile sale, fiind ca diriginte aproape inexistent.

Adevărații diriginți sunt cei care devin prietenii, în mod egal, ai tuturor școlărilor, care știu să instaureze un climat de încredere și respect, cei care sunt în stare să-și lase toate necazurile la ușa clasei.

Dirigintele are un rol incontestabil, el este coordonatorul activităților instructiv-educative menite să completeze, să sintetizeze influențele educative asupra elevilor. Dirigintele desfășoară activități de suport educațional, consiliere și orientare profesională pentru elevii clasei pe care o coordonează. Abordarea acestei teme are o largă complexitate și poate îmbrăca o multitudine de interpretări, dezbateri, completări.

Vom încerca să punctăm cele trei tipuri de activități pe care le desfășoară dirigintele, activități ce pot fi planificate în timpul orelor de dirigiență, a întâlnirilor non-formale cu elevii și cu părinții:

1. Activități de suport educațional, consiliere și orientare profesională cu teme stabilite pe baza programelor școlare pentru aria curriculară consiliere și orientare, la care se adaugă activități care cuprind și teme privind educația rutieră, educația și pregătirea antiinfracțională a elevilor, protecția civilă, activități de prevenire a traficului de droguri, activități de prevenire a traficului de persoane, precum și alte activități desfășurate în urma încheierii protocoalelor între Ministerul educației cu alte ministere, instituții și organizații.

Dirigintele are responsabilități diferite față de ceilalți profesori ai clasei, este cel care organizează și coordonează activitatea instructiv-educativă, cât și întreaga viață a colectivului clasei. În cadrul activităților, dirigintele încearcă să le cultive elevilor:

- crearea unei imagini de sine pozitive;
- sporirea responsabilității personale față de sine, față de societate;
- creșterea capacității de luare a deciziilor (independența alegerilor personale);
- păstrarea echilibrului în situații de succes și eșec;
- creșterea rezistenței la frustrare, marginalizare, critică;
- autoevaluarea realistă a propriului potențial;
- cunoașterea clară a calităților personale și a punctelor slabe;
- asumarea de obiective realiste, realizabile;
- capacitatea de analiză a propriilor erori, greșeli, eșecuri;
- asumarea riscurilor, stăpânirea situațiilor de incertitudine, anticiparea consecințelor;
- adoptarea unei atitudini active față de cariera personală;
- elaborarea de soluții alternative.

Funcția de diriginte îi sporește profesorului responsabilitatea, îi amplifică rolul hotărâtor pe care îl are în colectivul clasei pe care o îndrumă. Acestuia îi revine sarcina de a urmări climatul de muncă al clasei, interesul elevilor pentru învățatură, stilul de muncă, progresul fiecăruia în parte la fiecare obiect de învățământ, identificarea și rezolvarea unor posibile probleme.

Între diriginte și elevii clasei pot lua naștere relații speciale, situații în care dirigintele devine foarte apropiat de elevii săi și ajunge să cunoască mai multe informații despre copii decât familiile acestora.

Astfel, rolul dirigintelui nu se reduce doar la educația la catedră sau în clasă, ci presupune o activitate mai complexă, are și o poziție specială, deoarece lucrează cu individualități psihice umane, aflate în prim proces de formare, de unde rezultă necesitatea unei responsabilități în ceea ce privește comportamentul și intervențiile sale educative.

2. Activități educative extrașcolare organizate cu și pentru elevii clasei, stabilite după consultarea elevilor, sunt organizate sub forma unui program de activități educative pe clasă. Activitățile se derulează cel puțin o dată pe lună și au rolul de a remedia o problemă a clasei respective sau de a dezvolta activități care să-i pună în valoare pe elevi.

Activitatea extrașcolară vine să lămurească și să adâncească unele preocupări ale clasei și ale școlii, consolidând cunoștințele, priceperile și deprinderile elevilor. Activitățile pot fi organizate sub formă de proiecte educative: întâlniri și discuții cu personalități culturale și științifice; dezbateri de fapte de viață; participarea la acțiuni și evenimente importante care să consolideze deprinderi de muncă și opțiuni școlare și profesionale; dezbateri; cafenele publice; vizite cu scop educativ; voluntariat.

În urma aplicării unor chestionare referitoare la desfășurarea orelor de dirigiență, se poate observa construirea imaginii unui diriginte ce poate fi descris ca o persoană calmă, empatică, înțelegătoare.

Există însă și cazuri când responsabilitățile unui diriginte se reduc la motivarea unor absențe, rezolvarea unor probleme sau efectuarea unei alte ore cu alt specific.

3. **Planificarea activităților dirigintelui va conține și o oră pe săptămână în care dirigintele va fi la dispoziția părinților**, pentru desfășurarea activităților de suport educațional și consiliere pentru părinți. Activitățile cu părinții pot cuprinde consiliere nonformală și lectorate.

În perioada actuală, elevii ajung să petreacă mai mult la școală decât acasă, de aceea profesorul, în primul rând dirigintele, devine responsabil pentru calitatea procesului educațional.

Pentru a fi un diriginte eficient, aveți în vedere următoarele recomandări:

*Încercați să dețineți controlul clasei! Aceasta nu înseamnă să vă comportați ca un dictator. De cele mai multe ori, dacă încercați să realizați o activitate fără a avea control, atunci calitatea orei de diriginție/ consiliere va avea de suferit.

*Respectați elevii, pentru a fi respectat! Aceasta nu înseamnă că veți accepta comentariile neplăcute ale elevilor.

*Determinați elevii să conștientizeze consecințele propriilor fapte.

*Stabiliți limitele relației dvs. cu elevii, pe care încercați să nu le depășiți! Pentru a fi un diriginte cu autoritate în clasă, dar nu autoritar, comunicați deschis, la începutul relației cu elevii cerințele dvs..

*Respectați și aplicați fără discriminare regulile pe care le-ați stabilit de comun acord cu elevii! Un diriginte nu poate fi mereu imparțial, însă este necesar să vă ghidați activitatea după un set de reguli, fapt care asigură disciplină, control și siguranță.

*Nu adresați jigniri și nu puneți etichete elevilor! O educație pozitivă susține un climat pozitiv în clasă, așa că nu amenințați elevii. Dacă acționați la furie, judecata dvs. poate fi greșită. Învățați să fiți calmi, atunci când aveți de rezolvat situații dificile. Nu luați ca un atac personal remarcile elevilor. La această vârstă elevii pot să-și urască sau să-și iubească diriginții.

*Fiți proactivi! E important să acționați pentru dezvoltarea personală a elevilor cu care lucrați, nu să reacționați la situațiile din clasă. Propuneți situații de învățare, în care aceștia să se exprime liber și deschis. Dați elevilor șansa să aleagă din mai multe variante, astfel încât aceștia să exerseze puterea de a decide, de a alege ceea ce-și doresc.

La ora de diriginție/consiliere, profesorul-diriginte va urmări ca elevii să învețe lecțiile esențiale ale vieții. Astfel, alfabetizarea emoțională și socială a tinerilor trebuie urmărită cu consecvență în astfel de ore. Aceasta presupune ca, în afara programelor specifice, dirigintele să le ofere elevilor oportunități de a depăși momentele de criză personală. De aceea, în orele de diriginție/consiliere este necesar ca activitățile să provoace experiențele personale ale elevilor și reflecția asupra acestora.

Bibliografie:

1. Anexă la Ordinul MECI nr. 5132/10.09.2009 privind activitățile specifice orei de diriginție;
2. Călugăru, D, *Dirigenția și consilierea*, Ed. Gheorghe Alexandru, Craiova, 2004;
3. Constantinescu, E.- *Managementul activității explicit educative*, Ed. Scorpion 7, București, 2000.

STRATEGII DE MODIFICARE COMPORTAMENTALĂ

Prof. Cîrstea Ioana
Prof. psihopedagog Fulgescu Mirela
Școala Profesională Specială Bistrița

Fiecare comportament are o intenție, aceasta înseamnă că există o legătură între comportamentul manifestat și rezultatul dorit. Comportamentele problematice în contextul educativ școlar afectează relația copilului cu profesorul, are impact major asupra conduitei și performanței școlare, aduce mari dezavantaje în relația cu familia și cu ceilalți colegi.

Scopul temei propuse este de a oferi câteva sugestii privind înțelegerea fenomenului adaptării/inadaptării școlare, în vederea prevenirii și combaterii devierilor comportamentale ale elevilor precum și analizarea diferitelor aspecte ale "insuccesului școlar" și a adaptării celor mai potrivite măsuri de prevenire și înlăturare a efectelor lui.

Inadaptarea comportamentală a unor elevi vizează, în principal, tulburările de relaționare a elevilor în cauză cu părinții, profesorii, colegii și ignorarea regulilor colectivității școlare și extrașcolare. Un elev este adaptat școlar atunci când realizează adaptarea pedagogică și adaptarea relaționară. Prima înseamnă disponibilitatea elevului de a-și însuși informațiile transmise și de a le operaționaliza în mod creativ. Cea de-a doua se referă la capacitatea elevului de a relaționa cu profesorul și cu ceilalți elevi, de a interioriza normele școlare și valorile sociale acceptate.

Iată câteva dintre multiplele cauze ale comportamentului școlar deviant:

Anticiparea în raport cu școala în acest caz, profesorul trebuie să ducă o muncă de motivare a elevilor, prin a comunica elevilor scopurile urmărite, mijlocele și strategia pe care intenționează să le utilizeze în acest scop, a fi plin de entuziasm pentru obiectul de studiu, a avea așteptări maxime în raport cu elevii.

În acest fel se determină la elevi asumarea de responsabilități și creșterea întăririlor pozitive, prin atingerea obiectivelor propuse:

- a stabili o atmosferă empatică în clasă;
- a implica elevii în mod activ în procesul de predare/învățare;
- a cultiva încrederea în sine a elevilor;
- a folosi interesele și cunoștințele anterioare ale elevilor;
- a utiliza curiozitatea elevilor, aducându-le în față un arsenal variat de tehnici și mijloace;
- a întări pozitiv comportamentele dezirabile;
- a utiliza din când în când competiția între elevi;
- a planifica diferențiat activitățile de învățare, în funcție de interesele, nevoile, abilitățile elevilor;

Nevoia de recunoștere socială mai ales din partea colegilor. Aceasta se face în modul cel mai evident prin provocarea autorității profesorului.

Izolarea socială apare în cazul elevilor marginalizați, care din dorința de a se integra în grup, provoacă probleme profesorului.

Comportamentul impulsiv al elevilor incapabili să anticipeze consecințele actelor lor.

Transferul afectiv spre exemplu, antipatia resimțită de elev față de un părinte (dacă există), poate fi transferată asupra profesorului și a școlii în general. Această cauză este legată de problemele din mediul familial al elevului. În funcție de sfera psihicului predominant afectată, devierile de comportament se pot localiza astfel:

- în sfera relațională - copiii care refuză comunicarea, fiind egoiști, capricioși, respinși de colectiv, acești copii fie sunt prea răsfățați în familie, fie sunt neglijați afectiv de familie. Ei afișează o atitudine pesimistă sau critică.
- în sfera afectivității – copiii irascibili sau total pasivi, de obicei ei au suferit traume psihice.

- în sfera dezvoltării intelectuale – copiii ostili învățării, fără curiozitate pentru nou, cu ritm lent de evoluție. Ei au dese conflicte cu părinții, din aceste cauze, dar și cu profesorii și colegii, obișnuiesc să chiulească, să mintă, să fure, să consume alcool și droguri.

-în sfera volițională – copilul încăpățânat, capricios, indisciplinat, dezordonat, sunt urmări ale tutelării excesive sau ale nesupravegherii copilului.

Tulburările comportamentale pot fi ușoare, mijlocii sau grave. Profesorii se confruntă, de obicei, cu tulburări de conduită ușoare, care nu intră sub incidența juridicului, dat în ultimul timp s-au răspândit și abaterile severe de conduită violența, consumul de droguri.

Preocuparea psihopedagogilor este în primul rând de a preveni devierile de comportament. Pentru a preveni, profesorul are nevoie de cunoașterea elevilor, a mediilor familiale (spre exemplu, copiii orfani, pe cei abandonati, pe cei cu părinți despărțiți, pe cei cu afecțiuni neoropsihice etc.) pentru a putea lua o serie de măsuri.

De asemenea, el trebuie să anticipeze situațiile de inadaptare și să le remedieze din timp.

Iar dacă s-au manifestat comportamente de inadaptare școlară, trebuie luate măsuri ca să nu se repete. Măsurile posibile sunt următoarele:

- plasarea elevului în situații interpersonale pozitive;
- crearea unui cadru de interacțiune pozitivă;
- implicarea elevului în activități care să le solicite participarea activă;
- popularizarea legislației penale, cu rol profilactic în inducerea autocenzurii comportamentale.

În primul rând, este nevoie de relații adecvate, echilibrate între elevi și cadrele didactice, este importantă optimizarea comunicării dintre profesor - elev, profesor (diriginte) – familie. Părinții trebuie atrași ca parteneri în prevenirea devierilor de comportament ale copiilor lor, prin dezvoltarea încrederii în posibilitățile acestora, în autocontrolul pe care ei și-l pot manifesta, în trăsăturile lor pozitive.

Trebuie să ținem seama că nici o etapă a vieții nu cere mai multă înțelegere și afecțiune din partea adulților decât cea a adolescenței. Deși ieșirea din conformismul infantil îmbracă forma multor stridențe, excentrități, nesupuneri, cu timpul adolescentul va realiza penibilul situației și faptul că doar integrarea e calea de emancipare și valorizare.

Să-l ajutăm, pentru aceasta, orientându-l spre un ideal în viață.

Bibliografie:

1. Cosmovici Andrei, ”*Psihologie generală*”, Editura Polirom, Iași,1996,
2. Ionescu George, ”*Tratat de psihologie medicală și psihoterapie*”, Editura Medicală, București, 1999

[referathttps://ro.scribd.com/doc/290854998/Consiliere-scolara](https://ro.scribd.com/doc/290854998/Consiliere-scolara)

DISCIPLINAREA POZITIVĂ LA PREȘCOLARI – SUGESTII PENTRU PĂRINȚI/ CADRELE DIDACTICE

*Prof. consilier școlar, Cițu Mihaela
C.J.R.A.E Vâlcea – GPP Nord 1 – GPP Nord 2, Rm. Vâlcea*

Scopul disciplinei este de a îndruma și de a învăța, nu de a pedepsi. Fundamentul disciplinei este o relație caldă și de încredere, în care îi ajuți pe copii să învețe să:

- se comportă corespunzător vârstei lor în diferite situații,
- să-și recunoască, să-și exprime și să-și gestioneze emoțiile,
- să comunice,
- sa-i înțeleagă și să aibă încredere în ceilalți,
- să rezolve situațiile-problemă,
- să exploreze lumea și să învețe în mod corespunzător.

Disciplina trebuie să fie corectă și consecventă. Dacă răspundeți diferit în situații similare sau la comportamente similare, copiii vor fi confuzi. Ei nu vor ști la ce să se aștepte. Pedepsele fizice – loviturile, palmele sau rușinarea – pot răni copiii atât fizic, cât și emoțional și nu ar trebui niciodată folosite. Există modalități mult mai eficiente de a disciplina copiii.

Folosirea **tehnichilor de disciplină pozitivă** nu numai că ajută la îndrumarea copiilor, ci și întărește legătura pe care părintele o are cu ei.

Ce este disciplinarea pozitivă?

Disciplinarea pozitivă este o metodă de predare a comportamentului adecvat prin interacțiunea cu copiii într-o manieră amabilă, dar fermă. Îngrijitorii care folosesc disciplina pozitivă urmăresc prevenirea problemelor de comportament înainte de a începe. Își ajută copiii să se comporte corespunzător prin predare, rutine, înțelegere și sprijin.

Conectați-vă, apoi redirecționați!

Pentru copiii mici, comportamentul este o modalitate de a comunica. Când un copil se comportă într-un mod provocator, este important să înțelegeți ce a condus la acest comportament. Întrebă-te pe tine însuși ca adult:

Are nevoie de ceva - mâncare, un pui de somn sau ceva timp liber cu tine?

Ce s-a întâmplat înainte și imediat după comportament?

Copilul tău răspunde la ceva din mediul său? Exemplele includ zgomotul, alți copii sau o amenințare percepută.

Este stresat într-un fel?

Se așteaptă ca adultul să facă ceva care depășește abilitățile sau nivelul său de dezvoltare? De exemplu, îi ceri să împartă ceva cu cineva (o jucărie, o ciocolată)?

Înțelegerea cauzei comportamentului copilului vă va ajuta să decideți cum să răspundeți.

1. Conectează-te!

Conectarea emoțională cu copilul construiește o relație sănătoasă. Este fundamentul disciplinei pozitive și începe cu părinții. Luați în considerare modul în care reacționați și răspundeți la comportamentele și emoțiile copilului dumneavoastră. Te simți supărat sau frustrat? Ești capabil să răspunzi într-un mod calm? Ridici vocea? Poți răspunde diferit?

Iată câteva sugestii pentru a vă ajuta să răspundeți la comportamentele provocatoare în moduri care să vă întărească relația cu copilul dvs.:

- Folosește afirmații „eu” precum: „Nu-mi place când faci asta”, în loc de „Ce e în neregulă cu tine?”
- Stai cu copilul tău și vorbește despre sentimentele și comportamentul lui, într-un mod adecvat vârstei.
- Recunoaște sentimentele copilului („Văd că ești supărat”), chiar și atunci când se comportă prost. Arată că îl respecti.

- Pentru a evita să spui „nu” prea des, găsește alte modalități de a exprima ceea ce încerci să comunici. De exemplu, dacă un copil lovește, spune-i: „Ține mâinile pe lângă tine”; dacă un copil țipă, spune: „Folosește o voce liniștită/vocea de interior”.
- Fii relaxat! De exemplu, așează-te la nivelul copilului, caută contactul vizual, faceți un gest blând din cap sau atinge-l ușor sau aruncă-i o privire empatică.
- Ascultă și nu-l certa. Apoi repetă ceea ce ți-a spus copilul. Arată că ești atent și că ai auzit ce are de spus.
- Fii consecvent: spune ce vrei să spui; să aibă sens ceea ce spui; ceea ce spui că vei face, să și faci.

Toate aceste sugestii îi fac pe copii să știe că, cu ceva ajutor, sunt capabili să rezolve probleme și să se comporte în moduri adecvate.

2. Redirecționează!

Redirecționarea — comutarea de la o activitate la alta — funcționează bine cu copiii mici și uneori cu copiii mai mari. Se poate folosi redirecționarea pentru a vă aminti câteva obiceiuri utile parentale:

- Reduceți numărul de cuvinte pe care le folosiți atunci când vă disciplinați copilul: faceți mesajul clar, ferm și scurt.
- Acceptați emoțiile: recunoașterea sentimentelor copilului dvs. înseamnă pentru el validare (“Înțeg că ești supărat. Și eu aș fi dacă nu s-ar juca Liviu cu mine”)
- Descrieți comportamentul pe care doriți să-l vedeți, fără ”a-i ține teorie”.
- Implicați-vă copilul în disciplină.
- Reîncadrați un „nu” într-un „da” (cu condiții). Ori de câte ori este posibil, spuneți copilului dumneavoastră ce poate face, spre deosebire de ceea ce nu poate face.
- Subliniați lucrurile pozitive pe care le face copilul dumneavoastră. Dacă acordați atenție doar comportamentului negativ, veți întări de fapt acel comportament.
- Abordați creativ situația cu umor și imaginație: „Văd că ești supărat că trebuie să pleci din parc. Nu ar fi minunat dacă am putea sta toată ziua? Să ne gândim la toate lucrurile pe care le putem face data viitoare.”
- Învăță-ți copilul cum să recunoască și să numească sentimente precum frustrarea, tristețea, furia sau dezamăgirea. Îl va ajuta să învețe cum să facă față emoțiilor puternice.

Time-out sau time-in?

Time-out-urile (scoaterea din afara spațiului de joacă unde a lovit un copil, de exemplu) ar trebui folosite numai după ce ați încercat alte forme de disciplină pozitivă. Un *time-out* ar trebui:

- să fie scurt (recomandarea ar fi tot atâtea minute câți ani are: de ex. are 5 ani, *time-out* 5 minute)
- să fie de fapt o pauză de la atenția noastră, să nu-i răspundem solicitărilor, să nu-I dăm explicații, fără contact vizual și îmbrățișări.
- să fie într-un loc fără distracție, cum ar fi un scaun sau un colț sigur și liniștit.

Time-out-urile nu trebuie utilizate cu copiii sub 3 ani.

Time-in este o alternativă la un *time-out*. Folosind timpul, vă invitați copilul să stea și să vorbească cu dvs. despre sentimentele și comportamentul său într-un mod pe care îl poate înțelege. Cu un *time-in*, te conectezi cu copilul tău și îi oferi confort emoțional.

Practicarea unei discipline consecvente și pozitive este una dintre cele mai importante moduri prin care poți sprijini dezvoltarea sănătoasă a copilului. Scopul disciplinei pozitive este de a ghida copilul să se comporte în moduri acceptabile din punct de vedere social. Disciplina pozitivă este crucială, deoarece promovează autocontrolul copilului, îl învață să-și asume responsabilitatea pentru acțiunile sale și îl ajută să facă alegeri gânditoare cu privire la modul în care se tratează pe sine și pe ceilalți.

Bibliografie:

Nelsen, Jane - *Positive Discipline for Preschoolers, Revised 4th Edition: For Their Early Years -- Raising Children Who Are Responsible, Respectful, and Resourceful*, Editura Harmony, 2019

Evans, Samantha - *Positive Discipline for Parenting Preschoolers with Your Heart & Mind*, Editura MGM Books, 2020

ROLUL DIALOGULUI ÎN STIMULAREA CREATIVITĂȚII

*Prof. înv. primar Cojocaru Daniela
Școala Gimnazială Anton Pann, Rm. Vâlcea*

Creativitatea este o abilitate esențială pentru progresul individual și societal. În era informațională actuală, caracterizată de o complexitate și o schimbare rapidă, capacitatea de a genera idei noi și originale este mai importantă ca niciodată. Dialogul joacă un rol crucial în stimularea creativității, oferind un spațiu pentru schimb de idei, colaborare și feedback constructiv.

Există o serie de beneficii ale dialogului pentru stimularea creativității:

- Schimb de idei: Dialogul permite interacțiunea dintre diverse perspective și abordări, oferind o sursă bogată de inspirație și stimulente cognitive. Ascultarea activă și receptivitatea la ideile altora pot declanșa noi conexiuni neuronale și pot facilita apariția unor concepte inovatoare.
- Colaborare: Dialogul favorizează colaborarea, permițând oamenilor să își combine cunoștințele, abilitățile și perspectivele pentru a crea soluții mai complexe și mai eficiente. Cooperarea în cadrul unui dialog creativ poate duce la sinergie, depășind limitele individuale și generând rezultate remarcabile.
- Feedback constructiv: Dialogul oferă o platformă pentru feedback constructiv, care poate ajuta la îmbunătățirea și rafinarea ideilor creative. Feedback-ul primit de la alții poate identifica punctele slabe, poate sugera direcții de dezvoltare și poate consolida aspectele valoroase ale unei concepții creative.
- Explorarea alternativelor: Dialogul permite explorarea diverselor perspective și alternative, stimulând gândirea critică și analitică. Prin dezbateră și analiza ideilor din mai multe unghiuri, se pot identifica soluții mai eficiente și se pot evita capcanele gândirii limitate.
- Motivație și inspirație: Dialogul poate fi o sursă de motivație și inspirație, oferind un mediu de sprijin și entuziasm pentru explorare creativă. Interacțiunea cu alți indivizi creativi poate energiza și stimula propria creativitate, determinând o perseverență sporită în eforturile de inovare.

Ca și activități ce se pot desfășura pentru aceste dialoguri stimulative pentru creativitate se pot enumera următoarele:

- Brainstorming: O sesiune de brainstorming bine facilitată poate genera o multitudine de idei creative într-un timp scurt, prin dialogul deschis și colaborativ al participanților.
- Dezbateră socratică: Această metodă utilizează întrebări provocatoare pentru a stimula gândirea critică și a explora diverse perspective asupra unei probleme, stimulând creativitatea prin analiza aprofundată a ideilor.
- Jocuri de rol: Jocurile de rol pot simula diverse scenarii și pot permite participanților să experimenteze diferite perspective, stimulând creativitatea prin explorare imaginativă și rezolvare de probleme.
- Grupuri de discuție: Grupurile de discuție cu o temă specifică pot facilita schimbul de idei și informații, oferind o platformă pentru explorare creativă și colaborativă.

Dialogul este un instrument fundamental pentru stimularea creativității. Prin interacțiunea cu alții, indivizii pot beneficia de o multitudine de perspective, pot colabora la proiecte inovatoare și pot primi feedback constructiv pentru a-și rafina ideile. Cultivarea dialogului ca practică esențială poate contribui semnificativ la dezvoltarea creativității individuale și la îmbunătățirea calității vieții în diverse domenii.

În domeniul educației se pot desfășura activități precum:

1. Proiect de grup: Elevii clasei a VI-a lucrează la un proiect de grup despre istoria Romei antice. Fiecare elev este responsabil pentru o anumită perioadă de timp și contribuie cu informații și perspective la prezentarea finală.
Dialogul stimulat: Elevii discută despre modul în care pot prezenta informațiile într-un mod original și captivant, folosind diverse materiale și metode de prezentare.
Beneficiu: Dezvoltarea abilităților de colaborare, comunicare și gândire critică, precum și stimularea creativității prin găsirea de soluții inovative pentru prezentarea informațiilor.
2. Dezbateri socratică: La ora de filosofie, elevii clasei a XI-a discută despre tema eticii inteligenței artificiale. Profesorul pune întrebări provocatoare pentru a stimula gândirea critică și a explora diverse perspective asupra problemei.
Dialogul stimulat: Elevii analizează argumentele pro și contra utilizării inteligenței artificiale în diverse domenii, luând în considerare implicațiile etice ale acesteia.
Beneficiu: Dezvoltarea abilităților de argumentare, analiză critică și gândire independentă, precum și stimularea creativității prin găsirea de soluții etice la problemele legate de inteligența artificială.
3. Joc de rol: Studenții la pedagogie participă la un joc de rol care simulează o situație dificilă din clasă. Ei trebuie să își imagineze că sunt profesori și să găsească o soluție creativă pentru a rezolva problema.
Dialogul stimulat: Studenții discută despre diferite strategii de predare și management al clasei, analizând eficiența fiecărei abordări.
Beneficiu: Dezvoltarea abilităților de comunicare, empatie și rezolvare de probleme, precum și stimularea creativității prin găsirea de soluții inovative la problemele din clasă.
4. Cerc de discuție: La un club de lectură, elevii clasei a IX-a discută despre o carte recent citită. Ei își împărtășesc interpretările, analizează personajele și explorează diverse teme abordate în carte.
Dialogul stimulat: Elevii își exprimă opiniile și perspectivele individuale, oferind o varietate de interpretări ale textului literar.
Beneficiu: Dezvoltarea abilităților de comunicare, gândire critică și analiză literară, precum și stimularea creativității prin găsirea de interpretări originale ale operei literare.
5. Interviu cu un expert: Elevii clasei a XII-a interviuează un profesor universitar despre domeniul său de expertiză. Informațiile obținute pot influența opțiunile educaționale și profesionale ale elevilor.
Dialogul stimulat: Elevii pun întrebări despre provocările și satisfacțiile profesiei, despre cerințele de formare și despre oportunitățile de carieră.
Beneficiu: Dezvoltarea curiozității intelectuale, a interesului pentru diverse domenii de cunoaștere și a motivației pentru învățare.

Dialogul, în diversele sale forme, este un instrument esențial pentru stimularea creativității în domeniul educației. Prin interacțiunea cu profesorii și colegii, elevii și studenții pot beneficia de o multitudine de perspective, pot colabora la proiecte inovatoare și pot primi feedback constructiv pentru a-și rafina ideile. Cultivarea dialogului ca practică educațională esențială poate contribui semnificativ la stimularea creativității și la progresul elevilor și studenților.

Bibliografie:

1. Brânzea, Paula, *Psihologia creativității*, Editura Polirom, Iași, 2001.
2. Ion Pop și Daniela Zaharia, *Creativitatea aplicată în managementul organizațional*, Editura ASE, București, 2013.

3. Goleanu, Sănziana și Gabriela Jigău (coord.), *Psihologia gândirii creative*, Editura Institutul European, Iași, 2009.
4. Neacșu, Ion, *Creativitatea - paradigme, strategii, tehnici*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2007.

TEHNICI ȘI METODE DE CONSILIERE ȘCOLARĂ A ELEVILOR CU CES

Prof. Comorașu Aura
Școala Gimnazială „Explorator Teodor Gheorghe Negoită”
Sascul, Bacău

Consilierea școlară pentru elevii cu cerințe educaționale speciale (CES) implică adesea adaptarea abordărilor și tehnicilor pentru a răspunde nevoilor și caracteristicilor individuale ale acestor elevi. În manualele de specialitate întâlnim menționate câteva tehnici și metode utilizate în consilierea școlară a elevilor cu CES. Astfel, evaluarea individualizată se realizează prin înțelegerea nevoilor specifice, a abilităților, a intereselor și a preocupărilor elevilor cu CES. Această evaluare va ajuta la stabilirea unui plan de consiliere personalizat.

Comunicarea non-verbală și augmentativă este des întrebuițată în cazul elevilor cu CES care au dificultăți în comunicarea verbală, iar consilierii pot folosi metode de comunicare non-verbală, cum ar fi limbajul trupului, semnele și pictogramele. De asemenea, pot explora utilizarea tehnologiilor augmentative și alternative de comunicare (AAC) pentru a sprijini comunicarea lor.

Abordarea centrata pe elev reprezintă o altă metodă folosită de consilieri care ar trebui să adopte o abordare centrată pe elev, luând în considerare nevoile, preferințele și abilitățile individuale ale fiecărui elev cu CES. Aceasta implică ascultarea activă, empatie și adaptarea intervențiilor în funcție de nivelul de înțelegere și comunicare al elevului. Această metodă trebuie des folosită și de către cadrele didactice de la clasă.

Utilizarea jocului și a activităților experiențiale prezintă o importanță deosebită în consilierea copiilor cu CES, iar activitățile interactive, cum ar fi jocurile de rol, scenariile sau activitățile creative, pot fi utilizate pentru a ajuta elevii cu CES să-și exprime emoțiile, să-și dezvolte abilitățile sociale și să învețe strategii de rezolvare a problemelor într-un mediu sigur și suportiv.

Consilierea familială și implicarea părinților: Consilierii pot oferi sprijin și resurse pentru părinții elevilor cu CES pentru a-i ajuta să înțeleagă și să gestioneze nevoile și provocările copiilor lor. Lucrul cu familia poate contribui la crearea unui mediu de susținere și la consolidarea progresului elevului în școală și în afara ei.

Colaborare multidisciplinară: Pentru a asigura o abordare integrată și coordonată, consilierii pot colabora cu profesori, terapeuți, asistenți sociali și alți profesioniști implicați în educația și îngrijirea elevilor cu CES. Această colaborare poate facilita schimbul de informații și dezvoltarea unor planuri de intervenție comprehensive.

Sprijin pentru tranziția și planificare de carieră: Consilierii pot oferi sprijin în procesul de tranziție a elevilor cu CES de la școală la viața de adult, inclusiv în planificarea de carieră, accesarea serviciilor de sprijin comunitar și dezvoltarea abilităților de viață independentă.

Aceste tehnici și metode pot fi adaptate în funcție de nevoile individuale ale elevilor cu CES și de contextul specific al fiecărei școli sau comunități. Esențială este comunicarea deschisă și colaborarea între consilieri, profesori, părinți și alți profesioniști implicați pentru a asigura sprijinul adecvat și dez. Consilierea elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES) este o componentă esențială a procesului educațional, fiind necesară pentru a sprijini dezvoltarea lor socială,

emoțională și academică. Aici sunt câteva aspecte importante în consilierea elevilor cu CES: Evaluarea individuală: Înainte de a începe consilierea, este esențial să se efectueze o evaluare individuală a fiecărui elev cu CES pentru a înțelege nevoile lor specifice, abilitățile, interesele și provocările.

Stabilirea unui mediu sigur și suportiv: Consilierii trebuie să creeze un mediu de consiliere sigur și suportiv în care elevii se simt confortabil să își exprime sentimentele, gândurile și preocupările. Abordare individualizată: Fiecare elev cu CES are nevoi unice, iar consilierii ar trebui să abordeze fiecare caz în mod individual, luând în considerare contextul specific al elevului și cerințele sale educaționale speciale. Comunicare eficientă: Dat fiind că unii elevi cu CES pot avea dificultăți de comunicare, consilierii ar trebui să utilizeze tehnici și strategii adecvate pentru a facilita comunicarea și pentru a se asigura că elevii se simt înțeleși și ascultați.

Sprijin pentru dezvoltarea abilităților sociale și emoționale: Consilierii pot lucra cu elevii cu CES pentru a dezvolta abilități sociale, cum ar fi rezolvarea problemelor, luarea deciziilor, gestionarea conflictelor și dezvoltarea empatiei.

Consiliere academică: În plus față de sprijinul emoțional și social, consilierii pot oferi și consiliere academică, ajutând elevii să-și identifice și să-și atingă obiectivele academice și să dezvolte strategii eficiente de învățare.

Colaborare cu părinții și cadrele didactice: Consilierii ar trebui să colaboreze strâns cu părinții și cadrele didactice pentru a asigura un sprijin consistent și integrat pentru elevii cu CES atât în școală, cât și acasă.

Sprijin pentru tranziție: Consilierii pot oferi sprijin în procesul de tranziție a elevilor cu CES de la școală la viața de adult, inclusiv în planificarea educațională și profesională și în accesarea serviciilor de sprijin comunitar.

Monitorizare și evaluare: Este important ca progresul fiecărui elev să fie monitorizat și evaluat în mod regulat pentru a asigura că sprijinul și intervențiile sunt eficiente și pentru a face ajustări atunci când este necesar.

Prin urmare, consilierea elevilor cu CES necesită o abordare holistică și integrată, care să țină cont atât de nevoile lor specifice, cât și de contextul lor educațional și social. Prin oferirea unui sprijin adecvat și personalizat, consilierii pot juca un rol semnificativ în promovarea succesului și bunăstării elevilor cu CES în școală și în viața lor în general.

Bibliografie:

ARCI- Tehnici inovative în educație, suport de curs

Alois Gherguț - *Sinteze de psihopedagogie specială*, Ed.Polirom,2005

Miron Ionescu - *Educația și dinamica ei* , Ed. Tribuna învățământului, București, 1998

Belmont, J. A. *103 activități de grup. Idei de tratament și strategii practice*. București: Trei, 2015.

Nelson-Jones, R. *Manual de consiliere. Învață ce spui ca să ajuți*, București: Editura Trei, 2009.

Paloș, R. *Abilitati psihologice: ghid pentru profesor si student*, Timișoara: Ed. de Vest, 2009.

Stănică, I., M. Popa, Doru Vlad Popovici, *Psihopedagogie specială*, Ed. Pro Humanitas, București, 2001.

Vasile, C. *Consiliere psihologică. Teorii, strategii și tehnici*. Ploiești: Ed. Universității Petrol-Gaze, 2014

IMPORTANȚA PLANULUI DALTON ÎN EFICIENTIZAREA PARCURSULUI EDUCAȚIONAL AL ELEVILOR CU CERINȚE EDUCATIVE SPECIALE

*prof. Costea Elena-Alexandra
Școala Gimnazială Nr. 4, Rm. Vâlcea*

Planul Dalton a fost introdus de Helen Parkhurst, în orașul american Dalton. Acest plan promovează învățământul individualizat. Clasele sunt transformate în laboratoare pe materii, în cadrul cărora fiecare elev studiază în ritm propriu, după un program stabilit pe bază de contract, profesorul având rolul de consultant și evaluator.

Planul Dalton este un model educațional progresiv creat de Helen Parkhurst în 1920, în Dalton, Massachusetts, Statele Unite ale Americii și se bazează pe convingerea lui Parkhurst că de fiecare dată când elevii primesc responsabilitatea pentru studiul lor, ei caută instinctiv cel mai bun mod de realizare al acestuia și execută deciziile lor, cu pasiune și rigoare, ceea ce duce la succes.

Planul Dalton a fost creat pentru a rezolva probleme didactice și organizatorice în clasa cu vârste diferite de elevi și, prin urmare, Parkhurst a dorit să creeze un nou sistem care să permită fiecărui elev să aibă un program educațional adaptat la nevoile, interesele și abilitățile sale. Un avantaj imens al planului Dalton este flexibilitatea sa, care permite aplicarea acestuia tuturor subiecților. Planul Dalton a influențat deja procesele de învățare în multe școli din întreaga lume, datorită adecvării lui la orice mediu școlar. Atmosfera și mediul în grădinițele și școlile cu specific Dalton este, în principal pozitiv și sprijină sentimentul de responsabilitate, coridoarele sunt decorate cu postere și declarații de inspirație pentru elevi, ce îi îndeamnă să fie cooperanți, responsabili și încrezători.

Obiectivele planului Dalton sunt:

- Adaptarea programului fiecărui elev la nevoile, interesele și abilitățile sale;
- Promovarea atât a independenței, cât și a responsabilității;
- Îmbunătățirea abilităților sociale și a respectului față de alții.

Ca să fie atinse aceste obiective s-a dezvoltat un model în trei părți care reorganizează educația centrată pe profesor la centrarea pe elev, transferând responsabilitatea gândirii critice de la primul la cel din urmă. Aceste trei părți, numite Casa, Misiunea/Temele și Laboratorul formează structura de bază a sistemului de educație Dalton.

Casa

Fiecare elev aparține unei *case* mai mici în cadrul școlii, și este un grup în care fiecare elev în nevoie învață, sub grija *profesorului de casă*, abilitățile necesare pentru a fi parte a grupului. *Profesorul casei* ghidează, antrenează și ajută subiecții să dezvolte o legătura de susținere reciprocă atât între ei, dar și între ei, părinți și profesori.

Subiecții au nevoie de o formă mai structurată și de mai multe rutine, de aceea lecțiile în cazul acesta sunt organizate în mod mai tradițional fiind inițiate și direcționate de către profesori ca să transmită informații și idei-cheie explicând conținutul și abilitățile care sunt de bază.

Numărul celor care fac parte din casă este mic (un profesor la 12 elevi) pentru a asigura o atenție individuală și flexibilitate.

Pe măsură ce elevii progresează, cadrul didactic responsabil va acționa mai mult ca un consilier de ghidare decât ca un profesor la clasă (Dumitru, Valeriu, 2016, p. 161).

Misiunea/Temele/Atribuirea

Această parte a structurii planului Dalton se referă efectiv la un *contract* de învățare între elev și profesor, definind munca pe care elevul trebuie să o îndeplinească într-un anumit interval de timp convenit. Aceste atribuții sunt proiectate în mod individual astfel încât:

- Explică subiecților imaginea de ansamblu și scopul lucrării;
- Ori de câte ori este posibil să se realizeze interdisciplinar, ca să arate elevilor legătura dintre diferitele domenii de cunoaștere;

- Să li se ofere suficient suport în ceea ce privește interesele și nevoile;
- Să ofere sugestii de cercetare.

Laboratorul – este timpul alocat muncii individuale sau pe grupe mici împreună cu responsabilul lor. Acesta este timpul pentru anchetă, experiență directă și colaborare.

Laboratorul descrie cel mai bine atmosfera de învățământ, pe care Dalton se străduiește să o creeze, combinarea de studiu, cercetare și colaborare.

Clasele obișnuite sunt transformate în laboratoare pe discipline, oferind subiecților materiale diverse documentare și indicații de lucru pentru activitatea individuală.

Laboratoarele pentru aceeași activitate prezintă materialele de studiu ordonate după gradul lor de complexitate și dificultate.

Fiecare elev lucrează conform unui program individual, în ritmul propriu de lucru, iar mentorul acordă periodic consultații când este solicitat.

Baza planului Dalton constă deci, în principal în stimularea motivației interne prin oferirea elevilor autonomie corespunzătoare, responsabilități și oportunități de colaborare în procesul de educare. Câteva principii ale planului Dalton:

- Să se creeze o comunitate de învățare în care este cultivată grija față de elevi, părinți și profesori în care dezvoltarea individuală este stimulată prin cooperare;

- Să creeze un curriculum condus de elev, în care sunt luate în considerare interesele, nevoile și abilitățile fiecărui subiect, pentru a promova dezvoltarea socială, emoțională, lingvistică, cognitivă și fizică;

- Să ajungă la independență intelectuală prin anchetă, experiență directă, lectură, colaborare și asumare de riscuri;

- Insuflarea unui sentiment de etică, valori morale, respect și responsabilitate față de alții.

Educația nouă

Mișcare pedagogică care a reunit mai multe curente (școlile noi, educația liberă, școala activă, școala muncii, școala în aer liber, centrele de interes, comunitățile școlare, metoda complexelor, scoutismul) unite prin câteva idei principale privind posibilitățile elevului:

- De a-și manifesta liber trebuințele de cunoaștere, acțiune și comuniune socială;
- De a se elibera de constrângeri;
- De a se integra în grup;
- De a se racorda la viața reală;
- Punerea elevului în contact cu natura;

Studierea riguroasă a ființei copilului, într-o dublă perspectivă: conformarea la exigențele vârstei și individualizarea acestui proces;

Educația se impune a fi funcțională, trebuie să rezolve o trebuință conștientizată;

Noua educație trebuie să refacă legătura școlii cu viața;

Educația nouă se face printr-o școală activă, prin angajarea profundă a elevului în procesul propriei transformări;

Școlile gem sub povara materiilor de învățământ și de aceea trebuie cultivate preponderent forțele elevului în transformarea științei într-un bun cu valoare instrumentală pentru fiecare individ;

Educația moral-cetățenească se realizează prin acordarea unei mai mari autonomii elevului (Simmons, John, 2008, p. 172).

Soluții propuse de educația nouă/școala activă care se pliază și pe grupele/clasele în care sunt elevi cu CES:

- Introducerea metodelor active;
- Promovarea unei legături permanente între școală și viața practică;
- Individualizarea învățământului;

- Studiul psihologic al individualității ca punct de sprijin pentru individualizare;
- Utilizarea intuiției ca modalitate de cunoaștere;
- Primatul culturii formative;
- Fructificarea spontaneității, ca mijloc de realizare a punctului de vedere funcțional;
- Dezideratele disciplinei libere, al autoconducerii, al cooperării școlare, ca mijloace de integrare activă în realitatea socială.

Concluzii generale privind consilierea și orientarea elevilor cu CES în învățământul special alternativ

Ideea de alternativă educațională funcționează la nivel teoretic încă de la începutul secolului al XX-lea. Este vorba de curentul *Educația nouă și școala activă* ca reacție la un curent destul de riguros și de rigid, *Herbartianismul*. A fost adus în țară de Spiru Haret, poate cel mai important ministru al Educației din toate timpurile (multe din studiile în domeniu atestă acest fapt). Ideea de alternativă ne duce la o societate foarte acutizată în care omul rigid nu își mai are locul. În ziua de azi, alternativele formează oameni înzestrați cu competențe, adaptați la schimbare, oameni care pot

să gliseze dintr-un domeniu social în altul. Nu mai avem siguranța zilei de mâine. Noi, cei din învățământul preuniversitar și superior, furnizăm educație, iar beneficiarul nostru, părintele, comunitatea imediată, trebuie să înțeleagă că există și altceva decât învățământul tradițional. Noua arhitectură a curriculumului a luat foarte mult din învățământul alternativ și ne putem gândi, aici, la pedagogiile alternative. Întâlnirea de dimineață din învățământul preșcolar este luată din pedagogia Step by Step, foarte multe idei sunt preluate din Pedagogia Waldorf, ca de exemplu, utilizarea nisipului, a lemnului,

a resurselor pe care le întâlnim în viața de zi cu zi. Este vorba de experiența existențială, de întoarcerea la viață. Toată dezvoltarea noastră se raportează la viața adevărată și nu la înlocuitori.

Bibliografie:

- Albușescu, Ion, Pedagogii alternative, Editura ALL, București, 2014;
- Burke, Walsh K., Predarea orientată după necesitățile copilului, 1998;
- Catalano, H. (coordonator), Dezvoltări teoretice și instituționale în alternativele educaționale, Editura Nomina, 2011;
- Cerghit I., Sisteme de instruire alternative și complementare, Editura Aramis, București, 2002;
- Dumitru, Valeriu, Istoria Pedagogiei, Editura Proșcoala, Râmnicu Vâlcea, 2016.

ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ – INTEGRAREA COPIILOR CU CES

*Prof. înv. preșcolar: Cumpănașu Maria Alina
G.P.P. Ostroveni 1, Rm. Vâlcea*

Incluziunea depinde în mare măsură de pregătirea cadrelor didactice, de atitudinea și modul de raportare a acestora față de copiii cu CES, precum și de strategiile didactice utilizate (metode de predare-învățare, mijloace didactice, forme de organizare a activităților). Toată activitatea cadrelor didactice trebuie să se caracterizeze printr-un amplu demers de adaptare la nevoile și cerințele acestor copii: obiective adaptate, curriculum adaptat, strategii didactice adaptate și evaluare adaptată. (Mara, D., 2009, p. 90)

În DSM – IV, autismul este clasificat în categoria “tulburări pervazive de dezvoltare”, între deficiența mentală și tulburări specifice de dezvoltare. O persoană cu o tulburare pervazivă de dezvoltare poate avea în același timp un handicap mental, însă în cazul său mai este ceva în neregulă. Conceptul pervaziv exprimă faptul că o persoană este tulburată în adâncul ființei sale, aceasta fiind situația persoanelor cu autism. (Peeters, T., 2009, p. 24)

Cadrul didactic al unei clase ce include copii cu CES este o parte importantă din mecanismul ce duce la incluziunea școlară, este cel ce asigură legătura permanentă dintre specialiști și părinți, dintre școală și comunitate, familie și comunitate. Un profesor ce are incluși în clasă copii cu cerințe speciale este un profesor ce a parcurs modulul de formare privind cerințele speciale și cunoaște instrumentele adjuvante procesului de predare-învățare-evaluare în clasa incluzivă, precum și importanța unei abordări diferențiate. De asemenea profesorul asigură legătura directă dintre părinți și specialiștii din școală, care se ocupă de cazul elevului cu CES.

Rolul cadrului didactic în incluziunea școlară este de a cunoaște și urma planul de intervenție personalizat stabilit împreună cu cadrul didactic de sprijin și psihologul școlii, respectând câteva principii:

- copiii învață în ritmuri diferite;
  - diferențierea ar trebui să fie o practică incluzivă obișnuită în activitatea la clasă;
  - se așteaptă din partea cadrelor didactice să-i dea fiecărui elev șansa de a-și atinge potențialul maxim;
  - curriculumul permite aplicarea diferitelor metode de predare și instruirea la diferite niveluri.
- (Chick, P., 2007, p. 15)

Includerea copiilor cu cerințe educative speciale în grădinițele de masă reprezintă un prim pas spre integrarea în societate a acestora. Școala nu este doar locul unde se comunică informații, este locul unde se dezvoltă personalități, se pun bazele unor prietenii sau antipatii, de lungă durată, se formează preconcepții ce ne vor urma toată viața.

Bibliografie:

Mara, D., *Strategii didactice în educația incluzivă*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2009

Peeters, T., (Ivasiuc, A., traducere). *Autismul. Teorie și intervenție educațională*. Editura Polirom, Iași, 2009

CIRCUITE NEURONALE IMPLICATE ÎN ACTIVAREA EMOȚIILOR

*Prof. înv. primar – Cumpănășoiu Lavinia-Elena
Liceul „Preda Buzescu” Berbești, Jud. Vâlcea*

Afectivitatea prezintă cea mai complexă structură, ea punând în evidență o multitudine de entități, diferite după conținut și mod de manifestare-integrare: emoții, sentimente, pasiuni.

Emoția, ca modalitate specifică de manifestare și individualizare a sferei afective, include în structura sa trei componente principale: trăirea subiectivă interioară, reacțiile organice vegetative și manifestările comportamentale. Trăirea subiectivă reflectă semnificație propriu-zisă a obiectului și are ca principal indicator polaritatea (semnul pozitiv sau negativ). Ea determină natura și amplitudinea sau intensitatea celorlalte două tipuri de componente. Reacțiile organice vegetative însoțesc și susțin prin conexiune inversă trăirea subiectivă, fiind de o mare varietate: modificări ale configurației EEG, modificări și oscilații în activitatea sistemului cardiovascular, modificări în dinamica gastrointestinală, schimbări în intensitatea și distribuția tonusului muscular, modificări ale ritmului respirator, modificări în compoziția biochimică a sângelui, modificări ale fluxului salivar. Producerea acestor reacții are la bază interacțiunea celor două verigi ale sistemului nervos vegetativ-simpatic și parasimpatic, în care intervine și sistemul endocrin.

Punctul de pornire al unui proces emoțional îl constituie, de regulă, acțiunea unui stimul extern, procesată și evaluată la nivel cortical. Semnalele corticale despre semnificația pozitivă sau negativă a stimulului sunt transmise sistemului limbic și hipotalamusului. Sistemul limbic răspunde diferențiat la semnificația stimulului, activând selectiv centrii simpatici și parasimpatici. Activarea verigii simpatică stimulează glandele suprarenale care secretă hormoni specifici - epinefrina și norpinefrina. Intrând în sânge, acestea exercită o acțiune lentă și continuă asupra organelor interne (inimii, plămâni, vase sangvine). Acțiunea hormonilor și a verigilor simpatică a sistemului nervos vegetativ sunt sincrone, mergând în același sens.

Circuitul endocrin funcționează în paralel: neurotransmițătorii stimulează hipofiza, ai cărei hormoni intră în fluxul sanguin, contribuind la stabilirea și întreținerea semnului trăirii emoționale. Problema specificității pattern-urilor neurovegetative corespunzătoare diferitelor tipuri de emoții nu este pe deplin elucidată, datele experimentale obținute până acum fiind destul de contradictorii.

Manifestările comportamentale sunt accesibile observației directe și se concretizează printr-o gamă extinsă de expresii și reacții motorii: gesturi, mișcări ale corpului, capului și membrelor, expresii faciale motorii (zâmbet, râs, plâns, încruntare), tremurături, vocalizări, expresii verbale. Dacă reacțiile organice, vegetative au un caracter reflex - necondiționat, nesupus controlului voluntar, cele comportamentale pot fi influențate prin intermediul voinței.

Primele încercări de a sintetiza modelul neuronal al stărilor afective la om, pe baza analizei efectelor leziunilor cerebrale, aparțin lui Papez și Mac Lean.

Papez a inclus conexiunile dintre formațiunile hipotalamo-limbice, lăsând să se înțeleagă că rolul principal în realizarea stărilor emoționale îl joacă formațiunile subcorticale. Circuitul lui Papez este format din următoarele formațiuni ale riencefalului: girus cinguli, hipocamp, fornix, corpii mamilari și talamus, ca în imaginea următoare: reprezentarea schematică a mecanismelor neuropsihologice ale afectivității („circuitul lui Papez”).

Cercetările ulterioare au adus corecții semnificative acestui model, permițând să se stabilească mai complet configurația mecanismelor neurofiziologice ale afectivității. Astfel, se admite, în prezent, existența a trei niveluri ierarhice integrative: nivelul diencefalic, nivelul limbic și nivelul neocortical.

Bibliografie:

- Arseni, C., Golu, M., Dănăilă, L. *Psihoneurologie*, Editura Academiei Române, București, 1983
Dănăilă, L., Golu, M. *Tratat de neuropsihologie*. Vol. II, Editura Medicală, București, 2018
Enăchescu, C. *Neuropsihologie*, Editura Victor, București, 1996
Zlate, M. *Fundamentele psihologiei*, Editura Universitară, București, 2006

SPORTUL NU ÎNSEAMNĂ DOAR MIȘCARE ȘI STIL DE VIAȚĂ SĂNĂTOS. SPORTUL ÎNSEAMNĂ EDUCAȚIE

*Prof. Dabu Doina
Școala Gimnazială Sat Măgura Mihăești, Jud. Vâlcea*

Sportul nu înseamnă doar dorința de a avea mai puține kilograme. Pentru mulți e un stil de viață. Le place să fie în formă, să își dezvolte musculatura și implicit să se simtă foarte bine în propria piele. "Motivele se pot schimba de la o vârstă la alta. Atunci când suntem mai mici, motivele sunt mai superficiale, pe măsură ce creștem, ajungem să înțelegem mai bine substratul. Vedem cum li se schimbă inclusiv postura. La început intră timorați, parcă nu știu ce să facă", a declarat Raluca Roșca - manager centre sportive.

Dacă fizic știm cât de mult ne ajută sportul, puțini sunt cei care au idee cât de multe beneficii aduce și psihicului.

Specialiștii spun că, mai ales în cazul copiilor, mișcarea regulată îi ajută să capete mai multă încredere în ei. Pe lista lungă de beneficii ale sportului asupra psihicului se numără și reducerea anxietății, ameliorarea stresului, prevenirea depresiei și creșterea calității somnului. Exercițiile fizice efectuate în mod regulat ajută la creșterea nivelului de serotonină, cunoscut ca "hormonul fericirii", dar și la stimularea altor hormoni responsabili cu starea noastră de bine, precum endorfinele și dopamina.

Sportul este un izvor nesecat de sănătate, o parte esențială a creșterii și dezvoltării fiecărui om. Se spune că fericirea este doar la 10 minute de sport distanță. Participarea la sporturi recreative și jocuri dezvoltă abilități, experiență și încredere, utile pentru formarea personalității. Sportul este important pentru că îți poate schimba viața! Cu cât încerci să faci mișcare în fiecare zi, cu atât ești varianta ta mai bună. Mental, vei avea o încredere neclintită și vei fi o altă persoană acolo unde vei socializa. Corpul tău este casa ta în care trebuie să-ți faci curățenie, să fii bine tu cu tine. Educația pentru sport, pentru mișcare își propune să-i conștientizeze pe indivizi de importanța activităților sportive și totodată să-i ajute să dobândească anumite cunoștințe, deprinderi și aptitudini psihomotrice, în vederea practicării cu o anumită îndemânare a diferitelor forme de practicare a exercițiului fizic sau a altor activități.

În sport, disciplina înseamnă educație. Nu mulți sunt cei care se pot ridica iar și iar, până când un exercițiu devine ca o a doua natură. Ambiția și perseverența te ajută să treci peste eșecuri și înfrângeri. Educația fizică și sportul dispun de strategii de aplicare și metode adaptate pentru realizarea obiectivelor diferențiate, pentru fiecare vârstă. Incluse în educația permanentă acestea acționează în sistem global, fizic, psihic și cultural favorizând integrarea socială a oamenilor indiferent de rasă, cultură sau orientare politică. Educația fizică și sportul sunt totodată factori de consolidare a rezistenței la inconvenițele vieții moderne, o bogăție comună cu profund caracter educativ pe parcursul întregii vieți, reprezentând un tonic pentru activitățile de timp liber individuale sau în grup. Promovând respectul pentru organismul propriu și al altora, educația fizică și sportul se constituie în forme de educație pentru sănătate. Educația fizică reprezintă o componentă a educației, exprimată printr-un tip de activitate motrică ce dispune de forme de organizare și reguli de desfășurare, care urmărește optimizarea potențialului biomotric și psihic al individului, în vederea creșterii calității vieții. Educația fizică și sportul dezvoltă o arie complexă de interese, trebuințe, motivații. Educă ambiția, curajul, emulația, atenția distributivă, hotărârea, fermitatea, perseverența, calmul, modestia, onestitatea, multiple trăsături de voință și caracter. Calitățile intelectuale, calitățile fizice și calitățile morale se conturează cu maximum de durabilitate și eficiență în activitățile corporale.

Bibliografie:

1. Alexe N., *Enciclopedia educației fizice și sportului*, vol I, IV, Editura Aramis, București, 2002
2. Scrisoarea metodică, *Educație fizică și sport*, 2017
3. Data publicării: 18.09.2023 / Categorie: Medical, Sport, Psihologie

PRÉVENTION DE LA VIOLENCE

*Prof. Dăncău Monica-Adriana
Școala Gimnazială "Anton Pann," Rm. Vâlcea, Jud. Vâlcea*

Dans sa résolution WHA49.25, la Quarante-Neuvième Assemblée mondiale de la Santé a déclaré que la prévention de la violence constituait une priorité pour la santé publique. Conformément à cette résolution, ce document présente un plan d'action en vue de la mise au point d'une démarche scientifique de santé publique pour la prévention de la violence. Dans le cadre de son mandat constitutionnel et en sa qualité d'organisme coordonnateur de l'action internationale de santé publique, l'OMS a créé un groupe spécial sur la violence et la santé chargé de concevoir un cadre opérationnel pour les interventions de santé publique visant à prévenir et combattre la violence et de définir les fondements logiques de l'action de l'OMS. La préparation de ce plan d'action de l'OMS, qui a bénéficié de la contribution de plusieurs programmes techniques au Siège par l'intermédiaire du groupe spécial, a également donné lieu à un vaste processus de consultation avec les bureaux régionaux et à une réunion des chefs des centres collaborateurs pour la prévention des traumatismes (4-5 décembre 1996). Ce plan a ensuite été soumis à l'examen d'une consultation mondiale de l'OMS sur la violence et la santé, dont les recommandations ont été incluses dans ce document (le rapport complet de cette consultation est disponible sur demande). A sa quatre-vingt-dix-neuvième session, en janvier 1997, le Conseil exécutif a examiné et accueilli avec satisfaction le plan d'action. Les effets de la violence sur la santé sont atterrants. La violence mine le tissu social et économique. Le climat engendré par la fréquence et la gravité des actes de violence individuelle ou organisée dissuade les investisseurs, déstabilise l'activité professionnelle et industrielle, décourage le tourisme et contribue à l'émigration des citoyens qualifiés. La violence à la maison, dans la rue et à l'école entrave les efforts d'éducation et la prestation des services de base, dont les services de soins curatifs et préventifs. En tant que manifestation de puissance, elle accroît les inégalités entre les sexes et les classes sociales. Pour diverses raisons, l'attitude du secteur de la santé à l'égard de la violence a jusqu'ici été ambiguë, marquée par un engagement insuffisant en faveur de la prévention et le recours à de simples mesures de circonstance. En l'absence d'une démarche nouvelle de santé publique spécifiquement conçue pour s'attaquer au problème grandissant de la violence, le coût de celle-ci pour la société ne fera qu'augmenter.

S'il n'existe pas de typologie universellement acceptée de la violence, les catégories suivantes sont couramment utilisées : la violence à rencontre de soi-même, dont la forme extrême est le suicide. Dans cette catégorie entrent également les tentatives de suicide et les automutilations; la violence interpersonnelle, qui revêt de multiples formes, peut être définie par la relation entre les victimes et leurs bourreaux : il y a la violence domestique (au sein de la famille et entre intimes), la violence entre connaissances et la violence avec des personnes étrangères. Cette violence peut aussi être définie en fonction de l'âge ou du sexe de la victime (abus sur les enfants ou viol). Les institutions publiques peuvent être des lieux de violence: brimades, harcèlement ou actes de violence d'origine délictuelle peuvent se rencontrer dans les écoles, les lieux de travail, le secteur commercial et le milieu militaire; la violence organisée émane de groupes sociaux ou politiques motivés par des objectifs politiques, économiques ou sociaux. Les conflits raciaux ou religieux sont aussi à l'origine de violences entre groupes de population. Les conflits armés et la guerre sont la forme extrême de la violence organisée. 3. En raison des formes, conditions et conséquences multiples de la violence, les tentatives qui ont été faites pour en mesurer l'ampleur ont jusqu'ici été très décevantes. L'analyse des statistiques de mortalité par cause et par âge a été la méthode la plus largement utilisée, mais les décès par violence ne représentent que le sommet de l'iceberg et ne font que suggérer l'ampleur du problème sous-jacent. Les données sur la morbidité et d'autres conséquences de la violence comme les grossesses non désirées, la dissolution de la famille, les

incapacités ou ses coûts socio-économiques sont rares et souvent peu fiables. 4. En 1990, il y a eu dans le monde près de deux millions de morts violentes par homicides, suicides et faits de guerre : quelque 800 000 personnes se sont donné la mort, 560 000 ont succombé à un homicide et 500 000 ont été victimes de guerres et de troubles civils. Ces statistiques masquent l'impact disproportionné de la violence sur des sous-groupes particuliers partout dans le monde, surtout les jeunes (notamment de sexe masculin), les femmes et les enfants et les groupes socialement et économiquement défavorisés. Dans beaucoup de pays en développement et développés, de 20 à 40 % des décès chez les hommes âgés de 15 à 34 ans résultent d'homicides ou de suicides. 5. Les conséquences de la violence vont bien au-delà de l'aspect physique: la violence a de profondes répercussions psychologiques sur ceux qui en sont victimes, la provoquent et y assistent, ainsi que sur les proches, parents et amis, de ceux qui y succombent. Pour ceux, femmes et enfants par exemple, qui vivent sous la menace quotidienne de violences infligées par leurs partenaires ou parents, la vie est un enfer.

Bibliographie:

<https://www.toupie-magazine.com/actu/vos-questions-de-parents/harcelementmaternelle?>

<https://www.milanpresse.com/stop-harcelement-scolaire>.

INCLUZIUNEA COPIILOR CU CES ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ

*Profesor Dăscăleanu Adeluța
Școala Gimnazială Specială București*

În România, incluziunea elevilor cu Cerințe Educaționale Speciale (CES) în învățământul de masă reprezintă un angajament esențial al sistemului educațional pentru promovarea egalității de șanse și a dreptului la educație pentru toți elevii, indiferent de diferențele individuale sau de nevoile speciale pe care le pot avea. Rolul incluziunii este vital în crearea unei societăți mai echitabile și mai responsabile, în care diversitatea este valorizată și în care fiecare individ este încurajat și sprijinit să-și atingă potențialul maxim.

În acest context, învățământul de masă în România își propune să ofere oportunități egale de acces și participare pentru toți elevii, inclusiv pentru cei cu CES. Potrivit datelor statistice disponibile, în România există un procent semnificativ de elevi cu CES încadrați în învățământul de masă, iar aceștia beneficiază de sprijin și asistență specializată pentru a-și îndeplini obiectivele educaționale.

În continuare, vom explora mai detaliat importanța incluziunii, beneficiile acesteia, precum și provocările și perspectivele în ceea ce privește îmbunătățirea accesului și participării elevilor cu CES în învățământul de masă din România.

Pentru a asigura incluziunea elevilor cu Cerințe Educaționale Speciale (CES) în școli, este crucial să se utilizeze o varietate de strategii și metode eficiente. Adaptarea curriculumului reprezintă una dintre cele mai importante modalități de a asigura accesul la educație pentru toți elevii. Aceasta implică ajustarea materialelor didactice, a sarcinilor și a metodologiilor de predare pentru a se potrivi nevoilor individuale ale elevilor cu CES. De exemplu, se pot oferi suporturi suplimentare sau se pot folosi materiale didactice alternative pentru a ajuta elevii să înțeleagă și să-și însușească conținutul într-un mod adaptat capacităților și stilurilor lor de învățare.

În plus, utilizarea tehnologiilor asistive poate juca un rol semnificativ în sprijinirea incluziunii în școli. Aceste tehnologii pot include dispozitive și aplicații software specializate, precum cititoare de ecran, software de recunoaștere vocală sau programe de organizare a

informațiilor. Prin utilizarea acestor tehnologii, elevii cu CES pot avea acces la informație și pot comunica mai eficient, ceea ce le permite să participe activ la procesul educațional alături de ceilalți colegi. În plus, formarea cadrelor didactice în domeniul incluziunii este esențială pentru implementarea cu succes a acestor strategii și metode. Cadrele didactice ar trebui să fie pregătite să lucreze cu elevi cu CES și să fie capabile să adapteze practicile lor de predare și să ofere sprijin individualizat pentru fiecare. Prin investirea în formare continuă și dezvoltarea abilităților specifice pentru incluziune, cadrele didactice pot juca un rol crucial în crearea unui mediu educațional incluziv și îmbunătățirea rezultatelor educaționale pentru toți elevii.

Procesul de incluziune a elevilor cu Cerințe Educaționale Speciale (CES) în învățământul de masă poate întâmpina diverse provocări și obstacole care necesită abordări și soluții adecvate pentru a fi depășite. Printre acestea, unul dintre principalele obstacole este reprezentat de lipsa resurselor și a infrastructurii adecvate în școli. Multe instituții educaționale se confruntă cu lipsa personalului specializat, a materialelor didactice adaptate și a echipamentelor tehnologice necesare pentru a sprijini elevii cu CES în mod eficient. Pentru a depăși această problemă, este esențială o mai mare investiție în resursele educaționale și în formarea personalului școlar, astfel încât să fie pregătiți să ofere suport adecvat tuturor elevilor.

În plus, există și obstacole legate de atitudinile și percepțiile negative ale comunității sau chiar ale cadrelor didactice față de incluziune. Uneori, lipsa de înțelegere și acceptare a diversității poate duce la discriminare sau excludere socială a elevilor cu CES. Pentru a contracara aceste aspecte, este crucială educația și conștientizarea comunității în legătură cu beneficiile incluziunii și valorile egalității și respectului față de diversitate. În plus, este important ca școlile să promoveze un mediu pozitiv și incluziv, în care toți elevii să se simtă acceptați și sprijiniți în dezvoltarea lor academică și socială.

Perspectivile viitoare în dezvoltarea și îmbunătățirea practicilor de incluziune în învățământul de masă sunt promițătoare, dar necesită un angajament continuu și o abordare holistică. În primul rând, este esențială consolidarea și extinderea resurselor și infrastructurii dedicate incluziunii în școli, inclusiv creșterea numărului de personal specializat, asigurarea accesului la tehnologii asistive și dezvoltarea unor programe de formare adecvate pentru cadrele didactice. De asemenea, este important să se continue promovarea unei culturi a incluziunii în comunitatea școlară și să se lucreze la eliminarea stereotipurilor și prejudecăților legate de diversitate.

În plus, se preconizează o creștere a colaborării între diferitele părți interesate, inclusiv între școli, organizații non-guvernamentale, autorități locale și comunitatea academică, pentru a dezvolta și implementa practici incluzive mai eficiente și sustenabile. De asemenea, este importantă implicarea activă a elevilor cu CES și a familiilor acestora în procesul de luare a deciziilor și de planificare a intervențiilor educaționale, astfel încât să li se ofere o voce și un rol activ în modelarea propriei lor educații.

În încheiere, dezvoltarea și îmbunătățirea practicilor de incluziune în învățământul de masă reprezintă o prioritate crucială pentru societatea noastră, întrucât promovează egalitatea de șanse și respectul față de diversitate. Prin adoptarea unei abordări comprehensive, bazate pe colaborare, inovație și angajament pe termen lung, putem crea un sistem educațional mai incluziv și mai echitabil, în care toți elevii să aibă șanse egale de a se dezvolta și de a-și atinge potențialul maxim.

ÎNVĂȚAREA PE TOT PARCURSUL VIEȚII

*Prof. Diaconu Iulia
Școala Gimnazială Take Ionescu Râmnicu Vâlcea*

A învăța să înveți reprezintă o competență generală și o direcție de evoluție a activității de formare a personalității care presupune integrarea funcțional - structurală a unor conținuturi generale – spre exemplu, educația morală, tehnologică, estetică – și a formelor generale ale educației – educația formală, nonformală, informală – pe tot parcursul existenței umane, atât pe coordonata verticală, cât și pe coordonata orizontală a procesului de învățământ.

Învățarea pe tot parcursul vieții are rolul de a-l pregăti pe om să finalizeze anumite sarcini și responsabilități pe care viața le impune și vizează, structurile necesare pentru ca omul să se dezvolte pe tot parcursul vieții sale, prin intermediul unor surse multiple de autoinstruire. Ca atare, aceasta devine expresia unei relații ce înglobează diverse forme ale actului educativ.

Învățarea pe tot parcursul vieții se definește ca noțiune operațională relevantă la nivel de politică a educației, întrucât presupune o (re)organizare a sistemelor (post)moderne de învățământ și acționează ca un principiu integrator, incluzând numeroase resurse și tipuri de învățare și formare. La nivel global, a învăța să înveți este considerat motorul societății, care depășește distincția tradițională dintre educația inițială și educația ulterioară, venind în întâmpinarea provocării pe care o reprezintă o lume ce se află într-o rapidă și continuă schimbare. Învățarea pe tot parcursul vieții presupune identificarea și analiza coordonatelor stabile care vizează dimensiunea vertical - temporală și orizontal - spațială a educației permanente.

Coordonata verticală a educației permanente vizează deschiderea temporală nelimitată a activității de formare și dezvoltare a personalității pe toată durata existenței. Din această perspectivă, educația valorifică resursele pedagogice ale fiecărui ciclu al existenței, resursele pedagogice dependente de rolurile naturale și sociale, reale sau virtuale, tipice personalității umane. Activitatea de instruire realizată la un anumit nivel sau ciclu de învățământ nu trebuie să fie concepută în niciun context ca un proces încheiat ci, dimpotrivă, ca o etapă ce urmează a fi continuată la un stadiu superior în viitor și, mai ales, pe termen mediu sau lung. Orice activitate de educație sau de instruire ar trebui să coreleze formarea actuală a personalității elevului sau studentului cu dezvoltarea sa viitoare, continuă, permanentă. Realizarea sa constantă, în timp, vizează valorificarea potențialului pedagogic al tuturor conținuturilor și formelor generale ale educației.

Coordonata orizontală a educației permanente presupune deschiderea spațială nelimitată a activității de formare și dezvoltare a personalității umane desfășurată transversal în toate momentele existenței. Această coordonată valorifică simultan toate acțiunile și influențele posibile la nivel de educație școlară sau extra-școlară (loisir, comunitate, mass-media).

Pe toată perioada școlarității este necesară distribuirea resurselor informative și formative ale conținuturilor proiectate la nivelul tuturor formelor generale ce pot asigura realizarea obiectivelor educației și instruirii prin acțiuni organizate sau influențate de tip informal. Instruirea nu trebuie redusă, în acest caz, doar la resursele existente în plan formal/ școlar.

Obiectivele educației permanente reflectă cerințe și provocări diverse, în condițiile unei civilizații globale “amenințate” de faptul că tehnologia evoluează din ce în ce mai mult. Obiectivul general vizează redresarea echilibrului dintre om, tehnologie și organizarea socială și implică o reînnoire a spiritului uman ce va impune treptat o transformare revoluționară a educației. Acest obiectiv general al educației permanente vizează nevoia omului contemporan de a controla, adapta și crea o tehnologie și o organizare socială relevantă pentru o nouă calitate a vieții.

Pe de altă parte, obiectivele specifice ale educației permanente îmbină toate resursele spiritului uman care este stimulat să răspundă în mod optim la diversele solicitări ale mediului extern, natural și social prin: crearea structurilor și metodelor ce ajută omul pe tot parcursul

existenței sale, în procesul continuu de pregătire și dezvoltare; pregătirea individului pentru a deveni, la un moment dat, propriul subiect și propriul instrument al dezvoltării sale cu ajutorul diverselor forme de autoinstruire. Aceste obiective specifice se adresează vârstelor școlarității și celei a adulților.

Crearea structurilor educației permanente este realizabilă și necesară la nivel școlar prin integrarea unor resurse ale instruirii nonformale în curriculumul școlar. Astfel, se evidențiază rolul cercurilor de specialitate și tematice, al cluburilor, taberelor școlare, precum și al programelor de pregătire profesională. La nivelul adulților trebuie să fie valorificate resursele mass-mediei și ale rețelelor de comunicare informatizate, resursele din centrele universitare și de perfecționare, reciclare, calificare și recalificare și reconversie profesională.

Pregătirea personalității umane pentru autoinstruire este posibilă la nivel școlar și postșcolar printr-o individualizare a învățământului, astfel încât să se permită fiecărei personalități să se dezvolte conform naturii sale, ținând cont de vocația sa și de capacitățile proprii. O instruire de calitate constă în dobândirea unei culturi generale centrate atât asupra conceptelor și metodologiilor de bază, cât și asupra deschiderilor ce asigură legătura cu viața. Educația permanentă anticipează sistemul de învățământ de mâine ce va fi mai mult decât îmbinarea a două părți ce sunt în prezent separate: instituția școlară și educația adulților, constituind un singur proces continuu.

La nivel de sistem, educația permanentă dezvoltă noi structuri de organizare a activității de formare-dezvoltare a personalității pe tot parcursul și în orice moment al vieții, iar la nivel de proces, educația permanentă permite angajarea structurilor specifice promovate și dezvoltate în sistem, în mod deosebit pentru a susține învățarea școlară și postșcolară. Se realizează astfel o valorificare a tuturor conținuturilor și formelor educației în raport cu personalitatea fiecărui elev și flexibilizarea obiectivelor educației formale-nonformale în interiorul sistemului, la nivel preșcolar, școlar și pe tot parcursul vieții.

Bibliografie:

Cucoș Constantin, *Educația-Iubire, editare, desăvârșire*, Științele Educației- Editura Polirom, 2008.

Cristea Sorin, *Fundamentele științelor educației. Teoria generală a educației*, Editura Litera, Chișinău, 2003,

Nicola Ioan, *Pedagogie*, Editura Didactică și Pedagogică, RA, București, 1994.

Văideanu George, *Educația la frontiera dintre milenii*, Editura Politică, București, 1988.

PROFESORUL DIRIGINTE ȘI CONSILIERUL ȘCOLAR COLABORATORI ÎN ORIENTAREA ȘCOLARĂ ȘI PROFESIONALĂ A ELEVILOR

*Diaconu Liudmila-Elena
Școala Gimnazială „Take Ionescu” Rm. Vâlcea*

Orientarea școlară și profesională este un aspect esențial al educației, care îi ajută pe elevi să-și descopere interesele, abilitățile și să-și aleagă traseul educațional și profesional potrivit. În acest proces complex, profesorul diriginte și consilierul școlar joacă roluri cruciale, lucrând împreună pentru a ghida și sprijini elevii în luarea deciziilor importante legate de viitorul lor profesional și academic.

Profesorul diriginte și consilierul școlar pot desfășura o serie de activități în acest sens, cum ar fi:

1. **Sesiuni de consiliere individuală:** Organizarea întâlnirilor individuale cu elevii pentru a discuta despre interesele lor, abilitățile și obiectivele academice și profesionale. Aceste sesiuni pot oferi oportunitatea de a explora opțiunile și de a identifica calea potrivită pentru fiecare elev în parte.
2. **Teste de evaluare a aptitudinilor și intereselor:** Utilizarea testelor standardizate sau a instrumentelor online pentru a evalua aptitudinile și interesele elevilor. Rezultatele pot fi utilizate pentru a identifica domeniile în care elevii ar putea excela și pentru a sugera opțiuni academice și profesionale potrivite.
3. **Sesiuni de grup și workshop-uri:** Organizarea sesiunilor de grup sau a workshop-urilor pentru a discuta despre diferitele opțiuni legate de parcursul educațional, despre procesul de luare a deciziilor și despre strategiile pentru realizarea obiectivelor individuale.
4. **Prezentări și discuții cu profesioniști din diverse domenii:** Invitarea unor profesioniști din diferite domenii să vină și să împărtășească experiențele lor cu elevii. Acest lucru poate oferi elevilor o mai bună înțelegere a diferitelor profesii și oportunități disponibile.
5. **Vizite la universități și la târguri de cariere:** Organizarea excursiilor la universități sau participarea la târguri de cariere pentru a oferi elevilor ocazia de a explora diversitatea profesiilor și de a obține informații despre programele de studiu și cerințele de admitere.
6. **Sesiuni de consiliere pentru părinți:** Organizarea sesiunilor de consiliere pentru părinți pentru a-i informa despre diferitele opțiuni educaționale care vizează interesele și aptitudinile copiilor lor și pentru a-i sprijini în luarea deciziilor.
7. **Monitorizarea progresului academic și profesional:** Urmărirea progresului academic și profesional al elevilor și oferirea de feedback și îndrumare pe măsură ce aceștia își stabilesc și își ating obiectivele.

Prin colaborarea între profesorul diriginte și consilierul școlar, elevii pot beneficia de un suport mai cuprinzător în procesul de luare a deciziilor legate de viitorul lor academic și profesional.

Profesorul diriginte este un educator dedicat, responsabil pentru îndrumarea și monitorizarea elevilor într-o anumită clasă sau grupă. Acesta interacționează în mod regulat cu elevii, cunoaște în profunzime nevoile și aptitudinile lor și este adesea primul punct de contact pentru întrebări legate de carieră sau probleme personale. Prin intermediul consilierilor școlari, profesorul diriginte poate facilita accesul elevilor la informații relevante despre oportunități educaționale și profesionale.

Pe de altă parte, consilierul școlar este un specialist în educație și dezvoltare personală care oferă servicii de consiliere și orientare școlară. Acesta are expertiză în a ajuta elevii să-și identifice interesele, să-și evalueze abilitățile și să-și stabilească scopuri și obiectivele adecvate nivelului lor

de pregătire. Consilierul școlar oferă sprijin individualizat, consiliere în luarea deciziilor și informații despre programe educaționale și oportunități de carieră.

Colaborarea între profesorul diriginte și consilierul școlar este esențială pentru a asigura că fiecare elev primește sprijinul și îndrumarea de care are nevoie în procesul său de orientare școlară și profesională. Comunicarea regulată și schimbul de informații între aceste două roluri contribuie la identificarea nevoilor elevilor și la elaborarea unor strategii eficiente pentru a le răspunde.

Un aspect important al colaborării dintre profesorul diriginte și consilierul școlar este identificarea și gestionarea factorilor care pot influența deciziile educaționale și profesionale ale elevilor. Prin intermediul discuțiilor deschise și a sesiunilor de consiliere, acești profesioniști pot ajuta elevii să-și exploreze și să-și clarifice interesele, să-și evalueze abilitățile și să-și înțeleagă valorile și prioritățile personale. Astfel, elevii pot lua decizii informate și înțelepte în ceea ce privește traseul lor educațional și cariera viitoare.

În plus, profesorul diriginte și consilierul școlar pot colabora pentru a oferi elevilor acces la resurse și informații relevante despre diversitatea profesiilor și meseriilor oferite de piața muncii. Aceste resurse pot include materiale de informare despre programe educaționale, oportunități de stagii sau voluntariat, precum și informații despre tendințele socio-economice și cerințele pentru diferite cariere. Prin intermediul acestor resurse, elevii pot explora opțiuni educaționale și profesionale și pot lua decizii înțelepte în ceea ce privește viitorul lor.

În concluzie, profesorul diriginte și consilierul școlar sunt colaboratori esențiali în procesul de orientare școlară și profesională a elevilor. Prin intermediul acestei colaborări eficiente și a unei comunicări deschise, acești profesioniști pot oferi sprijin și îndrumare individualizată, ajutând elevii să-și identifice interesele, să-și evalueze abilitățile și să-și aleagă traseul educațional și profesional potrivit. Prin implicarea lor activă, profesorul diriginte și consilierul școlar contribuie la formarea și dezvoltarea unei generații de tineri pregătiți să-și atingă potențialul maxim și să facă alegeri înțelepte pentru viitorul lor. Numai o colaborare strânsă între toți factorii educației și numai o comunicare continuă între părțile implicate în educația viitorilor liceeni sau cetățeni încadrați pe piața muncii pot conduce la o încadrare cu succes a acestora în următorul ciclu de învățare/muncă.

INTEGRAREA COPIILOR CU CERINȚE EDUCATIVE SPECIALE

*Prof. inv. preșcolar Diaconu Luiza-Elena/Nicula Liliana Victoria
Grădinița cu Program Prelungit Ostroveni 1, Rm. Vâlcea*

Cerințele educative speciale desemnează acele cerințe ori nevoi specifice față de educație, derivate sau nu dintr-o deficiență, care sunt suplimentare dar și complementare obiectivelor generale ale educației pentru copil. Elevii cu CES sunt copiii ale căror cerințe speciale sunt educaționale și derivă, în principal, din anumite deficiențe. Lor li se adaugă și unii copii din învățământul obișnuit care prezintă unele dificultăți de învățare sau adaptare școlară.

Tipologia categoriilor de CES include: tulburări emoționale și de comportament, deficiență mintală, deficiențe fizice/motorii, deficiențe vizuale, deficiențe auditive, tulburări de limbaj, dificultăți de învățare.

Alois Gherguț definește procesul de integrare ca „o cuprindere, o asimilare, închidere într-un tot a unui element care devine parte componentă a întregului și dobândește proprietăți specifice rezultate din interacțiunea și interdependența cu celelalte părți componente”(Gherguț A., 2006, p.17).

Integrarea presupune „ acceptarea și participarea copilului sau persoanei în cauză la diversele forme de viață comunitară, cu asumarea de roluri și stabilirea de relații sociale spontane sau cu caracter permanent în grupul microgrupul social în care trăiește”(Vrășmaș T., Daunt P., Mușu I., 1996, p.18).

Principiile de bază ale incluziunii copilului cu cerințe educaționale speciale (CES) pentru școlile de masă sunt:

- Principiul egalității în drepturi – acces reglementat persoanelor cu cerințe educaționale speciale în învățământ și în alte domenii muncă în folosul comunității;
- Principiul egalității de șanse în domeniul educației – înseamnă că, ori de câte ori este posibil, copiii cu nevoi educaționale speciale ar trebui educați în cadrul sistemului de învățământ general prin eliminarea oricăror practici discriminatorii;
- Principii de acordare a serviciilor de sprijin - luând în considerare copiii cu nevoi educaționale speciale, pe cei care lucrează cu aceștia, servicii de consiliere și alte categorii de resurse (umane, instituționale, materiale, financiare, servicii guvernamentale);
- Principiile intervenției timpurii- este demonstrată eficacitatea intervenției timpurii în reabilitarea/ reeducarea și integrarea copiilor cu nevoi educaționale speciale, prin faptul că o intervenție timpurie oferă șanse mai mari integrării în viața școlară; de aceea persoanele abilitate să identifice diversele întârzieri în dezvoltarea cognitivă a copiilor oferă sprijin atât acestora cât și părinților.
- Principii de cooperare și parteneriat- vizând experiența anterioară, s-a observat că integrarea și normalizarea pot fi realizate doar printr-o cooperare pe termen lung între partenerii relevanți: studenți, profesori, părinți, ONG-uri, consilieri etc., prin cooperarea dintre copii și profesori și alți experți.

Pe plan mondial s-au creat o varietate de modele de integrare pe care s-au fundamentat și politicile naționale de integrare a copiilor cu CES. Modelele de integrare cele mai extinse sunt următoarele:

Modelul cooperării școlii obișnuite cu școala specială - în acest caz, școala obișnuită coordonează procesul integrării și stabilește un parteneriat activ între cadrele didactice din cele două școli, care vor experimenta și susține un nou mod de desfășurare a activităților didactice, pregătind împreună conținutul activităților școlare, adaptând materialele și mijloacele de învățare folosite în timpul orelor și oferind un cadru confortabil tuturor elevilor din clasă. Acest model are avantajul că permite valorificarea resurselor și experiențelor deja existente în cele două tipuri de școli, fără a necesita cheltuieli suplimentare. De asemenea, profesorii din școala specială beneficiază de posibilități de predare mult mai largi, iar profesorii din școala obișnuită se pot informa asupra multiplelor aspecte legate de nevoile și posibilitățile reale ale unui elev cu cerințe educative speciale.

Modelul bazat pe organizarea unei clase speciale în școala obișnuită - acest model presupune integrarea copiilor deficienți în școli de masă unde să intre în relație cu elevii normali, facilitând-se, cu sprijinul cadrelor didactice și specialiștilor din școală, o mai bună intercunoaștere și relaționare între cele două categorii de copii. Modelul este criticat de unii specialiști care nu consideră o integrare reală constituirea unei clase speciale într-o școală obișnuită, practica demonstrând dificultatea aplicării unui program de integrare după acest model; discrepanța dintre clasele obișnuite și clasa specială se accentuează, timpul efectiv în care elevii normali și cei cu cerințe speciale relaționează direct este destul de redus (în cele mai multe cazuri acest timp se reduce la durata pauzelor dintre activitățile școlare), iar în condițiile unui colectiv școlar de acest tip se constituie cu ușurință grupuri de elevi între care apar conflicte sau atitudini ce pot accentua discriminarea față de elevii deficienți din clasa specială (adică efectul opus integrării).

Modelul bazat pe amenajarea în școala obișnuită a unui spațiu sau a unei săli de instruire și resurse pentru copiii deficienți, integrați individual în clase obișnuite din școala respectivă - în acest caz, profesorul care se ocupă de elevii deficienți este și profesorul de sprijin care desfășoară activități cu acești copii, atât în spațiul special amenajat în școală, cât și la orele de clasă, atunci când condițiile solicită/permit acest lucru, colaborând direct cu educatorii din clasele unde sunt integrați copiii.

Modelul itinerant- acest model favorizează integrarea într-o școală de masă a unui număr mic de copii cu cerințe speciale, domiciliați la mică distanță de școală (se evită astfel dezavantajul deplasărilor pe distanțe mari ale copilului) și sprijiniți de un profesor itinerant (specializat în munca

la domiciliul copiilor cu un anumit tip de deficiență); ei pot astfel participa la activitățile școlii respective.

Modelul comun- este relativ asemănător cu modelul precedent, cu deosebirea că în acest caz profesorul itinerant este responsabil de toți copiii cu deficiențe dintr-un anumit areal și oferă servicii de sprijinire a copilului și familiei, ajută părinții la alcătuirea programelor de învățare, urmărește evoluția școlară a copilului, colaborează cu profesorii școlii obișnuite în care este integrat copilul și intervine atunci când apar probleme de învățare sau de adaptare a copiilor la anumite cerințe școlare.

În concluzie, modelele menționate nu sunt perfecte, pentru a răspunde în totalitate problemelor și nevoilor copiilor cu cerințe educative speciale (CES) pentru a fi integrați în învățământul general. Dezvoltarea și aplicarea lor ține de contextul geografic, demografic, socio-cultural, economic, politic, managerial al sistemului de învățământ. Așadar, procesul integrării copiilor cu CES este destul de complex .

Bibliografie:

Gherguț, A., *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale. Strategii diferențiate și incluzive*, Ed. Polirom, Iași, 2006, p.17.

Vrășmaș T., Daunt P., Musu I., *Integrarea în comunitate a copiilor cu cerințe educative speciale*, Ed. Alternative, București, 1996, p.18.

Dănescu, E., *Elemente de psihopedagogie specială*, Ed. Larisa, Câmpulung Muscel, 2016, p.147-151.

PROGRAMA ADAPTATĂ PENTRU ELEVII CU CES INTEGRAȚI ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ (clasa pregătitoare)

*Prof. dr. Dicu Sevastia
Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă, Băbeni, Vâlcea*

Curriculum adaptat pentru elevii cu CES integrați în școala de masă, clasa pregătitoare – *Comunicare în limba română*, conform anexei la OMEN nr. 3124/20.01.2017 – „*Metodologia pentru asigurarea suportului necesar elevilor cu tulburări de învățare*” stipulează că „*adaptarea curriculară este orice măsură prin care se accesibilizează curriculumul național în raport cu nevoile speciale/ cerințele educaționale speciale ale elevilor.*”

În acest context, se pot stabili mai multe niveluri de adaptare, de la adaptarea contextului fizic, a metodelor de predare, până la adaptarea conținuturilor și a cerințelor curriculare”. Structurarea și organizarea activităților de învățare specifice presupune analiza situației elevilor și a obiectivelor curriculare pentru realizarea unei adaptări corespunzătoare.

Elevii cu CES integrați în învățământul de masă pot avea o varietate mare de tulburări din sfera cognitivă, emoțională, senzorială, motorie, relațională etc. dar elementul comun care caracterizează toate aceste situații constă în existența unor efecte negative asupra rezultatelor școlare, datorate manifestării acestor probleme în mediul școlar. Așadar, se impune cu necesitate organizarea unor intervenții educaționale corespunzătoare și specifice, adaptate particularităților copiilor, în vederea sprijinirii recuperării și dezvoltării acestora.

Adaptarea curriculară se realizează de către cadrele didactice de la clasă împreună cu cadrele didactice de sprijin / itinerante, prin eliminare, substituire sau adăugare de conținuturi în concordanță cu obiectivele și finalitățile propuse prin planul de intervenție personalizat.

Fiecare copil cu CES trebuie să beneficieze de un program adecvat și adaptat de recuperare care să dezvolte potențialul fizic și psihic pe care îl are.

**PROGRAMĂ ȘCOLARĂ ADAPTATĂ PENTRU DISCIPLINA COMUNICARE ÎN LIMBA ROMÂNĂ
CLASA PREGĂTITOARE**

COMPETENȚE GENERALE

1. Receptarea de mesaje orale în contexte de comunicare cunoscute
2. Exprimarea de mesaje orale în diverse situații de comunicare
3. Receptarea unei varietăți de mesaje scrise, în contexte de comunicare cunoscute
4. Redactarea de mesaje în diverse situații de comunicare

1. Receptarea de mesaje orale în contexte de comunicare cunoscute

COMPETENȚE SPECIFICE	EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE
1.1. Identificarea semnificației unui mesaj scurt, pe teme familiare, rostit clar și rar	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de ascultare a unei comunicări scurte sau a unei povești scurte; - formulare de răspunsuri la întrebări simple privind acțiuni, situații, evenimente cunoscute verbal și nonverbal; - exerciții de executare a unor sarcini simple cu verbalizarea acțiunilor; - exerciții de reproducere a unui mesaj cunoscut prin desen; exerciții de identificare a personajelor din poveștile audiate.
1.2. Identificarea unor informații variate dintr-un mesaj scurt, rostit clar și rar	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții-joc de redare a conținutului unei povestiri pe baza întrebărilor adresate; - exerciții de numire a unor acțiuni prezentate în imagini; - exerciții-joc de simulare a unor situații de comunicare familiare: „La telefon”; „De-a mama”; „Învățătoarea”; „La magazin”; - exerciții-joc de alcătuire a unor propoziții simple după imagini simple; - exerciții de analizare a comportamentelor personajelor prezentate: „Ce a făcut bine/ Ce a făcut rău?”; „Cum trebuie să ne purtăm?”; „Cine a greșit?”.
1.3. Identificarea sunetului inițial și/sau final dintr-un cuvânt, a silabelor și a cuvintelor din propoziții rostite clar și rar	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de recunoaștere a sunetelor în silabe și cuvinte prin diferite acțiuni: ridicarea unui deget, așezarea unui jeton pe masă etc.; - exerciții de identificare a poziției sunetelor în silabe și cuvinte (inițial și final); - exerciții de despărțire a cuvintelor în silabe, după model; - exerciții de numărare a cuvintelor dintr-o propoziție dată; - jocuri didactice: „Cine spune/ scrie mai multe cuvinte care încep cu litera/silaba...?”; „Cu ce literă/ sunet începe?”; „Eu spun una, tu spui multe”; - „Dacă nu este așa cum este?”; „Cuvinte alintate”.

<p>1.4. Exprimarea interesului pentru receptarea de mesaje orale, în contexte de comunicare cunoscute</p>	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de participare, verbal și nonverbal, la simularea unor situații de comunicare familiare; - exerciții de povestire, în manieră proprie, a unei succesiuni de acțiuni, întâmplări, evenimente raportându-se la propria persoană.
---	---

2. Exprimarea de mesaje orale în diverse situații de comunicare

<i>COMPETENȚE SPECIFICE</i>	<i>EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE</i>
<p>2.1. Pronunțarea clară a sunetelor și a cuvintelor în enunțuri simple</p>	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de diferențiere a sunetelor cu suport concret; - exerciții de identificare a sunetelor în silabe și cuvinte în poziția inițială; - exerciții de sesizare a sunetelor izolat și în silabe; - exerciții de pronunțare a sunetelor izolat, în silabe și în cuvinte monosilabice; - exerciții de pronunțare a sunetelor în cuvinte bisilabice și trisilabice; - exerciții de despărțire în silabe a cuvintelor bisilabice și trisilabice; - exerciții de stabilire a locului silabelor într-un cuvânt; - exerciții de pronunțare a propozițiilor simple, după model; - exerciții de precizare a numărului silabelor dintr-un cuvânt și a numărului cuvintelor dintr-o propoziție; - exerciții de reglare a intonației și a vitezei proprii de a vorbi în mod adecvat, după model.
<p>2.2. Transmiterea unor informații referitoare la sine și la universul apropiat, prin mesaje scurte</p>	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de formulare a mesajelor privind propria identitate (numele și prenumele, vârsta, numele și prenumele părinților, culoarea preferată, animalul preferat etc.); - exerciții de identificare a însușirilor obiectelor care exprimă, mărimea, culoarea, forma; - exerciții de denumire a unor acțiuni simple cunoscute / familiare; - exerciții de denumire corectă a cuvântului care corespunde unei imagini (cuvinte uzuale); - exerciții de formulare a unor propoziții scurte plecând de la imagini prezentate; - exerciții de completare cu cuvinte a unor propoziții lacunare (de exemplu, „Continuă propoziția!”).
<p>2.3. Participarea cu interes la dialoguri scurte, în situații de comunicare uzuală</p>	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții-joc de transmitere a unui mesaj oral către persoane cu statut diferit (părinte, coleg, cadru didactic, vecin); - exerciții de utilizare a formulelor uzuale de adresare politicoasă („Vă rog!”, „Mulțumesc!”, „Mă iertați!” etc.); - exerciții de sesizare a intervenției diferiților interlocutori în comunicare (cu referire la un text); - exerciții de relatare a unei povești ilustrate în manieră proprie.
<p>2.4. Exprimarea propriilor idei în contexte cunoscute, manifestând interes pentru</p>	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții-joc de exprimare a opiniei personale în legătură cu personaje/ evenimente/ întâmplări prezentate argumentând opțiunile alese;

comunicare	-exerciții de prezentare a unei imagini în manieră personală (2-3 propoziții legate prin înțeles); - exerciții de prezentare a unui obiect, a unei imagini, a unui anotimp, a unui animal pe baza caracteristicilor lor.
------------	---

3. Receptarea unei varietăți de mesaje scrise, în contexte de comunicare cunoscute

<i>COMPETENȚE SPECIFICE</i>	<i>EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE</i>
3.1. Recunoașterea unor cuvinte uzuale, din universul apropiat, scrise cu litere mari și mici de tipar	- exerciții de identificare a literelor mari și mici de tipar, cu suport vizual: a, e, i, o, u, t, c, m, p, ă, î, f, s, l, n, ș, b, v, z, â, d, r, j, ț, g, h, x, k; exerciții de citire a silabelor, cuvintelor fără aglomerări de consoane (2-3 silabe) și a propozițiilor scurte, în ritm propriu; -exerciții de formare a cuvintelor din litere mobile (alfabetar, joc „Litere magnetice” etc.); -exerciții de punere în corespondență a cuvintelor scrise cu litere de tipar cu imaginile corespunzătoare; -exerciții de citire a etichetelor aflate pe obiecte personale sau obiecte din clasă.
3.2. Identificarea semnificației unei / unor imagini care prezintă întâmplări, fenomene, evenimente familiare	exerciții de ascultare cu atenție a unui text sau a unei povești scurte, cu suport ilustrat; exerciții de recunoaștere a valorii de adevăr a unor enunțuri legate de mesajul audiat; exerciții de selectare a imaginii potrivite cuvântului audiat (recunoașterea sensului cuvintelor); exerciții de selectare a imaginilor unei povești audiate, cu suport ilustrat, în ordinea în care s-au petrecut evenimentele.
3.3. Identificarea semnificației unor simboluri care transmit mesaje de necesitate imediată, din universul familiar	exerciții de identificare a literelor mari de tipar în diferite contexte (ziar, reviste, pe stradă); exerciții de asociere a unor litere mari de tipar cu anumite simboluri (de exemplu, H – spital, I – informații, P – parcare etc.); exerciții de realizare a unui calendar pentru vreme utilizând simboluri, cu sprijin; exerciții de punere în corespondență a unor imagini cu simbolurile corespunzătoare.
3.4. Exprimarea în cuvinte proprii a mesajelor redade pe suport vizual sau auditiv, manifestând interes pentru lucrul cu cartea	-exerciții-joc de alcătuire (oral) a unor enunțuri cu cuvinte date, dintr-un text audiat; - exerciții de povestire a unor evenimente/ întâmplări trăite, în manieră proprie, cu sprijin; - exerciții de citire a cuvintelor și propozițiilor simple, scurte, în ritm propriu.

4. Redactarea de mesaje în diverse situații de comunicare

<i>COMPETENȚE SPECIFICE</i>	<i>EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE</i>
4.1.Trasarea elementelor grafice și a conturilor literelor, folosind resurse variate	- exerciții de utilizare a șablonului pentru a reda grafic diverse imagini (obiecte, forme geometrice etc.);

	<ul style="list-style-type: none"> -exerciții de reprezentare grafică a diferite imagini prin unirea punctelor: forme, geometrice, legume, fructe, cifre, litere; -exerciții de reprezentare grafică a diferite imagini prin întărirea conturului acestora cu marker, cariocă, pix, creion; - exerciții de realizare a semnelor pregrafice în spații de diferite dimensiuni: linia curbă, linia frântă, șarpele, fumul, melcul, brăduțul, mărele mari, mărele mici, gărduțul, linii oblice, linii verticale; -exerciții de realizare a semnelor grafice în spații de diferite dimensiuni: cârligul, bastonașe cu deschidere spre stânga, bastonașe cu deschidere spre dreapta, grupe de bastonașe, zala, ovalul, semiovalul, punctul, virgula; -exerciții de scriere a literelor de tipar mari, după model; - exerciții de copiere a silabelor și cuvintelor simple scrise cu litere mari de tipar
4.2. Redactarea unor mesaje simple, în contexte uzuale de comunicare	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții-joc de scriere a unor cuvinte simple și scurte în cadrul unor mesaje sau felicitări (de exemplu, „LA MULȚI ANI!”, „1 MARTIE”, „PAȘTE FERICIT” etc.); - exerciții de realizare a unor colaje pe diferite teme utilizând simboluri, semne grafice, litere de tipar decupate.
4.3. Exprimarea unor idei, trăiri personale și informații prin intermediul limbajelor neconvenționale	<ul style="list-style-type: none"> -exerciții de decupare a literelor mari de tipar din ziare, reviste; - exerciții de confecționare a unor felicitări cu ajutorul literelor decupate; - exerciții de formulare de răspunsuri la întrebări prin intermediul desenului.

CONȚINUTURILE ÎNVĂȚĂRII

Comunicare orală (ascultare, vorbire, interacțiune)

Citire /lectura: literele mici și mari de tipar

Propoziția /Enunțul (formularea de propoziții scurte cu suport intuitiv)

Scrierea (elemente grafice care intră în componența literelor de mână: linii, puncte, bastonașe, zale, bucle, semiovale, ovale, nodulețe, desenarea literelor mari și mici de tipar, simboluri neconvenționale folosite în exprimarea scrisă)

Elemente de construcție a comunicării (vocabular , propoziții din două sau mai multe cuvinte)

STANDARDE MINIME DE EVALUARE

<i>COMPETENȚE GENERALE</i>	<i>STANDARDE</i>
1. Receptarea de mesaje orale în contexte de comunicare cunoscute	S1. Să formuleze răspunsuri la întrebări simple privind acțiuni, situații, evenimente cunoscute verbal și nonverbal. S2. Să recunoască sunetelor în silabe și cuvinte prin diferite acțiuni: ridicarea unui deget, așezarea unui jeton pe masă etc.
2. Exprimarea de mesaje orale în diverse situații de comunicare	S3. Să pronunțe clar sunete, silabe, cuvinte și propoziții scurte. S4. Să formuleze mesaje privind propria identitate (numele și prenumele, vârsta, numele și prenumele părinților, culoarea preferată, animalul preferat etc.).
3. Receptarea unei varietăți de mesaje scrise, în contexte de comunicare cunoscute	S5. Să identifice literele mari și mici de tipar, cu suport vizual. S6. Să selecteze imaginea potrivită cuvântului audiat (recunoașterea sensului cuvintelor).
4. Redactarea de mesaje în diverse situații de comunicare	S7. Să scrie literele de tipar mari și mici, după model. S8. Să scrie cuvinte simple și scurte în cadrul unor mesaje sau felicitări.

PREVENTING SCHOOL VIOLENCE- Studiu de specialitate

*Dir. prof. Din Maria Andreea
Școala Gimnazială „Anton Pann” Rm. Vâlcea, Jud. Vâlcea*

Bullying is one type of violence which threatens both the students' educational path and their emotional stability. One definition of bullying was developed by Dr. Daniel Olweus and stresses three components: '1) aggressive behaviours that are 2) repeated and 3) involve a power imbalance favoring the perpetrator. According to this definition, an individual is a victim of bullying when he or she is exposed repeatedly over time to negative actions by one or more individuals and is unable to defend him or herself, excluding cases where two children of similar physical and psychological strength are fighting' (Olweus, 1993; 1994). Bullying, as I have noticed, comes mainly in two forms: physical and /or verbal aggression. School violence is nowadays a major issue which challenges the school environment and it attracts significant attention from teachers. Although school should be the place where students have the right to learn in total safety, we can notice that acts of violence are widely encountered here. Students have reported, through the years, being verbally bullied, spit on, made fun of, called names, being the subject of rumours or being physically aggressed (pushed, tripped). Moreover, bullying has a huge impact on the victims: students can experience anxiety, headaches, inadaptability at school, low-esteem and poor performance in school. As it implies so many dangers, it is clearly a phenomenon we all should fight against. First of all, to protect students from such undesirable experiences, I believe we should address this topic overtly. One way of making students aware of the bad consequences of bullying and of their power to eliminate it is to have school campaigns dedicated to discovering the benefits of good behaviour, the causes of bullying and solutions for overcoming it. Certainly, violence prevention programs should be a top priority for schools. School safety should be promoted by school staff, students, parents and members of the

community all together. Moreover, there should be a clear set of rules and procedures in every school regarding the anti-bullying plan of action. There is an obvious need for support both from teachers and from school psychologists in order to identify violent acts and to encourage peaceful conflict resolution. For instance, every school should have its staff members trained for dealing with situations of crisis. Also, schools can create local police partnerships, monitor school guests, control access to the building, include security guards, use security systems. Of course, these are just some ideas. There is clearly a significant number of other solutions which can be taken into consideration depending on the situation. Unicef has developed a dedicated programme and information for students, parents and teachers can be found at <https://www.unicef.org/end-violence/in-schools>. Last but not least, I strongly believe that we can overcome bullying and violence by means of education. It lies in our power to teach students lessons about good behaviour -goodness in general- about caring for the others, about tolerance and acceptance, about helping, asking for help and accepting help, about sharing, respect, law and responsibility. The main tools we should use, as teachers, are a friendly tone, respect, support, appreciation, praise and pro-action. To conclude with, putting an end to the so widely spread phenomenon of bullying and violence, in general, requires joint effort from students, teachers, parents and local communities in the same amount.

Bibliography:

<https://www.unicef.org/end-violence/in-schools>.

<https://www.cdc.gov/violenceprevention/pdf/Bullying-Definitions-FINAL-a.pdf>.

FUNȚIILE EDUCAȚIEI

*Bibliotecar Dobre Ana-Maria
Colegiul Energetic Rm.Vâlcea*

Funcțiile educației desemnează ansamblul de operații și acțiuni care asigură realizarea activității de formare-dezvoltare a personalității umane la nivel de sistem. Conceptul de funcție a educației evidențiază specificul activității de formare-dezvoltare a personalității umane, specific rezultat în urma interacțiunilor retroactive și proactive realizate cu celelalte instituții și fenomene sociale angajate la nivel de subsistem (politic, economic, cultural).

Funcția fundamentală a educației este aceea de a vehicula, selectă, actualiza și valorifica experiență socială în vederea asigurării unei integrări eficiente a individului în societate.

Prin educație, omul trece de la starea de existență pur biologică la aceea de existență socială. "Dacă omul ar fi la naștere înzestrat, prin ereditate, cu posibilitățile adultului (pe plan fizic, intelectual și social) nu ar exista educație", spune S.Bernfeld. În aceeași ordine de idei, Margaret Mead ne amintește că, în ceea ce privește procesul devenirii omului ca ființă socială, nu există nicio deosebire între copilul născut într-o mare metropolă și cel născut într-un trib primitiv, întrucât amândoi trebuie să învețe totul.

Omul învâța desigur și prin însuși contactul lui spontan cu diferite aspecte ale experienței sociale, dar mai ales prin instruire, adică prin asimilarea cunoștințelor ca efect al influenței educative organizate și sistematice. Instruirea omului prin educație este principala cale a formării lui.

Raportarea activității de formare-dezvoltare permanentă a personalității umane la principalele domenii ale vieții sociale, se constituie ca subsisteme ale sistemului social global și permite evidențierea a trei funcții esențiale ale educației: funcția politică, funcția economică, funcția culturală. Ele concentrează atributul specific și relațiile fundamentale proprii activității de formare-dezvoltare permanentă a personalității umane, la nivel de sistem. Această abordare globală acoperă, în planul conținutului și al metodologiei de interpretare pedagogică, formulele extinse în literatură de specialitate la nivelul unor modele analitice, care evidențiază diverse categorii de funcții: funcția cognitivă, funcția economică, funcția axiologică.

Funcția cognitivă a educației constă în a-l conduce pe om la cunoaștere și totodată în a-l conduce spre adoptarea unei atitudini proprii, creatoare, reprezentative. Cu alte cuvinte instrucția este o componentă majoră a atitudinii culturale. Însă cultură nu poate fi redusă la existența unei informații, oricât de bogată și de variată ar fi aceasta. Cultura înseamnă capacitatea de folosi informația pentru a gândi, a interpreta, a crea noi valori.

Funcția economică a educației implica dezvoltarea conștientă a potențialului biopsihic al omului, valorificând nevoia acestuia de integrare profesională în diferite domenii ale vieții sociale. Funcția economică a educației vizează formarea-dezvoltarea personalității umane ca potențială "forță de muncă", angajată în proiectarea și realizarea unei activități utile din punct de vedere social.

Această funcție urmărește valorificarea potențialului psihosocial al personalității, pe tot parcursul vieții, în vederea integrării sale imediate sau virtuale într-o activitate direct sau indirect productivă, conform normelor și criteriilor valorice operabile la nivelul culturii muncii și al tehnologiei, în fiecare stadiu de dezvoltare a societății.

Funcția economică a educației vizează cultura muncii - care reflectă capacitatea personalității umane de a produce eficient valori materiale și spirituale, relevante social - și cultura tehnologiei - care reflectă capacitatea personalității umane de a aplica eficient știința în diferite domenii de activitate.

Funcția axiologică – Contactul omului cu realitatea, atitudinea față de ea implica judecata de valoare, apreciere. Tocmai de aceea, identitatea unui sistem de gândire pedagogică se definește prin valorile pe care le afirmă, prin faptul că pornește de la o anumită concepție filozofică cu privire la esența umană. În funcție de toate acestea, educația pe care respectivul sistem o preconizează propune omului criterii cu ajutorul cărora el să poată stabili o ierarhie a valorilor, să atribuie sau nu o valoare superioară anumitor aspecte ale vieții, ale creației.

Bibliografie:

1. Apostol, P., *Modelarea acțiunii educaționale*, În: *Fundamenta paedagogiae*, vol. II, E.D.P. , București, 1970.
2. Tudoran, D., *Probleme fundamentale ale pedagogiei*, E.D.P. ,București, 1982.
3. Faure, E. s.a., *A învăța să fii*, E.D.P., București, 1974.

CONCEPTELE DE INTEGRARE ȘI INCLUZIUNE

*Prof. Dobrete Florentina Adina
Colegiul Național de Informatică „Matei Basarab”*

Poate fiecare profesor a încercat să răspundă la un moment dat la întrebări de genul: De ce nu toți elevii mei progresează în același fel? Cum pot să-i ajut pe toți să înțeleagă? Cum pot să-i ajut pe cei care învață mai greu?

Un prim pas în oferirea răspunsurilor la aceste întrebări stă în faptul că profesorul ar trebui să accepte, în primul rând, diversitatea dintr-o clasă; faptul că fiecare elev are propriile sale capacități intelectuale, diferite de cele ale altor colegi, că fiecare are stilul său propriu de a învăța și fiecare are nevoile sale în privința asimilării de informații. Așadar, unul dintre cele mai importante aspecte a le învățământului actual este nevoia sa de adaptare la necesitățile copiilor, oricare ar fi acele necesități și oricare ar fi copiii – fie că sunt copiii cu CES, fie că pur și simplu sunt copii cu un ritm mult mai încet de învățare.

O astfel de metodă de adaptare o constituie școala incluzivă, o școală ce se axează pe includerea acelor copiii sau chiar grupuri ce au fost anterior marginalizate și care implică în procesul de învățare și de luare a deciziilor părinții, îngrijitorii și consilierii specializați.

S-a dovedit că metodele utilizate în cadrul claselor incluzive pot îmbunătăți semnificativ performanța tuturor elevilor. În comparație cu educația în centre sau școli speciale, care are riscul de a-i menține pe copii și adolescenți în afara societății, școala incluzivă constituie un teren de pregătire ideal pentru viitoarea lor integrare în societate. În loc să-i izolăm și să spunem că sunt „dificili”, „turbulenți” sau chiar „handicapați”, am putea să admitem faptul că acești copii ar putea progresa mai mult într-o clasă obișnuită, dacă noi, profesorii, am accepta că educația este pentru toți.

Cel mai important lucru de luat în considerare este că predarea în cadrul diversității implică predarea pentru fiecare individ în parte. Ținând cont de interesele fiecărui elev, de experiențele și țelurile sale facem, de fapt, un pas important în educația elevilor și integrarea lor în societate, după terminarea studiilor. Mai mult, putem spune că diferențele dintre indivizi sunt mult mai pregnante decât cele dintre grupuri. Din acest punct de vedere, poate una dintre cele mai mari provocări căreia trebuie să-i facă față un profesor este adaptarea stilului de predare astfel încât să corespundă necesităților fiecărui elev în parte.

O nouă dimensiune care începe să se contureze în peisajul învățământului românesc este aceea de democratizare și egalizare a șanselor fiecărui copil în parte. În acest scop a fost înființată și școala incluzivă – un răspuns la redimensionarea educației. Scopul acestei școli este de a crea pentru toți copiii un cadru prielnic învățării, pornind de la premiza că diferențele dintre oameni sunt normale și ele trebuie acceptate. Un rol important în cadrul școlii incluzive îl are pedagogia și învățarea centrată pe elev. Acest lucru implică automat adaptarea curriculumului și metodelor de predare la capacitatea și nevoia fiecărui elev în parte.

Predarea la elevii cu nevoi speciale solicită aceleași strategii și practici ca și predarea la orice alt tip de clasă. Cu alte cuvinte, o bună metodă de predare în general va fi o bună metodă de predare și pentru elevii cu nevoi speciale. Toți elevii au dreptul să aștepte de la învățământ cele mai bune și eficiente metode, iar elevii cu CES nu fac diferență.

Școala incluzivă reprezintă o provocare pentru școlile obișnuite, însă ea nu trebuie privită ca o amenințare pentru performanța acestor școli. Multe dintre aceste instituții găsesc ca fiind dificil să integreze elevii cu nevoi speciale în cadrul claselor obișnuite. Însă această teamă poate fi depășită prin educație, resurse didactice adecvate, sprijin și nu în ultimul rând credința că incluziunea este un drept moral și social ce nu poate fi negat nimănui.

Există anumite etape ce trebuie urmate în cadrul școlarizării copiilor cu CES, printre care, în primă fază, este acceptarea ideii că există astfel de copii, recunoașterea dreptului lor la educație, integrarea lor treptată în cadrul școlilor obișnuite. Astfel, pe măsură ce acești copii vor crește, vor deveni adulți și vor avea probabil proprii copii, incluziunea va fi deja un fapt acceptat și o măsură firească în cadrul educației. Copiii educați în cadrul școlii incluzive vor fi mai bine pregătiți să interacționeze cu diverși indivizi precum și cu diverse situații din lumea reală.

În cadrul școlii incluzive profesorii trebuie să colaboreze cu diferiți specialiști în domeniul educației, cum ar fi psihologi, consilieri, terapeuți și alți specialiști pentru că, doar împreună vor reuși să obțină cele mai bune rezultate. Profesorul consultant pentru CES este probabil cel care va lucra cel mai mult cu fiecare profesor în parte, el fiind și cel care va participa în cea mai mare măsură la orele de curs. Școala incluzivă presupune îmbunătățirea sistemului educațional pentru toți elevii. Implică schimbări în curriculum, în modul de predare al profesorilor, în modul de învățare al elevilor, precum și schimbări în modul cum interacționează copiii cu CES cu colegii lor și viceversa.

Ideea este ca școlile, centre de învățare și educație, să se schimbe astfel încât să devină comunități educaționale în care nevoile tuturor elevilor și profesorilor să fie îndeplinite. Școlile incluzive nu mai asigură o educație obișnuită sau o educație specială, ci asigură o educație incluzivă, iar ca rezultat elevii vor putea învăța împreună. Cu alte cuvinte, acest tip de școală este deschisă tuturor elevilor, astfel încât toți elevii să participe și să învețe. Pentru ca acest lucru să se întâmple, profesorii și școlile, în general, au nevoie de o schimbare, pentru a întâmpina cu mai mult succes diversitatea nevoilor elevilor. Educația incluzivă este un proces de facilitare a procesului de învățare pentru toți elevii, chiar și pentru cei ce au fost anterior excluși.

Printre avantajele școlii incluzive se numără faptul că elevii cu CES sunt tratați ca parte integrantă a societății, au ca model restul colegilor care nu au probleme, atât copiii cu CES cât și colegii lor își dezvoltă abilitățile comunicative, devin mai creativi, acceptă diversitatea, etc. Profesorii adoptă metode diverse de predare-învățare, de care beneficiază toți elevii, nu numai cei cu CES. Socializarea între elevii și dezvoltarea prieteniiilor între colegi este destul de importantă în dezvoltarea procesului de învățare, datorită schimbului de informații permanent.

În ceea ce privește cadrele didactice din cadrul școlii incluzive, ele trebuie încurajate să adopte practici moderne în cadrul orelor de curs, să se autoperfecționeze în permanență în ceea ce privește copiii cu CES. Un alt rol important pe care cadrele didactice îl au este acela de a-i face pe copiii fără probleme să-și accepte și să-și ajute colegii cu CES, fără a-i ridiculiza, sau exclude. Concluzionând, putem spune că incluziunea nu-i implică numai pe copiii cu CES; ea este de fapt o realitate și recunoașterea faptului că fiecare copil este unic. Școala incluzivă ne demonstrează, așadar, că suntem unul, dar nu unul și același.

Incluziunea în educație presupune:

- Valorizarea egală a tuturor elevilor și a personalului.
- Creșterea participării tuturor elevilor la educație și, totodată, reducerea numărului celor excluși din cultura, curricula și valorile comunității promovate prin școala de masă;
- Restructurarea culturii, a politicilor și a practicilor din școli, astfel încât ele să răspundă diversității elevilor din localitate;
- Reducerea barierelor în învățare și participare pentru toți elevii, nu doar pentru cei cu dizabilități sau cei etichetați ca având „nevoi educaționale speciale”;
- Insușirea învățămintelor rezultate din încercările de depășire a barierelor de accesare a școlii și de participare din partea unor elevi;
- Înțelegerea diferențelor dintre elevi ca resursă pentru procesul de învățare, nu ca o problemă ce trebuie depășită;
- Recunoașterea dreptului elevilor la educație în propria lor localitate;

- Evoluția gradului de incluziune în școli, atât în privința personalului, cât și în privința elevilor;
- Creșterea rolului școlilor în construirea comunităților și a valorilor lor, precum și în creșterea performanțelor;
- Cultivarea unor relații de susținere reciprocă între școli și comunități;
- Recunoașterea faptului că incluziunea în educație este un aspect al incluziunii în societate.

Școala incluzivă devine astfel o școală deschisă tuturor, o școală prietenoasă, flexibilă, o școală care abordează procesul de predare – învățare – evaluare într-un mod dinamic și atractiv, o școală care, prin sprijinul pe care îl oferă tuturor copiilor, se constituie într-un factor de bază al incluziunii sociale, contribuind la eliminarea prejudecăților legate de apartenența la un anumit mediu și la spargerea barierelor existente între diferitele grupuri din interiorul unei comunități.

Impunându-se ca un nou tip de educație, flexibilă, adaptabilă la nevoile speciale și c.e.s. ale tuturor educabililor în general și la cele ale celor disabili în special, educația integrată se detașează de normativitatea educației tradiționale. Acest aspect se reflectă în maniera de abordare metodologico-procedurală a educabililor. Strategiile specifice integrării educative sunt la rândul lor flexibile, caracterizate prin diversitate. Conceptul de strategie în educația integrată se distanțează de accepția din pedagogia europeană-continentală, apropiindu-se de cea anglo-saxonă. Aceasta nu pune accent pe combinarea inspirată a metodelor și mijloacelor clasice, ci pe „ aplicarea inspirată, originală, creativă, în orice caz, într-o nouă manieră, a unor metode și mijloace vechi, preexistente, acceptându-se chiar modificarea acestora “.

Învățarea în grupuri mici, activă și colaborativă asigură o reală interacțiune și intercomunicare;

- o redistribuire corectă de recompense sociale (apreciere considerare, respect;

- o distribuție eficientă a sarcinilor de lucru;
- un simț al disponibilității și al artei solicitării sau acordării ajutorului mult sporite.

Lecțiile bazate pe învățarea prin cooperare influențează în mod pozitiv formarea răspunderii individuale (elevii trebuie să comunice rezultate în nume personal sau în numele grupului), interacțiunea directă și formarea deprinderilor interpersonale și de grup mic. De asemenea, ele creează între elevi o interdependență pozitivă (aceștia realizează că au nevoie unii de alții pentru a realiza obiectivele și sarcinile grupului, că au resurse pe care trebuie să le administreze în comun, că recompensele vor fi comune).

Pentru a evita ca în clasele integrate activitățile să fie dominate de elevii normali, în defavoarea elevilor cu nevoi speciale, strategiile de microgrupuri trebuie să fie și parteneriale. Acestea au rolul de a împiedica acordarea de ajutor în exces colegilor disabili, de a evita intradistribuirile preferențiale ale sarcinilor în grup și subevaluarea unor rezultate modeste ale colegilor disabili de către ceilalți.

Bibliografie:

1. Ungureanu, D., *Educația integrată și școala incluzivă*, Editura de Vest, Timișoara, 2000.
2. Vrășmaș, T., *Școala și educația pentru toți*, Ed. Miniped, București, 2004.
3. Vrășmaș, Traian, *Învățământul integrat și/sau incluziv*, Editura Aramis, București, 2001
4. Gherguț, Alois, *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale-strategii diferențiate și incluzive în educație*, editura Polirom, București, 2006.
5. A. Gherguț, *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale. Strategii de educație integrată*, Ed. Polirom, Iași, 2001.
6. Hall și Tinklin, *Elevii cu deficiențe din învățământul superior*, Consiliul Scoțian de Cercetare a Educației, 1998.

JOCURILE DE MIȘCARE ÎN EDUCAȚIA FIZICĂ

*Profesor educație fizică și sport: Dobrița Constantin-Aurelian
Școala Gimnazială "Nicolae Bălcescu" Drăgășani*

Jocurile ne oferă posibilitatea de a folosi pe scară largă mișcările de bază și a le putea organiza și aplica în formele cele mai variate și potrivite pentru diferite verigi ale învățământului.

Jocurile fac posibilă transmiterea copiilor a nenumărate cunoștințe, deprinderi și priceperi motrice și igienice, precum și diferite calități psihice pentru conturarea personalității lor.

- încadrează copilul într-un colectiv de joc, cu subordonarea intereselor sale personale, celor colective, pregătindu-l prin colectiv pentru colectivitate;
- prin joacă, interacționând cu materiale naturale, cu obiecte, cu parteneri, repetând unele deprinderi și răspunzând unor anumite sarcini, copiii evoluează, dobândind înțelegere și control asupra mediului înconjurător.

Funcția de dezvoltare fizică

- În perioada vârstei copilăriei preșcolare și a copilăriei școlare, dezvoltarea fizică este stimulată în mod deosebit prin joc.
- Un copil care nu se joacă, care nu poate fi activ, este suspectat de unele probleme de sănătate; copilul sănătos nu are nici o restricție la mișcare: având un corp puternic, viguros, el posedă energie pentru a face tot ce își dorește, fiind încântat de participarea la activitățile ludice; pentru copiii agitați, neastâmpărați se recomandă participarea la jocuri de mișcare. Jocurile dinamice consolidează starea de sănătate a copilului, prin efectele induse de efortul psiho-fizic, în planul somatic al sistemului osos și muscular, al aparatului cardio-respirator și nu în ultimul rând al proporționalității optime a țesuturilor corpului.

Funcția de dezvoltare cognitivă

- Jocurile de mișcare sunt favorabile lărgirii comunicării, dezvoltării limbajului oral sau de acțiune, mișcarea fiind un stimul pentru participarea activă la vorbire.
- Jocul de mișcare poate fi văzut ca un mecanism de rezolvare de probleme, în care copilul introduce variabile în diferite situații, amator de inedit, curios și dornic de experiențe noi, copilul este dispus să participe la orice fel de joc, în special la cele motrice.

Funcția de dezvoltare motrică

- Activitatea specifică a copiilor este joaca respectiv jocurile, cele de mișcare fiind deosebit de atractive, la această vârstă.
- Jocurile de mișcare produc la copii efecte favorabile, evidente în planul fitness-ului fizic, beneficiile fiind:
  - creșterea rezistenței cardio-respiratorie;
  - îmbunătățirea mobilității;
  - dezvoltarea forței și rezistenței musculare;
  - obținerea unei greutate corporale optime.

Funcția de dezvoltare a afectivității

Succesul sau neșansa copiilor, în deznodământul jocurilor de mișcare, devine un motiv de acomodare afectivă, întărire și acceptare a situației respective, cu un corespondent în viața reală. Aceste situații îi maturizează și îi „protejează”, deși copiii uită repede și sunt dispuși la noi angajamente, aceste experiențe se adaugă și consolidează personalitatea în devenire a micului om.

Bibliografie:

1. Todea, F. – „*Jocuri de mișcare*”, Editura Fundației România de mâine, București, 2002.

STRATEGII DE INTEGRARE ÎN GRĂDINIȚĂ A COPIILOR CU CERINȚE EDUCATIVE SPECIALE

*Prof. logoped Dobrița Elena-Cristina
C.J.R.A.E Vâlcea - Școala Gimnazială Nicolae Bălcescu Drăgășani*

„Omul este o ființă dependentă în activitatea pe care o desfășoară de ceilalți. Are nevoia permanentă de a comunica și coopera,..”

Întâlnim peste tot în jurul nostru oameni cu deficiențe. Ei sunt percepuți diferit, perceperea lor socială nefiind întotdeauna constatată, ea variază de la societate la alta, furnizând semnificații diferite, în funcție de cultura și de valorile promovate. Mulți oameni au reticențe față de persoanele cu deficiențe, deoarece au o concepție greșită despre ele. Trebuie să înțelegem că sunt niște oameni la fel ca ceilalți, fiind produsul unic al eredității lor și al mediului. Persoanele deficiente, la rândul lor au două păreri în ceea ce privește impedimentul lor, unele îl consideră un dezastru, iar altele un simplu inconvenient.

Din categoria copiilor cu C.E.S. fac parte atât copiii cu deficiențe propriu zise, cât și copiii fără deficiențe, dar care prezintă manifestări stabile de inadaptare la exigențele sistemului de învățământ. Din această categorie fac parte:

- copiii cu deficiențe mintale, comportamentale (tulburări de conduită, hiperactivitate cu deficit de atenție-ADHD, tulburări de opoziție și rezistență);
- copiii cu deficiențe senzoriale și fizice (tulburări vizuale, tulburări de auz, dizabilități mintale, paralizia cerebrală)
- copiii cu tulburări afective, emoționale (anxietatea, depresia, mutism selectiv, atacul de panică, tulburări de stres posttraumatic, tulburări de alimentație, anorexia nervoasă, bulimia nervoasă, supraalimentarea);
- copiii cu handicap asociat;
- copiii cu deficiență de cunoaștere și învățare (dificultăți de învățare, sindromul Down, dislaxia, discalculia, distraxia)
- copiii cu deficiențe de comunicare și interacțiune (tulburări din spectrul autist, sindromul Asperger, întârzieri în dezvoltarea limbajului).

Copiii cu C.E.S. pot prin joc să-și exprime propriile capacități. Astfel copilul capătă prin joc informații despre lumea în care trăiește, intră în contact cu oamenii și cu obiectele din mediul înconjurător și învață să se orienteze în spațiu și timp. Datorită faptului că se desfășoară mai ales în grup, jocul asigură socializarea. Jocurile sociale sunt necesare pentru persoanele cu handicap, întrucât le oferă șansa de a juca cu alții copii, orice joc având nevoie de minim două persoane pentru a se desfășura. Jocurile trebuie însă să fie adaptate în funcție de deficiența copilului.

Copiii cu tulburări de comportament trebuie să fie permanent sub observație, iar la cei cu ADHD jocurile trebuie să fie cât mai variate. Grădinița este de asemenea un mediu important de socializare.

Formele de integrare a copiilor cu C.E.S. pot fi următoarele: grupele diferențiate integrate în structurile grupelor obișnuite, grupuri de câte doi-trei copii deficienți incluși în grupele obișnuite, integrarea individuală a altor copii în aceleași grupe obișnuite.

Integrarea exprimă:

- atitudinea favorabilă a copilului față de grădinița pe care o urmează;
- condiția psihică în care acțiunile instructiv-educative devin accesibile copilului;
- consolidarea unei motivații puternice care susține efortul copilului în munca de învățare;
- situație în care copilul poate fi considerat un colaborator la acțiunile desfășurate pentru educația sa;
- corespondența totală între solicitările formulate de grădiniță și posibilități copilului de a le rezolva;
- existența unor randamente în dezvoltarea cognitivă și în plan comportamental considerate normale prin raportarea la posibilitățile copilului sau la cerințele sistemului preșcolar.

În grădiniță, copilul cu tulburări de comportament aparține de obicei grupului de copii slabi sau indisciplinați, el încălcând deseori regulamentul preșcolar. Astfel, copilul cu tulburări de comportament se simte respins de către ceilalți participanți la educație (educatori, colegi, îngrijitori). Ca urmare a inadecvării emoționale, acest tip de copil intră în relații cu alte persoane marginalizate, intră în grupuri subculturale și trăiește în cadrul acestora tot ceea ce nu-i oferă societatea.

Copiii cu C.E.S. au nevoie de un curriculum planificat diferențiat, de programe de terapie lingvistică, de tratament logopedic specializat, de programe specifice de predare-învățare-evaluare specializate și de programe terapeutice pentru tulburări motorii.

De asemenea, vor beneficia de consiliere preșcolară personală și a familiei. Stilul de predare trebuie să fie cât mai apropiat de stilul de învățare pentru ca un volum mai mare de informații să fie acumulat în aceeași perioadă de timp. Acest lucru este posibil dacă este cunoscut stilul de învățare al copilului, dacă este făcută o evaluare eficientă care ne permită să știm cum învață copilul, dar și ce și cum este necesar să fie învățat. Unii copii au nevoie de o terapie a tulburărilor de vorbire și de limbaj, de psihoterapie individuală și de grup pentru sprijinirea integrării pe plan social.

La fel, copii au nevoie de ajutor suplimentar din partea educatoarelor și colegilor, fiind nevoie să primească în activitatea preșcolară conținuturi și sarcini simplificate.

Copii cu tulburări vizuale, tulburări de auz, cu dizabilități fizice, necesită programe și modalități de predare adaptate cerințelor lor educative, programe de terapie, rampe de acces pentru deplasare, asistență medicală specializată, asistență psihoterapeutică.

Copii care prezintă tulburări emoționale trebuie să fie din timp identificați, astfel încât, consultarea consilierului preșcolar, a psihologului clinician, a medicului neuropsihiatru și terapia, să fie făcute cât mai precoce, cu implicarea tuturor factorilor educaționali (familie, cadre didactice). Consilierul preșcolar este și el de un real ajutor, el oferind consilierea individuală și de grup a copilului și a familiei.

Strategii și intervenții utile din partea cadrului didactic:

- crearea unui climat afectiv pozitiv;
- stimularea încrederii în sine și a motivației pentru dezvoltare;
- încurajarea sprijinului și cooperării, formare unei atitudini pozitive a colegilor;
- încurajarea independenței, creșterea autonomiei personale;
- încurajarea eforturilor, sprijin și apreciere pozitivă în realizarea sarcinilor, fără a crea dependență;
- folosirea frecventă a sistemului de recompense, laude, încurajări, întărirea pozitivă, astfel încât să fie încurajat și evidențiat cel mai mic progres;
- crearea unui climat afectiv, confortabil;
- centrarea învățării pe activitatea practică;
- sarcini împărțite în etape mai mici, realizabile;
- folosirea învățării afective;
- adaptarea metodelor și mijloacelor de învățare, evaluare etc.

- cuantificarea regreselor și a progreselor, în vederea optimizării lor.

Politicile incluziunii susțin că grădinițele au responsabilitate de a-i ajuta pe copii să depășească barierele din calea învățării și că cei mai buni educatori sunt aceia care au abilitățile necesare pentru a-i ajuta pe copii să reușească acest lucru. Pentru aceasta, grădinița trebuie să dispună de strategii funcționale pentru a aborda măsuri practice care să faciliteze îndepărtarea barierelor cu care se confruntă copiii în calea participării lor la educație. Putem stabili de asemenea relații de colaborare cu autoritățile locale, părinții și reprezentanții comunității.

Astfel, pot fi dezvoltate programe de informare și consiliere într-un mediu adecvat, în care copiii să poată discuta cu lejeritate despre situațiile problematice din viața lor, sau pe care le pot întâlni și să aibă curaj să ceară ajutor.

Într-o abordare incluzivă, toți copiii trebuie considerați la fel de importanți, fiecăruia să-i fie valorificate calitățile pornind de la premisa că fiecare copil este capabil să realizeze ceva bun.

Adesea, când explorăm universul ființei umane ne confruntăm cu o mare diversitate. Copiii care ne trec pragul grădiniței, ne pun în situația de a căuta mereu noi soluții la problemele ridicate. De cele mai multe ori găsim soluții cele mai bune pentru copii. Însă, uneori suntem puși în dificultate de complexitatea problemelor. Una din aceste probleme o reprezintă copiii cu cerințe educative speciale. Acești copii nu sunt speciali în sine. Ei au nevoi doar de o abordare personalizată în ceea ce privește demersurile pe care le întreprindem în educația lor.

Bibliografie:

1. Verza F., *Introducerea psihopedagogică specială și asistență socială*, Ed. Fundației Humanitas
2. Weihs TJ, *Copilul cu nevoi speciale*, Ed. Triade, Cluj Napoca, 1998
3. Alois Gherguț, Luciana Frumos, Gabriela Raus, *Educația specială, - ghid metodologic* - Ed. Polirom

MOBILITATE ERASMUS+ MALTA, ST. JULIANS, 11-15.05.2023

*Profesor consilier școlar Drăgan Gabriel
CJRAE Vâlcea – Școala Gimnazială Nr. 4*

În perioada 11-15.05.2023 am participat în localitatea St. Julian din Malta la cursul de perfecționare în cadrul programului european ERASMUS+ intitulat. „Inclusive classroom through ICT”.

În cadrul acestui curs am învățat să lucrez cu diverse aplicații care permit profesorului să realizeze materiale interactive pentru lecțiile de la clasă.

Am descoperit aplicația TOOME care permite într-un mod simplu crearea unui avatar care poate fi util la activitățile de la clasă și am învățat cum să-mi creez propriul avatar în aplicația TOOME.

Am făcut cunoștință cu aplicația GENIALLY care este un instrument excelent pentru crearea de prezentări pentru elevi. Am învățat cum să folosesc instrumentele din cadrul aplicației pentru a scrie text, a pune fundaluri, a importa fotografii etc. Mi-am îmbunătățit abilitatea de a prezenta într-un mod explicit și vizual ideile și informațiile pe care doresc să le transmit elevilor în clasă.

Am descoperit de asemenea aplicația STORY JUMPER, care m-a ajutat să îmi îmbunătățesc capacitatea de a crea povești video captivante pentru elevi. Această aplicație permite elevilor să își spună propriile povești audio-video fiind astfel un instrument potrivit pentru autocunoaștere și autoexprimare.

Acest curs m-a ajutat să îmi îmbunătățesc abilitățile de a pregăti formulare Google pentru elevii mei. Astfel de formulare Google sunt utile de exemplu pentru recapitularea cunoștințelor la finalul unei unități de învățare, înaintea testului de evaluare.

În realizarea unui formular Google se pornește de la inserarea titlului acestuia urmat de o scurtă descriere a conținutului. Este necesară apoi inserarea întrebării legate de identitatea celui care completează răspunsurile din formular. Acesta poate fi identificat prin nume, prenume, clasă și eventual adresa de email de pe care s-a conectat .

În formularea întrebărilor GOOGLE FORMS oferă atât opțiunea de a scrie întrebarea cât și aceea de a importa o întrebare deja formulată din alt document. De asemenea se poate insera un subtitlu cu descrierea acestuia precum și fotografii sau clipuri video.

Una dintre opțiunile cu care eu m-am familiarizat în cadrul acestui curs a fost aceea de creare a secțiunilor formularului și de creare a legăturii dintre răspunsurile elevului și secțiunea corespunzătoare a formularului.

În ceea ce privește structura răspunsului așteptat de la elevi, formularul GOOGLE FORMS oferă multiple variante: răspuns scurt, paragraf, răspunsuri multiple, casete de selectare, dropdown, scară liniară, grilă cu mai multe variante sau casetă de selectare sub formă de grilă. Data și ora pot fi de asemenea solicitate în formatul lor specific de la cel care răspunde la formular.

Editarea în GOOGLE FORMS este foarte mult ușurată de existența butoanelor de duplicare și de ștergere existente în partea de jos a paginii. În funcția de preferința profesorului fiecare dintre întrebări poate fi obligatorie sau nu.

Designul formularului poate fi îmbunătățit în funcție de experiența profesorului de la butonul special de personalizare a formularului din partea dreaptă sus. Făcând click pe acest buton se deschide un panel din care poate fi selectat atât pentru antet cât și pentru întrebări stilul, mărimea și culoarea textului. Acest panel oferă de asemenea posibilitatea de a alege o imagine sugestivă pentru antetul formularului.

În ceea ce privește colectarea răspunsurilor elevilor la formularul creat de profesor în GOOGLE FORMS acestea pot fi conectate cu o foaie de calcul Excel care trebuie creată încă de la început de către cel care creează formularul. Dacă toate setările sunt făcute corect, profesorul va obține răspunsurile elevilor într-un tabel structurat pe linii și coloane care conține numele și prenumele respondenților precum și răspunsurile la fiecare dintre întrebările din formular.

Profesorul are posibilitatea, în funcție de obiectivele pentru care este creat formularul, să-l limiteze la răspuns și să permită, sau nu, editarea răspunsurilor de către aceștia după prima trimitere.

Alte opțiuni disponibile în ceea ce privește modul în care sunt prezentate formularul și răspunsurile sunt: afișarea barei de progres, afișarea aleatoare a întrebărilor și transmiterea unui mesaj de confirmare privind înregistrarea răspunsului.

Evaluarea răspunsurilor date de către elevi în GOOGLE FORMS se poate face automat, prin însumarea punctajelor stabilite pentru fiecare răspuns corect, dar și manual, după primirea răspunsurilor. Profesorul poate seta încă de la început în formular dacă elevii pot sau nu vedea răspunsurile corecte sau greșite, precum și punctajul primit pentru fiecare întrebare. Poate fi presetat un feedback automat din partea profesorului la răspunsurile elevilor.

Odată formularul finalizat de către profesor, poate fi trimis elevilor fie pe adresa lor personală de email, fie sub forma unui link pe grupul de WhatsApp sau de pe platforma Google Classroom a clasei.

În cadrul cursului din Malta m-am bucurat că am avut posibilitatea să îmi exersez și să îmi îmbunătățesc abilitățile de utilizare a acestui instrument complex dar totuși foarte intuitiv și ușor de folosit care este GOOGLE FORMS. Cu această ocazie am creat un formular în limba engleză intitulat „Evaluation for Malta training” în care am aplicat practic informațiile teoretice de mai sus. Formularul poate fi accesat aici: <https://forms.gle/VoL9JQisSjoGeyDB8>

Bibliografie:

<https://toonme.com/>

<https://www.genial.ly/>

<https://www.storyjumper.com/>

https://support.google.com/a/users/answer/9991170?hl=en&ref_topic=9348489&sjid=2158517334167446373-EU

MEDIEREA ÎN ȘCOALĂ

*Prof. Drăgan Maria
Liceul Teoretic „Ion Gh. Roșca”*

Medierea este o procedură alternativă și voluntară de soluționare a conflictelor, este o procedură confidențială, prin care o terță persoană, neutră, imparțială și fără putere de decizie, numită mediator, ajută părțile să ajungă împreună la o înțelegere mutual acceptată, în vederea încheierii conflictului. Medierea este o procedură ce poate fi realizată atât de mediatorul școlar cât și de profesorul diriginte, sau consilierul școlar. Medierea se poate realiza fie prin sesiuni individuale cu părțile implicate, fie prin sesiune comună. Cea mai des utilizată este sesiunea comună.

Sesiunea comună

Aici părțile se întâlnesc cu mediatorul, făcând cunoștință. Sunt informate cu privire la procesul de mediere și scopul acesteia, la confidențialitatea procedurii și cu privire la neutralitatea și imparțialitatea mediatorului în soluționarea conflictului. Mediatorul nu este judecător, nu dă soluții, nu este avocat și nici psiholog, nu dă sfaturi părților cu privire la alegerea unei soluții din mai multe posibile, nu dictează termenii acordului la care se ajunge, nu dă sfaturi juridice și nici nu exprimă opinii juridice. În aceasta sesiune, mediatorul ascultă și clarifică pozițiile inițiale ale acestora. Ulterior, mediatorul va decide cu care din părți va rămâne în sesiuni separate.

Sesiunile separate

În această fază, mediatorul obține informații suplimentare de la partea cu care a decis să rămână, informații care vor rămâne confidențiale, mediatorul neputând transmite aceste informații celeilalte părți decât cu acordul părții. Tot aici partea poate explica mai larg motivul nemulțumirii sale, putând veni cu o soluție. Mediatorul poate decide ulterior discuției cu o parte, dacă este cazul, să discute separat cu cealaltă parte sau dacă le va invita din nou în sesiune comună, adică împreună, pentru ca ele să ajungă la o înțelegere. În varianta în care mediatorul decide să intre în sesiuni separate cu cealaltă parte, va da o sarcină (de ex.: o temă de gândire) primei părți, tocmai pentru a determina partea să decidă singură care ar fi varianta potrivită pentru a ajunge la o soluție.

Avantajele medierii:

PĂRȚILE implicate în conflict au următoarele beneficii alegând această procedură:

- rapiditatea ajungerii la o înțelegere;
- flexibilitatea procedurii de mediere;
- participarea directă a părților la soluționarea conflictului, pentru a ajunge la o înțelegere;
- medierea este o procedură privată, CONFIDENȚIALĂ;
- păstrează relațiile dintre părți;

Principiile medierii:

- Caracterul voluntar al procedurii - Nici o parte nu poate fi obligată de către o alta persoană sau autoritate să participe la procedura de mediere.
- Auto-determinarea părților - *ÎNȚELEGEREA* aparține părților, în consecință orice *TERMEN* prevăzut prin această *ÎNȚELEGERE*, trebuie să fie propusă și acceptată de părți.

Ideal ar fi să nu existe conflicte în școli, însă cum acest lucru rar este posibil, cu toții trebuie să încercăm medierea conflictului. În spatele unui conflict, a unei probleme, există o altă problemă. În majoritatea cazurilor, avem tendința să judecăm elevul care a creat situația conflictuală, însă ar trebui să înțelegem, să căutăm motivul pentru care acesta se comportă astfel. Problemele cu care acești elevi vin de acasă, sau din mediul lor social (problemele financiare ale părinților, de sănătate, certuri, tulburări emoționale generate de situații existențiale, etc.), sunt cele care îi conduc pe marea majoritate să creeze sau să intre voluntar într-un conflict.

Concluzie:

În școlile în care rezolvarea situațiilor problemă, a conflictelor, este la fel de importantă ca procesul instructiv-educativ, rata problemelor legate de disciplină a scăzut semnificativ.

Bibliografie:

<https://lege5.ro/gratuit/geytanrsgaztg/importanta-procesului-de-negociere-in-mediarea-conflictelor>
<https://www.mediarea.ro/>

INCLUZIUNE SOCIALĂ, EFICIENȚĂ MANAGERIALĂ ȘI BAZELE EDUCAȚIEI INCLUZIVE

Prof. Drăghici Florinela Elena
Școala Gimnazială „Nicolae Bălcescu”, Com. N. Bălcescu, jud. Vâlcea

MOTTO: „Educația nu este pregătirea pentru viață, educația este viața însăși”

(John Dewey)”

Incluziunea școlară se definește prin acceptarea de către instituțiile de învățământ a tuturor copiilor, indiferent de apartenența etnică sau socială, religie, naționalitate sau infirmitate și este strâns legată de recunoașterea și acceptarea diversității – condiție normală a conviețuirii umane.

Învățământul incluziv presupune ca tinerii și copiii cu dizabilități și ceilalți fără probleme să învețe împreună în instituțiile de învățământ având sprijinul corespunzător. Un început timpuriu în grupuri de joacă sau medii școlare obișnuite este cea mai bună pregătire pentru o viață integrată.

Fiecare copil este diferit și special și are propriile nevoi, fie că este sau nu un copil cu dizabilități. Toți copiii au dreptul la educație în funcție de nevoile lor.

Și copiii diferiți au drepturi egale cu ceilalți, iar o educație separată ar duce la marginalizare și discriminare, împiedicând formarea, împlinirea de sine și afirmarea personalității. Beneficiile incluziunii sunt reciproce, dar majoritatea dintre noi n-am simțit încă acest lucru. Separarea ne limitează înțelegerea reciprocă. Familiaritatea și toleranța reduc frica și respingerea favorizând relații de comunicare și colaborare în beneficiul tuturor.

Câți suntem pregătiți (părinți, cadrele didactice, copii) pentru diversitatea existentă în fiecare grupă și cât de bine sunem pregătiți să o acceptăm ?

Educația incluzivă vine să sprijine acest aspect deoarece ea se centrează mai ales pe învățarea strategiilor necesare rezolvării problemelor din viața cotidiană, într-o manieră cooperantă și solidară, unde procesul de învățare este realizat în spiritul respectului și acceptării celor din jur.

Integrarea individuală a copilului cu nevoi speciale în clasa obișnuită presupune următoarele implicații:

- se oferă includere și sprijin educațional după nevoile copiilor;
- se asigură dezvoltarea personală a fiecăruia;
- adaptarea programelor și a resurselor organizatorice și procedurale la nevoile sale;
- învață în clase omogene;
- crește motivația pentru învățare, fiindcă este stimulat de mediul competițional și de performanțele școlare ale colegilor valizi;
- scade nivelul de izolare al copilului cu deficiență și crește nivelul de contact cu copiii obișnuiți, sporind nivelul de socializare;
- copiii valizi, ca urmare a contactului cu copiii/elevii cu nevoi speciale, îi vor înțelege, îi vor accepta și își vor forma chiar atitudini de protejare a acestora în grupurile obișnuite.

Pornim de la constatarea că părinții sunt cei mai importanți factori de sprijin în viața copilului cu deficiențe sau a copilului sănătos, școala contribuie la integrarea lor în societate, astfel că, este evident ca acești participanți la educație să colaboreze strâns.

Viața familiei (sau cel puțin a unuia dintre părinți) se va adapta, se va plia după programul copilului cu deficiențe profunde sau medii. Pentru a-și putea sprijini copiii aflați în dificultate, părinții trebuie să participe la următoarele acțiuni, asigurate de echipa de intervenție:

- informare asupra potențialului real al copilului și asupra mijloacelor susceptibile să-i favorizeze dezvoltarea;
- informare asupra tipurilor de servicii care pot asigura cel mai bine educarea și dezvoltarea copilului cu nevoi speciale.
- convingerea părinților că nu sunt singuri în demersurile lor educative cu copilul deficient;
- învățarea familiei să trăiască în echilibru cu copilul cu nevoi speciale;
- însușirea unor abilități și tehnici speciale de educație a copilului cu deficiențe, conlucrând adecvat cu profesioniștii;
- elaborarea programelor educaționale în colaborare cu membrii echipei transdisciplinare.

Implicarea cadrelor didactice este condiția majoră în realizarea integrării copiilor cu cerințe educative speciale în viața școlară și socială. În acest demers la clasă, pentru a favoriza integrarea cât mai rapidă a copiilor cu nevoi speciale, am valorificat sensibilitatea deosebită a acestora și disponibilitatea de a oferi și de a primi afecțiunea celor din jur. Ne apropiem de copilul cu cerințe educative speciale cu încredere și disponibilitate de a face tot posibilul să-l ajutăm. În aceste condiții va accepta observația critică, chiar și dojana, reacționând spre corectare, nu izolându-se.

Alt aspect care trebuie avut în vedere este acela de a-i trata în mod egal cu ceilalți copii, atât cât este posibil. Indiferent de activitate nu vom spune unui copil cu CES: -*“Tu nu poți participa la..”*(vizită, excursie, serbare, etc.). Dimpotrivă, îl vom încuraja să acționeze, fiindcă nevoile lui speciale, oricum îi vor limita activitatea. Aici vom interveni noi cu sprijin.

Prezența în colectivul clasei a unor astfel de copii, solicită efort crescut din partea dascălului sub toate aspectele: pregătirea pentru lecții, pentru activități extrașcolare; atitudinea față de toți elevii clasei. Învățătoarea trebuie să ofere copilului/elevului cu CES tratarea individuală de care are nevoie în toate etapele lecției, pentru ca acesta să recupereze neajunsurile, să valorifice în mod compensatoriu potențialul sănătos, dar să nu neglijeze pe ceilalți elevi ai clasei. Intervenția educațională trebuie însoțită de atitudinea pozitivă a cadrelor didactice și a familiei față de copiii cu cerințe educative speciale.

Educația incluzivă va permite copilului cu CES să trăiască în familie, să învețe într-o clasă cu copii valizi, să dobândească abilități indispensabile unei vieți normale, cu posibilitățile pe care le are și cu potențialul pe care-l dezvoltă într-o ambianță echilibrată.

Psihopedagogia și psihosociologia, dar mai ales cercetările-acțiune, vor permite aplicarea principiului normalizării, dacă aplicăm eficient intervenția timpurie și principiul educației incluzive.

Școala și familia, ca agenți ai socializării, au un rol foarte important în integrarea copiilor cu dizabilități în învățământul de masă. Așadar, în urma deciziei că acel copil se va înscrie în învățământul de masă, se iau măsuri pentru integrarea lui reală.

Este foarte important ca un copil cu dizabilități să fie ajutat să devină cât mai independent posibil în toate acțiunile pe care le întreprinde.

Normalizarea societală reprezintă nivelul cel mai înalt de acceptare socială face din inițiativele de valorizare a potențialului fiecărui individ o practică curentă, obișnuită, care nu mai are nimic spectaculos sau inedit în ea. Majoritatea covârșitoare a membrilor unei societăți cu o mentalitate atât de evoluată consideră normal ca diferențele existente între oameni să fie surse de noi experiențe de viață și de beneficii, și nicidecum pretexte pentru discriminări. O persoană cu nevoi speciale, aflată într-o astfel de comunitate, se poate afirma ca cetățean, ca producator de bunuri și valori, ca personalitate. Chiar și un copil cu handicap multiplu își poate găsi locul adecvat într-o astfel de organizare socială și poate afla modalități de a-și împlini măcar unele aspirații. Normalizarea societală face ca diversele handicapuri să devină irelevante, accentul căzând pe ceea ce poate aduce valoros persoana cu nevoi speciale, și nu pe ceea ce nu poate.

Fiecare persoană – copil, tânăr sau adult – trebuie să beneficieze de oportunități educaționale proiectate pentru a le satisface necesitățile educaționale de bază.

Bibliografie:

1. Bistriceanu, Corina, *Sociologia familiei*, Editura Fundației România de Mâine , București, 2004
2. Verza, Emil; Păun, Emil "*Educația integrată a copiilor cu handicap*"
3. "*Integrarea/includerea copiilor cu dizabilități*" - Cartea Albă Reninco
4. Maciuc, Irina, *Formarea continuă a cadrelor didactice*, Editura Omniscope , Craiova, 1998
5. Șerdean, Ioan, *Pedagogie* Editura Fundației România de Mâine , București, 2004
6. Ungureanu, D., "*Educația integrată și școala incluzivă*", Editura de Vest, Timișoara.
7. Vrașmaș, T., "*Școala și educația pentru toți*", Ed. Miniped, București, 2004

MODALITĂȚI DE INTEGRARE A COPIILOR CU CES ÎN GRĂDINIȚĂ

*Prof. inv. preșcolar: Drăghin Anișoara
Grădinița cu Program Prelungit nr. 4, Caransebeș*

Integrarea copiilor cu CES este un proces complex și de durată, ce se poate realiza cu succes în învățământul preșcolar, cu scopul de a deveni apoi adulți independenți și fericiți, ce se vor integra în viața profesională și socială.

Educația integrată permite copiilor cu CES să trăiască alături de ceilalți copii, să desfășoare activități comune, să socializeze, dobândind astfel abilități în vederea adaptării, integrării și devenirii lor ca și ceilalți din jur.

În calitate de educatoare, am fost pusă deseori în situația de a avea la grupă preșcolari cu cerințe educative speciale și, în astfel de situații, am încercat să găsesc cele mai bune metode de predare-învățare pentru a-i determina pe toți participanții la actul educațional să se implice conștient în activitățile derulate. În opinia mea, sunt două valori foarte importante în integrarea copiilor cu CES și anume, încrederea și dragostea. Trebuie să le acordăm încredere și iubire, pentru a reuși să îi ajutăm.

Abordarea pozitivă a comportamentului copiilor și exprimarea încrederii în posibilitățile fiecărui copil de a reuși, sunt de asemeni factori decisivi în reușita integrării copiilor cu CES.

În activitatea educativă a copiilor cu cerințe educative speciale, metoda cea mai eficientă este bazată pe învățarea prin cooperare.

Lecțiile bazate pe învățarea prin cooperare permit evaluarea frecventă a performanței fiecărui copil, care trebuie să ofere răspuns în nume personal sau în numele grupului, copiii se ajută unii pe ceilalți, se încurajează și își împărtășesc ideile, le explică celorlalți, discută despre ceea ce știu și au învățat, învață unii de la alții, realizează că au nevoie unii de alții pentru a finaliza o sarcină de grup.

Integrarea copiilor cu CES se poate realiza atât prin activități educaționale cât și prin activități extracurriculare cum ar fi: vizite la muzee, excursii și drumeții, evenimente culturale și sportive ce permit dezvoltarea relațiilor interpersonale și o mai bună relaționare a copiilor cu societatea.

Astfel de activități au scopul de a spori interesul copiilor de cunoaștere a patrimoniului cultural, formarea și dezvoltarea unor sentimente de prețuire a naturii, în vederea adoptării unui comportament ecologic adecvat.

Pentru realizarea educației incluzive eficiente, este importantă implicarea părinților în mod direct la viața grădiniței, unde ei pot influența anumite decizii care privesc procesul educațional.

Absența sau indiferența părinților în ceea ce privește problemele educaționale ale copilului vine în opoziție cu ideea de integrare sau incluziune.

Părinții trebuie să fie modele de acțiune și comportament în acceptarea și susținerea integrării copiilor cu cerințe speciale, să creeze un parteneriat eficient, bazat pe comunicare bilaterală cu instituția de învățământ, pentru a veni în sprijinul copiilor.

Copiii cu CES pot fi grupați în următoarele categorii: copiii cu deficiențe propriu zise, cât și copiii fără deficiențe, dar care prezintă manifestări stabile de inadaptare la exigențele școlii.

Din această categorie fac parte:

- copiii cu deficiențe senzoriale și fizice (tulburări vizuale, tulburări de auz, dizabilități mintale, paralizia cerebrală);
- copiii cu deficiențe mintale, comportamentale (tulburări de conduită, hiperactivitate cu deficit de atenție-ADHD, tulburări de opoziție și rezistență);
- copiii cu tulburări afective, emoționale (anxietatea, depresia, mutism selectiv, atacul de panică, tulburări de stres posttraumatic, tulburări de alimentație: anorexia nervoasă, bulimia nervoasă, supra-alimentarea);

- copiii cu handicap asociat;
- copiii cu dificultăți de cunoaștere și învățare (dificultăți de învățare, sindromul Down, dislexia, discalculia, dispraxia);
- copiii cu deficiențe de comunicare și interacțiune (tulburări din spectrul autistic, sindromul Asperger, întârzieri în dezvoltarea limbajului).

Există cinci niveluri de integrare care sunt interdependente între ele, asigurând reușita procesului de integrare a copiilor cu CES:

- integrarea fizică ce se referă la posibilitatea copiilor cu CES de a avea acces la mijloacele fizice necesare satisfacerii propriilor nevoi fundamentale,
- integrarea funcțională ce constă în asigurarea accesului la servicii publice ale societății și stăpânirea cunoștințelor și deprinderilor necesare pentru a putea beneficia de aceste servicii,
- integrarea personală este legată de dezvoltarea relațiilor interumane cât mai apropiate cu persoanele semnificative, în diferite perioade ale vieții,
- integrarea socială se realizează dacă copiii cu CES au posibilitatea inițierii și menținerii unor contacte sociale, dacă se pot integra, pe această bază, în diverse grupuri,
- integrarea societală ce se referă la participarea copiilor, adolescenților, adulților cu CES la procesul productiv al comunității de care aparține, asumându-și responsabilități precise și bucurându-se de încrederea oamenilor.

La copiii cu CES se întâlnesc frecvent următoarele caracteristici: evaluări negative a schemei corporale și a imaginii de sine, sentimente de inferioritate, neîncredere în forțele proprii, atitudini pasive, de evitare și izolare, interiorizarea emoțiilor, nervozitate exagerată, impulsivitate și agresivitate, anxietate și depresie. Toate acestea afectează procesul de adaptare și integrare în mediul educațional și în comunitate. Încurajarea autocunoașterii și dezvoltării personale duce la modificarea modului de structurare a atitudinii copilului cu CES față de sine și la stimularea dreptului lui de a se afirma și a lucra pentru ameliorarea imaginii sale.

Consider că o bună cunoaștere a propriilor forțe de către copiii cu CES determină formarea unei imagini de sine obiective și clare, oferă posibilitatea realizării unui echilibru emoțional, facilitează dezvoltarea unor atitudini favorabile despre sine, favorizează exersarea unor abilități de autoprezentare și înlesnește reușita adaptării la mediu.

Integrarea constă în considerarea defectelor ca făcând parte din identitatea proprie la fel de mult ca și calitățile, întrucât aceste deficiențe intră în componența emoțiilor, deciziilor, acțiunilor și relațiilor interumane a copilului cu CES.

În opinia mea, un rol important în integrarea lor, îl are anturajul apropiat și cadrele didactice ce trebuie să ajute copilul cu CES să învețe să se accepte și să se iubească așa cum sunt, pentru a se considera o ființă independentă, egală cu ceilalți, demnă de dragoste, înzestrată cu un anumit număr de calități care îi sunt proprii și dintre care unele constituie un adevărat talent și liberă să-și dezvolte capacitățile și să-și realizeze țelul în viață.

De cele mai multe ori, modul în care ceilalți tratează copilul cu CES și imaginea formată despre acesta, îl determină, în timp, pe cel din urmă să se comporte în conformitate cu acea imagine, fie că este reală sau nu.

Pentru ca un copil cu CES să-și modifice imaginea de sine defavorabilă are nevoie de oportunități pentru a-și cunoaște potențialul său real și ocazii prin care să încerce să realizeze diferite lucruri. Membrii familiei în care există un copil cu cerințe educative speciale se pot afla într-un mare impas, iar modul în care reacționează este foarte diferit de la o persoană la alta. Aceștia pot trece prin stări precum șocul, neîncrederea în diagnostic, negarea, frica, autoînvinuirea, învinuirea destinului și a celorlalți, depresia, ca într-un final să ajungă la stări precum acceptarea, resemnarea și lupta.

Familia care se află în această situație, de a avea un copil cu CES, are nevoie de informare și

consiliere pentru a putea depăși aceste momente și pentru a fi de un real suport în procesul de integrare socială și profesională a copilului cu deficiențe. Optimizarea comunicării prin realizarea acesteia într-un mod asertiv prezintă, pe termen lung, următoarele consecințe: dezvoltarea încrederii în sine, îmbunătățirea abilităților de luare a deciziilor personale, îmbunătățirea relațiilor sociale, ce duce la o bună integrare socială.

Putem concluziona, că pentru a putea crea o lume mai bună, fără discriminare, în care toți oamenii să fie și să se simtă egali, este necesar ca fiecare dintre noi să fie dornic de a primi cu brațele deschise orice persoană, indiferent de cât de diferită este, iar pentru ca acest lucru să fie posibil este necesar să existe comunicare și o dorință de a acumula cât mai multe metode pentru a integra persoanele cu CES.

Unul dintre drepturile fundamentale ale copilului, este acela de a fi susținut în valorificarea maximală a propriilor capacități.

Drept urmare, copilul cu CES are dreptul de a fi tratat ca o persoană completă, de a fi el însuși și de a fi integrat în mediul social, are dreptul de a primi sprijinul necesar pentru a depăși dificultățile cu care se confruntă și care reprezintă obstacole în procesul adaptării sociale.

Bibliografie:

1. Anca Maria, ”*Metode și tehnici de evaluare a copiilor cu CES*”, Editura Presa Universitară Clujeană, 2007
2. Cocorada E., Năstasă L., ”*Fundamentele psihopedagogiei speciale. Introducere în logopedie*”, Editura Psihomedica, Sibiu, 2007
3. Gherguț Alois, ”*Educația incluzivă și pedagogia diversității*”, Editura Polirom, 2016

DINCOLO DE PARTENERIATUL ȘCOALĂ - FAMILIE

*Consilier școlar: Dragomir Vasilica
CJRAE- Liceul Tehnologic ”General Magheru” Rm. Vâlcea*

O privire de ansamblu al acestui parteneriat ne face să ne gândim la angajamentul dintre școală și familie, care se realizează prin încheierea unui *Contract educațional individual*. Scopul principal al acestuia este realizarea unor condiții optime pentru derularea procesului educativ și responsabilizarea celor doi factori implicați, familia și școala, în interesul elevului, care este beneficiarul direct al educației.

În societatea actuală, acest parteneriat trebuie să cuprindă și beneficiarul, deoarece este nevoie și de opinia și interesul copilului pentru a-și dezvolta eficient și determinat aptitudinile și atitudinile.

Succesul educației nu depinde doar de atitudinea profesorilor față de obligațiile lor profesionale, și/sau de influența familiei în care trăiesc și sunt educați copiii, dar și de dorința acestora a de a învăța lucruri noi și de a se pregăti pentru viață.

De cele mai multe ori familia sau școala alege drumul în viață al copiilor, fără să țină prea mult cont de nevoile acestora, (părinți care nu au reușit să ajungă unde au dorit și proiectează nevoia lor pe copii și educatori care se văd în fața unor elevi care nu au determinarea și aptitudinea de a învăța la o specializare la care au ajuns printr-o repartizare computerizată), lucru care dăunează în primul rând copilului deoarece nu-și va găsi prea curând locul în școală, mai apoi în societate, iar familiei și școlii

prin faptul că ”educabilul” dezvoltă ostilitate și reticență să învețe lucruri care nu converg cu nevoile lui.

Dacă ne uităm la nevoile tinerilor, observăm că ei au mai multe expectanțe de la familie (părinții nu se ridică la nivelul standardelor lor determinate de modelele actuale mediatizate), de la școală, ei își doresc ca acesta să fie mai mult o loc de întâlnire pentru socializare decât pentru educație, iar de la ei, prea puțini au reușit să-și stabilească un scop.

Pentru ca acest parteneriat să funcționeze optim este nevoie ca toți acești actori ai actului educațional să se cunoască, să desfășoare activități împreună, să dezbată diverse teme și situații, să participe la ateliere de lucru nonformale, toate cu scopul de a-l ajuta pe tânăr să pășească cu încredere în viață și să-și găsească prin decizii asumate locul în societatea mereu în transformare.

Iată câteva modalități prin care acest parteneriat ar putea fi consolidat și optimizat:

1. Comunicare deschisă și transparentă:

- Organizarea întâlnirilor regulate între părinți, profesori și elevi pentru a discuta despre progresele și nevoile individuale ale copiilor.
- Implicarea părinților, pe lângă agenții economici și factorii decizionali din administrația locală, în procesul de planificare a curriculumului școlar și în stabilirea obiectivelor educaționale ale copiilor.
- Crearea unor programe educaționale personalizate care să țină cont de aptitudinile și interesele personale ale fiecărui elev.

2. Promovarea unui mediu de învățare pozitiv:

- Dezvoltarea unor activități și programe educaționale care să încurajeze pasiunea pentru învățare și să stimuleze creativitatea și curiozitatea elevilor.
- Implementarea de strategii de gestionare a comportamentului și a conflictelor care să încurajeze respectul reciproc și colaborarea între elevi, părinți și profesori.

3. Formarea și dezvoltarea profesională continuă:

- Furnizarea de resurse și formare pentru părinți și profesori pentru a-i ajuta să înțeleagă și să răspundă mai eficient nevoilor educaționale ale elevilor.
- Încurajarea colaborării între profesori și părinți pentru a împărtăși experiențe și practici educaționale de succes.

4. Promovarea unui echilibru sănătos între viața școlară și cea familială:

- Susținerea unor politici și programe care să faciliteze implicarea părinților în educația copiilor fără a le afecta negativ viața profesională și personală.
- Crearea unor spații și oportunități pentru ca familiile să se bucure împreună de activități educaționale și recreative în afara școlii.

Prin implementarea acestor strategii și promovarea unei abordări colaborative și centrate pe elev în procesul educațional, parteneriatul dintre familie, școală și comunitate poate deveni mai eficient și mai benefic pentru dezvoltarea socio-emoțională și profesională a elevilor.

INTEGRAREA COPIILOR CU CERINȚE EDUCATIVE SPECIALE ÎN GRĂDINIȚĂ

Prof. înv. preșc Drosu Monica - Iuliana
G.P.N. Vișoara/Șc. Gimn. Drăgotești, Jud.Dolj

MOTTO: „... în livadă ne place să avem copaci care rodesc mai devreme sau mai târziu [...] toate aceste roade sunt bune, niciunul nu este de aruncat. De ce să nu acceptăm în școli, minți mai agere sau mai încete? De ce nu i-am ajuta? Pierdem timp dar câștigăm satisfacție și respect... ”
(Comenius)

Fiecare copil este unic și își are propria sa valoare, indiferent de problemele pe care le prezintă în procesul de învățare școlară. Recunoașterea drepturilor egale pentru toți oamenii, în general și pentru toți copiii, în special, fără discriminare, subliniază faptul că nevoile fiecăruia sunt la fel de importante.

Educația specială este o formă adaptată de pregătire școlară și asistență complexă (medicală, educațională, socială, culturală) destinată persoanelor care nu reușesc să atingă temporar sau pe toată durata școlarizării nivelurile instructive-educative corespunzătoare vârstei, cerute de învățământul obișnuit.

În România sunt utilizate multe concepte referitoare la persoanele care fac obiectul educației speciale: deficiență, incapacitate, handicap, dizabilitate, cerințe educative speciale.

Cerințele educative speciale (CES) desemnează necesități educaționale suplimentare, complementare obiectivelor generale ale educației, adaptate particularităților individuale și celor caracteristice unei anumite deficiențe sau tulburări/dificultăți de învățare, precum și o asistență complexă (medicală, educațională etc.).

Integrarea școlară desemnează un proces de adaptare a copilului la cerințele școlii pe care o urmează, de stabilire a unor raporturi afective, pozitive cu membrii grupului școlar (clasă) și de desfășurare cu succes a prestațiilor școlare. Asimilarea de către copil a statutului de elev este rezultatul unor modificări interne în echilibrul dintre anumite dominante de personalitate cu consecințe în planul acțiunii sale.

Integrarea școlară a copiilor cu CES este o problemă stringentă care în ultimii ani a început să-și găsească rezolvarea și în țara noastră. O școală obișnuită cu o orientare incluzivă reprezintă mijlocul cel mai eficient de combatere a atitudinilor de discriminare, un mijloc care creează comunități primitoare și construiesc o societate incluzivă care oferă educație pentru toți copiii. Mai mult, asigură o educație eficientă pentru majoritatea copiilor și îmbunătățesc eficiența, chiar și rentabilitatea sistemului de învățământ. Să nu uităm că și confortul psihologic oferit de mediu este determinant într-o evoluție a formării și dezvoltării personalității umane.

Aplicarea filozofiei incluziunii în programul de educație timpurie presupune ca obiectiv central un program efectiv și eficient care să antreneze toți copiii, fără deosebire și să sprijine imaginea centrală a copilului, care are nevoie de sprijin ca să crească, să se dezvolte și să fie educat. Când copiii au cerințe speciale, se pune problema de a sprijini includerea pe cât posibil într-un mediu în care să crească împreună cu ceilalți și nu separat.

Se evidențiază nevoia unei conștientizări a rolului pe care poate să-l joace o strategie didactică adecvată în rezolvarea multor probleme de dezvoltare. Propunerea unui spațiu educativ organizat și amenajat în sensul urmăririi dezvoltării și stimulării este cea mai eficientă. Este eficient parteneriatul educațional și este necesară cunoașterea inițială a individualității copiilor. Problema cea mai dificilă este legată de înregistrarea progreselor copiilor și de evaluarea nevoilor și evoluției lor.

Identificarea inițială a copiilor care prezintă riscuri în dezvoltare este delicată, dar nu de netrecut. Ea se realizează prin evaluarea inițială cu atenție a copiilor și a naturii dificultăților pe care ei le pot avea.

Câteva sfaturi și recomandări provenite din experiența profesioniștilor care lucrează cu copiii cu dizabilități:

- tratați copilul, mereu ca un individ și asigurați-vă că în primul rând este pentru voi un copil și abia apoi, o persoană cu dizabilitate;
- asigurați-vă că este împreună cu ceilalți copii și nu stă de loc izolat;
- prețuiți, încurajați și valorizați mereu copilul chiar dacă sunt rezultate forate mici;
- implicați copilul în toate activitățile care au loc, și încurajați-l să exploreze împrejurimile;
- să aveți așteptări realiste cu privire la copil și abilitățile lui, dezvoltați activități adecvate pentru abilitățile lui pentru a-i oferi șansa să obțină rezultate pozitive și progrese cât de mici;
- dați ocazia ca fiecare copil, inclusiv cei cu dizabilități să poată decide și încurajați luarea deciziilor și alegerea soluțiilor.

Dezvoltarea copilului în perioada preșcolară constituie o preocupare nu numai a familiei, ci și a sistemului general de învățământ, prin programele elaborate și derulate de grădinițe.

Încadrarea copilului de vârsta preșcolară într-un program de grădiniță constituie o premisă necesară dar nu suficientă pentru a-i stimula și sprijini dezvoltarea.

Analizând coordonatele politicilor educationale moderne din învățământul preșcolar se pot identifica câteva argumente de bază care ne îndreptățesc să considerăm că educația pentru toți trebuie să înceapă de la grădiniță.

Primul argument se referă la faptul ca ***orice grădiniță este terenul unei învățări timpurii a regulilor sociale*** și punctul de demarare a programelor proiectate și planificate la nivel general pentru integrarea educațională și socială a tuturor copiilor. Desigur, familia are rolul ei bine definit în formarea copilului și în socializarea primară. Dar se pune problema politicilor educationale, a grijii pentru o societate întreagă, nu numai pentru anumite segmente ale ei. Pentru a crește generații educate trebuie să ai grijă de fiecare individ. Să nu lasăm nici unul în afara efortului de proiectare și de acțiune. Aceasta este cerința educației pentru toți.

Al doilea argument se referă la faptul că ***programul educativ al grădiniței trebuie să fie flexibil și deschis către răspunsuri adecvate individualizate și personalizate***. Curriculum-ul preșcolar trebuie să răspundă nevoilor de educație și formare a tuturor copiilor. Educația pentru toți se sprijină pe un curriculum flexibil și deschis, care porneste de la cerințe educative ale copiilor reali, nu imaginari, de la particularitățile și caracteristicile personale ale copiilor pentru a sprijini dezvoltarea adecvată. Altfel spus, cerințele educative ale fiecărui copil, mai mult sau mai puțin speciale sunt la baza deciziilor educative și a proiectelor individualizate în grădiniță

A treia idee se referă la recunoașterea faptului că instituția de educație preșcolară nu poate face față singură cerințelor multiple ale unui program eficient de educație. ***Grădinița își poate îndeplini sarcinile de lucru numai în parteneriat cu familia și cu comunitatea***. Parteneriatul presupune respect reciproc, acceptare, toleranță și lipsa judecatilor de valoare, a prejudecăților cu privire la situația economică, socială sau educațională a părinților. Dacă se realizează cu adevărat un parteneriat, se poate vorbi de o construcție comună de relații din care educatoarele primesc informații, părinții câștiga experiență, iar copiii cresc mai bine și mai siguri pe ei.

A patra idee se referă la practicile educative directe ale educatoarei. ***Pentru a putea răspunde diversității și unicității copiilor și a asigura educația tuturor, este nevoie să se orienteze pozitiv atitudinea, limbajul și metoda pedagogică***. Copilul preșcolar este actorul unui proces de formare în care fiecare gest, privire, cuvânt din partea adulților cu care vine în contact poate să îi influențeze imaginea de sine. Este firesc ca programul din grădiniță să îi ofere șansa de a se forma într-un sens pozitiv, cu încredere în forțele sale.

Un alt element important este *participarea tuturor copiilor la programul educativ. Fiecare după forțele și posibilitățile sale. Copiii sunt diferiți, capacitățile lor sunt diferite, dar în grupul de la grădiniță fiecare poate avea un loc, un rol și o valoare.* Cerințe Educative Speciale pot însemna și momente dificile, probleme legate de anumite situații sau caracteristici personale ale copiilor cu care aceștia se confruntă și care pot fi depășite prin programul educativ. CES este un concept care abordează educația pomind de la ceea ce poate copilul, și nu de la ceea ce nu poate. Orice copil poate avea la un moment dat al existenței sale CES. Pentru educatoare, CES sunt provocări la găsirea unor soluții, nu piedici în realizarea curriculum-ului general. Dacă educatoarea realizează faptul că fiecare copil poate învăța - în ritmul, stilul și cu caracteristicile sale - îi va fi ușor să sprijine copiii cu CES.

Prezența în colectivul grupei a unor astfel de copii, solicită efort crescut din partea dascălului sub toate aspectele: pregătirea pentru lecții, pentru activități extrașcolare; atitudinea față de toți copiii grupei. Educatoarea trebuie să ofere copilului cu CES tratarea individuală de care are nevoie în toate etapele unei activități, pentru ca acesta să recupereze neajunsurile, să valorifice în mod compensatoriu potențialul sănătos, dar să nu neglijeze pe ceilalți copii din grupă. Intervenția educațională trebuie însoțită de atitudinea pozitivă a cadrelor didactice și a familiei față de copiii cu cerințe educative speciale.

Bibliografie:

- Alois, Gherguț, *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale – strategii diferențiate și inclusive în educație*, Editura Polirom, București, 2006
- Crețu Carmen, *Curriculum diferențiat și personalizat*, Editura Polirom, Iași, 1999
- Gherguț Alois, *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale – strategii diferențiate și inclusive în educație*, Editura Polirom, București, 2006
- Vrășmaș Ecaterina, *Educația copilului preșcolar*, Editura ProHumanitas, București, 1999
- Vrășmaș Ecaterina, *Introducere în educația cerințelor speciale*, Editura Credis, București, 2004
- Vrășmaș Traian, *Invatamantul integral si/sau incluziv*, Editura Aramis, București, 2001
- Vrășmaș Traian, *Scoala si educația pentru toti*, Editura Miniped, București, 2004.
- ****Integrarea școlară a copilului cu dificultate/cu nevoi speciale – Ghid pentru directorul de școală*, Colecția CRIPS – Resurse pentru formare, 2002

CONTABILITATEA IN UNITĂȚILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT

Ec. Varinia Dumitrana

Administrator financiar, Casa Corpului Didactic Valcea

50 de deficiențe financiar-contabile pe care trebuie să le evitați în instituția dvs.

La fiecare început de an bugetar, profesionistul contabil trebuie să aibă o viziune bidimensională asupra aspectelor circumscrise contabilității:

- Prima dimensiune este cea a prezentului și vizează **aspectele de natură financiar contabilă ale anului** ce tocmai a început să se deruleze;

• Cea de-a doua dimensiune este cea retrospectivă și are în vedere **deficiențele de natură financiar-contabilă ale anului bugetar anterior** și, implicit, **evitarea producerii acestora**.

Este știut faptul că **deficiențele de natură financiar-contabilă** denaturează activele, datoriile și capitalurile proprii ale instituției – și deci imaginea fidelă a informațiilor prezentate în situațiile financiare trimestriale și anuale.

De asemenea, unele deficiențe de natură financiar-contabilă generează **irosirea resur-selor publice și prejudicii**, ceea ce implică sancționarea prin amenzi contravenționale, respectiv sesizarea organelor de urmărire penală.

Deficiențe privind imaginea fidelă a informațiilor reflectate în situațiile financiare, precum și calitatea gestiunii financiare

1. Neînregistrarea în contabilitate a activelor fixe corporale (drumuri, terenuri, centrală telefonică, stații de autobuz etc.) ce aparțin domeniului privat al unităților administrativ-teritoriale

2. Neînregistrarea distinctă în contabilitate a bunurilor care alcătuiesc domeniul public, de cele care aparțin domeniului privat al unității administrativ-teritoriale

3. Necalcularea și neînregistrarea în contabilitate a amortizării activelor fixe corporale ce aparțin domeniului privat al unităților administrativ-teritoriale

4. Neorganizarea contabilității analitice a contului 231 „Active fixe corporale în curs de execuție”

5. Neînregistrarea în contabilitate a rezervelor din reevaluarea activelor fixe corporale

6. Înregistrarea eronată în contabilitate, în grupa activelor fixe corporale, a bunurilor care nu îndeplinesc cumulativ criteriile prevăzute de legislație pentru a fi recunoscute în această categorie

7. Înregistrarea eronată în conturile de cheltuieli materiale a materialelor de natura obiectelor de inventar

8. Neînregistrarea în contabilitate a creanțelor de încasat

9. Neînregistrarea în evidența fiscală și în contabilitate a creanțelor asupra persoanelor fizice privind taxa de salubritate

10. Neconcordanțe între datele înregistrate în contabilitate și cele existente în evidența fiscală

11. Neînregistrarea corectă și neefectuarea unui punctaj între datele înregistrate în evidența fiscală și evidența contabilă a contului 464 „Creanțele bugetului local”

12. Menținerea în evidența fiscală și contabilă a unor creanțe față de contribuabilii care au fost radiați din registrele Oficiului Registrului Comerțului

13. Neînregistrarea în contabilitate a obligațiilor de plată reprezentând drepturi bănești ale personalului rezultate din sentințe judecătorești definitive

14. Neînregistrarea în contabilitate a facturilor primite, astfel încât acestea au devenit arierate și plăți restante, neraportate în situațiile financiare

15. Neînregistrarea în contabilitate sau neînregistrarea la valoarea justă a unor active precum: terenuri, creanțe fiscale, clienți, datorii, participații

16. Neinventarierea tuturor elementelor patrimoniale, de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii ale instituției

17. Neefectuarea reevaluării activelor fixe corporale aflate în patrimoniul instituției publice, cel puțin odată la 3 ani, conform prevederilor legislației în vigoare (de exemplu, neefectuarea reevaluării terenurilor forestiere)

18. Nerespectarea conturilor speciale extrabilanțiere privind organizarea, evidența și raportarea angajamentelor bugetare și legale

19. Prezentarea de date eronate în situațiile financiare, în conturile de execuție atât la plăți, cât și la încasări

20. Nepublicarea pe site-ul oficial al instituției a situațiilor financiare trimestriale și a celor întocmite la finele exercițiului bugetar

21. Nerespectarea prevederilor legale privind derularea fazelor execuției bugetare a cheltuielilor

22. Neelaborarea Programului anual al achizițiilor publice (PAAP)

23. Neconstituirea garanțiilor de bună execuție în cazul unor contracte de lucrări de investiții

24. Atribuirea unor contracte de achiziție publică cu nerespectarea principiului transparenței procedurilor de achiziție publică și fără notificarea în SEAP a achiziției efectuate

25. Acceptarea și decontarea unor lucrări de reabilitare la drumurile județene în discordanță cu prevederile caietului de sarcini, ofertei și propunerii tehnice care au stat la baza atribuirii contractului de achiziție publică

26. Angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata unor cheltuieli nelegale privind lucrările de modernizare și extindere a sistemului de iluminat public, prin supradimensionarea nejustificată a tarifelor percepute de concesionar, ca urmare a includerii fără justificare a elementului „finanțare” pentru fundamentarea respectivului tarif

27. Angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata unor cheltuieli nelegale privind lucrările de asfaltare străzi, prin supradimensionarea nejustificată a prețurilor materialelor incluse la unele articole de deviz

28. Angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor de deplasare fără ca ordinele de deplasare pe baza cărora s-a efectuat decontarea și înregistrarea în contabilitate să conțină toate elementele obligatorii prevăzute de normele legale

29. Angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata unor bunuri și servicii care nu au legătură cu activitatea instituției

30. Angajarea și decontarea de servicii de pază sau servicii juridice, fără existența documentelor care să ateste efectuarea acestor servicii

31. Angajarea și efectuarea de cheltuieli cu reclamă și publicitate, fără a se urmări respectarea clauzelor cuprinse în contractul încheiat între părți

32. Decontarea unor cheltuieli care exced obiectul contractelor încheiate pentru prestări de servicii

33. Nerespectarea prevederilor legale referitoare la justificarea consumului de carbu-rași

34. Efectuarea unor cheltuieli de personal neprevăzute de legislația în vigoare

35. Plata nelegală a unor cheltuieli reprezentând contravaloarea accizelor aferente gazelor naturale consumate pentru încălzit

36. Plata unor cheltuieli de capital și cheltuieli cu servicii fără echivalent în contra-prestație

37. Plata nelegală a unor cheltuieli destinate cazării unor persoane din afara instituției

38. Inexistența documentelor justificative care au stat la baza înregistrării în contabilitate a unor tranzacții economico-financiare, care să confirme exactitatea sumelor de plată, primirea bunurilor materiale, prestarea serviciilor, respectiv executarea lucrărilor.

Deficiențe privind organizarea, implementarea și dezvoltarea sistemelor de management și control intern (inclusiv audit intern)

1. Neelaborarea listelor de verificare în care să fie detaliate obiectivele verificării pentru fiecare operațiune cuprinsă în cadrul specific al entității verificate

2. Neimplementarea sistemului de control intern managerial, neelaborarea procedurilor de sistem și neelaborarea procedurilor formalizate pe activități, pentru toate categoriile de activități desfășurate de instituție, conform legii

3. Neactualizarea Programului de dezvoltare a sistemului de control intern managerial, în conformitate cu prevederile legale

4. Neinstituirea ori nerealizarea unor activități de control, de prevenire și/sau de detectare a riscurilor la nivelul tuturor compartimentelor și în toate domeniile de activitate ale entității, cum ar fi: autorizarea, analiza performanțelor, activități de control ale sistemului informațional, controalele

privind accesul la resurse și documente, separarea sarcinilor și a responsabilităților, controlul preventiv, inventarierea etc.

5. Nesepararea atribuțiilor funcțiilor de inițiere și verificare a operațiunilor, în ceea ce privește stabilirea și încasarea impozitelor și taxelor locale

6. Nedeseemnarea sau desemnarea incorectă a persoanelor care certifică plățile, a celor care ordonancează la plată și efectuează plățile, având în vedere structura organizatorică și specificul activității desfășurate de instituție

7. Nestabilirea unui circuit al documentelor, cu sarcini precise pentru fiecare angajat

8. Nu au fost supuse controlului financiar preventiv propriu (CFFP) constituirea veniturilor publice, în privința autorizării și stabilirii titlurilor de încasare

9. Ordonatorii de credite nu au stabilit prin norme proprii documentele, circuitul acestora și persoanele împuternicite să efectueze operațiunile legale privind angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor, precum și evidența și raportarea angajamentelor bugetare și legale

10. Neorganizarea, respectiv neexercitarea activității de audit public intern de către unități administrativ-teritoriale

11. Neefectuarea controlului respectării disciplinei de casă, prin verificarea zilnică de către compartimentul financiar-contabil a documentelor de încasări și plăți din casieria instituției

12. Acordarea vizei de control financiar preventiv propriu (CFPP) unor proiecte de operațiuni, fără respectarea cerințelor legale în integralitate (control de legalitate, regularitate, bugetar) și fără respectarea procedurii de control.

Bibliografie:

Boulescu Mircea, Ghiță Marcel – *Expertiza contabilă*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2001

Boulescu Mircea, Ghiță Marcel – *Control financiar și expertiză contabilă*, Editura Eficient, București, 1996

INTEGRAREA COPIILOR CU DIZABILITĂȚI ÎN SISTEMUL DE EDUCAȚIE

*Prof. înv. primar Dumitrescu Corina-Elena
Școala Gimnazială Nr. 4 Rm. Vâlcea, Jud. Vâlcea*

Dizabilitatea reprezintă o deficiență de ordin fizic, mental, intelectual sau senzorial și se referă la orice reducere, lipsă sau pierdere a aptitudinilor de-a desfășura o activitate în condiții considerate normale pentru ființa umană. Așadar dizabilitatea presupune o limitare a activității individului condiționată de-o infirmitate care creează un dezavantaj în raport cu factorii contextuali, de mediu și personali.

De-a lungul timpului, maniera de integrare a copiilor cu dizabilități în sistemul educațional românesc s-a modificat semnificativ. Dacă în urmă cu aproximativ două decenii acești copii erau școlarizați exclusiv sau aproape exclusiv în unitățile de învățământ special, în prezent se încearcă integrarea lor în școlile de masă. Un pas important în realizarea acestui obiectiv a fost crearea unui cadru legislativ pentru implementarea și susținerea educației integrate.

Extras din Legea Educației Naționale nr.1/2011: *Art.2 (4) Statul asigură cetățenilor României drepturi egale de acces la toate nivelurile și formele de învățământ preuniversitar și superior, precum*

și la învățarea pe tot parcursul vieții, fără nicio formă de discriminare. Art.12(1) Statul susține antepreșcolarii, preșcolarii, elevii și studenții cu probleme și nevoi sociale, precum și pe aceia cu cerințe educaționale speciale. (6) Statul garantează dreptul la educație al tuturor persoanelor cu cerințe educaționale speciale. *Învățământul special și special integrat sunt parte componentă a sistemului național de învățământ preuniversitar.*

Problematica integrării și a incluziunii au fost abordate la începutul anilor '90. Rolul de profesor itinerant/ de sprijin apare încă din Legea privind Statutul Cadrelor Didactice din 1997, dar a fost pus în aplicare după anul 2000. În anul 2001 se aprobă metodologia de organizare și funcționare a serviciilor educaționale pentru copiii/ elevii cu deficiențe integrați în școală publică, prin cadre didactice de sprijin/ itinerante: *“In România copiii cu dizabilități au acces la diferite forme de educație și pot fi înscriși, în funcție de gradul de dizabilitate, în sistemul de învățământ special sau în învățământul de masă. Copiii cu deficiențe medii, cu dificultăți de învățare și tulburări de limbaj, cu tulburări socio-afective sau comportament sunt integrați în școlile de masă unde pot beneficia de servicii educaționale de sprijin.”* (OMEC nr. 4653/ 2001).

Dezvoltarea educației și învățământului au dus la înregistrarea unor progrese semnificative în depășirea barierelor care separau învățământul de masă de învățământul special. Educația integrată presupune oferirea de șanse egale tuturor copiilor în ceea ce privește accesul la educație cât mai aproape de contextul normal al vieții. Este foarte important de menționat că și „*copiii care au anumite dizabilități/handicapuri au trebuințe de baza în creștere și dezvoltare ca toți copiii. Identificăm: nevoia de afecțiune și securitate, de apreciere și întărire pozitivă, de încredere în sine, de responsabilitate și independență*”. (E. Vrășmaș, 1998). Prin educația incluzivă se urmărește școlarizarea copiilor cu dizabilități în școli și clase obișnuite. Învățământul integrat pentru copiii cu dizabilități presupune mai multe dimensiuni:

- dimensiunea legislativă și administrativă care se referă preponderent la politicile educaționale și face referință la faptul că școlarizarea acestor copii trebuie să fie o parte integrantă și o responsabilitate a sistemului național de învățământ;
- dimensiunea pedagogică care evidențiază necesitatea apropiării condițiilor de predare-învățare pentru copiii cu dizabilități de cele accesibile celorlalți copii, din punct de vedere al locului de școlarizare și al curriculumului;
- dimensiunea socială reliefează importanța relațiilor, a interacțiunii sociale dintre copii;

În funcție de caracteristicile copiilor cu dizabilități, procesul instructiv-educativ trebuie realizat în mod diferențiat. Una dintre principalele schimbări care caracterizează acest proces instructiv-educativ trebuie să fie tendința spre normalizare deoarece normalizarea facilitează accesul acestor copii la condiții de existență cotidiană cât mai apropiate de stilul de viață normal al societății în care trăiesc.

Realizarea educației integrate a copiilor cu dizabilități reprezintă o adevărată provocare pentru activitatea de până acum a cadrelor didactice care trebuie să se axeze pe trei direcții principale: schimbarea atitudinii, perfecționarea sau dezvoltarea profesională și modificarea predării la clasă. Unitatea școlară care îi introduce pe copii cu dizabilități în colectivitatea sa are obligația ca la nivel intern să încurajeze crearea unor relații constructive care se realizează prin atitudine deschisă, prin disponibilitate și înțelegere. Este foarte importantă sensibilizarea copiilor și pregătirea lor pentru a primi în rândurile lor un coleg cu dizabilități. Atitudinea cadrului didactic față de copilul cu dizabilități trebuie să păstreze aparență de normalitate, el trebuie să fie tratat la fel ca și ceilalți copii din clasă ceea ce le va demonstra și lor că colegul lor este la fel de valoros ca și ei.

Sistemul de învățământ din România mai prezintă încă elemente de discriminare, în sensul că nu toți copiii cu dizabilități se bucură de toate oportunitățile posibile de dezvoltare maximală a potențialului lor. Mai există în anumite medii educaționale reticențe care conduc la subvalorizarea acestor copii și în consecință determina o scădere a reușitei actului educațional. Deși au fost inițiate

programe și proiecte pentru a deschide mai mult ușa școlilor pentru copiii cu dizabilități iar rezultatele sunt, de cele mai multe ori, îmbucurătoare, diseminarea rezultatelor și a bunelor practici nu constituie însă un exercițiu permanent.

Incluziunea copiilor cu dizabilități în școlile de masă reprezintă o provocare atât pentru cadrele didactice cât și pentru copii și părinți. În acest context se disting anumite aspecte pozitive sau avantaje și anumite aspecte negative sau dezavantaje ale incluziunii copiilor cu dizabilități.

Beneficiile integrării copiilor cu dizabilități sunt multiple:

- Au oportunitatea de a-și face prieteni astfel ei se vor simți egali cu ceilalți, valorizați și iubiți;
- Își dezvoltă abilitățile sociale;
- Creșterea stimei de sine astfel devin conștienți de propriile capacități și abilități;
- Creșterea gradului de socializare și implicit a abilităților de comunicare;
- Își vor dezvolta noi deprinderi și abilități;
- Vor fi mai motivați;
- Se vor integra mai ușor în societate;
- Își vor îmbunătăți semnificativ starea emoțională.

Integrarea copiilor cu dizabilități are beneficii și pentru ceilalți copii, care:

- Vor deveni mai înțelegători, mai grijulii, mai toleranți și mai răbdători;
- Vor fi mai sensibili la nevoile celor din jur și mai responsabili;
- Își vor dezvolta principii etice și morale puternice.

Câteva dintre **dezavantajele integrării** copiilor cu dizabilități sunt:

- În unele situații acești copii sunt neglijați de către cadrele didactice întrucât nu au la dispoziție timpul necesar de a se ocupa de ei în mod diferențiat și nici nu dispun de pregătirea necesară pentru a putea contribui la recuperarea lor;
- Izolarea și autoizolarea copiilor cu dizabilități poate crește pentru că se mențin atitudini negative din partea celorlalți copii care îi acceptă mai greu;
- Vor fi situații în care acești copii vor fi discriminați, ofenșați de colegi, intimidați și jigniți;
- Pot apărea situații în care copii cu dizabilități vor fi puși în inferioritate, le va fi greu să se adapteze. În ceea ce-i privește pe ceilalți copii din clasă, pot exista, evident, și **dezavantaje**:
- ✓ În unele situații, ceilalți copii pot fi distrași de la ore.
- ✓ În relația cu copii cu dizabilități, ceilalți copii ar putea deveni agresivi, ceea ce poate duce la situații conflictuale de durată și la diverse deviații comportamentale.

Învățământul incluziv reprezintă un pas înainte în procesul de eliminare a barierelor educaționale dintre copiii obișnuiți și cei cu dizabilități. De multe ori, părinții copiilor tipici nu știu cum să se comporte în preajma copiilor cu dizabilități și cum să reacționeze când cei mici nu se înțeleg. De aceea, discuțiile în parc ori la întâlnirile de la școală pot fi de ajutor pentru ceilalți părinți să înțeleagă nevoile copiilor cu dizabilități și care este comportamentul potrivit pe care să-l adopte. Totodată, aceștia le pot vorbi celor mici despre ce înseamnă să fii un copil atipic și despre necesitatea incluziunii sociale.

Fiecare copil este unic, motiv pentru care nu ar trebui comparat. Nu este indicat ca părinții ori cadrele didactice să compare felul de a se purta, modul de a se juca, rezultatele școlare, punctele forte sau capacitatea de comunicare ale copiilor. E necesar ca cei mici să aibă parte de aceleași oportunități, într-o formă sau alta, indiferent de problemele de sănătate pe care le au, astfel încât să se integreze cu ușurință în colectivitate.

Bibliografie:

1. (2011), Legea Educației Naționale nr.1/2011;

2. (2001), OMEC nr. 4653/ 2001 Ordin privind metodologia de organizare și funcționare a serviciilor educaționale pentru copiii/elevii deficienți integrați în școala publică prin cadre didactice itinerante și de sprijin;
3. Preda, Vasile, *Orientări teoretico-praxologice în educația specială*, Cluj-Napoca, Editura Presă Universitară Clujană, 2000;
4. Vrăsmaș, Traian, *Învățământul integrat și/sau incluziv*, București, Editura Aramis, 2001;
5. Vrasmaș, Ecaterina, *Strategiile educației incluzive, în volumul "Educația integrată a copiilor cu handicap"*, coord. Verza, E. și Păun, E., UNICEF, RENINCO, Editura Multiprint, Iași, 1998;
6. *Incluziunea copiilor cu dizabilități în sistemul de învățământ, Studiu sociologic realizat în cadrul proiectului „Promotion of inclusive education at local level through changing attitudes towards children with disabilities”* implementat de IDIS Viitorul în parteneriat cu UNICEF Moldova.
7. <https://www.unicef.org/parenting/child-development/children-with-disabilities-class>
8. <https://raisingchildren.net.au/disability/school-play-work/learning-behaviour/teaching-skills-to-children-with-disability>

INTEGRAREA COPIILOR CU CES ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ

*Feloiu Ramona Georgeta
G.P.P. Ostroveni I, Rm. Vâlcea*

Fiecare copil este unic și își are propria sa valoare, indiferent de problemele pe care le prezintă în procesul de învățare școlară. Recunoașterea drepturilor egale pentru toți oamenii, în general și pentru toți copiii, în special, fără discriminare, subliniază faptul că nevoile fiecăruia sunt la fel de importante.

În Declarația Mondială asupra „Educației pentru toți”, la articolul 3, se afirmă: „Nevoile școlare ale persoanelor deficiente/ cu handicap cer o atenție specială. Trebuie întreprinse măsuri pentru asigurarea accesului la educație fiecărei categorii de persoane deficiente, ca parte integrantă a sistemului de învățământ”.

Educația specială este o formă adaptată de pregătire școlară și asistență complexă (medicală, educațională, socială, culturală) destinată persoanelor care nu reușesc să atingă temporar sau pe toată durata școlarizării nivelurile instructive-educative corespunzătoare vârstei, cerute de învățământul obișnuit.

Cerințele educative speciale (CES) desemnează necesități educaționale suplimentare, complementare obiectivelor generale ale educației, adaptate particularităților individuale și celor caracteristice unei anumite deficiențe sau tulburări/dificultăți de învățare, precum și o asistență complexă (medicală, educațională etc.).

Integrarea școlară desemnează un proces de adaptare a copilului la cerințele școlii pe care o urmează, de stabilire a unor raporturi afective pozitive cu membrii grupului școlar (clasă) și de desfășurare cu succes a prestațiilor școlare. Asimilarea de către copil a statutului de elev este rezultatul unor modificări interne în echilibrul dintre anumite dominante de personalitate cu consecințe în planul acțiunii sale.

O școală obișnuită cu o orientare incluzivă reprezintă mijlocul cel mai eficient de combatere a atitudinilor de discriminare, un mijloc care creează comunități primitoare și construiesc o societate incluzivă care oferă educație pentru toți copiii. Mai mult, asigură o educație eficientă pentru

majoritatea copiilor și îmbunătățesc eficiența, chiar și rentabilitatea sistemului de învățământ. Uităm adesea că ne naștem cu drepturi egale și că doar șansele nu sunt egale. Important este să dorim să ne schimbăm atitudinea vis-à-vis de aceștia.

Alternativă a învățământului special, educația integrată permite acordarea serviciilor de sprijin pentru copiii cu posibilități reale de recuperare și reintegrare, care altădată ar fi fost orientați către școala specială. Pentru a realiza integrarea copiilor cu CES, trebuie să acționăm asupra diferitelor nivele de dezvoltare a personalității lor, și anume: la nivel biologic, la nivel psihic, la nivel social.

Integrarea școlară a copiilor cu cerințe speciale în învățământul de masă presupune:

- ✓ a educa copiii cu cerințe speciale în școli obișnuite, alături de copiii normali;
- ✓ a asigura servicii de specialitate (recuperare, terapie educațională, consiliere școlară, asistență medicală și socială etc.) în școala respectivă;
- ✓ a acorda sprijinul necesar personalului didactic și managerilor școlii în procesul de proiectare și aplicare a programelor de integrare;
- ✓ a permite accesul efectiv al copiilor cu cerințe speciale la programul și resursele școlii obișnuite (biblioteca, terenuri de sport etc);
- ✓ a încuraja relațiile de prietenie și comunicarea între toți copiii din clasă/școală;
- ✓ a educa și ajuta toți copiii pentru înțelegerea și acceptarea diferențelor dintre ei;
- ✓ a ține cont de problemele și opiniile părinților, încurajându-i să se implice în viața școlii;
- ✓ a asigura programe de sprijin individualizate pentru copiii cu cerințe speciale;
- ✓ a accepta schimbări în organizarea și dezvoltarea activităților instructiv-educative din școală.

Școlile obișnuite dezvoltă o serie de servicii de sprijin pentru copiii cu diferite cerințe educative speciale:

- Pentru copiii cu tulburări de limbaj și cu dificultăți de învățare există „centre logopedice interșcolare” care au specialist care desfășoară terapii specifice pentru corectarea tulburărilor de limbaj și pentru depășirea dificultăților de învățare. În aceste cabinete au acces toți copiii care frecventează învățământul obișnuit și care au fost depistați de către profesorii logopezi care funcționează aici ca având o tulburare de limbaj.
- Pentru copiii cu tulburări de comportament și dificultăți de adaptare există „centrele de asistență psihopedagogică” care dispun de consilieri psihopedagogi care oferă servicii atât copiilor aflați în situație de risc și criză cât și familiilor acestora. Pentru copiii cu deficiențe diagnosticați în comisiile pentru protecția copilului există serviciile profesorului de sprijin/intinerant.

Copiii cu deficiențe integrați în învățământul de masă au dreptul la terapii specifice de recuperare realizate de specialiști în domeniu, în funcție de dizabilitatea lor și, în plus, profesorul de sprijin realizează un plan de intervenție personalizat și adaptarea curriculară necesară, în urma consultării cu cadrul didactic de la clasă.

Pentru integrarea cu succes a copiilor cu CES în învățământul de masă, în grupele obișnuite de copii sunt necesare:

- ✓ Existența unor centre de resurse, informare și comunicare;
- ✓ Formarea inițială și continuă a cadrelor didactice în problematica CES;
- ✓ Adaptarea și flexibilitatea curriculum-ului (pre)școlar;
- ✓ Evaluarea progresului școlar al copiilor cu CES integrați în grădinițele obișnuite;
- ✓ Implicarea, încurajarea participării părinților, schimbul de informații, consilierea părinților în măsura solicitărilor și a necesităților, mobilizarea resurselor umane disponibile și competente.

Prezența în colectivul grupei a unor astfel de copii, solicită efort crescut din partea dascălului sub toate aspectele: pregătirea pentru lecții, pentru activități extrașcolare; atitudinea față de toți copiii grupei. Educatoarea trebuie să ofere copilului cu CES tratarea individuală de care are nevoie în toate etapele unei activități, pentru ca acesta să recupereze neajunsurile, să valorifice în mod compensatoriu potențialul sănătos, dar să nu neglijeze pe ceilalți copii din grupă. Intervenția educațională trebuie

însoțită de atitudinea pozitivă a cadrelor didactice și a familiei față de copiii cu cerințe educative speciale.

Bibliografie:

- Alois, Gherguț, ” *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale – strategii diferențiate și inclusive în educație*”, Editura Polirom, București, 2006
- Gheruț, A., ” *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale. Strategii de educație integrate*”, Ed. Polirom. Iași, 2001

CUNOAȘTEREA DE SINE – CHEIA SUCCESULUI ÎN VIAȚĂ

*Prof. Firtat Elena – Mădălina
Școala Gimnazială ”Ioan Gh. Duca”, Râmnicu Vâlcea, Județul Vâlcea*

Fiecare om are o identitate proprie și o personalitate unică, neexistând doi oameni identici (nici chiar gemenii univitelini, care au luat ființă prin diviziunea aceluiași ou, având coduri genetice diferite).

În pofida diferențelor dintre ei, în orice societate democratică oamenii se nasc liberi și egali în drepturi, toți pornind de la aceleași premise și putând beneficia de egalitatea șanselor de reușită în viață.

În ciuda acestor egalități, oamenii evoluează diferit. Fiecare trebuie să înțeleagă și să accepte acest lucru, făcând totul pentru a se cunoaște mai bine pe sine însuși și învățând, cu răbdare și perseverență, să-și accepte limitele și să se simtă bine în propria piele.

În mod cu totul nejustificat se consideră că o persoană este ”realizată”, numai dacă este permanent ”sub lumina reflectoarelor”, mereu în atenția presei, a radioului, a televiziunii, cu alte cuvinte fiind ”in vogă” și având o carieră politică, artistică, sportivă etc. strălucită. De prea multe ori se uită că aceste profesii necesită aptitudini speciale, cu care ne naștem și pe care le cultivăm ani de-a rândul. În caz că nu le avem, este bine să acceptăm acest lucru ca să nu fim deziluzionați și a nu suferi.

Talentul este o calitate omenească deosebită, dar statistic vorbind, talentul de excepție este extrem de rar. Cele mai multe persoane sunt ”oameni obișnuiți”, care trăiesc, muncesc și se bucură de viață alături de semenii lor la fel de ”obișnuiți”. de acest realism în aprecierea propriei persoane trebuie să dea dovadă fiecare dintre noi – copil, tânăr, adult – atunci când se autoanalizează și se autoevaluează.

Fără îndoială, oamenii de excepție pot contribui prin realizările lor la înfăptuirea unor progrese uimitoare, inimaginabile, la un moment dat, pentru oamenii ”obișnuiți”, dar nici contribuția acestora din urmă nu trebuie nesocotită, nici munca lor – fără de care bunăstarea și confortul zilnic nu ar fi posibile – nu trebuie neglijată sau minimalizată.

Este bine ca toți cei care au aptitudini deosebite să și le cultive pentru binele lor și al celor din jur. Este firesc ca, în asemenea cazuri familia, școala, societatea, să încurajeze și să sprijine afirmarea talentelor autentice, răsplătind efortul și munca asiduă a acestor oameni ”deosebiți”.

Este necesar, în același timp, ca fiecare să se analizeze lucid și să accepte situația de fapt, renunțând la visurile iluzorii, care nu pot deveni realitate decât dacă se bazează pe talente autentice,

dar și pe muncă, efort și dăruire. Este greșită atitudinea celor care, deși au talent, și știu că îl au, îl irosesc și nu fac nimic pentru a se perfecționa, șlefuind ceea ce natura le-a dat cu generozitate.

Fiecare trebuie să se cunoască bine pe sine însuși, să-și descopere talentele și să și le pună în slujba sa și acelorlalți, să fie conștient de toate calitățile pe care poate să se sprijine, dar și de toate defetele împotriva cărora trebuie să lupte. A lupta cu propriile slăbiciuni și a o lua de la capăt ori de câte ori este necesar constituie una dintre cele mai prețioase victorii. Îndemnul profesorului diriginte lansat în rândul elevilor trebuie să se bazeze pe aceste gânduri încurajatoare:

- ”Fiți obiectivi!”;
  - ”Nu vă supraevaluați, dar nici nu vă desconsiderați!”;
  - ”Aveți încredere în voi și în forțele proprii!”
  - ”În viață există multe mijloace prin care puteți reuși și vă puteți afirma. Fiecare are un ”dar” ascuns. Trebuie doar să-l găsiți și să-l valorificați!”;
  - ”nu vă opriți din drum și nu abandonați!” (”Pe cei îndrăzneți îi ajută norocul.” - Vergiliu).
- Aceste afirmații ale profesorului diriginte vor fi completate de aplicarea unor teste de personalitate de către consilierul școlar:

Test pentru autocunoaștere

Răspunde cu ”da” sau ”nu” la următoarele întrebări:

1. Ești uneori vesel sau trist fără un motiv special?
2. Schimbi destul de des prietenii?
3. Crezi că ești nedreptățit, persecutat sau mai puțin dorit în familie, în colectivul de elevi?
4. Când ai neazuri te înfurii pe cei care crezi că ți le-au creat?
5. Te superi ușor pentru lucruri mărunte?
6. Când te superi, spui sau faci lucruri pe care apoi le regreti?
7. Dacă cineva țipă latine, îi răspunzi cu aceeași măsură?
8. Când ești trist, tinzi să spui cât mai multor persoane neazul tău?
9. Te lași condus de inspirația de moment?
10. O schimbare în viața ta, o sarcină nouă te neliniștește?
11. Când ai de scris o scrisoare delicată, eziți sau o amâni pentru mai târziu?
12. Te supără aprecierea că ai fi timid sau emotiv?
13. Ți se întâmplă să te simți obosit fără un motiv special?
14. Ai tendința să plângi ușor când urmărești un spectacol emoționant?
15. Când cineva te urmărește cum lucrezi te simți stânjenit sau tulburat?
16. Poți să păstrezi un secret?
17. Lucrurile care te-au emoționat în mod deosebit persistă mult timp în mintea ta?
18. Ești invidios pe alții când au succes?
19. Dai vina pe colegi pentru greșelile tale?
20. Ți-e frică de anumite locuri (tuneluri, pșteri, apă, pădure, animale)?

Cotarea – răspunsuri afirmative:

18-20 foarte emotiv

15-17 emotiv

12-14 destul de emotiv

9-11 așa și așa (echilibrat emotiv)

6-8 puțin emotiv

1-5 foarte puțin emotiv

Acestor tehnici li se pot asocia alte discuții de tipul:

1. Faceți o listă cu calitățile și defectele voastre. Comparați-le cu ale colegilor voștri. Fiți obiectivi și spuneți cum ați dori să fiți și de ce nu puteți fi cum v-ați dori.

2. Dacă ar fi posibil să faceți un schimb de personalitate, în "pielea" cărei persoane ați dori să "intrați"? De ce? Credeți că ați reuși să faceți față acestor schimbări?
3. Este știut faptul că mulți părinți doresc ca fiii și fiicele lor să urmeze aceeași carieră ca și ei. Este un lucru benefic sau nu? Aduceți argumente pro și contra. Dați exemple atât într-un caz, cât și în celălalt.
4. Considerați că dacă v-ți fi născut în altă țară, evoluția voastră ar fi fost alta? De ce?
5. Un cântăreț de operă care se respectă, nu ar accepta niciodată să cânte manele, chiar dacă această prestație i-ar aduce o grămadă de bani. Voi ați accepta să practicați o meserie legală, dar mai puțin "nobilă", dacă ați fi asigurați că veți primi o retribuție generoasă? De ce? Dați exemple și argumentați pro sau contra.

Toate aceste discuții și dezbateri vor conduce spre descoperirea de sine a viitorilor tineri care se vor încadra pe piața muncii și unde pot desfășura o meserie în acord cu calitățile cu care sunt înzestrați.

Bibliografie:

Dobrescu Emilian, *"Teste pentru autocunoaștere și amuzament"*, Editura Ceres, Craiova, 1992.
 Marinescu Silvia, Dinescu Rodica, *"Invitație la educație – suport metodic pentru lecții educative la gimnaziu și la liceu"*, Editura Carminis, Pitești, 2003, p.16 – 17.
 Sălăgean Daniela, Ținică Silvia, Pintilie Dorin, *"Ora educativă – modele de proiecte didactice"*, Editura Eurodidact, Cluj Napoca, 2007, p.112 – 113.

ROLUL ȘI IMPORTANȚA PROFESORULUI DIRIGINTE ÎN ORIENTAREA ȘCOLARĂ ȘI PROFESIONALĂ A ELEVILOR

*Prof. Dr. Georgescu Livia
Colegiul Economic Rm.Vâlcea*

Potrivit lui Norbert Sillany, orientarea școlară și profesională reprezintă "dirijarea unui adolescent spre meseria sau profesia care i se potrivește cel mai bine din punct de vedere al aptitudinilor, capacităților sau gusturilor sale, ținându-se totodată seama de posibilitățile de angajare și de situația familială".

Problema aptitudinilor și a alegerii școlii și ulterior a profesiei, a devenit o problemă educativă de larg interes, mai ales în clasele terminale ale ciclurilor gimnaziale, munca diriginților devenind un suport solid al orientării elevilor. Nu numai informațiile furnizate, ci mai ales, contactul elevilor cu diverse sectoare de activitate, joacă un rol esențial în consolidarea preferințelor profesionale care stau la baza opțiunilor tinerilor.

În contextul schimbărilor actuale de la nivelul sistemului de învățământ, dar și al societății, orientarea nu mai este o simplă activitate de psihodiagnostic și de selecție profesională, ci presupune structurarea ca proces educativ îndelungat care urmărește dezvoltarea personalității tinerilor în vederea viitoarei lor integrări școlare și profesionale.

Orientarea școlară și profesională a elevilor reprezintă, așadar, o direcție de acțiune educativă a tuturor cadrelor didactice care începe cu stimularea interesului elevilor pentru lumea profesiilor și continuă până la cristalizarea opțiunii profesionale și integrarea optimă a acestora pe piața muncii.

Alăturându-se elevului în procesul integrării acestuia în activitatea didactică, dar și în activitățile cultural-educative, dirigintele îl ajută să-și elaboreze proiectul personal școlar și/sau profesional. Acționând în perimetrul școlii, dar și în afara ei, împreună cu familia și alți factori implicați, dirigintele favorizează elevul ca acesta să parcurgă în condiții potrivite etapele proiectului său. Pentru aceasta profesorului diriginte i se solicită o serie de competențe.

Pentru a cunoaște personalitatea elevului și a-l ajuta să se autocunoască, profesorul diriginte trebuie să posede cunoștințe din domeniul psihopedagogiei școlare, să cunoască metodologia de investigare, de corelare și interpretare a unor informații percepute în dinamica lor, legate de structura personalității școlarului.

Prin tot ceea ce întreprinde și prin exemplul personalității sale, dirigintele este un modelator al structurii personalității elevului, în stadiul cel mai hotărâtor al devenirii sale. În cadrul abordărilor contemporane ale fenomenului educațional se impune ca profesorii în general și dirigintele în mod special să se raporteze la cei educați, să stabilească relații de cooperare cu părinții lor și cu alți factori interesați din societate. Funcția de diriginte îi sporește profesorului responsabilitatea, îi amplifică rolul și îl așează într-un anumit raport cu toți ceilalți factori educativi. Această funcție îl apropie de elevi și îi lărgeste simțitor sfera de influență, adăugând la predarea specialității și rolul de coordonator al întregii activități a clasei sale.

A ajuta elevul să cunoască mai bine câmpul școlar și acela al vieții economice și profesionale înseamnă ca dirigintele să fie depozitarul unor informații asupra sistemului educativ – filierele de formare și instituțiile școlare concrete; asupra competențelor oferite de o diplomă sau un certificat de studii la finalizarea unui ciclu de învățământ, dacă există pasarele de trecere de la o filieră de studii la alta, care sunt caracteristicile și calitățile solicitate persoanei pentru a se integra convenabil ciclurilor și profilurilor școlare.

Pentru a-l ajuta pe elev să demareze în proiectul său, profesorul diriginte trebuie să-i poată oferi informații diversificate asupra profesiilor și tendințelor care se înregistrează pe piața muncii. Informația se adună prin vizite în întreprinderi, întâlniri cu profesioniști, cu specificația că pentru realizarea unei veritabile pedagogii a informării se începe cu pregătirea culegerii informațiilor, urmărirea veridicității lor și valorizarea acestora. Căci dacă profesorul diriginte se dorește a fi un arbitru între tânăr și mediu, cunoașterea mediului nu este independentă de cunoașterea de sine. Ambele sunt elemente constitutive ale unei psihopedagogii a alegerii pentru care elevul trebuie antrenat.

Profesorul diriginte, substituindu-se unui ghid competent al elevului în orientarea profesională, posesor al capacității de relaționare și înțelegere a psihologiei vârstelor, al abilității de a induce acestuia capacitatea de a se autoanaliza, pentru a cunoaște cauzele unor eventuale dificultăți și posibilitățile de a le depăși, în scopul realizării unui echilibru adecvat între personalitatea exprimată prin nivelul de pregătire la un moment dat, prin capacitatea intelectuală, prin interesele dominante și filiera de studii și implicit, profesiunea aleasă, va avea mereu o perspectivă longitudinală asupra evoluției elevilor, care îi va permite conceperea unor strategii adecvate atât elevilor cât și instituției școlare. Astfel, activitățile cu conținut de consiliere și orientare școlară și profesională se pot realiza pe tot parcursul unui an de studii, fie în cadrul orelor de dirigenție cu astfel de tematică, fie prin activități în afara programului școlar.

De asemenea dirigintele are funcții specifice și complementare față de profesori – el este organizatorul, îndrumătorul și coordonatorul întregii activități instructiv-educative și a vieții colectivului de care răspunde. El orientează întreaga activitate a clasei în așa mod, încât sarcinile școlii să fie realizate cu succes. În calitatea pe care o are el trebuie să fie permanent preocupat de adâncirea și sporirea eficienței influențelor exercitate de toți factorii educativi (profesori, familie, comunitate, mass-media) asupra elevilor. Dirigintele este managerul activității educaționale.

Bibliografie:

Butnaru, D. *Consiliere și orientare școlară*, Ed. Spiru Haret, Iași, 1999;
Bălan, A. *Consiliere educațională*, Ed. Ardealul, Cluj-Napoca, 2001;
Cretu, C., *Curriculum diferențiat și personalizat*, Iași, Editura Polirom, 1998;
Tomșa, Gh. *Orientarea și dezvoltarea carierei la elevi*, Casa de editură și presă, București, 2001

EDUCAȚIA PENTRU DIVERSITATE

*Prof. Georgescu Patricia-Maria
Palatul Copiilor Municipiul Rm. Vâlcea*

Educația pentru diversitate reprezintă un concept esențial în formarea unei societăți incluzive și echitabile. Aceasta presupune recunoașterea și promovarea diversității culturale, etnice, sociale, religioase și de orice alt tip în cadrul procesului educativ. Într-o lume tot mai globalizată, diversitatea este un element definitoriu al coexistenței pacifice și al înțelegerii reciproce.

Diversitatea se referă la diferențele dintre oameni în ceea ce privește caracteristicile lor individuale, cum ar fi: etnia, genul, vârsta, orientarea sexuală, religia, statutul socio-economic, abilitățile fizice și mentale.

Diversitatea este un concept care cuprinde atât diferențele evidente, cât și cele subtile dintre indivizi, iar acceptarea acesteia contribuie la o mai bună înțelegere și colaborare între oameni.

Educația pentru diversitate este importantă din mai multe motive:

- **Promovarea respectului și a toleranței:** Învăță elevii să accepte și să respecte diferențele dintre oameni.
- **Prevenirea discriminării:** Educația pentru diversitate poate preveni formele de discriminare și bullying bazate pe prejudecăți.
- **Îmbunătățirea interacțiunii între grupuri:** Ajută la construirea unui climat pozitiv în școli și în comunități, promovând colaborarea între diferite grupuri.
- **Dezvoltarea abilităților de gândire critică:** Elevii învață să analizeze și să pună la îndoială stereotipurile și prejudecățile.

Principiile educației pentru diversitate sunt:

- **Incluziunea:** Crearea unui mediu în care toți elevii se simt acceptați și valoroși.
- **Respectul reciproc:** Promovarea unui climat în care fiecare persoană este respectată pentru cine este.
- **Echitatea:** Asigurarea că toți elevii au acces la aceleași oportunități educaționale, indiferent de background-ul lor.
- **Accesibilitatea:** Crearea unor condiții favorabile învățării pentru toți elevii, inclusiv cei cu nevoi speciale.

Cum se poate implementa educația pentru diversitate?

- **Curriculum inclusiv:** Școlile pot include în programa școlară teme care reflectă diversitatea culturală, etnică și socială.
- **Activități de sensibilizare:** Organizarea de evenimente și activități care să încurajeze elevii să învețe despre alte culturi, tradiții și moduri de viață.
- **Training pentru profesori:** Cadrele didactice pot fi formate pentru a recunoaște și a aborda diversitatea în mod eficient în clasă.
- **Proiecte de colaborare:** Încurajarea proiectelor care implică interacțiuni între elevi din grupuri diferite pentru a învăța despre diferențele și similitățile lor.

Provocări în educația pentru diversitate

- **Prejudecăți și stereotipuri:** Chiar și în școli, pot exista prejudecăți care afectează modul în care elevii și profesorii interacționează.
- **Resurse insuficiente:** În unele cazuri, școlile nu au resursele necesare pentru a implementa programe adecvate de educație pentru diversitate.
- **Rezistența la schimbare:** Unii oameni pot fi reticenți în a accepta schimbări în modul în care sunt abordate diferențele între oameni.

Educația pentru diversitate nu este doar un subiect educativ, ci o necesitate pentru construirea unei societăți mai echitabile, tolerantă și deschise. Prin integrarea acestei educații în școli, se poate contribui la formarea unor cetățeni mai conștienți și responsabili, care să aprecieze diversitatea ca pe o resursă valoroasă.

Discriminarea poate avea efecte grave asupra indivizilor, comunităților și societății în general. Aceasta nu doar că afectează drepturile și libertățile fundamentale ale oamenilor, dar are și repercusiuni asupra sănătății fizice și mentale, a relațiilor interpersonale și a coeziunii sociale. Iată câteva dintre efectele principale ale discriminării:

Efecte asupra sănătății mentale și fizice

- **Stres cronic:** Persoanele care sunt discriminate trăiesc adesea sub un stres constant, ceea ce poate duce la tulburări de anxietate, depresie și alte probleme de sănătate mintală. Stresul pe termen lung poate contribui și la dezvoltarea unor afecțiuni fizice, cum ar fi hipertensiunea arterială sau probleme de inimă.
- **Scăderea stimei de sine:** Discriminarea poate duce la un sentiment de inferioritate și auto-deprecieri, afectând stima de sine a individului și capacitatea de a se simți valoros sau respectat.
- **Izolarea socială:** Cei care sunt victime ale discriminării pot deveni retrași și pot evita interacțiunile sociale, ceea ce poate duce la sentimente de singurătate și izolarea de comunitatea lor.

Efecte asupra dezvoltării și performanței

- **Performanță scăzută în educație și muncă:** Discriminarea poate afecta negativ oportunitățile de învățare și dezvoltare ale persoanelor. De exemplu, un elev care se confruntă cu discriminare din partea colegilor sau profesorilor poate avea dificultăți în a-și exprima potențialul academic. De asemenea, la locul de muncă, discriminarea poate duce la o performanță scăzută din cauza lipsei de sprijin sau recunoaștere.
- **Acces limitat la oportunități:** Discriminarea poate restrânge accesul la oportunități economice, educaționale și profesionale. Astfel, indivizii care sunt discriminați pe baza rasei, genului, orientării sexuale sau altor caracteristici pot fi mai greu de angajat sau promovați.

Efecte asupra relațiilor interpersonale

- **Conflicte și diviziune:** Discriminarea poate crea diviziuni între grupuri, alimentând conflicte și tensiuni. De exemplu, în școli sau la locul de muncă, discriminarea poate conduce la grupuri izolate, alimentând ostilitatea între indivizi.
- **Ruinează încrederea între grupuri:** Atunci când un grup se simte discriminat, se poate dezvolta o neîncredere față de ceilalți, ceea ce face mai dificilă colaborarea și înțelegerea reciprocă. Aceasta poate împiedica crearea unui mediu armonios și productiv.

Discriminarea nu afectează doar individul, ci și întreaga societate. Combaterea acesteia nu este doar o responsabilitate morală, ci și o necesitate pentru a asigura o societate echitabilă, sănătoasă și prosperă. Măsurile de prevenire și combatere a discriminării, educația pentru diversitate și promovarea egalității sunt esențiale pentru a reduce aceste efecte și a crea un mediu armonios.

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ ȘI COPIII CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE

*Prof. Gheorghe Pavelescu Camelia
Liceul Tehnologic Băile Govora*

Introducere:

În societatea noastră diversă, promovarea incluziunii copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES) în sistemul de învățământ de masă reprezintă un pas esențial către o societate mai echitabilă și diversificată.

Incluziunea este un concept esențial în societatea modernă, iar în contextul educației, acesta se referă la integrarea copiilor cu Cerințe Educaționale Speciale (CES) în învățământul de masă. CES cuprinde o gamă largă de condiții care pot afecta dezvoltarea și învățarea copiilor, cum ar fi dizabilități fizice sau intelectuale, tulburări de spectru autist, dificultăți de învățare etc.

Învățământul incluziv promovează dreptul fiecărui copil la o educație de calitate, indiferent de diferențele sale individuale. Acest referat explorează importanța incluziunii, avantajele pentru toți elevii implicați și modalitățile de implementare eficientă a acestui proces.

Importanța Incluziunii:

1. **Drepturile copilului:**

Incluziunea este în concordanță cu drepturile fundamentale ale copiilor la educație. Asigurarea accesului la învățământ pentru toți contribuie la construirea unei societăți echitabile și incluzive.

2. **Dezvoltarea abilităților sociale:**

Copiii cu CES beneficiază de interacțiunile sociale în cadrul școlii de masă. Învățarea alături de colegi fără diferențe semnificative îi ajută să dezvolte abilități sociale și să se integreze mai bine în comunitate.

3. **Îmbunătățirea auto-stimei:**

Participarea activă în cadrul educației de masă consolidează stima de sine a copiilor cu CES, oferindu-le oportunitatea de a-și demonstra competențele și de a-și construi identitatea într-un mediu incluziv.

Definiții și Tipuri de CES:

Cerințele educaționale speciale se referă la nevoile individuale ale elevilor care necesită suport suplimentar sau ajustări în procesul de învățare. Acestea pot include, dar nu se limitează la, dizabilități fizice, intelectuale, senzoriale sau de dezvoltare. Incluziunea presupune integrarea acestor elevi în mediul școlar obișnuit, oferindu-le șanse egale de educație și participare.

Avantaje ale Incluziunii:

1. **Diversitatea și Acceptarea:**

Incluziunea promovează o comunitate școlară mai diversificată, în care elevii învață să accepte și să aprecieze diferențele individuale.

2. **Dezvoltarea Empatiei:**

Elevii care interacționează cu colegi cu CES dezvoltă un nivel crescut de empatie și înțelegere față de provocările altora.

3. **Creșterea Performanțelor Școlare:**

Elevii cu CES pot beneficia de mediul de învățare obișnuit, unde sunt expuși la modele pozitive și primează de la colegii lor.

4. **Pregătirea pentru viața reală:**

Incluziunea oferă o pregătire mai bună pentru integrarea copiilor cu CES în societatea largă, pregătindu-i pentru o viață independentă și participativă.

Provocări și Soluții:

1. **Resurse adecvate:**

Incluziunea necesită resurse suplimentare, cum ar fi asistenți educaționali, materiale adaptate și formare specializată pentru cadrele didactice. Guvernele și instituțiile educaționale trebuie să investească în aceste resurse pentru a facilita un învățământ incluziv eficient.

2. **Sensibilizare și formare:**

Cadrele didactice și personalul școlar trebuie să fie bine instruite în abordările incluzive. Formarea continuă și programele de sensibilizare pot contribui la dezvoltarea unei culturi școlare care promovează acceptarea și susținerea diversității.

3. **Parteneriate comunitare:**

Implicarea familiilor, organizațiilor neguvernamentale și altor parteneri comunitari este esențială pentru sprijinirea incluziunii. Comunitățile trebuie să lucreze împreună pentru a asigura resurse și suport adecvat pentru copiii cu CES

Modalități de Implementare Eficientă:

1. **Formare Continuă pentru Cadrele Didactice:**

Profesorii trebuie să fie instruiți în strategii de predare și gestionare a clasei adaptate pentru toate nevoile elevilor.

2. **Resurse și Suport Suplimentar:**

Școlile trebuie să ofere resursele necesare, cum ar fi asistenți de învățământ, materiale didactice adaptate și tehnologii asistive.

3. **Parteneriate cu Părinții:**

Implicarea părinților în procesul de învățare și stabilirea obiectivelor comune contribuie la succesul incluziunii.

4. **Promovarea Conștientizării și Acceptării:**

Activități educaționale care vizează conștientizarea și promovarea acceptării diferențelor pot crea un mediu școlar mai prietenos.

Studii de caz și Exemple de Reușită:

1. **Școlile Incluzive:**

Există școli în diverse țări care au adoptat cu succes modele incluzive, oferind servicii personalizate pentru fiecare elev și facilitând interacțiunea și cooperarea între elevi.

2. **Programe de Mentorat:**

Implementarea programelor de mentorat în care elevii cu CES beneficiază de sprijinul unor colegi mai experimentați poate contribui semnificativ la succesul lor școlar și la integrarea socială.

Concluzii:

Încluziunea copiilor cu CES în învățământul de masă este esențială pentru construirea unei societăți echitabile și diversificate. Prin implementarea eficientă a acestui proces, ne putem asigura că fiecare copil are acces la o educație de calitate și că toți elevii beneficiază de experiențele pozitive ale diversității în mediul școlar.

Incluziunea copiilor cu CES în învățământul de masă este un proces complex, dar esențial pentru construirea unei societăți mai echitabile și pentru respectarea drepturilor fiecărui copil la educație. Este responsabilitatea noastră colectivă să creăm mediul și resursele necesare pentru a asigura că toți copiii au acces la o educație de calitate, indiferent de diferențele lor. Prin promovarea incluziunii, construim un viitor mai luminos și mai integrativ pentru toți copiii.

Școala incluzivă reprezintă un pas mai important în procesul de permeabilizare și eliminare treptată a barierelor educaționale dintre copiii obișnuiți și cei cu diverse dizabilități.

Intervenția recuperatorie trebuie întotdeauna să respecte personalitatea și nivelul de deficiență al copilului. Criteriul de alegere a programului de dezvoltare, a etapelor programului intră în resortul unei persoane competente : psiholog, psihopedagog , profesor consilier. Din acest motiv, în prezentarea de față nu abordez această latură a problemei. Ceea ce revine învățătorului /profesorului va fi aplicarea programului stabilit împreună cu psihologul, sub forma unor activități suplimentare (aditive la programa școlară) în sălile de clasă.

Consider că nu există ” rețete ” pentru integrarea copiilor cu CES în învățământul de masă. Cei care manifestă deschidere pentru integrarea acestora vor găsi și strategiile potrivite. Fiecare copil are dreptul la educație și merită să i se acorde o șansă. Învățând împreună, copiii învață să trăiască împreună, să se accepte și să se ajute la nevoie.

Integrarea copiilor cu CES conferă instituției școlare rolul de componentă fundamentală a sistemului social, aptă să răspundă concret imperativelor de moment ale evoluției din societatea contemporană și să rezolve o serie de probleme referitoare la nevoile de acceptare/valorizare socială a fiecărui individ și la capacitatea acestuia de a se adapta și integra într-o societate aflată în continuă transformare.

Bibliografie:

Alois, Gherguț, *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale – strategii diferențiate și inclusive în educație*, Editura Polirom, București, 2006
Dezvoltarea practicilor inclusive în școli, Ghid managerial, UNICEF, 1999
Integrarea școlară a copilului cu dificultate/cu nevoi speciale – Ghid pentru directorul de școală, Colecția CRIPS – Resurse pentru formare, 2002
Rev. „Învățământul primar”, nr. 1/2000, Ed Discipol, București, 2000;
Gheruț,A., *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale. Strategii de educație integrată*, Ed.Polirom. Iași, 2001;

CUM ÎMI ALEG MESERIA?

*Prof. Giuran Adriana
Liceul Tehnologic „Căpitan Nicolae Pleșoianu”Rm. Vâlcea*

În perioada cea mai frumoasă din viața omului - adolescența - se înfăptuiesc cele mai îndrăznețe planuri de viitor și totul pare realizabil. În această etapă, destul de tumultoasă, tânărul se întreabă; „să urmez o facultate sau să mă angajez?” „ce voi face acum?” „ce meserie mi-ar plăcea? ” „de ce pregătire am nevoie pentru a putea practica această profesie?” „mi se potrivește această profesie, voi putea face față solicitărilor? Toate aceste gânduri au rolul de a-l ajuta pe tânăr să-și croiască drumul spre integrarea socială, să-și aleagă menirea în viață.

Deseori aspirațiile, dorințele depășesc forțele tânărului entuziast și dacă nu intervenim la timp pot interveni dezamăgirile și decepțiile, care nu de puține ori au repercusiuni nefavorabile asupra întregului curs al vieții.

Adolescentul trebuie să fie pregătit pentru confruntarea cu numeroasele schimbări din tehnică, știință, mediu și social. Alegerea profesiei este un moment important în viața fiecărui adolescent,

constituind una din premisele majore ale inserției sociale, dar ea are loc într-un context mai larg în care sunt implicați factori de natură personală, educațională, economică, contextuală.

Dacă alegerea a fost făcută corect în sensul că forma de activitate corespunde capacităților, aspirațiilor, firii, ea reprezintă o decizie care deschide persoanei posibilități de realizare personală și de siguranță în viață.

O alegere eficientă a unei profesii, precum și posibilitatea de adaptare la schimbările sociale crează condițiile favorabile pentru întemeierea unei familii bune, crează un climat favorabil pentru creșterea și educarea copiilor, permite o viață ordonată și demnă. Realizarea acestui obiectiv îi revine școlii-prin implementarea diferitelor programe de orientare școlară și profesională, familiei și socialului .

Alegerea profesiei este o decizie care trebuie făcută conștient: odată luată, o astfel de decizie va avea consecințele dintre cele mai neașteptate: îi va determina tânărului nu numai felul în care va evolua pe parcursul vieții, dar și venitul, satisfacția profesională și șansele de promovare. Nu este niciodată prea devreme pentru a începe acumularea unor date, stabilirea unor repere pe care să îți fundamentezi opțiunile profesionale. Decizia alegerii instituției sau a profesiei de urmat reprezintă un moment deosebit de important în viața unui elev. Acesta trebuie să fie susținut, informat și învățat să ia o decizie, ceea ce reprezintă un proces complex datorită implicațiilor ulterioare pe care le va avea în viața lui.

Societatea noastră cunoaște o schimbare rapidă, dinamică, cu importante transformări sociale și economice, piața tradițională a muncii tinde spre o tehnologizare foarte complexă, de aceea este necesar ca elevii din clasele terminale să fie sprijiniți să-și valorifice potențialul de care dispun, să-și proiecteze evoluțiile viitoare, să fie orientați să valorifice noile oportunități pe care mediul socio-profesional le oferă.

Toate aceste ipoteze tind spre îndeplinirea idealului educațional, prin care se dorește formarea de personalități libere, întreprinzătoare și creatoare. Trecerea către economia de piață a adus schimbări importante în structurile sociale și economice (aparitia firmelor cu capital privat, restructurarea marilor întreprinderi etc.) conducând la modificarea grilei valorilor personale și a celor asociate activității tinerilor.

Școala, profesorii, au un rol foarte important în acest sens, prin valorile transmise și prin atitudinile pe care le cultivă prin intermediul diferitelor arii curriculare.

Pe de altă parte, socialul, prin modelele promovate, influențează valorile profesionale și aspectele particulare ale activității profesionale care constituie pentru adolescenți elemente definitorii ale motivației muncii.

Planificarea carierei reprezintă un proces complex care implică profesorii, părinții și în primul rând elevii. Stabilirea obiectivelor pentru viitor este complicată, iar identificarea traseului care oferă cele mai multe alternative de succes depinde de adoptarea celei mai potrivite decizii. Din perspectiva adolescenților, aceștia au posibilitatea informării, conștientizează rezultatele așteptate din partea lor, își conturează o decizie, învață că fiecare școală are specificul ei și că trebuie să ia o hotărâre în funcție de domeniul ocupațional în care doresc integrarea viitoare.

În cadrul orelor de consiliere și orientare, consilierilor individuale și de grup realizate de către psihologii școlari, precum și alte activități educative se tinde spre îndeplinirea obiectivelor principale ale acestui demers- sprijin în luarea unei decizii fundamentale care să conducă la o activitate inteligentă, responsabilă și autonomă din partea tânărului, obținerea de informații adaptate în funcție de cerere, personalitatea și potențialul lui, baza elaborării unui proiect personal privind orientarea și integrarea eficientă în societate.

Dacă un tânăr dorește alegerea traseului educațional și profesional, atunci analizează toate informațiile pe care le are în acest moment și la faptul că se află la începutul unui drum, pe o „hartă”,

în care stabilește încotro se îndreaptă! Fiecare dintre noi este liber să decidă pentru el însuși! Depinde doar de hotărârea și angajamentul pe care ți-l iei față de tine însuși!

Ambiția, încrederea în sine, optimismul, munca, tenacitatea- sunt condițiile de bază pentru o carieră de succes! O voință puternică este foarte importantă pentru ceea ce faci dar și pentru planurile de viitor!- Folosește-ți resursele de timp, financiare, intelectuale, emoționale!

Cariera profesională este o “aventură” personală! Este foarte important să-ți alegi profesia care ți se potrivește! Acum este momentul în care trebuie să ai o opțiune, să iei o decizie privind parcursul educațional și profesional, în concordanță cu cerințele personale dar și cu realitățile sociale. Acționează inteligent! Alege acea școală, studiile și profesia despre care crezi ca îți vor asigura în cel mai mare grad succesul și îți pot produce cele mai mari satisfacții și reușite! Asumă-ți răspunderea pentru propriile decizii! Planificarea este esențială în orice activitate; aceasta te ajută să te concentrezi în ceea ce întreprinzi și să finalizezi cu bine ceea ce ți-ai dorit. Curajul de a-ți alege profesia și apoi locul de muncă, de a fi tu însuși este principalul factor al succesului personal! Dacă vrei, poți realiza orice îți propui! Nu există o rețetă care să garanteze succesul în viață, ne ajută doar autocunoașterea, informarea, pregătirea, adaptarea continuă la cerințele pieței, stabilirea unor obiective profesionale realizabile și perseverența.

În carieră, procesul decizional cuprinde de regulă șapte etape, ce trebuie parcurse de câte un tânăr, astfel:

1. **Identificarea problemei în legătură cu care trebuie adoptată decizia** - ce opțiune trebuie să faci ?
2. **Explorarea propriului potențial, autocunoașterea** – analiza intereselor, valorilor, abilităților, caracteristicilor de personalitate (ce e interesat să facă ; ce activități îi plac / nu îi plac; ce mediu de muncă-i este favorabil ; care sunt lucrurile importante pentru el; ce-și dorește de la carieră; ce poate să facă cel mai bine ; care sunt cele mai importante aptitudini - punctele tari și slabe; cum va influența stilul-i personal alegerile pe care le va face etc.);
3. **Identificarea opțiunilor** (explorarea carierei) – în acest moment care sunt alternativele care-l interesează, care i se potrivesc ? (alcătuirea unei liste de opțiuni pe care, tânărul, intenționează să le exploreze mai profund);
4. **Acumularea de date și informații despre fiecare opțiune** - examinarea datelor și a informațiilor pe care le are deja și identificarea resurselor și informațiilor de care ar mai avea nevoie.
5. **Evaluarea opțiunilor** - identifică avantajele și dezavantajele fiecărei opțiuni; identifică nevoile și valorile care îi sunt satisfăcute de fiecare opțiune; identifică riscurile și posibilele consecințe negative ale fiecărei opțiuni;
6. **Selectarea unei opțiuni** - are destule informații pentru a lua decizia ? dacă nu, continuă să adune și să analizeze informații.
7. **Formularea unui plan de acțiune** - care sunt pașii pe care trebuie să-i urmeze pentru realizarea deciziei lui? ce informații și resurse trebuie să aibă pentru fiecare pas ? care sunt posibilele bariere și cum le depășește ? s-a decis ce profesie dorește să învețe ?

Dacă da, atunci trebuie să urmeze următorii pași:

- Consultă atent listele cu instituțiile de învățământ;
- Analizează informațiile referitoare la specialitățile pe care le poațe studia în cadrul colegiilor, liceelor și școlilor profesionale;
- Contactează telefonic, prin e-mail sau face o vizită la potențialele instituții de învățământ profesionale unde ar vrea să-și continue studiile;
- Se interesează din timp despre perioada de admitere, lista actelor necesare pentru a fi depuse la comisia de admitere, probele pe care le are de susținut în cadrul concursului de admitere pentru a fi admis în această instituție, la specialitatea aleasă, datele în care se susțin probele și se afișează rezultatele;

- Pregătește din timp dosarul cu actele necesare pentru înscrierea la concursul de admitere;

Concluzionând cele prezentate, cariera reprezintă exercițiul alegerii personale, iar pentru realizarea unui plan de carieră trebuie început de la evaluarea potențialului persoanei, obținerea și analiza informațiilor referitoare la factorii externi: profilul de personalitate, atitudini și deprinderi dobândite, interesele ocupaționale, cunoștințe, analiza pieții etc.

Bibliografie:

Allport, G.W.- „*Structura și dezvoltarea personalității*” EDP, București, 1991;

Băban A.- „*Consiliere educațională – Ghid metodologic pentru orele de dirigiență și consiliere*”, Ed. Ardealul, Cluj , 2001

Birch A.- „*Psihologia dezvoltării*”, Ed. Tehnică, București , 2002

Ceașu V.- „*Autocunoaștere și creație*”, Ed. Militară, București, 1983

INTEGRAREA COPILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ

*Prof. înv. presc. Glonț Ramona Maria
Prof. înv. presc. Tuțu Maria Sorina
Școala Gimnazială, sat Măgura, com. Mihăești
Vâlcea*

Integrarea educativă are ca scop reabilitarea și formarea persoanelor cu nevoi speciale, acoperind o gamă largă de dificultăți psiho-motorii, dizabilități senzoriale, intelectuale, de limbaj și psiho-comportamentale. Aceasta implică adoptarea unor măsuri la nivel juridic, politic, social și pedagogic.

Principiul de bază al integrării educative este de a adapta sistemul educațional la diversitatea tipurilor și a posibilităților de învățare ale persoanelor cu nevoi speciale. Acest lucru include luarea în considerare a intereselor și abilităților individuale ale acestora. Integrarea educativă presupune adoptarea unor reforme atât la nivel social, cât și la nivelul sistemului de învățământ. Acest proces necesită ajustări legislative, schimbări în politicile educaționale și implementarea unor practici pedagogice adaptate. Integrarea educativă reprezintă de asemenea o orientare care pune accent pe importanța implicării și colaborării dintre factorii implicați, cum ar fi cadrele didactice, părinții și alte părți interesate. Toți acești actori au un rol esențial în promovarea unui mediu educațional inclusiv și adaptat nevoilor individuale ale elevilor.

Prin adoptarea integrării educative, se urmărește crearea unui mediu educațional echitabil și accesibil pentru toți elevii, indiferent de diferențele lor, și se recunoaște valoarea fiecărui individ în procesul de învățare.

Conceptul de egalitate a șanselor, în contextul integrării copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES) în învățământul de masă, reprezintă un principiu fundamental și presupune asigurarea accesului și participarea echitabilă la educație pentru toți elevii, indiferent de diferențele lor individuale. Iată câteva aspecte cheie legate de acest concept:

1. **Accesul universal la educație:** Egalitatea șanselor implică asigurarea accesului universal la educație pentru toți copiii, inclusiv cei cu cerințe educaționale speciale. Este vorba despre eliminarea barierelor fizice, sociale și pedagogice care pot limita sau excluziona anumite grupuri de elevi.

2. **Adaptarea mediului și resurselor:** Prin egalitatea șanselor, se propune adaptarea mediului școlar și a resurselor disponibile pentru a satisface nevoile diverse ale elevilor. Acest lucru include adaptări ale curriculumului, facilități fizice și tehnologice, și punerea la dispoziție a resurselor și a suportului necesar pentru a susține învățarea tuturor elevilor.

3. **Promovarea incluziunii sociale:** Egalitatea șanselor are ca obiectiv promovarea incluziunii sociale prin integrarea copiilor cu CES în comunitatea școlară de masă. Aceasta implică crearea unui mediu în care toți elevii se simt acceptați, sprijiniți și respectați, indiferent de diferențele lor.

4. **Individualizarea și personalizarea educației:** Principiul egalității șanselor susține individualizarea și personalizarea procesului educațional pentru a se potrivi nevoilor unice ale fiecărui elev. Adaptarea strategiilor de predare, evaluare și intervenție este esențială pentru a asigura succesul fiecărui elev în învățare.

5. **Colaborarea între actorii implicați:** Pentru a atinge egalitatea șanselor, este crucială colaborarea între părinți, cadrele didactice, personalul școlar și comunitatea în ansamblu. Prin această colaborare, se pot identifica și implementa soluții eficiente pentru a depăși obstacolele și a oferi sprijinul necesar copiilor cu CES.

Prin promovarea egalității șanselor, se urmărește construirea unei societăți și a unui sistem educațional mai incluzive și echitabile, în care fiecare individ să aibă oportunități egale de a atinge succesul în educație și în viață.

Câteva criterii sunt esențiale pentru asigurarea integrării și incluziunii copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES) în învățământul de masă:

1. **Cadrele didactice deschise:**

- **Atitudine pozitivă și deschidere:** Cadrele didactice trebuie să aibă o atitudine pozitivă și deschisă față de copiii cu nevoi speciale. Aceasta implică înțelegerea diversității și pregătirea lor pentru a face față nevoilor individuale ale elevilor cu CES.

- **Resurse disponibile:** Este crucial ca toate cadrele didactice să dispună de resurse adecvate, inclusiv metode de predare adaptate, materiale didactice și timp suplimentar. Competențele profesionale individuale și de grup sunt, de asemenea, esențiale pentru a aborda nevoile variate ale elevilor.

2. **Școala inclusivă:**

- **Program de lucru în clasă obișnuită:** Pentru incluziune, școala trebuie să ofere un program de lucru într-o clasă obișnuită pentru copiii cu nevoi speciale. Aceștia ar trebui să participe activ la activitățile școlare alături de ceilalți copii de vârstă apropiată.

- **Suport individualizat:** Este important să existe suport individualizat pentru copiii cu CES, inclusiv adaptări ale curriculumului, metode de evaluare flexibile și acces la resurse suplimentare.

3. **Familia suportivă:**

- **Climat securizant:** Familia joacă un rol crucial în asigurarea unui climat securizant pentru copil. Aceasta implică sprijin emoțional, comunicare deschisă și colaborare cu școala pentru a facilita integrarea copilului.

- **Cadrul optim pentru dezvoltare:** Familia ar trebui să creeze un mediu care să susțină dezvoltarea echilibrată a personalității copilului cu CES. Acest lucru poate implica implicarea în activități extracurriculare, stimularea creativității și oferirea unui sprijin constant.

Prin respectarea și îndeplinirea acestor criterii, se creează un mediu educațional și social în care copiii cu nevoi speciale pot participa activ, învața și se dezvoltă alături de ceilalți copii. Colaborarea strânsă între cadrele didactice, școală și familie este esențială pentru a asigura succesul integrării și incluziunii.

Este importanța abordarea diferențiată și personalizată în educația copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES). Câteva puncte cheie despre nevoile acestor copii în ceea ce privește curriculumul și metodele de predare sunt:

1. **Curriculum planificat diferențiat:** Adaptarea conținutului curriculumului pentru a se potrivi nivelului și ritmului de învățare al fiecărui copil cu CES,
  - Utilizarea unor strategii diferite de predare și evaluare pentru a permite accesul la învățare în funcție de stilurile individuale.
2. **Programe de terapie lingvistică și logopedică:** Oferirea de programe specializate pentru a aborda nevoile specifice ale copiilor cu dificultăți în limbaj și comunicare,
  - Asigurarea de terapie logopedică specializată pentru îmbunătățirea abilităților de vorbire, înțelegere și comunicare.
3. **Programe specifice de predare-învățare și evaluare:** Utilizarea de strategii de predare adaptate, precum materiale didactice vizuale, auditive sau tactile, în funcție de necesitățile individuale,
  - Crearea de instrumente de evaluare specializate, care să țină cont de abilitățile specifice ale copiilor cu CES.
4. **Programe terapeutice pentru tulburări motorii:** Dezvoltarea și implementarea de programe terapeutice pentru a aborda și îmbunătăți tulburările motorii și coordonarea motorie.
5. **Consiliere școlară și vocațională:** Furnizarea de consiliere pentru sprijinirea copiilor cu CES în gestionarea dificultăților lor și în stabilirea unor obiective educaționale și profesionale realiste.
6. **Stil de predare adaptat la stilul de învățare:** Identificarea stilurilor de învățare ale copiilor și adaptarea metodelor de predare în consecință,
  - Folosirea unei evaluări eficiente pentru a înțelege modul în care copilul învață și pentru a dezvolta strategii care să maximizeze procesul de învățare.

Aceste practici personalizate și adaptate sunt esențiale pentru a asigura succesul educațional al copiilor cu CES, permițându-le să atingă potențialul maxim în cadrul mediului școlar.

Școala este un mediu important de socializare. Integrarea școlară exprimă:

1. **Atitudinea favorabilă a elevului față de școală:** Integrarea școlară implică o atitudine pozitivă din partea elevului față de mediul școlar. Acest lucru indică faptul că elevul se simte confortabil și deschis către experiențele și activitățile școlare.
2. **Condiția psihică accesibilă pentru acțiuni instructiv-educative:** Integrarea școlară presupune crearea unei condiții psihice favorabile în care activitățile de învățare devin accesibile și ușor de înțeles pentru copil. Acest aspect se referă la adaptarea metodelor de predare și a resurselor pentru a se potrivi nevoilor individuale ale elevului.
3. **Consolidarea motivației pentru efortul în munca de învățare:** Integrarea școlară este asociată cu consolidarea unei motivații puternice care încurajează efortul copilului în procesul de învățare. Motivația joacă un rol esențial în stimularea angajamentului și dorinței de a reuși în cadrul școlii.
4. **Colaborare activă între copil și școală:** Un aspect important al integrării școlare este transformarea copilului sau tânărului într-un colaborator activ în procesul de educație. Acesta devine parte a acțiunilor desfășurate pentru propria educație și contribuie la construirea mediului școlar.
5. **Correspondență între solicitările școlii și posibilitățile copilului:** Integrarea școlară presupune o corespondență totală între cerințele formulate de școală și posibilitățile copilului de a le rezolva. Acest lucru implică adaptarea sarcinilor și a strategiilor de predare pentru a se potrivi nivelului de dezvoltare și capacităților elevului.
6. **Randamente normale în învățare și comportament:** Integrarea școlară se reflectă în obținerea unor randamente la învățătură și în plan comportamental considerate normale. Aceasta se referă la progresul adecvat al elevului în învățare și la dezvoltarea unui comportament corespunzător în mediul școlar.

Prin realizarea acestor condiții, integrarea școlară devine un proces benefic atât pentru elev, cât și pentru întreaga comunitate școlară, contribuind la succesul educațional și la dezvoltarea armonioasă a copilului.

Bibliografie:

Gheruț, A., *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale. Strategii de educație integrată*, Ed. Polirom. Iași, 2001;

Verza, E., *Psihopedagogie specială, manual pentru clasa a XIII-a, școli normale*, E.D.P., București, 1994;

IMPORTANȚA SATISFACERII NEVOILOR PSIHOLOGICE DE BAZĂ ALE ELEVILOR

*Hoidrag Traian
Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Vâlcea*

I. Introducere

În procesul educativ, studiile de specialitate menționează rolul foarte important al motivației elevilor de a-și direcționa și menține atenția către îndeplinirea obiectivelor din domeniul educațional și de a se implica în mod constant în diferitele tipuri de activități educative. Totodată, în activitatea profesională, se constată o discrepanță între ceea ce se așteaptă de la elevi și ceea ce aceștia efectiv realizează, ceea ce creează de cele mai multe ori confuzie și chiar furie în rândul părinților și profesorilor, iar în rândul elevilor se observă din ce în ce mai mult reducerea performanței școlare, a entuziasmului față de școală, a implicării în sarcinile încredințate, concomitent cu adoptarea unor comportamente problematice, cum ar fi utilizarea rețelelor de socializare, a jocurilor video, consumul de tutun și de canabis, etc. Un model teoretic care ne clarifică aspectele observate este teoria autodeterminării (TA), care este una dintre cele mai cuprinzătoare teorii, datorită numărului mare de studii efectuate, are aplicabilitate într-o multitudine de domenii, inclusiv în educație, sport, dar și în consiliere. Utilizarea acestei teorii în consiliere este *"deosebit de relevantă deoarece o sarcină centrală a consilierii este de a sprijini clientul să exploreze, să identifice, să inițieze și să susțină în mod autonom un proces de schimbare"* (Deci & Ryan, 2008), al stilului său de gândire și a al conduitei personale. Conform TA, motivația se împarte în 3 tipuri, pe un continuum începând de la tipul de amotivație (sau lipsa motivației), care reprezintă cea mai scăzută autonomie relativă, la tipul motivației extrinseci și apoi tipul motivației intrinseci, care corelează cu autonomia relativă cea mai ridicată, respectiv cu împlinirea nevoilor de bază.

II. Metodă

Obiectivul acestui studiu este identificarea nivelului de satisfacere a nevoilor psihologice de bază (NPB) – Autonomie, Competență și Relaționare, pe un eșantion constituit din adolescenți români și constatarea unor posibile diferențe în rezultatele obținute, pe criterii de sex și vârstă.

Eșantion:

Adolescenți (N=1302, M=.46, SD=.49) - 703 fete (54%), 599 băieți (46%), cu vârsta cuprinsă între 12 și 18 ani (M=15,01, SD=1.97) din județul Vâlcea, România, aleși în mod aleatoriu, cu respectarea standardelor psihologice în domeniu și a regulamentului GDPR. Completarea răspunsurilor

s-a realizat după obținerea consimțământului de participare la studiu, în mod individual și anonim, cu respectarea confidențialității datelor colectate.

Instrumente utilizate:

Scala satisfacerii nevoilor psihologice de bază, tradusă și adaptată după *Scala Satisfacerii/ Frustrării Nevoilor Psihologice de Bază* elaborată de Van der Kaap-Deeder, Soenens, Ryan & Vansteenkiste, (2020), care conține 12 itemi ($\alpha=.89$), și măsoară pe scală Likert (Complet Neadevărat=1, Neadevărat=2, Neutru=3, Adevărat=4, Complet Adevărat=5) gradul de satisfacere a nevoilor psihologice de bază (autonomia, relaționarea și competența).

Ipotezele cercetării:

1. Fetele vor avea un nivel mai scăzut de satisfacere a nevoii de autonomie, în comparație cu băieții.
2. Băieții vor avea un nivel mai ridicat de satisfacere a nevoii de competență, în comparație cu fetele.
3. Fetele vor avea un nivel mai ridicat de satisfacere a nevoii de relaționare, în comparație cu băieții.
4. Cu cât crește vârsta, cu atât crește nivelul de satisfacere a NPB.
5. Adolescenții din mediul rural vor avea un nivel mai ridicat de satisfacere a NPB, decât cei din urban.

III. Rezultate

Ipoteza 1 - „Fetele vor avea un nivel mai ridicat de satisfacere a nevoii de autonomie, în comparație cu băieții” se confirmă, în sensul că fetele predomină la aproximativ toate nivelurile de satisfacere a autonomiei. Așa cum se poate observa și în Fig. nr. 1, comparativ cu băieții (b), fetele (f) predomină la nivelurile scăzut (f=1,07%, b=0,61%), mediu (f=5,99%, b=5,45%), ridicat (f=16,42%, b=14,74%) și foarte ridicat (f=30,47%, b=25,02%), dar la nivelul foarte scăzut (f=0,08%, b=0,15%), fetele sunt într-un procent ușor mai scăzut decât băieții.

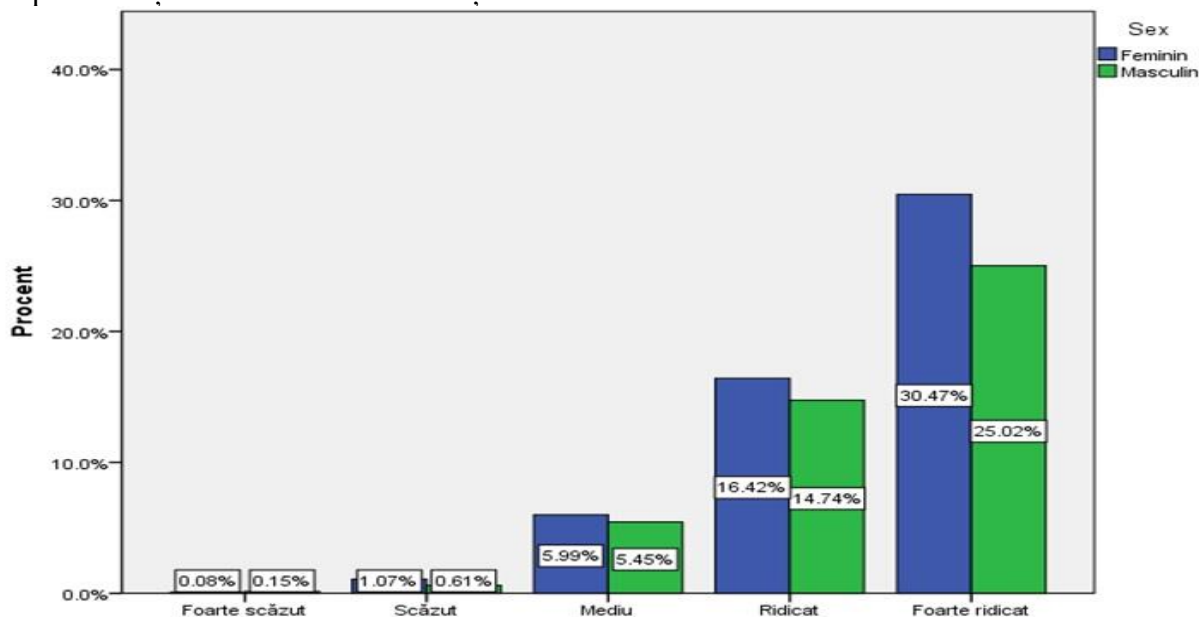

Fig. nr.1 Nivelul de satisfacere a Autonomiei diferențiat pe criteriul de sex [aparține autorului]

Ipoteza 2. „Băieții vor avea un nivel mai ridicat de satisfacere a nevoii de competență, în comparație cu fetele” se infirmă, în sensul că fetele predomină la aproximativ toate nivelurile de satisfacere a nevoii de competență. Așa cum se poate observa și în Figura nr. 2, comparativ cu fetele (f), băieții (b) predomină doar la nivelul foarte scăzut (f=0,08%, b=0,31%), pe când fetele (f) predomină la nivelurile scăzut (f=1,46%, b=0,84%), mediu (f=7,60%, b=6,52%), ridicat (f=19,65%, b=17,81%) și foarte ridicat (f=25,25%, b=20,49%).

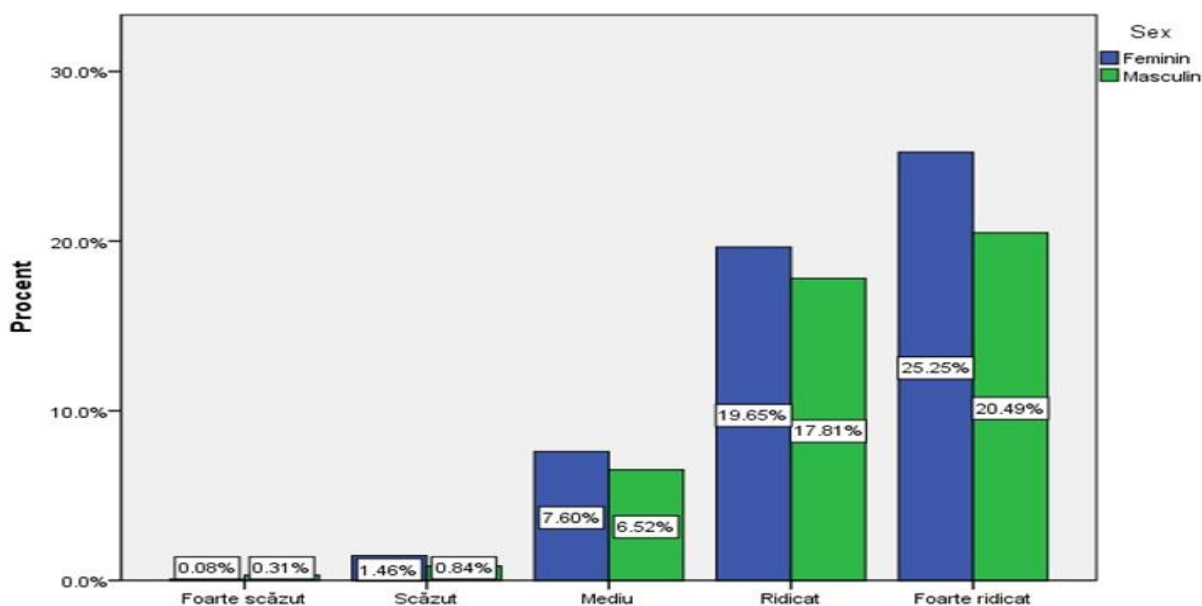

Figura nr.2 Nivelul de satisfacere a Competenței diferențiat pe criteriul de sex [aparține autorului]

Ipoteza 3. „Fetele vor avea un nivel mai ridicat de satisfacere a nevoii de relaționare, în comparație cu băieții” se confirmă parțial, în sensul că fetele predomină doar la nivelul foarte ridicat ($f=35,00\%$, $b=24,64\%$), iar băieții predomină la celelalte niveluri.

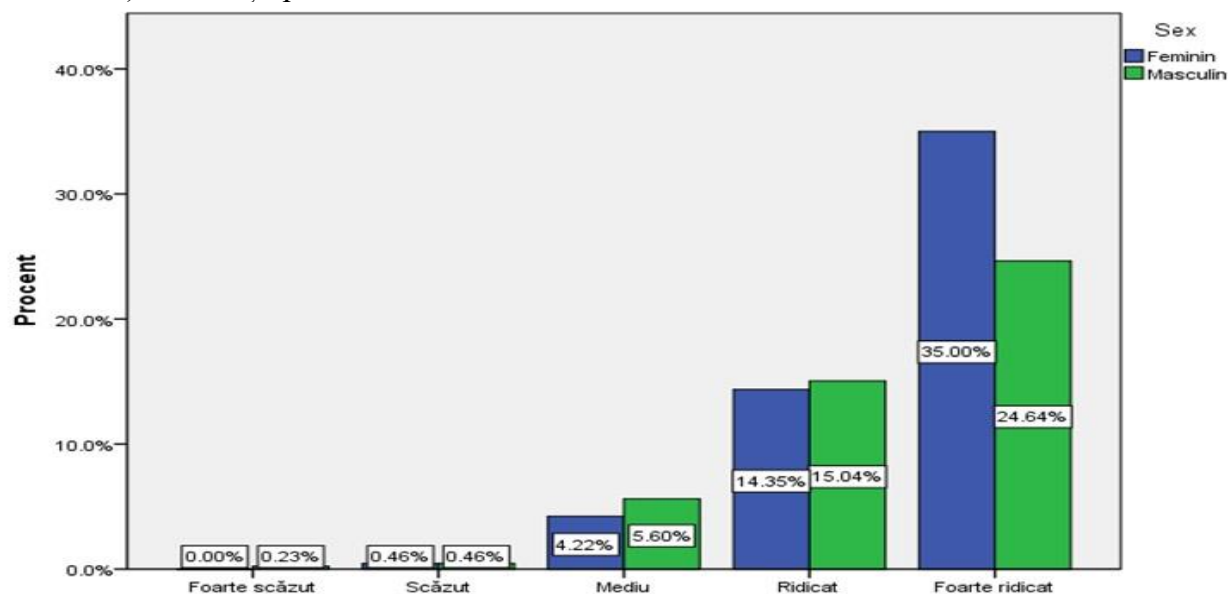

Figura nr.3 Nivelul de satisfacere a Relaționării diferențiat pe criteriul de sex [aparține autorului]

Ipoteza 4. „Cu cât crește vârsta, cu atât crește nivelul de satisfacere a nevoilor de autonomie, relaționare și competență” se infirmă. Există o corelație Spearman nesemnificativă între autonomie ($r_s=.048$, $N=1302$, $p=.084$), relaționare ($r_s=.025$, $N=1302$, $p=.374$) și competență ($r_s=.048$, $N=1302$, $p=.081$) și vârsta respondenților.

Ipoteza 5. „Adolescenții din mediul rural vor avea un nivel mai ridicat de satisfacere a NPB, decât cei din urban” a fost verificată cu *Independent Samples Test*, și se confirmă, dar cu mențiunea că, diferența este una redusă între cei din rural și urban. Adolescenții din rural ($N=520$, $M=16,48$, $SD=3,24$).obțin scoruri ușor mai ridicate $t(13)=-13$, $p < .002$, la nivelul de satisfacere a NPB decât cei din urban ($N=783$, $M=16,51$, $SD=3,14$).

IV. Concluzii și Recomandări

Rezultatele studiului ne arată că nevoile psihologice de bază – autonomia, competența și relaționarea, sunt mai accentuate în rândul băieților decât în rândul fetelor și că fetele identifică și utilizează strategii mai eficiente pentru atingerea unui nivel ridicat de satisfacere a lor. Aceste nevoi sunt constante pe toată durata adolescenței, neînregistrându-se modificări semnificative odată cu trecerea anilor, în ceea ce privește nivelul lor de satisfacere. De asemenea, adolescenții care locuiesc în mediul rural prezintă un nivel ușor mai ridicat de împlinire a acestor nevoi, decât cei din mediul urban. Intervențiile în rândul elevilor care se focusează pe creșterea nivelului de satisfacere a acestor nevoi pot contribui la construirea motivației intrinseci și, implicit, la obținerea unor rezultate pozitive atât în plan educațional, cât și în ceea ce privește crearea unui mediu sigur în unitățile de învățământ și prevenirea comportamentelor problematice.

Bibliografie:

Deci, E. L., & Ryan, R. M. *Self-determination theory: A macrotheory of human motivation, development, and health. Canadian psychology/Psychologie canadienne*, 2008, 49(3), p. 182.

Van der Kaap-Deeder, J., Soenens, B., Ryan, R. M., & Vansteenkiste, M. *Manual of the basic psychological need satisfaction and frustration scale, Ghent University, Belgium*, 2020, pp.26-27

JOCUL DRAMATIZAT – METODĂ EFICIENTĂ ÎN INTEGRAREA COPIILOR CU CES

*Prof. înv. primar Ionescu Anamaria
Școala Gimnazială, sat Măgura, Mihăești*

Asigurarea șanselor egale în educație, presupune că, necesitățile de educație ale persoanelor cu dizabilități au o valoare egală cu ale celorlalte persoane.

Egalizarea șanselor are în vedere atât necesitățile generale, cât și cele individuale de educație și vizează eliminarea obstacolelor, ce pot apărea în accesul și participarea la procesul de învățământ. Noua paradigmă educațională vizează integrarea tuturor copiilor dintr-o comunitate, inclusiv a celor cu cerințe educaționale speciale, în școala de masă, pentru a le oferi asistență educațională de calitate și a le satisface necesitățile individuale de instruire, în medii de învățare comune.

Modalitatea cea mai eficientă de integrare a copiilor cu CES la vârsta școlară mică este **jocul**. Jocul este forma cea mai adecvată, prin care ei pot să-și exprime propriile capacități, aptitudini, veleități. Prin joc, copilul capătă informații despre lumea în care trăiește, intră în contact cu alți copii, cu obiecte din mediul înconjurător și învață să se orienteze în timp și spațiu.

Școala, cu mediul ei educațional, este cea care asigură acestor copii socializarea. Jocul de rol, jocul de masă, jocul social, oferă șansa de a se juca cu alți copii, de a relaționa, colabora, a-și împărtăși dorințe, trăiri.

Jocul reprezintă un ansamblu de acțiuni și de operațiuni care urmăresc obiective de pregătire intelectuală, tehnică, morală și fizică a copilului. Elementul de joc imprimă acestuia un caracter mai viu și mai atrăgător, aduce varietate și o stare de bună dispoziție funcțională, de veselie și bucurie, de destindere. Atunci când jocul este utilizat în procesul de învățământ, el

dobândește funcții psihopedagogice, asigurând astfel participarea activă a copilului la activitățile instructiv-educative, sporind astfel interesul pentru cunoaștere.

Jocurile copiilor devin metoda de instruire în cazul în care ele capătă o organizare și se succed în ordinea implicată de logica cunoașterii și învățării. Astfel, intenția principală a jocului este învățarea, care pregătește copilul pentru muncă și viață.

Multitudinea activităților din școală desfășurate prin joc (mai ales la clasa pregătitoare și clasa I) sunt împărțite după anumite criterii și care urmăresc de fapt integrarea cât mai firească a tuturor copiilor, cât și a celor cu CES, în școlile de masă.

Jocul dramatizat, reprezintă o metodă de învățământ în care predomină acțiunea didactică stimulată. Folosirea acestor jocuri aduce variație în procesul de instruire a copiilor cu CES, făcându-l mai atractiv. Fie lucrezi diferențiat în grupe mici, sau cu toți copiii, numai prin joc aceștia pot ajunge la descoperiri de adevăruri, isi pot antrena capacitatea lor de a acționa creativ, își manifestă istețimea, spontaneitatea, inventivitatea, răbdarea, îndrăzneala.

Metodele de simulare (jocul didactic, dramatizarea, jocul de rol) pot fi aplicate cu succes atât în ceea ce privește conținutul unor discipline, cât și în formarea și dezvoltarea comunicării orale la elevii cu deficiențe mintale și senzoriale. Implicarea lor cât mai directă în situații de viață simulate, trezește motivația și participarea activă, emoțională a elevilor, constituind și un mijloc de socializare și interrelaționare cu cei din jur.

Important este să nu uităm că a lucra cu copiii de vârstă școlară mică, presupune luarea în serios a jocului. Folosirea terapiei ca atare, **ludoterapia** sau a includerii jocului ca mijloc de educație în procesul de predare-învățare are asupra copilului același efect: panaceu pentru răni sufletești, frustrări și lacrimi și frunți încruntate, adică tot ce înseamnă debutul școlar din punctul lui de vedere: pierderea libertății și uneori a creativității, imaginației, inventării de jocuri, toate îngrădite de canoanele școlii.

Se vorbește tot mai des de „o școală deschisă și prietenoasă”. Oare lucrul acesta include și reconsiderarea jocului?

Sintagma „Copiii învață împreună!” ar trebui rescrisă: „Copiii învață unitatea și diversitatea prin joc!”. La urma urmei „când nu mai suntem copii suntem aproape morți!”, sculpta pe o filă de jurnal, Constantin Brâncuși.

Este foarte indicat ca jocurile și activitățile copiilor să presupună cooperare. Cooperarea (conlucrarea, munca, jocul alături de cineva), presupune colaborarea (participarea activă la realizarea unei acțiuni, bazată pe schimbul de propuneri, de idei), determină dezvoltarea personală prin acțiuni de autoconștientizare. Ea solicită toleranță față de modurile diferite de gândire și simțire, valorizând nevoia copiilor de a lucra împreună, într-un climat prietenos, de susținere reciprocă.

Jocul prin cooperare este bazat pe următoarele *principii*, care trebuie să se regăsească și în activitatea cu elevii, îndeosebi cu cei cu CES:

1. *Interacțiunea față în față* presupune un contact direct cu partenerul de lucru, de joacă, aranjarea scaunelor în clasă făcându-se astfel încât să se poată crea grupuri mici de interacțiune în care copiii să se încurajeze și să se ajute reciproc.
2. *Împărțirea sarcinilor în grup și reflectarea* asupra modului cum se vor rezolva sarcinile de către fiecare membru în parte și de către colectiv;
3. *Responsabilitatea individuală*, care se referă la faptul că fiecare membru al grupului își asumă responsabilitatea sarcinii de rezolvat;
4. *Interdependența pozitivă*, conform căreia succesul grupului depinde de efortul depus în realizarea sarcinii de către toți membrii. Elevii sunt dirijați către un scop comun, stimulați de o apreciere colectivă, rezultatul fiind suma eforturilor tuturor.
5. *Formarea și dezvoltarea capacităților sociale*, stimularea inteligenței interpersonale care

se referă la abilitatea de a comunica cu celălalt, de a primi sprijin atunci când ai nevoie, de a oferi ajutor, la priceperea de a rezolva situațiile conflictuale.

Elevii sunt învățați, ajutați monitorizați în folosirea capacităților sociale colaborative care sporesc eficiența muncii în grup. În **jocul prin cooperare** se respectă principiile: egalitarist, antiierarhic și antiautoritar, precum și cel al toleranței față de opiniile celorlalți și al evitării etichetării. Cadrul didactic se integrează în activitatea colaborativă a copiilor, putând fi unul din membri sau oferindu-și ajutorul, ori animând și stimulând activitatea.

După cum am afirmat, un pas important spre acest gen de învățare, se realizează ideal prin **jocul de rol** (dramatizare).

Jocul de rol, ca metodă și concepție este o modalitate de acțiune și gândire liberă pentru dezvoltarea personalității. Este mai eficientă decât alte metode și tehnici interactive de grup, deoarece este o formă specifică a vieții în colectiv a copiilor, prin intermediul său copilul pătrunzând mai adânc semnificația socială a vieții din jurul său. Jocul dramatizat dezvoltă aptitudini și competențe de comunicare, socio-lingvistice, afectiv-motivaționale, socio-culturale, strategice ș.a. De asemenea, se solicită câteva cerințe generale: copiii să aibă capacitatea de autocunoaștere, să-și însușească formele de exprimare ale dramei (exprimarea verbală, nonverbală, mișcarea); să accepte benevol regulile de cooperare și întrajutorare în jocuri; să depună efort pentru depășirea barierei personale; să aibă preocupări pentru dezvoltarea efortului de metacomunicação; să cunoască și să respecte drepturile copilului; să colaboreze, să-și manifeste trăirile.

Exemplific aplicarea câtorva jocuri dramatice care ajută la integrarea cu succes a elevilor cu CES:

Jocuri de cunoaștere

✚ „**Numele și simbolul meu**” (ora de dezvoltare personală)

Copiii primesc câteva ecusoane-simbol în piept: albine roz, peștișori roșii, mere verzi, pere galbene. Pe ecuson este scris prenumele fiecărui copil. Li se cere să se plimbe prin clasă și să privească cu atenție colegii și simbolurile lor. Copilul solicitat va trebui să rețină trei nume și trei simboluri. Exemplu: „Alex are un peștișor roșu în piept, Maria are o albină galbenă, Nicoleta are tot un peștișor roșu...”

✚ „**Propoziții deschise**”

Cadrul didactic începe o propoziție, iar elevii trebuie să o finalizeze prin diferite gesturi, mișcări. Ei stabilesc, de la început ce semnifică fiecare mișcare: Exemplu: așezat în ghemuit = nemulțumit, fluturarea brațelor deasupra capului = nu prea mulțumit, stat în poziție de drepti = foarte mulțumit.

Exemplu de propoziții deschise: „A merge în parc pentru mine înseamnă...”, „A merge la dentist pentru mine înseamnă...”, „A mânca legume pentru mine înseamnă...”. Copiii își exprimă părerea prin mișcările stabilite.

Jocuri de simulare și concentrare

✚ „**Furtuna**”

Copiii sunt împărțiți în patru-cinci grupe. Fiecare grupă va executa anumite mișcări: Prima grupă pocnește din degete, a doua bate palmele pe genunchi, a treia bate din picioare, a patra șuieră și mișcă brațele deasupra capului, a cincea bate palmele deasupra capului. Când li se indică de către dascăl fiecare grupă începe să execute și să susțină cât mai mult mișcarea specifică grupului său. Pot să înceapă succesiv sau toți odată.

✚ „**Roșu și negru**”

Învățătoarea are două palete, una roșie, alta neagră. Ea se plimbă prin fața copiilor și când ridică paleta roșie copilul vizat trebuie să emită un enunț pozitiv despre un obiect/ființă aleasă dinainte, iar când ridică paleta neagră, un alt copil va emite un enunț negativ despre același obiect/ ființă. Exemplu: Roșu = Păpușa este frumoasă. Negru = Păpușa este murdară.

Jocuri de improvizație

✚ „Mimează un proverb”

Jocul continuă cu copiii grupați tot în „familii”. Fiecare familie va trebui să mimeze un proverb, iar ceilalți vor ghici.

Exemplu: „ Când pisica nu-i acasă, șoarecii joacă pe masă!,, Cine fură azi un ou, mâine va fura un bou.”

✚ „Desenați un tablou”

Este o activitate de improvizație grafică. Fiecare „ familie” primește creioane colorate și aceeași figură geometrică (de exemplu, un cerc). Familia va executa un desen colectiv în care trebuie să folosească această formă, în tot felul de combinații. Nu trebuie să vadă ce desenează ceilalți familii. Tablourile se vor expune pe un panou. La final, un reprezentant al fiecărei familii va trebui să-i facă reclamă tabloului desenat de familia sa, pentru a-l vinde.

Fie că sunt **exerciții- joc** sau **jocuri creative**, de imitație, jocuri motorii, de construcții, jocuri sociale sau jocuri cu reguli, ele trebuie să fie adaptate la deficiența copilului. Numai așa se poate dezvolta un mediu afectiv, pozitiv în care fiecare îi sunt valorificate calitățile, iar atitudinea noastră deschisă, constructivă, să îndepărteze barierele cu care se confruntă copiii cu CES.

Bibliografie:

Bernat Simona-Elena, „*Tehnica învățării eficiente*”, Editura „Presa universitară clujeană, Cluj-Napoca, 2013.

Ciașu Elena, „*Învățarea prin cooperare. Metode și tehnici interactive de grup*” /2017

ȘCOALA, FAMILIA, COMUNITATEA - TREI FACTORI DE SUCCES ÎN REUȘITA ȘCOLARĂ

*Profesor Ionescu Maria
Colegiul Economic, Râmnicu Vâlcea*

„Eu sunt copilul. Tu ții în mâinile tale destinul meu. Tu determini, în cea mai mare măsură, dacă voi reuși sau voi eșua în viață! Dă-mi, te rog, acele lucruri care să mă îndrepte spre fericire. Educă-mă, te rog, ca să pot fi o binecuvântare pentru lume!”(din Child’s Appels, Mamie Gepe Cole)

Iată un mesaj a cărui valabilitate pare mai clară ca oricând. Trăim într-o societate în care problema educației și a succesului școlar trebuie să preocupe nu numai școala ci și familia și comunitatea. Cercetările desfășurate în Statele Unite și în unele țări ale Europei au demonstrat faptul că atunci când școlile, familiile și comunitățile lucrează împreună ca parteneri, beneficiarii sunt elevii.

Din studiile efectuate în ultimii ani în cadrul Institutului de Științe ale Educației pe această temă s-a constatat că obstacolele majore întâlnite în relația școală-familie pot fi de ordin comportamental sau de ordin material. De aceea, pentru a înlătura orice divergență, comunicarea dintre școală, elevi, familiile acestora și comunitate trebuie să fie bazată pe contact și colaborare, pe transmitere de informații și prezentare a unor stări de lucruri, de influențe pozitive asupra comportamentelor elevilor, pe trăiri afective și emoționale reciproce în diferite forme de manifestare.

Motivul principal pentru crearea unor astfel de parteneriate este dorința de a ajuta elevii să aibă succes la școală și mai târziu, în viață. Atunci când părinții, elevii și ceilalți membri ai comunității se

consideră unii pe alții parteneri în educație, se creează în jurul elevilor o comunitate de suport care începe să funcționeze. Parteneriatele trebuie văzute ca o componentă esențială în organizarea școlii și a clasei de elevi. Ele nu mai sunt de mult considerate doar o simplă activitate cu caracter opțional sau o problemă de natura relațiilor publice. În țările dezvoltate, cu deosebire pe continentul nord - american, parteneriatele școală - familie - comunitate sunt esențiale în procesul de educație a elevilor și în succesul lor la școală.

Alături de școală, care asigură maxima comunicare între generații, familia și comunitatea au o deosebită valoare în formarea personalității copilului. Fiecare om vine pe lume cu o anumită zestre nativă, apoi grație climatului afectiv din familie, copilul cunoaște lumea din jur printr-un permanent dialog cu cei mari, învață și poate să iubească, comunice, se ghidează după anumite modele, imită diferite acțiuni până își formează propriile valori, propriile principii despre lume, despre viață.

În relația școală - familie - comunitate trebuie să existe relații de respect, de acceptare reciprocă, de simpatie și admirație, nu de suspiciune, nedumerire sau iritare și provocare. Relațiile dintre școală, elevi, familiile acestora și comunitate trebuie să fie bazate pe contact și colaborare, pe transmitere de informații și prezentare a unor stări de lucruri, de influențe pozitive asupra comportamentelor elevilor, pe trăiri afective și emoționale reciproce în diferite forme de manifestare.

Pentru atingerea unui nivel de calitate ridicat în eficientizarea relației școală - elev - familie - comunitate, este necesar de abordat un stil empatic de comunicare între părți ce trebuie transpus în psihologia mentală a elevului astfel încât să se producă o apropiere între părți, păstrând însă o neutralitate necesară și un echilibru constant și permisiv.

Au existat întotdeauna educatori excelenți și părinți iubitori, care nu și-au pus probabil atâtea probleme și totuși au reușit foarte bine; dar poate că acest lucru era mai ușor într-o lume foarte statornică, în care tradiția avea ultimul cuvânt. Modificarea pe care au suferit-o, în curs de o generație sau două, relațiile dintre părinți și copii, dintre adulți și tineri, apare mai vădită în considerația pentru copil ce "are semnificația de recunoaștere intimă și profundă a valorii persoanei copilului și de încredere în potențialul lui de dezvoltare" (Osterrieth, P., 1973, p.70).

În cadrul abordărilor contemporane ale fenomenului educațional se impune tot mai mult implicarea cadrelor didactice în relații de cooperare cu părinții copiilor și cu alți factori sociali interesați de educație. Rolul cadrelor didactice nu se reduce doar la educația la catedră sau în clasă, ci presupune o astfel activitate în fiecare relație cu elevii și familiile acestora, desfășurând o muncă de dezvoltare, de conducere și de îndrumare. O relație eficientă cadru didactic – părinte presupune, printre altele, o ascultare activă, implicarea familiei în acțiunile extrașcolare ale copilului, cultivarea și practicarea toleranței față de un punct de vedere diferit.

Cooperarea activă a școlii și a învățătorilor cu ceilalți factori educaționali – familia, comunitatea locală, mass-media, biserica, organizații nonguvernamentale – trebuie să conducă la realizarea unor parteneriate viabile, de natură să permită o abordare pozitivă a problemelor diverse ale tinerilor elevi. Școala trebuie să găsească formele optime prin care cei implicați în acest proces de educare să poată gestiona resursele umane, să aibă cunoștințe de psihologie și pedagogie, să se poată adapta rapid la managementul schimbărilor din societatea actuală. Totuși, rolul important, cel puțin acum, îl are școala, cadrele didactice, învățătorul care, prin activitățile elaborate, pot dezvolta la elevi norme și conduite socio-morale, pot dezvolta abilități și conduite morale și civice, în contextul european actual.

În acest sens, școala poate participa și interacționa dezinteresată cu familiile elevilor, poate iniția activități utile în școală sau în afara acesteia, sprijină actorii implicați pentru a se cunoaște pe sine și pentru a înțelege normele moral - civice, poate îmbunătăți calitatea vieții și performanțele elevilor, poate forma abilități de gândire independentă și critică etc. Familia reprezintă elementul cheie în socializarea copilului cu ceilalți copii din clasă fiind consultată cu privire la activitățile educative

(extracurriculare) și cu privire la activitățile opționale pe care doresc să le desfășoare copiii.

Lecțiile cu accentuat caracter practic, care obligă la observație, la intervenție personală, dar și la cooperare plac și descătușează energiile mintale și sufletești. Limbile se dezleagă cu ușurință și bucuriile reușitelor vor fi evidente.

Prin prezentarea unor modele comportamentale, pe cât posibil într-o comunitate, se va observa îmbunătățirea rezultatelor școlare și o însușire mai bună a valorilor morale.

Valoarea educației crește într-o lume în care schimbările s-au accelerat simțitor, într-o societate a opțiunilor individuale și sociale multiple. Școala este chemată să contribuie decisiv la reconstrucția spirituală, la redefinirea unor noi sisteme de valori. Succesul poate fi însă asigurat numai dacă efortul școlii este susținut de familie și comunitate.

Bibliografie:

1. Agabrian Mircea, *Parteneriate familie-școală-omunitate*, Editura Institutul European, Iași, 2005;
2. Baran Pescaru Adina, *Parteneriat în educație: școală - familie - comunitate*, Editura Aramis, București, 2004;
3. Chiru Mihaela, *Cu părinții la școală - ghid pentru profesori*, Editura Humanitas Educațional, București, 2003.

MODALITĂȚI DE INCLUZIUNE SOCIALĂ A ADOLESCENȚILOR CU C.E.S

*Ionică Iuliana Anișoara
C.Ș.E.I. Băbeni-Vâlcea*

Incluziunea socială a adolescenților cu C.E.S. a devenit o preocupare majoră în ultimele decenii atât în străinătate cât și în țara noastră. În România, deși cadrul legislativ s-a îmbunătățit de-a lungul timpului integrarea socio-profesională a copiilor cu deficiențe în cadrul comunității largi, fără manifestarea vreunei discriminări, este de cele mai multe ori incompletă. Absolventul de școală specială, este pus în situația de a rezolva probleme cu care se confruntă în viața de zi cu zi, în căutarea locului de muncă. În plus, tânărul cu C.E.S. trebuie să se confrunte atât cu imposibilitatea constituțională de a-și depăși limitele de natură cognitivă, cât și cu mentalitățile și atitudinile de respingere socială. Acest fapt determină de cele mai multe ori sentimente de inferioritate, frustrare, stigmatizare și respingere. Acestea provin, de cele mai multe ori, de la eșecurile anterioare repetate, autoevaluarea negativă, de la respingerea pe care au suferit-o în societate, de la abuzurile cu care au avut de-a face. Adolescentul cu C.E.S. se va lovi de o multitudine de probleme, pe care nu știe și nu poate să le rezolve de unul singur, aici vor interveni programele de consiliere și orientare în carieră.

Incluziunea socială și profesională a persoanelor cu C.E.S. reprezintă un element de maximă importanță la nivel european. La nivel național, specialiștii care activează în domeniul social se ocupă de îmbunătățirea calității vieții și respectarea drepturilor persoanelor aparținând unor grupuri vulnerabile, acestia preocupându-se de integrarea socială și profesională a persoanelor cu dizabilități. Asigurarea accesului acestora pe piața muncii și adaptarea locurilor de muncă la nevoile lor, constituie obiective ale instituțiilor publice de asistență socială și organizațiilor nonguvernamentale care se adresează acestei categorii de beneficiari.

Un criteriu fundamental pentru a clasifica formele de incluziune socială se referă la durata prezenței copilului cu cerințe speciale în școală și în viața socială. Astfel pot fi întâlnite:

- *forme de incluziune totală* - adolescenții cu C.E.S. petrec tot timpul în școală și în viața socială, cu excepția eventualelor programe terapeutice care se pot desfășura în spații special destinate acestui scop;

- *forme de incluziune parțială* - adolescenții cu C.E.S. petrec doar o parte din timpul său în școală, la anumite discipline școlare unde pot face față și participă parțial la activități sociale;

- *incluziunea ocazională* - participarea în comun, cu alte persoane, la diferite excursii, serbări, întreceri sportive, spectacole.

Activitățile care contribuie la incluziunea socială adolescenților cu C.E.S. sunt: activitățile extrașcolare, voluntariatul, prin colaborarea în parteneriate, proiecte, dar și orientarea socio-profesională. Partenerii implicați în aceste acțiuni provin din medii variate ceea ce contribuie la o reală promovare a incluziunii sociale. Colaborarea cu comunitatea reprezintă un factor deosebit de important în promovarea incluziunii școlare și sociale, prin autorități județene și locale (Instituția Prefectului, Consiliul Județean, Primarii, Poliția, Jandarmeria, ISU, DSP, DGASP), dar și cu familiile elevilor, alți membri ai comunităților locale, biserica și organizații nonguvernamentale, ca reprezentanți ai societății civile. Cooperarea cu comunitatea se poate concretiza și printr-o serie de proiecte, atât locale, cât și naționale, chiar și europene care au ca obiectiv creșterea nivelului de incluziune a grupurilor vulnerabile de copii și tineri. În ceea ce privește modalitățile de incluziune socială a adolescenților cu C.E.S. nu există anumite variante care să satisfacă nevoile tuturor copiilor. Pe măsură ce școlile obișnuite se vor pregăti continuu să primescă copiii cu cerințe educaționale diverse, școlile speciale vor deveni adevărate centre de resurse pentru învățământul integrat, așa cum o demonstrează experiența țărilor occidentale.

Modalitatea de incluziune cea mai potrivită pentru România, în prezent, este modelul cooperării școlilor speciale cu cele obișnuite, acest model fiind cel mai indicat de experții internaționali pentru țările fără tradiții în domeniul educației integrate. Modelul vizează incluziunea socială și educațională a elevilor cu deficiență, pornindu-se de la situația existentă. Astfel, elevii cu deficiență vor desfășura anumite activități școlare și extrașcolare, împreună cu elevii școlilor obișnuite din aceeași arie geografică. Școlile speciale se vor transforma treptat în centre de resurse și consultanță pentru școlile obișnuite, iar elevii cu deficiență se vor integra, progresiv, cu succes în comunitate.

Din perspectiva integrării și a incluziunii, elevii cu cerințe educative speciale au nevoie de sprijin diferențiat pentru a avea șanse egale cu ceilalți în ceea ce privește dezvoltarea propriului potențial sau pregătirea pentru viitoarea integrare socială sau profesională. În acest sens, un copil cu deficiență are nevoie de sprijin la nivelul sistemului de învățământ, al proiectării obiectivelor și conținutului învățământului (ținând cont de diversitatea individuală), al procesului de predare-învățare-evaluare, inclusiv în cadrul fiecărei lecții, precum și la nivelul familiei și al comunității.

La nivelul sistemului de învățământ sprijinul necesar fiecărui elev cu deficiență, pentru a reduce dezavantajele date de deficiență, este planificat în baza politicilor educaționale orientate spre mobilizarea tuturor resurselor existente (legislație, factori de decizie, resurse umane) necesare delimitării celor mai bune alternative de integrare a acestor copii, precum și în baza învățământului special și special integrat sau în baza instituțiilor și resurselor care pregătesc trecerea spre incluziune.

Incluziunea copiilor cu C.E.S. necesită schimbări la diferite niveluri ale învățământului: modul în care profesorii lucrează la clasă, modul în care școala își organizează educația, precum și implementarea unui sistem de factori exteriori școlii, de care poate depinde buna funcționare a educației inclusive. Educația formală, nonformală și informală transformă individul dependent de familie, de societate, într-unul independent, care se bucură de autonomie. Valorile învățate în școală și în familie ar trebui să îndrume omul pe tot parcursul vieții. Un climat de armonie și bună înțelegere în școală este definitoriu, pentru incluziunea socială a adolescentului cu C.E.S.

Copiii cu C.E.S. continuă să reprezinte o categorie vulnerabilă pe piața muncii, astfel, odată cu absolvirea studiilor, de cele mai multe ori aceștia renunță la continuarea integrării pe piața muncii. De multe ori refuzul accesului la educație, dar și la angajare atrage după sine dependența lor de-a lungul întregii vieți, dar și sărăcia sau excluderea socială, sporind astfel etichetarea dizabilității. În primul rând pentru optimizarea incluziunii profesionale și sociale a tinerilor cu C.E.S., a absolvenților instituțiilor școlare este nevoie în primul rând de sensibilizarea comunității locale, pregătirea acestora pentru a deveni mai permisivă, mai valorizatoare și integratoare pentru acești tineri.

Există două modele de soluționare a problemei angajării în câmpul muncii a tinerilor cu C.E.S.:

- *Modelul atelierelor protejate* - în cadrul acestora persoanele cu C.E.S. achiziționează diferite abilități pentru viitoarele angajări, îmbunătățindu-și aptitudinile sociale și cele de comunicare. De regulă, atelierelor sunt specializate pe domenii: poligrafie, tâmplărie, confecționarea hainelor, curățarea lor etc. Există mai multe niveluri de încadrare a persoanelor cu dizabilitate în activitatea atelierului: participare integrală, participare parțială și participare cu asistare permanentă din partea personalului;
- *Modelul angajării asistate* dezvoltat în mai multe state europene, ca în Belgia, Franța, Olanda, Suedia și în SUA, se bazează pe agențiile ce dezvoltă servicii de sprijin în vederea angajării persoanelor cu C.E.S. pe piața liberă a muncii și servicii de sprijin la locul de muncă.

Activități recomandate să faciliteze incluziunea socio-profesională a elevilor cu CES:

- Oferirea informațiilor pentru incluziunea socio-profesională (despre profesii practicate de persoanele cu C.E.S., scrierea CV-ului și scrisorii de intenție, pregătirea de interviu în vederea obținerii locului de muncă);
- Instruirea cu privire la drepturile sociale pentru generarea unei atitudini pozitive asupra muncii;
- Participarea la târgul de cereri și oferte, vizând cariera absolvenților cu dizabilități;
- Expoziții de vânzare a produselor realizate de adolescenții cu C.E.S.;
- Organizarea de întâlniri cu instituții de învățământ profesional din împrejurimile localității care se confruntă cu probleme similare privind incluziunea socio-profesională a tinerilor cu C.E.S.;
- Activități de motivare a părinților, a populației care recunoaște valoarea pozitivă a incluziunea tinerilor cu C.E.S., care sunt cea mai bună garanție pentru un viitor mai bun.

Pe lângă instituțiile școlare și universitare cu caracter formal există și instituții specializate în instruire nonformală, cum ar fi centrele de pregătire profesională, cluburile, taberele școlare, programele de radio/televiziune, presa scrisă, pe de o parte și diferiți agenți sociali cu care școala stabilește relații de tip contractual (școlile profesionale, biserica) sau consensual (familia, comunitatea locală) pe de alta parte privitor la orientarea profesională a acestor tineri cu C.E.S. Pentru aceștia se oferă cursuri de formare profesională, gratuite (inclusiv pentru persoanele cu dizabilități, cu invaliditate), organizate de către compartimentele de formare profesională din cadrul agențiilor județene pentru ocuparea forței de muncă împreună cu furnizori privați, prin centrele de formare profesională proprii, prin ONG-uri acreditate sau prin centrele județene de formare profesională a adulților.

Adaptarea persoanei cu C.E.S. față de activitatea sa profesională de viitor este alegerea corectă a profesiei. În acest proces rolul psihologului fiind esențial, iar asistența psihologică a procesului de orientare profesională a persoanelor cu C.E.S. are rolul de activizare prin diferite mijloace a procesului de formare a atitudinii persoanei față de sine, ca subiect al activității profesionale, ce posedă un complex de cunoștințe, competențe, abilități ce-i permit persoanei o creștere profesională, schimbarea profesiei, adaptarea la condițiile sociale în schimbare.

Incluziunea școlară reprezintă primul pas spre incluziunea socială, reprezentând dezideratul oricărei societăți moderne și presupune existența unui sistem educațional în care orice copil, indiferent de particularitățile sale de dezvoltare și învățare, trebuie să aibă dreptul la educație fără a fi

marginalizat sau exclus, dar și relații și asumări conștiente ale responsabilităților în familie și comunitate.

Bibliografie:

Crețu, V., *Incluziunea socială și școlară a persoanei cu handicap; Strategii și metode de cercetare*, Editura Printech, București, 2006.

Roșan, A., (coord.), *Psihopedagogie specială. Modele de evaluare și intervenție*, Ed. Polirom, Iași, 2015.

<https://youtu.be/SKku4RAWa4M>

<https://recorder.ro/video-o-zi-de-munca-din-viata-unor-persoane-cu-dizabilitati/>

STRESUL ȘCOLAR

*Prof. consilier școlar Iordache Rozalia
CJRAE Vâlcea – Colegiul Național „Mircea cel Bătrân” Rm. Vâlcea*

Școala este nu doar un mediu în care este stimulată învățarea ci și un factor de stres pentru elevi. Fiecare elev se confruntă în timpul școlarității cu ceea ce se numește „stres academic/școlar”, din cauza presiunii permanente pentru a studia (activitatea de învățare este dificilă deoarece necesită efort voluntar și consum de energie psihică), termenelor limită de predare a lucrărilor, testelor și examenelor (care creează anxietatea de evaluare) și notelor obținute, mai ales atunci când acestea contează la media finală care se ia în considerare la intrarea la liceu sau la facultate.

Stănculescu (2015) precizează că stresul școlar desemnează ansamblul reacțiilor fizice și psihice (la nivel emoțional, cognitiv și comportamental) în situații amenințătoare din mediul educațional (evaluare, suprasolicitare, standarde foarte ridicate care depășesc abilitățile elevilor, competitivitatea, notele obținute, presiunile și așteptările parentale); creează impresia că solicitările depășesc resursele elevilor de a le face față.

Stresul anticipativ este un concept introdus de M.A.Gold & S.B. Friedman (2000, apud Stănculescu, 2015, p.20) și se referă la starea pe care elevii o experimentează din teama de necunoscut sau când își fac griji în legătură cu posibili factori stresori. Deseori, stresul școlar se identifică cu anxietatea în situații de evaluare. Evaluarea curentă, continuă, sumativă, formală sau informală, lucrări de control, teze, evaluare națională la sfârșitul clasei a VIII-a reprezintă o listă a numeroaselor situații în care elevii sunt verificați pentru a se stabili ce, cât și cum au învățat și care este progresul pe care l-au înregistrat. Astfel de evaluări sunt percepute de către elevi mai mult sau mai puțin amenințătoare, în funcție de miza acestora. Anxietatea ușoară sau moderată este inerentă și contribuie la activarea unui surplus de energie și la creșterea capacității de concentrare. Când anxietatea este mare, apar efectele nedorite asupra rezultatelor obținute.

Anxietatea în situații de testare este definită de Zeidner (1998, apud Stănculescu, 2015, p.104) ca fiind „ansamblul reacțiilor cognitive, afective, fiziologice și comportamentale, pe fondul preocupării intense față de posibile consecințe negative ale examinării respective”. Componenta cognitivă se referă la gândurile negative sau anticiparea obținerii unor rezultate slabe. Componenta afectivă implică rezonanța sau ecoul pe care îl au astfel de gânduri – îngrijorările și temerile declanșate înainte și în timpul testării, blocaje emoționale. La nivel fiziologic apar diverse reacții vegetative: transpirație

excesivă, mai ales la nivelul palmelor, creșterea tensiunii arteriale, dureri abdominale, de cap, înroșire sau paloare, tremur.

De asemenea, poate să intervină fenomenul inhibiției corticale, adică pe fondul tensiunii foarte mari, se „ecranează” informațiile care au fost asimilate înainte de evaluare și nu mai pot fi reactivate. În astfel de situații, deși elevii au învățat, nu-și mai amintesc nimic. Din punct de vedere fiziologic este vorba despre influența negativă a hormonilor stresului, cum ar fi cortizolul, asupra centrilor corticali răspunzători de concentrarea atenției și memoriei.

Stănculescu (2013) subliniază că, fiecare elev este predispus în anumite momente să se confrunte cu așa-numita „anxietate normală” (Ausubel și Robinson, 1981). Este o reacție firescă, determinată de riscurile asumate o dată cu implicarea în sarcini care pot afecta stima de sine (examinare orală sau scrisă, activități noi sau care solicită creativitatea). Însă există și elevi care reacționează exagerat în situații percepute ca amenințătoare, simțindu-se copleșiți de frică. De cele mai multe ori, aceștia nu au încredere în forțele proprii și trăiesc în mod acut teama de inadecvare, anticipând eșecul, diminuându-și ei înșiși, prin cognițiile deformate, șansele de a obține rezultate pe măsura potențialului lor. Este foarte important ca profesorii să înțeleagă natura unor astfel de reacții (generate de o anxietate intensă) și să fie preocupați de crearea unui climat prin care să fie stimulată nevoia de afirmare și eliminată teama de eșec. În acest sens, Anita Woolfolk (2004) recomandă profesorilor:

1. Folosirea cu mai multă precauție a competiției individuale – profesorii trebuie să se asigure că toți elevii implicați au șanse să îndeplinească sarcinile;
2. Crearea unor situații de învățare prin cooperare;
3. Evitarea situației în care elevii anxioși trebuie să răspundă în fața întregii clase – învingerea temerii de a vorbi în public se realizează treptat prin implicarea în sarcini în care trebuie să-și exprime propriile păreri în grupuri mici;
4. Claritate în formularea sarcinilor – incertitudinile, ambiguitățile duc la creșterea nesiguranței și anxietății. Profesorii trebuie să scrie cerințele pe tablă și nu doar să le citească, să verifice dacă elevii au înțeles ce anume trebuie să facă, să dea un exemplu;
5. Evitarea presiunilor inutile de timp – elevii pot primi teste pe care să le rezolve acasă, gestionându-și singuri timpul necesar;
6. Diminuarea sau eliminarea tracului dinaintea testărilor importante (teze, examene) – familiarizarea elevilor cu diverse tipuri de testare, precum și cu modalități concrete de a face față tensiunii (strategii de relaxare, concentrare asupra sarcinii);
7. Dezvoltarea unor alternative pentru testele scrise – îmbinarea evaluării scrise cu cea bazată pe crearea de portofolii, referate, lucrări realizate în grup;
8. Stimularea strategiilor de auto-reglare: înainte de testare – încurajarea elevilor de a considera testarea ca o provocare căreia îi vor face față dacă se vor pregăti temeinic; în timpul testării - citirea cu atenție a cerințelor, dozarea efortului în funcție de dificultatea sarcinii; după testare – analizarea a ceea ce a fost bine și a ceea ce poate fi îmbunătățit.

De asemenea, elevii anxioși trebuie învățați să-și fixeze scopuri realiste, deoarece ei au tendința să evite sarcinile foarte dificile. Dacă se implică doar în cele ușoare, rezultatele bune nu le dau nici o satisfacție. În cazul în care se implică în sarcinile prea grele, au șanse mici de a obține succes din cauza anxietății. Ca urmare, sentimentul de neajutorare și teama se vor amplifica. Practica arată că învățarea unor tehnici de control a anxietății nu îmbunătățește automat performanțele elevilor, întrucât s-a observat că de cele mai multe ori aceștia au și dificultăți în a învăța conținuri slab organizate sau dificile. De aceea, este necesar să li se îmbunătățească strategiile de învățare (să fie învățați cum să învețe).

Bibliografie:

PROCESUL BUGETAR - CONȚINUT ȘI ASPECTE GENERALE

*Contabil șef Iordăchescu Brîndușa
C.J.R.A.E. VÂLCEA*

Procesul bugetar reprezintă o succesiune de etape ce constau în elaborarea, aprobarea, executarea, încheierea, controlul și raportarea rezultatelor execuției bugetului. Procesul bugetar al fiecărui an se încheie cu aprobarea contului general de execuție a acestuia. Toate aceste activități se desfășoară în faze succesive, cu excepția controlului, care este prezent în toate etapele.

Procesul bugetar reprezintă mulțimea structurată a acțiunilor și măsurilor inițiate și derulate de instituțiile statale competente în scopul realizării politicii financiare promovate de autoritatea guvernamentală în domeniul bugetar .

Într-o abordare formală, procesul bugetar este definit în literatura de specialitate, din puncte de vedere diferite, iar ca și conținut, și în special, al descrierii etapelor parcurse, nu se constată deosebiri esențiale. Aceasta pentru ca regulile după care se desfășoară procesul bugetar sunt precis definite prin lege (Constituție, Legea pentru finanțele publice, Legea administrației publice locale, etc.). Deosebirile care există de la o țară la alta sunt determinate de forma organizațional-administrativă (stat federal sau unitar), perioada pentru care se realizează bugetul (coincide sau nu cu anul calendaristic), organizarea Parlamentului (unicameral sau bicameral).

Prin conținutul său, procesul bugetar exercită importante influențe în domeniul economico-social, datorită faptului ca modul de elaborare, aprobare și execuție a unui anumit tip de buget se repercutează asupra cererii și ofertei agregate din economie, asupra gradului de satisfacere cu bunuri și servicii publice.

În derularea procesului bugetar, reponsabilitățile revin Parlamentului, Guvernului, Ministerului Economiei și Finațelor, autorităților administrației publice locale, precum și ordonatorilor de credite.

Derularea procesului bugetar presupune existența unor resurse financiare, precum și alocarea lor în scopul furnizării către populație a bunurilor și serviciilor publice.

Caracteristicile procesului bugetar

Procesul bugetar prezintă o serie de caracteristici care-i conferă trăsăturile specifice unui proces:

1. Decizional, deoarece conținutul său constă în alocarea unor resurse bugetare limitate în raport cu nevoile societății pentru bunuri și servicii publice;
2. Democratic, deoarece în cursul derulării etapelor procesului bugetar se manifestă atât atributele statului de drept - între care cel al separației puterilor în stat, cât și posibilitatea impunerii intereselor economico-sociale ale diferitelor grupuri de cetățeni care dețin majoritatea politică de decizie;
3. Preponderent politic, deoarece opțiunea pentru un anumit tip de politică economică, în general, de politică financiară și monetară, în special, toate reflectate în conținutul bugetului, reprezintă un act de decizie politică al forțelor majoritare în Parlament.

4. Cu continuitate ciclică deoarece etapele procesului bugetar sunt stabilite prin legi specifice, cu precizarea termenelor concertate de derulare și finalizare a fiecărei faze, în baza principiilor anuității și publicității bugetare.

5. De larg impact public, deoarece sfera sa de cuprindere și efectele generate se regăsesc în macro și microeconomie, precum și în toate domeniile vieții social-economice.

Instrumentul în care își găsesc reflectare toate resursele financiare publice și cheltuielile publice îl constituie bugetul general consolidat. Acesta cuprinde ansamblul bugetelor care reflectă fluxurile de venituri și de cheltuieli ale sectorului public, și anume: bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat, bugetul asigurărilor sociale de sănătate, bugetele locale, bugetele fondurilor speciale, bugetul trezoreriei statului, bugetele diferitelor instituții publice, bugetul creditelor externe contractate și bugetul fondurilor externe nerambursabile.

Bibliografie:

1. Delia Cataramă, Emilia Câmpeanu, Attila Gyotgy, Tatiana Moșteanu, Mariana Vuță-Buget și trezorerie publică, Editura Universitară, 2008
2. Tatiana Moșteanu, Iulian Văcărel - Finanțe Publice, Editia a V-a
3. Iulian Văcărel - Finanțe Publice, Editia a V-a
4. Prof.univ.dr.Radu Stroe, Lect.univ.drd.Dan Armeanu, Finanțe, Ediția a II-a
5. <https://administrare.info/economie/10270-referat-procesul-bugetar>
6. <https://www.creeaza.com/afaceri/economie/finante-banci/ETAPELE-PROCESULUI-BUGETAR971.php>
7. <https://ro.scribd.com/document/47266753/Procesul-Bugetar-in-Romania#logout>
8. <https://www.stiucum.com/economie/economie-general/Procesul-bugetar-continutul-et53659.php>

INFRASTRUCTURA IT EXISTENTĂ ÎN DOMENIUL PLANIFICĂRII BUGETARE

*Contabil șef Iordăchescu Ioan
Liceul Sanitar „ Antim Ivireanu ” Rm. Vâlcea*

Procesul de planificare bugetară și de elaborare a bugetului de stat este complex și îndelungat. Folosirea unui sistem de baze de date și de aplicație informatică funcțional și operațional este esențial pentru ca datele și informațiile să poată ajunge de la ordonatorii principali de credite la direcțiile de specialitate din MFP în timp util și, eventual, în timp real. Sistemul informatic BUGET_NG acoperă atribuțiile necesare pentru ca elaborarea bugetului de stat să se deruleze în condiții optime. BUGET_NG este o bază de date comună și o aplicație informatică creată de experți ai DGTI, pe suport Oracle 10g – Designer și Developer Forms/Reports. Acestea folosesc o rețea guvernamentală web-based. Există două servere virtuale, unul de aplicații (Oracle Application Server) și altul de baze de date (Oracle Database Server). La această bază de date și aplicație informatică au acces funcționari ai direcțiilor generale de finanțe publice locale, ordonatorii principali de credite, structurile MFP (direcții generale, unități etc.)²⁹ care participă în procesul de elaborare a bugetului și care finanțează ulterior ordonatorii în funcție de bugetul aprobat. Aplicația BUGET_NG este un instrument care folosește integrat informația privind elaborarea Legii anuale a Bugetului, defalcarea pe trimestre a programului aprobat și elaborarea legilor rectificative din cursul anului bugetar.

Această bază de date și aplicația informatică este împărțită în cinci elemente³⁰, ținând cont de componentele din Legea 500/2002:

- Anexele privind Bugetul în bază CASH;
- Investiții din fonduri publice;
- Ștatele de funcțiuni;
- Bugetul pe programe;
- Fonduri externe rambursabile și nerambursabile.

Pentru a folosi baza de date, utilizatorul, care poate fi ordonatorul principal de credite sau bugetari din cadrul MFP, trebuie să primească un nume de utilizator și o parolă unice, cu care poate intra în sistem. După această etapă, se va putea folosi de procedurile interne elaborate pentru a avansa în introducerea, modificarea și/sau raportarea datelor și a informațiilor. Ordonatorii principali de credite pot vedea doar paginile care se referă la intrările și modificările efectuate de aceștia. Singurii care pot vedea toate datele și informațiile din sistem sunt administratorii de sistem, care sunt în număr de 3 la nivelul întregului Minister. Aceștia au toate drepturile de utilizare a sistemului și au ca suport tehnic experții din DGTI. Utilizatorii extranet (ordonatorii principali de credite și funcționari din DGFP-uri) sunt în număr de 400, iar utilizatorii intranet (MFP central) sunt 100.

Pentru ca utilizarea aplicației BUGET_NG să fie cât mai clară pentru ordonatorii principali de credite, se folosește un instrument de structurare și orientare a datelor și informațiilor ce trebuie introduse în sistem. Acest instrument este compus din nomenclatoarele comune, nomenclatoarele specifice fiecărei componente, actualizarea grilelor de procesare, accesul fiecărui utilizator numai la ordonatorul de credite de care răspunde, precum și stabilirea responsabilităților conform rolurilor de aplicație.

Ordonatorii principali de credite se orientează după acest instrument de structurare, își pregătesc estimările bugetare conform limitelor stabilite prin Scrisoarea-cadru, încarcă estimările în aplicația BUGET_NG, le transmit către MFP, unde sunt preluate de către direcțiile de specialitate și de către responsabilii de sector, sunt verificate limitele de cheltuieli. Dacă verificarea este pozitivă, se elaborează sinteze pe fiecare domeniu avut în vedere și se întocmesc caietele de buget, se transmit mai departe, tot prin intermediul aplicației BUGET_NG, către Direcția Generală Sintează a Politicilor Bugetare. În această etapă se verifică estimările bugetare prin elaborarea unui Buget Consolidat (preliminar) și, dacă totul decurge așa cum a fost planificat, se face propunerea pentru centralizarea, editarea și colaționarea caietelor de buget pentru fiecare ordonator principal de credite. DGTI verifică doar prezența și cursivitatea fișierelor pentru ca acestea să poată fi listate în conformitate cu structura bugetului. În caz că există modificări în ceea ce privește conținutul caietelor de buget, acestea se întorc pe același fir pe care au venit la MFP, sunt adaptate conform instrucțiunilor primite și sunt transmise înapoi. Această procedură are loc până când părțile implicate au căzut de acord asupra estimării celei mai avantajoase pentru cetățean. După ce se finalizează toate procedurile de elaborare a caietelor de buget, acestea se listează, se transmit la Guvern pentru a fi dezbătute și eventual aprobate, după care se transmit la Parlamentul României pentru adoptare.

Referitor la bugetarea pe programe, există patru etape în cadrul aplicației BUGET_NG în care ordonatorii principali de credite pot estima bugetul pe programe. Acestea sunt următoarele: generarea grilei de buget pe programe, preluarea datelor de buget pe programe, editarea bugetului pe programe și editarea fișelor programelor.

Bugetarea pe programe poate aduce rigoare, fundamentare, predictibilitate și performanță cheltuielilor estimate de fiecare ordonator principal de credite, în special dacă există un suport IT cu bază de date comună și integrată la nivelul tuturor structurilor implicate în bugetarea pe programe care să asigure transmiterea rapidă a datelor și informațiilor în sistem. Ca excepție, din MFP, Unitatea de Coordonare a Relațiilor Bugetare cu Uniunea Europeană, împreună cu Direcția Generală Trezorerie și Contabilitate Publică folosesc un tip de sistem informatic care este puțin adaptabil la cel descris mai

sus. Microsoft Visual FoxPro este un sistem de gestionare a bazelor de date complet relațional, cu limbaj propriu, care suportă un nucleu extins din limbajul relațional structurat de relaționare. În cadrul celor două structuri, este utilizată versiunea Visual FoxPro (VFP) 6.0. Fiind un program informatic învechit este destul de greu de utilizat față de bazele de date Oracle, chiar dacă adună, într-un format limitat, modularizat, flexibil resurse de calcul foarte mari și îmbină programarea procedurală (prin limbaj propriu) cu cea descriptivă, pe obiecte (programare vizuală). Acest sistem informatic pune la dispoziția utilizatorilor o varietate de generatoare pentru ecrane, meniuri, rapoarte etc., precum și instrumente oferite de VFP pentru asigurarea securității și integrității datelor, pentru refacerea bazei de date etc.

Există restricții majore de integritate a datelor în acest sistem utilizat de cele două structuri interne ale MFP, respectiv: orice obiect respectă restricțiile impuse clasei din care face parte, identificatorul obiectului asigură integritatea referirii la acesta și accesul la obiect este limitat la folosirea protocolului de mesaje definit pentru clasa din care face parte.

Arhitectura de sistem este construită pe baza modelului relațional, fiind structurat pe trei niveluri: nucleul, interfețele și instrumentele. Nucleul este compus din propriul limbaj FoxPro și este de tip procedural. Beneficiază de comenzi pentru descrierea (LDD) și manipularea datelor (LMD), precum și pentru programarea vizuală din tehnologia orientată spre obiecte. Nucleul existent este extins SQL31.

Interfețele sunt produse VFP pentru dezvoltarea aplicațiilor cu baze de date relaționale (ApplicationProgrammer's Interface)³², având drept elemente componente DESIGNER³³, BUILDER³⁴, WIZARD³⁵, EXPORT/IMPORT³⁶, PROJECT³⁷, aplicațiile APP, documentației DOC. Instrumentele – sunt produse VFP pentru întreținerea și exploatarea bazei de date, cum ar fi EDITOR de texte, care permite încărcarea și editarea programelor sursă (fișiere .PRG), precum și a fișierelor ASCII.

INTEGRAREA COPIILOR CU CES ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ

*Prof. Jurca Teoțina
Liceul Teologic Baptist Reșița, Caransebeș*

Frumusețea omenirii constă în diversitatea etniilor de pe pământ, fiecare dintre acestea contribuind la patrimoniul cultural mondial, cu specificul ei.

Fiecare copil este unic și își are propria sa valoare, indiferent de problemele pe care le prezintă în procesul de învățare școlară. Recunoașterea drepturilor egale pentru toți oamenii, în general și pentru toți copiii, în special, fără discriminare, subliniază faptul că nevoile fiecăruia sunt la fel de importante.

În Declarația Mondială asupra „Educației pentru toți”, la articolul 3, se afirmă: „Nevoile școlare ale persoanelor deficiente/ cu handicap cer o atenție specială. Trebuie întreprinse măsuri pentru asigurarea accesului la educație fiecărei categorii de persoane deficiente, ca parte integrantă a sistemului de învățământ”.

Educația specială este o formă adaptată de pregătire școlară și asistență complexă (medicală, educațională, socială, culturală) destinată persoanelor care nu reușesc să atingă temporar sau pe toată durata școlarizării nivelurile instructive-educative corespunzătoare vârstei, cerute de învățământul obișnuit.

În România sunt utilizate multe concepte referitoare la persoanele care fac obiectul educației speciale: deficiență, incapacitate, handicap, dizabilitate, cerințe educative speciale.

Cerințele educative speciale (CES) desemnează necesități educaționale suplimentare, complementare obiectivelor generale ale educației, adaptate particularităților individuale și celor caracteristice unei anumite deficiențe sau tulburări/dificultăți de învățare, precum și o asistență complexă (medicală, educațională etc.).

Integrarea școlară desemnează un proces de adaptare a copilului la cerințele școlii pe care o urmează, de stabilire a unor raporturi afective pozitive cu membrii grupului școlar (clasă) și de desfășurare cu succes a prestațiilor școlare. Asimilarea de către copil a statutului de elev este rezultatul unor modificări interne în echilibrul dintre anumite dominante de personalitate cu consecințe în planul acțiunii sale.

Integrarea școlară a copiilor cu CES este o problemă stringentă care în ultimii ani a început să-și găsească rezolvarea și în țara noastră. O școală obișnuită cu o orientare incluzivă reprezintă mijlocul cel mai eficient de combatere a atitudinilor de discriminare, un mijloc care creează comunități primitoare și construiesc o societate incluzivă care oferă educație pentru toți copiii. Mai mult, asigură o educație eficientă pentru majoritatea copiilor și îmbunătățesc eficiența, chiar și rentabilitatea sistemului de învățământ. Să nu uităm că și confortul psihologic oferit de mediu este determinant într-o evoluție a formării și dezvoltării personalității umane. Uităm adesea că ne naștem cu drepturi egale și că doar șansele nu sunt egale? Nu putem face abstracție de faptul că în țara noastră avem și copii instituționalizați. Important este să dorim să ne schimbăm atitudinea vis-à-vis de aceștia. Rolul nostru al tuturor este de a participa efectiv la schimbarea mentalității societății, oferind informații și practici ancorate în realitate. Trebuie să găsim diverse modalități de integrare socială a copiilor cu CES, pentru a diminua factorii care duc la o instabilitate emoțională, la un limbaj insuficient dezvoltat, la un comportament dificil.

Progresele înregistrate de psihologia și pedagogia diferențiată, perfecționarea tehnicilor de cunoaștere a dezvoltării psihice a copiilor au permis să se distingă categorii mai nuanțate de copii în raport cu capacitatea lor de răspundere la exigențele școlare. În rândul acestora, alături de elevii cu CES integrați individual, există și elevi cu dificultăți de învățare, cu ritm lent de acumulare de achiziții dar cu intelect normal. Confundați adesea cu elevii din prima categorie sunt nestimulați sau categorizați ca atare. Alternativă a învățământului special, educația integrată permite acordarea serviciilor de sprijin pentru copiii cu posibilități reale de recuperare și reintegrare, care altădată ar fi fost orientați către școala specială. Pentru a realiza integrarea copiilor cu CES, trebuie să acționăm asupra diferitelor nivele de dezvoltare a personalității lor, și anume: la nivel biologic, la nivel psihic, la nivel social.

Scopurile principale ale relației dintre școală, familie și comunitate, în vederea integrării copiilor cu nevoi speciale sunt:

- informarea și sensibilizarea comunității locale cu privire la posibilitatea recuperării educației chiar și pentru copiii ce au abandonat școala;
- sporirea conștientizării din partea comunității școlare a necesității implicării în transformarea școlii într-o școală integrativă;
- schimbarea mentalității și atitudinii opiniei publice față de copiii cu nevoi speciale;
- dezvoltarea unei rețele de cooperare în domeniul educației, implicată în procesul de integrare (ex.: poliția, serviciile sociale, spitale, etc.);
- implicarea părinților copiilor din clasă în vederea reacționării mai rapide la probleme și acordarea sprijinului suplimentar copiilor cu nevoi speciale;
- implicarea comunității în sprijinul acordat copiilor cu nevoi speciale;
- elaborarea programelor școlare de informare și pregătire a comunității locale pentru educația incluzivă, prin aceasta înțelegând adaptarea școlii la cerințele speciale ale fiecărui copil, indiferent

de problemele acestuia, și nu a copilului la cerințele școlii, găsirea unor strategii didactice adecvate, a unor metode și tehnici de lucru specifice: planificare, instruire, evaluare.

Integrarea școlară a copiilor cu cerințe speciale în învățământul de masă presupune:

- ✓ a educa copiii cu cerințe speciale în școli obișnuite, alături de copiii normali;
- ✓ a asigura servicii de specialitate (recuperare, terapie educațională, consiliere școlară, asistență medicală și socială etc.) în școala respectivă;
- ✓ a acorda sprijinul necesar personalului didactic și managerilor școlii în procesul de proiectare și aplicare a programelor de integrare;
- ✓ a permite accesul efectiv al copiilor cu cerințe speciale la programul și resursele școlii obișnuite (biblioteca, terenuri de sport etc);
- ✓ a încuraja relațiile de prietenie și comunicarea între toți copiii din clasă/școală;
- ✓ a educa și ajuta toți copiii pentru înțelegerea și acceptarea diferențelor dintre ei;
- ✓ a ține cont de problemele și opiniile părinților, încurajându-i să se implice în viața școlii;
- ✓ a asigura programe de sprijin individualizate pentru copiii cu cerințe speciale;
- ✓ a accepta schimbări în organizarea și dezvoltarea activităților instructiv-educative din școală.

Toți copiii sunt educabili și au dreptul la o formă de educație pe măsură. Guvernul și autoritățile locale sunt obligate să asigure condițiile necesare pentru educația tuturor copiilor. Reformele în educație iau în considerare și copiii cu dizabilități și/sau aflați în situații de risc.

Școlile obișnuite dezvoltă o serie de servicii de sprijin pentru copiii cu diferite cerințe educative speciale:

➤ Pentru copiii cu tulburări de limbaj și cu dificultăți de învățare există „centre logopedice interșcolare” care au specialist care desfășoară terapii specifice pentru corectarea tulburărilor de limbaj și pentru depășirea dificultăților de învățare. În aceste cabinete au acces toți copiii care frecventează învățământul obișnuit și care au fost depistați de către profesorii logopezi care funcționează aici ca având o tulburare de limbaj.

➤ Pentru copiii cu tulburări de comportament și dificultăți de adaptare există „centrale de asistență psihopedagogică” care dispun de consilieri psihopedagogici care oferă servicii atât copiilor aflați în situație de risc și criză cât și familiilor acestora. Pentru copiii cu deficiențe diagnosticați în comisiile pentru protecția copilului există serviciile profesorului de sprijin/intinerant.

Copiii cu deficiențe integrați în învățământul de masă au dreptul la terapii specifice de recuperare realizate de specialiști în domeniu, în funcție de dizabilitatea lor și, în plus, profesorul de sprijin realizează un plan de intervenție personalizat și adaptarea curriculară necesară, în urma consultării cu cadrul didactic de la clasă.

Pentru integrarea cu succes a copiilor cu CES în învățământul de masă, în grupele obișnuite de copii sunt necesare:

- ✓ Existența unor centre de resurse, informare și comunicare;
- ✓ Formarea inițială și continuă a cadrelor didactice în problematica CES;
- ✓ Adaptarea și flexibilitatea curriculum-ului (pre)școlar;
- ✓ Evaluarea progresului școlar al copiilor cu CES integrați în grădinițele obișnuite;
- ✓ Implicarea, încurajarea participării părinților, schimbul de informații, consilierea părinților în măsura solicitărilor și a necesităților, mobilizarea resurselor umane disponibile și competente.

Prezența în colectivul grupei a unor astfel de copii, solicită efort crescut din partea dascălului sub toate aspectele: pregătirea pentru lecții, pentru activități extrașcolare; atitudinea față de toți copiii grupei. Educatoarea trebuie să ofere copilului cu CES tratarea individuală de care are nevoie în toate etapele unei activități, pentru ca acesta să recupereze neajunsurile, să valorifice în mod compensatoriu potențialul sănătos, dar să nu neglijeze pe ceilalți copii din grupă. Intervenția educațională trebuie însoțită de atitudinea pozitivă a cadrelor didactice și a familiei față de copiii cu cerințe educative speciale.

Bibliografie:

Alois, Gherguț, *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale – strategii diferențiate și inclusive în educație*, Editura Polirom, București, 2006

****Dezvoltarea practicilor inclusive în școli*, Ghid managerial, UNICEF, 1999

****Integrarea școlară a copilului cu dificultate/cu nevoi speciale – Ghid pentru directorul de școală*, Colecția CRIPS – Resurse pentru formare, 2002

COMUNICARE ȘI BARIERE ÎN COMUNICARE

*Prof. Eugenia - Carmen Lascu
Liceul Tehnologic Justinian Marina*

Comunicarea este prezentă în viața noastră de zi cu zi, iar acest termen este legat de existența noastră ca oameni. Fără comunicare și limbaj- fiind ființe care zilnic interacționăm prin actul comunicării- existența noastră pe pământ ar fi inutilă.

Comunicarea este considerată un ansamblu de acțiuni care au în comun transmiterea de informații sub forma de mesaje, știri, semne sau gesturi simbolice, teste scrise și multe altele, între două sau mai multe persoane, numite interlocutori, sau mai academic , emițător și receptor.

Este important să menționăm că, în comunicare, vorbirea și limba vorbită sunt elemente primordiale, deoarece, prin intermediul lor, putem transmite mesajul nostru mai departe, acesta decurgând diferențiat, după gradul de cultură al partenerilor ce iau parte la convorbire.

În timpul vorbirii, comunicarea nu se efectuează numai prin cuvinte, ci și prin intermediul tonului vocii, al amplitudinii sau localizării respirației, al variației coloritului epidermei (îndeosebi a celei faciale), al atitudinii noastre. De exemplu, pentru înțelegerea unui mesaj, de cele mai multe ori este important și comportamentul interlocutorilor: pasiv, asertiv, agresiv.

Precum bine se știe, comunicarea are loc în multe medii, precum un mediu încărcat de cele mai diverse: de la influențe naturale la cele sociale și culturale, de la cele individuale la cele de grup și de masă, de la cele tehnice la organizatorice la cele logice și lingvistice, de la cele obiective la cele subiective și multe altele. Pentru orice ființă umană, uneori aceste medii pot fi o mare barieră prin contracararea factorilor care generează influențarea negativă a comunicării ,dar și capacitatea de a proteja comunicarea de influențele negative.

Monica Boicu și Costache Rusu apreciază că “barierile în procesul de comunicare reprezintă orice lucru care reduce fidelitatea sau eficiența transferului de mesaj” și prezintă un tabel al barierelor de comunicare. Sunt recunoscute următoarele bariere:

Barierile de limbaj au drept cauze: aceleași cuvinte au sensuri diferite pentru diferite persoane, cel ce vorbește și cel ce ascultă se pot deosebi ca pregătire și experiență, starea emoțională a receptorului poate deforma ce el aude, ideile preconceptuate și rutina influențează receptivitatea, dificultăți de exprimare, utilizarea unor cuvinte sau expresii confuze.

Barierile de concepție au drept cauze: existența presupunerilor, exprimarea cu stângăcie a mesajului de către emițător, lipsa de atenție în receptarea mesajului, concluzii grăbite asupra conținutului mesajului, lipsa de interes a receptorului față de mesaj, rutina în procesul de comunicare.

O altă categorie de bariere ale sursei sunt cele psihologice care au drept caracteristici: dificultățile de exprimare, emoțiile sau personalitatea – la Niki Stanton, incapacitatea de stăpânirea emoțiilor – la Ionel Dumbravă, dificultățile de exprimare, imaginea de sine, sentimentele – la Monica Voicu. Caracterul manipulativ, amorul propriu exagerat, spiritul posesiv, dictatorial sunt aspecte ale personalității pomenite deja, care țin de mentalitate. De importanța deosebită, din perspectiva psihologică, este imaginea de sine.

Se poate spune, în concluzie, că sursa și receptorul nu sunt nici pe departe componente neutre ale procesului de comunicare; oamenii fiind, cu o anumită zestre intelectuală, cu interese, stereotipii și prejudecăți, cu simpatii și antipatii, ei influențează procesul de comunicare, iar barierele datorate relațiilor dintre ei sunt semnificative. Calea fundamentală de prevenire și înlăturare a acestor bariere este cunoașterea reciprocă. Cu cât partenerii de comunicare se cunosc mai bine, cu atât prejudecățile se diminuează, iar capacitatea de a ocoli sau eluda sensibilitățile celuilalt crește.

ROLUL DIRIGINTELUI ÎN ORIENTAREA ȘCOLARĂ ȘI PROFESIONALĂ A ELEVILOR

*Prof. Alina Ștefania Lazăr,
Liceul Tehnologic Forestier Rm Vâlcea*

În perioada actuală, elevii ajung să petreacă mai mult timp la școală decât acasă, de aceea profesorul, în primul rând dirigintele, devine responsabil pentru calitatea procesului educațional.

Rolul dirigintelui este acela de a atinge succesul împreună cu clasa de elevi, conform unui plan de activități urmărit și realizat metodic, ce va duce la educarea și modelarea personalității elevilor.

Dirigintele are un rol incontestabil, el este coordonatorul activităților instructiv- educative menite să completeze, să sintetizeze influențele educative asupra elevilor. Dirigintele desfășoară activități de suport educațional, consiliere și orientare profesională pentru elevii clasei pe care o coordonează.

Diriginții sunt deschizatorii unor noi drumuri, cei care propun o altă perspectivă de management al clasei, de comunicare continuă cu elevii și chiar cu părinții acestora, de consolidare a sentimentului de apartenență la o comunitate ce are propria identitate, asumată de fiecare membru în parte.

Diriginții trebuie să fie prezenți, vizibili și disponibili, căci întregul colectiv de elevi simte nevoia să țină legătura cu liderul lor. Se știe că atunci când liderii transmit o stare de calm, când își manifestă preocuparea și disponibilitatea de a comunica, membrii acelei comunități se simt încurajați și au încredere că lucrurile sunt sub control.

Dirigintele are responsabilități diferite față de ceilalți profesori ai clasei, este cel care organizează și coordonează activitatea instructiv-educativă, cât și întreaga viață a colectivului clasei. În cadrul activităților, dirigintele încearcă să le cultive elevilor:

- crearea unei imagini de sine pozitive;
- sporirea responsabilității personale față de sine, față de societate;
- creșterea capacității de luare a deciziilor (independența alegerilor personale);
- păstrarea echilibrului în situații de succes și eșec;
- creșterea rezistenței la frustrare, marginalizare, critică;
- autoevaluarea realistă a propriului potențial;
- cunoașterea clară a calităților personale și a punctelor slabe;
- capacitatea de analiză a propriilor erori, greșeli, eșecuri;
- asumarea riscurilor, stăpânirea situațiilor de incertitudine, anticiparea consecințelor;
- adoptarea unei atitudini active față de cariera personală;

În dublă calitate, profesorul-diriginte cunoaște particularitățile individuale ale fiecărui elev și este persoana care coordonează activitatea de învățare a clasei, colaborarea elev-cadre didactice

Funcția de diriginte îi sporește profesorului responsabilitatea, îi amplifică rolul hotărâtor pe care îl are în colectivul clasei pe care o îndrumă. Acestuia îi revine sarcina de a urmări climatul de muncă al clasei, interesul elevilor pentru învățatură, stilul de muncă, progresul fiecăruia în parte la fiecare obiect de învățământ, identificarea și rezolvarea unor posibile probleme.

Între diriginte și elevii clasei pot lua naștere relații speciale, situații în care diringintele devine foarte apropiat de elevii săi și ajunge să cunoască mai multe informații despre copii decât familiile acestora.

Astfel, rolul dirigintelui nu se reduce doar la educația la catedră sau în clasă, ci presupune o activitate mai complexă, are și o poziție specială, deoarece lucrează cu individualități psihice umane, aflate în prim proces de formare, de unde rezultă necesitatea unei responsabilități în ceea ce privește comportamentul și intervențiile sale educative.

Fără a nega rolul consilierilor în orientarea vocațională a tinerilor și rolul fiecărei persoane în vederea alegerii profesiei, se conștientizează rolul școlii în formarea omului contemporan, inclusiv al profesorului-diriginte care trebuie să se implice în proiectarea carierei elevilor.

În dublă calitate, profesorul-diriginte cunoaște particularitățile individuale ale fiecărui elev și este persoana care coordonează activitatea de învățare a clasei, colaborarea elev-cadre didactice. Ca rezultat, poate elabora o caracteristică detaliată a tuturor parametrilor dezvoltării și formării personalității elevilor.

Educația vocațională este realizată în cadrul orelor de diriginție și al altor forme de activitate: vizite, întâlniri cu personalități notorii, concursuri, tabere, excursii etc., prin care elevul cunoaște mai bine lumea și perspectivele integrării în această lume

Perspectiva coordonării eforturilor tuturor factorilor educaționali necesită din partea dirigintelui abordarea problemei date în cadrul activității educative cu familia. Părinții, ca și elevii, trebuie inițiați în domeniul orientării școlare și profesionale.

După cum arată investigațiile efectuate, familia influențează substanțial decizia copilului pentru o anumită profesie. Dar această influență, de multe ori, este determinată fără a se ține cont de calitățile copilului și de posibilitățile reale de angajare în câmpul muncii. Parteneriatul familie-școală poate fi realizat cu succes dacă diringintele le formează părinților abilitatea de a-și studia copilul, de a-i identifica interesele și aspirațiile, de a-i stabili compatibilitatea cu cerințele profesiei alese etc.

În acest scop, tematica adunărilor de părinți se va referi și la educația vocațională: ceea ce află copiii trebuie să cunoască și părinții. Familia va fi implicată în organizarea activităților extracurriculare și petrecerea timpului liber. Reieșind din obiectivele educației vocaționale, diringintele va proiecta și munca sa cu părinții

Bibliografie:

Anexă La Ordinul Meci nr. 5132/10.09.2009 privind activitățile specifice orei de diriginție;

Călugăru, D, *Dirigenția și consilierea*, Ed. Gheorghe Alexandru, Craiova, 2004;

Constantinescu, E.- *Managementul activitatii explicit educative*, Ed. Scorpion 7, Bucuresti, 2000.

<http://www.asociatia-profesorilor.ro/rolul-dirigintelui-in-activitatea-educativa.html>

<http://www.isjiiasi.ro/documente/activitati%20extrascolare/Dirigintele,%20antrenor%20de%20zbor.%20Ghid%20de%20calatorie...prin%20dirigentie.pdf>

SIGURANȚA COPILOR ONLINE

*Prof. Lupu Daniela, prof. Ghiță Elena Camelia
Școala Gimnazială „Anton Pann” Rm. Vâlcea*

Internetul oferă atât de multe facilități și avantaje, încât putem ușor să ajungem să ignorăm potențialele pericole. Copiii pot fi expuși la diferite riscuri legate de activitatea online, cum ar fi:

- Expunerea la informații inadecvate vârstei, de exemplu imagini care îi pot afecta emoțional, conținut pornografic, etc.;
- Să fie contactați de persoane rău-intenționate și să devină victime ale unor infracțiuni, de exemplu escrocheriile online;
- Să fie hărțuiți online;
- Să acceseze site-uri, email-uri sau alte conținuturi care pot să ducă la virusarea sau afectarea dispozitivelor și pierderea datelor;
- Să divulge informații personale, date sensibile;
- Să publice informații defăimătoare – imagini, video-uri;
- Să se implice în activități de bullying sau ilegale.

Asigurați-vă că pe dispozitivul utilizat de copilul dumneavoastră este instalat un program antivirus și că îl actualizați atunci când este cazul. Discutați cu copiii despre siguranța online și despre cum pot să folosească optim internetul. Unele reguli de bază pot fi stabilite de la început, atunci când copilul primește un dispozitiv sau are acces la utilizarea internetului. Anumite reguli sunt generale, cum ar fi „Nu ne întâlnim cu persoane cunoscute online”. Însă ori de câte ori apare o situație pe care nu am prevăzut-o, dar care constituie motiv de îngrijorare, este util să analizăm consecințele împreună cu copilul și să stabilim o nouă regulă sau cale de acțiune. Uneori copiii pot ști mai multe decât noi despre anumite aplicații sau programe, dar în calitate de părinți putem să fim curioși și să înțelegem cum funcționează acestea și ce conținut au. Este în regulă să testăm împreună cu copiii aplicațiile, jocurile sau platformele. Chiar și unele jocuri create special pentru copii pot avea conținut nepotrivit: de exemplu promovează violența, au un limbaj vulgar sau orice alt conținut pe care îl considerați dăunător pentru dezvoltarea psiho-emoțională a copilului.

Programe de control parental, securizare a dispozitivelor și conturilor copiilor din mediul online. Software-urile de controlul parental reprezintă setări sau aplicații care permit monitorizarea și limitarea a ceea ce vede copilul online. Părinții pot accesa rapoarte de activitate cu site-urile vizitate și aplicațiile de copii, cu frecvența și durata folosirii acestora. Totodată, pot să stabilească limite de timp pentru activitatea copilului pe internet, blocând accesul după scurgerea perioadei de utilizare alocate și să stabilească ora de culcare pe dispozitiv, după care utilizarea acestuia este blocată.

Unele dispozitive electronice – cum ar fi consolele de joc, televizoarele smart sau tabletele, telefoanele anumitor mărci – au sisteme de control parental incorporate. Pe alte dispozitive controlul parental poate fi setat din aplicații precum Google Play sau Google Family Link. Instalarea setărilor de control parental nu înseamnă că nu mai este important să petrecem timp cu copilul și să sprijinim felul în care interacționează cu internetul. Nici un sistem de control parental nu este 100% eficient, de aceea este la fel de important să dezvoltăm obiceiurile sănătoase și gândirea critică prin **conversații și analizarea diferitelor situații care apar.**

Timpul petrecut în fața ecranelor de către copii

Când analizăm efectele timpului petrecut pe ecrane asupra copiilor noștri, este util să reflectăm și asupra altor factori în afara duratei propriu-zise, cum ar fi:

- Vârsta copilului și nevoile de dezvoltare specifice. Academia Americană de Psihiatrie a Copilului și Adolescentului recomandă pentru copiii cu vârsta cuprinsă între 2 și 5 ani ca timpul non-educational petrecut în fața ecranelor să nu depășească 1 oră pe zi în timpul săptămânii și 3 ore pe zi în timpul week-end-ului. Pentru copiii cu vârsta de peste 6 ani se păstrează recomandarea de a petrece cât mai puțin timp în activități pasive de urmărire a ecranelor și de încurajare a dezvoltării la copii a unor obiceiuri de petrecere activă a timpului liber.
- Ce alte activități are copilul în programul zilnic. Face suficientă mișcare? Are ocazii să interacționeze direct cu adulți și copii, astfel încât să își dezvolte abilitățile socio-emoționale? Este suficientă conectare în viața copilului, cu persoane semnificative? Conectarea se referă la interacțiuni în care copilului i se satisfac nevoile de a se simți în siguranță, de a simți că este important, valorizat, în care curiozitatea și interesele lui sunt respectate în cadrul unor limite sănătoase.
- Tipul de activități în care se implică online și efectul acestora asupra vieții intelectuale și emoționale a copilului. Au un conținut adecvat vârstei? Sunt interactive? Sunt benefice pentru starea de bine a copilului și pentru dezvoltarea sa?

Mai ales pentru copiii cu vârste mici, cea mai utilă formă de contact cu tehnologia digitală este în cadrul relației cu un adult care să medieze interacțiunea și să asigure o învățare și o experiență ghidată.

AUTISMUL O INCERCARE PENTRU TOTI - PARTEA I

*Profesor psiholog Latiu Andreea
CJRAE Vâlcea*

Tot mai mulți copii cu autism. O constatare tot mai frecventă în ultimul timp. Într-adevăr, acest fenomen pare să ne depășească.

Autismul este o tulburare pervazivă de dezvoltare, cu debut înainte de vârsta de 3 ani, de etiologie necunoscută. Autismul împiedică persoana să comunice obișnuit, să înțeleagă relațiile sociale și să învețe prin metodele obișnuite din învățământ.

Șansele pentru obținerea unor rezultate de succes în evoluția copiilor cu autism sporesc considerabil dacă intervenția se produce la vârste cât mai mici. S-a demonstrat că intervenția timpurie poate accelera dezvoltarea generală a copilului, reduce comportamentele-problemă, iar rezultatele funcționale de lungă durată sunt mai bune.

Datorită diversității copiilor cu autism (diferite grade de severitate a autismului, diverse niveluri ale abilităților intelectuale, personalități diferite, prezența sau nu a diferitelor dificultăți suplimentare, ex. probleme senzoriale, epilepsie etc.), este improbabil ca ei să răspundă în același fel și să progreseze în aceeași măsură la un singur tip de intervenție. Astfel, este probabil să fie nevoie de mai multe tipuri de intervenții pentru a răspunde tuturor nevoilor pe care le poate avea un copil/adult.

Există o serie întreagă de intervenții terapeutice și tratamente alternative, din păcate, nu și în România. În alegerea intervențiilor pentru copiii cu autism este important să se ia în considerare dacă:

- a) există dovezi științifice ale faptului că intervenția este eficientă;
- b) intervenția este neprimejdioasă.

Au apărut multe tratamente care ținesc ameliorarea/rezolvarea dificultăților sociale, de limbaj și comunicare, senzoriale și comportamentale. Printre acestea, cele mai cunoscute sunt:

Analiza Comportamentală Aplicată - Applied Behavioral Analysis (ABA)

Această terapie a atras cel mai mult atenția prin rezultatele ei. Sistemul, încercat prima dată de doctorul Ivar Lovaas de la UCLA în anii '60, este un program de învățare care lucrează sistematic la înlăturarea trăsăturilor autismului până când copilul nu mai îndeplinește condițiile necesare pentru a se considera că are această afecțiune. Sistemul este foarte intensiv, dar s-a dovedit a avea foarte mult succes în aproape toate cazurile de autism. Sistemul de învățare ABA divide orice sarcină în sarcini mai mici și pune accent foarte mare pe răsplătirea copilului atunci când lucrează bine. Nu există nicio pedeapsă fizică în tot sistemul ABA. Terapia începe cu o structură foarte rigidă, iar, în mod gradat, ia forma mediului tipic pentru școală. Cei care nu cunosc ABA pot spune că este prea rigid și că transformă copilul într-un robot prin învățarea rutinară. Acest lucru ar putea fi adevărat la început, dar, pe măsură ce copilul învață să învețe, progresează până la un punct în care își poate însoți colegii normali în stilul de învățare. Cei mai mulți copii perseverență și reușesc să-și canalizeze abilitățile către normalitate. Dar în acest material mi-am propus să vorbesc despre ceea ce reprezintă **UMBRA** în sistemul A.B.A. și cât de mult au nevoie copiii de aceasta.

ROLUL “UMBREI”:

- Copilul cu dificultăți de învățare (autist) nu transferă ceea ce a învățat dintr-un mediu în altul, așa cum fac ceilalți copii. Astfel, “umbra” va fi acolo, alături de copil, pentru a se asigura că acesta face transferul programelor stăpânite acasă.
- Să recompenseze comportamentele adecvate ale copilului, oferind o recompensă suplimentară față de ceea ce educatorul îi oferă copilului. De exemplu, “umbra” poate recompensa copilul pentru că stă în scaun fără să deranjeze, pentru că ascultă și este atent, pentru că, atunci când profesorul predă, copilul se comportă ca și restul copiilor.
- Să ofere prompt copilului, astfel încât acesta să fie capabil să învețe în clasă. Umbra nu se află acolo pentru a prelua rolul profesorului sau pentru a preda materia. Profesorul trebuie să trateze copilul ca și pe ceilalți copii, iar rolul “umbrei” este să ofere un prompt pentru răspunsul corect, dacă este necesar.
- Să ofere consecințe pentru comportamentele inadecvate, având ca scop reducerea lor.
- Să culegă date despre comportamentul copilului în clasă.
- Scopul final este ca copilul să învețe din clasă anumite cunoștințe.

TEHNICI DE LUCRU PENTRU “UMBRA”

- **Teoria pe care se bazează “umbritul”** este aceeași teorie pe care se bazează și lucrul de acasă. Aceasta înseamnă că este vorba despre un comportament de ajutorare care sprijină copilul să se adapteze la situațiile din clasă.

- **Recompensa**, în contextul programului, este definită ca fiind o consecință care urmează unui comportament. Recompensa va crește intensitatea cu care se va repeta comportamentul recompensat. Exemple de recompense care pot fi folosite la școală includ mici premii sau cartonașe de pe tablă.
- **Promptul** se utilizează pentru a învăța copilul comportamente noi pe care trebuie să le îndeplinească în mediul școlar. Promptul este diminuat treptat și într-un mod sistematic, astfel încât copilul să devină din ce în ce mai independent.
- **Comportamentele target** sunt identificate pentru a fi crescute sau diminuate ca intensitate. Aceste comportamente sunt stabilite prin observație, realizată de către consultant, “umbra” sau profesor. Scopul este ca, la școală, copilul să urmărească aceleași obiective ca orice alt copil.

Bibliografie :

Bridget Ann Taylor, Kelly Ann McDonough *Interventia comportamentala la copii cu autism*
A J. Tyler Fovel, *AN ABA CONSULTANT’S COMPANION - Tools For Organizing Quality Programs For Children With Autism*, Board Certified Behavior Analyst™

ASUMAREA PROPRIEI GREȘELI

*Prof. consilier școlar, Manda Ecaterina Cristina,
 CJRAE Vâlcea - G. P. P. Ostroveni 1,
 G. P. P. Dumbrava Minunată, Școala Gimnazială Dăești,*

În decursul propriei experiențe de activitate la catedră ca și profesor, dar și în viața de zi cu zi, am avut ocazia de a întâni tot mai mulți elevi ce nu au reușit să își gestioneze propriile emoții în urma unui eșec, atât la învățătură, cât și în viața personală. Să-ți asumi propriile greșeli și să ai puterea de a trece peste acea întâmplare nefericită, peste acel prag, nu înseamnă să te încarci negativ, să dai frâu liber emoțiilor de frustrare, anxietate, ori depresie, ci trebuie să crezi, că acolo în adâncul tău trăiește propria-ți ființă, eul personal, care deși cu aripi frânte pare înfrânt, abia așteaptă impulsul stării pozitive că și mâine e o zi, că tu poți mai mult de atât, nu doar să cazi, ci să te ridici, pentru că nici o înfrângere nu este decât o încercare și îndrumare către ceva mai bun. Altfel spus, asumarea greșelilor trebuie făcută cu ușurință și demnitate, iar trecerea peste eșecuri nu trebuie să fie încărcată de sentimente negative.

În încercarea de a-i determina pe elevi să devină cât mai conștienți în tot ceea ce fac, pentru că tot ce fac reflectă propria persoană, stilul lor de viață, să-și activeze învățarea continuă, și permanent să fie activi în dezvoltarea lor personală și inspirându-mă din literatura de specialitate, am abordat în activitatea mea profesională și următorul exercițiu, având ca scop bineînțeles, asumarea propriilor greșeli și acceptarea cu demnitate a consecințelor acestora sub formă de pedepse.

Jocul este simplu și se poate desfășura la orice nivel de vârstă. Elevii sunt puși în cerc. Ei își transmit unul altuia un semnal imaginar, pe care îl transmit mai departe unui coleg din apropierea sa folosind un cod format dintr-o silabă rostită și un gest simplu, care arată direcția semnalului retransmis. În orice moment există o direcție implicită (spre stânga sau dreapta) care trebuie reținută. Eu le-am spus codurile la începutul jocului, ei urmând să le rețină. Scopul jocului a fost și unul de a-i face să colaboreze, să devină mai încrezători și este un exercițiu activ și amuzant.

Mișcările din varianta jocului meu sunt descrise după cum urmează:

Silaba	Gestul	Efectul
REP	împreunarea palmelor întinse, îndreptate spre dreapta	transmite semnalul către participantul din dreapta celui care rostește silaba atunci când direcția implicită este spre dreapta
PUF	împreunarea palmelor întinse, îndreptate spre stânga	transmite semnalul către participantul din stânga celui curent atunci când direcția este spre stânga
BING	întinderea brațelor în sus și arcuirea corpului în direcția opusă celei din care a venit semnalul	mută direcția implicită a semnalului, ce trebuie preluat de cel care mai înainte transmisese semnalul jucătorului curent printr-o mișcare de tip REP sau Puf. Opțional, jucătorul din urmă poate răspunde cu un al doilea BING, realizând o nouă comutare a direcției implicite.
PIU	arățarea cu degetul spre un alt participant, ales arbitrar	participantul spre care se arată preia semnalul și continuă transmiterea lui în direcția implicită de la momentul respectiv.

Profesorul începe jocul fie cu REP (direcția dreapta), fie cu PUF (direcția stânga) și cere periodic ca jucătorii să grăbească pasul jocului. Nereținerea direcției, reacția întârziată sau indecisă, ori efectuarea incorectă a unei mișcări de către un participant duce la întreruperea temporară a jocului și aplicarea unei pedepse simbolice, emise chiar de colegii participanți: să stea într-un picior, să fredoneze un vers dintr-un cântec cunoscut, etc

Bibliografie:

Jitaru Gavril Oana, *Aplicații Didactice pentru Teoria Educției. Comunicare Educațională Asertivă*, Ed. PERFORMANTICA, 2015, pag. 145

INCLUZIUNEA COPIILOR CU CES ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ

*Prof. Înv. Preșcolar Manda Marilena
Prof. Înv. Preșcolar Fuiorea Mihaela
G.P.P. NORD 1 Rm.Vâlcea*

În societatea contemporană, diversitatea este un aspect fundamental ce trebuie promovat în toate domeniile vieții, iar învățământul nu face excepție. Cu toate acestea, un grup adesea neglijat în discuțiile despre incluziunea în educație îl reprezintă copiii cu cerințe educaționale speciale (CES). Incluziunea acestor copii în învățământul de masă este esențială pentru a asigura o educație echitabilă și de calitate pentru toți elevii.

Integrare școlară este un proces de adaptare a copilului la cerințele școlii pe care o urmează, de stabilire a unor raporturi afective pozitive cu membrii grupului școlar (clasă) și de desfășurare cu succes a prestațiilor școlare. Asimilarea de către copil a statusului de elev este rezultatul unor modificări interne în echilibrul dintre anumite dominante de personalitate cu consecințe în planul acțiunii sale

Conceptul de educație incluzivă a luat naștere ca răspuns la abordările tradiționale și perimate, conform cărora anumite categorii de copii au fost excluși din școlile de masă din motivul dizabilității, dificultăților/problemelor de învățare, vulnerabilității familiei sau din alte motive.

Conceptul incluziunii își are originile în *Declarația Universală a Drepturilor Omului* (ONU, 1948), care recunoaște că toate ființele umane se nasc libere și egale în demnitate și drepturi. Această declarație induce ideea că incluziunea este acceptarea tuturor oamenilor, independent de diferențele dintre ei.

Cerințele educaționale speciale (CES) acoperă o gamă largă de nevoi și condiții care pot afecta procesul de învățare al unui copil. Acestea includ, dar nu se limitează la: autism, dizabilități fizice sau senzoriale, tulburări de învățare, sindromul Down, ADHD etc. Fiecare copil cu CES are propriile sale nevoi și potențial, iar abordarea lor în cadrul sistemului de învățământ necesită adaptabilitate și resurse adecvate.

Importanța incluziunii copiilor cu CES în învățământul de masă:

- Promovarea egalității de șanse: Prin incluziunea copiilor cu CES în învățământul de masă, se promovează egalitatea de șanse. Toți copiii, indiferent de abilități sau nevoi, au dreptul la o educație de calitate și la acces la aceleași oportunități de dezvoltare personală și profesională.
- Dezvoltarea abilităților sociale: Interacțiunea cu colegii din diverse medii sociale și cu diverse abilități îi ajută pe copiii cu CES să-și dezvolte abilitățile sociale și să se integreze mai bine în comunitate.
- Combaterea discriminării și stigmatizării: Incluziunea în învățământul de masă reduce tendința de a eticheta și marginaliza copiii cu CES. Prin interacțiunea directă și colaborarea cu acești copii, se promovează o cultură a respectului și a acceptării diferențelor.

Strategii pentru promovarea incluziunii copiilor cu CES în învățământul de masă:

- a) Formare și susținere pentru cadrele didactice: Cadrele didactice trebuie să fie pregătite să facă față diversității elevilor din clasele lor. Astfel, formarea lor în domeniul incluziunii și furnizarea de resurse adecvate sunt esențiale pentru succesul acestui proces.
- b) Adaptarea curriculumului și a metodelor de predare: Curriculumul și metodele de predare ar trebui să fie adaptate pentru a răspunde nevoilor individuale ale copiilor cu CES. Aceasta poate include utilizarea tehnologiilor asistive, oferirea de suport suplimentar sau ajustarea sarcinilor în funcție de capacitățile fiecărui copil.

c) Crearea unui mediu de învățare inclusiv: Școlile ar trebui să ofere un mediu sigur și susținător pentru toți elevii, indiferent de abilități. Acest lucru poate implica modificări în infrastructură sau implementarea unor politici care să promoveze incluziunea și respectul reciproc.

Pentru o integrare prietenoasă și benefică pentru copiii speciali, este crucial să se adopte diverse strategii eficiente. Iată câteva strategii detaliate:

Organizarea fizică a spațiului de învățare:

- Amenajarea sălii pentru a facilita participarea fizică a tuturor copiilor.
- Crearea unor zone distincte pentru lucrul în grup, individual și relaxare.
- Oferirea de oportunități care să încurajeze colaborarea și interacțiunea în grup.

Managementul clasei și gestionarea dificultăților comportamentale:

- Stabilirea și clarificarea regulilor clasei în mod regulat.
  - Modelarea și recompensarea comportamentelor adecvate.
  - Organizarea zilei în secvențe și gestionarea pauzelor pentru a susține nevoile copiilor cu CES.
- Comunicarea și oferirea de instrucțiuni:
- Utilizarea unei game variate de modalități de comunicare, inclusiv comunicare verbală și vizuală.
  - Simplificarea limbajului și secvențierea instrucțiunilor în pași clari și accesibili.
  - Furnizarea de suport vizual sau gesturi pentru a clarifica înțelesul instrucțiunilor.

Materiale și resurse:

- Asigurarea accesului la materiale și resurse variate și adaptate nevoilor individuale ale copiilor.
  - Utilizarea de indicii vizuale și materiale tangibile pentru a sprijini învățarea.
  - Repetarea și diversificarea modalităților de prezentare a informației pentru a susține înțelegerea.
- Conținutul și strategiile de predare:
- Adaptarea conținutului și a metodelor de predare pentru a se potrivi nivelului de dezvoltare și intereselor copiilor.
  - Integrarea experiențelor de învățare practice și relevante pentru a stimula angajarea și înțelegerea.
  - Utilizarea de strategii diferite pentru a aborda nevoile individuale ale copiilor, cum ar fi metodele multisenzoriale sau împărțirea sarcinilor în etape mai mici și mai accesibile.

Feedback-ul:

- Oferirea de feedback specific și descriptiv pentru a evidenția progresele și a încuraja dezvoltarea continuă.
- Încurajarea autorefecției și autoevaluării pentru a spori conștientizarea și responsabilitatea.

Evaluarea:

- Utilizarea unui mix de evaluări inițiale, formative și sumative pentru a monitoriza progresul și pentru a identifica nevoile individuale.
- Adaptarea procesului de evaluare pentru a ține cont de diversele abilități și stiluri de învățare ale copiilor.
- Folosirea rezultatelor evaluărilor pentru a ghida și ajusta practicile de învățare și intervențiile în mod continuu.

Prin implementarea acestor strategii, cadrele didactice pot crea un mediu de învățare inclusiv și suportiv pentru toți copiii, facilitând astfel progresul lor învățării și dezvoltării.

Incluziunea copiilor cu cerințe educaționale speciale în învățământul de masă reprezintă un pas crucial către o societate mai echitabilă și mai tolerantă. Prin promovarea incluziunii și adoptarea unor strategii adecvate, putem crea un mediu educațional care să susțină diversitatea și să ofere fiecărui copil șanse egale de succes.

Bibliografie:

Gherguț, A., *Sinteze de psihopedagogie specială*, Editura Polirom, 2005

Ionescu, M., *Educația și dinamica ei*, Editura Tribuna învățământului – București, 1998

ASPECTE PRIVIND INTEGRAREA ELEVILOR CU TULBURĂRI DE LIMBAJ ÎN ACTIVITATEA INSTRUCTIV-EDUCATIVĂ

*Profesor învățământul primar Mărculescu Mihaela
Școala Gimnazială Nr. 4 „Elena Donici Cantacuzino”, Pucioasa*

Limbajul antrenează toate procesele psihice, dar cu precădere percepții și reprezentări bogate și corecte, memoria semantică, gândirea, iar rostirea și scrisul implică priceperi motorii complexe, o conduită atentă și voluntară, stări afective intense.

În dezvoltarea copilului pot să apară situații în care acesta prezintă dificultăți de comunicare datorate unor cauze diverse :

- prelungirea pronunțării incorecte a sunetelor după vârsta de 5 ani – copii care nu pronunță toate sunetele sau le pronunță incorect;
- întârzierea în debutul și elaborarea limbajului – copii care, la intrarea în școală au un vocabular foarte redus;
- probleme emoționale datorate mediului familial sau procesului de adaptare la mediul din școală – copii care refuză să vorbească sau au probleme de fluentă a vorbirii (bâlbâială);
- malformații ale aparatului verbo-motor răspunzător de pronunție – copii care au probleme de fonație a sunetelor datorate deschizăturilor de vâl palatin sau altor tipuri de malformații;
- deficiențe ale analizatorului auditiv - copii care nu aud bine (hipoacuzii protezate sau neprotezate)

Orice tulburare în sfera limbajului atrage modificări în dezvoltarea celorlalte funcții și procese psihice, punându-și amprenta asupra personalității copilului.

Prin urmare, devine o necesitate intervenția cadrului didactic în cadrul procesului instructiv-educativ, pentru prevenirea și/sau corectarea tulburărilor de limbaj constatate la elevii săi, folosind mijloace și metode cât mai variate.

Succesul școlar presupune realizarea competențelor impuse de programa școlară, corespunzătoare vârstei, la un randament superior, deci este o expresie a concordanței dintre posibilitățile, capacitățile și interesele elevului, pe de o parte și exigențele școlii, pe de altă parte.

Elevii cu intelect normal, ca urmare a conștientizării, trăiesc dramatic manifestările tulburărilor de limbaj, ceea ce le alterează și mai mult conduita verbală. Subliniind consecințele tulburărilor de limbaj, C. Păunescu evidențiază caracterul lor multiplu, atât la nivelul școlii, manifestate prin întârziere școlară, dezinteres școlar, apatie, dezinteres pentru lectură, instabilitate școlară, cât și la nivel familial, prin atitudinea supraprotectoare a familiei sau prin reacții de opunere, de respingere.

Se impune astfel tratarea diferențiată, adică adaptarea procesului instructiv-educativ la particularitățile individuale psihofizice ale copilului. Pentru aceasta este nevoie de o bună cunoaștere a elevilor sub aspectul cunoștințelor, priceperilor, deprinderilor, al potențialului intelectual, al trăsăturilor de personalitate. Aceste informații despre elevi permit și accesibilizarea activității instructiv-educative, ce presupune o concordanță deplină între posibilitățile elevilor și dificultățile sarcinilor de învățare.

La vârsta preșcolară educatoarele constată tulburări de limbaj precum dislaliile de evoluție, bâlbâiala fiziologică, sigmatismele, rotacismele. Sunt frecvente deformări, omisiuni, înlocuiri (în

special cu sunetele l, i, d, h, v, u). Specifică pentru vârsta de 5 ani este dislalia de cuvânt. Deși copiii pot pronunța sunetele izolat, la nivelul silabelor, cuvintelor, apar substituiri, omisiuni, inversiuni de sunete, silabe, confuzii ale sunetelor consonante.

La baza acestora stă, în general, o percepție proastă a sunetelor (în special a celor asemănătoare), o insuficientă dezvoltare a auzului fonematic, instabilitatea psihomotorie etc. Perseverarea dislaliei la vârstă mai mare se poate datora unor carențe pedagogice sau imitării unor modele greșite de pronunție.

De asemenea, există și copii cu întâzieri în evoluția limbajului, manifestate prin vocabular redus, pronunție incorectă și care la 4-5 ani nu au posibilitatea formulării unor propoziții simple.

Datorită faptului că la vârsta preșcolară copiii nu stăpânesc, încă, conținutul exprimării, iar posibilitățile de formulare sunt reduse, comparativ cu rapiditatea gândirii, apar unele ezitări, repetiții, întreruperi, acestea nefiind conștientizate, la început, de către copii.

Este necesar să existe o permanentă stimulare lingvistică, să se ofere modele corecte de pronunție, cuvintele, noțiunile să fie selectate și adaptate nivelului de înțelegere al copilului, să se evite suprasolicitarea, să se stimuleze limbajul sub toate aspectele (înțelegere, vocabular, structură gramaticală, organizarea comunicării). Jocurile de rol, convorbirile tematice, povestirile după imagini, memorizările, jocurile didactice cu structuri gramaticale oferă posibilitatea exersării limbajului atât la preșcolari, cât și la elevii claselor pregătitoare și întâi.

Educatorele și învățătorii au la dispoziție o multitudine de exerciții pentru corectarea tulburărilor de pronunție, oferind fiecărui copil posibilitatea de a exersa actul vorbirii în clasă sau acasă. Este bine să se discute cu părinții despre tulburările de limbaj ale copiilor lor și să li se lea acestora un program de lucru individualizat, pentru exersarea zilnică a vorbirii.

Sunt recomandate exerciții de gimnastica și miogimnastica aparatului fonoarticular, procedee de dezvoltare a mobilității faciale. Ca mijloace se utilizează orice formă de mișcare de tipul gimnastică aerobică, dans-terapie, mersul în timpul pronunției. Pentru obținerea unor rezultate optime se recomandă accentuarea formei ludice a acestor activități.

Un rol important îl au exercițiile de respirație, realizarea echilibrului dintre inspir și expir, știut fiind faptul că persoanele cu tulburări de pronunție au o capacitate respiratorie scăzută, volum pulmonar mic, tendința de a vorbi în expir, persoana obosește și emite sunete într-o manieră incorectă. Pentru creșterea capacității pulmonare se recomandă jocuri care presupun folosirea trompetelor, jucăriilor suflătoare.

Pentru dezvoltarea auzului fonematic se folosesc exerciții ce au drept scop facilitarea diferențierii fonematice. Putem apela la jocuri de tipul „Ghici cine te-a strigat”, „Telefonul fără fir”, utilizarea unor înregistrări cu sunete din natură, sunete emise de diverse animale. Ulterior se trece la înregistrarea cu povești, în cazul în care copilul știe să scrie se recomandă analiza propriilor povestioare scrise și sublinierea sunetelor pentru care există dificultăți în pronunție.

Un alt aspect de care trebuie să ținem seama este înlăturarea negativismului față de activitate, în mod general și față de vorbire în mod particular, dezvoltarea unor trăsături de personalitate, dezvoltarea unor comportamente pozitive.

În cazul unor tulburări de limbaj ce persistă se impune colaborarea cu logopedul școlii pentru includerea într-un program de recuperare. Acestea presupune parcurgerea unor etape specifice, învățătorii venind să consolideze rezultate obținute prin diverse jocuri și exerciții, precum și să aprecieze progresele realizate de elevi, oricât de mici ar fi acestea.

Intrarea copilului în lumea școlii aduce cu sine o problemă specifică. Însușirea citit-scrisului se face prin metoda fonetică, analitico-sintetică, prin activități diferențiate pentru fiecare elev, în funcție de particularitățile de vârstă și individuale.

Scrisul este o activitate complexă, de aceea metodele și procedeele de însușire corectă trebuie să fie diversificate, folosind în același timp metode kinestezice, fonomimice, de percepție vizuală, lingvistice, etc.

Printre dificultățile cele mai frecvente întâlnite la vârsta școlară mică se pot aminti: dificultăți în realizarea grafică a literelor; dificultăți în corelarea complexului sonor cu simbolul grafic; omisiuni de litere, elemente grafice, silabe, finale de cuvânt, diftongi și chiar cuvinte; substituiri de litere, silabe, cuvinte; adăugiri de litere, silabe, cuvinte; inversiuni de litere, silabe, cuvinte; contopiri și comprimări de cuvinte; nerespectarea regulilor gramaticale.

Învățătorul trebuie să intervină prin: exerciții de legare a sunetelor de reprezentările lor grafice, de diferențiere a sunetelor și literelor asemănătoare acustico-optic, de analiză fonetică a cuvintelor, de scriere corectă a diftongilor, exerciții cu grupuri de consoane, exerciții pentru scrierea corectă a grupurilor ce-ci, ge-gi, che-chi, ghe-ghi.

După ce elevii scriu corect cuvintele se trece la scrierea în propoziții, urmărindu-se apoi automatizarea achizițiilor. În lucrările destinate dislexiei-disgrafiei, E. Verza propune o gamă variată de exerciții de copiere, transcriere, dictare, compunere, autodictare - ca modalitate eficientă de realizare a autocontrolului.

Optimizarea activităților instructiv-educative se referă la alegerea variantei celei mai bune pentru a obține cu resurse minime o eficiență maximă. Tratarea individualizată a elevului îi ușurează acestuia realizarea unor sarcini școlare independente de colegii lui, ajutat mai mult sau mai puțin de învățător. Reușita în rezolvarea acestor sarcini are efect benefic asupra personalității elevului, prin creșterea încrederii în forțele proprii, prin deconținerea sa față de actul învățării.

Învățătorul poate optimiza activitățile instructiv-educative prin:

- folosirea formelor de activitate frontală, pe grupe și individuală;
- depistarea precoce a greșelilor și a dificultăților tipice ale elevilor la nivel individual;
- realizarea abordării individualizate a elevilor;
- folosirea fișelor de lucru cu conținut unic, dar cu sarcini de lucru individualizate, a fișelor de muncă independentă, a fișelor pentru fixarea și consolidarea cunoștințelor, a fișelor de recuperare, a fișelor ca temă pentru acasă, a fișelor pentru verificarea cunoștințelor;
- mărirea, varierea procedeelelor de fixare, aplicare a cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor;
- realizarea concretă, pe obiective, a tratării diferențiate;
- rezolvarea reală a activizării elevilor, pe tot parcursul lecției;
- lărgirea posibilităților de tratare diferențiată a elevilor, atât în cadrul lecției, cât și prin sarcini suplimentare pentru munca independentă, în afara clasei.

Așadar, la copiii de vârstă școlară mică, existența tulburărilor de limbaj îi împiedică să se simtă degajați și să-și exprime gândurile și ideile pe măsura posibilităților lor intelectuale. Tulburarea de limbaj poate constitui un factor stresant, atunci când subiectul nu găsește înțelegerea necesară față de dificultatea sa în vorbire sau când acesta nu întrevide perspectiva corectării ei.

Bibliografie :

- Maria Anca, *Logopedie*, Presa Universitară Clujeană, Cluj Napoca, 2000, pag.74;
Verza Emil, *Tratat de logopedie*, Editura Fundației Humanitas, București,2003, pag. 130;
Vrăsmaș Ecaterina, Stanică Cornelia, *Terapia tulburărilor de limbaj*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1997, pag. 67-75;
Hirdălău Laura, *Culegere de jocuri logopedice*, editura Primus, Oradea, 2011, pag.38;

RELAȚIA CADRU DIDACTIC – ELEV ÎN OPTIMIZAREA ÎNVĂȚĂRII ÎN ȘCOALA INCLUZIVĂ

*Prof. înv. primar: Marinică Florența-Teodora
Școala Gimnazială Nr.1 Limanu, Județul Constanța*

Orice proces de educație presupune, un anumit tip de relație umană. Evoluția educației include și o evoluție a raporturilor dintre cei educați și educatorii lor.

Organizarea acțiunii educative și alegerea momentului intervenției nu sunt posibile fără cunoașterea temeinică a vieții elevului, a originalității manifestărilor lui. Prin mijlocirea empatiei există posibilitatea de a înțelege mai bine interlocutorul, de a- i intuit gândurile și trăirile afective, de a- i anticipa comportamentul și chiar de a acționa în mod corespunzător asupra acestuia.

Integrarea elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES) în învățământul de masă este o necesitate și în același timp o obligație morală a societății contemporane. Această practică poate aduce numeroase beneficii atât elevilor, cât și societății.

Un argument în sprijinul integrării elevilor cu CES în școlile de masă este promovarea incluziunii sociale și a diversității prin crearea unui mediu școlar complex, în care elevii pot învăța să interacționeze cu persoane care au nevoi educaționale diferite. Acest lucru contribuie la dezvoltarea empatiei și a respectului pentru diversitate. Oferind copiilor cu CES oportunitatea de a învăța alături de colegii lor tipici, se elimină stigmatizarea și izolarea lor, promovând în același timp acceptarea și înțelegerea diversității umane. Empatia presupune două scopuri non-contradictorii: comunicarea în sine, o componentă emoțională, și acomodarea la realitatea celuilalt (cel care ascultă), o componentă predictivă, ca o garanție a eficienței în practica socială.

În mediul școlar, empatia emoțională se referă la participarea cadrului didactic la emoțiile și sentimentele elevilor, la trăirile lor, alături de ei. Empatia predictivă rezidă în capacitatea profesorului de a se transpune în psihologia elevului, de a îndeplini „rolul” lui și de a prevedea, comportamentul ulterior. Empatia predictivă facilitează găsirea modalităților de a menține concentrate atenția elevilor la lecție, de a se face acceptat de elevi, de a echilibra relațiile cu ei, asigurând astfel condiții favorabile pentru procesul de predare- învățare.

În clasa obișnuită, în care se întâlnesc elevi cu dificultăți de învățare (CES), există cerințe generale față de organizarea predării și învățării.

Astfel:

- elevii cu dificultăți de învățare au nevoie de o învățare multisenzorială explicită care să-i facă să avanseze; nu trebuie să se piardă vremea cu activități repetitive asupra unor lucruri care s-au însușit, ci mai curând să se diversifice metodele și suporturile de învățare;
- elevii cu dificultăți de învățare au nevoie de inițiere adecvată în lectură și scriere, ceea ce presupune aplicarea de cele mai multe ori a altor metode și mijloace decât cele folosite în mod obișnuit de cadrul didactic;
- este nevoie de structurarea cunoașterii și de o doză bună de orientare pentru a se duce la bun sfârșit învățarea școlară. Elevii cu CES au probleme în organizarea informației și sunt adesea incapabili să prevadă și de aceea trebuie să li se furnizeze un cadru adecvat și structurat de învățare în clasă, fiind preveniți de ceea ce urmează;
- construirea unei imagini pozitive despre sine este o altă nevoie a elevilor cu CES. Aceasta se poate realiza pe fondul unor activități de grup orientate spre valorizarea posibilităților fiecăruia și pe un sistem de relații pozitive între profesor și elev și între elevi. Relațiile respective trebuie să ofere încredere reciprocă, empatie cu trăirile fiecăruia, împărtășirea emoțiilor, sentimentelor, preocupărilor, dar și experiența de cunoaștere și învățare.

- elevii cu CES au nevoie de profesori care înțeleg modul lor de învățare, se pot adapta ritmului acestora și îi pot orienta să-și depășească dificultățile fără a-i desconsidera.

Atitudinea și activitatea profesorului față de elevii cu dificultăți de învățare sunt determinate de înțelegerea faptului că fiecare elev este unic și are valoarea sa, indiferent de problemele pe care le prezintă în procesul de învățare școlară.

Învățarea este unică și ea la fiecare elev, în funcție de : stilul, ritmul, nivelul său de învățare și dezvoltare, caracteristicile și particularitățile sale, aptitudinile, așteptările, experiența sa anterioară.

Rolul cadrului didactic este acela de a identifica stilul eficient, care se potrivește cel mai bine elevului și să-l sprijine, să-l folosească. El poate realiza acest lucru ținând cont de faptul că se pot reține acele informații care au o relevanță afectivă și reușesc să capteze atenția și interesul elevilor.

Integrarea în școlile de masă le oferă elevilor cu CES accesul permanent la resurse educaționale variate, parcurse cu sprijinul unor profesori calificați, specializați în lucrul la clasă cu elevii cu cerințe educaționale speciale. Ei pot beneficia de suportul și de experiența profesorilor – elemente necesare pentru a-și atinge potențialul maxim. Cu toate acestea, pentru a asigura o integrare de succes a copiilor cu CES în învățământul de masă, este important să li se ofere tuturor sprijinul adecvat, precum și adaptări curriculare și metode de predare personalizate.

Bibliografie:

1. Gherguț, Alois - Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale. Strategii de educație integrată, Editura Polirom, Iași, 2001
2. Robu, Maria – Empatia în educație, Editura Didactica Publishing House, București 2008
3. Verza, Emil - Psihopedagogie specială (Manual pentru clasa a XIII-a, Școli normale), Editura Didactică și Pedagogică, București, 1994

INTEGRAREA COPIILOR CU DIZABILITĂȚI

*Prof. Mărgărita Antoanela
Școala Gimnazială „Anton Pann” Râmnicu Vâlcea*

Copilul cu dizabilități trebuie considerat ca făcând parte din societate. Nu putem să-l ascundem, nu are nevoie de mila noastră, ci de sprijinul nostru, permițându-i să trăiască alături de ceilalți copii, ca parte integrantă a comunității. Pentru a socializa o persoană cu dizabilități este important:

- să beneficieze de intervenție individuală;
- să participe la activitățile de grup.

Educația trebuie făcută posibilă pentru orice copil, pentru orice persoană cu dizabilități, atât în familie cât și în grădiniță, în școală, în grupuri sociale, în comunitatea locală.

Teoretic, fiecare copil trebuie să aibă șanse egale la educație. Practic, rămâne în afara școlilor, a grădinițelor un număr semnificativ de copii. Aceștia, cu timpul, vor fi marginalizați de către societate, nemaiputând fi nicicând integrați.

Referindu-ne la copiii cu dizabilități, este foarte importantă colaborarea specialiștilor din domeniul educației speciale, a O.N.G.-urilor cu specific, cu cadrele didactice din învățământul de masă. Urmând deviza socializării copiilor cu dizabilități: „Învățând împreună, copiii învață să trăiască împreună! ”, tragem concluzia că termenul de socializare se referă, de fapt, la integrare. Integrarea

școlară reprezintă procesul de includere în școlile de masă/ clasele obișnuite, la activitățile formale și non-formale, a copiilor cu cerințe educationale speciale.

Considerând școala ca principala instanță de socializare a copilului, integrarea școlară reprezintă o particularizare a procesului de integrare socială a acestei categorii de copii, proces care are o importanță fundamentală în facilitarea integrării ulterioare în viața comunitară prin formarea unor conduite și atitudini, a unor aptitudini și calități favorabile acestui proces.

Relația dintre normalizare și integrare este, la rândul ei, una complexă. Un punct de vedere des invocat este acela că dacă normalizarea reprezintă scopul general, integrarea, în diversele ei forme, niveluri sau moduri, constituie mijlocul de atingere al normalizării. Integrarea școlară ca situație particulară a socializării, se poate defini, de asemenea, în două feluri:

- Într-un sens larg, care se referă la adaptarea oricărui copil la cerințele școlare;
- În sens restrâns, legat de problematica unor copii cu cerințe speciale, în contextul normalizării, cuprinderea acestora în instituții școlare obișnuite sau în moduri de organizare cât mai apropiate de acestea.

Școala și familia, ca agenți ai socializării, au un rol foarte important în integrarea copiilor cu dizabilități în învățământul de masă. Așadar, în urma deciziei că acel copil se va înscrie în învățământul de masă, se iau măsuri pentru integrarea lui reală:

- pregătirea clasei care va primi copilul;
- pregătirea părinților copiilor;
- pregătirea cadrului didactic care va prelua copilul;
- adaptarea programei;
- terapii specifice pentru copilul cu dizabilități;
- evaluarea după criterii stabilite inițial, se va evalua progresul;
- crearea unei atmosfere calme, lucrând pe grupuri mici, cadrul didactic supervizând și îndrumând discret fiecare grup de elevi;

Înainte de a vorbi, cadrul didactic trebuie să se asigure că este liniște, atrăgând atenția copiilor când va anunța ceva important, deci și copilului cu dizabilități să se asigure că recepționează (ar putea fi nevoie ca anumite informații să fie decodificate special pentru el);

- folosirea unui limbaj simplu și direct, însoțit de mimică expresivă și gesturi adecvate; Solicitarea copilului cu dizabilități să rezolve sarcini diferite, astfel încât să aibă timp să le încheie; de reușita în aceste activități va depinde motivația lui pentru învățare și progresele înregistrate.

Chiar dacă la început timpul necesar este mai lung pentru a finaliza o activitate, rezolvând singur sarcina, elevul este capabil de anumite performanțe și astfel își îmbunătățește imaginea de sine.

Cadrul didactic trebuie să păstreze față de copii aceeași atitudine; cu toții trebuie să stabilească reguli de comportare în grup, cu toții trebuie să le respecte;

- Păstrarea legăturii cu părinții, informându-i despre progresele copilului și despre modul în care își pot ajuta copilul acasă.

Analiza perspectivei psihologice a socializării copiilor cu dizabilități necesită pe de o parte, o abordare din punct de vedere al psihologiei individului și pe de altă parte, o abordare din punct de vedere al psihologiei colective (de grup).

Dacă privim problema din perspectiva psihologiei individului, atunci trebuie să evidențiem cunoașterea trăsăturilor dominante ale personalității copilului, reacțiile și comportamentele sale în diferite situații, conștientizarea de către copii a propriilor nevoi, identificarea căilor de satisfacere ale acestor nevoi. De asemenea, se va avea în vedere setul de interese și aspirații ale copilului care îi motivează orientarea selectivă și durabilă spre anumite activități și setul de atitudini care se manifestă în contextul relațiilor speciale.

Dacă privim problema din perspectiva psihologiei de grup, trebuie să urmărim stadiul intercunoașterii și aprecierii interpersonale dintre membrii grupului de elevi, stadiul coeziunii socio-afective care influențează dinamica grupului, stadiul conștiinței de sine a grupului ca rezultat al maturizării relațiilor și interiorizării setului de reguli și norme existente în viața și activitatea grupului.

În viața grupurilor sociale și școlare există și momente de disfuncționalitate care pot fi prevenite sau înlăturate prin intervenții focalizate pe:

- schimbarea unor atitudini sau opinii necorespunzătoare;
- sensibilizarea membrilor grupului față de anumite probleme;
- satisfacerea unor cerințe ale grupului sau exprimarea unor păreri cu privire la reorganizarea grupului.

Bibliografie:

1. Romița Iucu, *Managementul și gestiunea clasei*, Ed. Polirom, Iași, 2000
2. A. Băban, *Consiliere educațională*, Ed. PsiNet, Cluj-Napoca, 2001
3. A. Cosmovici, *Psihologie școlară*, Ed. Polirom, Iași, 1998

PROMOVAREA MULTICULTURALITĂȚII ÎN ERA DIGITALĂ ÎN SPIRITUL DEZVOLTĂRII DURABILE

*Prof. Marilena Matei
Colegiul Energetic Rm. Vâlcea*

Politica în domeniul culturii promovată de Comunitatea Europeană are în vedere respectarea și promovarea identității culturale a unei națiuni sau colectivități regionale și favorizarea dialogului dintre culturi. Integrarea europeană în domeniul culturii înseamnă apărarea și promovarea diversității: patrimoniul imaterial și material, creația artistică, mentalitățile, tradițiile și obiceiurile, limbile popoarelor și colectivităților sunt toate elementele ale acestui deziderat. Moștenirea etnofolclorică cuprinzând arhitectura populară, tradițiile și obiceiurile populare, artizanatul, portul popular și folclorul, constituie un element definitoriu pentru spațiul românesc.

Dezvoltarea, protejarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural, caracterizat de elementele menționate, contribuie în mod esențial la integrarea reușită într-o Europă multiculturală și multinațională. Fiecare fapt de cultură populară din zonele geografice ale României dezvăluie relații de conviețuire între românii autohtoni: moldoveni, munteni, transilvăneni, pe de o parte, și diferitele populații stabilite aici (nemți, unguri, bulgari, turci, greci, tătari, lipoveni, ucraineni, italieni, etc.) pe de altă parte. Multiculturalitatea este definită, în linii mari, ca fiind însumarea mai multor caracteristici, credințe, convingeri și orientări ale indivizilor, într-un spațiu relativ restrâns, care se află sub protecția guvernelor și a organizațiilor internaționale. În acest sens, multiculturalitatea devine o formă de definire a identităților individuale și, în aceeași măsură, de formare a solidarităților. „Diversitatea culturală” sau „multiculturalismul” se referă la coexistența armonioasă și interacțiunea diferitelor culturi, unde „cultura ar trebui privită ca un set distinctiv de caracteristici spirituale, materiale, intelectuale și emoționale ale unei societăți sau ale unui grup social și pe care le completează, pe lângă artă și literatură, modurile de viață, modurile de conviețuire, sistemele de valori, tradiții și credințe”.

Multiculturalitatea este o realitate și o valoare incontestabilă atât în spații culturale formate în țări cu un mare aport de imigranți, cum întâlnim în câteva cazuri în spațiul occidental, cât și în spații

culturale cu o îndelungă tradiție istorică și cu o structură ce presupune conviețuirea între o cultură majoritară și mai multe minorități istorice, cum este cazul românesc și îndeosebi cel transilvan ”.

Minoritățile naționale, prin contribuția lor la viața culturală, științifică și economică a țării, prin spiritul de conviețuire și acceptare reciprocă pe care-l generează, reprezintă un atu și o bogăție pentru România. Multiculturalismul răspunde necesităților unei lumi în schimbare în care exprimarea diverselor identități capătă forma unor răspunsuri în fața provocărilor aduse atât de către statul național, cât și de sfera transnațională și globală.

Evoluția multiculturalității în România

În România trăiesc alături de comunitățile de români diferite alte comunități etnice, cu tradiții culturale, lingvistice și religioase specifice. Regiunile cu cea mai mare diversitate etnică din România sunt Transilvania, Banatul, Bucovina și Dobrogea, iar zonele cu diversitate etnică mai redusă sunt Oltenia și Moldova „Multiculturalismul românesc” ar putea fi dat în orice moment drept exemplu occidentului, occident care se confruntă, tot mai mult, cu grave probleme puse de minoritatea musulmană în creștere. În timp s-a creat o civilizație care se caracterizează atât prin elemente comune tuturor etniilor, cât și prin note particulare, individuale, ale fiecărei etnii în parte.

Elementele comune, similitudinile, se datorează conviețuirii în același habitat. Elementele de diferențiere în cultura tradițională ale fiecărei etnii ține în fapt, de variantele reprezentării acelor credințe arhaice generate de: religie, secvența de timp în care s-a conturat obiceiul, de locul de origine al etniei respective.

Toleranța a constituit întotdeauna nota esențială a comportamentului comunității tradiționale din zonele geografice ale României. Istoria și dinamica vieții sociale, manifestările la nivel mental, în decursul timpului, ne permit să considerăm și să definim regiunile istorice drept zone de conviețuire etnică. (Transilvania, Banat, Oltenia, Muntenia, Moldova și Dobrogea). Spațiul românesc în general și cel transilvan în mod special stau sub semnul multiculturalității.

Promovarea multiculturalității prin biblioteci digitale Biblioteca Digitală are ca principal scop conservarea și protecția patrimoniului cultural național existent, promovarea colecțiilor și lărgirea accesului la informație. Prin digitizarea colecțiilor de Revista Română de Informatică și Automatică, vol. 22, nr. 2, 2012, 45 documente și constituirea bibliotecii digitale se asigură o bună promovare a valorilor, o mai bună diseminare a informației și o valorificare superioară, la nivel național și internațional, a colecțiilor speciale, a documentelor rare. Biblioteca și serviciile de informare într-un context cultural și lingvistic divers, includ pregătirea de servicii pentru toate tipurile de utilizatori ai bibliotecii și pregătirea de servicii de bibliotecă speciale pentru a deservi grupuri culturale și lingvistice.

O atenție specială ar trebui acordată grupurilor care sunt adesea marginalizate în societăți culturale diverse: minorități, cei care cer azil și refugiații, rezidenții cu permis de ședere temporară, muncitorii imigranți și comunități indigene. Într-o societate multiculturală, bibliotecile trebuie să pună accentul pe activități care să permită contactul între diferitele grupări etnice și culturale și să încurajeze schimburile interculturale, prin promovarea înțelegerii și toleranței dintre grupurile etnice și culturale. Conform definiției date de IFLA (Federation of Library Association and Institution), „activitățile multiculturale ale bibliotecilor sunt o sumă de servicii oferite de bibliotecă, care trebuie să satisfacă cerințele unei societăți multiculturale.” Fiecare individ din cadrul societății globale are dreptul la o serie de servicii de bibliotecă și de informare. Pentru a veni în întâmpinarea diversității culturale și lingvistice, bibliotecile ar trebui:

- să servească toți membrii comunității fără discriminare datorită moștenirii culturale și lingvistice;
- să furnizeze informații în limbile și tipurile de scriere;
- să ofere acces la o gamă largă de materiale și servicii reflectând toate comunitățile și nevoile.

Ca exemple de biblioteci din zone diferite ale lumii care asigură servicii multiculturale amintim:

- țările scandinave dispun de o infrastructură pentru serviciile multiculturale de bibliotecă, cu un depozit central de publicații, servicii de consiliere, portalurile Web multilingve și, de asemenea, cooperează și participă la programele de producție editorială;
- în Statul Federal Australian, portalul web „Multicultural Bridge” de pe serverul Bibliotecii de Stat Queensland asigură accesarea multilingvă a informațiilor pe internet. În afară de acestea, oferă informații în domeniul comunitar;
- biblioteca din Frankfurt - proiectul „International Bibliothek” are o orientare corespunzătoare cerințelor actuale și de perspectivă ale comunității multiculturale;
- activitatea multiculturală a bibliotecii în Italia a fost puternic influențată prin conceptul „raftul de cărți multicultural”, aparținând pedagogului Vincio Ongini. Internetul constituie pentru bibliotecile italiene varianta virtuală de continuare a inițiativei „Raftul de cărți multicultural.”;
- Europeana, biblioteca digitală care vrea să reunească opere reprezentative pentru cultura europeană, permite cetățenilor să consulte versiunile online ale unor cărți, fotografii, hărți, ziare, filme și videoclipuri care provin din diferite instituții din întreaga Europă.

TRANSDISCIPLINARITATEA ÎN DEMERSUL DIDACTIC

Prof. Alina Mihăilescu

Colegiul Național de Informatică "Matei Basarab" Rm.Vâlcea

Predarea centrată pe elev așază elevul în centrul actului de predare-învățare, fapt ce permite dascălului focusarea atenției pe realizarea parteneriatului profesor-elev în procesul învățării. În această situație munca profesorului devine mult mai solicitantă. El nu este doar un transmițător de cunoștințe, ci ghidează discuțiile, și coordonează discuțiile, este un facilitator, un mediator, un monitor, un evaluator. De asemenea, permite crearea unui *mediu de învățare complex* în locul unui artificial întâlnit în cazul metodelor de instrucție tradițional și presupune să-i oferim elevului spre rezolvare probleme din viața reală și să-l conectăm la lumea în care trăim, pregătindu-l, în felul acesta, pentru viitor.

Predarea-învățarea centrată pe elev implică *interacțiuni* cu ceilalți elevi, inclusiv instrucție de grup, în cadrul cărora elevii procesează, discută, învață și demultiplacă cunoștințele învățate în cadrul grupului. Învățarea devine astfel o activitate mediată și facilitată social ce ușurează *transferul și generalizarea* prin rolul profesorului de a oferi informații utile și realiste, care pot fi transpuse în viața de zi cu zi.

Nu există rețete prestabilite de către experți în domeniu când anume un profesor să utilizeze anumite tehnici de predare și când altele. Fiecare din cele două abordări are beneficii specifice, dar nici una nu poate fi considerată superioară celeilalte. Fiecare în sine devine eficientă în raport cu tema lecției, cu etapele lecției, cu conținutul care trebuie predat, cu nivelul clasei, chiar și cu stilul de predare al cadrului didactic și cu personalitatea acestuia.

Predarea interactivă, cum mai este numită în studiile de specialitate nu presupune mai puțină muncă din partea profesorului, ci dimpotrivă, responsabilitate mărită: supraveghere atentă a interacțiunilor din cadrul fiecărui grup, pregătirea sarcinilor de lucru pe grupe, monitorizarea,

intervenția și explicația, evaluarea. Dacă un vom organiza bine acest tip de predare-învățare vom fi singurii răspunzători, iar elevii noștri nu vor învăța nimic în urma acestui tip de interacțiuni. Prin urmare, învățarea centrată pe elev implică o sumedenie de *cerințe și responsabilități din partea profesorului*.

Abordarea predării centrate pe elev implică tipuri diferite de activități instructive în clasă. Constructivismul supralicitează rolul diferențelor individuale în învățare: nivelul dezvoltării cognitive, stilul de învățare, diferențele etnice, culturale, statut socio-economic, precum și: motivația, experiența și baza de cunoștințe, abilitățile de relaționare interpersonală etc.

Țările dezvoltate ale lumii au acordat acestui tip de învățare o atenție deosebită. Astfel, în Statele Unite ale Americii, Bordul Național pentru Educație și Asociația Psihologilor Americani au desemnat un grup de specialiști care să identifice principiile psihologice care trebuie să ghideze intervențiile educaționale în școală. Aceștia au întocmit o listă de *14 principii care argumentează psihologic învățarea centrată pe elev*, grupate astfel:

- factori cognitivi și metacognitivi;
- factori afectivi și motivaționali;
- factori sociali și de dezvoltare;
- factori de diferență individuală.

Setul acesta de principii se aplică și vizează toate persoanele implicate în sistemul educațional: elevi, profesori, părinți, manageri, membrii comunității extinse etc.

Învățarea centrată pe elev, numită și învățare/predare activ-participativă se distinge prin următoarele caracteristici:

- transformă elevul din obiect în subiect al învățării;
- îl face pe elev coparticipant la propria sa educație;
- angajează toate forțele psihice ale cunoașterii;
- asigură elevului posibilitatea de a se manifesta ca individ, dar și ca membru în echipă;
- dezvoltă gândirea critică;
- dezvoltă motivația intrinsecă pentru învățare;
- se pretează pentru autoevaluare, cu profund caracter formativ.

Competențele transdisciplinare nu pot fi clasificate în funcție de conținuturile unei discipline. Ele sunt clasificate astfel:

competențe generale-metodologice - observarea, experimentarea, reprezentarea grafică, interpretarea datelor sau a unui text;

competențe metacognitive - estimarea gradului de dificultate a sarcinii de lucru, planificarea strategică, evaluarea rezultatelor, monitorizarea comportamentală, tehnici personale de învățare;

atitudine pozitivă, motivantă, realism, interes pentru învățare, toleranță pentru informații contradictorii, atitudine pozitivă față de performanțele personale;

abilități pragmatic - inițiativa personală, capacitatea de concentrare, orientarea acțiunilor spre rezolvarea sarcinii, deprinderi de muncă.

Ce va ști să facă elevul în urma învățării transdisciplinare?

- să interpreteze, să analizeze, să formuleze, să exprime opinii personale - să utilizeze informația în scopul rezolvării unei probleme date;

- să identifice și soluționeze probleme.

BULLYINGUL SUB ASPECT CONTEXTUAL

*Mihăilescu Ana-Maria
CJRAE Vâlcea- C. N. „Gib Mihăescu”*

Cea mai caracteristică trăsătură a bullying-ului este relația de putere asimetrică și dezechilibrată dintre cei care agrează și cei care sunt agresați. În plus, nu este ocazional sau un eveniment singular, ci un tipar comportamental care se repetă în timp împotriva aceleași persoane cu o diferență evidentă de putere. Prin diverse acte de bullying, elevul mai puternic țintește în mod sistematic, intenționat și crud să rănească, să sperie sau să intimideze persoana mai slabă.

Bullyingul este definit ca fiind un comportament ostil/de excludere și de luare în derâdere a cuiva, de umilire. Cuvântul „bullying” poate fi asociat cu termenii de intimidare, terorizare, brutalizare. Bullying-ul nu presupune existența unui conflict bazat pe o problemă reală, ci pe dorința unor persoane de a-și câștiga puterea și autoritatea, punându-i pe alții într-o lumină proastă. Fenomenul bullying poate fi prezent în orice tip de comunitate, în grupuri sociale, unde persoanele interacționează unele cu altele: la școală, la locul de muncă, în familie, în cartiere, în biserică, în mass-media, chiar între țări etc. Se creează astfel o stare de conflict, care nu poate fi depășită decât dacă se conștientizează existența fenomenului.

Bullyingul este un comportament cu tentă agresivă întâlnit mai ales în rândul copiilor de vârstă școlară, care implică un raport inegal de putere între persoanele implicate. Astfel de comportamente au caracter repetitiv și toți copiii implicați în proces pot suferi consecințe serioase și de lungă durată.

Când devin elevi, copiii se confruntă cu sarcina de a-și găsi locul în noua lume a instituției școlare extinse, cu toate structurile și regulile sale. Ei trebuie să învețe și cum să construiască relații și să-și formeze un simț al apartenenței la spațiul său intern și la conviețuirea în comunitate împreună cu grupuri și indivizi diverși. Profesorii și personalul școlar trebuie să promoveze un climat școlar deschis, pozitiv și de susținere cu reguli clare, acceptare și conștientizare. Școala este un spațiu pentru învățare și relații sociale, la un loc. Orice tulburare a dezechilibrului dintre aceste sarcini cheie poate împiedica succesul fiecărui elev și poate afecta construirea de relații sociale, de încredere și comuniune pentru toți.

Oricine poate fi agresat; nu există o corelare directă între aspectul fizic, caracteristicile personalității și riscul de expunere la bullying. Victimele ar trebui să nu aibă niciun fel de răspundere sau vină pentru situația în care sunt implicați și nu pot fi găsiți vinovați pentru aceasta.

Pentru a fi considerat bullying, comportamentul trebuie să fie agresiv și să includă:

- un dezechilibru de putere: copilul care agrează își folosește puterea pentru a controla sau a le face rău altora;
- caracter repetitiv: comportamentul agresiv se întâmplă des și are potențial de a se repeta;
- caracter intenționat: cel care agrează are intenția de a-l răni pe celălalt.

Există 3 tipuri de bullying:

- bullying verbal: tachinări, injurii, comentarii nepotrivite cu tentă sexuală, utilizarea sarcasmului, amenințări;
- bullying social, cu implicații asupra reputației cuiva și asupra relațiilor lui cu cei din jur: a abandona o persoană cu rea intenție, a convinge alți copii să nu fie prieteni cu o anumită persoană, răspândirea zvonurilor răutăcioase despre cineva, a face pe cineva să se simtă jenat în public;
- bullying fizic: a lovi, a ciupi, a scuipa, a pune piedici, a împinge, a lua sau a distruge lucrurile cuiva și alte gesturi fizice nepoliticoase.

Aceste tipuri de comportament pot fi întâlnite în timpul orelor de școală sau chiar după finalizarea orelor. De asemenea, multe incidente pot fi întâlnite în spații de joacă, pe terenul de sport, în

mijloace de transport în comun, pe rețele de socializare etc. Bullyingul este întotdeauna un proces în care, în timp, se mărește dezechilibrul de putere, cu frecvență și intensitate care variază.

Pentru a stabili o relație deschisă, bazată pe cooperare, între copii și părinți este necesar ca părinții să reacționeze cu grijă și cu precauție la această situație, deoarece maniera în care părintele abordează problematica va stabili deschiderea ulterioară a copilului spre a căuta suport în sânul familiei. Copiii considerați victime ale bullying-ului pot decide ulterior să comunice cu cei care îi agrează, fie să le ignore comportamentul, să învețe să se focalizeze pe stabilirea altor relații de prietenie sau să acceseze suport în rândul colegilor sau al anumitor adulți (profesori sau consilieri școlari). Părinții pot deveni colaboratorii copiilor în această etapă, prin monitorizarea în echipă asupra progresului pe care îl resimte copilul în relație cu ceilalți copii agresori.

Școala joacă un rol important în viața cotidiană a copiilor noștri și, la fel ca în cazul programei școlare, se așteaptă să îi învețe pe copii să gestioneze sentimentele și experiențele negative și să facă față agresiunii și bullyingului.

Bibliografie:

1. Danileț C., "Elevul și legea", Editura VeDemJust, București, 2022;
2. <https://www.salvaticopiii.ro/ce-facem/protectie/protectie-impotriva-violentei/prevenirea-violentei-in-scoala;>
3. <https://childhub.org/ro/biblioteca-online-protectia-copilului/antibullying-prevenire-si-interventie-program-adresat-profesionistilor;>
4. <https://www.unicef.org/moldova/media/7066/file/Antibullying:%20prevenire%20%C8%99i%20interventie.%20Program%20adresat%20profesioni%C8%99tilor.pdf;>

DIRIGINTELE ȘI CONSILIERUL ȘCOLAR PROMOTORI AI COLABORĂRII LA CLASĂ

*Prof. Militaru Maria Magdalena
Liceul "Gheorghe Surdu", Brezoi*

În cadrul sistemului educațional, relația dintre diriginte și consilierul școlar este de o importanță crucială pentru succesul elevilor. Acești doi profesioniști joacă roluri complementare în sprijinirea dezvoltării academice, sociale și emoționale a elevilor lor. Promovând colaborarea în clasă, dirigințele și consilierul școlar contribuie la crearea unui mediu educațional propice în care fiecare elev să își atingă potențialul maxim. Unul dintre rolurile principale ale dirigintelui este acela de a fi un ghid și un susținător pentru elevi. El este responsabil nu doar de predarea materiei, ci și de monitorizarea progresului academic și comportamental al elevilor săi. Împreună cu consilierul școlar, dirigințele poate identifica nevoile individuale ale elevilor și poate dezvolta strategii personalizate pentru a le sprijini în atingerea obiectivelor lor.

Consilierul școlar aduce o perspectivă suplimentară și expertiză în gestionarea aspectelor emoționale și sociale ale educației. Lucrând alături de diriginte, consilierul școlar poate identifica și interveni în timp util în cazurile în care elevii se confruntă cu dificultăți personale sau sociale care le pot afecta performanța școlară. Prin oferirea de consiliere individuală sau în grup, consilierul școlar

contribuie la dezvoltarea abilităților socio-emoționale ale elevilor și la construirea unei comunități școlare bazate pe înțelegere și sprijin reciproc.

Colaborarea între diriginte și consilierul școlar poate lua diverse forme, cum ar fi ședințe regulate de planificare, discuții despre elevi sau programe de intervenție personalizate. Comunicarea deschisă și transparentă între acești doi profesioniști este esențială pentru identificarea și abordarea eficientă a nevoilor elevilor. În plus, promovarea colaborării în clasă nu se limitează doar la relația dintre diriginte și consilierul școlar. Aceasta implică, de asemenea, implicarea părinților și a altor profesioniști din cadrul școlii, precum și colaborarea cu comunitatea locală pentru a asigura un suport holistic pentru elevi. În concluzie, dirigințele și consilierul școlar sunt promotori importanți ai colaborării în clasă, lucru care contribuie la succesul academic și personal al elevilor. Prin lucru împreună și prin integrarea abordărilor educaționale și de intervenție, acești profesioniști pot crea un mediu educațional care să încurajeze excelența și să îi pregătească pe elevi pentru provocările vieții.

ASPECTE PSIHOPEDAGOGICE ALE FORMĂRII COMPETENȚEI SOCIALE LA ELEVII CU DIZABILITĂȚI MENTALE UȘOARE

*Profesor logoped Mocanu Cornelia
CJRAE VÂLCEA - Liceul „Preda Buzescu” Berbești*

Modificările realității sociale, economice și culturale, alături de noile provocări ale lumii contemporane au impus schimbări de anvergură în proiectarea și implementarea politicilor și strategiilor educaționale. Toți copiii învață din interacțiunea cu alți oameni (părinți, frați/surori și semenii, educatori/profesori) și din experiența obținută în diferite medii din viața lor (casa, școala, comunitatea). Se accentuează că diferențele dintre oameni sunt normale, că învățământul trebuie să se adapteze la aceste diferențe și la cerințele specifice de educație care derivă din ele, mai degrabă decât să obligăm copilul să se adapteze unor aserțiuni pre-fabricate privind scopul și natura învățământului. Educația incluzivă caută să răspundă tuturor necesităților copiilor, tinerilor sau adulților, contribuie la promovarea formelor de învățare diferită, cu un accent deosebit pe cei vulnerabili la marginalizare și excludere socială.

În psihologia socială, după cum am specificat mai sus, primul model explicativ al competenței sociale a fost descris de M. Argyle în articolul său ”Competențele sociale”. Exemplul adus de autor se referă la competențele motrice – de exemplu, mersul pe bicicletă sau șofatul, comparativ cu care și „competențele sociale pot fi evaluate obiectiv și dezvoltate prin antrenament. Autorul descrie și explică modelul competenței sociale, enumerând șapte componente ale competenței sociale ce duc la performanță socială și elementele lor: asertivitatea (refuzul cererilor; exprimarea sentimentelor pozitive și negative și inițiere, continuare și încheiere a unei conversații generale), gratificația (recunoștința) și sprijinul (susținerea celorlalți într-o situație sau relație, mărirea atracției celuilalt pentru ego și creșterea cât mai mare a influenței, atunci când sprijinul este în acord cu comportamentul dorit), comunicarea nonverbală (diferitele expresii ale feței, în special surâsul, privirea intensă, apropiere mai mare, voce mai puternică, mai ascuțită, mai expresivă, mai multe gesturi îndreptate spre ceilalți, mai puține gesturi îndreptate spre sine), comunicarea verbală, empatia și cooperarea, cunoașterea și rezolvarea problemelor (factorii cognitivi), prezentarea de sine (imaginea de sine, respectul față de sine, prezentarea de sine). În viziunea lui M. Argyle, comunicarea nu se bazează

exclusiv pe exprimarea orală, ci include și partea nonverbală: gesturile și semnele sociale ale modelului competențelor sociale, percepțiile și feedback-ul pe care partenerii comunicării și-l oferă unul celuilalt .

În definirea retardului mental, Asociația Americană a Deficienței Mintale a luat în mod special în considerare insuficiența dezvoltare a comportamentului adaptativ, definită ca limitare semnificativă în capacitatea individului de a răspunde satisfăcător cerințelor privind maturarea, învățarea, independența personală, precum și responsabilităților sociale corespunzătoare grupului său de vârstă sau grupului social. Din cele expuse se conturează o problemă care reiese din faptul că la momentul actual există, pe de o parte, o conștientizare a importanței primordiale a competenței sociale pentru elevii cu dizabilități mintale ca instrument de socializare în societate, și, pe de altă parte, deficitul de informație psihopedagogică specială referitor la particularitățile specifice procesul dezvoltării acestei competențe.

Deși utilizarea competenței sociale ca și criteriu de identificare a persoanelor cu deficiență mintală constituie o idee interesantă, în lipsa unor cercetări speciale evaluarea ar fi foarte greu de realizat. Din acest motiv, utilizarea coeficientului de inteligență drept principal criteriu în identificarea deficienței mintale a fost, cel puțin în parte, rezultatul incapacității de a stabili un consens cu privire la componentele comportamentului social competent și la modalitățile de evaluare a acestora. Spre exemplu, competența socială a fost definită pe rând în termeni de comportament social corespunzător în raport cu normele sociale, prezența sau absența relațiilor cu persoane de aceeași vârstă și chiar prin percepția individului asupra propriei competențe. Mai mult chiar, unii autori au acordat o importanță mai mare duratei interacțiunii sociale drept criteriu pentru evaluarea competenței sociale, în timp ce alții s-au concentrat asupra calității acestor interacțiuni.

Sintetizând modalitățile de abordare a conținutului competenței sociale în literatura de specialitate susținem viziunea Pavlenko L. asupra structurii competenței sociale, care a inclus următoarele trei componente: cognitiv-afectivă, intențională și comportamentală. Autorul a stabilit indicatorii fiecărei componente, astfel indicatorii componente cognitive-afective sunt: descrierea unei situații de conflict și perceperea adecvată a emoțiilor celuilalt; a celei intenționale - tendința de comunicare în grupuri de copii și alegerea unei strategii de comportament în situații de conflict; componenta comportamentală poate fi descrisă prin manifestarea inițiativei, a amabilității, compasiunii, corelarea intereselor proprii cu ale altora, respectarea regulilor de grup, oferirea ajutorului. Totodată, analiza surselor științifice a dovedit că competența socială în domeniul pedagogiei speciale este mai puțin studiată. Lipsesc cercetări orientate spre clarificarea manifestării competenței sociale în comportamentul copiilor cu dizabilități mintale, spre determinarea specificului dezvoltării acesteia la copii de diferite vârste, spre elaborarea unui set de metode. Este evident că aspectele sociale ale comportamentului adaptativ se schimbă atât sub aspect cantitativ, cât și calitativ. Copiii cu dizabilități mintale trec de la jocul individual la jocul în grup, de la activitatea spontană individuală la interacțiunea cooperativă sau competitivă în grup și altele. Toate aceste comportamente, dar mai ales direcția lor de schimbare, reflectă dezvoltarea competenței sociale.

Evaluarea comportamentului social al copiilor cu deficiențe mintale trebuie să aibă în vedere și persoanele cu care interacționează copilul. Pentru o evaluare cât mai fidelă a comportamentului adolescenților, trebuie să se analizeze acest comportament în contexte diferite. Studiul realizat de Margalit pornește de la evaluările comportamentului tinerilor, evaluări făcute de ei înșiși, de profesorii lor și de observatori străini. Această metodă este eficientă și în evaluarea modului în care tinerii cu deficiențe mintale își analizează propriul comportament.

Cercetările desfășurate până în prezent descriu doar unele aspecte ale dezvoltării competenței sociale. Practica, însă, demonstrează că atingerea unor performanțe, reușita socială, incluziunea în grupurile noi constituie o problemă mult mai extinsă.

Toate aceste studii, ca și cele realizate în asupra copiilor cu dezvoltarea tipică în domeniul

psihologiei sociale, abordează problema în general și evidențiază faptul că factorii cognitivi, comunicativi, afectivi și motivaționali îndeplinesc un rol important în dezvoltarea competențelor sociale ale copiilor. Formarea competențelor sociale la elevii cu dizabilități mintale abordează demersul de intervenție psihopedagogică din perspectiva științelor educației, în special a pedagogiei speciale, fiind interesată de particularitățile pe care le îmbracă procesul activităților extradidactice în cazul acestei categorii de elevi.

În ciuda acestor dificultăți, este evidentă tendința de includere a competenței sociale în identificarea și terapia persoanelor cu deficiență mintală. Aceasta se datorează în parte încercărilor de a asocia competența socială cu abilitățile social-cognitive și abilitățile de rezolvare a problemelor. Toate aceste modele fac posibilă înțelegerea modului în care indivizii cu dezvoltare normală dobândesc și exersează competența socială, ca și factorii care mediază exprimarea acesteia.

În descrierea comportamentului social competent al copiilor cu deficiență mintală, insistăm asupra necesității cercetării factorilor care stau la baza competenței sociale, aceasta constituind rezultatul interacțiunii cunoștințelor sociale cu comportamentul social.

Consultarea lucrărilor de specialitate au condus la ideea conform căreia trăsăturile caracteristice ale societății contemporane imprimă note specifice componentelor sistemului social, între care educația, aliniind-o la dimensiunile epocii pe care o parcurgem.

Bibliografie:

Achiri I., Bolboceanu A. etc. *Evaluarea standardelor educaționale. Ghid metodologic*, Institutul de Științe ale Educației, UNICEF Moldova. Chișinău: Print-Caro SRL, 2009

Argyle M. *The Psychology of Interpersonal Behaviour*. London: Penguin Books, 1983. 223 p.

Dutrénit J.-M. *La Compétence sociale. Diagnostic et développement*. Paris: L'Harmattan, 1997. 239 p.

Incluziunea socio-educatională a copiilor cu dizabilități în grădinița de copii. Chișinău, 2011. Pp.21 https://mecc.gov.md/sites/default/files/incluziunea_socioeducationala_a_copiilor_cu_dizabilitati_in_grdiniata_de_copii.pdf

Pavlenko Lilia-particularitățile psihologice de dezvoltare ale competenței sociale în ontogeneză, Teză de doctor în psihologie, Chisinau 2015 <http://193.231.20.119/doctorat/teza/fisier/3124>

Robu V. *Competențe sociale și personalitate*. Iași: „Petre Andrei” LUMEN, 2011. 155 p.

Slama-Cazacu T. *Psiholingvistica - o știință a comunicării*. București: ALL Educațional, 1999, 825

PROVOCĂRILE MEDIERII ȘCOLARE ÎN COMUNITĂȚILE DE ROMI

*Mediator școlar: Mormonea Anca
C.J.R.A.E. Vâlcea - Școala Gimnazială Nr. 4 Rm. Vâlcea*

Provocările medierii școlare în comunitățile de romi pot fi complexe și variate, iar abordarea acestora necesită o înțelegere profundă a contextului cultural, social și educațional specific. Iată câteva dintre aceste provocări:

Accesul la educație: Multe comunități de romi se confruntă cu dificultăți în accesarea educației, din cauza barierelor socio-economice, culturale și lingvistice. Mediatorii școlari trebuie să

lucreze împreună cu familiile și comunitățile pentru a promova importanța educației și pentru a identifica și a depăși obstacolele care împiedică participarea elevilor rromi la școală.

Absenteism și abandon școlar: Absenteismul și abandonul școlar sunt probleme frecvente în rândul elevilor rromi, care pot fi cauzate de diverși factori, cum ar fi lipsa de resurse, discriminarea, sau lipsa de relevanță a curriculumului pentru experiența lor de viață. Mediatorii școlari trebuie să identifice aceste probleme și să ofere suport și intervenții adecvate pentru a preveni abandonul școlar și pentru a menține elevii în sistemul de învățământ.

Limitele culturale și lingvistice: Limitele culturale și lingvistice pot crea dificultăți în comunicarea și înțelegerea între elevii rromi, părinți și cadrele didactice. Mediatorii școlari trebuie să fie sensibili la aceste diferențe și să folosească strategii adecvate pentru a facilita o comunicare eficientă și colaborativă între toate părțile implicate. Limba poate fi o barieră majoră în comunicarea între profesori și elevii de etnie rromă, în special în cazul în care aceștia vorbesc o limbă minoritară sau dialecte specifice. Lipsa cunoașterii limbii majoritare poate afecta accesul la educație și înțelegerea materialelor didactice.

Diferențele culturale și tradițiile pot crea uneori conflicte între valorile și practicile familiei și cerințele școlii. De exemplu, anumite obiceiuri sau norme culturale pot fi în contradicție cu regulile școlare sau cu standardele de comportament, ceea ce poate duce la tensiuni și probleme disciplinare.

Lipsa implicării părinților: În unele comunități de rromi, există o lipsă de implicare a părinților în educația copiilor lor, din diverse motive, inclusiv lipsa de educație formală și necesitatea de a contribui la veniturile familiei. Aceasta poate afecta performanța școlară a elevilor și sprijinul pe care îl primesc acasă pentru învățare.

Resurse limitate: Școlile care deservește comunități de rromi pot avea resurse limitate pentru a oferi sprijin suplimentar și servicii de mediere. Mediatorii școlari trebuie să fie creativi și să colaboreze cu resursele disponibile pentru a oferi sprijin și intervenții eficiente pentru elevii rromi.

Diferențe în percepția educației: Unele comunități de rromi pot avea percepții diferite despre educație și pot avea priorități diferite în ceea ce privește educația copiilor lor. Mediatorii școlari trebuie să înțeleagă aceste diferențe și să lucreze împreună cu părinții și comunitatea pentru a găsi soluții care să îmbine nevoile și valorile lor cu obiectivele educaționale.

Stereotipuri și prejudecăți: Există adesea stereotipuri și prejudecăți împotriva rromilor în societate, inclusiv în școli. Acestea pot afecta relațiile între profesori, elevi și părinți rromi și pot influența modul în care sunt tratați și sprijiniți în mediul educațional.

Discriminare și stigmatizare: Copiii rromi se confruntă adesea cu discriminare și stigmatizare în mediul școlar, ceea ce poate afecta încrederea lor în sine, motivația și performanța școlară. Mediatorii școlari trebuie să abordeze aceste probleme și să creeze un mediu sigur și incluziv pentru toți elevii.

Aceste provocări necesită o abordare colaborativă, implicând toate părțile implicate - elevii, părinții, comunitatea, cadrele didactice și mediatorii școlari - pentru a găsi soluții durabile și eficiente pentru promovarea succesului școlar și a incluziunii în comunitățile de rromi.

DEZVOLTAREA EMOȚIONALĂ A ELEVILOR PRIN ACTIVITĂȚILE EXPERIENȚIALE

*Consilier școlar Mosor Ana-Maria
Liceul Tehnologic Forestier*

De ce învățarea experiențială? Foarte multă lume înțelege prin experiențial, învățarea prin experimente. Fals. Nimic nu este mai plictisitor decât un trainer care își prezintă materialul lecturând de pe o foaie de hârtie sau citind de pe un videoproiector. Rezultatele acestui model de învățare nu vor fi satisfăcătoare pentru cursant, în special pentru elevi. Cel mai bun sistem de învățare nu este cel în care profesorul stă la catedră iar elevul stă în banca sa. Un sistem bazat pe punerea în practică a celor studiate, prin experiențe simulate trăite și simțite de elev va duce la o dezvoltare emoțională a acestuia și la o cunoaștere a experiențelor de viață.

Învățarea experiențială presupune practicarea abilităților, cunoștințelor și deprinderilor pe care elevul vrea să le învețe. Este o metodă de educare prin experiență directă. Învățarea prin experiență dezvoltă gândirea critică, gândirea multiperspectivă, creativitatea și inteligența multiplă, implicând elevii în rezolvarea problemelor, în crearea oportunităților de dezbateri și în luarea deciziilor în contexte specifice de viață. Prin învățarea experiențială, elevii devin capabili să ia decizii reale, să exploreze teoria și să vadă ei înșiși cum se aplică aceasta în practică.

Nu există nici un substitut pentru experiență. Dar mai există un adevăr fundamental: din fiecare experiență se poate învăța. De aceea profesorii și elevii trebuie să se așeze și să recapituleze și să analizeze cele învățate. Un feedback dat la timp, corect – poate accelera învățarea corectă. Lipsa acestui feedback poate duce la formarea unor deprinderi greșite și la lipsa creșterii performanței.

Majoritatea oamenilor își aduc aminte mai bine ce au făcut decât ce au auzit sau citit. De asemenea, odată ce elevii au scăpat de teama de a vorbi în public, sunt mai implicați să participe, să împartă experiențe și să vorbească cu ceilalți decât să aștepte pasiv sau să asculte. În sfârșit, este mai ușor să te duci acasă și să încerci lucruri noi dacă ele au părut simple și ușor de realizat. Prin practicarea lor într-un loc sigur și controlat, dau elevilor încredere în ei înșiși să încerce un comportament nou într-o situație reală.

Învățarea experiențială este încurajatoare, dă oamnilor un sens de apartenență la un grup și o metodă de a învăța de la colegi, de la non-experti. Pentru a maximiza rezultatele, profesorul trebuie să e asigure că își va întreba elevii la sfârșitul fiecărei activități ce au simțit, gândit în timp ce își jucau rolul. Această autorefecție încurajează elevii să învețe din afară și să intre în pielea peronajelor.

Tehnici ale învățării experiențiale

1. **Jocul de rol:** este un limbaj universal. Pentru a stabili un joc de rol, se alege o situație specifică descrisă de un participant, apoi se aleg jucătorii care vor interpreta diferite roluri și li se dă câteva îndrumări referitoare la rolurile pe care trebuie să le joace. Se stabilește scena și apoi se dă frâu liber imaginației, dându-le posibilitatea jucătorilor să exagereze, să se distreze, permițându-le chiar să greșească pentru a intra mai bine în pielea personajului. Apoi se întreabă fiecare participant ce a gândit, ce a simțit referitor la interpretarea rolului. Un joc de rol simulează situații reale și se învață mai mult decât o simplă teoretizare a unui comportament.

2. **Imageria dirijată.** Elevii se relaxează, pot chiar să își închidă ochii și să vizualizeze scena care li se citește. Aceasta tehnică poate fi utilizată de către profesorii consilieri școlari în sesiuni de consiliere individuală pentru eliberarea emoțiilor negative acumulate în cursul săptămânii.

3. **Jurnalizarea.** Participanții scriu în avans răspunsurile la întrebări și vor fi informați despre ce anume vor împărții cu ceilalți.

4. **Diade, triade.** Membrii vor fi împărțiți în perechi de 4-5 și vor discuta informațiile sau vor realiza activitățile împreună.

5. **Simularea.** Situații care simulează viața, dar care nu se întâmplă în viața reală ajută participantul să simtă situațiile.

6. **Arta, mișcarea, dansul.**

Caracteristicile învățării experiențiale:

- Asigură o implicare activă a elevilor (nu este un receptor pasiv);
- Se bazează pe experiențele elevilor;
- Relaționează exercițiile propuse în cadrul programului la experiențele participanților, trecute sau potențial-viitoare;
- Creează o atmosferă de rezolvare a problemelor;
- Asigură un dialog activ între cursuri;
- Implică reflecția activă (învățarea este eficientă după ce reflectăm asupra situației la care am participat);
- Situațiile/problemele sunt abordate din perspectiva elevilor și nu a profesorului;
- Învățarea este experiențială atunci când experiența umană face parte din procesul de învățare;
- Evaluarea motivelor interne și externe - evaluarea este considerată a fi o experiență de învățare pe care elevii învață să o aplice pe ei înșiși;
- Este o învățare bazată pe percepție, nu pe teorie - învățarea experiențială stimulează abilitățile cursanților de a motiva și explica un subiect, din perspectivă proprie, decât să recite "operele" unui expert în domeniu;
- Învățarea este centrată pe fiecare persoană în parte - se pune accentul pe învățarea personală în cadrul grupului.

Exerciții experiențiale

Imaginați-va cum va fi viitorul dumneavoastră peste 5 ani ?

Obiectiv: Câștigarea încrederii în propria persoană odată

Materiale: flipchart

Direcții de desfășurare:

Participanții se împart în grupuri de câte 3-5. Membrii grupului își aleg un rol. Un grup de 3 vor reprezenta cadrul didactic.

Discuții.

1. Ce s-a întâmplat?
2. Ce au simțit?
3. Ce se întâmplă cu dinamica relațională din clasa?

Bibliografie

www.linkedin.com

Jane Nelson – *"Teaching Parents the Positive Way"*, 2013

DEZVOLTAREA LIMBAJULUI LA PREȘCOLARI ȘI PROVOCĂRILE ÎNTÂLNITE

*Prof. înv. preșcolar Mușat Ioana Roxana
Școala Gimnazială Nicolae Bălcescu, loc. Nicolae Bălcescu, jud Vâlcea*

Educarea limbajului în educația timpurie este esențială pentru dezvoltarea globală a copilului. Limbajul este un instrument fundamental pentru comunicare și înțelegere, iar o bază solidă în această arie are un impact semnificativ în succesul ulterior învățării și relațiilor sociale. Iată câteva aspecte și strategii importante pentru educarea limbajului în educația timpurie:

Expunerea la limbaj:

- Cărți și povești: Citirea cărților și povestirilor încă de la o vârstă fragedă stimulează dezvoltarea vocabularului și a imaginației.
- Conversații frecvente: Interacțiunile verbale cu adulții și copiii de vârsta lor sunt cruciale. Conversațiile deschise și încurajarea copiilor să-și exprime gândurile sunt importante.

Jocuri și activități interactive:

- Jocuri de rol: Acestea oferă oportunități pentru copii să utilizeze și să practice limbajul în contexte realiste, cum ar fi jocul de-a bucătăria sau de-a magazinul.
- Activități creative: Desenul, pictura și alte activități creative îi ajută pe copii să își exprime ideile și să dezvolte limbajul asociat cu experiențele lor.

Limbajul non-verbal:

- Expunere la limbajul trupului: Învățarea să recunoască și să interpreteze limbajul non-verbal, cum ar fi expresiile faciale și gesturile, este la fel de importantă ca și învățarea limbajului verbal.

Limbajul scris:

- Activități de scriere: Încurajați începuturile scrierii prin activități precum desenarea și scrierea cu creta. Acestea dezvoltă abilități motorii și familiarizează copiii cu formele literelor.

Lecții de limbă structurate:

- Jocuri cu sunete și cuvinte: Jocurile care implică identificarea și manipularea sunetelor și cuvintelor contribuie la dezvoltarea abilităților fonetice și vocabularului.

Mediu bogat în limbaj:

- Etichetarea obiectelor: Aduceți limbajul în viața de zi cu zi etichetând obiectele și numind acțiunile. Acest lucru le oferă copiilor cuvinte pentru a descrie lumea din jurul lor.

Observație și adaptabilitate:

- Observarea individuală: Fiecare copil este unic. Observați și adaptați metodele de predare la nevoile individuale ale fiecărui copil, oferind sprijin suplimentar în caz de dificultăți.

Implicarea părinților:

- Comunicare cu părinții: Implicați părinții în procesul de învățare, oferind sfaturi și activități de limbaj care pot fi integrate și acasă.

Prin crearea unui mediu stimulat, interactiv și bogat în limbaj, educația timpurie poate să faciliteze dezvoltarea limbajului într-un mod holistic și să ofere copiilor instrumentele necesare pentru o comunicare eficientă și pentru succes în școală și în viață.

Educarea limbajului la copiii preșcolari poate implica diverse provocări, iar abordarea lor necesită atenție și adaptabilitate la nevoile individuale ale fiecărui copil.

Iată câteva provocări comune în educația limbajului la preșcolari:

Diferențe individuale în dezvoltarea limbajului

Fiecare copil se dezvoltă într-un ritm propriu, iar unele diferențe individuale pot crea provocări în gestionarea diversității nivelurilor de abilități de vorbire și înțelegere. Pentru a aborda aceste diferențe individuale în dezvoltarea limbajului în educația timpurie, este esențial ca profesorii și părinții să observe și să înțeleagă nevoile specifice ale fiecărui copil. Prin adaptarea strategiilor de predare, oferirea de suport individualizat și colaborarea cu specialiști în domeniul educației timpurii, se poate contribui la optimizarea procesului de dezvoltare a limbajului pentru fiecare copil în parte.

Întârzieri în dezvoltarea limbajului

Unii copii pot prezenta întârzieri semnificative în dezvoltarea limbajului, ceea ce poate afecta capacitatea lor de a comunica și de a înțelege instrucțiunile. Este important să se observe aceste semne și să se acționeze prompt. Intervenția timpurie este esențială pentru a aborda întârzierea în dezvoltarea limbajului. Consultarea cu un specialist, cum ar fi un vorbitor terapeut, poate ajuta la evaluarea detaliată a copilului și la stabilirea unui plan de intervenție corespunzător. Un mediu de sprijin și înțelegere din partea părinților și a educatorilor este, de asemenea, crucial în susținerea dezvoltării limbajului la copiii cu întârzieri.

Dificultăți în pronunție

Copiii pot întâmpina probleme în pronunțarea anumitor sunete sau pot prezenta întârzieri în dobândirea abilităților de pronunție corectă. Este important să se țină cont de faptul că unele dificultăți în pronunție pot fi normale în anumite etape ale dezvoltării copilului. Cu toate acestea, dacă dificultățile persistă și afectează înțelegerea și comunicarea copilului, se recomandă consultarea cu un vorbitor terapeut. Vorbitorii terapeuți sunt specialiști care pot evalua și aborda dificultățile în pronunție prin intervenții specifice, jocuri și exerciții adaptate vârstei și nevoilor individuale ale copilului. Intervenția timpurie poate ajuta la îmbunătățirea abilităților de pronunție și la evitarea potențialelor probleme de comunicare pe termen lung.

Lipsa expunerii la limbajul scris

O altă provocare poate fi lipsa expunerii la limbajul scris. Este important ca copiii să fie expuși la cărți și materiale scrise pentru a dezvolta abilitățile de citire și scriere. Lipsa expunerii la limbajul scris poate reprezenta o provocare în dezvoltarea limbajului la copiii preșcolari. În această etapă, este important să se creeze un mediu stimulant și să se ofere oportunități pentru expunerea și explorarea limbajului scris.

Probleme de înțelegere a limbajului non-verbal

Înțelegerea și interpretarea limbajului non-verbal, cum ar fi expresiile faciale și gesturile, pot reprezenta o provocare pentru unii copii. O abordare individualizată și atentă la nevoile specifice ale fiecărui copil poate contribui la îmbunătățirea înțelegerii limbajului non-verbal și la facilitarea unei comunicări sociale sănătoase.

Rezistența sau teama de a comunica

Unii copii pot fi mai timizi sau pot dezvolta rezistența la comunicare din diverse motive, iar depășirea acestor bariere necesită răbdare și încurajare constantă.

Ambianța familială

Nivelul de expunere la limbaj într-o familie și modul în care părinții interacționează cu copiii pot influența dezvoltarea limbajului. Copiii care provin din medii cu o expunere redusă la limbaj pot avea nevoie de sprijin suplimentar.

Pentru a depăși aceste provocări, este important ca educatori și părinți să ofere un mediu bogat în limbaj, să acorde atenție individuală nevoilor fiecărui copil, să încurajeze interacțiunile sociale și să promoveze activități care stimulează dezvoltarea limbajului, precum povestirea, jocurile de rol și lectura. Colaborarea cu profesioniști în domeniul educației și terapiei de vorbire poate, de asemenea, să fie utilă în gestionarea și depășirea acestor provocări.

Bibliografie:

Balint, M., *Metodica activităților de educarea limbajului în învățământul preșcolar*, 2002;
Dumitrana, M., *Educarea limbajului în învățământul preșcolar*, vol1, Ed. Compania, București, 1999

STRATEGII DE INTEGRARE A COPIILOR CU CES ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ

*Prof. învă. preșc. Neagoe Elena
GPN Udrești, comuna Dănicei, județul Valcea*

Toți elevii care participă la procesul de educație trebuie să beneficieze de o diferențiere educațională pentru că: au abilități diferite, au interese diferite, au experiențe anterioare de învățare diferite, provin din medii sociale diferite, au diferite comportamente afective (timiditate, emotivitate), au potențial individual de învățare, învață în ritmuri diferite, au stiluri de învățare diferite.

Planificarea individualizată a învățării presupune adaptarea educației la nevoile individuale din perspectiva diferențelor dintre elevi. Diferențierea curriculumului, atât pentru copiii cu dizabilități, cât și pentru cei cu potențial de învățare ridicat se întemeiază pe aceleași premise: sistemul de învățământ se poate adapta unor abilități și trebuințe diferite; aceleași scopuri educaționale pot fi atinse prin mai multe tipuri de programe adaptate; realizarea scopurilor educaționale este facilitată de selecția și organizarea obiectivelor educaționale conform diferențelor individuale; diferitele trebuințe educaționale pot fi întâmpinate prin oportunități educaționale variate.

Cerintele educative speciale constituie un concept care definește cerințele specifice față de educație ale copilului, derivate sau nu dintr-o deficiență. Cerințele educative speciale reies din particularitățile individuale de dezvoltare, învățare, relaționare cu mediul, din experiențele anterioare ale copilului sau din problemele sociale. Copiii care întâmpină greutăți la învățatură, cei cu tulburări de conduită școlară sau care au dificultăți de adaptare au cerințe educative speciale.

Accesul copiilor cu cerințe educaționale speciale în școala de masă, reprezintă o permanentă provocare pentru toate categoriile de cadre didactice, manageri de școală și părinți.

Integrarea constă în a-l lăsa pe elevul cu dificultăți de învățare sau cu nevoi speciale să evolueze și să progreseze în clasa de vârstă obișnuită, evident, cu sprijin corespunzător. O integrare reală presupune o pedagogie de incluziune în toate activitățile în măsura posibilului în funcție de aptitudinile acestora.

Orice cadru didactic care are în clasă un copil cu cerințe educaționale speciale (CES) are nevoie de cât mai multe strategii pentru integrarea elevilor cu CES. Cea mai bună metodă rămâne, evident, jocul. Vorbim aici despre jocuri didactice perfect adaptate dezvoltării elevului cu CES pe cele patru mari arii: socializare, autonomie personală, dezvoltare cognitivă și adaptare senzorială.

Jocuri de socializare

- „**Poștaşul**”- este un joc iubit atât la grădiniță, cât și în clasele primare. Un copil ține o scrisoare în mână și poartă un dialog introductiv cu întregul colectiv:
  - Cineeste?
  - Poștaşul!
  - Și ce ne aduce?
  - O scrisoare?
  - Pentru copiii care...(mănâncă, dansează, cântă la pian, se spală pe dinți etc).

Copiii încearcă să gesticuleze cât mai bine provocarea lansată de către poștaș, iar acesta îl va alege pe următorul, în funcție de cât de bine au îndeplinit sarcina.

Fiind un joc simplu, care implică mimica, mai mult decât comunicarea, elevul cu CES se va simți în largul său, va realiza că poate face aceleași lucruri cu cei din clasa lui. Starea de bine pe care o trăiește la școală un elev este cea mai puternică armă pentru integrare și pentru obținerea succesului școlar.

- **„Deschide urechea bine!”** - cred că toată lumea cunoaște regulile simple ale acestui joc. Un elev stă pe un scaun, în fața clasei și, după ce ascultă cântecelul („Deschide urechea bine să vedem ghicești ori ba, cine te-o striga pe nume, hai ghicește, nu mai sta!”) trebuie să spună numele colegului care l-a strigat. Jocul este extrem de util pentru toți copiii care formează un nou colectiv, este o modalitate facilă de a învăța numele colegilor.

Jocuri de stimulare senzorială

- **“Cursa broscuțelor.”** Într-o cutie se pun două broscuțe făcute din hârtie (origami). Fiecare copil primește câte un pai de suc în care trebuie să sufle până când animăluțul său ajunge la linia de final. Activitățile care implică suflatul ajută de asemenea și la corectarea dificultăților de vorbire, pronunție a sunetelor.
- **“Modelaj din aluat”** – copiii amestecă făină cu apă și din aluatul rezultat pot modela animăluțe, figuri geometrice, oameni de zăpadă, etc. După uscare, își pot picta figurinele cu acuarele de apă.
- **“Împerechează obiectele după sunet”** în cutiuțe mici de plastic se ascund diverse obiecte mici: boabe de fasole, bănuți, mărgele, bomboane etc. Copiii trebuie să agite fiecare recipient și să le potrivească după sunetul emis, două câte două.

Jocuri de autonomie personală

- **“Astăzi ne ordonăm lucrurile!”** Fiecare copil trebuie să își deseneze propriul simbol ori să-și scrie numele complet pe dulapul sau pe portofoliul personal, pe care să-l recunoască cu ușurință. O dată pe săptămână, profesorul îi îndrumă pe copii să-și ordoneze lucrările, proiectele, testele. Copiii cu CES pot învăța, prin această acțiune repetată, că toate lucrurile au locul lor la școală, că trebuie să aibă grijă de obiectele personale.
- **“Jocurile de rol”** – sunt ideale pentru orice arie de dezvoltare, dar, în cazul autonomiei personale, elevii speciali pot învăța ușor principii esențiale ale vieții de zi cu zi: „De-a magazinul”, „La spectacol”, „În vizită la muzeu”, „În excursie”, „Curățenie în camera mea”. Observând de fiecare dată comportamentul colegilor, imitându-l și generalizând fiecare noțiune dobândită într-o situație reală, autonomia personală va fi îmbunătățită semnificativ.
- **Exerciții perceptiv-motrice de orientare și organizare temporală:** „Mergi în ritmul dat de mine!” „Baloanele cu zilele săptămânii”, „Stai pe roșu, treci pe verde!”; exercițiu-joc de memorare a zilelor săptămânii; exercițiu-joc de asociere a momentelor zilei cu activitățile corespunzătoare („Orarul în imagini”).

Jocuri de dezvoltare cognitivă

- folosirea în predare a mijloacelor audio-vizuale

- evaluarea prin metoda proiectelor

- alegerea diverselor jocuri didactice precum: jocuri cu elemente de abstractizare și generalizare, jocul omisiunilor (excluderea elementelor nepotrivite dintr-un ansamblu/ sesizarea elementelor lipsă dintr-un ansamblu); jocuri asociative („Jocul categoriilor”, „Familia de animale”; „Salata de legume”; „Care este casa lui?”, „La ce folosește ...?”); – jocul ghicitorilor.

Există o gamă variată de jocuri care pot fi folosite în procesul de integrare a copiilor cu cerințe educaționale speciale în învățământul de masă. Acestea au ca principal scop o incluziune graduală a acestora și pot fi folosite la absolut orice materie/activitate, în pauze, în cadrul activităților extrașcolare sau în orice alt moment petrecut alături de copil.

Bibliografie:

Verza, E., Paun, E.; „Educatia integrata a copiilor cu handicap”, Unicef, 1998

Diaconu, Mihai; „Educația și dezvoltarea copilului”, București, Editura ASE, 2007

<https://totuldespreame.ro/copilul-tau/activitati-pentru-integrarea-elevilor-cu-ces>

TEHNICI ȘI METODE ÎN CONSILIEREA LOGOPEDICĂ

*Prof. înv. primar Nenițoiu-Roman Elena-Bianca
Școala Gimnazială Nr.4, Mun. Râmnicu-Vâlcea*

Logopedia sau terapia logopedică este un tratament care îi ajută pe copiii cu probleme de dezvoltare a vorbirii și a limbajului să comunice mai eficient. Aceste probleme pot include dificultăți în pronunțarea anumitor sunete, bâlbâială, probleme de înțelegere și utilizare a limbajului și tulburări de voce.

Terapia logopedică presupune lucrul cu un logoped care folosește o varietate de tehnici pentru a-i ajuta pe copii să își îmbunătățească abilitățile de comunicare.

Aceasta poate fi o parte crucială a dezvoltării unui copil. Abilitățile de comunicare sunt esențiale pentru succesul la școală, în situații sociale și mai târziu în viață. Fără abilități de comunicare adecvate, copiii se pot lupta cu dezvoltarea academică, socială și emoțională. Terapia logopedică îi poate ajuta pe copii să depășească aceste provocări și să se dezvolte.

Logopedia este importantă pentru copii, deoarece îi poate ajuta să dezvolte abilități de comunicare eficiente. Aceste abilități sunt esențiale pentru succesul la școală, în situații sociale și mai târziu în viață. Copiii care se luptă cu comunicarea pot avea dificultăți în a-și exprima gândurile și sentimentele, în a-i înțelege pe ceilalți și în a construi relații.

Terapia logopedică îi poate ajuta pe copii să depășească aceste provocări prin îmbunătățirea abilității lor de a vorbi clar, de a înțelege limbajul și de a folosi limbajul în mod eficient. Terapia logopedică poate ajuta, de asemenea, copiii cu tulburări de voce și probleme de fluentă, cum ar fi bâlbâiala. Prin îmbunătățirea abilităților de comunicare, terapia logopedică îi poate ajuta pe copii să dezvolte încrederea și stima de sine.

Exemple de metode și tehnici de lucru utilizate în logopedie:

- *Exerciții de logopedie pentru articulare*

Articularea se referă la abilitatea de a produce corect sunetele vorbirii. Copiii cu probleme de articulare pot avea dificultăți în pronunțarea anumitor sunete, ceea ce poate face dificilă înțelegerea lor de către ceilalți.

- *Exercițiile de dicție*

Exercițiile de dicție sunt un mod distractiv și provocator de a îmbunătăți articularea. Acestea implică rostirea unei fraze sau a unei propoziții care este dificil de pronunțat din cauza sunetelor sau silabelor repetate.

- *Cărți cu imagini*

Cărțile cu imagini sunt o modalitate excelentă de a exersa articularea.

- *Exerciții în oglindă*

Exercițiile în oglindă îi pot ajuta pe copii să-și îmbunătățească articularea, permițându-le să vadă cum se mișcă gura lor atunci când vorbesc.

- *Exerciții de logopedie pentru fluentă*

Fluența se referă la fluiditatea și fluența vorbirii. Copiii cu probleme de fluență, cum ar fi bâlbâiala, pot avea probleme în a vorbi lin și pot repeta sunete sau cuvinte.

- *Exerciții de respirație*

Exercițiile de respirație îi pot ajuta pe copiii cu probleme de fluență prin îmbunătățirea controlului respirației.

- *Exerciții de logopedie pentru dezvoltarea limbajului*

Dezvoltarea limbajului se referă la abilitatea de a înțelege și de a folosi eficient limbajul. Copiii cu probleme de dezvoltare a limbajului pot avea probleme în a înțelege limbajul, în a-și exprima gândurile și sentimentele și în a folosi o gramatică pe cât mai corectă

- *Joc de rol*

Jocurile de rol sunt o modalitate excelentă de a îmbunătăți dezvoltarea limbajului și abilitățile sociale. De exemplu, să joace diferite scenarii, cum ar fi mersul la magazinul alimentar sau joaca acestuia cu prietenii. Acest lucru îl poate ajuta să își dezvolte vocabularul, structura propozițiilor și abilitățile sociale.

În concluzie, logopedia poate fi partea esențială a dezvoltării unui copil. Abilitățile de comunicare sunt esențiale pentru succesul la școală, în situații sociale și mai târziu în viață. Aceste exerciții de logopedie distractive și eficiente sunt concepute pentru a îmbunătăți abilitățile de vorbire și limbaj, făcând în același timp sesiunile de terapie mai plăcute și mai interactive.

Bibliografie:

Ecaterina Vrășmaș; „*SĂ ÎNVĂȚĂM CU ... PLĂCERE: Fișe de exerciții logopedice în comunicarea orală și scrisă*”

Ecaterina Vrășmaș, Cornelia Stănică, „*Terapia tulburărilor de limbaj. Intervenții logopedice*”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1997;

Anne Bacus, „*Creșterea copilului de la o zi la șase ani*”, Editura Teora, 2004;

UTILIZAREA TEHNOLOGIEI ÎN TERAPIA LOGOPEDICĂ

*Profesor logoped Nițoi Octaviana
CJRAE Vâlcea*

Prioritățile pe plan internațional în logopedie constau în dezvoltarea de sisteme informaționale capabile de a personaliza ghidurile terapeutice la evoluția copilului și a evalua motivația și progresele realizate de copil. Există la ora actuală un număr destul de mare de astfel de soft-uri educaționale și terapeutice. Unele dintre acestea sunt simple și produc un singur tip de feedback vizual sau auditiv, în timp ce altele sunt extrem de complexe, permițând un training susținut și etapizat pe mai multe aspecte ale vorbirii.

În activitățile de terapie tulburărilor de limbaj utilizarea soft-urilor de instruire asistată, prin oportunitatea de a utiliza un adevărat tezaur de imagini, prin intensitatea culorilor, prezența animației, a sunetelor, poate transforma procesul terapeutic într-o activitate extrem de atractivă, în timpul căreia elevul învață cu plăcere. Ele trezesc curiozitatea și interesul subiecților pentru activitatea terapeutică, stârnesc impresii puternice și trăiri afective. Acest lucru este normal, deoarece, prin natura ei, imaginea este o sinteză a afectivității și cunoașterii. Într-adevăr, aceste mijloace contribuie la îmbogățirea vieții

afectiv-emoționale a copiilor, dacă avem în vedere că ele nu comunică doar informații, ci transmit emoții, sentimente, atitudini etc. Rezultatele activității terapeutice țin de modul în care profesorul logoped reușește să integreze aceste programe în demersul corectiv recuperativ, de felul în care le utilizează pentru a obține materiale didactice deosebite și a realiza activități atrăgătoare, eficiente. Ele sunt doar instrumente, valoarea lor depinde de cunoștințele, abilitățile, implicarea celui care le folosește.

Computerul, tehnologia de vârf al timpurilor noastre, constituie cel mai complex mijloc care reunește într-un tot unitar tehnicile audio-vizuale și prezintă marele avantaj al realizării unor programe—soft educaționale și instructive cuprinzătoare, care ajută și eficientizează foarte mult activitatea didactică.

În conceperea și folosirea programelor în terapia logopedică se va ține seama, pe de o parte de specificul tulburării de limbaj, iar pe de altă parte, de particularitățile de vorbire și de personalitate ale logopaților, precum și de particularitățile de vârstă. Se va avea în vedere nivelul proceselor mentale și al dezvoltării limbajului copiilor, caracterul reprezentărilor, spiritul de observație, posibilitățile de generalizare și abstractizare, capacitatea copiilor de a recepta și interpreta stimuli auditivi și vizuali. Ignorarea acestor cerințe poate determina apariția unor limite și neajunsuri (determinarea apatiei intelectuale și afective, riscul pasivismului, standardizarea comportamentului etc.). Pentru evitarea acestor neajunsuri, folosirea acestor mijloace trebuie să se facă cu discernământ, astfel încât să-și găsească justificare de fiecare dată în cadrul unei strategii psiho-pedagogice clar exprimată. Astfel, terapeutul, prin cunoștințele și inventivitatea sa, poate dobândi un ajutor valoros în activitatea de terapie, tehnicile audio-vizuale contribuind la realizarea unei adevărate creații a terapeutului ce poate purta însemnele originalității sale. Ele trebuie folosite cu echilibru, în combinație cu mijloacele clasice ale logoterapiei însă să nu se exagereze sau abuzeze în utilizarea lor, ele nefiind menite să înlocuiască munca terapeutului ci să ajute la înlăturarea succesului terapeutic: reeducarea vorbirii și personalității logopaților.

Terapia tulburărilor de limbaj este un demers complex și uneori, în funcție de tipul tulburării, îndelungat. Procedeele generale de terapie cuprind gimnastica corpului și miogimnastica organelor care participă la realizarea pronunției, educarea respirației și a echilibrului dintre inspir și expir, educarea auzului fonematic, educarea personalității, înlăturarea negativismului față de vorbire și a unor tulburări comportamentale. Procedeele generale sunt completate de procedee specifice fiecărei tulburări de limbaj. Multe dintre aceste procedee specifice au fost îmbogățite prin utilizarea tehnologiei moderne (sisteme computerizate și audio-video).

Mijloacele audio-vizuale pot fi utilizate în diferite etape ale terapiei tulburărilor de limbaj, începând cu pregătirea pentru terapie și terminând cu încheierea acesteia.

În etapa pregătitoare se pot face audiții muzicale, se pot asculta povești terapeutice, se pot organiza jocuri pe calculator în scopul creării unui climat detensionat, atractiv, al stimulării intercunoașterii, al comunicării dintre logoped-logopat, logopat-logoped.

În etapa terapiei generale se execută exerciții de mobilitate generală și respiratorie pe fond muzical relaxant, apelând la resurse de calm (tablouri, peisaje, susurul apelor, ropotul ploii, valurile mării, zgomotul vântului etc.), combinarea acestor stimuli din natură auditivă cu cei de natură vizuală în gimnastica generală și respiratorie conduce la declanșarea unor stări mentale de calm, încredere și energie, oferind un supercoctail al reușitei terapiei.

În etapa dezvoltării auzului fonematic se fac exerciții în care se folosesc înregistrările pe cd-uri: exerciții pentru dezvoltarea atenției auditive; exerciții pentru dezvoltarea percepției fonetice; exerciții de diferențiere fonematică; exerciții de analiză și sinteză fonematică; exerciții de distingere și recunoaștere a vocii persoanelor cunoscute; exerciții de distingere a vocii bărbătești de cea femeiești, a vocii copilului de cea a adultului, a vocii în șoaptă de vocea normală etc.; exerciții comparative prin care se compară vocea actuală a copilului cu cea anterioară.

În etapa impostării sunetelor la nivel de silabe, cuvinte este utilă înregistrarea schemei materialului verbal utilizat, constând în serii de silabe, cuvinte în care fonemul se află în diferite poziții (inițial, median, final). astfel se scurtează durata de lucru, se elimină pierderile inutile de timp și se redă cu fidelitate modul corect de pronunție – pronunția model a logopedului.

În etapa automatizării sunetelor se folosesc jocurile educative pe calculator prin care se solicită copiilor: să recunoască și să denumească anumite imagini; să completeze anumite cuvinte cu sunetele sau silabele ce lipsesc; să recunoască literele mari și mici de tipar; să povestească după imagini; să continue o poveste cu început dat; jocuri de tip puzzle.

Printre argumentele ce susțin cu necesitate utilizarea mijloacelor audio-vizuale în eficientizarea terapiei logopedice, amintim: înregistrările materialului verbal pe reportofon (MP3-player portabil) asigură „acea baie de limbă” necesară în deprinderea unei pronunții corecte; reportofonul constituie mijloc de autocontrol al greșelilor făcute și al progreselor realizate, punându-l pe copil în situația de a se auzi și de a se judeca din exterior; reportofonul asigură terapeutului un mijloc de control și evaluare a eficienței strategiei didactice propuse, ajutându-l să-și reconsidere demersul terapeutic; reportofonul este un aliat prețios pentru terapeut, care-l ajută să analizeze după ședințele de terapie, răspunsurile logopaților, pe baza cărora poate aprecia cât de eficiente au fost metodele, mijloacele alese pentru atingerea scopului propus.

În condițiile moderne, logopedii stăpânesc și folosesc în mod activ tehnologiile informaționale și de comunicare care fac posibilă creșterea eficienței educației corecționale și de dezvoltare pentru copiii cu tulburări complexe de vorbire. Utilizarea tehnologiilor informației și comunicării deschide oportunități largi pentru optimizarea activităților unui logoped și crearea unui mediu modern de dezvoltare a subiectelor pentru copiii cu nevoi educaționale speciale.

În ultimii ani, am folosit platforme logopedice educaționale, mai ales în perioada pandemiei, prin achiziționarea de către instituție a platformei TIMLOGO, cu care am realizat terapia logopedică online. Ulterior, softurile logopedice s-au dezvoltat destul de mult. Prin dotarea cabinetelor logopedice cu laptopuri, am achiziționat softului și abonamente la ele, după cum urmează Logorici, Wordwall, VoxiKids. Reamintesc că utilizarea lor nu substituie terapia clasică de logopedie, dar îmbinarea acestora este extrem de utilă, atractivă preșcolărilor și școlărilor cu care lucrez.

Bibliografie:

Carolina Botea Hategan, *Logopedia*, Editura Trei, 2016

<https://regielive.net/referate/psihopedagogie/utilizarea-tehnologiei-moderne-in-logoterapie-181307.html>

REDUCEREA ABANDONULUI ȘCOLAR PRIN PLANIFICAREA UNEI EDUCAȚII INCLUZIVE

*Profesor: Palcuie Daniela,
Colegiul Energetic, Rm. Vâlcea*

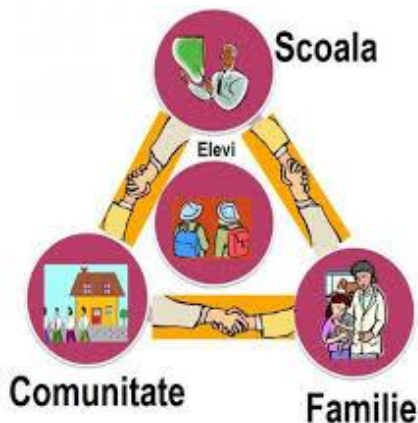

Materialul are scopul de a păstra și de a promova învățământul și educația incluzivă de calitate pentru toți copiii și tinerii, în special pentru cei mai marginalizați copii și reducerea abandonului școlar.

Acest material nu le indică participanților la sistemului educațional cum să pună în aplicare activități sau strategii, mai degrabă, propune întrebări la care trebuie să se răspundă:

- pentru a se asigura că toți copiii și tinerii pot participa la o educație incluzivă de calitate, pot învăța și pot fi îngrijiți și susținuți în mod corespunzător, astfel încât să fie eliminate toate barierele pentru participare, învățare și bunăstare;
- pentru a crește reziliența sistemului de învățământ și capacitatea școlilor, a profesorilor și a responsabililor din sistemul de educație pentru ca toți aceștia să ofere educație incluzivă de calitate pentru toți copiii.

Realizarea procesului de educație este, de obicei, influențată de factori care funcționează pe patru niveluri:

Copilul și familia: gen, etnie, venit, sănătate, mobilitate;

Școala: resurse, practici de predare și învățare, etos, îngrijire și sprijin;

Comunitatea: relațiile școală-comunitate, implicarea autorităților locale, a societății civile;

La nivel național: politici, investiții, norme sociale și de gen.

Principalele riscuri:

- Creșterea numărului de copii care nu frecventează școala: copiii care nu se înscriu în clasa I, care nu trec în următorul ciclu de educație, în special în ciclul gimnazial, copiii care abandonează școala sau educația nonformală;

DREPTUL
LA
EDUCAȚIE

- Riscurile abandonului școlar, specifice pentru fete și băieți: căsătoria între copii și căsătoria timpurie, accesul la igienă adecvată, contribuția la veniturile familiei, discriminarea odată cu intrarea pe piața muncii;

- Costurile de școlarizare împiedică familiile să-și trimită copiii înapoi la

școală; creșterea numărului de copii care muncesc;

-Frica și reticența părinților și a comunității de a trimite copiii înapoi la școală;

- Absența dispozitivelor digitale, care împiedică copiii și comunitățile marginalizate să participe la învățarea mixtă;

- Monitorizarea deficitară a prezenței la școală; monitorizarea deficitară a implicării în opțiunile de învățare.

Acțiuni: Pe termen scurt:

- Identificarea elevilor cu risc de a nu se (re)înscris și de a abandona școala;
- Decizii privind politicile de revenire la școală și etapele aferente;
- Adresarea aspectelor privind accesul la dispozitive digitale
- Colaborarea cu părinții și cu familiile pentru a sprijini revenirea la școală a copiilor;
- Adaptarea sprijinului privind tranziția între ciclurile de învățământ;
- Configurarea rețelelor școlare pentru a face schimb de practici;
- Evaluarea impactului crizei asupra bugetului alocat educației;
- Asigurarea de fonduri suplimentare pentru anul în curs Pe termen mediu:
- Strategii pentru elevi și părinți
- Măsuri de prevenire a abandonului școlar: sprijinirea accesului la școală, a învățării și a bunăstării socio-emoționale;
- Implicarea continuă a părinților și a familiei;
- Conectarea tinerilor care nu frecventează școala la programe de dezvoltare a competențelor și la programe de tipul „a doua șansă”;
- Îmbunătățirea Sistemului informatic și a sistemelor de identificare a copiilor .

Pe termen lung:

d) Politici și investiții pentru sistemul informatic care să ofere date dezagregate și sensibile și pentru sistemele de monitorizare;

e) Mai bună coordonare intersectorială pentru sprijinirea accesului la educație și participarea celor mai marginalizați copii;

f) Politici și investiții cuprinzătoare pentru eliminarea tuturor barierelor de acces și participarea la educație pentru cei mai marginalizați copii, inclusiv copiii cu dizabilități;

g) Programe îmbunătățite de educație alternativă și programe de tipul „a doua șansă”.

Provocarea care îi așteaptă pe profesori, directori de școli, responsabili din sistemul de educație și factori de decizie de la nivel local și național este semnificativă. **Dacă nu se va face față acestei provocări**, impactul asupra copiilor, tinerilor, familiilor, comunităților și societăților **la un nivel mai larg** se va resimți pe tot parcursul vieții, **atât din punct de vedere social, cât și economic**. De aceea, reducerea abandonului școlar, prin planificarea unei educații incluzive de calitate pentru cei mai marginalizați copii, ar trebui să fie o prioritate maximă pentru următoarele luni și ani și ar trebui să fie principiul de bază al reconstruirii unui învățământ mai bun și al unor școli mai bune.

Bibliografie:

<https://www.unicef.org/romania/sites/unicef.org.romania/>

DE CE ESTE NEVOIE DE CONSILIERE ȘI ORIENTARE PROFESIONALĂ ÎN ȘCOALĂ?

*Educ. Panait Mihai Mihaela Elena
Școala Gimnazială sat. Măgura, com. Mihăești*

Prin strategiile și politicile sale în domeniu, în acord cu cele de la nivel european, sistemul educațional românesc afirmă rolul și importanța consilierii pentru dezvoltare personală și orientare profesională. Dar nu argumentul de ordin teoretic este cel de natură să ne convingă că avem nevoie de consiliere și de orientare profesională în școală. În primul rând, profesorii și elevii sunt cei care resimt nevoia să gestioneze situații sau să inițieze demersuri privind luarea unei decizii privind alegerea parcursului școlar sau profesional potrivit și fiecare dintre ei ar vrea să știe și să poată face mai mult în acest sens. Acestora li se alătură părinții și membrii familiei extinse, oferind cu toții opinii pro sau contra și încercând să ofere cel mai bun sfat celui care va lua decizia finală: elevul. El are nevoie de consiliere școlară și de orientare profesională, așa cum profesorii lui au nevoie de informații, de metodele și de instrumentele potrivite pentru a aborda acest demers la nivelul clasei de elevi, în cadrul orei de dirigiență.

În acest demers, profesorului diriginte i se alătură consilierul școlar care, prin intervențiile sale specifice din domeniul consilierii și orientării în carieră, oferă elevilor un sprijin real în procesul cunoașterii de sine și al identificării parcursului educațional și profesional potrivit. Cu toții ne dorim absolvenți care să fie nu doar bine pregătiți din punct de vedere academic, ci și tineri adulți care să dețină abilitățile sociale, emoționale și de relaționare necesare pentru a face față provocărilor și solicitărilor mediului exterior.

Creșterea numărului de cazuri de abandon școlar, de comportamente agresive, de tulburări emoționale în rândul elevilor, reprezintă indicatori ai faptului că școala trebuie să acționeze mai ferm prin mecanisme și proceduri coerente și funcționale.

Consilierea școlară reprezintă una dintre modalitățile esențiale prin care școala realizează un proces cu profunde valențe formative în plan psihologic și socio-emoțional, fiind capabilă să valorizeze diverse tipologii de elevi și de abilități și să răspundă nevoilor comunității. Astfel, activitățile de consiliere urmăresc dezvoltarea personală și înzestrarea individului cu acele tipuri de competențe necesare pentru realizarea unui management eficient al propriei persoane/cariere.

Ce reprezintă consilierea și orientarea școlară și profesională?

În ultima perioadă, activitățile de consiliere și orientare școlară și profesională din spațiul educațional românesc se bucură de o mai mare atenție, devenind domenii de interes, atât pentru elevi, cât și pentru profesori. Unul din motivele pentru care se întâmplă acest lucru îl reprezintă rolul important pe care aceste activități îl au în dezvoltarea armonioasă a elevilor, încă din primii ani de studiu.

Conform reglementărilor legale în vigoare, fiecare unitate școlară de la nivelul învățământului preuniversitar beneficiază de sprijinul și de serviciile unui psiholog/consilier școlar; alături de cadrele didactice din școală și, în special, alături de profesorii-dirigienți, acesta se implică pentru a răspunde nevoilor elevilor, pe de o parte păstrând drept coordonate esențiale informarea/conștientizarea nevoii de consiliere și pe de altă parte, orientarea școlară și profesională. Partea de informare cuprinde informațiile legate de ocupații, domenii profesionale, standarde ocupaționale, tendințele de pe piața muncii, programele și opțiunile educaționale. Informarea poate fi considerată baza procesului de orientare școlară și profesională.

Partea de orientare școlară și profesională se referă la informațiile necesare pentru alegerea parcursului educațional, la îndrumarea necesară către domeniile profesionale adecvate, care să fie

compatibile cu obiectivele, aspirațiile, interesele și abilitățile elevului sau studentului în cauză. În sens generic, scopul fundamental al consilierii este asigurarea unei funcționări optime a individului sau a grupului; acesta se poate realiza prin atingerea obiectivelor consilierii: promovarea sănătății și a stării de bine, dezvoltarea personală și asumarea responsabilă a unui rol activ în viața socială.

În Declarația Asociației Internaționale de Orientare Școlară și Profesională adoptată la Stockholm (1995), cu privire la obiectivele activității de consiliere, se precizează că acest serviciu are menirea să ajute tinerii:

- să se înțeleagă și să se evalueze mai bine;
  - să comunice eficient unii cu alții;
  - să elaboreze planuri cu privire la propria carieră și la formarea adecvată necesară;
  - să facă față cu succes diferitelor obstacole, câștindu-și locul în societate și pe piața muncii.
- Consilierea în vederea unei corecte orientări școlare și profesionale are obiective și funcții specializate bine definite (A. Szilagy, 2007), dintre care menționăm:
- cunoașterea și autocunoașterea personalității elevilor, în vederea corelației cât mai eficiente între posibilități și aspirații și cerințele socio-profesionale;
  - stimularea elevilor capabili de performanțe superioare să opteze pentru domenii profesionale în concordanță cu aptitudinile speciale de care dispun;
  - educarea elevilor în vederea unor opțiuni școlare și profesionale corecte și realiste;
  - facilitarea percepției categoriilor socio-profesionale și aprecierea situațiilor reale de muncă, de respect pentru fiecare domeniu de activitate;
  - îndrumarea și consilierea elevilor pentru planificarea studiilor în raport cu viitoarele proiecte de carieră; sprijinirea elevilor în prefigurarea proiectivă a devenirii
    - informarea școlară și profesională, ce vizează cunoașterea unor informații corecte și suficiente despre profesie și domeniile profesionale, cunoașterea realităților economice și sociale, precum și a riscurilor și avantajelor profesionale; informarea părinților cu privire la posibilitățile de formare ale elevilor, precum și la dinamica obiectivă a rutelor școlare și profesionale; G. Tomșa (2003) definea consilierea școlară ca „un proces intensiv de acordare a asistenței psihopedagogice elevilor, studenților și celorlalte persoane implicate în procesul educațional (profesori, părinți, tutori și autorități școlare...), în vederea sprijinirii acestora pentru cunoașterea (autocunoașterea) personalității, pentru orientarea (autoorientarea) școlară și profesională și, pe ansamblu, pentru creșterea eficienței activității instructiv-educative”.

Din această perspectivă de abordare, consilierea școlară apare ca un demers interdisciplinar, care se desfășoară în cadrul sistemului educațional; aceasta facilitează modul în care elevii își înțeleg propriile interese, aptitudini, obiective, valori, pentru a lua cele mai potrivite decizii. Aceste decizii informate trebuie să asigure o bună planificare a parcursului educațional și, ulterior, a carierei, odată cu dezvoltarea și exersarea unor competențe specifice în acest sens.

Bibliografie:

1. Bălan Mădălina; *Creativitatea în afaceri*. HART Consulting. <https://thewoman.ro/creativitatea-cat-de-importanta-e-in-business/>, 2017;
2. Cury, Augusto. *Părinți străluciți, profesori fascinanți*. Ed. For You. București, 2005;
3. Dimitriu-Tiron, Elena; *Consiliere educațională*. Ed. Institutul European. Iași, 2005.

MEDIEREA CONFLICTELOR ÎN ȘCOALĂ

*Mediator școlar Păunescu Paul Florin
CJRAE Vâlcea*

Medierea conflictelor în școală reprezintă un proces prin care părțile implicate într-un conflict (de obicei elevi, dar și profesori, părinți sau personal didactic) colaborează pentru a găsi o soluție amiabilă, cu ajutorul unui mediator imparțial. Acesta ajută la înțelegerea punctelor de vedere ale tuturor părților și la negocierea unui acord care să rezolve conflictul într-un mod constructiv.

Medierea este un proces de soluționare a conflictelor în care un mediator imparțial ajută părțile implicate să ajungă la o înțelegere reciprocă și la un acord care să rezolve conflictul. În școli, mediatori pot fi profesori instruiți, consilieri școlari, sau chiar elevi desemnați să medieze conflictele între colegi. Este importantă pentru a preveni escaladarea conflictelor și pentru a crea un mediu școlar mai armonios și mai sănătos.

Importanța medierii conflictelor în școală

- **Prevenirea violenței și a bullying-ului:** Medierea poate ajuta la soluționarea conflictelor minore înainte ca acestea să escaladeze în acte de violență fizică sau verbală.
- **Promovarea unui climat de înțelegere și respect:** Prin mediere, elevii învață să comunice eficient, să își exprime emoțiile și să asculte punctele de vedere ale altora, construind astfel relații mai sănătoase.
- **Dezvoltarea abilităților sociale:** Medierea le oferă elevilor ocazia de a învăța cum să rezolve conflictele într-un mod non-violent și de a-și îmbunătăți abilitățile de rezolvare a problemelor.

Etapele medierii conflictelor în școală

Medierea poate fi un proces simplu sau mai complex, dar de obicei include următoarele etape:

a) Identificarea problemei

În această etapă, mediatorul ajută părțile implicate să își exprime punctele de vedere și să identifice problema de bază care a dus la conflict. Este important ca fiecare parte să fie auzită și să aibă șansa de a vorbi despre cum se simte.

b) Explorarea opțiunilor

Odată ce părțile au înțeles ce le preocupă, mediatorul le va încuraja să vină cu soluții posibile pentru rezolvarea conflictului. Aceasta este o etapă în care se caută compromisuri și soluții care să fie acceptabile pentru toți cei implicați.

c) Negocierea unui acord

Medierea se concentrează pe găsirea unei soluții win-win (câștig-câștig) în care fiecare parte să fie mulțumită cu rezultatul. Acordul final ar trebui să fie unul echitabil și clar pentru toate părțile implicate.

d) Implementarea acordului

După ce se ajunge la un acord, mediatorul ajută elevii să stabilească pași concreți pentru implementarea soluției, asigurându-se că fiecare parte înțelege ce trebuie să facă pentru a evita conflicte viitoare.

e) Monitorizarea progresului

Este important ca mediatorul să revizuiască periodic implementarea acordului și să se asigure că părțile implicate respectă soluțiile convenite. Dacă apar noi conflicte, procesul de mediere poate fi reluat.

Beneficiile medierii conflictelor în școli

- **Îmbunătățirea relațiilor dintre elevi:** Medierea ajută elevii să învețe cum să colaboreze și să-și respecte diferențele, ceea ce duce la relații mai bune între colegi.
- **Reducerea incidentelor de violență:** Prin intervenția rapidă și eficientă a medierii, conflictele nu ajung să devină acte de agresiune sau bullying.
- **Promovarea unui climat pozitiv de învățare:** Când conflictele sunt rezolvate într-un mod calm și constructiv, elevii se pot concentra mai bine pe învățătura lor și se simt mai siguri în școală.
- **Dezvoltarea abilităților de rezolvare a problemelor:** Medierea îi ajută pe elevi să învețe strategii eficiente de rezolvare a conflictelor pe termen lung.

Rolul mediatorului în școală

Mediatorul școlar este o persoană care trebuie să fie imparțială și să faciliteze comunicarea între părțile implicate. El nu ia partea niciunui elev și nu impune soluții, ci ajută părțile să își exprime opiniile și să ajungă la o înțelegere. El trebuie să fie bine pregătit și să aibă abilități de ascultare activă, empatie, răbdare și capacitatea de a gestiona emoțiile.

Provocările în medierea conflictelor școlare

- **Rezistența elevilor:** Unii elevi pot fi reticenți să participe la procesul de mediere, mai ales dacă nu sunt obișnuiți cu această abordare sau dacă sunt sceptici că va funcționa.
- **Conflictul de interese:** Atunci când părțile implicate nu sunt dispuse să colaboreze sau să cedeze, găsirea unui acord poate fi dificilă.
- **Lipsa de formare adecvată a mediatorilor:** Dacă mediatorii nu sunt bine pregătiți, procesul de mediere poate fi ineficient și poate agrava conflictele.

Medierea conflictelor în școală este o metodă eficientă de a crea un mediu de învățare mai armonios și mai sigur pentru toți elevii. Prin dezvoltarea abilităților de comunicare și rezolvare a problemelor, elevii nu doar că își rezolvă conflictele actuale, dar învață și lecții valoroase care le vor fi utile pe termen lung. Este esențial ca școlile să investească în formarea mediatorilor și să promoveze utilizarea acestei metode pentru a reduce conflictele și a crește coeziunea între elevi.

ROLUL DIRIGINTELUI ÎN ACTIVITATEA EDUCATIVĂ

*Prof. Păușescu Ioana Consuela
Colegiul Economic Rm. Vâlcea*

Rolul de consilier educațional (dirigintelui) reprezintă un aspect de o complexitate majoră și poate avea o multitudine de forme/tipuri de consiliere psihopedagogică, cu o varietate de conținuturi, strategii și tehnologii, metode, procedee și tehnici.

Profesorii-diriginți sunt agenții cei mai apropiați de copiii/elevi și părinți, cei mai responsabili actori ai transformărilor educative și schimbărilor comportamentale ale elevilor. Funcția esențială a dirigintelui rezidă în organizarea și desfășurarea unui ansamblu de activități cu caracter educativ, ce contribuie la formarea conduitei etice a elevilor și asigură valorificarea/completarea influențelor, ce provin din cadrul formal, nonformal și informal

Dirigintele are un rol incontestabil, el este coordonatorul activităților instructiv- educative menite să completeze, să sintetizeze influențele educative asupra elevilor. Dirigintele desfășoară activități de suport educațional, consiliere și orientare profesională pentru elevii clasei pe care o coordonează.

Funcția de diriginte îi sporește profesorului responsabilitatea, îi amplifică rolul hotărâtor pe care îl are în colectivul clasei pe care o îndrumă. Acestuia îi revine sarcina de a urmări climatul de muncă al clasei, interesul elevilor pentru învățatură, stilul de muncă, progresul fiecăruia în parte la fiecare obiect de învățământ, identificarea și rezolvarea unor posibile probleme.

Între diriginte și elevii clasei pot lua naștere relații speciale, situații în care dirigintele devine foarte apropiat de elevii săi și ajunge să cunoască mai multe informații despre copiii decât familiile acestora.

Astfel, rolul dirigintelui nu se reduce doar la educația la catedră sau în clasă, ci presupune o activitate mai complexă, are și o poziție specială, deoarece lucrează cu individualități psihice umane, aflate în prim proces de formare, de unde rezultă necesitatea unei responsabilități în ceea ce privește comportamentul și intervențiile sale educative.

În cadrul activităților, dirigintele încearcă să le cultive elevilor:

- crearea unei imagini de sine pozitive;
- sporirea responsabilității personale față de sine, față de societate;
- creșterea capacității de luare a deciziilor (independența alegerilor personale);
- păstrarea echilibrului în situații de succes și eșec;
- creșterea rezistenței la frustrare, marginalizare, critică;
- autoevaluarea realistă a propriului potențial;
- cunoașterea clară a calităților personale și a punctelor slabe;
- asumarea de obiective realiste, realizabile;
- capacitatea de analiză a propriilor erori, greșeli, eșecuri;
- asumarea riscurilor, stăpânirea situațiilor de incertitudine, anticiparea consecințelor;
- adoptarea unei atitudini active față de cariera personală;
- elaborarea de soluții alternative.

Consilierea psihopedagogică stimulează organizarea și armonizarea raporturilor complexe dintre elevi, dintre elevi și părinți, dintre elevi și profesori și dintre agenții educativi cu care colaborează școala și clasa concretă de elevi.

Prin urmare, consilierea psihopedagogică realizată de diriginte stimulează formarea sintonității colectivului de elevi, prin valorificarea fiecărui individ în parte și a întregii clase școlare în integritatea relațiilor interpersonale.

Activități educative extrașcolare organizate cu și pentru elevii clasei, stabilite după consultarea elevilor, sunt organizate sub forma unui program de activități educative pe clasă. Activitățile se derulează cel puțin o dată pe lună și au rolul de a remedia o problemă a clasei respective sau de a dezvolta activități care să-i pună în valoare pe elevi.

Activitatea extrașcolară vine să lămurească și să adâncească unele preocupări ale clasei și ale școlii, consolidând cunoștințele, priceperile și deprinderile elevilor. Activitățile pot fi organizate sub formă de proiecte educative: întâlniri și discuții cu personalități culturale și științifice; dezbateri de fapte de viață; participarea la acțiuni și evenimente importante care să consolideze deprinderi de muncă și opțiuni școlare și profesionale; dezbateri; cafenele publice; vizite cu scop educativ; voluntariat.

Bibliografie:

Anexă la Ordinul MECI nr. 5132/10.09.2009 privind activitățile specifice orei de dirigiență;

Călugăru, D, *Dirigenția și consilierea*, Ed. Gheorghe Alexandru, Craiova, 2004;

<http://www.asociatia-profesorilor.ro/rolul-dirigintelui-in-activitatea-educativa.html>

<https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/1291515>

INTEGRAREA COPIILOR CU CES ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

*Prof. învă. preșcolar: Peia Codruța
Grădinița cu Program Prelungit nr. 4, Caransebeș*

Legislația actuală și Legea învățământului, care privesc învățământul special, oferă posibilitatea pentru copiii cu cerințe educaționale speciale de a fi integrați în grădinițe obișnuite.

Copiii cu CES au nevoie de un curriculum diferențiat, de programe specifice de predare-învățare și evaluare specializată, adaptate abilităților lor.

Într-o abordare incluzivă toți copiii trebuie considerați la fel de importanți, fiecăruia să îi fie valorificate calitățile, pornind de la premisa afirmată de N. Iorga “Fiecare copil pe care îl instrui este un om dăruit societății”, astfel spus fiecare copil este capabil să realizeze ceva bun.

Grădinița oferă sprijin tuturor copiilor, constituindu-se într-un factor de bază al incluziunii sociale, contribuind la eliminarea prejudecăților legate de apartenența la un anumit mediu și la distrugerea barierelor existente între diferitele grupuri din interiorul unei comunități. Astfel, grădinița incluzivă devine astfel o instituție deschisă tuturor, o grădiniță prietenoasă, flexibilă, care abordează procesul de predare – învățare – evaluare într-un mod dinamic și atractiv.

Educatorea trebuie să cunoască toți copiii cu care lucrează în grupă. Ea face permanent observații referitoare la progresele programului educativ. Copiii cu CES sunt parte a grupului de copii. Ei participă, după posibilitățile lor la activități și program. Educatorea observă și identifică problemele de dezvoltare sau riscurile de dezvoltare care apar atât din modul particular de răspuns la diferite activități cât și din informațiile primite de la medic sau de la familie.

Cadrul didactic poate folosi diverse strategii și intervenții utile:

- Crearea unui climat afectiv-pozitiv;
- Stimularea încrederii în sine și a motivației pentru învățare;
- Încurajarea eforturilor;
- Aprecieri în realizarea sarcinilor școlare;
- Folosirea unor recompense;
- Sarcini împărțite în etape mai mici de învățare, evaluare;
- Adaptarea metodelor și mijloacelor de învățare și evaluare.

Fiecare copil este diferit, prezintă particularități individuale și de relație cu mediul, trasături care necesită o evaluare și o abordare personalizată. Copiii cu deficiențe au aceleași trebuințe în creștere și dezvoltare. Acești copii au în aceleași timp și anumite necesități, particulare, specifice, individualizate.

Copiii cu CES au nevoie de atenție specială și necesită sprijin pe parcursul dezvoltării lor, altfel spus grădinița este primul mediu de socializare care oferă un curriculum flexibil și totodată deschis nevoilor copiilor.

Un rol important în educarea copiilor, îl au și părinții. Dacă părinții și cadrele didactice lucrează împreună, se poate sprijini dezvoltarea copilului, iar cerințele sale pot fi îndeplinite într-o măsură mult mai mare.

Ținta finală este să se asigure că toți copiii au acces la o educație în cadrul comunității, educație care să fie adecvată, relevantă și eficientă.

Bibliografie:

Sorin Cristea, Ion Albulescu, Horațiu Catalano, 2019, *Colecția Sinteze de pedagogia învățământului preșcolar*, Editura Didactica Publishing Housre;
Cretu Carmen, 1999, *Curriculum diferentiat si personalizat*, Editura Polirom, Iași.

ROLUL PEDAGOGIEI CURATIVE ÎN MANAGEMENTUL INCLUZIUNII ȘCOLARE

*prof. Pîrvulescu Cristina-Constantina
Școala Gimnazială Nr. 4, Rm. Vâlcea*

Prima instituție de pedagogie curativă bazată pe antropozofie, fondată de către Rudolf Steiner (1867-1925), a fost creată în Germania, în 1924. În acea perioadă, pedagogii i-au cerut lui Rudolf Steiner sprijinul pentru a putea ajuta elevii cu cerințe educaționale speciale. Drept răspuns, Rudolf Steiner a ținut *Cursul de pedagogie curativă*, în care a pus bazele a ceea ce a luat amploare sub denumirea de pedagogie curativă cu orientare antropozofică.

Pedagogia curativă întemeiată de Rudolf Steiner este un fapt social. Este un alt mod de a educa, oferit elevilor cu cerințe educaționale speciale, ale căror probleme de sănătate fizică și psihică nu pot fi rezolvate prin forme de educație obișnuită. Pedagogia curativă este un curent pedagogic care și-a păstrat identitatea (Neamțu, Cristina și Gherguț, Alois, 2000, p. 7).

Scopul pedagogiei curative este acela de a oferi elevilor cu cerințe educative speciale posibilitatea de a se deschide, de a-și dezvolta propriul potențial și capacitățile lor de gândire, de a sprijini integrarea lor în comunitatea socială, de a-i ajuta să trăiască cu demnitate.

Fundamentele pedagogiei curative, cele mai multe similare cu ale alternativei Waldorf, sunt: ritmul și voința; predarea în epoci; cuvântul viu și lumea însuflețită; activitățile artistice; logopedia; atitudinea pedagogului curativ și ambianța.

Fundamentele pedagogiei curative

a) Ritmul și voința

În pedagogia curativă, activitățile din timpul zilei, săptămânii și anului, sunt structurate ritmic. În școală, ziua debutează cu o zicere matinală și o parte ritmică urmată de predarea pe epoci, care are loc pe parcursul primelor două ore de curs. Săptămâna începe și se sfârșește în mod festiv, fiind marcată de întâlnirile cadrelor didactice care pe lângă alte teme, vor aborda și studii de caz.

Anul este structurat ritmic prin anotimpuri, cu sărbătorile care le corespund. Sărbătorile creștine – Paști, Sânziene, Crăciun, Bobotează etc. – se sărbătoresc prin reprezentații artistice, piese de teatru, serbări cu specific. În cadrul acestora sunt reprezentate, sub formă de imagini, noțiuni precum iubire, frumusețe, curaj, pentru a găsi acces și la sufletele elevilor cu posibilități de percepere-

b) Predarea în epoci

Ziua de școală începe, în fiecare dimineață, cu așa zisa oră de bază sau epocă, desfășurată pe parcursul a două-patru săptămâni și cuprinde acele materii la care trebuie accentuată cunoașterea și înțelegerea, gândirea și reprezentarea. Astfel -ora de bază- constituită din primele două ore ale dimineții, va fi începută cu grijă prin așa numita parte ritmică, ce ocupă ca timp primele douăzeci de minute.

Cântecele la flaut, liră, cu vocea, poeziile, pantomima, exercițiile de ritm (scandate cu picioarele și mâinile), exerciții de vorbire (frământările de limbă), în care elevilor le este cultivată capacitatea de a rosti clar -sub forma de jocuri și mici acțiuni- la o mai bună percepție a corpului, la o cunoaștere a schemei corporale, la stimularea exprimării, leagă colectivul clasei și îl potrivește orei de predare.

Dacă în cazul secvenței ritmice care deschide o zi de școală există o alternanță între activitățile individuale și cele de grup, în cazul predării pe epoci domină predarea frontală. În ceea ce-i privește pe elevii care nu pot să scrie sau să deseneze, pedagogul curativ preia această sarcină.

Ora se încheie cu o istorisire ce diferă în funcție de clasă (de exemplu, clasa I, basme; a II-a, legende și fabule; a III-a, povestiri biblice; a IV-a, mitologie românească ș.a.) ce dau caracter întregului an școlar.

c) Cuvântul viu și lumea însuflețită

Cuvântul viu este atât de important, încât manualele sunt evitate în primii ani de școală, și în mare măsură, și în clasele superioare. Firul roșu care merge de-a lungul unei epoci de predare și care o face să fie un întreg ordonat, nu poate fi găsit în niciun manual.

Acesta este prelucrat de profesor, luând în considerare specificul clasei și efectul educativ al fiecărei materii. Lipsa manualelor atrage după sine confecționarea propriilor cărți, prin caiete de epocă în care stă strânsă esența unei perioade de predare. Textele sunt dictate, de regula, de învățător sau prelucrate împreună în clasa, ilustrațiile fiind cu totul opera elevilor (Weihs, Thomas, 1988, p. 182).

d) Activitățile artistice

Următoarele ore de curs se adresează inimii, frumosului, simțirii.

Muzica, pictura, gimnastica, modelajul țin de domeniul artei, pedagogia curativă alătură acestora încă două: euritmia și desenul formelor.

Desenul formelor – încă de mici, elevii sunt îndrumați și ajutați să deseneze folosindu-se de o simplă linie, care nu este altceva decât conturul obiectului sau al ființei pe care doreau să o deseneze. În realitate, însă, nu există niciun fel de contur, numai culori ce se întâlnesc, suprafețe colorate ce se învecinează.

e) Logopedia

Vorbirea articulată este asimilată, în context evolutiv, cu dezvoltarea gândirii elevului.

Modelarea vorbirii este, de asemenea, o parte componentă a formării cadrelor didactice și educatorilor din cadrul pedagogiei curative. În cadrul secvențelor ritmice, sunt prevăzute exerciții de vorbire cu întreaga clasă. Astfel, timpul disponibil pentru exerciții individuale este relativ scurt. Aici, ar putea fi introdusă logopedia. Ea este realizată individual de către un logoped deși este greu să se dezvolte aptitudini verbale la elevii care nu au atins nivelul necesar de înțelegere al noțiunilor de bază, fundamentale.

f) *Atitudinea pedagogului curativ și ambianța*

Întrucât pedagogii curativi acționează nemijlocit asupra elevilor în nevoie, ei trebuie să-și însușească o serie de aptitudini, cum ar fi: facultăți de cunoaștere extinse, înțelegere față de fenomenele anormale prezentate de subiecți, intuiție, interes, dăruire, entuziasm, liniște lăuntrică și respect față de detaliu.

Cadrul didactic caută în mod intenționat stabilirea contactului cu fiecare elev, mai întâi la salutul de dimineață, apoi în cursul predării.

Modul de comportare al cadrelor didactice față de elevi este plin de respect, interes și cordialitate. În acest context, este important de remarcat faptul că profesorul nu este în permanență persoana care îngăduie totul, cu toleranță și înțelegere. El ridică adesea pretenții care acționează cu claritate și fermitate asupra elevilor. În cursul activităților cotidiene se ține seama, în mod conștient, de forma pe care o au de luat acestea; dacă este cazul, elevii sunt corecți în mod sistematic. Comportamentul elevilor, unii față de alții, este influențat de modelul cadrului didactic.

Sălile de clasă sunt primitoare, pereții sunt zugrăviți în culori pastel, ce diferă după vârsta elevilor, băncile sunt dispuse în mod adecvat pentru predarea frontală. Alături de profesor, aproape pentru toți elevii a devenit un obicei de a împodobi în mod corespunzător sălile de clasă sau masa anotimpurilor. Pe această cale, elevii cu cerințe educative speciale fac cunoștință cu diversele anotimpuri și anumite stări lăuntrice, care sunt create cu ajutorul unor voaluri colorate atârinate în colțurile clasei.

Rezumând, putem caracteriza că interacțiunile și climatul din sălile de clasă sunt pline de respect și sensibilitate. Dar ceea ce caracterizează cel mai bine relația profesor-elev, în instituțiile de pedagogie curativă, este capacitatea de empatie pe care cadrele didactice o cultivă față de elev ca ființă în devenire (Ungureanu, Dorel, 2000, p. 72).

Primul centru de pedagogie curativă a fost înființat în Germania, acum 100 de ani (1924). Acesta a fost începutul unei mișcări care avea să se răspândească în întreaga lume; de atunci, au fost create numeroase instituții de pedagogie curativă și de terapie socială (și pentru copii și pentru adulți), dintre care aproape 350 în Europa. Pedagogia curativă și terapia socială sunt prezente acum în aproape 50 de țări. Începutul inițiativei din județul Hunedoara este legat de primul seminar internațional de pedagogie Waldorf și pedagogie curativă din România, care a avut loc la Deva, în septembrie 1990.

Promotorul inițiativei a fost d-l Hans Spalinger de la Humanus Haus-Elveția, care, prin vasta experiență de pedagog curativ, a prezentat și susținut metodele specifice pedagogiei curative, a sprijinit dezvoltarea bazei materiale, organizarea unor cursuri și schimburi de experiență și d-l dr. Lazăr Pașca, originar din Simeria Veche, ce a pus la dispoziție terenul pe care s-au construit clădirile centrului și susținerea unor conferințe în cadrul seminarelor de formare inițială a personalului.

Se promovează, de asemenea, egalitatea de șanse și drepturile umane ale persoanelor cu dizabilități, impulsionând emanciparea și integrarea în societate.

Integrarea socială este deci unul din scopurile principale ale

pedagogiei curative. Modelul ales este cel al comunităților sociale de pedagogie curativă, în care valorile umane sunt respectate și prețuite.

Bibliografie:

Felea, Gheorghe, *Alternativele educaționale din România*, Editura Triade, Cluj-Napoca, 2002;
Landsheere, G., *Istoria universală a pedagogiei experimentale*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1995;
Steiner, Rudolf, *Cunoașterea inițiatică*, Editura Arhetip-Renașterea Spirituală, București, 1995;
Steiner, Rudolf, *Antropologia generală ca bază a pedagogiei*, Editura Triade, Cluj-Napoca, 1998;
Steiner, Rudolf, *Formele spirituale active în conviețuirea vechii și noii generații*, Editura Omniscop, Craiova, 1998.

DREPTUL DE A LOCI ÎN COMUNITATE. PREVENIREA INSTITUȚIONALIZĂRII PE CRITERIU DE DIZABILITATE

*Prof. înv. preșcolar Popa Ioana Daniela
Școala Gimnazial „Iulia Hălăucescu”, com. Tarcău, Neamț*

Cuvântul **segregare** înseamnă delimitare, separare, îndepărtare.

Instituționalizarea înseamnă internarea unui copil într-un centru de plasament sau a unui bătrân într-un azil.

Persoană cu dizabilități – „*persoană cu deficiențe fizice, mintale, intelectuale sau senzoriale, deficiențe care, în interacțiune cu diverse bariere/obstacole, pot îngreuna participarea ei deplină și eficientă la viața societății în condiții de egalitate cu celelalte persoane*”. (1)

Comunitatea reprezintă un grup de oameni care împart interese, credințe sau norme de viață comune. (2) Cine locuiește într-o comunitate trăiește în mijlocul semenilor săi, bucurându-se de toate drepturile ce decurg din aceasta.

Scopul lucrării este de a demonstra beneficiile pe care le are integrarea socială a copiilor cu dizabilități, prevenind instituționalizarea pe acest criteriu al dizabilității și beneficiind de dreptul de a locui în comunitate.

Dacă există condiții propice de creștere și dezvoltare, dezvoltarea unui copil este condusă într-o direcție pozitivă. Pe măsură ce începe să înțeleagă cele mai simple noțiuni sociale și le procesează, copilul învață gradual diferite abilități de viață. Instrumentele care îl vor ajuta să se descurce cu sarcinile cotidiene sunt tocmai aceste abilități, care depind de un număr mare de variabile:

- a. Auto-suficiența
- b. Limitele
- c. Testarea realității
- d. Reciprocitatea
- e. Dezvoltarea ca proces

Independența este o funcție a încrederii în sine a copilului și se poate cultiva doar într-un mediu stabil. Fiecare copil are nevoie de îndrumare și sprijin pentru a-și dezvolta un simț al auto-suficienței care condiționează la rândul ei dezvoltarea personalității. Pericolul începe în momentul în care copilul

cu dizabilitate observă că cei din jurul lui îl percep ca fiind „handicapat”, îl protejează și tratează conform cu nivelul lui de funcționare, se percepe așa și capătă justificarea pentru a se comporta în continuare așa. Scade curiozitatea și devine, încet, incapabil de a face față provocărilor. Părinții trebuie să învețe să transfere responsabilitate parțială asupra copilului lor, transmițându-i mesajul că ceilalți au încredere în abilitățile lui. Acest mesaj îl vor provoca să încerce să realizeze lucruri care îi păreau neinteresante, neatrăgătoare, imposibile. Este important, de asemenea, să existe toleranță, să nu se facă deloc comparații, să i se impună copilului să respecte aceleași reguli care se aplică tuturor copiilor din grupă.

Procesul de atingere a independenței depinde de măsura în care oamenii din jurul copilului sunt pregătiți să îi identifice abilitățile și să contribuie la dezvoltarea acestora, precum și de felul în care mediul se raportează la copil. Independența se materializează atunci când copilul demonstrează că poate rezolva singur diferite sarcini, respectă reguli, poate trece ușor de la joaca în mod independent la joaca cu mai mulți copii.

Adultul stabilește limite și reguli pe care copilul trebuie să și le însușească. Acestea îl conectează la realitatea de aici și acum, îl ajută să se concentreze și îi oferă o stare de liniște. Este important ca fixarea limitelor să se facă într-o manieră pozitivă, încurajatoare dar autoritară în același timp, ceea ce îl ajută pe copil să își dezvolte abilitatea de a surprinde esența mesajului în mod clar și de a și-l însuși.

Socializarea timpurie se răsfrânge pozitiv asupra formării personalității și a adaptării la viață. Rutina din timpul activităților de la grădiniță îi permite copilului să se simtă protejat, să își canalizeze atenția, să se simtă egal cu ceilalți și atunci este motivat că ceea ce face este important atâta timp cât își folosește propria inițiativă. Se dezvoltă spiritul de inițiativă, își consolidează dominația (lateralitatea mâinii), își dezvoltă simțul echilibrului, se dezvoltă abilitățile psiho-motorii. Adulții trebuie să încurajeze încercările, să îl laude, să îl învețe pe copil că știința derivă din experiențe cumulate, iar un eșec nu înseamnă neapărat un dezastru. Oferindu-i un model, copilul își dezvoltă abilitatea de a testa realitatea.

Copilul cu dizabilități trebuie susținut în îmbunătățirea relațiilor interpersonale de către adult, în calitate de intermediar, prin recunoașterea unor nevoi personale, precum și respectarea nevoilor celorlalți. Tonul folosit este relaxat, prietenos, comunicând cu copilul la nivelul ochilor și impunând în acest fel o comunicare deschisă și o atmosferă plăcută. În acest fel se consolidează relația de reciprocitate dintre copilul special și mediul său social.

Procesul de creștere are loc pe mai multe niveluri în același timp, incluzând pauze, relaxări, regresii și interludii. Dezvoltarea copilului (creștere fizică, percepție, înțelegere, însușirea și aplicarea cunoștințelor) este un proces care are loc cu o viteză specifică individului și este imperios necesar să se profite de fiecare stadiu al dezvoltării, fără să se grăbească un anumit stadiu sau să fie sărit.

Pentru a-l ajuta pe copil în procesul de maturizare, este important ca adultul să fie răbdător și familiarizat cu reacțiile copilului în toate situațiile sociale. Trebuie definite sarcinile pe care le poate îndeplini de unul singur, ca și cele la care va avea nevoie de ajutor.

Prioritizarea obiectivelor și scopul se redefinesc în permanență.

Unui copil special îi este greu să facă față și să accepte cerințe. Dar atâta timp cât regulile unui sistem sunt clare și corespunzătoare nevoilor sale, el acceptă provocările de bună voie și se bucură că poate crea și poate fi parte integrantă dintr-un sistem bine definit. Atunci vorbim despre un copil bine adaptat și sprijinit. Un sistem care va reuși să ia în considerare nevoile speciale și învățarea prin experiențe, să îi includă pe copiii cu cerințe educaționale speciale, este un sistem ce pune accent pe dezvoltarea personalității.

Există provocări și dificultăți la nivelul copilului cu CES, a grupului, a părinților și a educatorilor. Mediatorul are rolul de a supraveghea procesul de integrare a copilului cu CES, este parte integrantă din echipă, menține un contact cu toți copiii și ajută la activitățile de grup. Când școala este

conștientă de propriile limitări, atunci când are de-a face cu sarcina integrării, când este conștientă că nu poate oferi copilului maximum de atenție necesar, poate solicita sprijin individual al copilului în cadrul educațional.

Pentru ca un copil cu cerințe educaționale speciale să se obișnuiască cu mediul, să fie acceptat de acesta, el trebuie să simtă că aparține acelui grup, care îl acceptă necondiționat.

Părinții trebuie să fie permanent sprijiniți, ei sunt oamenii devotați care au de a face cu greutate, depun imense eforturi, își dedică viața dezvoltării și evoluției copilului cu CES, integrându-i alături de semenii lor în școala de masă.

„Instituția de învățământ preșcolar constituie cadrul instituțional cu care trebuie să înceapă incluziunea, aducând beneficii maxime în dezvoltarea copilului pe toate aspectele personalității, beneficii cu impact major în viața acestuia.” (3) Integrarea totală încurajează atât sistemul cât și copilul în asumarea responsabilității.

Am arătat, prin cele expuse mai sus, beneficiile pe care le are integrarea socială a copiilor cu dizabilități, prevenind instituționalizarea pe acest criteriu al dizabilității și beneficiind de dreptul de a locui în comunitate.

Bibliografie:

1. Burcea Sînziana, *Note de curs, Integrarea copilului cu dizabilități în învățământul de masă-principii de bază*, 2009
2. Haheu-Munteanu Eufrosinia, *Suport de curs, Managementul educației incluzive în instituția timpurie de învățământ*, Chișinău, 2020
3. <https://ro.wikipedia.org/wiki/Comunitate>

ROLUL PROFESORULUI DIRIGINTE ÎN ORIENTAREA ȘCOLARĂ A ELEVILOR

*Prof. Popescu Florina
Școala Gimnazială "Nicolae Bălcescu", sat Rotărăști*

Conform lui Norbert Sillany, orientarea școlară și profesională reprezintă ”dirijarea unui adolescent spre meseria sau profesia care i se potrivește cel mai bine din punct de vedere al aptitudinilor, a capacităților sau gusturilor sale, ținându-se totodată seama de posibilitățile de angajare și de situația familială”.

Codul vieții după Georges Grinda spune :

- Copilul este o persoană în devenire - eu îl respect;
- Copilul vrea să fie independent – eu îl invit să fie responsabil;
- Copilul are nevoie de un ideal - eu îl ajut să dea un sens vieții sale.

Contribuția dirigintelui este hotărâtoare prin modul în care știe să organizeze și să stimuleze dorința și ambiția elevilor de a-și îndeplini cu simț de răspundere toate obligațiile școlare. A le insufla conștiința datoriei și autocontrolul înseamnă a-i ajuta să-și înțeleagă corect statutul de elev și să dobândească un comportament adecvat.

Dirigintele îi învață pe elevi cum să învețe, să-și organizeze timpul, îi ajută să se integreze cu succes în colectiv, îi face să înțeleagă că instruirea este principala cale de dezvoltare. Principala sarcină a dirigintelui este de a cultiva la elevi:

- o imagine de sine pozitivă,

- sporirea responsabilității personale față de sine, de alții, de societate,
- creșterea capacității de luare a deciziilor,
- păstrarea echilibrului în situații de succes și eșec,
- autoevaluarea realistă a propriului potențial,
- cunoașterea clară a calităților personale și a punctelor slabe,
- asumarea de obiective realiste, realizabile,
- adoptarea unei atitudini active față de cariera personală,
- elaborarea de soluții alternative,
- dezvoltarea abilităților de inter-reaționare în contexte variate.

Problema aptitudinilor și a alegerii școlii și ulterior a profesiei a devenit o problemă educativă de larg interes, mai ales în clasele terminale ale ciclurilor gimnaziale, munca diriginților devenind un suport solid al orientării elevilor. Nu numai informațiile furnizate, ci mai ales, contactul elevilor cu diverse sectoare de activitate, joacă un rol esențial în consolidarea preferințelor profesionale care stau la baza opțiunilor tinerilor.

În contextul schimbărilor actuale de la nivelul sistemului de învățământ dar și al societății, orientarea școlară și profesională nu mai este o simplă activitate de psihodiagnostic și de selecție profesională, ci presupune structurarea ca proces educativ îndelungat care urmărește dezvoltarea personalității tinerilor în vederea viitoarei lor integrări școlare și profesionale.

Bibliografie:

Butnaru, D. *Consiliere și orientare școlară*, Ed. Spiru Haret, Iași, 1999

Bălan, A. *Consiliere educațională*, Ed. Ardealul, Cluj-Napoca, 2001

Tomșa, Gh. *Orientarea și dezvoltarea carierei la elevi*, Casa de editura și presa, București, 2001

MANAGEMENTUL CLASEI DE ELEVII, PORTRETUL CADRULUI DIDACTIC IDEAL, BUN COMUNICATOR

*Prof. Popescu Mihaela
Școala Gimnazială Anton Pann, Rm. Vâlcea*

Profesia didactică are o dimensiune umană extrem de puternică, fapt care implică nu doar cunoștințe și competențe, ci și atitudini, valori, într-un cuvânt o conștiință profesională. Cadrul didactic nu este doar un agent, care se supune unui sistem de norme, ci și un actor, care se investește în ceea ce face, conferă semnificații, trăiește activitatea cu elevii, cu un indice de intervenție personală importantă. Pentru ca actul educativ să fie eficient și în același timp plăcut, inegalitatea dintre profesor și elev trebuie depășită. Elevul vrea să găsească în profesorul său un sprijin într-o situație oficială și nu în primul rând un specialist cu competență specifică într-un domeniu științific sau altul. El are nevoie de cooperarea profesorului, deși relația profesor-elev rămâne de esență conflictuală deoarece poartă în sine înainte de toate conflictul promotor al oamenilor în înfruntările dintre generații.

Cerința unei relații pedagogice de parteneriat se poate construi numai pe baza respectării unei condiții fundamentale și anume cunoașterea personalității elevului. Raportarea profesorului la elev presupune înțelegerea unui ansamblu de idei. În primul rând, unicitatea sufletului copilului și tânărului

din care decurge concluzia că “în materie de educație fiecare tânăr constituie un caz particular”. De asemenea, trebuie respectată inductibilitatea copilului la adult, ca și faptul că adolescența și copilăria sunt “momente” ale vieții.

Profesorul îndeplinește, în școală, funcții cum ar fi organizator al procesului de învățământ, educator, partener al educației sau membru al corpului profesoral, al procesului de învățământ. Ca organizator al învățării, un profesor bun îmbină aspectele obiectiv-logice ale transmiterii cunoștințelor cu aspectele psihologice. Este, deci preocupat atât de aplicarea principiilor didactice, a teoriei instruirii în transmiterea conținutului învățământului, cât și de implicațiile psihologice ale actului transmiterii: psihologia evoluției copilului, psihologia învățării, strategiile comunicării.

Profesorul nu ar trebui să fie doar un transmițător de informații care se rezumă la a da indicații elevilor în privința modului de învățare și a materialelor pe care trebuie să le învețe, ci și un antrenor care prin întrebări analitice stimulând gândirea elevilor, creează premise pentru ca aceștia, prin aflarea independentă a răspunsurilor, să ajungă la o mai bună înțelegere a problemelor.

Funcția didactică a profesorului se exprimă prin îndeplinirea statutului de model, partener, sfătuitor. Ea se îndeplinește prin crearea unei atmosfere generale de securitate și încredere în clasă, prin încurajarea succeselor fiecărui elev, prin crearea unui flux de simpatie între profesor și elevi.

„A educa” înseamnă a-ți desfășura activitatea sub semnul unor categorii morale determinându-i pe elevi să ia distanță critic față de atitudinile și performanțele proprii, dezvoltându-le aptitudinea de a stabili contacte pozitive și de a analiza critic propriile prejudecăți. Conceptul de partener al educației se referă la raporturile profesorului cu alți factori educativi, îndeosebi cu părinții și la concepția conform căreia profesorii și elevii formează împreună o comunitate școlară. Școala este a doua instanță de socializare, după familie, iar profesorul trebuie să colaboreze cu toți factorii educativi, să armonizeze educația formală cu cea nonformală și informală. El poate juca rolul de consultant al părinților, împarte răspunderea formării copiilor cu familia.

Profesorul ideal ar trebui să le prezinte elevilor care sunt cele mai înalte performanțe, în anumite limite rezonabile, la care se așteaptă ca ei să se ridice în realizarea diferitelor activități care le sunt propuse, identifică și concepe activități de învățare care sunt relevante pentru contextele reale de viață cotidiană a elevilor. Totodată, profesorul ideal manifestă preocuparea de a se adapta la diversitatea elevilor prin selecționarea unor strategii de instruire și a unor materiale de învățare care sunt adecvate vârstei, pregătirii anterioare, valorilor culturale și nevoilor individuale de educație ale elevilor, creează și menține în sala de clasă un climat de lucru care favorizează învățarea, motivația intrinsecă a învățării și dorința de a realiza sarcinile de lucru propuse; acesta presupune o serie de competențe de management al clasei, începând cu cele legate de aranjarea mediului fizic al clasei, astfel încât să se înlesnească interacțiunea dintre profesori și elevi, stabilirea împreună cu elevii a unor limite rezonabile în care trebuie să se înscrie comportamentul fiecăruia și terminând cu cele legate de crearea unei atmosfere de lucru, destinate, încurajarea preocupării elevilor de a se autocontrola continuu și competențele de tratare corespunzătoare a manifestărilor de indisciplină.

Pentru o bună prestație profesională, cadrul didactic are nevoie să aibă încredere în sine și în competențele sale profesionale, să stăpânească modalități de rezolvare a situațiilor critice, tensionale sau conflictuale, să fie capabil să gestioneze situațiile tipice și să poată dezvolta soluții pentru cele atipice, toate acestea și multe altele îi sunt indispensabile muncii cadrului didactic.

Din acest motiv un profesor trebuie să fie devotat elevilor și învățării acestora. Un profesor bun trebuie să plece de la ideea că toți elevii pot cu adevărat învăța. Mai mult decât atât, ei chiar trebuie să pună în practică acest principiu. Profesorului desăvârșit îi place să lucreze cu tinerii și se pricepe să împărtășească cunoștințele lui tuturor elevilor, chiar dacă aceștia sunt foarte diferiți prin trăsăturile și talentele lor. Succesul este garantat de încrederea profesorului în demnitatea și valoarea oricărei ființe umane și în potențialul care există în fiecare. Având în vedere că nu lucrează doar cu un singur elev, ei trebuie să ia în considerare faptul că elevii sunt diferiți, iar diferențele dintre ei influențează învățarea.

Pentru a lua în seamă particularitățile individuale, profesorii trebuie să își cunoască foarte bine elevii. Tipul acesta de înțelegere nu este lipsit de importanță, deoarece profesorul trebuie să îl folosească constant pentru a-și modela metodele de predare. Un profesor bun învață din experiență, învață atunci când îi ascultă pe elevi, când îi observă lucrând. Lucrurile pe care le află despre elevi în timpul procesului de educație devine automat parte a competențelor lui didactice.

Pentru a servi mai bine interesele elevilor, un bun profesor este foarte atent ca toți elevii să beneficieze de aceeași grijă din partea lui și să nu lase ca presupusele sau realele lor handicapuri sau incapacități, diferențele individuale, contextele culturale sau sociale diferite din care provin aceștia, să influențeze relațiile dintre el și elev. Profesorii trebuie să fie atenți și interesați și despre ce cred elevii despre ei înșiși, de motivațiile lor, de efectele învățării asupra relațiilor lor cu grupul de prieteni, dar și de dezvoltarea caracterului lor, de aspirațiile și calitățile lor. Toate aceste competențe necesare unui profesor vor influența performanțele elevilor, modul lor de raportare la procesul de învățare, precum și dragostea sau aversiunea lor față de școală.

Profesorul trebuie să fie un model pentru toți elevii și să respecte intimitatea și confidențialitatea unor informații cu privire la viața personală a elevului. El trebuie să le facă elevilor cunoscute diferitele obiective ce urmează a fi atinse în activitatea lor. Profesorul trebuie să-l formeze pe elev pentru societatea în care s-a născut și în care se dezvoltă, deoarece valorile spirituale nu se creează decât în societate și pentru societate, trebuie să învețe elevul cum să învețe, trebuie să-l facă să aibă încredere în el, în opțiunile lui să poată să se exprime liber fără inhibiții. Rolul profesorului este acela de a-l ajuta pe elev să dobândească în școală un sistem de valori. Procesul de structurare și cristalizare a sistemului de valori, specific copilului, se află în strânsă legătură cu relația dintre acesta și familie.

Bibliografie:

1. Cucos, Constantin (coord), *Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice*, Editura Polirom, București, 2005
2. Nicola, Ioan, *Tratat de pedagogie școlară*, Editura Aramis, București, 2003
3. Stoica, Marin, *Pedagogie și psihologie*, Editura Gheorghe Alexandru, Craiova, 2002

IMPLICAREA COPIILOR CU CES ÎN ACTIVITĂȚILE ȘCOLARE ȘI EXTRAȘCOLARE

*Prof. Popescu Natalia - Alina
C.N.I. Matei Basarab Rm. Vâlcea*

În plan psihopedagogic, conceptul de cerințe educaționale speciale relevă necesitatea individualizării evaluării și demersului educațional. Se propune evaluarea într-o optică dominant educațională (în termeni de potențial de învățare și de curriculum), dar mai ales derularea intervenției educaționale specifice, diferențiate și adaptate particularităților individuale.

Multe persoane se întrebă ce înseamnă CES – cerințele educaționale speciale. Cerințele educaționale speciale sunt acele cerințe care derivă din nevoile speciale ale unor persoane, generate de existența unor disfuncții la nivel intelectual, senzorial, fizic, psiho-afectiv, socio-economic, cultural.

Conceptul de cerințe educative speciale a fost inclus în terminologia UNESCO în anii 90 ca o consecință a orientării accentuate a educației speciale spre copil și comunitate.

Astfel, putem considera că se încadrează în categoria CES: copiii cu dificultăți motorii, sindrom Down, dificultăți de vorbire, tulburări de comportament, autism, deficit de atenție și hiperactivitate (ADHD), dar și cei care trec, pur și simplu, printr-o perioadă mai grea (abandon familial, abuzuri, tulburări psiho-emoționale care dizabiliatează formarea normală a personalității copilului).

Școala incluzivă trebuie să răspundă nevoilor comunității și să asigure o participare egală a tuturor elevilor. Incluziunea presupune că fiecare individ contează și cu toții avem nevoie de mai multă răbdare și toleranță față de cei care sunt diferiți. Într-o astfel de unitate de învățământ, se asigură o educație pentru toți copiii și se caută mijloacele cele mai eficiente de combatere a atitudinilor de discriminare. Copiii din aceste unități de învățământ beneficiază de toate drepturile și serviciile sociale și educaționale conform principiului „resursa urmează copilul”.

Integrarea școlară și extrașcolară este un proces de adaptare a copilului la cerințele școlii pe care o urmează, de stabilire a unor raporturi afective pozitive cu membrii grupului școlar, de desfășurare cu succes a activităților școlare.

Conceptul de CES – cerințe educaționale speciale, presupune o abordare care consideră că fiecare copil este unic, poate învăța dacă este identificat tipul de învățare specific particularităților individuale ale sale. Curriculum-ul școlar trebuie considerat un instrument necesar care trebuie să fie flexibil, adaptabil la cerințele elevilor.

Copilul cu CES are nevoie de condiții de învățare care să stimuleze și să sprijine dezvoltarea sa, un curriculum adaptat și individualizat. Adaptarea curriculumului la clasă pentru predarea, învățarea, evaluarea diferențiată se poate realiza prin:

- Adaptarea conținuturilor cantitativ și calitativ, la potențialul de învățare al elevului;
- Adaptarea proceselor didactice (metode utilizate, material didactic, timp de lucru alocat) nivelul de sprijin acordat elevului;
- Adaptarea mediului de învățare fizic, psihologic și social.

Deseori, este nevoie de programe individualizate de intervenție pentru integrarea școlară, extrașcolară și socială a copiilor cu CES. Se poate vorbi despre:

- Integrare totală – atunci când elevii cu CES petrec tot timpul în școala obișnuită, (programelor terapeutice se desfășoară în spații speciale, destinate acestui scop);
- Integrare parțială – atunci când elevii cu CES petrec doar o parte din timp în școala obișnuită;
- Integrare ocazională – participare ocazională, în comun, la diferite activități extrașcolare (excursii, serbări, întreceri sportive, spectacole, etc).

Toate cadrele didactice care au în colectivitatea elevilor copii cu CES, vor avea în vedere acțiuni ce presupun colaborarea cu părinții și consilierea acestora, implicarea directă în lucrul efectiv cu copiii. Părinții și copiii vor fi consiliați să fie realiști în așteptări, vor fi ghidați să evite izolarea și să comunice cu alți părinți și copii aflați în situații similare. Se va promova o abordare pozitivă a educării și disciplinării copiilor; copiii vor fi implicați, atât cât se poate, în luarea deciziilor, în alegerea activităților la care vor participa. Este de dorit ca părinții, cadrele didactice și școala, precum și alte instituții să facă un front comun pentru a ajuta la integrarea copiilor cu CES.

Bibliografie:

Gherguț Alois- *Psihopedagogie specială*, Editura Polirom, Iași, 2000, pag. 43 - 61.

O ABORDARE "ECONOMICA" A BIBLIOTECONOMIEI

*Bibliotecar Puranu Georgeta,
Casa Corpului Didactic Vâlcea*

Informația și cultura au fost au fost considerate mult timp exterioare câmpului de acțiune al economiștilor. O adevărată economie a bibliotecilor nu exista până acum câțiva ani în afara câtorva articole, rapoarte, statistici, studii asupra gestiunii. În acest sens,, Jean Michel Salaun afirma: „Dacă bibliotecarii au inventat cuvântul *biblioteconomie* este pentru că ei au renunțat să construiască o inaccesibilă ,”economie de bibliotecă”.

Marketingul reprezintă „știința și arta de a convinge clienții să cumpere produse și servicii”. Philip Kotler definea marketingul ca „un proces social și managerial prin care indivizii sau grupurile de indivizi obțin ceea ce le este necesar și doresc prin crearea, oferirea și schimbul de produse și servicii o anumită valoare”. Conceptul a fost aplicat și în lumea bibliotecilor, organizații non-profit care au tangențe profesionale cu acestea, având o politică de marketing privind serviciile și produsele create. O definiție amplă a marketingului de bibliotecă este prezentată în publicațiile semnate de către Natalia Cheradi, doctor în științe ale comunicării: „Marketingul de bibliotecă reprezintă o tehnologie a administrării, orientată spre satisfacerea maximă a necesităților și a cerințelor utilizatorilor reali precum și a utilizatorilor potențiali pentru serviciile și produsele instituțiilor bibliotecare. Este destinat perfecționării activității bibliotecilor în condițiile economiei de piață, adaptării la cerințele comunității, formării cererii de servicii informaționale”. În ultima vreme se tinde spre reconsiderarea acestui aspect, recunoscându-se importanța analizei economice în domeniul culturii și informării documentare, iar teoriile și metoda științelor economice sunt din ce în ce mai mult aplicate în acest sector de activitate.

În această revizuire se disting trei teme mari:

- Rolul informației în societate – informația este utilă în luarea deciziilor și la stabilirea strategiilor instituționale.
- Rolul statului și marilor organisme publice producătoare de informații
- Procesul de industrializare – informația devine o categorie economică: **informația ca marfă** și studiul piețelor de informație.

Informația ca marfă

Noile tehnologii de informare și telecomunicații modifică investițiile bibliotecilor. Cu cât se investește mai mult, cu atât se mărește numărul informațiilor iar serviciile devin mai rapide. Bibliotecile sunt nevoite să caute și să găsească noi metode și strategii care să întărească finanțarea. Serviciile oferite de biblioteci pot fi „comercializate”.

Marketingul aplicat și practicat sistematic devine punctul de interes și de forță pentru o bibliotecă de succes. Succesul profesional al acesteia depinde de capacitatea de a identifica necesitățile și dorințele utilizatorilor. Bibliotecarii încearcă să influențeze comportamentul acestora și să dezvolte relații de fidelitate pe termen lung în ceea ce privește oferta documentară a bibliotecii, cât și pe cea privitoare la serviciile de care dispune.

Pentru realizarea practică a economiei de piață este necesară conștientizarea acestor fenomene noi. Primul pas spre economia de piață este introducerea serviciilor plătite. Discuții lungi sunt generate de absolutizarea principiului gratuității serviciilor. Tradiția impune o gratuitate deplină a serviciilor, ceea ce nu înseamnă că nu poate fi îmbunătățită oferta de servicii. Chiar dacă bibliotecile se schimbă, depășind faza tradițională, ele nu pot deveni un simplu serviciu de informare. Trebuie subliniat faptul

că nicicând resursele bibliotecilor nu vor fi asigurate din activități proprii fără a atinge grav funcția fundamentală a instituției cărții și a dreptului cetățeanului la informare gratuită și la cultură.

Bibliotecile nu pot supraviețui pe principiile autogestunii. Ele, ca și alte instituții de cultură, au nevoie de subvenții. Dar tot mai evident este și faptul că numai cu banii alocați de stat sau de alte organe de finanțare nu este posibil să se asigure nivelul necesar al serviciilor bibliotecilor, să fie satisfăcute dorințele mereu crescânde ale utilizatorilor. Majoritatea bibliotecilor însă nu percep informația ca pe o marfă, și acest lucru nu este legat numai de gratuitatea serviciilor de bibliotecă. Beneficiarul este pregătit să plătească mulți bani pentru o informație unică. În societatea noastră puține biblioteci posedă asemenea informații. În condițiile pieței este necesar să se culegă și să se creeze informații care pot deveni marfă. În prezent există multe posibilități pentru biblioteci să se implice în comerțul cu servicii. Devin importanți acei beneficiari care plătesc serviciile de bibliotecă. Îndeosebi acești beneficiari trebuie descoperiți și trebuie aflate interesele lor în ceea ce privește informațiile.

Cerințele beneficiarului obligă biblioteca să rupă închistarea sa profesională, să se integreze cu alte instituții, să-și perfecționeze tehnologia și să pregătească informația într-o formă accesibilă pentru utilizator. În pofida tuturor acestor modificări în viața bibliotecilor, aproape pretutindeni primirea gratuită a informațiilor a fost interpretată de beneficiari ca ceva ce li se cuvine. Dar de multe ori a apărut prejudecata „tot ceea ce este gratuit este fără valoare”.

Mai devreme sau mai târziu se va înțelege că informația trebuie plătită, totuși vor apărea și reacții de tipul: plata informațiilor este imorală... ieri totul era încă bine, comod și gratuit.

Bibliografie:

<http://www.bcub.ro>

https://www.academia.edu/81862498/Biblioteconomie_%C8%99i_%C8%99tiin%C8%9Be_ale_inform%C4%83rii_manual_practic

Curs de biblioteconomie, Universitatea Transilvania, Brasov, 2008

ROLUL PROFESORULUI DIRIGINTE ÎN ORIENTAREA ȘCOLARĂ ȘI PROFESIONALĂ A ELEVULUI

*Prof. Radu Laura - Elena
Colegiul Economic, Rm. Vâlcea*

Orientarea și consilierea elevilor este un proces complex de pregătire și îndrumare a elevilor, în funcție de aptitudinile și interesele lor, spre acele forme de activitate școlară sau academice, care să le permită să opteze spre anumite domenii profesionale. Este necesar să se cunoască personalitatea elevului, să se realizeze educarea sa în vederea alegerii carierei, să fie informat cu privire la rețeaua școlară, la profesiile existente, să se consolideze și să se îndrume efectiv.

Educarea elevilor în vederea alegerii carierei, astfel încât acesta să efectueze opțiuni școlare și profesionale realiste, presupune transmiterea și însușirea unor informații despre diferitele domenii ale realității, formare de priceperi și deprinderi, dezvoltarea intereselor, a aptitudinilor generale și speciale, formarea unor trăsături de caracter solicitate în profesia pentru care optează elevul. Această activitate are un caracter permanent și vizează echilibrul între ceea ce vrea, ceea ce poate și ceea ce trebuie să facă elevul.

Scopul orientării școlare și profesionale este „*de informare și consiliere a persoanelor cu privire la alegerea rutei școlare și profesionale motivat considerată de individ ca optimă pentru sine și care să-i aducă acestuia, prin cariera exercitată, satisfacție, un nivel de trai decent, afirmare personală și socială, performanță profesională și participarea la viața publică.*” (Jigău, M., 1999, Institutul de Științele Educației)

Personalitatea dirigintelui influențează, în mod semnificativ, succesul desfășurării procesului de învățământ; la fel de mult personalitatea sa influențează formarea intelectuală și morală a elevilor cu care lucrează. Influența personală și rolul dirigintelui nu pot fi înlocuite nici de manuale, nici de instrucțiuni, nici de pedepse și recompense, nici de noile tehnici moderne audio-vizuale. Pentru a-l ajuta pe elev să demareze în proiectul său, profesorul diriginte trebuie să-i poată oferi informații variate asupra profesiunilor și tendințelor care se înregistrează pe piața muncii. Informația se adună prin vizite în întreprinderi, întâlniri cu profesioniști, cu specificația că pentru realizarea unei veritabile pedagogii a informării se începe cu pregătirea culegerii informațiilor, urmărirea veridicității lor și valorizarea acestora. Dacă profesorul diriginte se dorește a fi un arbitru între tânăr și mediu, cunoașterea mediului nu este independentă de cunoașterea de sine. Ambele sunt elemente constitutive ale unei psihopedagogii a alegerii pentru care elevul trebuie antrenat.

Profesorul diriginte, substituindu-se unui ghid competent al elevului în orientarea profesională, posesor al capacității de relaționare și înțelegere a psihologiei vârstelor, al abilității de a induce acestuia capacitatea de a se autoanaliza, pentru a cunoaște cauzele unor eventuale dificultăți și posibilitățile de a le depăși, în scopul realizării unui echilibru adecvat între personalitatea exprimată prin nivelul de pregătire la un moment dat, prin capacitatea intelectuală, prin interesele dominante și filiera de studii și implicit, profesiunea aleasă, va avea mereu o perspectivă longitudinală asupra evoluției elevilor, care îi va permite conceperea unor strategii adecvate atât elevilor cât și instituției școlare. Astfel, activitățile cu conținut de consiliere și orientare școlară și profesională se pot realiza pe tot parcursul unui an de studii, fie în cadrul orelor de dirigenție cu astfel de tematică, fie prin activități în afara programului școlar.

Acțiunile întreprinse pentru informarea profesională pot avea drept obiectiv:

- relevarea dimensiunii umane a profesiei;
- formarea unei imagini pozitive asupra unei profesii;
- redarea unei viziuni realiste asupra dinamicii unei întreprinderi;
- demontarea unor prejudecăți legate de prestigiul social al unor profesii;
- degajarea calităților și competențelor necesare exercitării profesiei.

Aceste obiective pot fi realizate în forme simplificate cum ar fi întâlniri cu specialiștii sau vizite periodice în întreprinderi, după cum se pot realiza și prin activități complexe, în care să fie antrenați elevii înșiși în sistemul activității școlare, contactul cu diferitele profesii, cunoașterea de către elevi a cerințelor acestora, a calităților pe care le implică, a cunoștințelor și deprinderilor pe care le necesită, toate acestea pot fi realizate cu eficiență mai ales de către profesorii de specialitate, care au interesul să pună în evidență corelațiile care există între obiectul pe care îl predau și profesiile în care se utilizează cunoștințele și deprinderile predate.

Cunoașterea, informarea și educarea elevilor constituie un sistem a cărui rezultat este consilierea și îndrumarea. Direcțiile de evoluție vizează orientarea educativă, legătura dintre orientarea școlară și cea profesională și integrarea lor în învățământ, caracterul permanent al orientării condiționat de conturarea orientării școlare și profesionale, mobilitatea profesiunilor pe verticală - cronologic și pe orizontală - în conținut, de posibilitatea apariției unor modificări în structura persoanei, de erorile posibile în procesul orientării, de extinderea acțiunilor de orientare la nivelul întregului sistem de învățământ.

Activitatea de orientare a carierei elevilor include o serie de metode specifice de cunoaștere a personalității elevilor. Acțiunea de consiliere și orientare a carierei cuprinde patru activități de bază, și

anume: cunoașterea personalității elevilor, educarea elevului spre alegerea carierei din punct de vedere al aptitudinilor, o bună cunoaștere a rețelei școlare și a tuturor profesiilor din cadrul pieței muncii, actul propriu zis de consiliere și îndrumare a elevilor spre scopul propus.

Cunoașterea personalității elevilor se efectuează prin intermediul unei conlucrări cu profesorii diriginți, cu familia și chiar cu colectivul clasei din care face parte elevul. Activitatea necesită un anumit timp și se apelează la metodele așa-zis clasice de cunoaștere, cum sunt: observația, analiza rezultatelor activității elevilor, convorbirea, teste psihologice, eșantionatul, analiza datelor biografice, autocaracterizarea și alte metode în funcție de fiecare caz în parte. Principalele mijloace utilizate în orientarea școlară și profesională, modernizate, actualizate și integrate în noile conținuturi ale învățământului sunt:

- vizitarea altor școli, universități, întreprinderi și instituții în scopul cunoașterii, informării, orientării;
- efectuarea de exerciții de autocunoaștere și interevaluare desfășurate în clasă, discutarea preocupărilor de timp liber, a hobby-urilor, pasiunilor personale;
- prezentarea profesiilor părinților;
- invitarea în școală de personalități, oameni de diferite profesii și prezentarea activității lor;
- analizarea diferitelor lucrări, cărți, articole, emisiuni de radio și televiziune, filme documentare, ziare specializate în reportaje economice și despre muncă, a ziarelor de reclamă și a rubricilor de anunțuri etc. care au conținuturi ajutătoare Consilierii și Orientării;
- încurajarea participării elevilor la cercurile de specialitate organizate în școală și/sau în afara acesteia;
- invitarea de directori de școli profesionale, de licee, rectori din instituțiile de învățământ superior,
- organizarea de întâlniri cu foști elevi ai școlii și care au realizări profesionale remarcabile,
- simularea în clasă a diferitelor contexte de viață și profesionale;
- organizarea de întâlniri comune: elevi, părinți, profesori pe teme de Consiliere și Orientare.

Viitorul profesional este și o „consecință” a prezentului, în termeni de investiție în educația, formarea, dezvoltarea abilităților și aptitudinilor personale, maturizarea generală sau structurarea unei personalități orientate spre activitate.

Bibliografie:

- Băban, A., *Consiliere educațională, Ghid metodologic*, Cluj Napoca, 2011;
Călugăru, D., *Dirigenția și consilierea*, Ed. Gheorghe Alexandru, Craiova, 2004;
Dandara, O., *Orientarea școlară și profesională – dimensiune a educației pentru și prin profesie*, Chișinău, 2005;
Tomșa, G., *Consiliere și orientare școlară*, București, 1999.

EDUCAȚIA PERMANENTĂ

Prof. Radu Ramona
Școala Gimnazială Anton Pann, Rm. Vâlcea

Educația permanentă reprezintă un principiu organizatoric și filozofic care presupune că educația este un continuum existențial ce poate avea la bază un sistem complex de mijloace care trebuie să răspundă nevoilor și aspirațiilor de ordin educațional și cultural ale fiecărui individ. În contextul dinamicii și complexității actuale, educația permanentă reprezintă unul dintre răspunsurile fundamentale la provocările societății contemporane.

Condițiile care au impus acest principiu în practica educațională sunt:

- evoluția științifică și tehnologică care a dus la explozia cunoașterii concomitent cu fenomenul de perisabilitate rapidă a cunoștințelor;
- noile mutații din viața economică, socială, politică și culturală care au dus la schimbarea statutului economico-social al oamenilor, ceea ce presupune eforturi permanente de adaptare la schimbări și de integrare socială;
- schimbările petrecute în structura demografică care indică o creștere a numărului oamenilor în vârstă comparativ cu ponderea pe care o dețin tinerii.

Principiile definiției pentru educația permanentă sunt:

1. Educația nu se termină odată cu finalizarea studiilor ci acoperă întreaga existență a individului;
2. Educația nu înseamnă exclusiv educația adulților, ea unifică toate componentele și etapele educației: educația preșcolară, educația primară, educația secundară, educația liceală, educația universitară, educația postuniversitară;
3. Educația include modalitățile formale dar și pe cele nonformale: învățarea planificată, învățarea accidentală (spontană);

Principalele funcții ale educației permanente: integrare și adaptare reciprocă a individului și a societății. Scopul final al educației este să sporească calitatea vieții. Încercând să înlăture confuziile multiple referitoare la înțelegerea conceptului de educație permanentă, Emil Păun subliniază: „*educația permanentă nu este nici un sistem, nici un domeniu educativ, ea este principiul pe care se bazează organizarea globală a sistemului educațional. [...] Dificultățile punerii în practică a ideii educației permanente provin mai ales din profunzimea și radicalitatea transformărilor pe care le impune. Educația permanentă este un adevărat proiect educativ, care are un caracter prospectiv și vehiculează un sistem de valori.*”

Educația permanentă este mai mult decât o paradigmă sau normă pedagogică, ea presupune existența unui sistem social concret care să includă ansamblul experiențelor de învățare oferite de către societate individului. Acest sistem are trei componente majore: educația inițială, educația adulților, educația difuză. Sistemul de învățământ reprezintă prin conținut, cuprindere și organizare un subsistem în cadrul educației permanente. Preocuparea autoformativă se dezvoltă în procesul afirmării personalității în relație cu lumea exterioară ce apare la sfârșitul preadolescenței și când se accentuează năzuința spre realizarea de sine, autodepășire și creativitate.

Motivația automodelării personalității la nivel caracterial este dată de modelul și idealul de viață ce devin scopuri ale autoeducației. Procesul prin care subiectul face opțiunea pentru un anumit model pe care-l transformă ulterior într-un ideal propriu de viață tangibil este foarte personal și greu de anticipat. Acesta are la bază procesul de formare a unei identități de sine autentice și de dezvoltare personală în plan afectiv, moral și spiritual, precum și o permanentă autoevaluare la toate nivelele personalității. Se vorbește, de aceea, de „educație permanentă integrată”, termenul „integrată” desemnând, pe de o parte, integrarea tuturor instanțelor și formelor de educație la diferite nivele

(educație preșcolară, educație școlară, educația adulților) și, pe de altă parte, integrarea într-un sistem unitar a tuturor formelor sociale de educație (formală, nonformală și informală)”. Din perspectiva educației permanente, învățământul apare ca o etapă importantă în formarea individului dar nu singura.

Pornind de la conceptul de învățare și prin echivalență cu acesta, Philip Coombs a diferențiat încă din anii 70 trei tipuri (forme, moduri) de educație: formală, nonformală și informală. Termenul cel mai des folosit și care s-a suprapus multă vreme peste sensul educației este cel de educație formală sau școlară. Semnificația corectă este cea de educație intenționată, organizată, sistematică și evaluată, încredințată unor educatori cu o pregătire specială și realizată în instituții specializate (grădiniță, școală, universitate, centru de formare).

Educație formală: sistemul de educație, structurat ierarhic și gradat cronologic, pornind de la școala primară până la terminarea universității, incluzând, pe lângă studiile academice generale, diverse programe specializate de formare (cursuri, activități de formare organizate de instituții de învățământ de la bibliotecă sau din mass-media).

Educație nonformală: orice activitate educațională organizată în afara sistemului formal existent – fie că se desfășoară separat sau ca un element important al unei activități mai largi – care este menită să răspundă nevoilor educaționale ale unui anumit grup și care are urmări obiective de învățare clare. Educația nonformală este educația de tip instituțional, dar nonșcolar, desfășurată în locuri care nu au în mod special o misiune educațională proprie (în cluburi, asociații, teatre, muzee etc.). Acest termen „desemnează o realitate educațională mai puțin formalizată sau neformalizată, dar întotdeauna cu efecte formative” constituindu-se ca “o punte între cunoștințele asimilate la lecții și informațiile acumulate informal”.

Educație informală: procesul de învățare de-a lungul vieții, în cadrul căruia fiecare individ își formează atitudini, își interiorizează sau clarifică anumite valori, dobândește deprinderi și cunoștințe din experiența cotidiană, valorificând influențele și resursele educative din mediul în care trăiește – de la familie și vecini, de la locul de muncă sau de joacă, de la piață/ magazin. Este acea educație cu caracter spontan și nesistematic, care se realizează prin contactele directe ale individului cu mediul social, de cele mai multe ori aceste influențe fiind hotărâtoare în evoluția individului (programe TV, concerte, diverse situații cotidiene). Această formă precede și depășește ca durată și experiență educația formală și ar trebui să se constituie într-un temei relevant pentru educație.

Cele două educații: nonformală și informală se află într-o relație complexă cu școala. Pe de o parte, școala valorifică primele achiziții nonformale ale copiilor, pe de altă parte, școala trebuie să asigure fundamentele care fac posibile educația și învățarea pe tot parcursul vieții, în varii contexte.

Documentele recente de politici educaționale acordă un rol important acestor conexiuni. O măsură concretă în acest sens este elaborarea portofoliului personal pentru educație permanentă, ce conține, pe lângă studii și educație formală, calificările obținute și competențele dobândite în contexte nonformale, care sunt recunoscute sau nu printr-un act de studiu. Portofoliul induce astfel o presiune asupra sistemelor formale de a deveni mai competitive și de a-și diversifica oferta.

„Educația, de cele mai multe ori, e numai pojghița sub care se desfășoară în liniște, pe încetul, firea cea adevărată” (Nicolae Iorga)

Bibliografie:

C. Cucuș, *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 2002

Clasicii pedagogiei universale și gândirea pedagogică românească, București, 1996

E. Planchard, *Pedagogia școlară contemporană*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1992

Sorin Cristea, *Dicționar de termeni pedagogici*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1998

PRINCIPII DE BAZĂ ÎN INTEGRAREA ELEVILOR CU CES ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ

*Profesor Rentea Carmen Ionela
Colegiul Național de Informatică „Matei Basarab”, Râmnicu Vâlcea*

Numărul copiilor cu dizabilități, cu precădere intelectuale, cognitive sau fizice, a ajuns pe plan mondial la cote ridicate. Cu acest lucru se confruntă și societatea românească. Legislația în sprijinul acestor copii este precară încă. Pentru integrarea lor reală în societate sunt necesare ore de terapie pe termen lung, este nevoie de instituții cu personal calificat, care să ofere toate serviciile necesare finanțate de la bugetul statului.

Din momentul în care acești copii ating vârsta școlară, majoritatea sunt integrați în învățământul de masă ca elevi cu cerințe educaționale speciale: CES. Integrarea lor implică schimbări de sistem și de mentalitate la nivelul cadrelor didactice, fiind nevoie în egală măsură de resurse materiale și umane. Multe dintre resursele materiale de primă necesitate sunt asigurate de cadrele didactice și familii (materiale educaționale, săli de clasă adaptate nevoilor copiilor cu dificultăți/deficiențe de învățare etc.), iar resursele umane presupun cadre didactice formate în această direcție (profesori de sprijin, logopezi, psihologi școlari). La ambele capitole suntem deficitari la nivel național.

„Școala trebuie adaptată la copii și nu copiii adaptați școlilor.” – Alexander Sutherland

În România sunt utilizate multe concepte referitoare la persoanele care fac obiectul educației speciale: deficiență, incapacitate, handicap, dizabilitate, cerințe educative speciale.

Cerințele educative speciale (CES) desemnează necesități educaționale suplimentare, complementare obiectivelor generale ale educației, adaptate particularităților individuale și celor caracteristice unei anumite deficiențe sau tulburări/dificultăți de învățare, precum și o asistență complexă (medicală, educațională etc.).

Integrarea școlară desemnează un proces de adaptare a copilului la cerințele școlii pe care o urmează, de stabilire a unor raporturi afective pozitive cu membrii grupului școlar (clasă) și de desfășurare cu succes a prestațiilor școlare. Asimilarea de către copil a statutului de elev este rezultatul unor modificări interne în echilibrul dintre anumite dominante de personalitate cu consecințe în planul acțiunii sale.

Integrarea școlară a copiilor cu CES este o problemă stringentă care în ultimii ani a început să-și găsească rezolvarea și în țara noastră. O școală obișnuită cu o orientare incluzivă reprezintă mijlocul cel mai eficient de combatere a atitudinilor de discriminare, un mijloc care creează comunități primitoare și construiesc o societate incluzivă care oferă educație pentru toți copiii.

Trebuie să fie găsite diverse modalități de integrare socială a copiilor cu CES, pentru a diminua factorii care duc la o instabilitate emoțională, la un limbaj insuficient dezvoltat, la un comportament dificil. Pentru a avea rezultate pozitive în acest sens este nevoie de elaborarea unui plan educațional individualizat, trebuie să se acționeze asupra diferitelor nivele de dezvoltare a personalității lor și anume: la nivel biologic, la nivel psihic și la nivel social.

Pentru integrarea cu succes a copiilor cu CES în învățământul de masă, în grupele obișnuite de copii sunt necesare:

- Existența unor centre de resurse, informare și comunicare;
- Formarea inițială și continuă a cadrelor didactice în problematica CES;
- Adaptarea și flexibilitatea curriculum-ului școlar;
- Evaluarea progresului școlar al copiilor cu CES integrați în școlile de masă;

□ Implicarea, încurajarea, consilierea părinților, mobilizarea resurselor umane disponibile și competente.

Prezența în colectivul grupei a unor astfel de copii, solicită efort crescut din partea dascălului sub toate aspectele (pregătirea pentru lecții, pentru activități extrașcolare, implicarea în menținerea unei atmosfere armonioase între elevi).

Cadrul didactic trebuie să ofere copilului cu CES tratarea individuală de care are nevoie în toate etapele unei activități, pentru ca acesta să recupereze neajunsurile, să valorifice în mod compensatoriu potențialul sănătos, dar să nu neglijeze pe ceilalți copii din grupă. Intervenția educațională trebuie însoțită de atitudinea pozitivă a cadrelor didactice și a familiei față de copiii cu cerințe educative speciale.

Bibliografie:

Alois, Gherguț, *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale – strategii diferențiate și inclusive în educație*, Editura Polirom, București, 2006

Dezvoltarea practicilor incluzive în școli, Ghid managerial, UNICEF, 1999

Integrarea școlară a copilului cu dificultate/cu nevoi speciale – Ghid pentru directorul de școală, Colecția CRIPS – Resurse pentru formare, 2002

TEHNICI ȘI METODE EFICIENTE ÎN CONSILIEREA ȘCOLARĂ A ELEVILOR DE CICLU PRIMAR – O ABORDARE PRAGMATICĂ PENTRU DEZVOLTARE

*Prof. înv. primar Gina - Eugenia Richițeanu
Colegiul Național de Informatică Matei Basarab, Râmnicu Vâlcea*

Consilierea școlară joacă un rol esențial în asigurarea dezvoltării armonioase și a succesului academic al elevilor de ciclu primar. Pentru a aborda nevoile specifice ale acestui grup de vârstă, consilierii folosesc o varietate de tehnici și metode adaptate la nivelul lor de dezvoltare și la cerințele mediului școlar. Acest material își propune să exploreze diversele tehnici și metode utilizate în consilierea școlară a elevilor de ciclu primar, oferind exemple concrete de activități aplicate în practică.

I. *Jocul terapeutic* – este o tehnică eficientă utilizată în consilierea școlară. Prin intermediul jocului, copiii pot exprima emoții și experiențe într-un mod non-verbal și pot descoperi soluții la problemele lor într-un cadru ludic și sigur. Un exemplu de activitate este *Cutia Emoțiilor*:

- Consilierul creează o cutie decorativă și plină cu diverse emoticoane sau figurine reprezentând diferite emoții: fericire, tristețe, furie, frică etc.

- Fiecare copil alege un emoticon care rezonază cu starea sa emoțională sau cu o experiență recentă.

- Copiii împărtășesc motivul pentru alegerea lor și povestesc despre o situație în care au simțit acea emoție și cum au gestionat-o.

II. *Povestirile și desenele* – sunt utilizate adesea de către consilierii școlari pentru a-i ajuta pe copii să-și exprime gândurile și sentimentele. Copiii pot crea desene și/sau povești despre experiențele lor

personale sau despre personaje fictive pentru a explora și a înțelege mai bine propriile lor emoții și experiențe. De exemplu, o activitate ar putea fi *Povestea mea emoțională*, unde copiii creează (oral sau în scris) un scurt text despre o emoție pe care au experimentat-o și cum au gestionat-o.

III. *Jocurile de rol* – sunt o modalitate excelentă de a ajuta copiii să-și dezvolte abilitățile sociale și să învețe să interacționeze în mod constructiv cu ceilalți. Consilierii pot organiza jocuri de rol în care copiii interpretează diferite roluri și explorează diverse situații sociale. De exemplu, în *Jocul de rol al Prieteniei*:

- consilierul oferă scenarii care implică situații de conflict sau probleme sociale (ex: împărțirea jucăriilor, cerând scuze etc.),
- copiii sunt împărțiți în grupuri și li se atribuie diferite roluri în fiecare scenariu;
- interpretează rolurile și încearcă să găsească soluții pozitive la problemele respective prin comunicare și colaborare.

IV. *Mindfulness-ul* – este o tehnică eficientă pentru susținerea copiilor în a-și regla emoțiile și a-și dezvolta abilitățile de concentrare și atenție. Consilierii pot conduce activități de mindfulness care implică respirația profundă, scanarea corpului sau meditația ghidată. Un exemplu de activitate ar fi *Exercițiul respirației plantei*, care presupune ca:

- elevii să stea în picioare și să-și închidă ochii,
- în timp ce consilierul le explică că își vor imagina că sunt plante și că își vor regla respirația pentru a simula creșterea lor și absorbția energiei pozitive din mediul lor.
- Copiii respiră adânc și lent, concentrându-se pe senzațiile din corp și pe ritmul respirației lor.

V. *Jocuri Educaționale* – sunt o modalitate distractivă și interactivă de a aborda aspecte academice sau sociale într-un mod accesibil și captivant pentru copii. De exemplu, printr-un joc de echipă, cum ar fi *Salvarea Planetei*:

- consilierul îi anunță pe elevi că trebuie să rezolve probleme matematice sau lingvistice pentru a colecta resurse necesare pentru a salva o planetă fictivă.
- Copiii lucrează împreună, rezolvând provocări și completând sarcini pentru a-și atinge obiectivul comun de a salva planeta.
- Jocul îi ajută să-și dezvolte abilitățile academice și de colaborare, iar succesul lor în joc le întărește încrederea în sine și spiritul de echipă.

În concluzie, utilizând tehnici și metode adaptate la nivelul lor de dezvoltare, consilierii școlari pot oferi un sprijin eficient și pertinent în promovarea bunăstării și dezvoltării elevilor din ciclul primar. Prin intermediul activităților practice și stimulante, aceștia pot învăța să-și exprime emoțiile, să-și dezvolte abilitățile sociale și să-și îmbunătățească competențele academice, creând astfel o bază solidă pentru succesul lor viitor.

Bibliografie:

Această bibliografie oferă o selecție de resurse relevante pentru înțelegerea și aplicarea teoriilor și practicilor în consilierea școlară a elevilor de ciclu primar:

1. Kaduson, H.G., & Schaefer, C.E., *Încă 101 tehnici ale terapiei prin joc*, PPT / Trei, 2022;
2. Dobrea, A., & Cozma, T. (coord.), *Psihologie școlară și consiliere educațională*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2013;
3. Boșca, D., & Dumitrana, C., *Consiliere și orientare educațională în școală*, Editura Polirom, Iași, 2017.

STRATEGII DE IDENTIFICARE ȘI EVALUARE A COPIILOR CU CES LA INTRAREA ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

*Rogoveanu Elena Corina
Colegiul Național Mircea cel Bătrân, Rm. Vâlcea*

În ultimele decenii, incluziunea copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES) în învățământul de masă a devenit un obiectiv major al sistemelor educaționale din întreaga lume. Această practică reprezintă o abordare esențială pentru promovarea egalității de șanse, diversității și respectului pentru diferențele individuale în cadrul școlii deoarece învățământul de masă este un drept fundamental al fiecărui copil, indiferent de abilitățile sau nevoile sale.

Incluziunea copiilor cu CES în învățământul de masă oferă oportunități de învățare și dezvoltare pentru toți copiii, indiferent de abilitățile lor. Aceasta promovează respectul pentru diversitate și abordează stereotipurile și discriminarea asociate cu dizabilitățile. Prin interacțiunea cu colegii lor, copiii cu CES pot dobândi abilități sociale, emoționale și academice importante și pot contribui la un mediu școlar mai bogat și mai inclusiv.

Ce înseamnă, incluziunea copiilor cu cerințe educaționale speciale în învățământul de masă?

1. Oportunități egale de învățare: Incluziunea înseamnă că toți copiii au acces la aceleași resurse educaționale și au șanse egale de a-și atinge potențialul maxim.
2. Promovarea diversității: Prin includerea copiilor cu CES, se recunoaște și se valorifică diversitatea umană în cadrul școlii și se promovează toleranța și respectul reciproc.
3. Dezvoltarea abilităților sociale: Interacțiunea cu colegii de clasă îi ajută pe copiii cu CES să dezvolte abilități sociale, să învețe de la alții și să se integreze în comunitatea școlară.
4. Creșterea emoțională și stima de sine: Participarea la activități în cadrul școlii le oferă copiilor cu CES oportunități de a-și dezvolta încrederea în sine și stima de sine.
5. Prevenirea stigmatizării: Incluziunea înseamnă că copiii cu CES nu sunt izolați sau marginalizați, ci sunt acceptați și sprijiniți în cadrul comunității școlare.

Într-un sistem educațional incluziv, identificarea și evaluarea timpurie a copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES) sunt esențiale pentru a asigura succesul lor în parcursul școlar. Intrarea în învățământul primar reprezintă un moment deosebit de important pentru identificarea copiilor care ar putea avea nevoi speciale de învățare și dezvoltare. Identificarea și evaluarea timpurie a copiilor cu CES sunt imperios necesare din mai multe motive. În primul rând, permit intervenții prompte și personalizate, ducând la creșterea șanselor de succes școlar pentru acești copii. În al doilea rând, identificarea timpurie poate reduce riscul de etichetare greșită sau de întârziere în furnizarea suportului adecvat. La intrarea în învățământul primar, există mai multe strategii eficiente pentru identificarea copiilor cu CES. Printre acestea se numără observarea atentă a comportamentului și performanțelor elevilor de către cadrele didactice, colaborarea strânsă cu părinții pentru a identifica nevoile individuale ale copiilor și utilizarea instrumentelor standardizate de evaluare, adaptate vârstei și nivelului de dezvoltare al acestora.

Sugestiv și demonstrativ pentru identificarea și evaluarea copiilor cu CES la intrarea în clasa pregătitoare este următorul studiu de caz, însoțit de o grila simplă pe care cadrele didactice o pot utiliza la clasă.

Studiu de caz

Într-o școală primară, un profesor observă că unul dintre elevii săi, A, prezintă dificultăți în urmarea instrucțiunilor și în interacțiunea socială cu colegii săi. În timpul activităților de clasă, A pare să fie adesea confuz și să se simtă izolat. Profesorul, conștient de importanța identificării timpurii a copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES), decide să acționeze. Profesorul începe prin a studia comportamentul lui A. și observă că acesta are dificultăți în a-și exprima nevoile și în a colabora cu ceilalți în sarcinile de grup. În plus, A pare să aibă dificultăți în a se concentra pentru perioade lungi de timp și prezintă reacții intense de frustrare atunci când se simte copleșit de sarcini.

Conștient că evaluarea și identificarea timpurie sunt esențiale pentru a asigura succesul lui A în școală, profesorul își consultă colegii și specialiștii din școală pentru a dezvolta un plan de intervenție. Împreună, ei decid să solicite o evaluare specializată a nevoilor lui A, inclusiv o evaluare a abilităților cognitive, lingvistice și sociale.

Pe baza rezultatelor evaluării, profesorul și echipa școlii dezvoltă un plan individualizat pentru A, care include modificări ale mediului de învățare, suport suplimentar în abilitățile de comunicare și strategii de gestionare a comportamentului. Prin aceste intervenții personalizate, profesorul și echipa își propun să sprijine progresul lui A și să îi ofere oportunități egale de succes în cadrul școlii.

Grilă simplă pentru evaluarea și identificarea copiilor cu cerințe educaționale speciale la intrarea în clasa pregătitoare:

1. Observații și documentare:

- Cum este comportamentul copilului în diferite contexte (școală, casă, activități sociale)?
- Există modele de comportament sau dificultăți recurente?

2. Comunicare și interacțiune socială:

- Cum se exprimă copilul și cum interacționează cu alți copii și adulți?
- Are dificultăți în a-și exprima nevoile sau în a înțelege instrucțiunile?

3. Abilități academice:

- Cum se descurcă copilul în sarcinile școlare (lectură, scriere, matematică etc.)?
- Există diferențe semnificative între nivelul său de performanță și cel al colegilor săi de aceeași vârstă?

4. Comportament și gestionarea emoțiilor:

- Cum răspunde copilul la provocări și la frustrare?
- Are dificultăți în a-și regla emoțiile sau în a-și controla comportamentul?

5. Atenție și concentrare:

- Este copilul capabil să se concentreze pentru perioade mai lungi de timp pe sarcini specifice?
- Prezintă dificultăți în menținerea atenției sau în focalizarea asupra unei activități?

6. Evaluări suplimentare:

- Este necesară o evaluare mai profundă a abilităților cognitive, lingvistice sau sociale?
- Ce instrumente de evaluare suplimentară ar putea fi utilizate pentru a obține o imagine mai completă a nevoilor copilului?

7. Consultare și colaborare:

- Cum pot fi implicați colegii, părinții și specialiștii școlii în procesul de evaluare și identificare a nevoilor copilului?
- Ce resurse suplimentare sau expertiză externă ar putea fi utile în dezvoltarea unui plan de intervenție personalizat?

8. Dezvoltarea planului de intervenție:

- Pe baza rezultatelor evaluării, cum poate fi elaborat un plan individualizat pentru a sprijini nevoile specifice ale copilului?
- Ce modificări ale mediului de învățare sau suport suplimentar ar putea fi implementate pentru a facilita progresul său?

Bibliografie:

Burlacu, E., *Educația incluzivă: între principii și practice*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2016, pag. 60-95;
Guțu V. (coord.) *Psihopedagogia centrată pe copil*. Chișinău: CEP USM, 2008;
Mag, Alina Georgeta, *Intervenții educaționale în școala incluzivă românească. Ghid de bune practice*, Pro Universitaria, București, 2023, pag.78-120.

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ A COPIILOR CU CES DIN GRĂDINIȚĂ

*Prof. înv. preșcolar și primar Sandu Adriana
G.P.P. Ostroveni I, Rm. Vâlcea*

Educația este un fenomen social fundamental care implică transmiterea experienței de viață și a culturii de la generațiile adulte către cele tinere, cu scopul de a se dezvolta intelectual, moral și fizic și de a se integra în societate. Conceptul de educație a evoluat semnificativ de-a lungul timpului, reflectând schimbările în societate, filosofie și tehnologie.

Seneca, un filosof roman, a spus odată: „*Non scholae, sed vitae discimus*”, ceea ce înseamnă „*Nu pentru școală, ci pentru viață învățăm*”. Această expresie subliniază ideea că scopul final al educației nu este acumularea de cunoștințe pentru a reuși la examene, ci pregătirea individului pentru provocările vieții.

În ultimii ani, paradigma educațională s-a schimbat și a început să se pună accent pe învățarea pe tot parcursul vieții și pe dezvoltarea unor competențe noi, astfel încât individul să poată face față provocărilor din această lume care este într-o continuă schimbare. Astfel, educația a trecut de la o abordare tradiționalistă, centrată pe autoritate și memorare, la una modernă, centrată pe elev, care pune accentul pe valorificarea potențialului personal și dezvoltarea abilităților multidimensionale.

Educația incluzivă este o abordare a sistemului educațional care se concentrează pe asigurarea accesului la educație pentru toți elevii, indiferent de abilitățile, nevoile sau caracteristicile lor individuale. Scopul principal al educației incluzive este de a crea un mediu educațional în care toți elevii se simt bineveniți, acceptați și sprijiniți în dezvoltarea lor personală și academică.

Integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES) în învățământul de masă, se referă la procesul de includere a acestor copii în școlile obișnuite, unde pot învăța și interacționa împreună.

Acest proces presupune adaptarea sistemului educațional pentru a răspunde nevoilor diverse ale tuturor elevilor și oferirea de suport specializat pentru cei cu CES, astfel încât să beneficieze de o educație echitabilă și de calitate.

Prin participarea într-un mediu educațional diversificat, copiii cu CES au oportunitatea de a interacționa cu colegii lor, de a-și dezvolta abilitățile sociale și de a beneficia de o educație adaptată nevoilor lor individuale.

Grădinița are ca scop crearea unui program coerent și coordonat de incluziune a copiilor preșcolari cu diferite dizabilități, de alte etnii, proveniență socială etc. și pregătirea celorlalți copii în vederea acceptării acestora alături de ei, fără diferențe de manifestare comportamentală sau verbală.

Primirea în grupă a copilului cu Cerințe Educaționale Speciale (CES) este un moment important în procesul de educație incluzivă. Este esențial ca atât cadrele didactice, cât și ceilalți copii să adopte o atitudine pozitivă și deschisă față de noul lor coleg.

Educatorea trebuie să manifeste empatie și înțelegere față de nevoile copiilor cu CES și să creeze un mediu cald și primitiv, unde fiecare copil se simte valorizat și înțeles. Înainte de sosirea copilului cu CES, educatoarea trebuie să discute cu ceilalți preșcolari despre diversitate și acceptare, pentru a-i pregăti să-l întâmpine pe noul lor coleg într-un mod pozitiv.

Din punct de vedere educațional, cadrele didactice din grădiniță trebuie să folosească un curriculum adaptat pentru copiii cu CES, iar activitățile instructiv-educative trebuie să fie flexibile și adaptate pentru a permite fiecărui copil să învețe și să progreseze. Acestea pot include utilizarea unor materiale didactice vizuale, precum și adaptarea activităților instructiv-educative pentru a asigura participarea tuturor copiilor.

De asemenea, educatoarea trebuie să își asume rolul de moderator, să promoveze contactul direct între copiii de la grupă și cel cu CES, să colaboreze cu părinți, psihologi și profesorul logoped pentru a asigura o integrare eficientă a copilului în grupă.

Părinții sunt parteneri la educație pentru că dețin cele mai multe informații despre copiii lor. Relația de parteneriat între părinți și grădiniță presupune informarea părinților cu privire la programul grupelor, la conținuturile și metodele didactice, dar presupune și întâlniri cu aceștia, participări la activități extrașcolare (excursii, serbări, vizite, etc.), în care sunt implicați proprii lor copii.

Este important ca părinții să colaboreze cu cadrele didactice și cu alți specialiști pentru a dezvolta și implementa planuri educaționale individualizate care să răspundă nevoilor copilului. Prin implicarea activă a părinților în viața grădiniței, ei pot juca un rol semnificativ în îmbunătățirea experienței educaționale a copiilor lor cu CES și dezvoltarea abilităților sociale.

Parteneriatele între familie și grădinița contribuie la creșterea încrederii și sentimentului de apartenență la comunitatea grădiniței. De asemenea, educatoarea trebuie să mențină o relație deschisă și onestă cu părinții, oferind feedback regulat despre progresul copilului și lucrând împreună pentru a identifica cele mai bune strategii de învățare.

Serviciile de sprijin psihopedagogic sunt importante în identificarea nevoilor individuale ale copiilor și în dezvoltarea strategiilor de intervenție și sprijin. Colaborarea strânsă cu specialiștii, cum ar fi logopezi, psihologi și terapeuți este esențială pentru succesul incluziunii școlare a copiilor cu CES. De exemplu, psihopedagogii pot oferi evaluări și recomandări pentru adaptările curriculare, în timp ce terapeuții pot lucra direct cu copiii pentru a îmbunătăți abilitățile motorii sau de comunicare.

Pentru a facilita acest proces, este important ca educatoarea să lucreze în echipă cu acești profesioniști pentru a dezvolta planuri educaționale individualizate și pentru a monitoriza progresul fiecărui copil. Prin programe de dezvoltare profesională, cadrele didactice din grădinițe care au copii cu CES la grupă, își pot îmbunătăți cunoștințele și competențele în domeniul pedagogiei speciale, psihologiei educaționale și metodelor de predare adaptate.

Strategiile de dezvoltare profesională, pot să includă participarea la cursuri de formare și cursuri de specializare, care să ofere posibilitatea de a învăța noi tehnici și abordări în educația incluzivă. Astfel, dezvoltarea profesională va avea un impact direct asupra calității educației primite de copiii cu CES, iar educatoarele pot identifica mai ușor nevoile copiilor și implementa strategii de predare care să faciliteze învățarea și integrarea socială.

Implementarea cu succes a educației incluzive în grădiniță contribuie la o societate mai deschisă și mai acceptantă, unde diversitatea este văzută ca o resursă și nu ca un obstacol. De asemenea, copiii cu și fără CES învață unii de la alții și dezvoltă abilități sociale importante.

Prin îmbrățișarea diversității și promovarea incluziunii a copiilor cu CES în grădiniță, putem asigura că fiecare copil are oportunitatea de a crește și de a învăța într-un mediu educațional propice care îmbină accesibilitatea, colaborarea, formarea profesională, interacțiunea socială, astfel încât să le permită să învețe și să se dezvolte alături de colegii lor.

În final, educația incluzivă nu este doar despre integrarea copiilor cu CES, ci despre crearea unei lumi în care toți copiii pot prospera împreună.

Resurse pagini web:

[citat]: „Nu pentru școală, ci pentru viață învățăm” – <https://tribunainvatamantului.ro/scoala-ca-viata-viata-ca-scoala/>

Bibliografie:

Verza, Emil, Verza, Florin Emil, „*Tratat de psihopedagogie specială*”, Editura Universității, București, 2011;

Alois, Gherguț., „*Educația incluzivă și pedagogia diversității*”, Editura Polirom, București, 2016.

FOSTERING EFFECTIVE COLLABORATION BETWEEN TEACHERS AND SCHOOL COUNSELLORS

*Prof. Sărdărescu Carmen
CNI Matei Basarab*

Collaboration between teachers and school counselors is essential for creating a supportive and conducive learning environment. In recent years, the role of school counselors has evolved beyond traditional counseling to encompass a broader spectrum of responsibilities, including academic support, social-emotional learning, and mental health interventions. This evolution underscores the importance of collaboration between educators and counselors to address the diverse needs of students effectively.

Understanding roles and responsibilities

Teachers are primarily responsible for delivering academic content and fostering student learning within the classroom. School counselors focus on supporting students' social, emotional, and academic development, addressing issues such as mental health concerns, behavioral challenges, and academic planning. Clear delineation of roles helps establish boundaries while also highlighting areas of overlap where collaboration is beneficial.

Creating a supportive school culture

Collaboration between teachers and school counselors contributes to the creation of a supportive school culture that prioritizes student well-being. Joint efforts can help identify students who may be struggling academically or emotionally and implement early interventions to address their needs. By working together, educators and counselors can promote a sense of belonging and connectedness among students, fostering a positive learning environment.

Tailoring support for individual students

Every student has unique needs and challenges, requiring personalized support to thrive academically and socially. Teachers and counselors can collaborate to develop individualized education plans (IEPs) or behavior intervention plans (BIPs) to support students with specific learning or behavioral needs. Regular communication and collaboration enable educators and counselors to monitor students' progress and adjust interventions as necessary.

Integrating social-emotional learning (SEL) into curriculum

SEL skills are essential for students' academic success and overall well-being, encompassing areas such as self-awareness, self-management, social awareness, relationship skills, and responsible decision-making. Teachers and counselors can collaborate to integrate SEL activities and lessons into the curriculum, promoting the development of essential life skills. By infusing SEL into classroom instruction and counseling sessions, educators and counselors help students cultivate emotional intelligence and resilience.

Professional Development and training

Ongoing professional development and training are crucial for equipping educators and counselors with the knowledge and skills necessary for effective collaboration. Workshops, seminars, and collaborative learning opportunities can enhance educators' understanding of mental health issues, trauma-informed practices, and strategies for supporting diverse student populations. By investing in professional development, schools empower their staff to work collaboratively and effectively address the multifaceted needs of students.

In conclusion, collaboration between teachers and school counselors is a cornerstone of effective student support systems. By leveraging their respective expertise and resources, educators and counselors can create a nurturing and inclusive learning environment where every student has the opportunity to thrive academically, socially, and emotionally. Emphasizing collaboration not only benefits students but also strengthens the overall fabric of the school community.

Bibliografie:

Collaborative Learning Techniques - A Handbook for College Faculty, [Elizabeth F Barkley](#), [John Wiley & Sons Inc](#), 2014

STRATEGII DIDACTICE DE PREDARE PENTRU ELEVII CU CES

*Prof. Simion - Bicuț Maria - Mihaela
Colegiul Economic Rm. Vâlcea, județul Vâlcea*

Educația integrată se referă la integrarea în structurile învățământului general a elevilor cu CES pentru a oferi un climat favorabil dezvoltării armonioase și cât mai echilibrate a acestor categorii de copii.

Educația integrată a copiilor cu CES urmărește dezvoltarea capacităților fizice și psihice a acestora care să-i apropie cât mai mult de copii normali, a implementării unor programe cu caracter colectiv-recuperator, stimularea potențialului restant ce permite dezvoltarea compensatorie a unor funcții menite să le suplinească sau să le înlocuiască pe cele deficitare, crearea climatului afectiv în vederea formării motivației pentru activitate în general și pentru învățare în special, asigurarea unui progres continuu în diversificarea comunicării, formarea unor abilități diferite de socializare și relaționare cu cei din jur, formarea de deprinderi cu caracter profesional și de exercitare a unor activități cotidiene, dezvoltarea comportamentelor adaptative și a însușirilor pozitive ale personalităților care să faciliteze normalizarea deplină.

În proiectarea și desfășurarea lecțiilor, cadrele didactice pot valorifica cele mai operante modalități de lucru, mixând strategiile didactice tradiționale cu cele moderne, utilizând diverse tehnici

terapeutice, obiectivul fiind acela de a crea competențe ce vor asigura autonomia personală și integrarea socio-profesională.

Materialele didactice folosite în predarea-învățarea-evaluarea elevilor cu cerințe educaționale speciale sunt:

- materiale informativ-demonstrative: atlase zoologice, planșe, CD-uri, etc;
- materiale pentru formarea și exersarea deprinderilor: microscop, lamele, preparate fixe și proaspete, acvariul din laborator, etc.;
- materiale de evaluare a rezultatelor învățării: tipuri de teste, portofoliul, etc.

Este o provocare să lucrezi cu copiii cu CES, având în vedere caracteristicile și manifestările tulburărilor cu care se confruntă, dar nu este imposibil deoarece și ei au potențial pentru dezvoltare, doar că este necesar să se descopere cele mai potrivite moduri prin care să fie activat. Procesul instructiv-educativ și compensator-recuperator în educația specială se subordonează principiilor didacticii generale, cu mențiunea că este nevoie de flexibilitate și adaptare la particularitățile aptitudinale ale elevilor.

Profesorii ar trebui să fie conștienți de faptul că strategiile de predare către copiii cu autism ar trebui să includă indicii și suporturi vizuale și ar putea utiliza sistemul de comunicare prin schimb de imagini (PECS - Picture Exchange Communication System), care este eficient pentru a ajuta copiii cu autism să dezvolte abilități de comunicare în limbaj. Unii autori au descoperit că predarea PECS a accentuat semnificativ vorbirea spontană, vorbirea imitativă și unele abilități sociale la băieții cu autism. Astfel, acest sistem de comunicare este o intervenție bazată pe dovezi. Imaginile PECS sunt folosite pentru a reprezenta categorii cum ar fi îmbrăcăminte, jucării, activități, sentimente, evenimente speciale, alimente, părți ale corpului etc. Folosind acest sistem, copilul inițiază un act de comunicare și poate cere și primi obiecte diferite din mediul înconjurător.

Sistemul PECS este alcătuit din șase faze:

a) Faza 1 este „Predarea inițiativelor” în care copilul este învățat cum să solicite un obiect. Atunci când copilul dorește să ceară un obiect, partenerul îl va îndruma să ia o imagine a obiectului pe care îl dorește și să o dea profesorului. Atunci când primește fotografia, profesorul va face un scurt comentariu verbal (de exemplu, „vrei un creion”) și îi va da copilului elementul pe care l-a solicitat.

b) În faza a doua, „Creșterea și generalizarea”, copilul este învățat să folosească imagini în diferite circumstanțe și cu oameni diferiți. Partenerul de comunicare nu mai stă lângă elev și astfel acesta trebuie să găsească adultul când cere ceva. Elementele sunt mutate mai departe de elev și, de asemenea, numărul de articole este crescut. Elevii ar putea fi obligați să așeze o fotografie în mâna partenerului înainte de a primi articolul.

Faza a treia, „Alegerea unui mesaj”, își propune să îi învețe pe elevi să facă diferența între imagini și astfel să demonstreze că înțeleg cererea făcută. Profesorul selectează o imagine care îi place elevului și una care nu-i place. Trebuie să-l întrebe pe elev „ce vrei?” Și să-l lase să selecteze imaginea. În timp ce-i dă elevului elementul selectat, profesorul observă reacția copilului și astfel înțelege dacă copilul a selectat imaginea corectă.

În faza a patra, „Crearea unei propoziții” copilul învață să facă propoziții cu imagini suplimentare. La început, copilului îi este predată imaginea „vreau” asociată cu imagini suplimentare.

Faza a cincea, „Răspunsul la întrebări” vizează învățarea unui elev să facă propoziții după ce i se adresează o întrebare care poate răspunde în formatul „vreau”.

În ultima fază, „Creșterea comunicării”, profesorul încearcă să-l învețe pe copil cum să comenteze, acțiune în consecința căreia nu duce la obținerea de obiecte, ci a atenției sociale.

Îndrumarea în perechi la nivel de clasă (Class-Wide Peer Tutoring - CWPT) a fost utilizată pe scară largă pentru a spori învățarea în mai multe domenii de curriculum pentru elevii cu dizabilități ușoare. Aceste strategii implică, de exemplu, grupuri de învățare și învățare prin cooperare.

Am putea considera CWPT mai adecvat pentru copiii cu forme ușoare de autism, în contrast cu evaluarea comportamentală funcțională și intervențiile PECS descrise mai sus. Învățarea prin cooperare implică utilizarea unor grupuri mici de elevi care lucrează împreună pentru a-și maximiza învățarea și, de asemenea, învățarea celuilalt.

Un program CWPT ar trebui să includă roluri alternante între tutore și cursanți, practici verbale și scrise de competențe, laude și recompense pentru răspunsuri corecte și pentru echipele câștigătoare. CWPT și alte strategii de îndrumare (de exemplu, îndrumare pe bază de vârstă încrucișată) s-au dovedit a fi eficiente atunci când sunt utilizate cu copiii cu și fără dizabilități, în cadrul claselor obișnuite, îmbunătățind performanțele academice ale elevilor și creând oportunități de practică a competențelor sociale.

Consider că prin oferirea de sprijin copiilor cu autism profesorii pot aduce o contribuție imensă în viața acestor copii, la integrarea lor în sistemul de învățământ general și în comunitate. Fiecare copil cu autism este unic și, prin urmare, este nevoie de un program individualizat de educație pentru fiecare copil. În plus, trebuie să fim conștienți de faptul că un copil cu autism are nevoie de un mediu cu o structură ridicată pentru a-și atinge potențialul maxim și să se țină cont de stadiile de dezvoltare (copilăria și adolescența) și de diferențele pe care le implică în procesul de educație.

Copiii cu autism pot să trăiască sentimente de acceptare și de apartenență și, de asemenea, să depășească provocările autismului. Copiii cu autism, ca și copiii care se dezvoltă în mod normal, pot învăța multe abilități dacă li se acordă sprijinul adecvat.

Bibliografie:

Gherguț, A, *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale*, Editura Polirom, Iași, 2006,

Jinga, I., *Manual de pedagogie*, All, București, 2006

Marcu, V., *Tratat de psihopedagogie specială*, Editura Universității, Oradea, 2012

O VIAȚĂ FĂRĂ DROGURI

*Consilier școlar prof. Roxana Ionela Stan Predici
CJRAE Vâlcea – Colegiul Economic Rm. Vâlcea*

Prevenirea este întotdeauna mai simplă, mai eficientă și mai puțin costisitoare decât tratamentul sau remediarea unei probleme și trebuie să facem tot ceea ce ține de noi, părinți, profesori pentru a proteja sănătatea și starea de bine a copiilor. La originea comportamentelor riscante ale copiilor nu stă lipsa de disciplină, ci lipsa de conexiune între copil și părinți, de aceea trebuie cunoscute și aplicate căile plăcute și eficiente de a crea o relație pozitivă pe termen lung. De aceea, părinții trebuie să își iubească și să își respecte corpul, să se preocupe de situațiile care îi pun în dificultate, să învețe să își identifice nevoile și să le hrănească, să caute activități sănătoase care le pot crește în mod natural nivelul de serotonină, să caute sprijin când se află în dificultate, devenind astfel un exemplu pozitiv pentru copiii lor. Părinții trebuie să fie conștienți de multe activități zilnice mărunte, care, fără să aibă legătură directă cu prevenirea consumului de substanțe adictive, îi ajută pe copii, pas cu pas, începând cu perioada intrauterină, să își construiască o viață în care respectul pentru sănătate, pentru integritate și binele personal se construiește încetul cu încetul.

Creșterea conștientă și democratică a copiilor are la bază câteva principii simple, verificate atât în practica de milenii a populațiilor tribale pașnice, cât și în ultimii 40 de ani pentru numeroase studii longitudinale efectuate în familiile din întreaga lume care au aplicat aceste principii. Acestea sunt:

preocuparea pentru o legătură emoțională securizantă cu propriul copil, disciplină fără pedepse și fără recompense, căutarea și înțelegerea nevoilor, emoțiilor, trăirilor care stau la baza comportamentului dificil, rezolvarea pașnică a conflictelor, recunoașterea stresului și a traumei drept cauze primare pentru comportamentul problematic și pentru stări emoționale dificile, acceptarea empatică a emoțiilor pozitive sau negative ale copilului.

Toate aceste principii puse în practică creează condițiile dezvoltării unei relații de cooperare între părinți și copii și a dezvoltării unei stime de sine sănătoase a copiilor. Stima de sine scăzută este una dintre cauzele principale ale consumului de droguri și ale comportamentelor riscante și autodestructive. Ajutând copii să crească simțindu-se iubiți și respectați aceștia vor dezvolta o stimă de sine sănătoasă și vor putea să facă alegeri potrivite atunci când sunt puși în situația de a spune NU consumului de droguri și altor comportamente riscante.

Nu este niciodată prea târziu ca părinții să facă schimbări care să ajute copiii să refuze drogurile. Chiar și cu cea mai bună educație parentală, nu există nici o garanție că cel mic nu va fuma niciodată o țigară sau nu va încerca marijuana. Părinții nu sunt singurii care au o influență asupra copilului. Filmele, televizorul, muzica, internetul, sportivii celebri și prietenii copilului au toți o influență puternică asupra copilului.

Disponibilitatea drogurilor reprezintă doar o mică parte din problemă și este posibil ca un copil să reziste drogurilor chiar și atunci când le are la îndemână. Efortul de a rezolva problema drogurilor în rândul tinerilor prin intermediul legii este ca și cum cineva ar încerca să scoată apa dintr-o barcă spartă. Atâta vreme cât barca va continua să ia apă, va exista o nevoie continuă de a o menține pe linia de plutire scoțând apa din ea. Scopul ar trebui să fie repararea bărcii. În loc să ne luptăm tot timpul cu existența drogurilor în mediul nostru, ar trebui să ne concentrăm mai bine asupra modalităților prin care putem să diminuăm dorința de a lua droguri. Deși legea este importantă, aceasta nu poate totuși să rezolve singură problema drogurilor în rândurile tinerilor.

Drogurile ilegale reprezintă doar o mică parte a problemei. Probabil că în dulapul de la baie există substanțe psihoactive legale (cum ar fi siropul de tuse, tranchilizante sau analgezice opiacee). Și acasă sau la birou, probabil că există unele produse, cum ar fi soluții adezive sau spray pentru păr, pe care copii le-ar putea inhala. Cele mai periculoase și mortale droguri sunt tutunul (nicotina) și alcoolul, amândouă sunt legale pentru adulți și la îndemână pentru tineri. Aceste două droguri provoacă mai multe decese decât toate celelalte droguri la un loc. Educația parentală preventivă este singura modalitate de a tăia problema drogurilor de la rădăcină.

Controlul autoritar strict are, cel mai adesea, efectul opus pentru că îi determină pe copii să se revolte. Unora dintre copii li se potrivește o mai mare fermitate și organizare (dar nu pedeapsă), totuși cauza principală a majorității problemelor de comportament, inclusiv a abuzului de substanțe nocive, nu constă în lipsa de disciplină, ci mai degrabă în lipsa de conectare. Copiii care nu au o relație apropiată cu cel puțin un părinte iubitor riscă să ajungă la abuz de substanțe nocive, indiferent de câtă "disciplină" li s-ar impune. La fel cum acei copii care au o relație apropiată cu un părinte iubitor au mai multe șanse să reziste drogurilor.

Nu este niciodată prea târziu pentru a avea o relație mai bună cu propriul copil. La baza acestei abordări stau petrecerea timpului alături de el, folosirea unei discipline fără pedepse și acceptarea emoțiilor copilului. Un alt aspect important al rezistenței în fața drogurilor constă în cunoașterea diferitelor tipuri de droguri, a efectelor și a pericolelor fiecăruia.

Studiile arată că adolescenții care simt că au o legătură mai strânsă cu familia și cu școlile lor sunt mai sănătoși din punct de vedere emoțional, mai puțin violenți și mai puțin predispuși să consume droguri. Este vital să se stabilească în familie o relație apropiată, bazată pe iubire, cu fiecare dintre copii, de la cea mai fragedă vârstă și până ajung adulți.

Legătura dintre părinte și copilul său poate fi comparată cu acea coardă de cauciuc folosită la salturile bungee. Uneori, coarda va fi foarte scurtă, ca atunci când copilul are în jur de un an și vrea să

și se cațere în poală. Alteori, coarda va fi foarte lungă și întinsă, ca atunci când adolescentul pleacă de acasă la facultate, sau poate fi întinsă la modul simbolic, ca atunci când unul dintre membrii familiei este foarte supărat pe un alt membru. Totuși, copiii trebuie să știe că această coardă va fi mereu acolo, ca o reprezentare simbolică a unei legături puternice cu părinții. Ei au nevoie să fie siguri că, oricât de departe ar fi și indiferent cât de supărați ar fi unul pe celălalt, legătura dintre ei nu se va rupe niciodată.

Copiii au nevoie, de asemenea, să se simtă conectați cu familia. Se poate realiza acest lucru prin activități în familie, cum ar fi: jocul, mâncatul, lucrul acasă la anumite proiecte sau pur și simplu discuții împreună. Acest sentiment de apartenență la o familie sau la o casă este dreptul din naștere al fiecărui copil, fără de care orice copil este ca o corabie fără cârmă. Dacă familia a trecut printr-o schimbare majoră cauzată de: deces, despărțire, divorț, recăsătorie sau mutări frecvente, atunci copiii au nevoie cu atât mai mult să simtă că aparțin unei familii, oricât de mică și plină de diversitate ar fi aceasta.

Copiii au de câștigat din sentimentul de apartenență la o comunitate, fie că aceasta este un cartier, un grup religios sau o familie extinsă de mătuși, unchi și veri. Comunitățile oferă siguranță, companie și ajutor reciproc la nevoie. Dacă apare o ruptură în relația cu propriii copii cauzată de supărări, despărțiri, divorț, boală sau deces, trebuie să știe că mai sunt și alți adulți care țin la ei, adulți cărora li se pot adresa pentru a le cere ajutor sau susținere emoțională.

Atunci când au o relație strânsă cu părinții, copiii vor dori cel mai probabil, să le facă pe plac și să adopte sistemul acestora de valori ca fiind al lor înșiși. Atunci când au o relație strânsă cu o familie și o comunitate de adulți care țin la ei, copiii vor avea un loc pe care să-l numească "acasă" și o rețea de susținere pe măsură ce vor crește autonomi și se vor aventura în lume.

Bibliografie:

Solter, Aletha – *"O viață fără droguri – 100 de recomandări pentru părinți"*, Editura Herald, București, 2015

EDUCAȚIA ADULȚILOR

*Profesor Stelea Constanța Elena
Seminarul Teologic Ortodox „Sfântul Nicolae” Rm. Vâlcea*

Educația nu se poate limita la perioada școlarității, ci trebuie să urmărească toate dimensiunile existenței, să vizeze toate tipurile de competențe și să favorizeze toate formele de dezvoltare a personalității ajutându-i pe oameni să-și înțeleagă locul în societate, să devină mai echilibrați, mai eficienți.

Educația adulților cuprinde în mod prioritar, pe lângă achiziția de cunoștințe, priceperi sau deprinderi, mai ales dezvoltarea aptitudinilor, a capacității de creativitate, de integrare a noilor cunoștințe, priceperi și deprinderi în ansambluri cognitive și comportamentale relativ stabile; cu alte cuvinte a învăța mereu cum să se pună mai eficient în valoare aptitudinile, cum omul să inoveze noile condiții de muncă și de viață și să dezvolte în propriile direcții.

Educația adulților din România, asemenea educației adulților din Europa este un domeniu educațional în expansiune constantă, care se bucură de un interes în creștere din partea strategilor și a

politicienilor educaționali, interes datorat conștientizării necesității învățării de-a lungul întregii vieți, ca premisă pentru asigurarea dezvoltării sociale și individuale și pentru a răspunde provocărilor societății bazate pe cunoaștere.

Este necesară o cultură a învățării. Cu alte cuvinte, e necesar ca oamenii să simtă nevoia de a învăța și să-și asume responsabilitatea propriei învățări:

-tot mai mulți oamenii continuă să participe la activități organizate de-a lungul vieții adulte. Majoritatea țărilor raportează în cifre absolute creșterea participării adulților la activități organizate în învățare, chiar dacă procentele pe grupe de vârstă și pe profiluri ocupaționale sunt foarte diferite;

-în educația postsecundară, participarea se face mai degrabă pe baza cererii și nevoi individuale decât pe criteriul de vârstă. Dacă aceste nevoi sunt mai degrabă legate de profesie (majoritatea participării este datorată dinamicii rapide și uneori dramatice din lumea profesiilor – de exemplu, închiderea minelor ce reclamă învățarea pentru dobândirea de noi competențe) și foarte puțin de dezvoltarea personală;

-al treilea indicator privește oportunitățile pentru valorizarea educației non – formale. Trebuie analizate oportunitățile din viață de zi cu zi acestea diversificându-se tot timpul. Este necesară o politică educațională coerentă care să stimuleze, să susțină și să faciliteze o învățare continuă.

Tipologizarea domeniilor de acțiune în educația adulților este foarte diversă în funcție de criteriul de departajare, de accentele care se pun, la un moment dat, pentru soluționarea unui aspect sau altul. Unele tipologizări au vizat grupuri – țintă, cu probleme specifice, analfabetismul, educația pentru vârsta a treia sau educația pentru cetățenie democratică.

Din păcate analfabetismul este o problemă dificil de eradicat, cuprinde un număr mare de persoane afectate de această situație și de aceea domeniile de acțiune pe care le voi descrie sunt legate de această problemă :

Educația profesională a adulților este considerată cea mai importantă dimensiune a educației acestora, poate și prin faptul că, la vârstă componentă dominantă a statusului social este legată de muncă și profesia exercitată.

Pe piața muncii, se cer competențe profesionale tot mai complexe, cu un nivel tot mai ridicat de educație. În plus dinamica profesiilor este una rapidă, indivizii fiind puși în situația de a-și schimba locul de muncă și chiar profesia de două – trei ori de-a lungul carierei profesionale, uneori chiar și după 45 de ani.

Obiectivele formării profesionale a adulților vizează *angajabilitatea* (a-i ajuta pe oameni să-și dezvolte deprinderile adecvate), *atreprenoriatul* (a-i stimula să demareze propria afacere), *adaptabilitatea* , oportunități egale între bărbați și femei.

Educația pentru cetățenie democratică și pentru participarea activă la viața socială este o sarcină importantă atât a guvernelor naționale, cât și a organismului similar european, o orientare politică de bază la nivel internațional deoarece este o modalitate de promovare a unei societăți libere, tolerante și juste. Educația pentru participare civică activă într-o societate democratică contribuie la apărarea valorilor și a principiilor libertății, la respectarea legilor și drepturilor cetățenilor. Ea urmărește totodată și abilitatea indivizilor pentru a le cunoaște, afirma și aplica în orice context, într-o veritabilă cultură democratică, printr-o participare activă, și întărește societatea civilă. Deprinderile și competențele necesare pentru exercitarea unei cetățenii democratice sunt parte a deprinderilor de supraviețuire socială și presupun acordarea unei importanțe egale cunoașterii valorilor, exercitării atitudinii pozitive față de acestea, capacității de acțiune și participa într-o societate democratică. Aceasta presupune faptul că fiecare cetățean ar trebui să învețe liber, autonom și creativ, să gândească critic, să fie conștient de drepturile și responsabilitățile sale, să fie capabil să participe în echipe, să negocieze și să poarte un dialog pașnic. Acesta este un proces de învățare de-a lungul vieții, indiferent de vârstă, este o învățare socială, pentru și despre societate, este o învățare despre cum să trăim împreună și e necesar să fie inclusă în toate celelalte forme de educație.

Educația de bază a adulților , acoperă generic achiziția deprinderilor – cheie pentru a supraviețui în societate. Dacă, în accepțiunea tradițională, deprinderile de bază vizau cititul, scrisul și numerația, în societatea actuală bazată pe cunoaștere , acestea sunt mult mai complexe și vizează: deprinderile computeriale, cultura tehnologică, limbile străine și competențele antreprenoriale. La nivel tehnologic, tendința actuală este de a înlocui sintagma „ deprinderi de bază” cu „ competențe – cheie”, deoarece se consideră că prima este restrictivă, vizându-le doar pe cele tradiționale, iar termenul „ competență – cheie se referă la o combinație de deprinderi, cunoștințe, aptitudini, atitudini incluzând și dispoziția respectiv abilitatea de a învăța.

Necesitatea învățării pe tot parcursul. Când vorbim despre învățare, cel mai adesea ne gândim la copii și tineri și la școală. Scopul școlii este acela de a-l învăța pe copil, de a-i facilita dobândirea unor cunoștințe, priceperi, deprinderi, atitudini, comportamente considerate relevante pentru formarea personalității, pentru adaptarea lui la cerințele vieții sociale. Dar utilizarea termenului de *învățare* numai cu referire la școală și copii este, evident restrictivă, învățăm nu numai în școală, ci și în afara ei, nu numai într-o perioadă a vieții, ci pe tot parcursul vieții. Și adulții învață, chiar dacă în mod specific diferit, ei sunt supuși unor activități de instruire – educare, de formare continuă pentru a se adapta dinamicii profesiunilor, solicitărilor diverse și în permanentă schimbare a vieții. Așadar învățarea este permanentă, continuă, omul învață cât trăiește, iar organismul său funcționează normal. Orice om învață din experiența altora și din propria experiență, din situații reale, trăite. Învățăm în mod spontan, neintenționat, dar și într-un mod organizat și dirijat, atât într-un cadru instituționalizat dar și în afara acestuia.

Învățarea se desfășoară în mod continuu, permanent, pe întreaga durată de existență a omului. Copiii, tinerii și adulții, persoanele de orice vârstă , învață din și în orice împrejurare de viață. Învățarea este atât un proces psihoindividual, cât și unul psihosocial, atât indivizii cât și grupurile, organizațiile și societățile învață permanent pentru a-și asigura supraviețuirea și pentru a face față provocărilor complexe ale realității, în continuă schimbare și evoluție.

Spre deosebire de copii și adolescenți, care consideră că trebuie să învețe ceea ce le predă profesorul pentru a trece într-o clasă superioară, pentru a le face pe plac părinților, adulții, înainte de a se angaja în activități de instruire doresc să știe de ce trebuie să învețe anumite lucruri și la ce le-ar folosi . adulții investesc o energie,un efort considerabile dacă sunt convingși de beneficiile pe care le vor avea în urma parcurgerii unui curs sau a unui program de instruire, precum și de consecințele negative ale neînvățării. Într-o activitate în care sunt implicați cursanți adulți, formatorul trebuie să știe acest lucru și să se adapteze acestei situații.

Spre deosebire de copii și adolescenți, adulții au o experiență mai bogată, atât sub aspect cantitativ, cât și calitativ, care poate și trebuie valorificată în activitățile de instruire a cestora. Experiența de viață a adulților, mai bogată decât a copiilor poate avea uneori și efecte negative asupra activității de învățare, acumulând experiență de viață pot dobândi și obiceiuri mentale, anumite clișee care ii determină sa se aproprie uneori cu rezervă de activitatea de învățare. Neglijarea experienței de viață a elevilor adulți sunt percepute de aceștia ca o desconsiderarea a lor ,o neglijare a capacităților și valorii proprii.

Bibliografie:

Paloș R. , Sava S., Ungureanu D. – „*Educația adulților . Baze teoretice și repere practice*”, Editura Polirom, Collegium Polirom , Stiințele educației;

ORIENTARE ȘCOLARĂ ȘI PROFESIONALĂ-TREAPTĂ SPRE INTEGRAREA SOCIALĂ A ELEVILOR CU CES

*Profesor psihopedagogie specială Șogor Mălina-Maria
CȘEI Băbeni*

”Când judecăm pe cineva după diagnostic, pierdem din vedere abilitățile, frumusețea și unicitatea personală,-Sevenly.

Una dintre valorile promovate intens în cadrul societății actuale este aceea ca toți cetățenii să aibă un loc de muncă, să practice o meserie și să primească un salariu decent pentru activitatea prestată. (Gherguț, 2013)

Sprijinul educațional, social, vocațional pentru angajarea într-un mediu profesional este esențial pentru ca persoana cu dizabilitate să își crească gradul de autonomie și independență personală, integrare în comunitate și creșterea gradului de valorizare al acestor persoane. (Gherghuț, 2013)

Prin școala incluzivă, unde principalul scop îl reprezintă alocarea de resurse materiale și umane care să potențeze maximal potențialul individual al fiecărui elev, persoanele cu dizabilități vor primi sprijin educațional, social și vocațional care poate mijloci integrarea ulterioară pe piața muncii. Școala incluzivă, o instituție deschisă pentru toți, flexibilă care se modelează pe nevoile și cerințele elevului este principala punte de legătură între individ și societate. (Gherguț, 2013)

Prin intermediul școlii se urmărește valorificarea potențialului aptitudinal, a intereselor, aspirațiilor, cunoștințelor, abilităților, deprinderilor și a altor particularități psihocomportamentale, precum și consilierea asupra modului de integrare socioprofesională care pot conduce pe termen lung la integrarea socială. (Roșan, 2015)

În cadrul școlii incluzive, suportul educațional oferit copilului este acordat de către o echipă de specialiști care lucrând împreună și comunicând pot oferi servicii educaționale complete și personalizate. (Roșan, 2015)

Pentru a putea realiza tranziția elevului cu CES de la învățământ general, de bază, la învățământul profesional tehnic sunt evaluate următoarele aspecte de către echipa multidisciplinară:

- interesele, aspirațiile, pasiunile elevului;
- capacitățile și stilul de învățare (capacitățile de concentrare, de memorare, de citire și scriere, de a efectua calcule matematice);
- abilitățile sociale (inclusiv comportamentul și comunicarea cu semenii și adulții);
- abilitățile motrice (motricitatea fină și grosieră, mișcarea); auto-percepția și auto-evaluarea (dorințele, necesitățile, interesele);
- modalitățile de adaptare a evaluării intereselor și potențialului;
- mijloacele asistive pe care trebuie să le utilizeze, ajustarea condițiilor și spațiului, tehnologiile asistive necesare, comunicarea alternativă, etc.

Printre membrii echipei multidisciplinare se enumeră și profesorul diriginte care este principalul responsabil de servicii educaționale la nivelul clasei.

Pentru a evalua interesele, aspirațiile și pasiunile elevului, cadrul didactic diriginte, trebuie să observe atent elevul, să operaționalizeze, dezvolte și să valorizeze aptitudinile sale pentru a-l putea ajuta în îndrumarea spre un anumit domeniu profesional.

Ținând cont de oferta educațională oferită de către Școală Specială Profesională Bistrița, am realizat următoarea grilă de itemi care au fost corelați cu domeniile de formare oferite.

Profesorul diriginte poate folosi grila la nivelul orei de Consiliere și Orientare, la finalul ciclului general de școlarizare, calcula rezultatele și corelarea acestora cu observațiile obiective realizate pe parcurs la nivelul clasei și poate comunica părintelui un mini raport la care se vor adăuga și observațiile părintelui.

Pe baza discuțiilor și consilierii oferite de către echipa multidisciplinară, părintele poate decide cu un grad de ușurință mai ridicat traseul de formare profesională pe care să îl urmeze elevul și să îi faciliteze inserția la nivelul societății.

INDICAȚII:

Hmmm...ia să vedem, ție ce îți place cu adevărat? Încercuiește DA sau NU în funcție de lucrurile care îți plac și care ți se par interesante dintre cele prezentate mai jos. Nu te speria, nu există răspunsuri corecte sau greșite. Te vei descurca minunat!

Cu ce aș dori să mă ocup la locul de muncă?	DA	NU
Să fac obiecte din metal		
Să fac mâncare/ să coc		
Să fiu politicos, să vorbesc respectos cu oamenii		
Să ajut la decorarea unei case		
Să repar un lacăt stricat, clanța unei uși		
Să fiu creez lucruri noi		
Să vând ceva		
Să aflu cum funcționează lucrurile		
Să bat cu ciocanul, să sudez metalul		
Îmi place să ajut la bucătărie		
Să vorbesc cu oamenii		
Să repar anumite lucruri care se strică prin casă (ex: robinetul, clanța, ușa dulapului)		
Să fac abilități practice (desen, decupaj, lipit)		
Sunt curios cum se fac anumite feluri de mâncare		
Să mă joc de-a magazinul, să calculez banii (cât costă lucrurile cumpărate, cât trebuie să dau rest?)		
Să mânuiesc unelte (pensulă, ciocan, șurubelniță)		
Să confecționez lucruri (să fac flori din hârtie, să realizez modele din carton, să fac castele din nisip)		

Îmi place să stau pe lângă mama/tatăl meu în timp ce gătește		
Să fiu ordonat și să fac curățenie		
Să construiesc (să mă joc cu piese de leggo, să mă joc cu cuburile)		

SCORARE:-fiecare Da are 1 p; domeniul cu cele mai multe puncte poate fi mai aproape de preferințele elevului.

- Domeniul: Mecanic; calificare: lăcătuș-construcții metalice și utilaj tehnologic
Întrebări cu DA : 1; 5; 9; 13; 17
- Domeniul: Turism și Alimentație;
Calificare: Bucătar; Întrebări cu DA : 2; 6; 10; 14; 18
Calificare: Ospătar ; Întrebări cu DA: 3; 7; 11; 15; 19
- Domeniul: Construcții, Instalații și Lucrări Publice
Calificare: zugrav-vopsitor-ipsosar-tapetar
Întrebări cu DA: 4; 8; 12; 16; 20.

Bibliografie:

- Gherghuț, A. (2013). *Copilul/adultul cu cerințe speciale, familia și integrarea profesională*.
A. Gherghuț, *Sinteze de psihopedagogie specială: ghid pentru concursuri și examene de obținere a gradelor didactice* (p. 364). Iași: Polirom.
- Gherghuț, A. (2013). *Educația copiilor cu dizabilități în școala incluzivă*.
A. Gherghuț, *Sinteze de psihopedagogie specială: ghid pentru concursuri și examene de obținere a gradelor didactice* (pg. 323-324). Iași: Polirom.
- Roșan, A. (2015). *Psihopedagogie specială: metode de evaluare și intervenție*. Iași: Polirom.
- KulturKontakt. (fără an). *GHID DE BUNE PRACTICI privind ghidarea în carieră și consilierea elevilor și tinerilor cu Cerințe Educaționale Speciale*.

ABILITĂȚI ȘI COMPETENȚE PENTRU DEZVOLTAREA ABILITĂȚILOR DE COMUNICARE LA ELEVII CU TULBURĂRI DE ÎNVĂȚARE

*Profesor consilier școlar Tomescu Elena
CJRAE VÂLCEA – Seminarul Teologic Ortodox Sfanul Nicolae Rm. Valcea*

Societatea modernă de caracterizează printr-o organizare socială riguroasă, în vederea obținerii eficienței maxime. Instituțiile și organizațiile structurează viața cotidiană a oamenilor, ordonează comportamentele individuale și colective, stabilesc norme de interacțiune socio-umană. Ele reduc incertitudinea vieții individuale, reglementează performanțele și instituie recompensele. Există o dezbateră continuă în societate în legătură cu eficiența învățământului care depinde în mare măsură de factori sociali și motivații intrinseci și extrinseci. Profesorul este văzut ca un formator de personalități ale elevilor, care implică un comportament bazat pe abilități de comunicare și interrelaționare cu toți factorii implicați în actul educațional, și să formeze competențe copiilor., Din această perspectivă

profesorul îndeplinește funcția de organizator al învățării, partener al educației și membru al copului profesoral.

Convingerile și valorile personale au un rol mediator între factorii contextuali și cei sociali, pe de o parte și comportamentele motivaționale, pe de altă parte. Dintre cele mai importante convingeri care afectează implicarea în sarcinile de învățare sunt:

- expectanțele legate de autoeficacitatea în sarcină (ineficiența percepută în sarcini de învățare determină evitarea acestora sau implicare mai redusă în acest fel de sarcini);
- teoriile proprii despre inteligență (conceperea inteligenței ca fiind o entitate nemodificabilă poate determina o motivație scăzută pentru învățare în cazul unei percepții negative despre propriile abilități intelectuale)

Factorii contextuali influențează orientarea persoanei, fie spre dobândirea de competență în domeniu, fie spre obținerea doar a unei performanțe specifice. Printre acești factori se numără:

- tipul sarcinilor de învățare (sarcinile aplicative și cele legate de activitățile curente ale elevilor sunt mai atractive decât cele decontextualizate și facilitează orientarea spre dobândirea de competență și nu doar spre obținerea unei performanțe particulare);
- relația de autoritate în clasă (autonomia în învățare determină o motivație intrinsecă și o percepție pozitivă asupra competențelor proprii de învățare)
- utilizarea formală și informală a recompenselor (recompensarea competenței are un puternic rol motivațional pe termen lung);
- modalitatea de evaluare (orientarea spre competență din cadrul evaluărilor formative determină o motivație de învățare superioară față de orientarea spre performanță);
- timpul acordat unei sarcini de învățare (un interval de timp prea scurt are tendința de a demotiva elevii);
- modalitatea de grupare a elevilor (gruparea rigidă pe abilități are consecințe serioase în planul performanțelor și a motivației pentru învățare).

Factorii sociali și culturali acționează la nivelul normelor, valorilor și practicilor de învățare ce se constituie în zestrea culturală a unei persoane. Diferențele dintre culturi (să luăm spre exemplu doar diferența dintre cultura urbană și cea rurală sau dintre cultura familiilor cu statut socio-economic crescut și cea a familiilor cu statut socio-economic scăzut) se găsesc la nivelul:

- valorii pe care o acordă învățării de tip școlar (pentru unii învățarea în școală este foarte importantă, pentru alții însă experiența de viață are o importanță mai mare);
- tipurilor de interacțiune pe care le încurajează în activitatea de învățare (cooperare sau competiție);
- concepțiilor despre competență (pentru unii competența se referă la dobândirea de cunoștințe aprofundate, pentru alții la dezvoltarea de deprinderi de muncă);
- experiențelor de învățare pe care le asigură (utilizarea deprinderilor academice în activitățile curente).

Am amintit despre motivație și factori sociali deoarece acestea au un rol definitoriu în dezvoltarea abilităților și competențelor în vederea formării și abordării comportamentului etic și responsabil al profesorului. Codul deontologic al cadrului didactic întărește pozitiv comportamentul responsabil iar motivația intrinsecă îl determină să se autoperfecționeze în raport cu actul instructiv-educativ. Este important de precizat că nici una din problemele ivite în cadrul acțiunii educaționale nu poate fi rezolvată numai prin stăpânirea de către dascăl a unui înalt nivel de cunoștințe teoretice. O sursă importantă de rezolvare a dificultăților pe care le întâmpină dascălul debutant o constituie modelul propriilor dascăli și observațiile din timpul practicii pedagogice. Pentru că este un intelectual, dascălul „alege să trăiască și o altă viață: aceea a «maestrului spiritual». Experiența ca dascăl, munca cu copiii, dar și cu adulții, studiile psiho-pedagogice, responsabilitatea, trăsăturile pozitive de voință și caracter fac din foștii dascăli care au îmbrățișat altă carieră, oameni de valoare, fiind apreciați de societate, oameni care se adaptează în toate condițiile, care știu să se aplece sau să se ridice la fiecare

semen de-al lui. Școala este primul laborator social care realizează acest lucru, iar profesorul este prin excelență un creator, șlefuiind caractere.

Cheia succesului dintr-o școală o reprezintă respectarea eticii de către resursa umană, concretizată în fapte și atitudini. Conform noilor orientări ale învățământului românesc contemporan educatorul este responsabil în fața „clientului” său căruia îi furnizează servicii educaționale, de aceea intervine competiția pentru a fi cel mai bun. Etica reprezintă medierea cu succes a acestor obiective: să fii cât mai bun și responsabil, cu onestitatea, integritatea, loialitatea și politețea față de ceilalți. Competiția trebuie să fie fairplay. Educatorul și mama sunt primii traducători ai vieții sociale pentru copii. De la aceștia învață să respecte regulile impuse de rețelele de socializare, să îndeplinească sarcini și să joace roluri. Dacă aceste două modele vorbesc frumos, dar acționează greșit, eșecul în procesul educațional este garantat.

Relația profesor-elev reprezintă o sinteză a relațiilor interpersonale, alături de relația copil-părinți, iar pe aceste fundamente se dezvoltă atât virtuțile, cât și viciile, de aceea școala și familia se impune să coopereze în procesul educațional. Uneori ceea ce profesorul consideră în mod îndreptățit un viciu, familia apreciază eronat ca fiind o virtute. Elevul este pus în fața acestei dileme majore de traducere diferită a secvenței sociale de către mentorii săi. Educația are îndatorirea de a disciplina elevul, inițiindu-l în ordine, punctualitate, pregătirea zilnică și temeinică a lecțiilor, respectarea regulamentelor și ierarhiilor.

Bibliografie:

Abric, I.- *Psihologia comunicării. Teorii și metode*, Editura Polirom, Iași, 2002

Albu, Gabriel - *Comunicarea interdisciplinară. Aspecte formative și valențe psihologice*, Editura Albulescu, Ion - *Morală și educație*, Editura Eikon, București, 2008

Allport, G.W.- *Structura și dezvoltarea personalității*, E.D.P. , București, 1981 Institutul European, Iași, 2008

ELEVII CU C.E.S. ȘI ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ

*Prof. Trandafir Filofteia
Școala Gimnazială, Comuna Budești, Județul Vâlcea*

Societatea este într-o continuă schimbare. Pedagogia modernă a schimbat perspectiva generală asupra școlii, a funcției și a finalităților acesteia, copiii fiind valorizați mai mult, educația fiind centrată pe elev. Actualmente, sunt mulți copii cu CES care au nevoie să fie integrați în învățământul de masă. Acești copii cu CES au ridicat în fața învățământului probleme dintre cele mai diverse, de la forme de organizare a activității, metodologia didactică, strategiile de evaluare, strategiile de predare/învățare, modalități de diferențiere a activității și/sau a conținuturilor învățării, etc. până la complexa problemă a segregării sau/și integrării acestor copii în învățământul de masă.

Integrarea educativă vizează reabilitarea și formarea persoanelor cu nevoi speciale aflate în dificultate psiho-motorie, cu dizabilități senzoriale, intelectuale, de limbaj, psiho-comportamentale, printr-o serie de măsuri de natură juridică, politică, socială și pedagogică. Principiul de bază al acestei tendințe este acela de a adapta școala și educația la diversitatea tipurilor și a posibilităților de învățare, la interesele și abilitățile de care aceștia dispun. Această nouă orientare în realitatea educațională presupune adoptarea unor reforme atât la nivel social cât și la nivelul sistemului de învățământ. În sens mai larg, integrarea educativă presupune schimbarea mentalităților cu privire la rolul social al școlii,

schimbarea mentalităților în plan individual, al cadrelor didactice, al părinților, etc. Reformele cele mai accentuate sunt cele la nivelul modului de desfășurare a activității didactice. „Statutul persoanelor cu dificultăți de învățare sau al celor cu dizabilități decurge din atitudinea societății față de deficiență și deficienți, deoarece ea este cea care construiește o anumită imagine socială a omului și care este investită cu valoare deplină în societate.”(C.Enăchescu, p.188)

Problematika integrării copiilor cu CES în învățământul de masă aduce în discuție conceptul de egalitate a șanselor. Prin egalitatea șanselor se înțelege acel proces prin care diversele sisteme ale societății și mediului sunt puse la dispoziția tuturor, în particular a persoanelor cu handicap.

Acești copii au nevoie de sprijin pentru adaptare, integrare, socializare, pentru a nu fi marginalizați sau excluși. În Legea Învățământului se prevede dreptul la educație, la toate nivelurile și toate formele, indiferent de gen, naționalitate, religie sau afiliere politică și indiferent de statutul social sau economic pentru toți cetățenii României. Copiii cu Cerințe Educative Speciale integrați în școlile de masă au nevoie de profesor de sprijin/itinerant, psiholog, consilieri școlari, medici. Grupurile de lucru pot fi între 3-7 copii, coordonate de un profesor de sprijin care păstrează o legătură strânsă cu profesorii de la clasă, cu dirigintele clasei și chiar cu părinții copiilor.

Profesorul de sprijin, împreună cu psihologul școlii și profesorii care predau la clasă, alcătuiește programul de intervenție personalizat, în funcție de preferințele și de dificultățile copilului, precizează modalitățile de lucru pentru anumite capitole, lecții, propune modalități de lucru pe anumite secvențe de învățare în care copiii au dificultăți, caută să dezvolte copiii motivația pentru învățare

Curriculumul general este simplificat pentru a putea fi parcurs de elevii cu C.E.S., iar strategiile didactice utilizate pentru integrarea acestor copii sunt și ele modificate. Profesorul trebuie să cunoască și să utilizeze strategii didactice care să identifice și să sprijine rezolvarea dificultăților de învățare în clasă, dar să-l și implice pe elev în procesul de învățare, urmărindu-se astfel dezvoltarea gândirii și stimularea creativității și a interesului pentru învățare.

Dintre metodele activ-participative care se utilizează cu succes în predarea – învățarea și evaluarea noțiunilor școlare la diferite discipline pot fi amintite: jocul didactic, metoda mozaic, metoda KWL: „Știu – Vreau să știu – Am învățat”, instruirea programată, metoda Starbursting și altele.

Jocul didactic este o metodă care constă în plasarea elevilor într-o activitate ludică cu caracter de instruire. Învățarea care implică jocul devine plăcută și atrăgătoare, se face într-o atmosferă de bună dispoziție și destindere. Indiferent de tipul său, jocul didactic trebuie să îndeplinească anumite cerințe:

- Să aibă precizate obiectivele pedagogice;
- Să fie rațional integrat în sistemul muncii educative;
- Să dozeze gradul de dificultate implicat (în funcție de particularitățile de vârstă și intelectuale ale copiilor);
- Să fie dozate din punct de vedere calitativ.

Activitățile ludice cu valențe instructive pot fi extrem de variate. Ele trebuie să fie folosite pentru a dinamiza activitatea de predare-învățare și pot fi îmbinate cu alte metode, în funcție de particularitățile intelectuale și de vârstă ale elevilor și de tipul de lecție.

Este necesar să se asigure baza materială și formarea profesorilor în domeniul educației incluzive. Acestea sunt elemente esențiale pentru a ne asigura că fiecare elev primește suportul de care are nevoie. Din păcate, însă, deși avem în sistemul de învățământ românesc profesori calificați pentru lucrul la clasă cu elevii cu CES, numărul lor este mult prea mic în comparație cu necesitățile școlii. Avem nevoie de cursuri de perfecționare bine structurate și documentate în ceea ce privește metodele eficiente de lucru cu elevii cu CES, la care să aibă acces cât mai mulți profesori.

Bibliografie:

Alois, Gherguț, *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale – strategii diferențiate și inclusive în educație*, Editura Polirom, București, 2006

****Dezvoltarea practicilor inclusive în școli, Ghid managerial, UNICEF, 1999*

****Integrarea școlară a copilului cu dificultate/cu nevoi speciale – Ghid pentru directorul de școală, Colecția CRIPS – Resurse pentru formare, 2002*

TRATAREA DIFERENȚIATĂ A ELEVILOR DIN CICLUL PRIMAR

*Prof. înv. primar. Trănesci Daniela
Școala Gimnazială Udrești, Dănicei, Vâlcea*

Cunoașterea copilului, în vederea tratării lui diferențiate, se realizează pe tot parcursul procesului instructiv-educativ. Tratarea diferențiată a elevilor din ciclul primar este văzută de cei mai mulți învățători, în mod unilateral, ca fiind tratarea într-un anumit mod prin anumite mijloace, mai ales a unei categorii de elevi predispuși eșecului școlar. Abordând stilul tratării diferențiate în mod corect, clasa devine un mediu dinamic și mereu în schimbare, în care dascălii pot dovedi că apreciază pe fiecare dintre elevi și pe toți elevii.

Tratarea diferențiată reprezintă garanția obținerii unor rezultate deosebite în munca cadrelor didactice, în atingerea maximului de potențial al elevilor și în formarea lor ca oameni. „Omul este un mic univers”, spunea Heraclit, și de aceea trebuie să cunoaștem bine copilul pentru a contribui la evoluția lui firească.

Învățătorul este managerul clasei pe care o conduce. El formează elevii în cadrul unui proces educațional în care instruirea își are locul bine determinat, dar nu preponderent. El va trebui să-și formeze, în timp competențele manageriale și să dezvolte la clasă anumite tipuri de relații, care să favorizeze cunoașterea elevilor și tratarea lor diferențiată. Prezentarea separată a acestor relații este didactică, în realitate ele acționând sincron și integrat.

1. Relații de comunicare cu elevii, care presupun folosirea diferitelor canale și limbaje ce conduc la cunoașterea acestora. Aceste relații având la bază punerea copilului în situații de comunicare, antrenându-l într-o interacțiune comunicativă, și își vor dovedi eficiența dacă vor depista cauzele pentru care elevii se manifestă diferit. Prin urmare, nu ne vom grăbi să „etichetăm” elevii până când, pe baza unor astfel de relații, care cer mult tact și timp, nu-i vom determina „să se dezvăluie”, pentru a interveni adecvat.

2. Relații de educație, prin care învățătorul solicită elevul în mod activ pentru propria dezvoltare, cultivându-i încrederea în sine, prevenind „descurajarea timpului” (Învățământul primar 1-2, 1996, pag.9). Depinde de învățător în ce mod stimulează spontaneitatea, inițiativa, creativitatea, acțiunea elevilor sau înlătură timiditatea și temerile lor, dezvoltând o motivație favorabilă formării acestora.

3. Relații de responsabilitate, în contextul cărora învățătorul răspunde pentru deciziile sale – spre exemplu, dacă mai parcurge etapele însușirii sunetului și literei, din moment ce elevii știu să-l citească, dacă îl trece pe elev într-o grupă sau alta în funcție de evoluția lui, dacă amână notarea, contrar prevederii din regulament privind notarea în „mod ritmic” până când va considera că elevul poate fi notat etc. Dezvoltarea responsabilității la elev este o altă latură a acelorași relații, care favorizează transpunerea în practică a tratării diferențiate, elevii primind sarcini, responsabilități, în funcție de ce poate face fiecare.

4. Relații de putere, înțelegând prin aceasta „puterea” de a influența comportamentul unui grup (clasă), al unui individ (elev), pentru ca acesta să realizeze ceva.

De multe ori, ne întâlnim cu refuzul unor elevi de a se spune unor cerințe educative. Învățătorul are nevoie de mult tact pentru a-i influența, pentru a-i motiva pentru activitate, dându-le satisfacția că ei sunt inițiatorii unor acțiuni. Privind tratarea diferențiată din acest unghi, al managementului educațional, interrelațiile din grupul clasei vor favoriza evoluția fiecărui elev după puterile lui.

Tratarea diferențiată presupune o proiectare atentă și dinamică, pentru care nu se pot da rețete.

Este indicat să pornim întotdeauna de la „punctele forte” ale elevilor și ale noastre ca îndrumători, cum ar fi: ce știe elevul, ce poate să facă, spre ce are înclinații, de ce abilități didactice dispunem. După aceea, trebuie să avem în vedere „slăbiciunile elevilor”, pe care să le îndreptăm: ce nu știe, ce n-a înțeles, ce nu reușește să facă, ce „prag” nu poate să depășească, ce nu pot eu, învățătorul, să fac. Un alt reper în proiectare îl reprezintă „oportunitățile” pe care ni le oferă „mediul”: sprijinul părinților, psihologului, logopedului, auxiliare pe care se pot baza, mijloacele de învățământ ce ne pot ajuta.

Gândind fiecare lecție prin secvența ei, dând fiecărui elev sarcini pe măsura posibilităților lui, dar și sporite treptat, spre a-l determina la un efort sporit, vom reuși să-i sprijinim pe toți elevii în procesele complexe de învățare.

Se poate aprecia, în concluzie, necesitatea organizării procesului de educație și a desfășurării activității școlare în mod adecvat trăsăturilor caracteristice unor grupuri de școlari și chiar specific fiecărui elev. Ideea modelării școlii după elev, în perspective realizării idealului educațional, și nu adaptarea elevului la o școală arbitrar concepută, este dominantă în strategia determinării structurii învățământului, a conținutului sau și a metodologiei didactice.

Exemple de bună practică pentru diferențierea activității

“Să îi ajutăm pe profesori să dezvolte o înțelegere a responsabilității profesionale pe care o au pentru a angaja fiecare elev într-un proces de învățare cu semnificație personală este motorul mișcării pentru clasa diferențiată.” (Charlotte Danielson)

Analiza comparativă a caracteristicilor clasei tradiționale și ale celei diferențiate (conform cu: Instruirea diferențiată, Ghid pentru formatori și cadre didactice, 2001):

CLASA TRADIȚIONALĂ

Diferențele dintre elevi sunt mascate, se acționează asupra lor când devin problematice. Evaluarea se face, de regulă, la sfârșitul învățării, pentru a constata cine a înțeles conținuturile predate. Predarea este condusă de ideea de a acoperi manualul sau ghidul curricular. Profesorul direcționează comportamentul elevilor. Se folosește preponderent o singură formă de evaluare.

CLASA DIFERENȚIATĂ

Diferențele dintre elevi sunt studiate ca o bază pentru proiectare. Evaluarea este continuă și diagnostic, pentru a înțelege cum să adaptăm predarea la nevoile elevilor. Disponibilitatea, interesele și profilul de învățare al elevilor conturează predarea. Profesorul facilitează formarea capacităților de învățare independentă. Se valorifică strategii de evaluare multiple.

Educația diferențiată și personalizată presupune o abordare completă, din perspectiva curriculum-ului în sens larg, cu toate componentele și interacțiunile dintre acestea. Rezultă o nouă paradigmă, ca răspuns la interesele și ritmul de învățare al elevilor, în funcție de care cadrele didactice pot diferenția conținutul, procesul și produsul printr-o gamă de strategii manageriale și educaționale. (Instruirea diferențiată, Ghid pentru formatori și cadre didactice, 2001, pag.34)

Principiile paradigmei educaționale clasice: Accentul este pus pe conținut, pe însușirea de informații punctuale, în mod definitiv.

Principiile paradigmei educaționale moderne: Accentul este pus pe conexiunile dintre informații, pe receptivitatea față de conceptele noi, subliniindu-se necesitatea învățării permanente

Argumentele utilizării strategiilor de educație diferențiată ar putea fi:

- implică utilizarea unui material didactic variat, elevii fiind familiarizați cu tehnici de muncă independentă;
- stimulează originalitatea și creativitatea elevilor;
- valorifică experiența anterioară;
- sunt adaptate la stilurile proprii de învățare;
- respectă ritmul individual al copilului;
- stimulează spiritul de echipă;
- fiecărui copil i se acordă încredere în forțele proprii;
- profesorul permite copiilor să participe la evaluarea propriei lor munci;
- copilul este evaluat și comparat cu el însuși.

Bibliografie:

1. Crețu, C. (1998), *Curriculum diferențiat și personalizat*, Editura Polirom, Iași.
2. Dulamă, M. E. (2002), *Modele, strategii și tehnici didactice activizante cu aplicații în geografie*, Editura Clusium, Cluj-Napoca
3. Jinga, I. (2005), *Educația și viața cotidiană*, E.D.P., București.
4. Joița, E. (coord.) (2007), *Formarea pedagogică a profesorului. Instrumente de învățare cognitiv-constructivistă*, E.D.P., R.A., București
5. Radu, I.T. (1981), *Învățământul diferențiat*, E.D.P., București.

ACTIVIZAREA LIMBAJULUI LA ELEVII CU C.E.S.

*Prof. înv. primar: Tudora Elena Ramona,
Liceul „Preda Buzescu,, Berbești, Jud. Vâlcea*

Indiferent de forma de organizare a învățământului special, în școli speciale de sine stătătoare sau în sistem integrat, dezvoltarea vocabularului constituie un obiectiv esențial, reclamând o orientare metodică specifică. Pentru a asigura progresul în însușire a lexicului elevilor, sunt necesare programe adaptate, cu obiective bine precizate și metode judicios selectate, în funcție de caracteristicile psihologice ale elevilor cu care lucrăm. Obiectivele care țin de îmbogățirea și activizarea lexicului copilului, din punct de vedere semantic, la intrarea în școală, se referă la corectarea pronunției cuvintelor, în scopul descifrării sensului acestora, la formarea familiei de cuvinte, descifrarea mesajelor verbale lecturate sau mimate, perceperea întrebărilor sau ordinelor emițătorului și folosirea formulilor de politețe în interacțiunile sociale.

Metodele care pot fi folosite pentru elucidarea problemelor legate de lexic, privesc activitățile logopezilor, profesorilor psihopedagogi și educatorilor din cadrul sistemului de învățământ special. Practic, dezvoltarea vorbirii se realizează prin intermediul tuturor disciplinelor de învățământ, într-o viziune interdisciplinară. Spre exemplu, în cadrul lecturilor, vocabularul se poate îmbunătăți prin contactul nemijlocit al elevului cu textul literar. În vederea asigurării urmăririi conștiente a textelor

literare de către elevi, aceștia trebuie să înțeleagă sensul fiecărui cuvânt, sintagme, propoziții sau fraze. Astfel, în cazul citirii și comentării unui text care abundă în termeni noi, explicarea acestora trebuie făcută în cadrul unei discuții pregătitoare, astfel încât, la citirea model, elevii să fie capabili să înțeleagă textul. Dimpotrivă, în situațiile în care în text apar doar câteva cuvinte noi, explicarea acestora se poate face, fie după citirea model de către profesorul psihopedagog, fie la reluarea lecturii în fragmente. În practică se folosesc mai multe metode și mijloace de a-i face pe copii să înțeleagă semnificația unui cuvânt necunoscut sau a unuia cunoscut, de tip etichetă verbală, care se desfășoară în etape, de la simplu la complex.

Dintre acestea enumerăm:

1. Contactul nemijlocit cu obiectul desemnat de cuvânt. În acest caz, prin participarea mai multor analizatori, copilul își va forma o imagine completă despre obiect. Din nefericire acest procedeu este ideal, dar greu de aplicat în practică. Explicația acestei situații este generată de faptul că, puține cuvinte noi au un corespondent obiectual și încă mai puține pot fi aduse în clasă și utilizate ca material didactic. Acest lucru este absolut imposibil în cazul cuvintelor abstracte.

2. Reproducerea obiectului desemnat de cuvânt (prin desene, machete, mulaje, hărți, filme) constituie o cale eficientă de pătrundere a acestora în vocabularul operațional al copilului.

3. Explicarea cuvântului prin imitarea acțiunilor desemnate. Acest procedeu reprezintă o reuniune a conceptelor lui Piaget și Galperin, după care, gândirea copilului operează cu acțiuni interiorizate, care se constituie în scheme operatorii, care devin instrumente ale vorbirii.

4. Explicarea prin mimare a unor stări sufletești sau procese mai complexe din mediul înconjurător.

5. Descrierea unor acțiuni ample, cu ajutorul mimicii și pantonimelor, cuprinzând o serie de elemente din domeniul "jocului de scenă" din arta dramatică.

Aceste procedee sunt specifice activității cu elevii cu C.E.S. în primele clase de școală, I și a-II-a. Când acumulează un volum mai mare de cunoștințe și se amplifică dezvoltarea sa intelectuală, se poate trece la folosirea unor procedee mai complexe, care fac apel, în mai mare măsură la planul verbal. Aceste procedee constau în :

- folosirea sinonimelor pentru lămurirea unui cuvânt necunoscut;
- folosirea antonimelor, care duc la o mai bună clasificare a cuvântului nou și, în același timp, poate conduce la însușirea de cuvinte necunoscute în pereche;
- întrebuițarea perifrazei, situație în care cuvântul nou este explicat prin intermediul unui grup de cuvinte cunoscute;
- introducerea cuvântului necunoscut într-o propoziție formată din cuvinte familiare, în care acesta își precizează în acest mod conținutul;
- utilizarea convorbirii constituie o metodă mai evoluată pentru activizarea vocabularului, în care se pretinde elevilor să răspundă mai explicit, în propoziții dezvoltate, evitând răspunsurile stereotipe, de tipul afirmațiilor, negațiilor sau interjecțiilor monisilabice;
- folosirea povestirilor reprezintă un model de vorbire corectă și expresivă, care stimulează interesul copiilor și dorința acestora de a povesti și repovesti textul respectiv;
- utilizarea de ilustrații, prin reproducerea pe bază de poze, desene, diafilme, asigură posibilitatea înțelegerii într-un context mai larg și concret, semnificația cuvintelor necunoscute.

Prin faptul că se recomandă o permanentă folosire în activitatea didactică a obiectelor și acțiunilor, cu acestea se asigură suportul indispensabil al formării noțiunilor și a abilităților de comunicare la copii cu C.E.S. În cadrul tuturor acestor activități, vocabularul copilului cu C.E.S. se nuanțează și cuvintele capătă sensuri noi și determină simultaneitatea între gest și cuvânt. Desfășurarea întregului proces de formare, dezvoltare și activizare a limbajului la copii cu C.E.S. este util să se facă sub îndrumarea unui logoped; utilizând totodată și programe moderne de intervenție pentru accelerarea progresului limbajului și comunicării. În concluzie, inițierea unui program de stimulare a lexicului la

copilul cu C.E.S. este o acțiune interdisciplinară, care trebuie să țină seama de caracteristicile psihologice ale fiecărui elev în parte, să cuprindă obiective clare (cu privire la categoriile de noțiuni care se doresc a fi însușite), metode corespunzătoare, adaptate obiectivelor propuse și subiectului, să se ia în considerație și scopurile celorlalte discipline de studiu din planul de învățământ ce urmează a fi însușite.

Bibliografie:

Dinu Mihai: *“Comunicarea”*, Editura Științifică, București, 1997

Popovici Doru-Vlad: *“Dezvoltarea comunicării la copii cu deficiențe mintale”*, Editura Pro Humanitas, București, 2004

Șchiopu Ursula: *“Introducere în psihodiagnostic”*, Editura Fundației Humanitas, București, 2002

Stănică Cornelia, Vrăjmaș Ecaterina: *“Terapia tulburărilor de limbaj”*, SSH. INREPSH, București, 1999

ORGANIZAREA PROCESULUI EDUCATIVE AL DIRIGINTELUI

*Tudosoiu Daniel
Colegiul Național „Alexandru Lahovari”*

Organizarea sau funcția organizatorică a dirigintelui presupune conștientizarea domeniilor de acțiune, corelarea acestora cu componente adecvate și găsirea formelor de organizare a activității corelate funcțional cu dimensiunile educaționale vizate.

Se poate constata că formele de organizare se circumscriu fie educației formale: ora de dirigenție, activitățile din școală (cercuri, serbări) fie educației nonformale: activități la cluburile elevilor, în muzee, teatre, etc. În același timp apare evidență influența educației informale, filtrată conștient, prin însăși implicațiile activității dirigintelui: acele activități de timp liber ca vizionari TV, filme, teatre, lecturile, sărbătoriri, petreceri, plimbări. În acest punct rolul de consilier al dirigintelui este esențial, pentru a nu lăsa ca influențele negative din sfera informalului să aibă repercursiuni asupra calității dezvoltării elevilor, dar să stimuleze influențele pozitive venite din aceeași zonă. Este practic latura cea mai dificilă a activității dirigintelui pentru că are nevoie de mult tact și înțelegere în realizarea obiectivelor sale.

Colaborarea cu familia este fundamentală din acest punct de vedere, iar uneori, din păcate educatorul este confruntat cu situația dificilă de a contracara influențele negative ce vin din partea familiei.

Dirigintele are la îndemână multiple posibilități pentru desfășurarea muncii educative cu elevii, dar un rol deosebit în ansamblul activității dirigintelui îl ocupă ora de dirigenție care prin funcțiile și caracterul ei organizat și sistematic îi permite dirigintelui un contact mai conștient și o urmărire periodică a progreselor obținute de colectivul clasei.

Ora de dirigenție reprezintă o activitate educativă care se desfășoară săptămânal. Deoarece aceste ore sunt prevăzute în planul de învățământ este indispensabilă realizarea unei continuități în urmărirea unor obiective educaționale.

Ora de dirigenție se desfășoară sub formă de dezbateri cu elevii, a problemelor ce îi frământă, de rezolvare a contradicțiilor din viața grupului-clasă și în același timp de înțelegere de către elevi a valorilor morale, de formare a convingerilor și atitudinilor corespunzătoare. În literatură se

menționează că programa orelor educative presupune două categorii de activități: cele derulate în cadrul orelor educative și cele desfășurate în afara orelor educative.

Ambele presupun o planificare tematică, o proiectare anticipativă din partea profesorului diriginte, a cadrului fiecărei activități și o antrenare în derularea ei a tuturor elevilor colectivului sau numai a unei părți a acestuia. Ora de dirigenție diferă de lecțiile la obiectele de învățământ, atât sub raportul conținutului și structurii, cât și ca mod de desfășurare.

Trăsăturile specifice ale orelor de dirigenție sunt următoarele:

- spre deosebire de lecție interacțiunea pedagogică dintre profesor și elevi este mai puțin academică;

- este o formă de organizare frontală a muncii educative cu copiii (dar se pot organiza și activități în grup, individuale);

- este o formă flexibilă de interacțiune după componentă și structură;

- este o formă de comunicare a dirigintelui cu elevii, rolul prioritar în organizare îl joacă pedagogul;

- un climat mai deschis și mai distins, diversitate și atractivitate.

Menționăm că toate acestea se pot asigura prin exemple sugestive, prin apel la experiența proprie a elevilor, prin prezentarea unui registru larg de valori intelectuale, moral-civice, prin cunoașterea criteriilor de apreciere a acestora.

Un loc aparte în activitatea educațională a dirigintelui la orele educative îi revine metodelor de educație: *convingerea, convorbirea, exemplul, exercițiul, explicația, analiza personajului, analiza muncii, aprobarea și dezaprobarea, interpretarea rolurilor, crearea situațiilor educative* etc.

Munca în grup trebuie promovată în cadrul orelor de dirigenție în vederea cultivării abilități elevilor de a colabora între ei, de a se iniția în tehnica muncii de echipă. De asemenea elevii pot lucra individual, în perechi și colectiv.

Diverse mijloace educaționale pot fi integrate la orele de dirigenție: prezentări Power-Point, fragmente literare, articole de presă, texte științifice, teste de autocunoaștere, citate, proverb, broșuri, postere, afișe, chestionare, fișe de lucru, imagini, secvențe video, audio etc.

Una dintre cele mai des utilizate metode și procedee de educație în realizarea orei de dirigenție este convingerea - metodă care asigură înțelegerea necesității cunoașterii și respectării normelor morale. Convingerea înseamnă conștientizare, înțelegere, acceptare, adeziune, motivație intrinsecă, atitudine pozitivă în plan cognitiv și afectiv față de normele morale. Ea înseamnă responsabilitate etică și civică. Ea este stadiul superior de dezvoltare, responsabilitate și afirmare a personalității. Procedeele metodologice de realizare a convingerii sunt: *explicația, convorbirea, demonstrația*.

Convorbirea în activitatea educativă este o metodă de convingere, constând în dezbateră deschisă a principalelor probleme de educație, cu scopul de a acționa asupra conștiinței și experienței morale a elevilor, ajută la formarea opiniei publice pozitive în grupul școlar, se desfășoară de obicei în cadrul activității dirigintelui, dar și individual – cu clasa, cu un grup restrâns, individual sau cu părinții. În activitatea dirigintelui convorbirea poate fi metodă de educație dar și formă de organizare a activității educaționale. În cazul convorbirilor cu clasa folosind informațiile cu pricepere și dând acestora un caracter sistematic de apropiere și încredere reciprocă, dirigintele poate exercita prin intermediul lor o influență pozitivă, continuă asupra activității clasei. El poate cunoaște opinia clasei, o poate influența, poate solicita ajutorul clasei, sugestii, inițiative, poate mobiliza colectivul clasei și poate crea o atmosferă de lucru, un climat propice formării trăsăturilor morale ale fiecărui elev. Un dialog permanent cu clasa reprezintă un puternic instrument formativ dacă dirigintele știe să-i exploateze toate resursele de care dispune această metodă. În calitate de îndrumător al elevilor dirigintele devine un modelator perseverent și priceput al personalității fiecărui elev numai dacă știe să dea fiecărei acțiuni și fiecărei metode notă sa specifică, personală și creatoare, sporind în felul acesta succesele și bucuriile elevilor săi. Pregătirea pentru convorbire se face din timp, se anunță tema

convorbirii, se indică literatură la temă, se pregătesc situațiile, întrebările pentru meditație, se selectează exemple și dacă apare o necesitate elevilor li se propun sarcini individuale (de exemplu, de pregătit o comunicare referitor la problemele cu care se confruntă clasa în legătură cu tema convorbirii). Determinând tema convorbirii este necesar de menționat cum se va trezi interesul elevilor pentru informația cu conținut etic și astfel se vor formula întrebări legate de conștientizarea noțiunilor moral spirituale (de exemplu, ce este toleranța, caritatea, amabilitatea etc.) La desfășurarea orei de dirigentie înainte de a anunța tema se poate aminti un eveniment sau faptă din viața clasei, strâns legată de tema convorbirii. O altă metoda este cu ajutorul unui motto prin care se poate deduce tema și sublinia importanța problemei. În scopul asigurării emotivității se vor folosi procedee ca: pregătirea elevilor pentru convorbire, expresivitatea materialului factologic, trimitere la experiența elevilor, atmosfera psihologică, locul desfășurării activității educative. Ținând cont de vârsta elevilor, nivelul de dezvoltare a grupului, problemele morale cu care se confruntă copiii, este de dorit ca tema pentru convorbire să fie stabilită de diriginte împreună cu elevii (mai ales în clasele liceale).

O altă metodă utilizată în realizarea orei de dirigentie este metoda *exemplului*, o metodă de educație morală, care constă în a oferi modele etice de conduită pozitivă (exemple din istorie, literatură, mass-media, dar mai ales din viața socială înconjurătoare, începând cu exemplul părinților și al cadrelor didactice). Forța de influențare a exemplului se bazează pe tendința spre imitație, pe forța de sugestie a unor exemple, pe corespondența dintre model și unele năzuințe ale celui care imită. Uneori are loc un proces de identificare a copilului cu modelul, cu valorile sociale ale cărui purtător este acesta.

Exemplul are o mare forță educativă de convingere, datorită unor caracteristici specifice: intuitivitate, plasticitate, afectivitate (trăire emoțională, sentimente). Aceste caracteristici îl fac ușor de înțeles acționând în plan cognitiv dinamizând în același timp trăirile afective, emoțiile, sentimentele, determinând copilul la imitație. Influența exemplului nu este decât un aspect primar al formării morale. Ideal este să se ajungă la o autonomie morală, la conștiința care nu se supune presiunii modelelor întâmplătoare, chiar dacă, la constituirea conștiinței, un anumit rol l-au avut și exemplele care au acționat în copilărie. Referitor la condițiile folosirii exemplului în educație, în activitatea dirigintelui în special, în literatură pedagogică se menționează că ele trebuie să fie adecvate temei etice ce ne interesează, să fie pe cât posibil pozitive, cu discernământ, pentru a nu avea efect contrar. Orice domeniu poate oferi exemple demne de urmat pentru elevi: cinema, teatrul, literatură, artă, sport etc.

Bibliografie:

Bontaș I., „*Pedagogie*” Editura Bic All, București, 2001

Cucoș C., „*Pedagogie*” Editura Polirom, București, 2002

Cristea S., „*Pedagogie generală. Managementul educației*”, Editura Didactică și pedagogică, București, 1996

PROFESIA DE DASCĂL - PROFESIE NOBILĂ

*Profesor: Mariana Emilia Tomescu
Colegiul Economic Rm. Vâlcea, Județ Vâlcea*

În societatea contemporană, școala- ca instituție destinată formării și educării tinerei generații, dar și profesorul, ca entitate psihofizică și morală responsabilă de acest proces, sunt supuși permanent influențelor și schimbărilor care au loc la nivelul societății și al mentalității indivizilor ei, care impun dezvoltarea unor competențe diferite față de trecut. Profesorul de astăzi trebuie să fie adaptabil, creativ, inovativ, reflexiv, competent, pregătit să îndeplinească mai multe roluri și funcții, capabil să dezvolte cu elevii săi o relație ce presupune nu numai împărtășirea de cunoștințe, ci mai ales crearea oportunităților de învățare și ghidarea elevilor în acest demers.

Asumarea profesiei didactice presupune o mare responsabilitate, aceea de a construi experiențe educaționale semnificative, care să le permită elevilor să rezolve probleme din lumea reală, să valorifice în context practic cunoștințele abstracte și inerte, să participe ei înșiși la schimbarea și modelarea lumii în care trăiesc. Rolul profesorului este mare, este nobil, este unic.

Să lucrezi cu suflete curate și cu minți neîntinate, să contribui la șlefuirea caracterului și la construirea unui parcurs în viață, să descoperi aptitudini și talente, să fi părtaș bucuriei de a reuși, să ajuți la construirea unui vis și poate chiar la împlinirea lui-iată câteva dintre motivele pentru care, de secole, filozofii și gânditorii asociază munca profesorului cu cea a unui artist. Doar că materialul pe care profesorul îl prelucrează este viu, spiritual, înalt, încărcat de emoții și purtător de valori. A educa este o artă, dar și o știință. Este un dar, este o misiune, este o provocare, este o bucurie. Pentru profesia de dascăl este importantă o calitate supremă: să îi iubești pe copii, să îi vezi pe fiecare unic, special, minunat, să fii deschis și dornic să pătrunzi în universul lui și în sufletul lui. Sunt unii dascăli care rămân pentru totdeauna în sufletul elevilor, ca niște repere, ca modele, ca exemple. Aceasta este cea mai mare satisfacție pe care o poți avea ca educator: să știi că pentru un elev tu ai fost lumina, tu l-ai ajutat să înțeleagă în momentele de cumpănă și ai contribuit cu puțin la devenirea lui.

Studiile de specialitate susțin că elevului "îi place" sau "nu-i place" o disciplină în funcție de personalitatea profesorului, iar în ceea ce privește randamentul școlar, responsabilitatea cadrului didactic este enormă: pe de o parte, contează competența sa profesională, iar pe de altă parte, este la fel de importantă și personalitatea acestuia.

Propun în continuare câteva caracteristici ce concură la formarea profilului unui profesor care știe cum trebuie să-și joace rolul pe scenă și cum trebuie să se manifeste în *culise*.

În primul rând, abilitatea de a motiva elevii, în realizarea unei performări excelente, profesorul trebuind să fie atent la comportamentul elevilor și la reușita lor școlară, utilizând un spectru larg de tehnologii de predare-învățare. Apoi, este importantă și abilitatea de a crea și a menține o ambianță plăcută, de susținere și cooperare. Profesorul transformă atmosfera din sala de clasă în una agreabilă. Problemele de disciplină sau disensiunile care apar sunt rezolvate în mod constructiv. Elevii sunt apreciați pentru rezultatele lor atât în public, cât și în particular, profesorul încurajându-i să coopereze și să se susțină reciproc.

O altă condiție a unui *joc* reușit este abilitatea de a echilibra cerințele în creștere și competențele elevilor. Astfel, profesorul stabilește expectanțe înalte, dar realiste, și-i îndeamnă pe elevi să execute sarcini mai provocatoare și mai dificile. Pe de altă parte, performerul trebuie să încurajeze elevii să se autodirijeze; așadar, în loc să le indice elevilor deprinderile sau strategiile ce pot fi aplicate la realizarea unei sarcini, profesorul îi stimulează să decidă singuri care ar fi acestea. Totodată, trebuie să țină cont de feedback-ul oferit de elevii săi în organizarea procesului educațional, prezentarea și

structurarea temelor etc., fără a "compromite" însă standardele și scopurile stabilite anterior. Acestea sunt doar câteva dintre caracteristicile unui profesor de succes, îmbinându-le între ele în proporții diferite.

În descrierile ce urmează, am încercat să relievez specificul imaginii profesorului-actor. Este, înainte de toate, "discipolul" elevilor săi, care încearcă să învețe în permanență de la ei, pentru a ține pasul cu aceștia și pentru a putea să discute orice subiect. El trebuie să fie liderul care să inspire și să influențeze copiii prin intermediul personalității sale, asemeni unui expert sau consilier, și nicidecum utilizând puterea coercitivă. Un astfel de profesor își cunoaște bine disciplina și este respectuos cu elevii săi.

Explorator fiind, încurajează elevii să-și descopere Sinele, ajutându-i astfel să atingă cel mai înalt nivel de performanță. Un profesor eficient se mândrește cu discipolii care-l depășesc. Urmărindu-i, el poate să mențină echilibrul dintre necesitățile de instruire ale fiecărui individ și cele ale întregului grup. Un atare profesor este corect și obiectiv în aprecieri, poartă dialoguri deschise și răspunde mereu la solicitare. Profesorul –actor desăvârșit este un entuziast incurabil, nu doar în ceea ce privește cursul pe care îl ține; elanul său contagios cuprinde procesul educațional în general. Manifestând exuberanță, atitudini pozitive, pasiune și dăruire, el încearcă să-i pătrundă pe copii de gândul că anume acesta este locul împlinirii sale, și nu altul.

Un astfel de profesor este un inovator care modifică sau înlocuiește strategiile, tehnicile, textele atunci când a descoperit altele mai eficiente sau când cele existente au devenit plicticoase pentru elevi. Inventând diverse combinații de tehnologii, el adaptează predarea la diferite stiluri de învățare și prezintă subiectul din variate unghiuri de vedere, ceea ce facilitează înțelegerea. Totodată, profesorul eficient este acel "tezaurizator", care valorifică la maxim ideile elevilor săi, utilizându-le în speță cu scopul de a îmbunătăți calitatea procesului de predare-învățare. El este și "comedian", care știe când și cum să recurgă la umor, fără a-l considera un factor ce ar distra atenția sau ar periclita educația. De altfel, așa cum arată și ancheta realizată, profesorul "de vis" trebuie să aibă neapărat și simțul umorului.

Ființă umană genuină, profesorul eficient este un umanist, care știe să fie critic cu sine însuși și absurditățile vieții, fără a fi cinic sau disperat. Este o persoană care se autodezvăluie, astfel încât elevii îi pot vedea și virtuțile, și imperfecțiunile. Pășind sigur pe pământ, profesorul de succes, prin exemplul propriu, ajută elevii să-și dezvolte voința, curajul și speranță în realizarea potențialului.

Oferind un mediu - focar de siguranță intelectuală - în care pot fi prezentate idei opuse fără teama de a fi ridiculizat sau rejectat, profesorul eficient este santinela ce păzește inviolabilitatea acestuia. Un profesor va fi aplaudat la ieșirea de pe scenă când aspiră la toate cele menționate anterior și încă la multe altele. El apreciază adevărul și corectitudinea, dar nu popularitatea sa, încercând să schimbe lumea, un astfel de profesor se transformă zilnic, transformându-i și pe alții.

Cadrul didactic trebuie să aibă în vedere faptul că modul în care desfășoară activitățile de învățare în clasă, sistemul de evaluare și chiar propria lui motivație pot să acționeze asupra dinamicii motivaționale a elevului. O activitate didactică nemotivantă elimina nevoia de a ști, de a înțelege a elevului, ducând la manifestarea unui comportament deviant, și anume absenteismul școlar, în timp ce o activitate didactică puternic motivantă stârnește interesul elevului pentru activitatea de învățare, având efecte pozitive în plan cognitiv și comportamental.

Bibliografie:

Oprea, Crenguta - Lăcrămioara, *Strategii didactice interactive: repere teoretice si practice*, Editura Didactică si Pedagogică, Bucuresti, 2007 ;
Ionescu Miron, Radu Ion, *Didactica moderna*, Editura Dacia, Cluj- Napoca 1995;

STRATEGII ȘI FORME DE INTEGRARE A COPIILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE

*Profesor: Tudosoiu Maria-Mihaela
Școala Gimnazială „Anton Pann”, Rm. Vâlcea*

Omul este o ființă dependentă în activitatea pe care o desfășoară de ceilalți. Are nevoia permanentă de a comunica și coopera.

Întâlnim peste tot în jurul nostru oameni cu deficiențe. Ei sunt percepuți diferit, perceperea lor socială nefiind întotdeauna constantă, ea variază de la societate la societate, furnizând semnificații diferite, în funcție de cultura și de valorile promovate. Mulți oameni au reticențe față de persoanele cu deficiențe, deoarece au o concepție greșită despre ele. Trebuie însă să înțelegem că sunt niște oameni la fel ca ceilalți, fiind produsul unic al eredității lor și al mediului.

Persoanele cu deficiente, la rândul lor au două păreri în ceea ce privește impedimentul lor: unele îl consideră un dezastru, iar altele un simplu inconvenient. Din categoria copiilor cu C.E.S (cerințe educative speciale) fac parte atât copiii cu deficiențe propriu zise, cât și copiii fără deficiențe, dar care prezintă manifestări stabile de inadaptare la exigențele școlii. Din această categorie fac parte:

- copiii cu deficiențe senzoriale și fizice (tulburări vizuale, tulburări de auz, dizabilități mintale, paralizia cerebrală);
- copiii cu deficiențe mintale, comportamentale (tulburări de conduită, hiperactivitate cu deficit de atenție-ADHD, tulburări de opoziție și rezistență);
- copiii cu tulburări afective, emoționale (anxietatea, depresia, mutism selectiv, atacul de panică, tulburări de stres posttraumatic, tulburări de alimentație: anorexia nervoasă, bulimia nervoasă, supra-alimentarea);
- copiii cu handicap asociat;
- copiii cu dificultăți de cunoaștere și învățare (dificultăți de învățare, sindromul Down, dislexia, discalculia, dispraxia);
- copiii cu deficiențe de comunicare și interacțiune (tulburări din spectrul autistic, sindromul Asperger, întârzieri în dezvoltarea limbajului).

Copiii cu C.E.S. pot prin joc să-și exprime propriile capacități. Astfel copilul capătă prin joc informații despre lumea în care trăiește, intră în contact cu oamenii și cu obiectele din mediul înconjurător și învață să se orienteze în spațiu și timp.

Datorită faptului că se desfășoară mai ales în grup, jocul asigură socializarea. Jocurile sociale sunt necesare pentru persoanele cu handicap, întrucât le oferă șansa de a juca cu alți copii, orice joc având nevoie de minim două persoane pentru a se desfășura. Jocurile trebuie însă să fie adaptate în funcție de deficiența copilului.

Copiii cu tulburări de comportament trebuie să fie permanent sub observație, iar la cei cu ADHD jocurile trebuie să fie cât mai variate. Școala este de asemenea un mediu important de socializare.

Formele de integrare a copiilor cu C.E.S. pot fi următoarele: clase diferențiate, integrate în structurile școlii obișnuite, grupuri de câte doi-trei copii deficienți incluși în clasele obișnuite, integrarea individuală a acestor copii în aceleași clase obișnuite. Integrarea școlară exprimă atitudinea favorabilă a elevului față de școala pe care o urmează; condiția psihică în care acțiunile instructive-educative devin accesibile copilului; consolidarea unei motivații puternice care susține efortul copilului în munca de învățare; situație în care copilul sau tânărul poate fi considerat un colaborator la acțiunile desfășurate pentru educația sa; corespondența totală între solicitările formulate de școală și

posibilitățile copilului de a le rezolva; existența unor randamente la învățură și în plan comportamental considerate normale prin raportarea la posibilitățile copilului sau la cerințele școlare.

În școală, copilul cu tulburări de comportament aparține de obicei grupului de elevi slabi sau indisciplinați, el încălcând deseori regulamentul școlar. Din asemenea motive, copilul cu tulburări de comportament se simte respins de către mediul școlar (educatori, colegi). Ca urmare, acest tip de școlar intră în relații cu alte persoane marginalizate, intră în grupuri subculturale și trăiește în cadrul acestora tot ceea ce nu-i oferă societatea.

Copiii cu C.E.S. au nevoie de un curriculum planificat diferențiat, de programe de terapie lingvistică, de tratament logopedic specializat, de programe specifice de predare-învățare și evaluare specializate, adaptate abilităților lor de citire, scriere, calcul, de programe terapeutice pentru tulburări motorii. De asemenea vor beneficia de consiliere școlară și vocațională personală și a familiei.

Stilul de predare trebuie să fie cât mai apropiat de stilul de învățare pentru ca un volum mai mare de informații să fie acumulat în aceeași perioadă de timp. Acest lucru este posibil dacă este cunoscut stilul de învățare al copilului, dacă este făcută o evaluare eficientă care ne permite să știm cum învață copilul, dar și ce și cum este necesar să fie învățat. Unii elevi au nevoie de o terapie a tulburărilor de vorbire și de limbaj și de psihoterapie individuală și de grup pentru sprijinirea integrării pe plan social. De asemenea copiii au nevoie de ajutor suplimentar din partea profesorilor și colegilor, fiind nevoie să primească în activitatea școlară conținuturi și sarcini simplificate. Copiii cu tulburări vizuale, tulburări de auz, cu dizabilități fizice, necesită programe și modalități de predare adaptate cerințelor lor educative, programe de terapie, rampe de acces pentru deplasare, asistență medicală specializată, asistență psihoterapeutică.

Copiii ce prezintă tulburări emoționale trebuie să fie din timp identificați astfel încât consultarea psihologului, a medicului neuropsihiatru și terapia să fie făcute cât mai precoce, cu implicarea tuturor factorilor educaționali (familie, cadre didactice). Consilierul școlar este și el de un real ajutor, el oferind consilierea elevului și a familiei.

Strategii și intervenții utile din partea cadrului didactic:

- Crearea unui climat afectiv-pozitiv;
- Stimularea încrederii în sine și a motivației pentru învățare;
- Încurajarea sprijinului și cooperării din partea colegilor, formarea unei atitudini pozitive a colegilor;
- Încurajarea independenței, creșterea autonomiei personale;
- Încurajarea eforturilor;
- Sprijin, încurajare și apreciere pozitivă în realizarea sarcinilor școlare, fără a crea dependență;
  - Folosirea frecventă a sistemului de recompense, laude, încurajări, întărirea pozitivă, astfel încât să fie încurajat și evidențiat cel mai mic progres;
- Crearea unui climat afectiv, confortabil;
- Centrarea învățării pe activitatea practică;
- Sarcini împărțite în etape mai mici, realizabile;
- Folosirea învățării afective;
- Adaptarea metodelor și mijloacelor de învățare, evaluare, etc.

Adesea, când explorăm universul ființei umane, ne confruntăm cu o mare diversitate. Copiii care ne trec pragul claselor ne pun în situația de a căuta mereu noi soluții la problemele ridicate. De cele mai multe ori găsim soluțiile cele mai bune pentru copii. Însă, uneori suntem puși în dificultate de complexitatea problemelor. Una dintre aceste probleme o reprezintă copiii cu cerințe educative speciale.

Educația incluzivă este o mișcare mondială bazată pe drepturile umane de bază. Conform principiilor drepturilor omului, fiecare copil, indiferent de apartenența sa sau de nivelul de dezvoltare a capacităților sale, are dreptul la o educație de bună calitate, care să conducă în cea mai mare măsură la dezvoltarea capacităților sale cognitive și de integrare socială. Diferențierea școlară pe baza

apartenenței la o anumită categorie socială sau a nivelului de dezvoltare individuală este nedreaptă și nu justifică excluderea din școala de masă. Al doilea argument care susține necesitatea mișcării integraționiste este acela că școala de masă este cea care asigură mediul, precum și nivelul de calitate cel mai propice învățământului și însușirii aptitudinilor sociale și cognitive. Pentru a ușura copiilor cu dificultăți de asimilare integrarea în școlile de masă, este necesar ca în aceste școli să se asigure o atmosferă mai primitoare și de acceptare.

Datorită unui nivel mai redus al cerințelor, de cinci ori mai mulți copii cu nivel socio-economic redus față de cei cu nivel socio-economic crescut sunt înscriși în școlile ajutătoare speciale, în loc de școlile generale. Astfel se creează un cerc vicios : performanțe școlare slabe - loc de muncă cu salarizare scăzută - perspective sociale slabe - nivel de viață scăzut - tensiuni în viața personală. Și totul se repetă în generația următoare. Tuturor acestor copii le-ar asigura posibilități mai bune școala generală unde un sistem educațional mai atent, le-ar putea schimba soarta în bine. Dar pentru ca acești copii dezavantajați să aibă loc în școlile generale, trebuie să se producă schimbări majore atât la nivelul atitudinii corpului profesoral, cât și al sistemului educațional, respectiv a metodelor de stimulare a dezvoltării și al psihodiagnozei.

Pentru prevenirea declinului social ulterior nu este suficient ca acești copii să fie menținuți în sistemul educațional tradițional pentru că există pericolul dificultăților de adaptare la standardele ridicate și deci pericolul de eșec sau abandon școlar. Pe lângă acceptarea copilului în școala de masă, trebuie asigurat un mediu educațional corespunzător, suport și experiențe pozitive copilului cu dificultăți de învățare.

O caracteristică specială a acestor copii "în pericol de excludere" o constituie faptul că posibilitățile lor nu sunt în concordanță cu nivelul obișnuit al așteptărilor față de copii. Ei nu se adaptează cu ușurință și nu pot obține succese în cadrul sistemului educațional tradițional. (Nu reușesc la examenele de capacitate sau bacalaureat, nu reușesc să obțină diplome). În spatele acestor probleme, stă desigur și nivelul lor ineficient de funcționare a proceselor cognitive, agravat de faptul că nici în cadrul familiei și nici în școală, ei nu beneficiază de o stimulare cognitivă corespunzătoare.

Copilul cu deficiențe se adaptează greu la relațiile interpersonale, de aceea părinții trebuie să joace rolul de mediator între copil și persoanele străine. Uneori părinții pot dramatiza excesiv reacțiile inadecvate venite din partea unei persoane străine, identificând o falsă rea intenție într-un gest oricât de neutru. Pe de altă parte, unii părinți refuză să țină cont de dificultățile sociale determinate de deficiență. În acest fel, ei îi împiedică pe copii să înțeleagă și să accepte toate aspectele legate de propria deficiență. Datorită acestui rol suplimentar de mediator, reacțiile părinților în fața unui copil cu deficiență capătă o importanță majoră. Părinții reacționează prin supraprotecție, acceptare, negare sau respingere.

Predispoziția biologică nu este o sentință, iar mediul social este o șansă. Sentința produsă de societate este mai periculoasă pentru un copil în dezvoltare decât predispoziția biologică. Pornind de aici, trebuie să înțelegem faptul că trăim într-o lume a diversității umane, că școala nu se poate eschiva de la rolul de promotor al progresului uman și că doar ea poate facilita schimbarea, întrevăzută ca posibilă, a mentalității și atitudinii față de cerințele educative ale tuturor copiilor.

Școala va reuși să răspundă cerințelor speciale de educație ale copiilor aflați în dificultate și nevoilor de educație ale familiilor acestora doar prin eforturile ei interne și cu sprijinul tuturor.

Bibliografie:

- Weihls T.J., *Copilul cu nevoi speciale*, Ed Triade, Cluj Napoca, 1998
Verza F., *Introducere în psihopedagogia specială și asistența socială*, Ed Fundatiei Humanitas, 2002
Vornicescu T., *Situația copiilor cu CES incluși în învățământul de masă*, 2018, disponibil la https://issuu.com/pedag/docs/strategii_de_integrare_a_copiilor_ces

ROLUL METODELOR INTERACTIVE ÎN INTEGRAREA COPIILOR CU CES

*Profesor învățământ primar: Văduva Elena-Alexandra
Școala Gimnazială Nr.13, Rm. Vâlcea*

Lumea contemporană se caracterizează printr-o evoluție rapidă și imprevizibilă a științei și tehnicii, generând o gigantică mișcare de idei, de intervenții și descoperiri, o creștere exponențială a informației și tehnologiilor de vârf. Acestea au drept consecință informatizarea societății, restructurarea și reînnoirea unor demersuri epistemologice pluridisciplinare din toate sectoarele vieții sociale. Acest context al schimbărilor, precum și ideea că adevărata învățare este cea care permite transferul de achiziții în contexte noi, observația practică, conform căreia elevii se implică mai mult în procesul de învățare atunci când lucrează în grup și au o sarcină sau un scop bine definit, faptul că abordările frontale sau individuale nu mai reușesc să capteze elevul sau să-l motiveze.

Metodele interactive sunt acelea care determină atât implicarea profundă-intelectuală, psihomotorie, afectivă și volițională a subiectului învățării în dobândirea noului, în construirea cunoașterii, în formarea și dezvoltarea abilităților, capacităților, competențelor, comportamentelor, cât și colaborarea, interacțiunea între elevi. Folosirea metodelor interactive au o deosebită importanță, activizarea elevilor fiind o necesitate impusă obiectiv din două considerente: pe de o parte, este cerută de obiectivele educaționale ale sistemului de învățământ, de societatea care are nevoie de un om activ, iar, pe de altă parte, de dinamica și energia specifică proceselor psihice și activității copilului. Dorința de cunoaștere a copilului se manifestă de timpuriu, fiind o caracteristică a acestei perioade de vârstă. Metodele interactive se pot împărți în trei categorii.

Metode de dezvoltare a spiritului activ: conversația euristică, jocul didactic, munca independentă, exercițiul, problematizarea, învățarea prin descoperire, studiu de caz, jocul de rol. Metode de dezvoltare a spiritului creativ: brainstorming/asaltul de idei, frisco, sinectica, philips 6-6. Metode de dezvoltare a spiritului critic: cadranele, ciorchinele, cvintetul, turul galeriei, cubul, mozaicul, predarea reciprocă, rețeaua personajelor, jurnalul dublu etc. În calitate de dascăl deschis spre inovație și modernizare, am aplicat la clasă metode interactive care și-au dovedit pe deplin eficiența, în urma utilizării acestora făcându-se remarcate mai multe aspecte, dintre care pot fi menționate următoarele:

- metodele interactive oferă un context constructivist de realizare a experiențelor de învățare, într-o manieră atractivă, care îi implică pe elevi în studiu, îi expune unei mari diversități de opinii, dar și unei viziuni pluridisciplinare/transdisciplinare integratoare, comprehensive, pregătindu-i pentru rezolvarea unor situații problematice din viața cotidiană;
- cadrul constructivist influențează întreaga triadă a mecanismelor cognitive superioare ale elevilor: gândirea (prin angajarea operațiilor acesteia, care ajută la surprinderea esențialului), memoria (prin învățarea activă, bazată pe restructurări permanente în sistemul de cunoștințe, prin raportarea noilor noțiuni la cele anterioare, asigurându-se astfel retenția pe termen îndelungat), imaginația (prin încurajarea exprimării libere, prin valorizarea spontaneității și originalității răspunsurilor).

Aceste metode promovează interacțiunile și schimburile intelectuale între elevii clasei, fiind importante pentru autodescoperirea capacităților și limitelor proprii, pentru o autoevaluare obiectivă. Spre exemplu, în cadrul unei secvențe didactice de învățare prin metoda - Turul galeriei cu tema Ortograma sa/s-a, după fiecare tur, fiecare grupă sau persoană și-a reexaminat posterul, completat, corectat și s-a autoevaluat: astăzi am lucrat mai bine decât grupa numărul 2, dar mai slab decât grupa numărul 4, mă situez printre elevii buni, deoarece am dat numai răspunsuri bune sau ar trebui să fiu mai atent, să lucrez mai bine ca să nu mai fac greșeli. Prin astfel de metode, elevii cu CES pot fi

integrați, dar și ajutați să învețe, datorită rezultatelor bune obținute în urma menținerii atenției permanente și distributive. Ei învață să lucreze organizat și productiv, toți fiind puși în situații de a rezolva sarcinile didactice, devenind responsabili pentru opiniile și părerile pe care trebuie să și le susțină. Dezvoltă capacitățile elevilor de a lucra împreună, componentă importantă pentru viața și activitatea lor profesională viitoare. Subiecții care lucrează în echipă sunt capabili să aplice și să sintetizeze cunoștințele în moduri variate și complexe, învățând, în același timp, mai temeinic decât în cazul lucrului individual. - grupul dă un sentiment de încredere, de siguranță, antrenare reciprocă a membrilor, ceea ce duce la dispariția fricii de eșec, la apariția curajului de asumare a riscului, reducându-se la minim fenomenul blocajului emoțional al creativității. - în condițiile îndeplinirii unor sarcini simple, activitatea de grup este stimulativă, generând un comportament contagios și o strădanie competitivă.

De asemenea, în rezolvarea sarcinilor complexe, a problemelor, obținerea soluției corecte este facilitată de emiterea de ipoteze multiple și variate. - metodele interactive permit împărțirea sarcinilor și responsabilităților în părți mult mai ușor de realizat, motiv pentru care timpul de soluționare a problemelor este, de cele mai multe ori, mai scurt în cazul lucrului în grupă, decât atunci când se încearcă găsirea rezolvărilor pe cont propriu. - am observat în comportamentul elevilor mai multă toleranță față de cel care se expune, fiind amplificate colaborarea și cooperarea dintre ei, în acest fel și elevii cu CES fiind antrenați și stimulați. Metodele interactive sporesc eficiența activității instructiv-educative datorită implicării active a elevului cu CES și mobilizării mecanismelor gândirii, inteligenței, imaginației și creativității, deoarece, așa cum spunea pedagogul Ioan Cerghit, activ este elevul care depune efort de reflecție personală, interioară și abstractă, care întreprinde o acțiune mintală de căutare, de cercetare și redescoperire a adevărilor, de elaborare a noilor cunoștințe. Activismul exterior vine, deci, să servească drept suport material activismului interior, psihic, mental, devenind un purtător al acestuia.

Bibliografie:

Anitei M. , *Fundamentele Psihologiei*, Editura Universitară, București, 2010
Cosmovici A., Iacob, L., , *Psihologie școlară*, Editura Polirom, Iași, 1998
Cretu T. , *Psihologia vârștelor*, Editura Credis, București, 2003

INTEGRAREA COPIILOR CU CES ÎN GRĂDINIȚĂ

*Vărgăluță Maria-Mălina,
Grădinița cu Program Prelungit Ostroveni I, Râmnicu Vâlcea*

Integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES) în grădiniță este un aspect esențial al educației incluzive. Această integrare promovează respectul, înțelegerea și acceptarea diversității în cadrul societății și oferă oportunități egale pentru toți copiii de a învăța și de a se dezvolta.

Copiii cu cerințe educaționale speciale (CES) au nevoie de un mediu educațional incluziv și susținător pentru a le permite să-și dezvolte potențialul și să-și îndeplinească obiectivele educaționale. Grădinița este un mediu ideal pentru integrarea acestor copii, deoarece oferă oportunități pentru socializare, învățare și dezvoltare într-un cadru structurat și adaptabil. Aceasta joacă un rol important în pregătirea copiilor cu CES pentru tranziția către învățământul primar și ulterior pentru viața

independentă. Prin participarea la activități structurate și prin învățarea regulilor și rutinelor, acești copii dobândesc abilitățile necesare pentru a face față provocărilor viitoare.

Importanța integrării copiilor cu CES în grădiniță:

- Promovarea incluziunii sociale și a respectului față de diversitate.
- Dezvoltarea abilităților sociale și emoționale atât pentru copiii cu CES, cât și pentru ceilalți copii.
- Oportunități egale de învățare și dezvoltare pentru toți copiii.
- Dezvoltarea empatiei și a spiritului de colaborare în rândul tuturor copiilor.
- Îmbunătățirea autopercepției și a încrederii în sine a copiilor cu CES prin interacțiunea cu colegii lor.

Metode și strategii pentru integrarea copiilor cu CES în grădiniță:

- Evaluarea individuală și planificarea personalizată: Identificarea nevoilor și abilităților fiecărui copil cu CES și dezvoltarea unui plan educațional individualizat.
- Suport specializat: Asigurarea resurselor umane și materiale necesare pentru a oferi sprijin individualizat copiilor cu CES în cadrul grădiniței.
- Formarea și sprijinul cadrelor didactice: Cadrele didactice ar trebui să beneficieze de formare continuă în domeniul educației incluzive și să primească sprijinul necesar pentru a face față provocărilor specifice și pentru a maximiza beneficiile integrării copiilor cu CES în grădiniță.
- Adaptarea mediului și a activităților: Modificarea mediului și a activităților educaționale pentru a se potrivi nevoilor și abilităților copiilor cu CES.
- Promovarea interacțiunii sociale: Încurajarea interacțiunii și a colaborării între toți copiii în cadrul activităților de grup și a jocurilor.

Integrarea copiilor cu CES în grădiniță necesită un efort colaborativ între cadrele didactice, profesioniștii din domeniul educației speciale, părinți și comunitate în general. Prin aplicarea unor strategii adecvate și asigurarea unui suport specializat și personalizat, se poate crea un mediu educațional incluziv și stimulatив care să ofere oportunități egale de învățare și dezvoltare pentru toți copiii. Această integrare în grădiniță are o importanță semnificativă pentru dezvoltarea lor socială, emoțională și academică, precum și pentru promovarea incluziunii sociale și combaterea discriminării.

Bibliografie:

Boici Gherghina, Stănică Ilie – *Evaluarea copiilor cu CES în perspectiva integrării*, Timpul, Reșița, 1998

Cerghit Ioan – *Metode de învățământ*, Editura Polirom, Iași, 2006

ACTIVITIES THAT HELP YOU INTEGRATE CHILDREN WITH SPECIAL NEEDS DURING ENGLISH CLASSES

*Profesor: Zaharioiu Ioana
Școala Gimnazială Sat Magura, Mihăești, județ Vâlcea*

Children with special needs, like all children, love engaging in fun activities because it allows them to explore, learn, and express themselves in a joyful and meaningful way. For these exceptional children, fun activities provide an opportunity to break barriers and challenges they may face in their daily lives. Participating in enjoyable tasks boosts their self-confidence, social skills, and emotional well-being, fostering a sense of accomplishment and belonging. Fun activities also stimulate their cognitive and physical abilities, promoting overall development.

Whether it's arts and crafts, games, sports, or music, these activities offer a sense of inclusion and acceptance, where children with special needs can thrive alongside their peers, creating cherished memories and building lasting friendships.

Sensory activities such as playing with sand, water, or squishy toys provide valuable sensory experiences, stimulating their senses and aiding in sensory integration. It helps improve their focus, coordination, and self-regulation. It also provides opportunities for children to engage with peers or caregivers, promoting communication and socialisation skills.

Music therapy enhances communication skills, emotional expression, and cognitive abilities. Engaging with musical instruments, rhythm, and songs can be a powerful tool for children with speech or behavioural challenges. This is because learning songs involves memorising lyrics and sequences. For children with speech difficulties, this can enhance their memory and sequencing abilities, which are crucial for language development and communication.

Engaging in arts and crafts allows children to express themselves creatively and develop fine motor skills. This activity fosters confidence and self-esteem as they see their artistic abilities grow. Art also provides a non-verbal and creative outlet for self-expression. For children with communication challenges, art allows them to express their thoughts, emotions, and experiences in a visual and tactile manner.

Storytelling and drama activities encourage language development, imagination, and social interactions. These activities can be especially beneficial for children with communication challenges as they encourage imaginative thinking and creativity. Children can explore alternative ways of expression beyond direct speech, which can be particularly beneficial for those who struggle with traditional communication.

Example of an activity that I usually use during my English classes:

“Just Like Me” Activity

For this activity, gather all of your students together on the floor or in a circle made of chairs so they can all see each other. Have each child take turns sharing something about themselves, like:

- “I have a pet dog.”
- “I can play the piano.”
- “My birthday is in September.”
- “I love to play soccer.”
- “My favorite color is yellow.”

If a statement also applies to other students (like, for example, they also play the piano), instruct them to raise their hands. This will help remind students that they share more similarities than differences with their peers and that they can always find something to talk about.

Webography:

<https://www.senploy.co.uk/blog/2022/2/10/15-fun-activities-for-children-with-special-needs>
<https://www.waterford.org/education/15-activities-teaching-strategies-and-resources-for-teaching-children-with-autism/>

Bibliography:

1. Shapiro, L.E. *101 Ways to Teach Children Social Skills*. The Bureau for At-Risk Youth, 2004.

DEZVOLTAREA COMPREHENSIUNII PRIN ÎMBOGĂȚIREA VOCABULARULUI – EXEMPLE DE BUNE PRACTICI

Prof. Diana Zăhan – CSEI „Miron Ionescu” Cluj-Napoca
Prof. Catrina Hîrciagă-Costache – CSEI „Miron Ionescu” Cluj-Napoca

Numeroase studii desfășurate de-a lungul timpului au scos în evidență o relație puternică și de reciprocitate între dezvoltarea vocabularului și comprehensiunea citirii. Un vocabular sărac va avea ca efect o înțelegere scăzută a celor citite, iar în cazul unei comprehensiuni reduse a unui text citit, o dezvoltare a vocabularului va fi minimă.

Vocabularul reprezintă o parte importantă a comprehensiunii citirii. Dacă un cuvânt nu face parte din limbajul oral al unui elev, este puțin probabil ca elevul să înțeleagă sensul cuvântului atunci când este citit. Cunoașterea limitată a vocabularului poate avea un impact asupra fluenței elevului și asupra performanței generale de înțelegere a lecturii (Yovanoff et al., 2005).

Profesorul trebuie să gândească strategic în ceea ce privește cuvintele alese, de exemplu luând în considerare contextul în care cuvintele apar în texte. Cuvintele alese trebuie să fie: (a) esențiale pentru înțelegere, (b) necunoscute elevului și (c) esențiale pentru succesul în activități viitoare, cum ar fi sarcinile de scriere după dictare, discuțiile din clasă și învățarea la diferite materii. Cuvintele de mare utilitate, sau "de nivel 2", sunt cele care sunt utilizate în toate domeniile de conținut și care sunt mai frecvent întâlnite în limbajul scris decât în cel oral (Beck et al., 2013).

Abordarea lui Beck și McKeown este o metodă destul de simplă, care sugerează oferirea unei instruirii explicite asupra cuvintelor din "nivelul 2". Cuvintele de nivel 2 constau în cuvinte de înaltă frecvență care pot fi utilizate în mai multe domenii și care au probabilitate redusă de a fi învățate în mod independent. În comparație, cuvintele de nivelul 1, cum ar fi *cald*, *rece*, *pisică* și *câine*, sunt cuvinte de bază care sunt învățate de obicei în afara mediului școlar, în timp ce cuvintele de nivelul 3 sunt cuvinte cu frecvență redusă care sunt în general limitate la un domeniu specific (de exemplu, *fotosinteză*, *miocard*). Odată ce au fost selectate cuvintele, profesorii trebuie să creeze o „definiție prietenoasă pentru elevi” pentru fiecare cuvânt (Archer & Hughes, 2011). Definițiile prietenoase pentru elevi sunt precise și includ doar cuvinte pe care elevii le cunosc și le pot înțelege. Folosirea

unor definiții prietenoase pentru elevi este esențială, deoarece este puțin probabil ca elevii să învețe cuvinte necunoscute dacă definiția include alte cuvinte pe care nu le cunosc. În predarea vocabularului se pot utiliza următoarele metode: instruirea explicită, utilizând, unde este posibil, suportul vizual al cuvântului, metode de asociere (sinonime, cuvinte înrudite), metoda exercițiului, jocul. Ca mijloace de realizare, se poate apela la tehnologie, utilizând într-o mare măsură calculatorul, telefoanele smart, diferite aplicații/site-uri pentru crearea de exerciții și jocuri. Într-o primă etapă, după citirea unui text, se poate solicita elevilor să încerce să dea ei înșiși o definiție a cuvintelor pe care profesorul le consideră cuvinte țintă, pe baza celor citite. Apoi se trece la căutarea cuvintelor în dicționarul online (<https://dexonline.ro>). Dacă definiția cuvântului dată de dexonline nu este pe înțelesul elevilor și nu este conformă cu definiția pe care ei au dat-o, se încearcă crearea unei „definiții prietenoase”, care să nu implice alte cuvinte necunoscute de către elevi. În cazul în care cuvântul pe care îl vizăm poate fi reprezentat clar în imagini, se va oferi elevilor și suportul vizual/imagistic al cuvântului respectiv sau chiar suportul concret dacă este posibil.

Exemplu:

Cuvânt	Context	definiție prietenoasă
A DOCUMENTA	a documentat despre unele meserii	a căuta informații amănunțite, dovezi despre ceva
A STIGMATIZA	meserii stigmatizate	a disprețui pe cineva sau ceva, a defăima, a arăta cu degetul
ESENȚIAL	meserii esențiale	ceva foarte important, fără de care nu se poate
ALPINIST	alpinist utilitar	persoană care se cațără pe turnuri, clădiri înalte
INEDIT	lucru inedit	ceva ce nu s-a mai văzut, ceva nou, ceva neobișnuit care nu se întâmplă frecvent
DEFAVORIZAT	medii defavorizate	locuri/comunități care sunt lipsite de lucruri favorabile , fără posibilități materiale, fără condiții de viață
A FACILITA	facilitarea accesului	a face mai ușoară producerea unui lucru

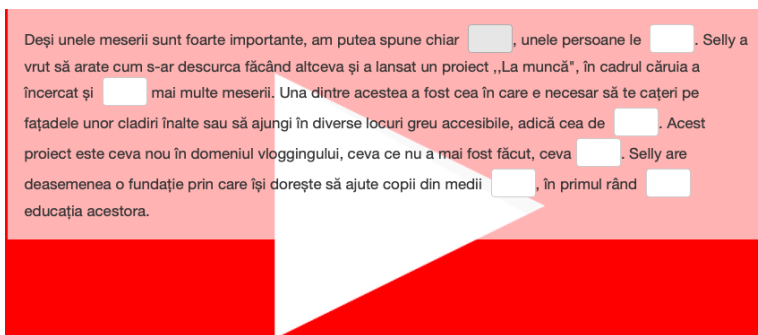
Este importantă înțelegerea de către elevi a semnificațiilor multiple ale unor cuvinte și utilizarea acestora într-o varietate de contexte. În acest sens, se pot crea exerciții și jocuri diverse, cu sinonime și antonime, cu introducerea cuvântului țintă în propoziții și texte.

Exemple:

<https://learningapps.org/display?v=powya7xvc22>

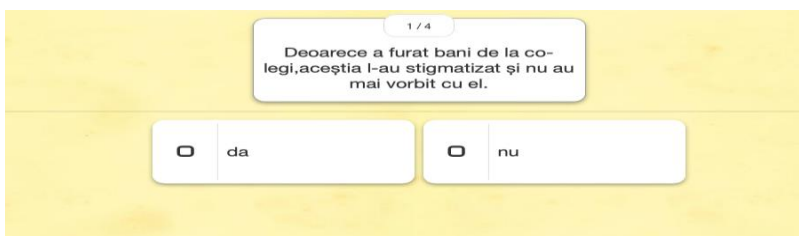

<https://learningapps.org/display?v=p0gbz6oak22>

Pentru a îmbunătăți comprehensiunea la nivel de propoziție putem apela la genul de activitate „Are sens?”.

<https://learningapps.org/display?v=pbn67hgja22>

Bibliografie:

1. Anderson, R. C., Freebody, P. (1981). *Vocabulary knowledge*. In J. T. Guthrie (Ed.),
2. *Comprehension and teaching: Research review* (pp. 77–117). Newark, International Reading Association
3. Archer, A., & Hughes, C. *Explicit Instruction: Effective and Efficient Teaching*. New York: Guilford Publications. 2011
4. Beck, I. L., McKeown, M. G., Kucan, L.. *Bringing words to life: Robust vocabulary instruction*. New York: Guilford Press. 2013
5. Yovanoff, P., Duesbery, L., Alonzo, J., Tindal, G. . *Grade-Level Invariance of a Theoretical Causal Structure Predicting Reading Comprehension With Vocabulary and Oral Reading Fluency* <https://doi.org/10.1111/j.1745-3992.2005.00014.x2005>

INCLUZIUNEA COPIILOR CU CES ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ

*Ionescu Claudia-Beatrice
Școala Gimnazială Scundu*

Incluziunea reprezintă integrarea împreună sau individuală a copiilor cu CES în structurile învățământului de masă pentru egalizarea șanselor și adaptarea lor la mediul social. Aceasta oferă un climat favorabil dezvoltării armonioase și echilibrate a personalității copiilor cu cerințe educative speciale încercând să-i ajute pe aceștia să dobândească respect, încredere și să-i ajute să ia decizii.

Procesul de incluziune facilitează accesul persoanei cu nevoi speciale la o viață normală, care aduce în prim plan copilul și îl plasează în programe potrivite de recuperare. Fiecare copil este unic, de aceea trebuie să se țină cont de ritmul propriu de dezvoltare, de aptitudinile individuale și de așteptările pe care le manifestă adulții din jurul lor.

Ideea de integrare a copiilor cu CES în învățământul de masă a apărut ca o reacție necesară a societății de a asigura normalizarea condițiilor de educație, astfel încât să le asigure și lor o participare cât mai activă în comunitate. Din cauza piedicilor ivite în etapele de integrare legate de atitudine, modul de a percepe această problemă, au apărut bariere care împiedică realizarea acestui proces cu succes.

Educația incluzivă se referă la ridicarea tuturor barierelor în învățare și la asigurarea participării tuturor celor vulnerabili la excludere și marginalizare (UNESCO, 2000). Educația incluzivă vizează îmbunătățirea calității actului educațional prin:

- pregătirea profesională activă și continuă a cadrelor didactice: informații despre autism, sprijinirea participării în procesul de învățare a elevului;
- flexibilitatea actului educațional și/ sau a curriculum-ului și adaptarea acestuia la cerințele educaționale ale fiecărui elev, după caz;
- calitatea predării – învățării: metode/tehnici/ resurse educaționale folosite în predare – învățare, metode de psihoterapii folosite la copiii cu autism;
- parteneriatul educațional: abordarea în echipă a procesului de integrare/incluziune a copilului cu CES;
- actul educațional trebuie să respecte conceptele fundamentale: valorizarea diversității, dreptul de a fi respectat, demnitatea ființei umane, nevoile individuale înțelese ca cerințe individuale, planificarea, responsabilitatea colectivă, dezvoltarea relațiilor și culturii profesionale, dezvoltarea profesională, șanse egale.

Strategiile și metodele care pot fi aplicate cu deosebire în context incluziv de instruire școlară, modalități dezvoltate în ultimii 30-40 de ani sub egida unor concepte psihopedagogice și ideologice umaniste și democratice asupra școlii și educației sunt următoarele:

- *Învățarea deplină/eficientă* (mastery learning) Această abordare este legată de numele a numeroși teoreticieni, dintre care J.B.Carrol, A.S. Bloom și S. Guskey, experimentele și studiile lui V. Bunescu, I. Negreț-Dobrișor și I. Jinga. În literatura română circulă în principal în două variante: învățarea deplină (V. Bunescu, 1995) și învățarea eficientă (Jinga I și Negreț-Dobrișor I, 1999).

Acest model are o premisă de la care a pornit, respectiv necesitatea compensării inegalității inițiale a elevilor proveniți din medii foarte diferite sub aspect cultural, precum și scopul acesteia de a-i aduce aproape pe toți elevii dintr-o clasă la un nivel înalt de performanță. Ideea centrală a acestui model este că instruirea eficientă în școală trebuie să-l conducă pe orice elev la stadiul așteptat al propriei dezvoltări evolutive. În acest model de instruire este esențială relația de interinfluențare, de reciprocitate dintre calitatea instruirii (a procesului pedagogic) și caracteristicile elevilor. Ipoteza principală este că, atunci când aceste două variabile ale procesului educațional sunt controlate riguros, aproape toți elevii unei clase ating nivele înalte de realizare și motivare școlară.

- *Instruirea precisă* este o abordare generală de instruire care pune accentul pe necesitatea de evaluare și măsurare continuă a predării-învățării, asigurând astfel cadrelor didactice conexiunea inversă necesară pentru a dezvolta și modifica practicile la clasă. Există câteva întrebări cheie, la care profesorul trebuie să răspundă, pentru a putea verifica realizarea sau nu a unui bun management al învățării:

- Dacă elevul are o sarcină corespunzătoare de învățare, din punct de vedere al intereselor și abilităților?
- Ce nivel de performanță este de așteptat?
- Învăță elevul efectiv?
- Învăță elevul într-un ritm corespunzător ?
- Ce trebuie făcut dacă elevul nu învață sau nu învață suficient de repede?
- Ce trebuie făcut atunci când elevul învață mai repede ? (întrebare relevantă mai ales atunci când sunt necesare aprofundări și/sau completări în curriculum)

Pentru a putea răspunde la aceste întrebări, profesorul trebuie să pună în lucru 4 strategii (complementare):

1. Să specifice (anterior învățării) natura sarcinii de învățare care va fi oferită elevilor (de pildă prin specificarea obiectivelor de învățare) și nivelul de performanță, care indică asimilarea (stăpânirea) sarcinii.

2. Să înregistreze regulat și sistematic performanțele elevilor. Aceasta presupune utilizarea frecventă a unor probe de evaluare (se utilizează termenul probă în loc de test, pentru a accentua ideea că nu este vorba de o judecare a elevilor ci intenția profesorului este de a identifica ce anume a fost deja învățat și ce mai rămâne). Probele trebuie prezentate întotdeauna clasei într-o modalitate informală, nestresantă.

3. Să înregistreze organizarea predării, în relație cu performanțele elevilor. Această operațiune permite cadrelor didactice să-și evalueze propriile performanțe, să analizeze care metode au dat roade și care nu.

4. Să analizeze datele înregistrate regulat, pentru a vedea ce schimbări sunt necesare. Analiza este o parte a controlului de calitate. Prin reținerea și dezvoltarea ulterioară a modalităților de instruire care au dat roade și prin eliminarea sau îmbunătățirea celor care nu au reușit, profesorii își adaptează tot mai mult munca lor cu elevii, în predarea unei anumite discipline de învățământ. La modul care tinde spre ideal ar trebui reținute din înregistrare și metoda (metodele) mai adecvate unui anumit elev...

În concluzie, integrarea elevilor cu CES în învățământul de masă este nu doar o necesitate, ci și un pas esențial către o societate inclusivă, tolerantă, mai echitabilă și mai bogată în diversitate. Acest proces necesită timp, angajament, resurse umane și materiale, dar beneficiile pentru toți elevii și pentru societate în ansamblu sunt cu adevărat semnificative.

Bibliografie:

- Bârzea C., La pedagogie du succes, Paris, PUF, 1982, pag 253
- UNESCO 2000

Cuprins

PLANUL NAȚIONAL DE REDRESARE ȘI REZILIENTĂ ÎN ROMÂNIA.....	2
ROLUL FAMILIEI ÎN PREVENIREA TULBURĂRILOR DE LIMBAJ.....	4
TENDINȚELE INTEGRATIVE ÎN CONSILIEREA PSIHOPEDAGOGICĂ.....	6
PROVOCĂRI ÎN CONSILIEREA ȘCOLARĂ.....	8
SITUAȚIA COPIILOR CU PĂRINȚI PLECAȚI ÎN STRĂINĂTATE LA NIVELUL JUDEȚULUI VÂLCEA.....	9
STRATEGII EDUCAȚIONALE PENTRU PREVENIREA ȘI COMBATerea ABANDONULUI ȘCOLAR.....	11
ROLUL CADRELOR DIDACTICE ÎN ORIENTAREA ȘI CONSILIEREA ELEVILOR PRIVIND CARIERA LOR VIITOARE.....	14
INTEGRAREA COPIILOR CU CES - ÎNTRE TEORIE ȘI PRACTICĂ.....	17
FACILITAREA INTEGRĂRII ȘCOLARE A COPIILOR CU CERINȚE SPECIALE....	19
CERINȚELE EDUCATIVE SPECIALE (CES).....	21
INFLUENȚA MUZICII TRAP ASUPRA ADOLESCENȚILOR.....	22
TULBURĂRILE OROFACIALE MIOFUNCȚIONALE DIN PERSPECTIVĂ LOGOPEDICĂ.....	24
CONSILIEREA ȘCOLARĂ.....	27
INTEGRAREA ELEVILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE (CES) ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ.....	28
MODELE EXPRESIV CREATIVE FOLOSITE ÎN CONSILIEREA COPIILOR ȘI ADOLESCENȚILOR.....	30
ȘANSE EGALE PENTRU TOȚI COPIII.....	31
IUBIRE ȘI ACCEPTARE.....	34
PREVENIREA COMPORTAMENTELOR DE TIP BULLYING PRIN METODE DE CONECTARE POZITIVĂ A ELEVILOR.....	35
CARACTERISTICILE ELEVILOR CU CERINȚE EDUCATIVE SPECIALE.....	38
INTEGRAREA COPIILOR CU CES (DIFICULTĂȚI DE COMUNICARE, SOCIALIZARE SAU ÎNVĂȚARE) LA ORELE DE EDUCAȚIE FIZIĂ ȘI SPORT.....	40
RELAȚIILE CU COPIII DE ACEEAȘI VÂRSTĂ. CONTRIBUȚIA RELAȚIILOR CU ALȚI COPII LA DEZVOLTARE.....	41
IMPORTANȚA CONSILIERII ȘI ORIENTĂRII PROFESIONALE ÎN ȘCOALĂ.....	43
PROFESORUL DIRIGINTE ȘI CONSILIERUL ȘCOLAR, PARTENERI ÎN ORIENTAREA ȘCOLARĂ ȘI PROFESIONALĂ A ELEVILOR.....	45
CORELAȚIA BIBLIOTECONOMIE - DOCUMENTARE ȘI IMPLICAȚIILE EI CONTEMPORANE.....	48
EDUCAȚIA RELIGIOASĂ.....	49
NECESITATEA EDUCAȚIEI INCLUZIVE ÎN CONTEXT ACTUAL.....	51
CONSILIEREA ÎN CARIERĂ.....	53
DEZVOLTARE ȘI CRETIVITATE ÎN MICA ȘCOLARITATE.....	54
ATELIER DE DEZVOLTARE PERSONALĂ ÎN CICLUL PRIMAR.....	56
BENEFICII ALE EDUCAȚIEI INCLUZIVE.....	58
DEFINIREA COPIILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE.....	60
PROFESORUL DIRIGINTE ȘI CONSILIERUL ȘCOLAR, SPRIJIN ÎN ORIENTAREA ȘCOLARĂ ȘI PROFESIONALĂ A ELEVILOR.....	61
PROFESORUL DIRIGINTE ȘI CONSILIERUL ȘCOLAR.....	63
METODE DE ADAPTARE LA CLASĂ.....	65
EGALITATEA DE ȘANSE IMPLEMENTATĂ PRIN PREDAREA DIFERENȚIATĂ.....	67
DIRIGINTELE ȘI COLECTIVUL DE ELEVI.....	68

STRATEGII DE MODIFICARE COMPORTAMENTALĂ.....	71
DISCIPLINAREA POZITIVĂ LA PREȘCOLARI – SUGESTII PENTRU PĂRINȚI/ CADRELE DIDACTICE	73
ROLUL DIALOGULUI ÎN STIMULAREA CREATIVITĂȚII.....	75
TEHNICI ȘI METODE DE CONSILIERE ȘCOLARĂ A ELEVILOR CU CES.....	77
IMPORTANȚA PLANULUI DALTON ÎN EFICIENTIZAREA PARCURSULUI EDUCAȚIONAL AL ELEVILOR CU CERINȚE EDUCATIVE SPECIALE.....	79
ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ – INTEGRAREA COPIILOR CU CES.....	82
CIRCUITE NEURONALE IMPLICATE ÎN ACTIVAREA EMOȚIILOR.....	83
SPORTUL NU ÎNSEAMNĂ DOAR MIȘCARE ȘI STIL DE VIAȚĂ SĂNĂTOS. SPORTUL ÎNSEAMNĂ EDUCAȚIE.....	84
PRÉVENTION DE LA VIOLENCE.....	85
INCLUZIUNEA COPIILOR CU CES ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ.....	86
ÎNVĂȚAREA PE TOT PARCURSUL VIEȚII.....	88
PROFESORUL DIRIGINTE ȘI CONSILIERUL ȘCOLAR COLABORATORI ÎN ORIENTAREA ȘCOLARĂ ȘI PROFESIONALĂ A ELEVILOR.....	90
INTEGRAREA COPIILOR CU CERINȚE EDUCATIVE SPECIALE.....	91
PROGRAMA ADAPTATĂ PENTRU ELEVII CU CES INTEGRAȚI ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ (clasa pregătitoare).....	93
PREVENTING SCHOOL VIOLENCE- Studiu de specialitate.....	98
FUNCȚIILE EDUCAȚIEI.....	99
CONCEPTELE DE INTEGRARE ȘI INCLUZIUNE.....	101
JOCURILE DE MIȘCARE ÎN EDUCAȚIA FIZICĂ.....	104
STRATEGII DE INTEGRARE ÎN GRĂDINIȚĂ A COPIILOR CU CERINȚE EDUCATIVE SPECIALE.....	105
MOBILITATE ERASMUS+ MALTA, ST. JULIANS, 11-15.05.2023.....	107
MEDIEREA ÎN ȘCOALĂ.....	109
INCLUZIUNE SOCIALĂ, EFICIENȚĂ MANAGERIALĂ ȘI BAZELE EDUCAȚIEI INCLUZIVE.....	110
MODALITĂȚI DE INTEGRARE A COPIILOR CU CES ÎN GRĂDINIȚĂ.....	113
DINCOLO DE PARTENERIATUL ȘCOALĂ – FAMILIE.....	115
INTEGRAREA COPIILOR CU CERINȚE EDUCATIVE SPECIALE ÎN GRĂDINIȚĂ....	117
CONTABILITATEA IN UNITĂȚILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT.....	119
INTEGRAREA COPIILOR CU DIZABILITĂȚI ÎN SISTEMUL DE EDUCAȚIE.....	122
INTEGRAREA COPIILOR CU CES ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ.....	125
CUNOAȘTEREA DE SINE – CHEIA SUCCESULUI ÎN VIAȚĂ.....	127
ROLUL ȘI IMPORTANȚA PROFESORULUI DIRIGINTE ÎN ORIENTAREA ȘCOLARĂ ȘI PROFESIONALĂ A ELEVILOR.....	129
EDUCAȚIA PENTRU DIVERSITATE.....	131
EDUCAȚIA INCLUZIVĂ ȘI COPIII CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE.....	133
CUM ÎMI ALEG MESERIA?.....	135
INTEGRAREA COPIILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ.....	138
IMPORTANȚA SATISFACERII NEVOILOR PSIHOLOGICE DE BAZĂ ALE ELEVILOR.....	141
JOCUL DRAMATIZAT – METODĂ EFICIENTĂ ÎN INTEGRAREA COPIILOR CU CES.....	144
ȘCOALA, FAMILIA, COMUNITATEA - TREI FACTORI DE SUCCES ÎN REUȘITA ȘCOLARĂ.....	147
MODALITĂȚI DE INCLUZIUNE SOCIALĂ A ADOLESCENȚILOR CU C.E.S.....	149

STRESUL ȘCOLAR.....	152
PROCESUL BUGETAR - CONȚINUT ȘI ASPECTE GENERALE.....	154
INFRASTRUCTURA IT EXISTENTĂ ÎN DOMENIUL PLANIFICĂRII BUGETARE.....	155
INTEGRAREA COPIILOR CU CES ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ.....	157
COMUNICARE ȘI BARIERE ÎN COMUNICARE.....	160
ROLUL DIRIGINTELUI ÎN ORIENTAREA ȘCOLARĂ ȘI PROFESIONALĂ A ELEVILOR.....	161
SIGURANȚA COPIILOR ONLINE.....	163
AUTISMUL O INCERCARE PENTRU TOTI - PARTEA I.....	164
ASUMAREA PROPRIEI GREȘELI.....	166
INCLUZIUNEA COPIILOR CU CES ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ.....	168
ASPECTE PRIVIND INTEGRAREA ELEVILOR CU TULBURĂRI DE LIMBAJ ÎN ACTIVITATEA INSTRUCTIV-EDUCATIVĂ.....	170
RELAȚIA CADRU DIDACTIC – ELEV ÎN OPTIMIZAREA ÎNVĂȚĂRII ÎN ȘCOALA INCLUZIVĂ.....	173
INTEGRAREA COPIILOR CU DIZABILITĂȚI.....	174
PROMOVAREA MULTICULTURALITĂȚII ÎN ERA DIGITALĂ ÎN SPIRITUL DEZVOLTĂRII DURABILE.....	176
TRANSDISCIPLINARITATEA ÎN DEMERSUL DIDACTIC.....	178
BULLYINGUL SUB ASPECT CONTEXTUAL.....	180
DIRIGINTELE ȘI CONSILIERUL ȘCOLAR PROMOTORI AI COLABORĂRII LA CLASĂ.....	181
ASPECTE PSIHOPEDAGOGICE ALE FORMĂRII COMPETENȚEI SOCIALE LA ELEVII CU DIZABILITĂȚI MINTALE UȘOARE.....	182
PROVOCĂRILE MEDIERII ȘCOLARE ÎN COMUNITĂȚILE DE ROMI.....	184
DEZVOLTAREA EMOȚIONALĂ A ELEVILOR PRIN ACTIVITĂȚILE EXPERIENȚIALE.....	186
DEZVOLTAREA LIMBAJULUI LA PREȘCOLARI ȘI PROVOCĂRILE ÎNTÂLNITE....	188
STRATEGII DE INTEGRARE A COPIILOR CU CES ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ.....	190
TEHNICI ȘI METODE ÎN CONSILIEREA LOGOPEDICĂ.....	192
UTILIZAREA TEHNOLOGIEI ÎN TERAPIA LOGOPEDICĂ.....	193
REDUCEREA ABANDONULUI ȘCOLAR PRIN PLANIFICAREA UNEI EDUCAȚII INCLUZIVE.....	196
DE CE ESTE NEVOIE DE CONSILIERE ȘI ORIENTARE PROFESIONALĂ ÎN ȘCOALĂ?.....	198
MEDIEREA CONFLICTELOR ÎN ȘCOALĂ.....	200
ROLUL DIRIGINTELUI ÎN ACTIVITATEA EDUCATIVĂ.....	202
INTEGRAREA COPIILOR CU CES ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR.....	203
ROLUL PEDAGOGIEI CURATIVE ÎN MANAGEMENTUL INCLUZIUNII ȘCOLARE.....	204
DREPTUL DE A LOCUI ÎN COMUNITATE. PREVENIREA INSTITUȚIONALIZĂRII PE CRITERIU DE DIZABILITATE.....	207
ROLUL PROFESORULUI DIRIGINTE ÎN ORIENTAREA ȘCOLARĂ A ELEVILOR.....	209
MANAGEMENTUL CLASEI DE ELEVI, PORTRETUL CADRULUI DIDACTIC IDEAL, BUN COMUNICATOR.....	210
IMPLICAREA COPIILOR CU CES ÎN ACTIVITĂȚILE ȘCOLARE ȘI EXTRAȘCOLARE.....	212
O ABORDARE “ECONOMICĂ” A BIBLIOTECONOMIEI.....	214
ROLUL PROFESORULUI DIRIGINTE ÎN ORIENTAREA ȘCOLARĂ ȘI PROFESIONALĂ A ELEVULUI.....	215
EDUCAȚIA PERMANENTĂ	218

PRINCIPII DE BAZĂ ÎN INTEGRAREA ELEVILOR CU CES ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ	220
TEHNICI ȘI METODE EFICIENTE ÎN CONSILIEREA ȘCOLARĂ A ELEVILOR DE CICLU PRIMAR – O ABORDARE PRAGMATICĂ PENTRU DEZVOLTARE	221
STRATEGII DE IDENTIFICARE ȘI EVALUARE A COPIILOR CU CES LA INTRAREA ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR	223
EDUCAȚIA INCLUZIVĂ A COPIILOR CU CES DIN GRĂDINIȚĂ	225
FOSTERING EFFECTIVE COLLABORATION BETWEEN TEACHERS AND SCHOOL COUNSELLORS	227
STRATEGII DIDACTICE DE PREDARE PENTRU ELEVII CU CES	228
O VIAȚĂ FĂRĂ DROGURI	230
EDUCAȚIA ADULȚILOR	232
ORIENTARE ȘCOLARĂ ȘI PROFESIONALĂ-TREAPTĂ SPRE INTEGRAREA SOCIALĂ A ELEVILOR CU CES	235
ABILITĂȚI ȘI COMPETENȚE PENTRU DEZVOLTAREA ABILITĂȚILOR DE COMUNICARE LA ELEVII CU TULBURĂRI DE ÎNVĂȚARE	237
ELEVII CU C.E.S. ȘI ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ	239
TRATAREA DIFERENȚIATĂ A ELEVILOR DIN CICLUL PRIMAR	241
ACTIVIZAREA LIMBAJULUI LA ELEVII CU C.E.S.	243
ORGANIZAREA PROCESULUI EDUCATIVE AL DIRIGINTELUI	245
PROFESIA DE DASCĂL - PROFESIE NOBILĂ	248
STRATEGII ȘI FORME DE INTEGRARE A COPIILOR CU CERINȚE EDUCATIONALE SPECIALE	250
ROLUL METODELOR INTERACTIVE ÎN INTEGRAREA COPIILOR CU CES	253
INTEGRAREA COPIILOR CU CES ÎN GRĂDINIȚĂ	254
ACTIVITIES THAT HELP YOU INTEGRATE CHILDREN WITH SPECIAL NEEDS DURING ENGLISH CLASSES	256
DEZVOLTAREA COMPREHENSIUNII PRIN ÎMBOGĂȚIREA VOCABULARULUI – EXEMPLE DE BUNE PRACTICI	257
INCLUZIUNEA COPIILOR CU CES ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ	260

COLECTIVUL DE REDACȚIE

REFERENT ȘTIINȚIFIC

Lect. Univ. Dr. Calotă Elena Daniela

COORDONATORI:

Prof. Andreianu Mihaela – Inspector Școlar General – ISJ Vâlcea

Prof. Nițu Larisa Mihaela – Inspector Școlar Învățământ Special – ISJ Vâlcea

Prof. Georgescu Maria – Director CJRAE Vâlcea

Prof. Gîrban Simona Elena – Coordonator CJAP Vâlcea

REDACTORI, CORECTURĂ:

Bădoiu Oana

Bălțatu Cristina

Băluță Claudia

Bratu Alexandra Marieta

Butușină Maria

Cîțu Mihaela

Creangă Roxana

Dobrița Cristina

Dragomir Vasilica

Georgescu Ana

Guiu Gabriela

Hârjabă Simona

Iordăchescu Brândușa

Lupu Daniela

Mihăilescu Ana Maria

Mosor Ana Maria

AUTORII SUNT RESPONSABILI PENTRU CONȚINUTUL ARTICOLELOR!